Biblia Sacra I

A. M. de Sebastian

Michelangelo fec.

Moyses

BIBLIA SACRA

I

BIBLIA SACRA

SECUNDUM

VULGATAM CLEMENTINAM

EDITA

A

P. MICHAELE HETZENAUER O. M. CAP.

CONSULTORE PONTIFICIÆ COMMISSIONIS BIBLICÆ

I

VETUS TESTAMENTUM I

RATISBONÆ

SUMPTIBUS ET TYPIS FRIDERICI PUSTET

S. SEDIS APOST. ET S. RIT. CONGR. TYPOGR.

VETUS TESTAMENTUM

TOMUS I

PENTATEUCHUS - LIBER IOSUE
LIBER IUDICUM - LIBER RUTH
LIBER I ET II SAMUELIS

RATISBONÆ

SUMPTIBUS ET TYPIS FRIDERICI PUSTET
S. SEDIS APOST. ET S. RIT. CONGR. TYPOGR.

1922

Imprimatur.

Romæ, die 16 Februarii 1920

Fr. Venantius a Lisle-en-Rigault
O. M. Cap. Min. Gen.

Imprimatur.

Ratisbonæ, die 24 Aprilis 1920

Dr. Scheglmann Vic. Gen.

PRÆFATIO EDITORIS

In editione Bibliæ Sacræ Vulgatæ Clementinæ, quam sumptibus et typis Friderici Pustet anno 1914 divulgavi, pag. XV scripseram: „Nonnulli probabiliter minorem formam operis desiderabunt; at illi, quorum usui in primis editionem destinavimus, minorem nolebant formam, ne conspectus obscuraretur.“ Biblia Sacra

Quantum sciam, forma a bibliopola et editore selecta tum professoribus tum studiosis Sacræ Scripturæ valde placet ac probatur, cum lectionem et intellegentiam Sacrorum Librorum multo faciliorem reddat quam forma ceterarum Bibliæ Sacræ editionum. Multi autem sacerdotes optarunt, ut sacer textus, quem e tribus editionibus Clementinis earumque correctorio critice descripsi atque dispositionibus logicis et notis exegeticis illustravi, formâ minutâ (formato tascabile, Taschenformat) in lucem emitteretur. Nam „nobilissimum hoc Sacrarum Litterarum studium“ (Leo XIII, *Providentissimus Deus*), quod olim reapse neglegebatur, novissime tantum æstimatur, ut multi sacerdotes, ambulationem vel iter facientes, editionem Bibliæ formâ minutâ emissam secum portare, legere ac meditari velint. formâ minutâ divulgata

Horum sacerdotum voluntati celebris bibliopola Fridericus Pustet satisfaciendum esse censuit, quapropter Franciscus Brehm, prælaudati typographi librorum liturgicorum redactor, rationem editionis minutæ a se excogitatam mecum communicavit, quam immutatam adoptavi. Libri Sacri in quin- secundum Vulgatam Clementinam descripta

que volumina distributi conspiciuntur; distributio scriptorum Veteris Testamenti secundum præcepta scientiæ fieri non potuit, quia volumina editionis minutæ eiusdem fere circuitus esse debent, et quidem satis parvi, ut finis editionis obtineatur. Titulus operis „Biblia Sacra secundum Vulgatam Clementinam“ indicat, in minuta hac editione rationem scribendi et interpungendi usui recenti accommodatam esse, quod multi sacerdotes et studiosi theologiæ desiderarunt et Sedes Apostolica non interdixit. Idcirco viri critici, qui genuinam scriptionem editionum Clementinarum cognoscere volunt, maiorem meam editionem consultare debent.

ex editione maiore hausta

Plagulas de prelo emendandas non ego, sed alii tres viri, in hac arte exercitatissimi, singulari cum diligentia correxerunt, quibus maximas gratias et laudes ago. Si forsitan inter editionem minutam et maiorem differentia quædam deprehendatur, in maiore editione standum est, ex qua typothetæ textum, inscriptiones et notas hauserunt. Rogo viros criticos, ut hoc benigne attendant.

sæpius legatur

Peroro verbis S. Hieronymi ad Nepotianum presbyterum (ep. 52, 7): „Divinas Scripturas sæpius lege, immo numquam de manibus tuis sacra lectio deponatur. Disce quod doceas, obtine eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem.“

Romæ, die 11 Februarii 1920

P. Michael Hetzenauer O. M. Cap.

PRÆFATIO AD LECTOREM

(TRIUM EDITIONUM CLEMENTINARUM)

In multis, magnisque beneficiis, quæ per sacram Tridentinam Synodum Ecclesiæ suæ Deus contulit, id in primis numerandum videtur, quod inter tot Latinas editiones Divinarum Scripturarum, solam veterem ac vulgatam, quæ longo tot sæculorum usu in Ecclesia probata fuerat, gravissimo Decreto authenticam declaravit. Nam, ut illud omittamus, quod ex recentibus editionibus non paucæ ad hæreses huius temporis confirmandas licenter detortæ videbantur: ipsa certe tanta versionum varietas, atque diversitas magnam in Ecclesia Dei confusionem parere potuisset. Iam enim hac nostra ætate illud fere evenisse constat, quod sanctus Hieronymus tempore suo accidisse testatus est, [1] tot scilicet fuisse exemplaria, quot codices; cum unusquisque pro arbitrio suo adderet, vel detraheret. *Vulgata a Tridentino authentica declarata*

Huius autem veteris ac vulgatæ Editionis tanta semper fuit auctoritas, tamque excellens præstantia, ut eam ceteris omnibus Latinis editionibus longe anteferendam esse, apud æquos Iudices in dubium revocari non posset. Qui namque in ea Libri continentur (ut a maioribus nostris quasi per manus traditum nobis est) partim ex sancti Hieronymi translatione, vel emendatione suscepti sunt; partim retenti ex antiquissima quadam editione Latina, quam sanctus Hieronymus [2] communem et Vulgatam, sanctus Augustinus [3] Italam, sanctus Gregorius [4] Veterem translationem appellat. *ceteris editionibus Latinis anteferenda est*

1) Præf in Ios. — 2) In cap 49 Is. — 3) Lib 2 Doctr Christ cap 14. — 4) Epist Dedic ad Leandrum cap 5 in fine.

quia ex Itala et Hieronymi lucubrationibus fluxit

Ac de Veteris quidem huius, sive Italæ editionis sinceritate atque præstantia præclarum sancti Augustini testimonium exstat in secundo Libro de Doctrina Christiana, ubi [1] Latinis omnibus editionibus, quæ tunc plurimæ circumferebantur, Italam præferendam censuit, quod esset, ut ipse loquitur, verborum tenacior cum perspicuitate sententiæ. De sancto vero Hieronymo multa exstant veterum Patrum egregia testimonia: eum enim sanctus Augustinus [2] hominem doctissimum, ac trium linguarum peritissimum vocat, atque eius translationem ipsorum quoque Hebræorum testimonio veracem esse confirmat. Eumdem sanctus Gregorius ita prædicat, [3] ut eius translationem, quam novam appellat, ex Hebræo eloquio cuncta verius transfudisse dicat: atque idcirco dignissimam esse, cui fides in omnibus habeatur. Sanctus autem Isidorus non uno in loco Hieronymianam versionem ceteris omnibus anteponit, [4] eamque ab ecclesiis Christianis communiter recipi ac probari affirmat, [5] quod sit in verbis clarior, et veracior in sententiis. Sophronius quoque, vir eruditissimus, sancti Hieronymi translationem non Latinis modo, sed etiam Græcis valde probari animadvertens, tanti eam fecit, ut Psalterium et Prophetas ex Hieronymi versione in Græcum eleganti sermone transtulerit. Porro qui secuti sunt, viri doctissimi, Remigius, Beda, Rabanus, Haymo, Anselmus, Petrus Damiani, Richardus, Hugo, Bernardus, Rupertus, Petrus Lombardus, Alexander, Albertus, Thomas, Bonaventura, ceterique omnes, qui his nongentis annis in Ecclesia floruerunt, sancti Hieronymi versione ita sunt usi, ut ceteræ, quæ pene innumerabiles erant, quasi lapsæ de manibus Theologorum, penitus obsoleverint. Quare non immerito Catholica Ecclesia sanctum Hieronymum Doctorem maximum, atque ad Scripturas sacras interpretandas divinitus excitatum ita celebrat, ut iam difficile non sit illorum omnium damnare iudicium, qui vel tam eximii Doctoris lucubrationibus non acquiescunt, vel etiam meliora, aut certe paria præstare se posse confidunt.

---

1) Ubi supra. — 2) Lib 18 de Civit Dei cap 43. — 3) Lib 20 Moral 24. — 4) Lib 6 Etymol cap 5. — 5) Lib 1 de Divin offic 12.

Ceterum ne tam fidelis translatio, tamque in omnes partes Ecclesiæ utilis, vel iniuria temporum, vel impressorum incuria, vel temere emendantium audacia, ulla ex parte corrumperetur, eadem sacrosancta Synodus Tridentina illud Decreto suo sapienter adiecit, ut hæc ipsa vetus ac vulgata Editio emendatissime, quoad fieri posset, imprimeretur: neque ulli liceret eam sine facultate et approbatione Superiorum excudere. Quo Decreto simul typographorum temeritati ac licentiæ modum imposuit, et Pastorum Ecclesiæ in tanto bono quam diligentissime retinendo, et conservando, vigilantiam, atque industriam excitavit.

ex decreto Tridentino emendatissime imprimenda

Et quamvis insignium Academiarum Theologi in Editione vulgata pristino suo nitori restituenda magna cum laude laboraverint; quia tamen in tanta re nulla potest esse nimia diligentia, et codices manuscripti complures et vetustiores Summi Pontificis iussu conquisiti, atque in Urbem advecti erant; et demum, quoniam exsecutio generalium Conciliorum, et ipsa Scripturarum integritas ac puritas ad curam Apostolicæ Sedis potissimum pertinere cognoscitur; ideo Pius IV Pontifex Maximus pro sua in omnes Ecclesiæ partes incredibili vigilantia, lectissimis aliquot sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aliisque tum Sacrarum Litterarum, tum variarum linguarum peritissimis viris, eam provinciam demandavit, ut vulgatam editionem Latinam, adhibitis antiquissimis codicibus manuscriptis, inspectis quoque Hebraicis, Græcisque Bibliorum fontibus; consultis denique veterum Patrum commentariis, accuratissime castigarent. Quod itidem institutum Pius V prosecutus est. Verum Conventum illum ob varias, gravissimasque Sedis Apostolicæ occupationes iamdudum intermissum, Sixtus V divina providentia ad summum Sacerdotium evocatus, ardentissimo studio revocavit, et opus tandem confectum typis mandari iussit. Quod cum iam esset excusum, et ut in lucem emitteretur, idem Pontifex operam daret, animadvertens non pauca in sacra Biblia preli vitio irrepsisse, quæ iterata diligentia indigere viderentur, totum opus sub incudem revocandum censuit atque decrevit. Id vero cum morte præventus præstare non potuisset, Gregorius XIV qui post Urbani VII duo-

et cura Summorum Pontificum repurgata

decim dierum Pontificatum Sixto successerat, eius animi intentionem exsecutus perficere aggressus est, amplissimis aliquot Cardinalibus, aliisque doctissimis viris ad hoc iterum deputatis. Sed eo quoque, et qui illi successit, Innocentio IX brevissimo tempore de hac luce subtractis; tandem sub initium Pontificatus Clementis VIII qui nunc Ecclesiæ universæ gubernacula tenet, opus, in quod Sixtus V intenderat, Deo bene iuvante perfectum est.

accuratissime impressa est

Accipe igitur, Christiane Lector, eodem Clemente Summo Pontifice annuente, ex Vaticana Typographia veterem ac vulgatam sacræ Scripturæ Editionem, quanta fieri potuit diligentia castigatam: quam quidem sicut omnibus numeris absolutam, pro humana imbecillitate affirmare difficile est, ita ceteris omnibus, quæ ad hanc usque diem prodierunt, emendatiorem, purioremque esse, minime dubitandum. Et vero quamvis in hac Bibliorum recognitione in codicibus manuscriptis, Hebræis, Græcisque fontibus, et ipsis veterum Patrum commentariis conferendis non mediocre studium adhibitum fuerit; in hac tamen pervulgata Lectione sicut nonnulla consulto mutata, ita etiam alia, quæ mutanda videbantur, consulto immutata relicta sunt; tum quod ita faciendum esse ad offensionem populorum vitandam sanctus Hieronymus [1] non semel admonuit: tum quod facile fieri posse credendum est, ut maiores nostri, qui ex Hebræis, et Græcis Latina fecerunt, copiam meliorum, et emendatiorum librorum habuerint, quam ii, qui post illorum ætatem ad nos pervenerunt, qui fortasse tam longo tempore identidem describendo minus puri, atque integri evaserunt; tum denique quia sacræ Congregationi Amplissimorum Cardinalium, aliisque eruditissimis viris ad hoc opus a Sede Apostolica delectis propositum non fuit, novam aliquam editionem cudere, vel antiquum Interpretem ulla ex parte corrigere, vel emendare; sed ipsam veterem, ac vulgatam Editionem Latinam a mendis veterum librariorum, necnon pravarum emendationum erroribus repurgatam, suæ pristinæ integritati, ac puritati, quoad eius fieri potuit, restituere; eaque

1) **Epist ad Suniam et Fretellam; Præf Evang ad Damasum.**

restituta, ut quam emendatissime imprimeretur iuxta Concilii Œcumenici Decretum pro viribus operam dare.

Porro in hac Editione nihil non canonicum, nihil adscititium, nihil extraneum apponere visum est: atque ea causa fuit, cur Liber tertius et quartus Esdræ inscripti, quos inter Canonicos libros sacra Tridentina Synodus non annumeravit, ipsa etiam Manassæ regis Oratio, quæ neque Hebraice, neque Græce quidem exstat, neque in manuscriptis antiquioribus invenitur, neque pars est ullius Canonici libri, extra Canonicæ Scripturæ seriem posita sint: et nullæ ad marginem concordantiæ (quæ posthac inibi apponi non prohibentur), nullæ notæ, nullæ variæ lectiones, nullæ denique præfationes, nulla argumenta ad librorum initia conspiciantur. *in qua nihil extraneum invenitur*

Sed sicut Apostolica Sedes industriam eorum non damnat, qui concordantias locorum, varias lectiones, præfationes sancti Hieronymi, et alia id genus in aliis editionibus inseruerunt; ita quoque non prohibet, quin alio genere characteris in hac ipsa Vaticana editione eiusmodi adiumenta pro studiosorum commoditate, atque utilitate in posterum adiiciantur; ita tamen, ut lectiones variæ ad marginem ipsius Textus minime annotentur. *varia adiumenta tamen adici possunt*

DE CANONICIS SCRIPTURIS DECRETUM

EX CONCILIO TRIDENTINO SESSIONE QUARTA

Sacrosancta Œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponens, ut sublatis erroribus, puritas ipsa Evangelii in Ecclesia conservetur. Et infra: *Concilium Tridentinum*

Sacrorum vero librorum Indicem huic Decreto ascribendum censuit, ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt vero infra- *Testamenti Veteris*

scripti: Testamenti Veteris: Quinque Moysi, idest Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium: Iosue, Iudicum, Ruth: Quattuor Regum: Duo Paralipomenon: Esdræ primus, et secundus, qui dicitur Neemias: Tobias, Iudith, Esther, Iob, Psalterium Davidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Ieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel: Duodecim Prophetæ minores, idest Osea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Michæas, Nahum, Habacuc, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias: Duo Machabæorum, primus, et secundus.

atque Novi

Testamenti Novi: Quattuor Evangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, et Ioannem: Actus Apostolorum a Luca Evangelista conscripti: Quattuordecim Epistolæ Pauli Apostoli: Ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli duæ: Ioannis Apostoli tres: Iacobi Apostoli una: Iudæ Apostoli una: et Apocalypsis Ioannis Apostoli.

libros sacros definit

Si quis autem Libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueverunt, et in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris, et canonicis non susceperit, et traditiones prædictas sciens, et prudens contempserit, anathema sit.

CLEMENS PAPA VIII

AD PERPETUAM REI MEMORIAM

Papa impressionem textus licitam

Cum sacrorum Bibliorum vulgatæ editionis Textus summis laboribus, ac vigiliis restitutus, et quam accuratissime mendis expurgatus, Benedicente Domino, ex nostra Typographia Vaticana in lucem prodeat; Nos, ut in posterum idem Textus incorruptus, ut decet, conservetur, opportune providere volentes, auctoritate Apostolica, tenore præsentium districtius inhibemus, ne intra decem annos a

data præsentium numerandos, tam citra, quam ultra montes alibi quam in nostra Vaticana Typographia a quoquam imprimatur. Elapso autem præfato decennio, eam cautionem adhiberi præcipimus, ut nemo hanc sanctarum Scripturarum editionem typis mandare præsumat, nisi habito prius exemplari in Typographia Vaticana excuso: cuius exemplaris forma, ne minima quidem particula de Textu mutata, addita, vel ab eo detracta, nisi aliquod occurrat, quod Typographicæ incuriæ manifeste adscribendum sit, inviolabiliter observetur.

Si quis vero Typographus in quibuscumque Regnis, Civitatibus, Provinciis, et locis tam nostræ et S. R. E. ditioni in temporalibus subiectis, quam non subiectis, hanc eandem sacrarum Scripturarum editionem intra Decennium prædictum quoquomodo, elapso autem Decennio, aliter quam iuxta huiusmodi exemplar, ut præfertur, imprimere, vendere, venales habere, aut alias edere vel evulgare, aut siquis Bibliopola a se vel ab aliis quibusvis, post datam præsentium, huius Editionis impressos libros, seu imprimendos a præfato restituto et correcto Textu in aliquo discrepantes, seu ab alio, quam a Typographo Vaticano, intra Decennium excusos, pariter vendere, venales proponere vel evulgare præsumpserit, ultra amissionem omnium librorum, et alias arbitrio nostro infligendas pœnas temporales, etiam maioris excommunicationis sententiam eo ipso incurrat: a qua nisi a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constitutus, absolvi non possit.

necnon illicitam declarat

Mandamus itaque universis et singulis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Ecclesiarum, et locorum, etiam regularium Prælatis, ut præsentes litteras in suis quisque Ecclesiis et iurisdictionibus ab omnibus inviolate perpetuo observari curent ac faciant. Contradictores per censuras ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis; non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac in Generalibus, Provincialibus, vel Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus, ac quarumcumque Ecclesiarum, Ordinum, Congregationum, Col-

mandata et derogationes adiungens

legiorum atque Universitatum, etiam Studiorum generalium iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, ac privilegiis, indultis, ac litteris Apostolicis in contrarium quomodocumque emanatis, et emanandis: quibus omnibus ad hunc effectum latissime derogamus, ac derogatum esse decernimus. Volumus autem, ut præsentium transumptis etiam in ipsis voluminibus impressis eadem, in iudicio et extra, fides ubique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensa.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris Die IX Novembris M.D.XCII. Pontif. Nostri Anno I.

M. VESTRIUS BARBIANUS.

VETUS TESTAMENTUM

I

Spiritus Dei ferebatur super aquas. Gn 1, 2

LIBER GENESIS

HEBRAICE BERESITH

EXORDIUM

Creatio cæli et terræ, 1, 1—2, 3

1 1 In principio creavit Deus cælum, et terram. Principi-
2 Terra autem erat inanis et vacua, et tenebræ um
erant super faciem abyssi: et Spiritus Dei fereba-
tur super aquas.
3 Dixitque Deus: Fiat lux. Et facta est lux. 4 Et dies
vidit Deus lucem quod esset bona: et divisit lu- primus
cem a tenebris. 5 Appellavitque lucem Diem, et
tenebras Noctem: factumque est vespere et mane,
dies unus.
6 Dixit quoque Deus: Fiat firmamentum in me- dies se-
dio aquarum: et dividat aquas ab aquis. 7 Et fecit cundus
Deus firmamentum, divisitque aquas, quæ erant
sub firmamento, ab his, quæ erant super firmamen-
tum. Et factum est ita. 8 Vocavitque Deus firma-
mentum, Cælum: et factum est vespere et mane,
dies secundus.
9 Dixit vero Deus: Congregentur aquæ, quæ sub dies
cælo sunt, in locum unum: et appareat arida. Et tertius
factum est ita. 10 Et vocavit Deus aridam, Terram,
congregationesque aquarum appellavit Maria. Et
vidit Deus quod esset bonum. 11 Et ait: Germinet
terra herbam virentem, et facientem semen, et li-
gnum pomiferum faciens fructum iuxta genus su-
um, cuius semen in semetipso sit super terram.

---

(1) Ps 32, 6; 135, 5; Sir 18, 1; Act 14, 14; 17, 24. — (3) Hbr 11, 3. — (7) Ps 135, 6; 148, 4; Ir 10, 12; 51, 15. — (10) Iob 38, 4; Ps 32, 7; 88, 12; 135, 6.

Et factum est ita. 12 Et protulit terra herbam vi-
rentem, et facientem semen iuxta genus suum, li-
gnumque faciens fructum, et habens unumquodque
sementem secundum speciem suam. Et vidit Deus
quod esset bonum. 13 Et factum est vespere et
mane, dies tertius.

dies quartus

14 Dixit autem Deus: Fiant luminaria in firma-
mento cæli, et dividant diem ac noctem, et sint in
signa et tempora, et dies et annos: 15 ut luceant
in firmamento cæli, et illuminent terram. Et fac-
tum est ita. 16 Fecitque Deus duo luminaria ma-
gna: luminare maius, ut præesset diei: et luminare
minus, ut præesset nocti: et stellas. 17 Et posuit
eas in firmamento cæli, ut lucerent super terram,
18 et præessent diei ac nocti, et dividerent lucem
ac tenebras. Et vidit Deus quod esset bonum. 19 Et
factum est vespere et mane, dies quartus.

dies quintus

20 Dixit etiam Deus: Producant aquæ reptile ani-
mæ viventis, et volatile super terram sub firma-
mento cæli. 21 Creavitque Deus Cete grandia, et
omnem animam viventem atque motabilem, quam
produxerant aquæ in species suas, et omne vola-
tile secundum genus suum. Et vidit Deus quod
esset bonum. 22 Benedixitque eis, dicens: Crescite,
et multiplicamini, et replete aquas maris: avesque
multiplicentur super terram. 23 Et factum est ve-
spere et mane, dies quintus.

dies sextus

24 Dixit quoque Deus: Producat terra animam
viventem in genere suo, iumenta, et reptilia, et
bestias terræ secundum species suas. Factumque
est ita. 25 Et fecit Deus bestias terræ iuxta species
suas, et iumenta, et omne reptile terræ in genere
suo. Et vidit Deus quod esset bonum, 26 et ait:
Faciamus Hominem ad imaginem, et similitudinem
nostram: et præsit piscibus maris, et volatilibus
cæli, et bestiis, universæque terræ, omnique rep-
tili, quod movetur in terra. 27 Et creavit Deus ho-
minem ad imaginem suam: ad imaginem Dei crea-

---

(14) Ps 135, 7. — (26) Inf 5, 1; 9, 6; 1 Cor 11, 7; Col 3, 10. — (27) Sap 2, 23; Sir 17, 1; Mt 19, 4.

vit illum, masculum et feminam creavit eos. 28 Be-
nedixitque illis Deus, et ait: Crescite et multipli-
camini, et replete terram, et subiicite eam, et do-
minamini piscibus maris, et volatilibus cæli, et uni-
versis animantibus, quæ moventur super terram.
29 Dixitque Deus: Ecce dedi vobis omnem herbam
afferentem semen super terram, et universa ligna
quæ habent in semetipsis sementem generis sui,
ut sint vobis in escam: 30 et cunctis animantibus
terræ, omnique volucri cæli, et universis quæ mo-
ventur in terra, et in quibus est anima vivens, ut
habeant ad vescendum. Et factum est ita. 31 Vidit-
que Deus cuncta quæ fecerat: et erant valde bona.
Et factum est vespere et mane, dies sextus.

2 1 Igitur perfecti sunt cæli et terra, et omnis or- dies requietis
natus eorum. 2 Complevitque Deus die septimo
opus suum quod fecerat: et requievit die septimo
ab universo opere quod patrarat. 3 Et benedixit
diei septimo; et sanctificavit illum: quia in ipso
cessaverat ab omni opere suo quod creavit Deus
ut faceret.

PARS PRIOR

Historia totius generis humani, 2, 4—11, 26

I. Generationes cæli et terræ, 2, 4—4, 26

1. Status innocentiæ protoparentum 2, 4—25

4 Istæ sunt generationes cæli et terræ, quando
creata sunt, in die quo fecit Dominus Deus cælum
et terram:

5 Et omne virgultum agri antequam oriretur in Creatio Adami
terra, omnemque herbam regionis priusquam ger-
minaret: non enim pluerat Dominus Deus super
terram, et homo non erat qui operaretur terram:
6 Sed fons ascendebat e terra, irrigans universam
superficiem terræ. 7 Formavit igitur Dominus Deus
hominem de limo terræ, et inspiravit in faciem

---

(28) Inf 8, 17; 9, 1. — (29) Inf 9, 3. — (31) Sir 39, 21; Mc 7, 37. — (2) Ex 20, 11; 31, 17; Dt 5, 14; Hbr 4, 4.

eius spiraculum vitæ, et factus est homo in animam
viventem.

plantatio paradisi

8 Plantaverat autem Dominus Deus Paradisum
voluptatis a principio: in quo posuit hominem quem
formaverat. 9 Produxitque Dominus Deus de humo
omne lignum pulchrum visu, et ad vescendum
suave: lignum etiam vitæ in medio paradisi, li-
gnumque scientiæ boni et mali. 10 Et fluvius egre-
diebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradi-
sum, qui inde dividitur in quattuor capita. 11 No-
men uni Phison: ipse est qui circuit omnem ter-
ram Hevilath, ubi nascitur aurum: 12 Et aurum
terræ illius optimum est: ibi invenitur bdellium, et
lapis onychinus. 13 Et nomen fluvii secundi Gehon:
ipse est qui circumit omnem terram Æthiopiæ.
14 Nomen vero fluminis tertii, Tygris: ipse vadit
contra Assyrios. Fluvius autem quartus, ipse est
Euphrates.

translatio Adami

15 Tulit ergo Dominus Deus hominem, et posuit
eum in paradiso voluptatis, ut operaretur, et custo-
diret illum: 16 Præcepitque ei dicens: Ex omni li-
gno paradisi comede: 17 De ligno autem scientiæ
boni et mali ne comedas; in quocumque enim die
comederis ex eo, morte morieris.

creatio Hevæ

18 Dixit quoque Dominus Deus: Non est bonum
esse hominem solum: faciamus ei adiutorium simile
sibi. 19 Formatis igitur, Dominus Deus, de humo
cunctis animantibus terræ, et universis volatilibus
cæli, adduxit ea ad Adam, ut videret quid vocaret
ea: omne enim quod vocavit Adam animæ viven-
tis, ipsum est nomen eius. 20 Appellavitque Adam
nominibus suis cuncta animantia, et universa vola-
tilia cæli, et omnes bestias terræ: Adæ vero non
inveniebatur adiutor similis eius. 21 Immisit ergo
Dominus Deus soporem in Adam: cumque obdor-
misset, tulit unam de costis eius, et replevit car-
nem pro ea. 22 Et ædificavit Dominus Deus co-
stam, quam tulerat de Adam, in mulierem: et ad-
duxit eam ad Adam.

---

(7) 1 Cor 15, 45. — (11) Sir 24, 35.

eorum matrimonium

23 Dixitque Adam: Hoc nunc, os ex ossibus meis,
et caro de carne mea: hæc vocabitur Virago, quo-
niam de viro sumpta est. 24 Quamobrem relinquet
homo patrem suum, et matrem, et adhærebit uxori
suæ: et erunt duo in carne una.

et innocentia

25 Erat autem uterque nudus, Adam scilicet et
uxor eius: et non erubescebant.

2. Status peccati eorum, 3, 1—24

Tentatio ac peccatum

3 1 Sed et serpens erat callidior cunctis animan-
tibus terræ quæ fecerat Dominus Deus. Qui
dixit ad mulierem: Cur præcepit vobis Deus ut
non comederetis de omni ligno paradisi? 2 Cui re-
spondit mulier: De fructu lignorum, quæ sunt in
paradiso, vescimur: 3 de fructu vero ligni, quod
est in medio paradisi, præcepit nobis Deus ne com-
ederemus: et ne tangeremus illud, ne forte moria-
mur. 4 Dixit autem serpens ad mulierem: Nequa-
quam morte moriemini. 5 Scit enim Deus quod
in quocumque die comederitis ex eo, aperientur
oculi vestri: et eritis sicut dii, scientes bonum et
malum. 6 Vidit igitur mulier quod bonum esset
lignum ad vescendum, et pulchrum oculis, aspec-
tuque delectabile: et tulit de fructu illius, et com-
edit: deditque viro suo, qui comedit.

concupiscentia sentita

7 Et aperti sunt oculi amborum: cumque cogno-
vissent se esse nudos, consuerunt folia ficus, et
fecerunt sibi perizomata. 8 Et cum audissent vo-
cem Domini Dei deambulantis in paradiso ad au-
ram post meridiem, abscondit se Adam et uxor
eius a facie Domini Dei in medio ligni paradisi.

sententia iudicis

9 Vocavitque Dominus Deus Adam, et dixit ei:
Ubi es? 10 Qui ait: Vocem tuam audivi in para-
diso: et timui, eo quod nudus essem, et abscondi
me. 11 Cui dixit: Quis enim indicavit tibi quod
nudus esses, nisi quod ex ligno de quo præcepe-
ram tibi ne comederes, comedisti? 12 Dixitque

---

(23) Mt 19, 5; Mc 10, 7; 1 Cor 11, 9; Eph 5, 31. — (24) 1 Cor 6, 16. — (4) 2 Cor 11, 3. — (6) Sir 25, 33; 1 Tim 2, 14.

Adam: Mulier, quam dedisti mihi sociam, dedit
mihi de ligno, et comedi. 13 Et dixit Dominus Deus
ad mulierem: Quare hoc fecisti? Quæ respondit:
Serpens decepit me, et comedi. 14 Et ait Dominus
Deus ad serpentem: Quia fecisti hoc, maledictus
es inter omnia animantia, et bestias terræ: super
pectus tuum gradieris, et terram comedes cunctis
diebus vitæ tuæ. 15 Inimicitias ponam inter te et
mulierem, et semen tuum et semen illius: ipsa
conteret caput tuum, et tu insidiaberis calcaneo
eius. 16 Mulieri quoque dixit: Multiplicabo ærumnas
tuas, et conceptus tuos: in dolore paries filios, et
sub viri potestate eris, et ipse dominabitur tui.
17 Adæ vero dixit: Quia audisti vocem uxoris tuæ,
et comedisti de ligno, ex quo, præceperam tibi, ne
comederes, maledicta terra in opere tuo: in labo-
ribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ.
18 Spinas et tribulos germinabit tibi, et comedes
herbam terræ. 19 In sudore vultus tui vesceris pane,
donec revertaris in terram de qua sumptus es: quia
pulvis es, et in pulverem reverteris.

eiectio e paradiso

20 Et vocavit Adam nomen uxoris suæ, Heva:
eo quod mater esset cunctorum viventium. 21 Fecit
quoque Dominus Deus Adæ et uxori eius tunicas
pelliceas, et induit eos: 22 Et ait: Ecce Adam quasi
unus ex nobis factus est, sciens bonum et malum:
nunc ergo ne forte mittat manum suam, et sumat
etiam de ligno vitæ, et comedat, et vivat in æter-
num. 23 Et emisit eum Dominus Deus de paradiso
voluptatis, ut operaretur terram de qua sumptus
est. 24 Eiecitque Adam: et collocavit ante paradi-
sum voluptatis Cherubim, et flammeum gladium,
atque versatilem, ad custodiendam viam ligni vitæ.

3. Mali ac boni homines, 4, 1—26

Cain et Abel

4 1 Adam vero cognovit uxorem suam Hevam:
quæ concepit et peperit Cain, dicens: Possedi
hominem per Deum. 2 Rursumque peperit fratrem
eius Abel. Fuit autem Abel pastor ovium, et Cain

---

(16) 1 Cor 14, 34.

agricola. 3 Factum est autem post multos dies ut
offerret Cain de fructibus terræ munera Domino.
4 Abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui,
et de adipibus eorum: et respexit Dominus ad
Abel, et ad munera ejus. 5 Ad Cain vero, et ad
munera illius non respexit: iratusque est Cain ve-
hementer, et concidit vultus eius. 6 Dixitque Do-
minus ad eum: Quare iratus es? et cur concidit
facies tua? 7 Nonne si bene egeris, recipies: sin
autem male, statim in foribus peccatum aderit? sed
sub te erit appetitus eius, et tu dominaberis illius.
8 Dixitque Cain ad Abel fratrem suum: Egredia-
mur foras. Cumque essent in agro, consurrexit
Cain adversus fratrem suum Abel, et interfecit
eum. 9 Et ait Dominus ad Cain: Ubi est Abel
frater tuus? Qui respondit: Nescio: Num custos
fratris mei sum ego? 10 Dixitque ad eum: Quid
fecisti? vox sanguinis fratris tui clamat ad me de
terra. 11 Nunc igitur maledictus eris super terram,
quæ aperuit os suum, et suscepit sanguinem fra-
tris tui de manu tua. 12 Cum operatus fueris eam,
non dabit tibi fructus suos: vagus et profugus eris
super terram. 13 Dixitque Cain ad Dominum: Maior
est iniquitas mea, quam ut veniam merear. 14 Ecce
eiicis me hodie a facie terræ, et a facie tua abs-
condar, et ero vagus et profugus in terra: omnis
igitur qui invenerit me, occidet me. 15 Dixitque ei
Dominus: Nequaquam ita fiet: sed omnis qui oc-
ciderit Cain, septuplum punietur. Posuitque Domi-
nus Cain signum, ut non interficeret eum omnis
qui invenisset eum. 16 Egressusque Cain a facie
Domini, habitavit profugus in terra ad orientalem
plagam Eden.

17 Cognovit autem Cain uxorem suam, quæ con- Cainitæ
cepit, et peperit Henoch: et ædificavit civitatem,
vocavitque nomen eius ex nomine filii sui, Henoch.
18 Porro Henoch genuit Irad, et Irad genuit Ma-
viael, et Maviael genuit Mathusael, et Mathusael

---

(4) Hbr 11, 4. — (8) Sap 10, 3; Mt 23, 35; 1 Io 3, 12;
Iud 11.

genuit Lamech. 19 Qui accepit duas uxores, nomen
uni Ada, et nomen alteri Sella. 20 Genuitque Ada
Iabel, qui fuit pater habitantium in tentoriis, atque
pastorum. 21 Et nomen fratris eius Iubal: ipse fuit
pater canentium cithara et organo. 22 Sella quoque
genuit Tubalcain, qui fuit malleator et faber in
cuncta opera æris et ferri. Soror vero Tubalcain,
Noema. 23 Dixitque Lamech uxoribus suis Adæ
et Sellæ:

> Audite vocem meam uxores Lamech,
> auscultate sermonem meum:
> quoniam occidi virum in vulnus meum,
> et adolescentulum in livorem meum.
> 24 Septuplum ultio dabitur de Cain:
> de Lamech vero septuagies septies.

Seth ac Enos

25 Cognovit quoque adhuc Adam uxorem suam:
et peperit filium, vocavitque nomen eius Seth, di-
cens: Posuit mihi Deus semen aliud pro Abel,
quem occidit Cain. 26 Sed et Seth natus est filius,
quem vocavit Enos: iste cœpit invocare nomen
Domini.

II. Generationes Adami, 5, 1—6, 8

1. Vitæ primorum hominum, 5, 1—31

Adam

5 1 Hic est liber generationis Adam.
In die, qua creavit Deus hominem, ad simi-
litudinem Dei fecit illum. 2 Masculum et feminam
creavit eos, et benedixit illis: et vocavit nomen
eorum Adam, in die quo creati sunt. 3 Vixit au-
tem Adam centum triginta annis: et genuit ad
imaginem et similitudinem suam, vocavitque nomen
eius Seth. 4 Et facti sunt dies Adam, postquam
genuit Seth, octingenti anni: genuitque filios et
filias. 5 Et factum est omne tempus quod vixit
Adam, anni nongenti triginta, et mortuus est.

Seth

6 Vixit quoque Seth centum quinque annis, et
genuit Enos. 7 Vixitque Seth postquam genuit Enos,

---

(1) Sup 1, 27; Inf 9, 6; Sap 2, 23; Sir 17, 1. —
(4) 1 Par 1, 1.

octingentis septem annis, genuitque filios et filias.
[8] Et facti sunt omnes dies Seth nongentorum duo-
decim annorum, et mortuus est.
[9] Vixit vero Enos nonaginta annis, et genuit Enos
Cainan. [10] Post cuius ortum vixit octingentis quin-
decim annis, et genuit filios, et filias. [11] Factique
sunt omnes dies Enos nongenti quinque anni, et
mortuus est.
[12] Vixit quoque Cainan septuaginta annis, et Cainan
genuit Malaleel. [13] Et vixit Cainan postquam ge-
nuit Malaleel, octingentis quadraginta annis, ge-
nuitque filios et filias. [14] Et facti sunt omnes dies
Cainan nongenti decem anni, et mortuus est.
[15] Vixit autem Malaleel sexaginta quinque annis, Malaleel
et genuit Iared. [16] Et vixit Malaleel postquam ge-
nuit Iared, octingentis triginta annis: et genuit
filios et filias. [17] Et facti sunt omnes dies Malaleel
octingenti nonaginta quinque anni, et mortuus est.
[18] Vixitque Iared centum sexaginta duobus annis, Iared
et genuit Henoch. [19] Et vixit Iared postquam ge-
nuit Henoch, octingentis annis, et genuit filios et
filias. [20] Et facti sunt omnes dies Iared nongenti
sexaginta duo anni, et mortuus est.
[21] Porro Henoch vixit sexaginta quinque annis, Henoch
et genuit Mathusalam. [22] Et ambulavit Henoch cum
Deo: et vixit, postquam genuit Mathusalam, tre-
centis annis, et genuit filios et filias. [23] Et facti
sunt omnes dies Henoch trecenti sexaginta quin-
que anni. [24] Ambulavitque cum Deo, et non ap-
paruit: quia tulit eum Deus.
[25] Vixit quoque Mathusala centum octoginta sep- Mathusa-
tem annis, et genuit Lamech. [26] Et vixit Mathu- la
sala, postquam genuit Lamech, septingentis octo-
ginta duobus annis, et genuit filios et filias. [27] Et
facti sunt omnes dies Mathusala nongenti sexaginta
novem anni, et mortuus est.
[28] Vixit autem Lamech centum octoginta duobus Lamech
annis, et genuit filium: [29] vocavitque nomen eius
Noe, dicens: Iste consolabitur nos ab operibus et

(24) Sir 44, 16; Hbr 11, 5.

laboribus manuum nostrarum in terra, cui male-
dixit Dominus. 30 Vixitque Lamech, postquam ge-
nuit Noe, quingentis nonaginta quinque annis, et
genuit filios et filias. 31 Et facti sunt omnes dies
Lamech, septingenti septuaginta septem anni, et
mortuus est. Noe vero cum quingentorum esset
annorum, genuit Sem, Cham, et Iapheth.

2. Præparatio diluvii, 6, 1—8

Depravatio morum

6 1 Cumque cœpissent homines multiplicari super
terram, et filias procreassent, 2 Videntes filii
Dei filias hominum quod essent pulchræ, accepe-
runt sibi uxores ex omnibus, quas elegerant. 3 Di-
xitque Deus: Non permanebit spiritus meus in
homine in æternum, quia caro est: eruntque dies
illius centum viginti annorum. 4 Gigantes autem
erant super terram in diebus illis. Postquam enim
ingressi sunt filii Dei ad filias hominum, illæque
genuerunt, isti sunt potentes a sæculo viri famosi.

decretum divinum

5 Videns autem Deus quod multa malitia homi-
num esset in terra, et cuncta cogitatio cordis in-
tenta esset ad malum omni tempore, 6 pænituit
eum quod hominem fecisset in terra. Et tactus do-
lore cordis intrinsecus, 7 Delebo, inquit, hominem,
quem creavi, a facie terræ, ab homine usque ad
animantia, a reptili usque ad volucres cæli; pænitet
enim me fecisse eos. 8 Noe vero invenit gratiam
coram Domino.

III. Generationes Noe, 6, 9—9, 29

1. Noe ante diluvium, 6, 9—7, 16

9 Hæ sunt generationes Noe:

Noe iustus

Noe vir iustus atque perfectus fuit in generatio-
nibus suis, cum Deo ambulavit. 10 Et genuit tres
filios, Sem, Cham, et Iapheth. 11 Corrupta est au-
tem terra coram Deo, et repleta est iniquitate.

arcam ædificat

12 Cumque vidisset Deus terram esse corruptam,
(omnis quippe caro corruperat viam suam super
terram) 13 dixit ad Noe: Finis universæ carnis venit

(5) Inf 8, 21; Mt 15, 19 — (9) Sir 44, 17.

coram me: repleta est terra iniquitate a facie eo-
rum, et ego disperdam eos cum terra. 14 Fac tibi
arcam de lignis lævigatis: mansiunculas in arca
facies, et bitumine linies intrinsecus, et extrinsecus.
15 Et sic facies eam: Trecentorum cubitorum erit
longitudo arcæ, quinquaginta cubitorum latitudo, et
triginta cubitorum altitudo illius. 16 Fenestram in
arca facies, et in cubito consummabis summitatem
eius: ostium autem arcæ pones ex latere: deor-
sum, cenacula, et tristega facies in ea. 17 Ecce
ego adducam aquas diluvii super terram, ut inter-
ficiam omnem carnem, in qua spiritus vitæ est
subter cælum: Universa quæ in terra sunt, consu-
mentur. 18 Ponamque fœdus meum tecum: et in-
gredieris arcam tu et filii tui, uxor tua, et uxores
filiorum tuorum tecum. 19 Et ex cunctis animanti-
bus universæ carnis bina induces in arcam, ut vi-
vant tecum: masculini sexus et feminini. 20 De vo-
lucribus iuxta genus suum, et de iumentis in ge-
nere suo, et ex omni reptili terræ secundum genus
suum: bina de omnibus ingredientur tecum, ut
possint vivere. 21 Tolles igitur tecum ex omnibus
escis, quæ mandi possunt, et comportabis apud te:
et erunt tam tibi, quam illis in cibum. 22 Fecit igi-
tur Noe omnia, quæ præceperat illi Deus.

7 1 Dixitque Dominus ad eum: Ingredere tu, et
omnis domus tua in arcam: te enim vidi iu- *et eam intrat*
stum coram me in generatione hac. 2 Ex omnibus
animantibus mundis tolle septena et septena, mas-
culum et feminam: de animantibus vero immundis
duo et duo, masculum et feminam. 3 Sed et de
volatilibus cæli septena et septena, masculum et
feminam: ut salvetur semen super faciem universæ
terræ. 4 Adhuc enim, et post dies septem ego
pluam super terram quadraginta diebus et quadra-
ginta noctibus: et delebo omnem substantiam, quam
feci, de superficie terræ. 5 Fecit ergo Noe omnia,
quæ mandaverat ei Dominus. 6 Eratque sexcento-

(22) Hbr 11, 7. — (1) 2 Ptr 2, 5.

rum annorum quando diluvii aquæ inundaverunt
super terram. 7 Et ingressus est Noe et filii eius,
uxor eius et uxores filiorum eius cum eo in arcam
propter aquas diluvii. 8 De animantibus quoque
mundis et immundis, et de volucribus, et ex omni,
quod movetur super terram, 9 duo et duo ingressa
sunt ad Noe in arcam, masculus et femina, sicut
præceperat Dominus Noe. 10 Cumque transissent
septem dies, aquæ diluvii inundaverunt super ter-
ram. 11 Anno sexcentesimo vitæ Noe, mense se-
cundo, septimodecimo die mensis, rupti sunt omnes
fontes abyssi magnæ, et cataractæ cæli apertæ sunt:
12 et facta est pluvia super terram quadraginta die-
bus et quadraginta noctibus. 13 In articulo diei il-
lius ingressus est Noe, et Sem, et Cham, et Ia-
pheth filii eius: uxor illius, et tres uxores filiorum
eius cum eis in arcam: 14 ipsi et omne animal se-
cundum genus suum, universaque iumenta in ge-
nere suo, et omne quod movetur super terram in
genere suo, cunctumque volatile secundum genus
suum, universæ aves, omnesque volucres 15 in-
gressæ sunt ad Noe in arcam, bina et bina ex omni
carne, in qua erat spiritus vitæ. 16 Et quæ ingressa
sunt, masculus et femina ex omni carne introie-
runt, sicut præceperat ei Deus: et inclusit eum
Dominus deforis.

2. Noe inter diluvium, 7, 17—8, 12

Cum suis servatur

17 Factumque est diluvium quadraginta diebus
super terram: et multiplicatæ sunt aquæ, et ele-
vaverunt arcam in sublime a terra. 18 Vehementer
enim inundaverunt: et omnia repleverunt in super-
ficie terræ: porro arca ferebatur super aquas. 19 Et
aquæ prævaluerunt nimis super terram: opertique
sunt omnes montes excelsi sub universo cælo.
20 Quindecim cubitis altior fuit aqua super montes,
quos operuerat. 21 Consumptaque est omnis caro
quæ movebatur super terram, volucrum, animan-

(7) Mt 24, 38; Lc 17, 26; 1 Ptr 3, 20. — (21) Sap 10, 4; Sir 39, 28.

tium, bestiarum, omniumque reptilium, quæ rep-
tant super terram: universi homines, 22 et cuncta,
in quibus spiraculum vitæ est in terra, mortua sunt.
23 Et delevit omnem substantiam, quæ erat super
terram, ab homine usque ad pecus, tam reptile
quam volucres cæli: et deleta sunt de terra: re-
mansit autem solus Noe, et qui cum eo erant in
arca. 24 Obtinueruntque aquæ terram centum quin-
quaginta diebus.

8 1 Recordatus autem Deus Noe, cunctorumque
animantium, et omnium iumentorum, quæ erant
cum eo in arca, adduxit spiritum super terram,
et imminutæ sunt aquæ. 2 Et clausi sunt fontes
abyssi, et cataractæ cæli: et prohibitæ sunt pluviæ
de cælo. 3 Reversæque sunt aquæ de terra euntes
et redeuntes: et cœperunt minui post centum quin-
quaginta dies. 4 Requievitque arca mense septimo,
vigesimo septimo die mensis super montes Arme-
niæ. 5 At vero aquæ ibant et decrescebant usque
ad decimum mensem: decimo enim mense, prima
die mensis, apparuerunt cacumina montium.

videt montes Armeniæ

6 Cumque transissent quadraginta dies, aperiens
Noe fenestram arcæ, quam fecerat, dimisit cor-
vum: 7 qui egrediebatur, et non revertebatur, do-
nec siccarentur aquæ super terram. 8 Emisit quo-
que columbam post eum, ut videret si iam cessas-
sent aquæ super faciem terræ. 9 Quæ cum non
invenisset ubi requiesceret pes eius, reversa est
ad eum in arcam: aquæ enim erant super univer-
sam terram: extenditque manum, et apprehensam
intulit in arcam. 10 Exspectatis autem ultra septem
diebus aliis, rursum dimisit columbam ex arca.
11 At illa venit ad eum ad vesperam, portans ra-
mum olivæ virentibus foliis in ore suo. Intellexit
ergo Noe quod cessassent aquæ super terram.
12 Exspectavitque nihilominus septem alios dies: et
emisit columbam, quæ non est reversa ultra ad
eum.

emittit volucres

---

(23) 1 Ptr 3, 20.

3. Noe post diluvium, 8, 13—9, 29

Egreditur et offert

13 Igitur sexcentesimo primo anno, primo mense, prima die mensis imminutæ sunt aquæ super terram: et aperiens Noe tectum arcæ, aspexit, viditque quod exsiccata esset superficies terræ. 14 Mense secundo, septimo et vigesimo die mensis arefacta est terra. 15 Locutus est autem Deus ad Noe, dicens: 16 Egredere de arca, tu et uxor tua, filii tui et uxores filiorum tuorum tecum. 17 Cuncta animantia, quæ sunt apud te, ex omni carne, tam in volatilibus quam in bestiis et universis reptilibus, quæ reptant super terram, educ tecum, et ingredimini super terram: crescite et multiplicamini super eam. 18 Egressus est ergo Noe, et filii eius: uxor illius, et uxores filiorum eius cum eo. 19 Sed et omnia animantia, iumenta, et reptilia quæ reptant super terram secundum genus suum, egressa sunt de arca. 20 Ædificavit autem Noe altare Domino: et tollens de cunctis pecoribus et volucribus mundis, obtulit holocausta super altare. 21 Odoratusque est Dominus odorem suavitatis, et ait: Nequaquam ultra maledicam terræ propter homines: sensus enim et cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua: non igitur ultra percutiam omnem animam viventem sicut feci. 22 Cunctis diebus terræ, sementis et messis, frigus et æstus, æstas et hiems, nox et dies non requiescent.

a Deo benedicitur

9 1 Benedixitque Deus Noe et filiis eius. Et dixit ad eos: Crescite, et multiplicamini, et replete terram. 2 Et terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terræ, et super omnes volucres cæli, cum universis quæ moventur super terram: omnes pisces maris manui vestræ traditi sunt. 3 Et omne, quod movetur et vivit, erit vobis in cibum: quasi olera virentia tradidi vobis omnia. 4 Excepto, quod carnem cum sanguine non comede-

---

(17) Sup 1, 28; Inf 9, 1. — (21) Sup 6, 5; Mt 15, 19. — (1) Sup 1, 28; 8, 17. — (3) Sup 1, 29. — (4) Lv 17, 14.

tis. 5 Sanguinem enim animarum vestrarum requi-
ram de manu cunctarum bestiarum: et de manu
hominis, de manu viri, et fratris eius requiram
animam hominis. 6 Quicumque effuderit humanum
sanguinem, fundetur sanguis illius: ad imaginem
quippe Dei factus est homo. 7 Vos autem crescite
et multiplicamini, et ingredimini super terram, et
implete eam.

8 Hæc quoque dixit Deus ad Noe, et ad filios signum
eius cum eo: 9 Ecce ego statuam pactum meum fœderis
vobiscum, et cum semine vestro post vos: 10 et accipit
ad omnem animam viventem, quæ est vobiscum,
tam in volucribus quam in iumentis et pecudibus
terræ cunctis, quæ egressa sunt de arca, et uni-
versis bestiis terræ. 11 Statuam pactum meum vo-
biscum, et nequaquam ultra interficietur omnis
caro aquis diluvii, neque erit deinceps diluvium
dissipans terram. 12 Dixitque Deus: Hoc signum
fœderis quod do inter me et vos, et ad omnem
animam viventem, quæ est vobiscum in genera-
tiones sempiternas: 13 Arcum meum ponam in
nubibus, et erit signum fœderis inter me, et inter
terram. 14 Cumque obduxero nubibus cælum, ap-
parebit arcus meus in nubibus: 15 et recordabor
fœderis mei vobiscum, et cum omni anima vi-
vente quæ carnem vegetat: et non erunt ultra aquæ
diluvii ad delendum universam carnem. 16 Eritque
arcus in nubibus, et videbo illum, et recordabor
fœderis sempiterni quod pactum est inter Deum
et omnem animam viventem universæ carnis quæ
est super terram. 17 Dixitque Deus ad Noe: Hoc
erit signum fœderis, quod constitui inter me et
omnem carnem super terram.

18 Erant ergo filii Noe, qui egressi sunt de arca, maledicit
Sem, Cham, et Iapheth: porro Cham ipse est pa- ac bene-
ter Chanaan. 19 Tres isti filii sunt Noe: et ab his dicit
disseminatum est omne genus hominum super uni-
versam terram. 20 Cœpitque Noe vir agricola ex-

---

(6) Mt 26, 52; Apc 13, 10. — (7) Sup 1, 28; 8, 17. —
(11) Is 54, 9. — (13) Sir 43, 12.

ercere terram, et plantavit vineam. 21 Bibensque
vinum inebriatus est, et nudatus in tabernaculo
suo. 22 Quod cum vidisset Cham pater Chanaan,
verenda scilicet patris sui esse nudata, nuntiavit
duobus fratribus suis foras. 23 At vero Sem et
Iapheth pallium imposuerunt humeris suis, et ince-
dentes retrorsum, operuerunt verenda patris sui:
faciesque eorum aversæ erant, et patris virilia non
viderunt. 24 Evigilans autem Noe ex vino, cum di-
dicisset quæ fecerat ei filius suus minor, 25 ait: Ma-
ledictus Chanaan, servus servorum erit fratribus
suis. 26 Dixitque: Benedictus Dominus Deus Sem,
sit Chanaan servus eius. 27 Dilatet Deus Iapheth,
et habitet in tabernaculis Sem, sitque Chanaan ser-
vus eius.

longævus moritur

28 Vixit autem Noe post diluvium trecentis quin-
quaginta annis. 29 Et impleti sunt omnes dies eius
nongentorum quinquaginta annorum: et mortuus est.

IV. Generationes filiorum Noe, 10, 1—11, 9

1. Tabula gentium, 10, 1—32

10 1 Hæ sunt generationes filiorum Noe, Sem,
Cham, et Iapheth: natique sunt eis filii post
diluvium.

Iaphethitæ

2 Filii Iapheth: Gomer, et Magog, et Madai, et
Iavan, et Thubal, et Mosoch, et Thiras. 3 Porro
filii Gomer: Ascenez et Riphath et Thogorma.
4 Filii autem Iavan: Elisa et Tharsis, Cetthim et
Dodanim. 5 Ab his divisæ sunt insulæ gentium in
regionibus suis, unusquisque secundum linguam
suam et familias suas in nationibus suis.

Chamitæ

6 Filii autem Cham: Chus, et Mesraim, et Phuth,
et Chanaan. 7 Filii Chus: Saba, et Hevila, et Sa-
batha, et Regma, et Sabatacha. Filii Regma: Saba,
et Dadan. 8 Porro Chus genuit Nemrod: ipse cœpit
esse potens in terra, 9 et erat robustus venator co-
ram Domino. Ob hoc exivit proverbium: Quasi
Nemrod robustus venator coram Domino. 10 Fuit

(1) 1 Par 1, 5.

autem principium regni eius Babylon, et Arach, et
Achad, et Chalanne, in terra Sennaar. 11 De terra
illa egressus est Assur, et ædificavit Niniven, et
plateas civitatis, et Chale. 12 Resen quoque inter
Niniven et Chale: hæc est civitas magna. 13 At
vero Mesraim genuit Ludim, et Anamim, et Laabim,
Nephthuim, 14 et Phetrusim, et Chasluim: de quibus
egressi sunt Philisthiim et Caphtorim. 15 Chanaan
autem genuit Sidonem primogenitum suum, He-
thæum, 16 et Iebusæum, et Amorrhæum, Gerge-
sæum, 17 Hevæum, et Aracæum: Sinæum, 18 et
Aradium, Samaræum et Amathæum: et posthæc
disseminati sunt populi Chananæorum. 19 Facti-
que sunt termini Chanaan venientibus a Sidone
Geraram usque Gazam, donec ingrediaris Sodomam
et Gomorrham, et Adamam, et Seboim usque Lesa.
20 Hi sunt filii Cham in cognationibus, et linguis,
et generationibus, terrisque et gentibus suis.

21 De Sem quoque nati sunt, patre omnium filio- Semitæ
rum Heber, fratre Iapheth maiore. 22 Filii Sem:
Ælam et Assur, et Arphaxad, et Lud, et Aram.
23 Filii Aram: Us, et Hul, et Gether, et Mes. 24 At
vero Arphaxad genuit Sale, de quo ortus est Heber.
25 Natique sunt Heber filii duo: nomen uni Phaleg,
eo quod in diebus eius divisa sit terra: et nomen
fratris ejus Iectan. 26 Qui Iectan genuit Elmodad,
et Saleph, et Asarmoth, Iare, 27 et Aduram, et Uzal,
et Decla, 28 et Ebal, et Abimael, Saba, 29 et Ophir,
et Hevila, et Iobab; omnes isti, filii Iectan. 30 Et
facta est habitatio eorum de Messa pergentibus us-
que Sephar montem orientalem. 31 Isti filii Sem se-
cundum cognationes et linguas, et regiones in gen-
tibus suis.

32 Hæ familiæ Noe iuxta populos et nationes suas.
Ab his divisæ sunt gentes in terra post diluvium.

2. Dispersio gentium, 11, 1–9

11 1 Erat autem terra labii unius, et sermonum Ædifica-
eorundem. 2 Cumque proficiscerentur de ori- tio turris

---

(22) 1 Par 1, 17. — (2) Sap 10, 5.

ente, invenerunt campum in terra Sennaar, et ha-
bitaverunt in eo. 3 Dixitque alter ad proximum
suum: Venite, faciamus lateres, et coquamus eos
igni. Habueruntque lateres pro saxis, et bitumen
pro cæmento: 4 et dixerunt: Venite, faciamus nobis
civitatem et turrim, cuius culmen pertingat ad cæ-
lum: et celebremus nomen nostrum antequam di-
vidamur in universas terras.

confusio linguæ — 5 Descendit autem Dominus ut videret civitatem
et turrim, quam ædificabant filii Adam, 6 et dixit:
Ecce, unus est populus, et unum labium omnibus:
cœperuntque hoc facere, nec desistent a cogitatio-
nibus suis, donec eas opere compleant. 7 Venite
igitur, descendamus, et confundamus ibi linguam
eorum, ut non audiat unusquisque vocem proximi
sui. 8 Atque ita divisit eos Dominus ex illo loco
in universas terras, et cessaverunt ædificare civi-
tatem. 9 Et idcirco vocatum est nomen eius Babel,
quia ibi confusum est labium universæ terræ: et
inde dispersit eos Dominus super faciem cuncta-
rum regionum.

V. Generationes Sem, 11, 10—26

10 Hæ sunt generationes Sem:

Sem — Sem erat centum annorum quando genuit Arpha-
xad, biennio post diluvium. 11 Vixitque Sem post-
quam genuit Arphaxad, quingentis annis: et genuit
filios et filias.

Arphaxad — 12 Porro Arphaxad vixit triginta quinque annis,
et genuit Sale. 13 Vixitque Arphaxad postquam
genuit Sale, trecentis tribus annis: et genuit filios
et filias.

Sale — 14 Sale quoque vixit triginta annis, et genuit Heber.
15 Vixitque Sale postquam genuit Heber, quadrin-
gentis tribus annis: et genuit filios et filias.

Heber — 16 Vixit autem Heber triginta quattuor annis, et
genuit Phaleg. 17 Et vixit Heber postquam genuit
Phaleg, quadringentis triginta annis: et genuit filios
et filias.

---

(10) 1 Par 1, 17.

18 Vixit quoque Phaleg triginta annis, et genuit Phaleg
Reu. 19 Vixitque Phaleg postquam genuit Reu, du-
centis novem annis, et genuit filios et filias.
20 Vixit autem Reu triginta duobus annis, et ge- Reu
nuit Sarug. 21 Vixit quoque Reu postquam genuit
Sarug, ducentis septem annis: et genuit filios et
filias.
22 Vixit vero Sarug triginta annis, et genuit Na- Sarug
chor. 23 Vixitque Sarug postquam genuit Nachor,
ducentis annis: et genuit filios et filias.
24 Vixit autem Nachor viginti novem annis, et Nachor
genuit Thare. 25 Vixitque Nachor postquam genuit
Thare, centum decem et novem annis: et genuit
filios et filias.
26 Vixitque Thare septuaginta annis, et genuit Thare
Abram et Nachor, et Aran.

PARS ALTERA

Historia populi electi, 11, 27—50, 25

I. Generationes Thare, 11, 27—25, 11

1. Historia Thare, 11, 27—32

27 Hæ sunt autem generationes Thare:
Thare genuit Abram, Nachor, et Aran. Porro Thare familia
Aran genuit Lot. 28 Mortuusque est Aran ante
Thare patrem suum, in terra nativitatis suæ in Ur
Chaldæorum. 29 Duxerunt autem Abram et Nachor
uxores: nomen uxoris Abram, Sarai: et nomen
uxoris Nachor, Melcha filia Aran patris Melchæ, et
patris Ieschæ. 30 Erat autem Sarai sterilis, nec ha-
bebat liberos.
31 Tulit itaque Thare Abram filium suum, et Lot discessus
filium Aran, filium filii sui, et Sarai nurum suam,
uxorem Abram filii sui, et eduxit eos de Ur Chal-
dæorum, ut irent in terram Chanaan: venerunt-
que usque Haran, et habitaverunt ibi.

---

(19) 1 Par 1, 19. — (26) Ios 24, 2; 1 Par 1, 26. — (31) Ios 24, 3; Neh 9, 7; Idt 5, 7. — Act 7, 4.

et mors

32 Et facti sunt dies Thare ducentorum quinque
annorum, et mortuus est in Haran.

2. Abræ vocatio et migratio, 12, 1—13, 4

Præceptum Domini

12 1 Dixit autem Dominus ad Abram: Egredere
de terra tua, et de cognatione tua, et de
domo patris tui, et veni in terram, quam mon-
strabo tibi. 2 Faciamque te in gentem magnam, et
benedicam tibi, et magnificabo nomen tuum, eris-
que benedictus. 3 Benedicam benedicentibus tibi,
et maledicam maledicentibus tibi, atque IN TE be-
nedicentur universæ cognationes terræ.

migratio Abræ in Chanaan

4 Egressus est itaque Abram sicut præceperat ei
Dominus, et ivit cum eo Lot: septuaginta quinque
annorum erat Abram cum egrederetur de Haran.
5 Tulitque Sarai uxorem suam, et Lot filium fratris
sui, universamque substantiam quam possederant,
et animas quas fecerant in Haran: et egressi sunt
ut irent in terram Chanaan. Cumque venissent in
eam, 6 pertransivit Abram terram usque ad locum
Sichem, usque ad convallem illustrem: Chananæus
autem tunc erat in terra. 7 Apparuit autem Domi-
nus Abram, et dixit ei: Semini tuo dabo terram
hanc. Qui ædificavit ibi altare Domino, qui appa-
ruerat ei. 8 Et inde transgrediens ad montem, qui
erat contra orientem Bethel, tetendit ibi tabernacu-
lum suum, ab occidente habens Bethel, et ab ori-
ente Hai: ædificavit quoque ibi altare Domino, et
invocavit nomen eius. 9 Perrexitque Abram vadens,
et ultra progrediens ad meridiem.

peregrinatio in Ægypto

10 Facta est autem fames in terra: descenditque
Abram in Ægyptum, ut peregrinaretur ibi: præ-
valuerat enim fames in terra. 11 Cumque prope
esset ut ingrederetur Ægyptum, dixit Sarai uxori
suæ: Novi quod pulchra sis mulier: 12 et quod cum
viderint te Ægyptii, dicturi sunt: Uxor ipsius est:
et interficient me, et te reservabunt. 13 Dic ergo,

---

(1) Act 7, 3. — (3) Inf 18, 18; 22, 18; Gal 3, 8. — (4) Hbr 11, 8. — (7) Inf 13, 14; 15, 18; 26, 4; Dt 34, 4. — (13) Inf 20, 12.

obsecro te, quod soror mea sis: ut bene sit mihi
propter te, et vivat anima mea ob gratiam tui.
14 Cum itaque ingressus esset Abram Ægyptum,
viderunt Ægyptii mulierem quod esset pulchra ni-
mis. 15 Et nuntiaverunt principes Pharaoni, et lau-
daverunt eam apud illum: et sublata est mulier in
domum Pharaonis. 16 Abram vero bene usi sunt
propter illam: Fueruntque ei oves et boves, et asini,
et servi et famulæ, et asinæ et cameli. 17 Flagella-
vit autem Dominus Pharaonem plagis maximis, et
domum eius propter Sarai uxorem Abram. 18 Vo-
cavitque Pharao Abram, et dixit ei: Quidnam est
hoc quod fecisti mihi? quare non indicasti quod
uxor tua esset? 19 Quam ob causam dixisti esse
sororem tuam, ut tollerem eam mihi in uxorem?
Nunc igitur ecce coniux tua, accipe eam, et vade.
20 Præcepitque Pharao super Abram viris: et de-
duxerunt eum, et uxorem illius, et omnia quæ
habebat.

13 1 Ascendit ergo Abram de Ægypto, ipse et
uxor eius, et omnia quæ habebat, et Lot cum
eo ad australem plagam. 2 Erat autem dives valde
in possessione auri et argenti. 3 Reversusque est
per iter, quo venerat, a meridie in Bethel usque ad
locum ubi prius fixerat tabernaculum inter Bethel
et Hai: 4 in loco altaris quod fecerat prius, et in-
vocavit ibi nomen Domini.

reversio in Chanaan

3. Abræ et Lot separatio, 13, 5—18

5 Sed et Lot qui erat cum Abram, fuerunt greges
ovium, et armenta, et tabernacula. 6 Nec poterat
eos capere terra, ut habitarent simul: erat quippe
substantia eorum multa, et nequibant habitare com-
muniter. 7 Unde et facta est rixa inter pastores
gregum Abram et Lot. Eo autem tempore Cha-
nanæus et Pherezæus habitabant in terra illa. 8 Di-
xit ergo Abram ad Lot: Ne quæso sit iurgium inter
me et te, et inter pastores meos, et pastores tuos:

Rixa pastorum

---

(4) Sup 12, 7. — (6) Inf 36, 7.

fratres enim sumus. 9 Ecce universa terra coram
te est: recede a me, obsecro: si ad sinistram ieris,
ego dexteram tenebo: si tu dexteram elegeris, ego
ad sinistram pergam.

electio Lot

10 Elevatis itaque Lot oculis, vidit omnem circa
regionem Iordanis, quæ universa irrigabatur ante-
quam subverteret Dominus Sodomam et Gomor-
rham, sicut paradisus Domini, et sicut Ægyptus
venientibus in Segor. 11 Elegitque sibi Lot regio-
nem circa Iordanem, et recessit ab Oriente: divisi-
que sunt alterutrum a fratre suo. 12 Abram habi-
tavit in terra Chanaan: Lot vero moratus est in
oppidis, quæ erant circa Iordanem, et habitavit in
Sodomis. 13 Homines autem Sodomitæ pessimi
erant, et peccatores coram Domino nimis.

benedictio Abræ

14 Dixitque Dominus ad Abram, postquam divisus
est ab eo Lot: Leva oculos tuos, et vide a loco,
in quo nunc es, ad aquilonem et meridiem, ad ori-
entem et occidentem. 15 Omnem terram, quam
conspicis, tibi dabo, et semini tuo usque in sempi-
ternum. 16 Faciamque semen tuum sicut pulverem
terræ: si quis potest hominum numerare pulve-
rem terræ, semen quoque tuum numerare poterit.
17 Surge, et perambula terram in longitudine, et in
latitudine sua: quia tibi daturus sum eam. 18 Mo-
vens igitur tabernaculum suum Abram, venit et
habitavit iuxta convallem Mambre, quæ est in He-
bron: ædificavitque ibi altare Domino.

4. Abræ victoria clarissima, 14, 1—24

Invasio Elamitica

14 1 Factum est autem in illo tempore, ut Am-
raphel rex Sennaar, et Arioch rex Ponti, et
Chodorlahomor rex Elamitarum, et Thadal rex Gen-
tium 2 inirent bellum contra Bara regem Sodomo-
rum, et contra Bersa regem Gomorrhæ, et contra
Sennaab regem Adamæ, et contra Semeber regem
Seboim, contraque regem Balæ, ipsa est Segor.
3 Omnes hi convenerunt in vallem Silvestrem, quæ

(14) Sup 12, 7; Inf 15, 18; 26, 4; Dt 34, 4.

nunc est mare salis. 4 Duodecim enim annis ser-
vierant Chodorlahomor, et tertiodecimo anno re-
cesserunt ab eo. 5 Igitur quartodecimo anno venit
Chodorlahomor, et reges qui erant cum eo: per-
cusseruntque Raphaim in Astarothcarnaim, et Zuzim
cum eis, et Emim in Save Cariathaim, 6 et Chor-
ræos in montibus Seir, usque ad Campestria Pha-
ran, quæ est in solitudine. 7 Reversique sunt, et
venerunt ad fontem Misphat, ipsa est Cades: et
percusserunt omnem regionem Amalecitarum, et
Amorrhæum, qui habitabat in Asasonthamar. 8 Et
egressi sunt rex Sodomorum, et rex Gomorrhæ,
rexque Adamæ, et rex Seboim, necnon et rex Balæ,
quæ est Segor: et direxerunt aciem contra eos in
valle Silvestri: 9 scilicet adversus Chodorlahomor
regem Elamitarum, et Thadal regem gentium, et
Amraphel regem Sennaar, et Arioch regem Ponti:
quattuor reges adversus quinque. 10 Vallis autem
Silvestris habebat puteos multos bituminis. Itaque
rex Sodomorum, et Gomorrhæ terga verterunt,
cecideruntque ibi: et qui remanserant, fugerunt ad
montem. 11 Tulerunt autem omnem substantiam
Sodomorum et Gomorrhæ, et universa quæ ad ci-
bum pertinent, et abierunt: 12 necnon et Lot et
substantiam eius, filium fratris Abram, qui habita-
bat in Sodomis.

13 Et ecce unus, qui evaserat, nuntiavit Abram victoria
Hebræo, qui habitabat in convalle Mambre Amor- Abræ
rhæi fratris Eschol, et fratris Aner: hi enim pe-
pigerant fœdus cum Abram. 14 Quod cum audisset
Abram, captum videlicet Lot fratrem suum, nume-
ravit expeditos vernaculos suos trecentos decem,
et octo: et persecutus est usque Dan. 15 Et divisis
sociis, irruit super eos nocte: percussitque eos, et
persecutus est eos usque Hoba, quæ est ad lævam
Damasci. 16 Reduxitque omnem substantiam, et Lot
fratrem suum cum substantia illius, mulieres quo-
que et populum. 17 Egressus est autem rex Sodo-
morum in occursum eius postquam reversus est a
cæde Chodorlahomor, et regum qui cum eo erant
in valle Save, quæ est vallis regis.

benedictio Melchisedech

18 At vero Melchisedech rex Salem, proferens pa-
nem et vinum, erat enim Sacerdos Dei altissimi,
19 benedixit ei, et ait: Benedictus Abram Deo ex-
celso, qui creavit cælum et terram: 20 et benedictus
Deus excelsus, quo protegente, hostes in manibus
tuis sunt. Et dedit ei decimas ex omnibus. 21 Di-
xit autem rex Sodomorum ad Abram: Da mihi
animas, cetera tolle tibi. 22 Qui respondit ei: Levo
manum meam ad Dominum Deum excelsum pos-
sessorem cæli et terræ, 23 quod a filo subtegminis
usque ad corigiam caligæ, non accipiam ex omnibus
quæ tua sunt, ne dicas: Ego ditavi Abram: 24 ex-
ceptis his, quæ comederunt iuvenes, et partibus
virorum, qui venerunt mecum, Aner, Eschol, et
Mambre: isti accipient partes suas.

5. Abræ ac Dei pactio, 15, 1—21

Abram credit

15 1 His itaque transactis, factus est sermo Do-
mini ad Abram per visionem dicens: Noli
timere Abram, ego protector tuus sum, et merces
tua magna nimis. 2 Dixitque Abram: Domine Deus,
quid dabis mihi? ego vadam absque liberis: et
filius procuratoris domus meæ iste Damascus Elie-
zer. 3 Addiditque Abram: Mihi autem non dedisti
semen: et ecce vernaculus meus, heres meus erit.
4 Statimque sermo Domini factus est ad eum, di-
cens: Non erit hic heres tuus: sed qui egredietur
de utero tuo, ipsum habebis heredem. 5 Eduxitque
eum foras, et ait illi: Suspice cælum, et numera
stellas, si potes. Et dixit ei: Sic erit semen tuum.
6 Credidit Abram Deo, et reputatum est illi ad
iustitiam.

Dominus promittit

7 Dixitque ad eum: Ego Dominus qui eduxi te
de Ur Chaldæorum ut darem tibi terram istam,
et possideres eam. 8 At ille ait: Domine Deus,
unde scire possum, quod possessurus sim eam?
9 Et respondens Dominus: Sume, inquit, mihi vac-
cam triennem, et capram trimam, et arietem anno-

---

(18) Hbr 7, 1. — (5) Rom 4, 18. — (6) Rom 4, 3; Gal 3, 6; Iac 2, 23.

rum trium, turturem quoque, et columbam. 10 Qui
tollens universa hæc, divisit ea per medium, et
utrasque partes contra se altrinsecus posuit: aves
autem non divisit. 11 Descenderuntque volucres su-
per cadavera, et abigebat eas Abram. 12 Cumque
sol occumberet, sopor irruit super Abram, et horror
magnus et tenebrosus invasit eum. 13 Dictumque
est ad eum: Scito prænoscens quod peregrinum fu-
turum sit semen tuum in terra non sua, et sub-
iicient eos servituti, et affligent quadringentis annis.
14 Verumtamen gentem, cui servituri sunt, ego iu-
dicabo: et post hæc egredientur cum magna sub-
stantia. 15 Tu autem ibis ad patres tuos in pace,
sepultus in senectute bona. 16 Generatione autem
quarta revertentur huc: necdum enim completæ
sunt iniquitates Amorrhæorum usque ad præsens
tempus. 17 Cum ergo occubuisset sol, facta est ca-
ligo tenebrosa, et apparuit clibanus fumans, et lam-
pas ignis transiens inter divisiones illas.

18 In illo die pepigit Dominus fœdus cum Abram, fœdus
dicens: Semini tuo dabo terram hanc a fluvio pangitur
Ægypti usque ad fluvium magnum Euphraten, 19 Ci-
næos, et Cenezæos, Cedmonæos, 20 et Hethæos,
et Pherezæos, Raphaim quoque, 21 et Amorrhæos,
et Chananæos, et Gergesæos, et Iebusæos.

6. Ismaelis nativitas, 16, 1—16

16 1 Igitur Sarai, uxor Abram, non genuerat li- Agar an-
beros: sed habens ancillam Ægyptiam no- cilla con-
mine Agar, 2 dixit marito suo: Ecce, conclusit me cipit
Dominus, ne parerem: ingredere ad ancillam me-
am, si forte saltem ex illa suscipiam filios. Cum-
que ille acquiesceret deprecanti, 3 tulit Agar Ægyp-
tiam ancillam suam post annos decem quam habi-
tare cœperant in terra Chanaan: et dedit eam viro
suo uxorem. 4 Qui ingressus est ad eam. At illa
concepisse se videns, despexit dominam suam.

---

(10) Ir 34, 18. — (13) Act 7, 6. — (18) Sup 12, 7;
13, 14; Inf 26, 4; Dt 34, 4; 1 Rg 4, 21; 2 Par 9, 26.

fugit et corripitur

5 Dixitque Sarai ad Abram: Inique agis contra
me: ego dedi ancillam meam in sinum tuum, quæ
videns quod conceperit, despectui me habet. Iudicet
Dominus inter me, et te. 6 Cui respondens Abram:
Ecce, ait, ancilla tua in manu tua est, utere ea ut
libet. Affligente igitur eam Sarai, fugam iniit.
7 Cumque invenisset eam angelus Domini iuxta
fontem aquæ in solitudine, qui est in via Sur in
deserto, 8 dixit ad illam: Agar ancilla Sarai, unde
venis? et quo vadis? Quæ respondit: A facie Sarai
dominæ meæ ego fugio. 9 Dixitque ei angelus Do-
mini: Revertere ad dominam tuam, et humiliare
sub manu illius. 10 Et rursum: Multiplicans, in-
quit, multiplicabo semen tuum, et non numerabitur
præ multitudine. 11 Ac deinceps: Ecce, ait, conce-
pisti, et paries filium: vocabisque nomen eius
Ismael, eo quod audierit Dominus afflictionem tu-
am. 12 Hic erit ferus homo: manus eius contra
omnes, et manus omnium contra eum: et e re-
gione universorum fratrum suorum figet taberna-
cula. 13 Vocavit autem nomen Domini qui loque-
batur ad eam: Tu Deus qui vidisti me. Dixit
enim: Profecto hic vidi posteriora videntis me.
14 Propterea appellavit puteum illum, Puteum vi-
ventis et videntis me. Ipse est inter Cades et
Barad.

parit Ismaelem

15 Peperitque Agar Abræ filium: qui vocavit no-
men eius Ismael. 16 Octoginta et sex annorum erat
Abram quando peperit ei Agar Ismaelem.

7. Pacti confirmatio ac signum, 17, 1—27

Abrahæ posteri copiosi promittuntur

17 1 Postquam vero nonaginta et novem anno-
rum esse cœperat, apparuit ei Dominus: di-
xitque ad eum: Ego Deus omnipotens: ambula
coram me, et esto perfectus. 2 Ponamque fœdus
meum inter me et te, et multiplicabo te vehementer
nimis. 3 Cecidit Abram pronus in faciem. 4 Dixit-
que ei Deus: Ego sum, et pactum meum tecum,
erisque pater multarum gentium. 5 Nec ultra vo-

---

(14) Inf 24, 62. — (4) Sir 44, 20; Rom 4, 17.

cabitur nomen tuum Abram: sed appellaberis Ab-
raham: quia patrem multarum gentium constitui
te. 6 Faciamque te crescere vehementissime, et po-
nam te in gentibus, regesque ex te egredientur.
7 Et statuam pactum meum inter me et te, et inter
semen tuum post te in generationibus suis fœdere
sempiterno: ut sim Deus tuus, et seminis tui post
te. 8 Daboque tibi et semini tuo terram peregrina-
tionis tuæ, omnem terram Chanaan in possessio-
nem æternam, eroque Deus eorum.

circumcisio iubetur

9 Dixit iterum Deus ad Abraham: Et tu ergo cu-
stodies pactum meum, et semen tuum post te in
generationibus suis. 10 Hoc est pactum meum quod
observabitis inter me et vos, et semen tuum post
te: Circumcidetur ex vobis omne masculinum: 11 et
circumcidetis carnem præputii vestri, ut sit in si-
gnum fœderis inter me et vos. 12 Infans octo die-
rum circumcidetur in vobis, omne masculinum in
generationibus vestris: tam vernaculus, quam emp-
titius circumcidetur, et quicumque non fuerit de
stirpe vestra: 13 eritque pactum meum in carne
vestra in fœdus æternum. 14 Masculus, cuius præ-
putii caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illa
de populo suo: quia pactum meum irritum fecit.

Saræ liberæ filius promittitur

15 Dixit quoque Deus ad Abraham: Sarai uxorem
tuam non vocabis Sarai, sed Saram. 16 Et benedi-
cam ei, et ex illa dabo tibi filium cui benedicturus
sum, eritque in nationes, et reges populorum ori-
entur ex eo. 17 Cecidit Abraham in faciem suam,
et risit, dicens in corde suo: Putasne centenario
nascetur filius? et Sara nonagenaria pariet? 18 Di-
xitque ad Deum: Utinam Ismael vivat coram te.
19 Et ait Deus ad Abraham: Sara uxor tua pariet
tibi filium, vocabisque nomen eius Isaac, et consti-
tuam pactum meum illi in fœdus sempiternum, et
semini eius post eum. 20 Super Ismael quoque ex-
audivi te; ecce, benedicam ei, et augebo, et multi-
plicabo eum valde: duodecim duces generabit, et

(9) Act 7, 8. — (11) Lv 12, 3; Lc 2, 21; Rom 4, 11.
— (19) Inf 18, 10; 21, 2.

faciam illum in gentem magnam. 21 Pactum vero
meum statuam ad Isaac, quem pariet tibi Sara tem-
pore isto in anno altero. 22 Cumque finitus esset
sermo loquentis cum eo, ascendit Deus ab Ab-
raham.

Abraham omnes circumcidit

23 Tulit autem Abraham Ismael filium suum, et
omnes vernaculos domus suæ: universosque quos
emerat, cunctos mares ex omnibus viris domus
suæ: et circumcidit carnem præputii eorum statim
in ipsa die, sicut præceperat ei Deus. 24 Abraham
nonaginta et novem erat annorum quando circum-
cidit carnem præputii sui. 25 Et Ismael filius tre-
decim annos impleverat tempore circumcisionis
suæ. 26 Eadem die circumcisus est Abraham et
Ismael filius eius. 27 Et omnes viri domus illius,
tam vernaculi, quam emptitii et alienigenæ pariter
circumcisi sunt.

8. Apparitio Domini celebris, 18, 1—33

Tres viri apparent

18 1 Apparuit autem ei Dominus in convalle
Mambre sedenti in ostio tabernaculi sui in
ipso fervore diei. 2 Cumque elevasset oculos, ap-
paruerunt ei tres viri stantes prope eum: quos
cum vidisset, cucurrit in occursum eorum de ostio
tabernaculi, et adoravit in terram. 3 Et dixit: Do-
mine, si inveni gratiam in oculis tuis, ne transeas
servum tuum: 4 sed afferam pauxillum aquæ, et
lavate pedes vestros, et requiescite sub arbore.
5 Ponamque buccellam panis, et confortate cor ve-
strum, postea transibitis: idcirco enim declinastis
ad servum vestrum. Qui dixerunt: Fac ut locutus
es. 6 Festinavit Abraham in tabernaculum ad Sa-
ram, dixitque ei: Accelera, tria sata similæ com-
misce, et fac subcinericios panes. 7 Ipse vero ad
armentum cucurrit, et tulit inde vitulum tenerri-
mum et optimum, deditque puero: qui festinavit,
et coxit illum. 8 Tulit quoque butyrum et lac, et
vitulum quem coxerat, et posuit coram eis: ipse
vero stabat iuxta eos sub arbore.

---

(1) Hbr 13, 2.

Dominus iterum filium promittit

9 Cumque comedissent, dixerunt ad eum: Ubi
est Sara uxor tua? Ille respondit: Ecce in taber-
naculo est. 10 Cui dixit: Revertens veniam ad te
tempore isto, vita comite, et habebit filium Sara
uxor tua. Quo audito, Sara risit post ostium taber-
naculi. 11 Erant autem ambo senes, provectæque
ætatis, et desierant Saræ fieri muliebria. 12 Quæ
risit occulte, dicens: Postquam consenui, et dominus
meus vetulus est, voluptati operam dabo? 13 Dixit
autem Dominus ad Abraham: Quare risit Sara,
dicens: Num vere paritura sum anus? 14 Numquid
Deo quidquam est difficile? iuxta condictum rever-
tar ad te hoc eodem tempore, vita comite, et ha-
bebit Sara filium. 15 Negavit Sara, dicens, Non risi:
timore perterrita. Dominus autem: Non est, in-
quit, ita: sed risisti.

Abraham pro pentapoli precatur

16 Cum ergo surrexissent inde viri, direxerunt
oculos contra Sodomam: et Abraham simul gradie-
batur, deducens eos. 17 Dixitque Dominus: Num
celare potero Abraham quæ gesturus sum: 18 cum
futurus sit in gentem magnam, ac robustissimam,
et BENEDICENDÆ sint in illo omnes nationes
terræ? 19 Scio enim quod præcepturus sit filiis
suis, et domui suæ post se ut custodiant viam Do-
mini, et faciant iudicium et iustitiam: ut adducat
Dominus propter Abraham omnia quæ locutus est
ad eum. 20 Dixit itaque Dominus: Clamor Sodomo-
rum et Gomorrhæ multiplicatus est, et peccatum
eorum aggravatum est nimis. 21 Descendam, et vi-
debo utrum clamorem qui venit ad me, opere com-
pleverint: an non est ita, ut sciam. 22 Converte-
runtque se inde, et abierunt Sodomam: Abraham
vero adhuc stabat coram Domino. 23 Et appropin-
quans ait: Numquid perdes iustum cum impio?
24 Si fuerint quinquaginta iusti in civitate, peribunt
simul? et non parces loco illi propter quinquaginta
iustos, si fuerint in eo? 25 Absit a te, ut rem
hanc facias, et occidas iustum cum impio, fiatque

(10) Sup 17, 19; Inf 21, 1; Rom 9, 9. — (12) 1 Ptr 3, 6.
— (18) Sup 12, 3; Inf 22, 18.

iustus sicut impius, non est hoc tuum: qui iudicas
omnem terram, nequaquam facies iudicium hoc.
26 Dixitque Dominus ad eum: Si invenero Sodo-
mis quinquaginta iustos in medio civitatis, dimit-
tam omni loco propter eos. 27 Respondensque Ab-
raham, ait: Quia semel cœpi, loquar ad Dominum
meum, cum sim pulvis et cinis. 28 Quid si minus
quinquaginta iustis quinque fuerint? delebis, prop-
ter quadraginta quinque, universam urbem? Et
ait: Non delebo, si invenero ibi quadraginta quin-
que. 29 Rursumque locutus est ad eum: Sin autem
quadraginta ibi inventi fuerint, quid facies? Ait:
Non percutiam propter quadraginta. 30 Ne quæso,
inquit, indigneris Domine, si loquar: Quid si ibi
inventi fuerint triginta? Respondit: Non faciam,
si invenero ibi triginta. 31 Quia semel, ait, cœpi,
loquar ad Dominum meum: Quid si ibi inventi
fuerint viginti? Ait: Non interficiam propter vi-
ginti. 32 Obsecro, inquit, ne irascaris Domine, si
loquar adhuc semel: Quid si inventi fuerint ibi
decem? Et dixit: Non delebo propter decem.
33 Abiitque Dominus, postquam cessavit loqui ad
Abraham: et ille reversus est in locum suum.

9. Fata pentapoleos et Lot, 19, 1—38

Habitatores pessimi

19 1 Veneruntque duo angeli Sodomam vespere,
et sedente Lot in foribus civitatis. Qui cum
vidisset eos, surrexit, et ivit obviam eis: adoravit-
que pronus in terram, 2 et dixit: Obsecro, domini,
declinate in domum pueri vestri, et manete ibi: la-
vate pedes vestros, et mane proficiscemini in viam
vestram. Qui dixerunt: Minime, sed in platea ma-
nebimus. 3 Compulit illos oppido ut diverterent ad
eum: ingressisque domum illius fecit convivium,
et coxit azyma: et comederunt. 4 Prius autem quam
irent cubitum, viri civitatis vallaverunt domum a
puero usque ad senem, omnis populus simul. 5 Vo-
caveruntque Lot, et dixerunt ei: Ubi sunt viri qui
introierunt ad te nocte? educ illos huc, ut cogno-

(1) Hbr 13, 2.

scamus eos. 6 Egressus ad eos Lot, post tergum
occludens ostium, ait: 7 Nolite, quæso, fratres mei,
nolite malum hoc facere. 8 Habeo duas filias, quæ
necdum cognoverunt virum: educam eas ad vos,
et abutimini eis sicut vobis placuerit, dummodo
viris istis nihil mali faciatis, quia ingressi sunt sub
umbra culminis mei. 9 At illi dixerunt: Recede il-
luc. Et rursus: Ingressus es, inquiunt, ut advena;
numquid ut iudices? te ergo ipsum magis quam
hos affligemus. Vimque faciebant Lot vehementis-
sime: iamque prope erat ut effringerent fores. 10 Et
ecce miserunt manum viri, et introduxerunt ad se
Lot, clauseruntque ostium: 11 et eos, qui foris erant,
percusserunt cæcitate a minimo usque ad maximum,
ita ut ostium invenire non possent. 12 Dixerunt
autem ad Lot: Habes hic quempiam tuorum? ge-
nerum, aut filios, aut filias, omnes, qui tui sunt,
educ de urbe hac: 13 delebimus enim locum istum,
eo quod increverit clamor eorum coram Domino,
qui misit nos ut perdamus illos. 14 Egressus itaque
Lot, locutus est ad generos suos qui accepturi erant
filias eius, et dixit: Surgite, egredimini de loco
isto: quia delebit Dominus civitatem hanc. Et vi-
sus est eis quasi ludens loqui.

15 Cumque esset mane, cogebant eum angeli, di- educto Lot
centes: Surge, tolle uxorem tuam, et duas filias
quas habes: ne et tu pariter pereas in scelere ci-
vitatis. 16 Dissimulante illo, apprehenderunt manum
eius, et manum uxoris, ac duarum filiarum eius,
eo quod parceret Dominus illi. 17 Eduxeruntque
eum, et posuerunt extra civitatem: ibique locuti
sunt ad eum, dicentes: Salva animam tuam: noli
respicere post tergum, nec stes in omni circa re-
gione: sed in monte salvum te fac, ne et tu simul
pereas. 18 Dixitque Lot ad eos: Quæso Domine
mi, 19 quia invenit servus tuus gratiam coram te,
et magnificasti misericordiam tuam quam fecisti
mecum, ut salvares animam meam, nec possum
in monte salvari, ne forte apprehendat me malum,

---

(9) 2 Ptr 2, 8. — (11) Sap 19, 16. — (17) Sap 10, 6.

et moriar: 20 Est civitas hæc iuxta, ad quam pos-
sum fugere, parva, et salvabor in ea: numquid non
modica est, et vivet anima mea? 21 Dixitque ad
eum: Ecce etiam in hoc suscepi preces tuas, ut
non subvertam urbem pro qua locutus es. 22 Fe-
stina, et salvare ibi: quia non potero facere quid-
quam donec ingrediaris illuc. Idcirco vocatum est
nomen urbis illius Segor. 23 Sol egressus est super
terram, et Lot ingressus est Segor.

igne pereunt

24 Igitur Dominus pluit super Sodomam et Go-
morrham sulphur et ignem a Domino de cælo:
25 et subvertit civitates has, et omnem circa regio-
nem, universos habitatores urbium, et cuncta terræ
virentia. 26 Respiciensque uxor eius post se, versa
est in statuam salis. 27 Abraham autem consurgens
mane, ubi steterat prius cum Domino, 28 intuitus
est Sodomam et Gomorrham, et universam terram
regionis illius: viditque ascendentem favillam de
terra quasi fornacis fumum. 29 Cum enim subver-
teret Deus civitates regionis illius, recordatus Ab-
rahæ, liberavit Lot de subversione urbium in qui-
bus habitaverat.

Moabitæ et Ammonitæ oriuntur

30 Ascenditque Lot de Segor, et mansit in monte,
duæ quoque filiæ eius cum eo (timuerat enim ma-
nere in Segor) et mansit in spelunca ipse, et duæ
filiæ eius cum eo. 31 Dixitque maior ad minorem:
Pater noster senex est, et nullus virorum remansit
in terra qui possit ingredi ad nos iuxta morem
universæ terræ. 32 Veni, inebriemus eum vino, dor-
miamusque cum eo, ut servare possimus ex patre
nostro semen. 33 Dederunt itaque patri suo bibere
vinum nocte illa: Et ingressa est maior, dormivit-
que cum patre: at ille non sensit, nec quando ac-
cubuit filia, nec quando surrexit. 34 Altera quoque
die dixit maior ad minorem: Ecce dormivi heri
cum patre meo, demus ei bibere vinum etiam hac
nocte, et dormies cum eo, ut salvemus semen de

(22) Sap 10, 6. — (24) Dt 29, 23; Is 13, 19; Ir 50, 40; Ez 16, 49; Os 11, 8; Am 4, 11; Lc 17, 29; Iud 7. — (26) Lc 17, 32. — (27) Sup 18, 1.

patre nostro. 35 Dederunt etiam et illa nocte patri
suo bibere vinum, ingressaque minor filia, dormivit
cum eo: et ne tunc quidem sensit quando concu-
buerit, vel quando illa surrexerit. 36 Conceperunt
ergo duæ filiæ Lot de patre suo. 37 Peperitque
maior filium, et vocavit nomen eius Moab: ipse
est pater Moabitarum usque in præsentem diem.
38 Minor quoque peperit filium, et vocavit nomen
eius Ammon, idest filius populi mei: ipse est pater
Ammonitarum usque hodie.

10. Abraham in Geraris, 20, 1—18

Abimelech Saram aufert

20 1 Profectus inde Abraham in terram austra-
lem, habitavit inter Cades, et Sur: et per-
egrinatus est in Geraris. 2 Dixitque de Sara uxore
sua, Soror mea est. Misit ergo Abimelech rex
Geraræ, et tulit eam.

a Deo monetur

3 Venit autem Deus ad Abimelech per somnium
nocte, et ait illi: En morieris propter mulierem,
quam tulisti: habet enim virum. 4 Abimelech vero
non tetigerat eam, et ait: Domine, num gentem
ignorantem et iustam interficies? 5 Nonne ipse dixit
mihi: Soror mea est: et ipsa ait: Frater meus
est? in simplicitate cordis mei, et munditia manuum
mearum feci hoc. 6 Dixitque ad eum Deus: Et ego
scio quod simplici corde feceris: et ideo custodivi
te ne peccares in me, et non dimisi ut tangeres
eam. 7 Nunc ergo redde viro suo uxorem, quia
propheta est: et orabit pro te, et vives: si autem
nolueris reddere, scito quod morte morieris tu, et
omnia quæ tua sunt.

Abrahamum increpat

8 Statimque de nocte consurgens Abimelech, vo-
cavit omnes servos suos: et locutus est universa
verba hæc in auribus eorum, timueruntque omnes
viri valde. 9 Vocavit autem Abimelech etiam Ab-
raham, et dixit ei: Quid fecisti nobis? quid pecca-
vimus in te, quia induxisti super me et super re-
gnum meum peccatum grande? quæ non debuisti
facere, fecisti nobis. 10 Rursumque expostulans, ait:
Quid vidisti, ut hoc faceres? 11 Respondit Abra-
ham: Cogitavi mecum, dicens: Forsitan non est

timor Dei in loco isto: et interficient me propter
uxorem meam: 12 alias autem et vere soror mea
est, filia patris mei, et non filia matris meæ, et
duxi eam in uxorem. 13 Postquam autem eduxit
me Deus de domo patris mei, dixi ad eam: Hanc
misericordiam facies mecum: In omni loco, ad
quem ingrediemur, dices quod frater tuus sim.

Saram cum donis reddit

14 Tulit igitur Abimelech oves et boves, et servos
et ancillas, et dedit Abraham: reddiditque illi Sa-
ram uxorem suam, 15 et ait: Terra coram vobis
est, ubicumque tibi placuerit habita. 16 Saræ autem
dixit: Ecce mille argenteos dedi fratri tuo, hoc erit
tibi in velamen oculorum ad omnes qui tecum sunt,
et quocumque perrexeris: mementoque te depre-
hensam.

cum domo sanatur

17 Orante autem Abraham, sanavit Deus Abi-
melech et uxorem, ancillasque eius, et pepererunt:
18 concluserat enim Dominus omnem vulvam domus
Abimelech propter Saram uxorem Abrahæ.

11. Isaaci nativitas et Ismaelis eiectio, 21, 1—21

Isaac nascitur et circumciditur

21 1 Visitavit autem Dominus Saram, sicut pro-
miserat: et implevit quæ locutus est. 2 Con-
cepitque et peperit filium in senectute sua, tem-
pore quo prædixerat ei Deus. 3 Vocavitque Abra-
ham nomen filii sui, quem genuit ei Sara, Isaac:
4 et circumcidit eum octavo die, sicut præceperat
ei Deus, 5 cum centum esset annorum: hac quippe
ætate patris, natus est Isaac. 6 Dixitque Sara: Ri-
sum fecit mihi Deus: quicumque audierit, corride-
bit mihi. 7 Rursumque ait: Quis auditurum cre-
deret Abraham quod Sara lactaret filium, quem
peperit ei iam seni?

postulatam eiectionem Ismaelis

8 Crevit igitur puer, et ablactatus est: fecitque
Abraham grande convivium in die ablactationis eius.
9 Cumque vidisset Sara filium Agar Ægyptiæ lu-
dentem cum Isaac filio suo, dixit ad Abraham:

---

(12) Sup 12, 13. — (13) Inf 21, 23. — (1) Sup 17, 19; 18, 10. — (2) Gal 4, 23; Hbr 11, 11. — (4) Sup 17, 10; Mt 1, 2.

10 Eiice ancillam hanc, et filium eius: non enim
erit heres filius ancillæ cum filio meo Isaac.

Deus approbat

11 Dure accepit hoc Abraham pro filio suo. 12 Cui
dixit Deus: Non tibi videatur asperum super puero,
et super ancilla tua: omnia quæ dixerit tibi Sara,
audi vocem eius: quia in Isaac vocabitur tibi se-
men. 13 Sed et filium ancillæ faciam in gentem
magnam, quia semen tuum est.

sed eiectum fovet

14 Surrexit itaque Abraham mane, et tollens pa-
nem et utrem aquæ, imposuit scapulæ eius, tradi-
ditque puerum, et dimisit eam. Quæ cum abiisset,
errabat in solitudine Bersabee. 15 Cumque con-
sumpta esset aqua in utre, abiecit puerum subter
unam arborum, quæ ibi erant. 16 Et abiit, sedit-
que e regione procul quantum potest arcus iacere;
dixit enim: Non videbo morientem puerum: et se-
dens contra, levavit vocem suam et flevit. 17 Ex-
audivit autem Deus vocem pueri: vocavitque an-
gelus Dei Agar de cælo, dicens: Quid agis Agar?
noli timere: exaudivit enim Deus vocem pueri de
loco in quo est. 18 Surge, tolle puerum, et tene
manum illius: quia in gentem magnam faciam eum.
19 Aperuitque oculos eius Deus: quæ videns pu-
teum aquæ, abiit, et implevit utrem, deditque pue-
ro bibere. 20 Et fuit cum eo: qui crevit, et mora-
tus est in solitudine, factusque est iuvenis sagitta-
rius. 21 Habitavitque in deserto Pharan, et accepit
illi mater sua uxorem de terra Ægypti.

12. Fœdus Abrahæ et Abimelech, 21, 22—34

Abimelech vult pacisci

22 Eodem tempore dixit Abimelech, et Phicol
princeps exercitus eius ad Abraham: Deus tecum
est in universis quæ agis. 23 Iura ergo per Deum,
ne noceas mihi, et posteris meis, stirpique meæ:
sed iuxta misericordiam, quam feci tibi, facies mihi,
et terræ in qua versatus es advena.

Abraham eum increpat

24 Dixitque Abraham: Ego iurabo. 25 Et incre-
pavit Abimelech propter puteum aquæ quem vi
abstulerant servi eius. 26 Responditque Abimelech:

---

(10) Gal 4, 30. — (12) Rom 9, 7; Hebr 11, 18. —
(23) Sup 20, 13.

Nescivi quis fecerit hanc rem: sed et tu non indi-
casti mihi, et ego non audivi præter hodie.

sed cum eo paciscitur

27 Tulit itaque Abraham oves et boves, et dedit
Abimelech: percusseruntque ambo fœdus. 28 Et sta-
tuit Abraham septem agnas gregis seorsum. 29 Cui
dixit Abimelech: Quid sibi volunt septem agnæ
istæ, quas stare fecisti seorsum? 30 At ille: Sep-
tem, inquit, agnas accipies de manu mea: ut sint
mihi in testimonium, quoniam ego fodi puteum
istum. 31 Idcirco vocatus est locus ille Bersabee:
quia ibi uterque iuravit. 32 Et inierunt fœdus pro
puteo iuramenti.

in Bersabee nemus plantat

33 Surrexit autem Abimelech, et Phicol princeps
exercitus eius, reversique sunt in terram Palæsti-
norum. Abraham vero plantavit nemus in Bersa-
bee, et invocavit ibi nomen Domini Dei æterni.
34 Et fuit colonus terræ Palæstinorum diebus multis.

13. Abrahæ obœdientia heroica, 22, 1—19

Abraham a Deo tentatus

22 1 Quæ postquam gesta sunt, tentavit Deus
Abraham, et dixit ad eum: Abraham, Abra-
ham. At ille respondit: Adsum. 2 Ait illi: Tolle
filium tuum unigenitum, quem diligis, Isaac, et vade
in terram visionis: atque ibi offeres eum in holo-
caustum super unum montium quem monstravero
tibi.

vult unigenitum immolare

3 Igitur Abraham de nocte consurgens, stravit
asinum suum: ducens secum duos iuvenes, et Isaac
filium suum: cumque concidisset ligna in holocau-
stum, abiit ad locum quem præceperat ei Deus.
4 Die autem tertio, elevatis oculis, vidit locum pro-
cul: 5 dixitque ad pueros suos: Exspectate hic cum
asino: ego et puer illuc usque properantes, post-
quam adoraverimus, revertemur ad vos. 6 Tulit
quoque ligna holocausti, et imposuit super Isaac
filium suum: ipse vero portabat in manibus ignem
et gladium. Cumque duo pergerent simul, 7 dixit
Isaac patri suo: Pater mi. At ille respondit: Quid
vis fili? Ecce, inquit, ignis et ligna: ubi est victima

(1) Idt 8, 22; Hbr 11, 17.

holocausti? 8 Dixit autem Abraham: Deus provi-
debit sibi victimam holocausti, fili mi. Pergebant
ergo pariter: 9 et venerunt ad locum quem osten-
derat ei Deus, in quo ædificavit altare, et desuper
ligna composuit: cumque alligasset Isaac filium
suum, posuit eum in altare super struem lignorum.
10 Extenditque manum, et arripuit gladium, ut im-
molaret filium suum.

11 Et ecce angelus Domini de cælo clamavit, di- *ab angelo*
cens: Abraham, Abraham. Qui respondit: Adsum. *inhibitus*
12 Dixitque ei: Non extendas manum tuam super
puerum, neque facias illi quidquam: nunc cognovi
quod times Deum, et non pepercisti unigenito filio
tuo propter me.

13 Levavit Abraham oculos suos, viditque post *offert*
tergum arietem inter vepres hærentem cornibus, *arietem*
quem assumens obtulit holocaustum pro filio. 14 Ap-
pellavitque nomen loci illius, Dominus videt. Unde
usque hodie dicitur: In monte Dominus videbit.

15 Vocavit autem angelus Domini Abraham se- *accipit*
cundo de cælo, dicens: 16 Per memetipsum iuravi, *promis-*
dicit Dominus: quia fecisti hanc rem, et non pe- *sionem*
percisti filio tuo unigenito propter me: 17 benedi- *iuratam*
cam tibi, et multiplicabo semen tuum sicut stellas
cæli, et velut arenam quæ est in litore maris:
possidebit semen tuum portas inimicorum suorum,
18 et BENEDICENTUR in semine tuo omnes gen-
tes terræ, quia obœdisti voci meæ. *reverti-*

19 Reversus est Abraham ad pueros suos, abie- *tur in*
runtque Bersabee simul, et habitavit ibi. *Bersa-*
bee

14. Rebeccæ consanguinei, 22, 20—24

20 His ita gestis, nuntiatum est Abrahæ quod *Filii*
Melcha quoque genuisset filios Nachor fratri suo, *Melchæ*
21 Hus primogenitum, et Buz fratrem eius, et Ca-
muel patrem Syrorum, 22 et Cased, et Azau, Phel-
das quoque et Iedlaph, 23 ac Bathuel, de quo nata

---

(10) Iac 2, 21. — (16) Ps 104, 9; Sir 44, 21; 1 Mcc 2, 52; Lc 1, 73; Hbr 6, 13. — (17) Lc 1, 74. — (18) Sup 12, 3; 18, 18; Inf 26, 4; Sir 44, 25; Act 3, 25.

est Rebecca: octo istos genuit Melcha, Nachor fratri
Abrahæ.

filii Romæ

24 Concubina vero illius, nomine Roma, peperit
Tabee, et Gaham, et Tahas, et Maacha.

15. Saræ mors ac sepultura, 23, 1—20

Sara moritur

23 1 Vixit autem Sara centum vigintiseptem an-
nis. 2 Et mortua est in civitate Arbee, quæ
est Hebron, in terra Chanaan: venitque Abraham
ut plangeret, et fleret eam.

ager cum spelunca emitur

3 Cumque surrexisset ab officio funeris, locutus
est ad filios Heth, dicens: 4 Advena sum et per-
egrinus apud vos: date mihi ius sepulcri vobis-
cum, ut sepeliam mortuum meum. 5 Responde-
runt filii Heth, dicentes: 6 Audi nos domine, prin-
ceps Dei es apud nos: in electis sepulcris nostris
sepeli mortuum tuum: nullusque te prohibere pot-
erit quin in monumento eius sepelias mortuum
tuum. 7 Surrexit Abraham, et adoravit populum
terræ, filios videlicet Heth: 8 dixitque ad eos: Si
placet animæ vestræ ut sepeliam mortuum meum,
audite me, et intercedite pro me apud Ephron fili-
um Seor: 9 ut det mihi speluncam duplicem, quam
habet in extrema parte agri sui: pecunia digna
tradat eam mihi coram vobis in possessionem se-
pulcri. 10 Habitabat autem Ephron in medio filio-
rum Heth. Responditque Ephron ad Abraham cunc-
tis audientibus qui ingrediebantur portam civitatis
illius, dicens: 11 Nequaquam ita fiat, domine mi,
sed tu magis ausculta quod loquor: Agrum trado
tibi, et speluncam, quæ in eo est, præsentibus filiis
populi mei, sepeli mortuum tuum. 12 Adoravit Ab-
raham coram populo terræ. 13 Et locutus est ad
Ephron circumstante plebe: Quæso, ut audias me:
Dabo pecuniam pro agro: suscipe eam, et sic se-
peliam mortuum meum in eo. 14 Responditque
Ephron: 15 Domine mi, audi me: Terra, quam po-
stulas, quadringentis siclis argenti valet: istud est
pretium inter me et te: sed quantum est hoc? se-
peli mortuum tuum. 16 Quod cum audisset Abra-

ham, appendit pecuniam, quam Ephron postulave-
rat, audientibus filiis Heth, quadringentos siclos ar-
genti probatæ monetæ publicæ. 17 Confirmatusque
est ager quondam Ephronis, in quo erat spelunca
duplex, respiciens Mambre, tam ipse, quam spe-
lunca, et omnes arbores eius in cunctis terminis
eius per circuitum, 18 Abrahæ in possessionem,
videntibus filiis Heth, et cunctis qui intrabant por-
tam civitatis illius.

19 Atque ita sepelivit Abraham Saram uxorem
suam in spelunca agri duplici, quæ respiciebat
Mambre. Hæc est Hebron in terra Chanaan. 20 Et
confirmatus est ager, et antrum, quod erat in eo,
Abrahæ in possessionem monumenti a filiis Heth.

Sara sepelitur

16. Isaaci et Rebeccæ matrimonium, 24, 1—67

Procuratori Eliezer

24 1 Erat autem Abraham senex, dierumque
multorum: et Dominus in cunctis benedixe-
rat ei. 2 Dixitque ad servum seniorem domus suæ,
qui præerat omnibus quæ habebat: Pone manum
tuam subter femur meum, 3 ut adiurem te per
Dominum, Deum cæli et terræ, ut non accipias
uxorem filio meo de filiabus Chananæorum, inter
quos habito: 4 sed ad terram et cognationem meam
proficiscaris, et inde accipias uxorem filio meo
Isaac. 5 Respondit servus: Si noluerit mulier ve-
nire mecum in terram hanc, numquid reducere de-
beo filium tuum ad locum, de quo tu egressus es?
6 Dixitque Abraham: Cave nequando reducas filium
meum illuc. 7 Dominus Deus cæli, qui tulit me de
domo patris mei, et de terra nativitatis meæ, qui
locutus est mihi, et iuravit mihi, dicens: Semini
tuo dabo terram hanc: ipse mittet angelum suum
coram te, et accipies inde uxorem filio meo: 8 sin
autem mulier noluerit sequi te, non teneberis iura-
mento: filium meum tantum ne reducas illuc. 9 Po-
suit ergo servus manum sub femore Abraham do-
mini sui, et iuravit illi super sermone hoc.

---

(2) Inf 47, 29. — (7) Sup 12, 7; 13, 15; 15, 18; Inf 26, 3.

Rebecca occurrit

10 Tulitque decem camelos de grege domini sui,
et abiit, ex omnibus bonis eius portans secum,
profectusque perrexit in Mesopotamiam ad urbem
Nachor. 11 Cumque camelos fecisset accumbere ex-
tra oppidum iuxta puteum aquæ vespere, tempore
quo solent mulieres egredi ad hauriendam aquam,
dixit: 12 Domine Deus domini mei Abraham, oc-
curre, obsecro, mihi hodie, et fac misericordiam
cum domino meo Abraham. 13 Ecce ego sto prope
fontem aquæ, et filiæ habitatorum huius civitatis
egredientur ad hauriendam aquam. 14 Igitur puella,
cui ego dixero: Inclina hydriam tuam ut bibam:
et illa responderit, Bibe, quin et camelis tuis dabo
potum: ipsa est, quam præparasti servo tuo Isaac:
et per hoc intelligam quod feceris misericordiam
cum domino meo. 15 Necdum intra se verba com-
pleverat, et ecce Rebecca egrediebatur, filia Ba-
thuel, filii Melchæ uxoris Nachor fratris Abraham,
habens hydriam in scapula sua: 16 puella decora
nimis, virgoque pulcherrima, et incognita viro:
descenderat autem ad fontem, et impleverat hy-
driam, ac revertebatur. 17 Occurritque ei servus,
et ait: Pauxillum aquæ mihi ad bibendum præbe
de hydria tua. 18 Quæ respondit: Bibe domine
mi; celeriterque deposuit hydriam super ulnam
suam, et dedit ei potum. 19 Cumque ille bibisset,
adiecit: Quin et camelis tuis hauriam aquam, do-
nec cuncti bibant. 20 Effundensque hydriam in ca-
nalibus, recurrit ad puteum ut hauriret aquam: et
haustam omnibus camelis dedit. 21 Ipse autem con-
templabatur eam tacitus, scire volens utrum pro-
sperum iter suum fecisset Dominus, an non. 22 Post-
quam autem biberunt cameli, protulit vir inaures
aureas, appendentes siclos duos, et armillas toti-
dem pondo siclorum decem. 23 Dixitque ad eam:
Cuius es filia? indica mihi: est in domo patris tui
locus ad manendum? 24 Quæ respondit: Filia sum
Bathuelis, filii Melchæ, quem peperit ipsi Nachor.
25 Et addidit, dicens: Palearum quoque et fæni
plurimum est apud nos, et locus spatiosus ad ma-
nendum. 26 Inclinavit se homo, et adoravit Domi-

num, 27 dicens: Benedictus Dominus Deus domini
mei Abraham, qui non abstulit misericordiam et
veritatem suam a domino meo, et recto itinere me
perduxit in domum fratris domini mei. 28 Cucur-
rit itaque puella, et nuntiavit in domum matris
suæ omnia quæ audierat.

29 Habebat autem Rebecca fratrem nomine La- uxor pe-
ban, qui festinus egressus est ad hominem, ubi titur ac
erat fons. 30 Cumque vidisset inaures et armillas datur
in manibus sororis suæ, et audisset cuncta verba
referentis: Hæc locutus est mihi homo: venit ad
virum, qui stabat iuxta camelos, et prope fontem
aquæ: 31 dixitque ad eum: Ingredere, benedicte
Domini: cur foris stas? præparavi domum, et lo-
cum camelis. 32 Et introduxit eum in hospitium:
ac destravit camelos, deditque paleas et fænum, et
aquam ad lavandos pedes eius, et virorum qui ve-
nerant cum eo. 33 Et appositus est in conspectu
eius panis. Qui ait: Non comedam, donec loquar
sermones meos. Respondit ei: Loquere. 34 At ille:
Servus, inquit, Abraham sum: 35 et Dominus bene-
dixit domino meo valde, magnificatusque est: et
dedit ei oves et boves, argentum et aurum, servos
et ancillas, camelos et asinos. 36 Et peperit Sara
uxor domini mei filium domino meo in senectute
sua, deditque illi omnia quæ habuerat. 37 Et adiu-
ravit me dominus meus, dicens: Non accipies uxo-
rem filio meo de filiabus Chananæorum, in quo-
rum terra habito: 38 sed ad domum patris mei
perges, et de cognatione mea accipies uxorem filio
meo: 39 ego vero respondi domino meo: Quid si
noluerit venire mecum mulier? 40 Dominus, ait,
in cuius conspectu ambulo, mittet angelum suum
tecum, et diriget viam tuam: accipiesque uxorem
filio meo de cognatione mea, et de domo patris
mei. 41 Innocens eris a maledictione mea, cum ve-
neris ad propinquos meos, et non dederint tibi.
42 Veni ergo hodie ad fontem aquæ, et dixi: Do-
mine Deus domini mei Abraham, si direxisti viam
meam, in qua nunc ambulo, 43 ecce sto iuxta fon-
tem aquæ, et virgo, quæ egredietur ad hauriendam

aquam, audierit a me: Da mihi pauxillum aquæ
ad bibendum ex hydria tua: 44 et dixerit mihi: Et
tu bibe, et camelis tuis hauriam: ipsa est mulier
quam præparavit Dominus filio domini mei. 45 Dum-
que hæc tacitus mecum volverem, apparuit Re-
becca veniens cum hydria, quam portabat in sca-
pula, descenditque ad fontem, et hausit aquam.
Et aio ad eam: Da mihi paululum bibere. 46 Quæ
festinans deposuit hydriam de humero, et dixit
mihi: Et tu bibe, et camelis tuis tribuam potum.
Bibi, et adaquavit camelos. 47 Interrogavique eam,
et dixi: Cuius es filia? Quæ respondit: Filia Ba-
thuelis sum, filii Nachor, quem peperit ei Melcha.
Suspendi itaque inaures ad ornandam faciem eius,
et armillas posui in manibus eius. 48 Pronusque
adoravi Dominum, benedicens Domino Deo do-
mini mei Abraham, qui perduxit me recto itinere,
ut sumerem filiam fratris domini mei filio eius.
49 Quamobrem si facitis misericordiam et verita-
tem cum domino meo, indicate mihi: sin autem
aliud placet, et hoc dicite mihi, ut vadam ad dex-
teram, sive ad sinistram. 50 Responderuntque La-
ban et Bathuel: A Domino egressus est sermo:
non possumus extra placitum eius quidquam aliud
loqui tecum. 51 En Rebecca coram te est, tolle
eam, et proficiscere, et sit uxor filii domini tui,
sicut locutus est Dominus. 52 Quod cum audisset
puer Abraham, procidens adoravit in terram Do-
minum. 53 Prolatisque vasis argenteis, et aureis,
ac vestibus, dedit ea Rebeccæ pro munere: fratri-
bus quoque eius, et matri dona obtulit. 54 Inito con-
vivio, vescentes pariter et bibentes manserunt ibi.
profi- Surgens autem mane, locutus est puer: Dimit-
ciscitur tite me, ut vadam ad dominum meum. 55 Respon-
deruntque fratres eius, et mater: Maneat puella
saltem decem dies apud nos, et postea proficisce-
tur. 56 Nolite, ait, me retinere, quia Dominus di-
rexit viam meam: dimittite me ut pergam ad domi-
num meum. 57 Et dixerunt: Vocemus puellam, et
quæramus ipsius voluntatem. 58 Cumque vocata
venisset, sciscitati sunt: Vis ire cum homine isto?

Quæ ait: Vadam. 59 Dimiserunt ergo eam, et nu-
tricem illius, servumque Abraham, et comites eius,
60 imprecantes prospera sorori suæ, atque dicen-
tes: Soror nostra es, crescas in mille millia, et pos-
sideat semen tuum portas inimicorum suorum.
61 Igitur Rebecca, et puellæ illius, ascensis camelis,
secutæ sunt virum: qui festinus revertebatur ad
dominum suum:

62 eo autem tempore deambulabat Isaac per viam
quæ ducit ad Puteum, cuius nomen est Viventis,
et Videntis: habitabat enim in terra australi: 63 et
egressus fuerat ad meditandum in agro, inclinata
iam die: cumque elevasset oculos, vidit camelos ve-
nientes procul. 64 Rebecca quoque, conspecto Isaac,
descendit de camelo, 65 et ait ad puerum: Quis
est ille homo qui venit per agrum in occursum
nobis? Dixitque ei: Ipse est dominus meus. At illa
tollens cito pallium, operuit se. 66 Servus autem
cuncta, quæ gesserat, narravit Isaac. 67 Qui intro-
duxit eam in tabernaculum Saræ matris suæ, et
accepit eam uxorem: et in tantum dilexit eam,
ut dolorem, qui ex morte matris eius acciderat,
temperaret.

ducitur ab Isaac

17. Abrahæ vita reliqua, 25, 1—11

25 1 Abraham vero aliam duxit uxorem nomine
Ceturam: 2 quæ peperit ei Zamran et Iecsan,
et Madan, et Madian, et Iesboc, et Sue. 3 Iecsan
quoque genuit Saba, et Dadan. Filii Dadan fuerunt
Assurim, et Latusim, et Loomim. 4 At vero ex
Madian ortus est Epha, et Opher, et Henoch, et
Abida, et Eldaa: omnes hi filii Ceturæ. 5 Deditque
Abraham cuncta quæ possederat, Isaac: 6 filiis au-
tem concubinarum largitus est munera, et sepa-
ravit eos ab Isaac filio suo, dum adhuc ipse vive-
ret, ad plagam orientalem.

Cetura parit

7 Fuerunt autem dies vitæ Abrahæ, centum sep-
tuaginta quinque anni. 8 Et deficiens mortuus est
in senectute bona, provectæque ætatis, et plenus

Abraham moritur et sepelitur

(62) Sup 16, 14. — (2) 1 Par 1, 32.

dierum: congregatusque est ad populum suum. 9 Et
sepelierunt eum Isaac et Ismael filii sui in spe-
lunca duplici, quæ sita est in agro Ephron filii Seor
Hethæi, e regione Mambre, 10 quem emerat a filiis
Heth: ibi sepultus est ipse, et Sara uxor eius.

Isaac benedicitur

11 Et post obitum illius benedixit Deus Isaac filio
eius, qui habitabat iuxta puteum nomine Viventis
et Videntis.

II. Generationes Ismael, 25, 12—18

Eius soboles

12 Hæ sunt generationes Ismael filii Abrahæ,
quem peperit ei Agar Ægyptia, famula Saræ: et
13 hæc nomina filiorum eius in vocabulis et gene-
rationibus suis.
Primogenitus Ismaelis Nabaioth, deinde Cedar,
et Adbeel, et Mabsam, 14 Masma quoque, et Du-
ma, et Massa, 15 Hadar, et Thema, et Iethur, et
Naphis, et Cedma. 16 Isti sunt filii Ismaelis: et
hæc nomina per castella et oppida eorum, duode-
cim principes tribuum suarum.

mors

17 Et facti sunt anni vitæ Ismaelis centum tri-
ginta septem, deficiensque mortuus est, et apposi-
tus ad populum suum.

habitatio

18 Habitavit autem ab Hevila usque Sur, quæ
respicit Ægyptum introeuntibus Assyrios; coram
cunctis fratribus suis obiit.

III. Generationes Isaac, 25, 19—35, 29

1. Fratrum gemellorum contentio, 25, 19—34

19 Hæ quoque sunt generationes Isaac filii Abra-
ham:

Nativitas geminorum

Abraham genuit Isaac: 20 qui cum quadraginta
esset annorum, duxit uxorem Rebeccam filiam Ba-
thuelis Syri de Mesopotamia, sororem Laban. 21 De-
precatusque est Isaac Dominum pro uxore sua, eo
quod esset sterilis: qui exaudivit eum, et dedit
conceptum Rebeccæ. 22 Sed collidebantur in utero
eius parvuli; quæ ait: Si sic mihi futurum erat,

---

(13) 1 Par 1, 29.

quid necesse fuit concipere? Perrexitque ut con-
suleret Dominum. 23 Qui respondens, ait: Duæ
gentes sunt in utero tuo, et duo populi ex ventre
tuo dividentur, populusque populum superabit, et
maior serviet minori. 24 Iam tempus pariendi ad-
venerat, et ecce gemini in utero eius reperti sunt.
25 Qui prior egressus est, rufus erat, et totus in
morem pellis hispidus: vocatumque est nomen eius
Esau. Protinus alter egrediens, plantam fratris
tenebat manu: et idcirco appellavit eum Iacob.
26 Sexagenarius erat Isaac quando nati sunt ei par-
vuli.

venditio primogenitorum

27 Quibus adultis, factus est Esau vir gnarus ve-
nandi, et homo agricola: Iacob autem vir simplex
habitabat in tabernaculis. 28 Isaac amabat Esau, eo
quod de venationibus illius vesceretur: et Rebecca
diligebat Iacob. 29 Coxit autem Iacob pulmentum:
ad quem cum venisset Esau de agro lassus, 30 ait:
Da mihi de coctione hac rufa, quia oppido lassus
sum. Quam ob causam vocatum est nomen eius
Edom. 31 Cui dixit Iacob: Vende mihi primoge-
nita tua. 32 Ille respondit: En morior, quid mihi
proderunt primogenita? 33 Ait Iacob: Iura ergo
mihi. Iuravit ei Esau, et vendidit primogenita. 34 Et
sic accepto pane et lentis edulio, comedit, et bi-
bit, et abiit; parvipendens quod primogenita vendi-
disset.

2. Isaaci peregrinatio in Geraris, 26, 1—22

Promissiones innovantur

26 1 Orta autem fame super terram post eam
sterilitatem, quæ acciderat in diebus Abra-
ham, abiit Isaac ad Abimelech regem Palæstino-
rum in Gerara. 2 Apparuitque ei Dominus, et ait:
Ne descendas in Ægyptum, sed quiesce in terra,
quam dixero tibi. 3 Et peregrinare in ea, eroque
tecum, et benedicam tibi: tibi enim et semini tuo
dabo universas regiones has, complens iuramentum
quod spopondi Abraham patri tuo. 4 Et multipli-

(23) Rom 9, 10. — (25) Os 12, 3. — Mt 1, 2. —
(30) Abd 1; Hbr 12, 16. — (3) Sup 12, 7; 15, 18.

cabo semen tuum sicut stellas cæli: daboque poste-
ris tuis universas regiones has: et BENEDICENTUR
in semine tuo omnes gentes terræ, 5 eo quod ob-
œdierit Abraham voci meæ, et custodierit præcepta
et mandata mea, et ceremonias legesque serva-
verit.

Rebecca servatur

6 Mansit itaque Isaac in Geraris. 7 Qui cum in-
terrogaretur a viris loci illius super uxore sua, re-
spondit: Soror mea est. Timuerat enim confiteri
quod sibi esset sociata coniugio, reputans ne forte
interficerent eum propter illius pulchritudinem.
8 Cumque pertransissent dies plurimi, et ibidem
moraretur, prospiciens Abimelech rex Palæstino-
rum per fenestram, vidit eum iocantem cum Re-
becca uxore sua. 9 Et accersito eo, ait: Perspi-
cuum est quod uxor tua sit: cur mentitus es eam
sororem tuam esse? Respondit: Timui ne more-
rer propter eam. 10 Dixitque Abimelech: Quare
imposuisti nobis? potuit coire quispiam de po-
pulo cum uxore tua, et induxeras super nos
grande peccatum. Præcepitque omni populo, dicens:
11 Qui tetigerit hominis huius uxorem, morte mo-
rietur.

Isaac locupletatur

12 Sevit autem Isaac in terra illa, et invenit in
ipso anno centuplum: benedixitque ei Dominus.
13 Et locupletatus est homo, et ibat proficiens at-
que succrescens, donec magnus vehementer effec-
tus est: 14 habuit quoque possessiones ovium et
armentorum, et familiæ plurimum. Ob hoc invi-
dentes ei Palæstini, 15 omnes puteos, quos fode-
rant servi patris illius Abraham, illo tempore ob-
struxerunt, implentes humo: 16 in tantum, ut ipse
Abimelech diceret ad Isaac: Recede a nobis, quo-
niam potentior nobis factus es valde.

propter invidiam peregrinatur

17 Et ille discedens, ut veniret ad torrentem Ge-
raræ, habitaretque ibi: 18 rursum fodit alios pu-
teos, quos foderant servi patris sui Abraham, et
quos, illo mortuo, olim obstruxerant Philisthiim:

(4) Sup 12, 3; 18, 18; 22, 18; Inf 28, 14.

appellavitque eos eisdem nominibus quibus ante
pater vocaverat. 19 Foderuntque in Torrente, et
repererunt aquam vivam. 20 Sed et ibi iurgium
fuit pastorum Geraræ adversus pastores Isaac, di-
centium: Nostra est aqua; quamobrem nomen
putei ex eo, quod acciderat, vocavit Calumniam.
21 Foderunt autem et alium: et pro illo quoque
rixati sunt, appellavitque eum, Inimicitias. 22 Pro-
fectus inde fodit alium puteum, pro quo non con-
tenderunt: itaque vocavit nomen eius, Latitudo,
dicens: Nunc dilatavit nos Dominus, et fecit cre-
scere super terram.

3. Priora acta in Bersabee, 26, 23—35

23 Ascendit autem ex illo loco in Bersabee, 24 ubi
apparuit ei Dominus in ipsa nocte, dicens: Ego
sum Deus Abraham patris tui, noli timere, quia
ego tecum sum: benedicam tibi, et multiplicabo
semen tuum propter servum meum Abraham.
25 Itaque ædificavit ibi altare: et invocato nomine
Domini, extendit tabernaculum: præcepitque ser-
vis suis ut foderent puteum.

Confirmatio promissionum

26 Ad quem locum cum venissent de Geraris
Abimelech, et Ochozath amicus illius, et Phicol
dux militum, 27 locutus est eis Isaac: Quid veni-
stis ad me hominem quem odistis, et expulistis a
vobis? 28 Qui responderunt: Vidimus tecum esse
Dominum, et idcirco nos diximus: Sit iuramentum
inter nos, et ineamus fœdus, 29 ut non facias nobis
quidquam mali, sicut et nos nihil tuorum attigi-
mus, nec fecimus quod te læderet: sed cum pace
dimisimus auctum benedictione Domini. 30 Fecit
ergo eis convivium, et post cibum et potum 31 sur-
gentes mane, iuraverunt sibi mutuo: dimisitque
eos Isaac pacifice in locum suum.

fœdus Isaaci et Abimelech

32 Ecce autem venerunt in ipso die servi Isaac
annuntiantes ei de puteo, quem foderant, atque
dicentes: Invenimus aquam. 33 Unde appellavit
eum, Abundantiam: et nomen urbi impositum est
Bersabee, usque in præsentem diem.

inventio aquæ

matrimonium Esau

34 Esau vero quadragenarius duxit uxores, Iudith
filiam Beeri Hethæi, et Basemath filiam Elon eius-
dem loci: 35 quæ ambæ offenderant animum Isaac
et Rebeccæ.

4. Isaac gemellis benedicit, 27, 1—28, 9

Iacob benedictione repletur

27 1 Senuit autem Isaac, et caligaverunt oculi
eius, et videre non poterat: vocavitque Esau
filium suum maiorem, et dixit ei: Fili mi? Qui
respondit: Adsum. 2 Cui pater: Vides, inquit, quod
senuerim, et ignorem diem mortis meæ. 3 Sume
arma tua, pharetram, et arcum, et egredere foras:
cumque venatu aliquid apprehenderis, 4 fac mihi
inde pulmentum sicut velle me nosti, et affer ut
comedam: et benedicat tibi anima mea antequam
moriar. 5 Quod cum audisset Rebecca, et ille abi-
isset in agrum ut iussionem patris impleret, 6 di-
xit filio suo Iacob: Audivi patrem tuum loquen-
tem cum Esau fratre tuo, et dicentem ei: 7 Affer
mihi de venatione tua, et fac cibos ut comedam,
et benedicam tibi coram Domino antequam mo-
riar. 8 Nunc ergo fili mi, acquiesce consiliis meis:
9 et pergens ad gregem, affer mihi duos hædos
optimos, ut faciam ex eis escas patri tuo, quibus
libenter vescitur: 10 quas cum intuleris, et come-
derit, benedicat tibi priusquam moriatur. 11 Cui
ille respondit: Nosti quod Esau frater meus homo
pilosus sit, et ego lenis: 12 si attrectaverit me
pater meus, et senserit, timeo ne putet me sibi
voluisse illudere, et inducam super me maledictio-
nem pro benedictione. 13 Ad quem mater: In me
sit, ait, ista maledictio, fili mi: tantum audi vocem
meam, et pergens affer quæ dixi. 14 Abiit, et at-
tulit, deditque matri. Paravit illa cibos, sicut velle
noverat patrem illius. 15 Et vestibus Esau valde
bonis, quas apud se habebat domi, induit eum:
16 pelliculasque hædorum circumdedit manibus, et
colli nuda protexit. 17 Deditque pulmentum, et
panes, quos coxerat tradidit. 18 Quibus illatis, di-

---

(35) Inf 27, 46.

xit: Pater mi? At ille respondit: Audio. Quis es
tu fili mi? 19 Dixitque Iacob: Ego sum primoge-
nitus tuus Esau: feci sicut præcepisti mihi: surge,
sede, et comede de venatione mea, ut benedicat
mihi anima tua. 20 Rursumque Isaac ad filium
suum: Quo modo, inquit, tam cito invenire po-
tuisti, fili mi? Qui respondit: Voluntas Dei fuit
ut cito occurreret mihi quod volebam: 21 Dixitque
Isaac: Accede huc, ut tangam te, fili mi, et pro-
bem utrum tu sis filius meus Esau, an non. 22 Ac-
cessit ille ad patrem, et palpato eo, dixit Isaac:
Vox quidem, vox Iacob est: sed manus, manus
sunt Esau. 23 Et non cognovit eum, quia pilosæ
manus similitudinem maioris expresserant. Bene-
dicens ergo illi, 24 ait: Tu es filius meus Esau?
Respondit, Ego sum. 25 At ille: Affer mihi, inquit,
cibos de venatione tua, fili mi, ut benedicat tibi
anima mea. Quos cum oblatos comedisset, obtulit
ei etiam vinum; quo hausto, 26 dixit ad eum: Ac-
cede ad me, et da mihi osculum, fili mi. 27 Ac-
cessit, et osculatus est eum. Statimque ut sensit
vestimentorum illius fragrantiam, benedicens illi,
ait: Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni, cui
benedixit Dominus. 28 Det tibi Deus de rore cæli,
et de pinguedine terræ abundantiam frumenti et
vini. 29 Et serviant tibi populi, et adorent te tri-
bus: esto dominus fratrum tuorum, et incurven-
tur ante te filii matris tuæ; qui maledixerit tibi,
sit ille maledictus: et qui benedixerit tibi, bene-
dictionibus repleatur.

30 Vix Isaac sermonem impleverat: et egresso
Iacob foras, venit Esau, 31 coctosque de venatione
cibos intulit patri, dicens: Surge, pater mi, et com-
ede de venatione filii tui: ut benedicat mihi anima
tua. 32 Dixitque illi Isaac: Quis enim es tu? Qui
respondit: Ego sum filius tuus primogenitus Esau.
33 Expavit Isaac stupore vehementi: et ultra quam
credi potest, admirans, ait: Quis igitur ille est qui
dudum captam venationem attulit mihi, et comedi
ex omnibus priusquam tu venires? benedixique
ei, et erit benedictus. 34 Auditis Esau sermonibus

Esau quoque benedicitur

patris, irrugiit clamore magno: et consternatus,
ait: Benedic etiam et mihi, pater mi. 35 Qui ait:
Venit germanus tuus fraudulenter, et accepit be-
nedictionem tuam. 36 At ille subiunxit: Iuste vo-
catum est nomen eius Iacob: supplantavit enim
me en altera vice: primogenita mea ante tulit, et
nunc secundo surripuit benedictionem meam Rur-
sumque ad patrem: Numquid non reservasti, ait,
et mihi benedictionem? 37 Respondit Isaac: Do-
minum tuum illum constitui, et omnes fratres eius
servituti illius subiugavi: frumento et vino stabi-
livi eum, et tibi post hæc, fili mi, ultra quid fa-
ciam? 38 Cui Esau: Num unam, inquit, tantum
benedictionem habes, pater? mihi quoque obsecro
ut benedicas. Cumque eiulatu magno fleret, 39 mo-
tus Isaac, dixit ad eum: In pinguedine terræ, et
in rore cæli desuper 40 erit benedictio tua. Vives
in gladio, et fratri tuo servies: tempusque veniet,
cum excutias, et solvas iugum eius de cervicibus
tuis.

Iacob a matre monetur

41 Oderat ergo semper Esau Iacob pro benedic-
tione qua benedixerat ei pater: dixitque in corde
suo: Venient dies luctus patris mei, et occidam
Iacob fratrem meum. 42 Nuntiata sunt hæc Re-
beccæ: quæ mittens et vocans Iacob filium suum,
dixit ad eum: Ecce Esau frater tuus minatur ut
occidat te. 43 Nunc ergo, fili mi, audi vocem meam,
et consurgens fuge ad Laban fratrem meum in
Haran: 44 habitabisque cum eo dies paucos, donec
requiescat furor fratris tui, 45 et cesset indignatio
eius, obliviscaturque eorum quæ fecisti in eum:
postea mittam, et adducam te inde huc; cur utro-
que orbabor filio in uno die? 46 Dixitque Rebecca
ad Isaac: Tædet me vitæ meæ propter filias Heth:
si acceperit Iacob uxorem de stirpe huius terræ,
nolo vivere.

et a patre dimittitur

28 1 Vocavit itaque Isaac Iacob, et benedixit
eum, præcepitque ei dicens: Noli accipere

---

(36) Sup 25, 34. — (39) Hbr 11, 20. — (41) Abd 10.
— (46) Sup 26, 35.

coniugem de genere Chanaan: 2 sed vade, et pro-
ficiscere in Mesopotamiam Syriæ, ad domum Ba-
thuel patris matris tuæ, et accipe tibi inde uxorem
de filiabus Laban avunculi tui. 3 Deus autem om-
nipotens benedicat tibi, et crescere te faciat, atque
multiplicet: ut sis in turbas populorum. 4 Et det
tibi benedictiones Abrahæ, et semini tuo post te:
ut possideas terram peregrinationis tuæ, quam pol-
licitus est avo tuo. 5 Cumque dimisisset eum Isaac,
profectus venit in Mesopotamiam Syriæ ad Laban
filium Bathuel Syri, fratrem Rebeccæ matris suæ.

Esau filiam Ismael ducit

6 Videns autem Esau quod benedixisset pater
suus Iacob, et misisset eum in Mesopotamiam
Syriæ, ut inde uxorem duceret; et quod post be-
nedictionem præcepisset ei, dicens: Non accipies
uxorem de filiabus Chanaan: 7 quodque obœdiens
Iacob parentibus suis isset in Syriam: 8 probans
quoque quod non libenter aspiceret filias Chanaan
pater suus: 9 ivit ad Ismaelem, et duxit uxorem
absque iis, quas prius habebat, Maheleth filiam
Ismael filii Abraham, sororem Nabaioth.

5. Iacob in Haran pergit, 28, 10—29, 14a

In Luza scalam videt

10 Igitur egressus Iacob de Bersabee, pergebat
Haran. 11 Cumque venisset ad quendam locum,
et vellet in eo requiescere post solis occubitum,
tulit de lapidibus qui iacebant, et supponens capiti
suo, dormivit in eodem loco. 12 Viditque in som-
nis scalam stantem super terram, et cacumen illius
tangens cælum: angelos quoque Dei ascendentes
et descendentes per eam, 13 et Dominum innixum
scalæ dicentem sibi: Ego sum Dominus Deus Ab-
raham patris tui, et Deus Isaac: Terram, in qua
dormis, tibi dabo et semini tuo. 14 Eritque semen
tuum quasi pulvis terræ: dilataberis ad Occiden-
tem, et Orientem, et Septentrionem, et Meridiem:
et BENEDICENTUR IN TE et in semine tuo
cunctæ tribus terræ. 15 Et ero custos tuus quo-

(5) Os 12, 12. — (13) Inf 35, 1; 48, 3. — (14) Dt 12, 20; 19, 8. — Sup 26, 4.

cumque perrexeris, et reducam te in terram hanc:
nec dimittam nisi complevero universa quæ dixi.
16 Cumque evigilasset Iacob de somno, ait: Vere
Dominus est in loco isto, et ego nesciebam. 17 Pa-
vensque: Quam terribilis est, inquit, locus iste!
non est hic aliud nisi domus Dei, et porta cæli.
18 Surgens ergo Iacob mane, tulit lapidem quem
supposuerat capiti suo, et erexit in titulum, fundens
oleum desuper. 19 Appellavitque nomen urbis Be-
thel, quæ prius Luza vocabatur. 20 Vovit etiam
votum, dicens: Si fuerit Deus mecum, et custo-
dierit me in via, per quam ego ambulo, et dederit
mihi panem ad vescendum, et vestimentum ad
induendum, 21 reversusque fuero prospere ad do-
mum patris mei: erit mihi Dominus in Deum,
22 et lapis iste, quem erexi in titulum, vocabitur
Domus Dei: cunctorumque quæ dederis mihi, de-
cimas offeram tibi.

a Laban suscipitur

29 1 Profectus ergo Iacob venit in terram orien-
talem. 2 Et vidit puteum in agro, tres quo-
que greges ovium accubantes iuxta eum: nam ex
illo adaquabantur pecora, et os eius grandi lapide
claudebatur. 3 Morisque erat ut cunctis ovibus con-
gregatis devolverent lapidem, et refectis gregibus
rursum super os putei ponerent. 4 Dixitque ad
pastores: Fratres, unde estis? Qui responderunt:
De Haran. 5 Quos interrogans, Numquid, ait, no-
stis Laban filium Nachor? Dixerunt: Novimus.
6 Sanusne est? inquit: Valet, inquiunt: et ecce Ra-
chel filia eius venit cum grege suo. 7 Dixitque
Iacob: Adhuc multum diei superest, nec est tem-
pus ut reducantur ad caulas greges: date ante po-
tum ovibus, et sic eas ad pastum reducite. 8 Qui
responderunt: Non possumus, donec omnia pecora
congregentur, et amoveamus lapidem de ore putei,
ut adaquemus greges. 9 Adhuc loquebantur, et
ecce Rachel veniebat cum ovibus patris sui: nam
gregem ipsa pascebat. 10 Quam cum vidisset Iacob,
et sciret consobrinam suam, ovesque Laban avun-

(18) Inf 31, 13.

culi sui: amovit lapidem quo puteus claudebatur.
11 Et adaquato grege, osculatus est eam: et elevata
voce flevit, 12 et indicavit ei quod frater esset pa-
tris sui, et filius Rebeccæ: at illa festinans nun-
tiavit patri suo. 13 Qui cum audisset venisse Iacob
filium sororis suæ, cucurrit obviam ei: complexus-
que eum, et in oscula ruens, duxit in domum suam.
Auditis autem causis itineris, 14 respondit: Os
meum es, et caro mea.

6. Iacobi duo matrimonia, 29, 14ᵇ—30, 24

Lia et Rachel mercedes

Et postquam impleti sunt dies mensis unius,
15 dixit ei: Num quia frater meus es, gratis ser-
vies mihi? dic quid mercedis accipias. 16 Habebat
vero duas filias, nomen maioris Lia: minor vero
appellabatur Rachel. 17 Sed Lia lippis erat oculis:
Rachel decora facie, et venusto aspectu. 18 Quam
diligens Iacob, ait: Serviam tibi pro Rachel filia
tua minore, septem annis. 19 Respondit Laban:
Melius est ut tibi eam dem quam alteri viro, mane
apud me. 20 Servivit ergo Iacob pro Rachel sep-
tem annis: et videbantur illi pauci dies præ amo-
ris magnitudine. 21 Dixitque ad Laban: Da mihi
uxorem meam: quia iam tempus impletum est, ut
ingrediar ad illam. 22 Qui vocatis multis amicorum
turbis ad convivium, fecit nuptias. 23 Et vespere
Liam filiam suam introduxit ad eum, 24 dans an-
cillam filiæ, Zelpham nomine. Ad quam cum ex
more Iacob fuisset ingressus, facto mane vidit
Liam: 25 et dixit ad socerum suum: Quid est quod
facere voluisti? nonne pro Rachel servivi tibi?
quare imposuisti mihi? 26 Respondit Laban: Non
est in loco nostro consuetudinis, ut minores ante
tradamus ad nuptias. 27 Imple hebdomadam die-
rum huius copulæ: et hanc quoque dabo tibi pro
opere quo serviturus es mihi septem annis aliis.
28 Acquievit placito: et hebdomada transacta, Ra-
chel duxit uxorem: 29 cui pater servam Balam
tradiderat. 30 Tandemque potitus optatis nuptiis,
amorem sequentis priori prætulit, serviens apud
eum septem annis aliis.

filii Liæ: 31 Videns autem Dominus quod despiceret Liam,
aperuit vulvam eius, sorore sterili permanente.
32 Quæ conceptum genuit filium, vocavitque nomen
Ruben — eius Ruben, dicens: Vidit Dominus humilitatem
meam, nunc amabit me vir meus. 33 Rursumque
concepit et peperit filium, et ait: Quoniam audivit
me Dominus haberi contemptui, dedit etiam istum
Simeon — mihi: vocavitque nomen eius Simeon. 34 Conce-
pitque tertio, et genuit alium filium: dixitque:
Nunc quoque copulabitur mihi maritus meus, eo
quod pepererim ei tres filios: et idcirco appellavit
Levi — nomen eius, Levi. 35 Quarto concepit, et peperit
filium, et ait: Modo confitebor Domino; et ob hoc
Iudas — vocavit eum, Iudam: cessavitque parere.

filii ancillæ Rachelis: **30** 1 Cernens autem Rachel quod infecunda es-
set, invidit sorori suæ, et ait marito suo:
Da mihi liberos, alioquin moriar. 2 Cui iratus re-
spondit Iacob: Num pro Deo ego sum, qui priva-
vit te fructu ventris tui? 3 At illa: Habeo, inquit,
famulam Balam: ingredere ad illam, ut pariat su-
per genua mea, et habeam ex illa filios. 4 Dedit-
que illi Balam in coniugium: quæ, 5 ingresso ad
se viro, concepit, et peperit filium. 6 Dixitque Ra-
chel: Iudicavit mihi Dominus, et exaudivit vocem
meam, dans mihi filium: et idcirco appellavit no-
Dan — men eius, Dan. 7 Rursumque Bala concipiens, pe-
perit alterum, 8 pro quo ait Rachel: Comparavit
Nephthali — me Deus cum sorore mea, et invalui: vocavitque
eum, Nephthali.

filii ancillæ Liæ: 9 Sentiens Lia quod parere desiisset, Zelpham
ancillam suam marito tradidit. 10 Qua post con-
ceptum edente filium, 11 dixit: Feliciter! et idcirco
Gad — vocavit nomen eius, Gad. 12 Peperit quoque Zel-
pha alterum. 13 Dixitque Lia: Hoc pro beatitudine
Aser — mea: Beatam quippe me dicent mulieres; propterea
appellavit eum, Aser.

filii Liæ: 14 Egressus autem Ruben tempore messis triti-
ceæ in agrum, reperit mandragoras: quas matri

---

(35) Mt 1, 2.

Liæ detulit. Dixitque Rachel: Da mihi partem de
mandragoris filii tui. 15 Illa respondit: Parumne
tibi videtur, quod præripueris maritum mihi, nisi
etiam mandragoras filii mei tuleris? Ait Rachel:
Dormiat tecum hac nocte pro mandragoris filii tui.
16 Redeuntique ad vesperam Iacob de agro, egressa
est in occursum eius Lia, et ad me, inquit, intra-
bis: quia mercede conduxi te pro mandragoris filii
mei. Dormivitque cum ea nocte illa. 17 Et exau-
divit Deus preces eius: concepitque et peperit
filium quintum, 18 et ait: Dedit Deus mercedem
mihi, quia dedi ancillam meam viro meo; appella-
vitque nomen eius, Issachar. 19 Rursum Lia con- Issachar
cipiens, peperit sextum filium, 20 et ait: Dotavit
me Deus dote bona: etiam hac vice mecum erit
maritus meus, eo quod genuerim ei sex filios: et
idcirco appellavit nomen eius, Zabulon. 21 Post Zabulon,
quem peperit filiam, nomine Dinam. Dina filia

22 Recordatus quoque Dominus Rachelis, ex- filius
audivit eam, et aperuit vulvam eius. 23 Quæ Rachelis:
concepit, et peperit filium, dicens: Abstulit Deus
opprobrium meum. 24 Et vocavit nomen eius,
Ioseph, dicens: Addat mihi Dominus filium al- Ioseph
terum.

7. Iacobi greges copiosi, 30, 25—43

25 Nato autem Ioseph, dixit Iacob socero suo: Greges
Dimitte me ut revertar in patriam, et ad terram mercedes
meam. 26 Da mihi uxores, et liberos meos, pro Iacobi
quibus servivi tibi, ut abeam: tu nosti servitutem
qua servivi tibi. 27 Ait illi Laban: Inveniam gra-
tiam in conspectu tuo: experimento didici, quia
benedixerit mihi Deus propter te: 28 constitue
mercedem tuam quam dem tibi. 29 At ille respon-
dit: Tu nosti quo modo servierim tibi, et quanta
in manibus meis fuerit possessio tua. 30 Modicum
habuisti antequam venirem ad te, et nunc dives
effectus es: benedixitque tibi Dominus ad introi-
tum meum. Iustum est igitur ut aliquando provi-
deam etiam domui meæ. 31 Dixitque Laban: Quid

tibi dabo? At ille ait: Nihil volo: sed si feceris
quod postulo, iterum pascam, et custodiam pecora
tua. 32 Gyra omnes greges tuos, et separa cunctas
oves varias, et sparso vellere: et quodcumque
furvum, et maculosum, variumque fuerit, tam in
ovibus quam in capris, erit merces mea. 33 Re-
spondebitque mihi cras iustitia mea, quando placiti
tempus advenerit coram te: et omnia quæ non
fuerint varia, et maculosa, et furva, tam in ovibus
quam in capris, furti me arguent. 34 Dixitque La-
ban: Gratum habeo quod petis.

quibus valde ditatur

35 Et separavit in die illa capras, et oves, et
hircos, et arietes varios, atque maculosos: cunctum
autem gregem unicolorem, id est albi, et nigri
velleris, tradidit in manu filiorum suorum. 36 Et
posuit spatium itineris trium dierum inter se et
generum, qui pascebat reliquos greges eius. 37 Tol-
lens ergo Iacob virgas populeas virides, et amygda-
linas, et ex platanis, ex parte decorticavit eas: de-
tractisque corticibus, in his, quæ spoliata fuerant,
candor apparuit: illa vero quæ integra fuerant,
viridia permanserunt: atque in hunc modum color
effectus est varius. 38 Posuitque eas in canalibus,
ubi effundebatur aqua: ut cum venissent greges
ad bibendum, ante oculos haberent virgas, et in
aspectu earum conciperent. 39 Factumque est ut
in ipso calore coitus, oves intuerentur virgas, et
parerent maculosa, et varia, et diverso colore re-
spersa. 40 Divisitque gregem Iacob, et posuit vir-
gas in canalibus ante oculos arietum: erant autem
alba et nigra quæque, Laban: cetera vero, Iacob,
separatis inter se gregibus. 41 Igitur quando primo
tempore ascendebantur oves, ponebat Iacob virgas
in canalibus aquarum ante oculos arietum et ovium,
ut in earum contemplatione conciperent: 42 quando
vero serotina admissura erat, et conceptus extre-
mus, non ponebat eas. Factaque sunt ea quæ erant
serotina, Laban: et quæ primi temporis, Iacob.
43 Ditatusque est homo ultra modum, et habuit
greges multos, ancillas et servos, camelos et asi-
nos.

8. Iacob revertens cum Laban paciscitur, 31, 1—55

Fugiens cum suis

31 1 Postquam autem audivit verba filiorum La-
ban dicentium: Tulit Iacob omnia quæ fue-
runt patris nostri, et de illius facultate ditatus, fac-
tus est inclytus: 2 animadvertit quoque faciem La-
ban, quod non esset erga se sicut heri et nudius-
tertius, 3 maxime dicente sibi Domino: Revertere
in terram patrum tuorum, et ad generationem tu-
am, eroque tecum. 4 Misit, et vocavit Rachel et
Liam in agrum, ubi pascebat greges, 5 dixitque
eis: Video faciem patris vestri quod non sit erga
me sicut heri et nudiustertius: Deus autem patris
mei fuit mecum. 6 Et ipsæ nostis quod totis viri-
bus meis servierim patri vestro. 7 Sed et pater
vester circumvenit me, et mutavit mercedem meam
decem vicibus: et tamen non dimisit eum Deus
ut noceret mihi. 8 Si quando dixit: Variæ erunt
mercedes tuæ: pariebant omnes oves varios fe-
tus; quando vero e contrario ait: Alba quæque ac-
cipies pro mercede: omnes greges alba pepere-
runt. 9 Tulitque Deus substantiam patris vestri,
et dedit mihi. 10 Postquam enim conceptus ovium
tempus advenerat, levavi oculos meos, et vidi in
somnis ascendentes mares super feminas, varios
et maculosos, et diversorum colorum. 11 Dixitque
angelus Dei ad me in somnis: Iacob! Et ego re-
spondi: Adsum. 12 Qui ait: Leva oculos tuos, et
vide universos masculos ascendentes super femi-
nas, varios, maculosos, atque respersos. Vidi enim
omnia quæ fecit tibi Laban. 13 Ego sum Deus Be-
thel, ubi unxisti lapidem, et votum vovisti mihi.
Nunc ergo surge, et egredere de terra hac, rever-
tens in terram nativitatis tuæ. 14 Responderuntque
Rachel et Lia: Numquid habemus residui quidquam
in facultatibus, et hereditate domus patris nostri?
15 Nonne quasi alienas reputavit nos, et vendidit,
comeditque pretium nostrum? 16 Sed Deus tulit
opes patris nostri, et eas tradidit nobis, ac filiis

(13) Sup 28, 18.

nostris: unde omnia quæ præcepit tibi Deus, fac.
17 Surrexit itaque Iacob, et impositis liberis, ac con-
iugibus suis super camelos, abiit. 18 Tulitque om-
nem substantiam suam, et greges, et quidquid in
Mesopotamia acquisierat, pergens ad Isaac patrem
suum in terram Chanaan.

a Laban comprehenditur

19 Eo tempore ierat Laban ad tondendas oves,
et Rachel furata est idola patris sui. 20 Noluitque
Iacob confiteri socero suo quod fugeret. 21 Cum-
que abiisset tam ipse quam omnia quæ iuris sui
erant, et amne transmisso pergeret contra montem
Galaad, 22 nuntiatum est Laban die tertio quod
fugeret Iacob. 23 Qui, assumptis fratribus suis, per-
secutus est eum diebus septem: et comprehendit
eum in Monte Galaad. 24 Viditque in somnis di-
centem sibi Deum: Cave ne quidquam aspere lo-
quaris contra Iacob. 25 Iamque Iacob extenderat in
monte tabernaculum: cumque ille consecutus fuis-
set eum cum fratribus suis, in eodem Monte Ga-
laad fixit tentorium. 26 Et dixit ad Iacob: Quare
ita egisti, ut clam me abigeres filias meas quasi
captivas gladio? 27 Cur ignorante me fugere vo-
luisti, nec indicare mihi, ut prosequerer te cum
gaudio, et canticis, et tympanis, et citharis? 28 Non
es passus ut oscularer filios meos et filias: stulte
operatus es: et nunc quidem 29 valet manus mea
reddere tibi malum: sed Deus patris vestri heri
dixit mihi: Cave ne loquaris contra Iacob quidquam
durius. 30 Esto, ad tuos ire cupiebas, et desiderio
erat tibi domus patris tui: cur furatus es deos
meos? 31 Respondit Iacob: Quod inscio te profec-
tus sum, timui ne violenter auferres filias tuas.
32 Quod autem furti me arguis: apud quemcumque
inveneris deos tuos, necetur coram fratribus no-
stris. Scrutare, quidquid tuorum apud me invene-
ris, et aufer; hæc dicens, ignorabat quod Rachel
furata esset idola.

cum eo fœdus ferit

33 Ingressus itaque Laban tabernaculum Iacob et
Liæ, et utriusque famulæ, non invenit. Cumque
intrasset tentorium Rachelis, 34 illa festinans abs-
condit idola subter stramenta cameli, et sedit de-

super: scrutantique omne tentorium, et nihil inve-
nienti, 35 ait: Ne irascatur dominus meus quod co-
ram te assurgere nequeo: quia iuxta consuetudi-
nem feminarum nunc accidit mihi. Sic delusa solli-
citudo quærentis est. 36 Tumensque Iacob, cum
iurgio ait: Quam ob culpam meam, et ob quod
peccatum meum sic exarsisti post me, 37 et scru-
tatus es omnem supellectilem meam? Quid inve-
nisti de cuncta substantia domus tuæ? pone hic
coram fratribus meis, et fratribus tuis, et judicent
inter me, et te. 38 Idcirco viginti annis fui tecum?
oves tuæ et capræ steriles non fuerunt, arietes
gregis tui non comedi: 39 nec captum a bestia
ostendi tibi, ego damnum omne reddebam: quidquid
furto peribat, a me exigebas: 40 die noctuque æstu
urebar, et gelu, fugiebatque somnus ab oculis meis.
41 Sicque per viginti annos in domo tua servivi
tibi, quattuordecim pro filiabus, et sex pro gregi-
bus tuis: immutasti quoque mercedem meam de-
cem vicibus. 42 Nisi Deus patris mei Abraham, et
timor Isaac affuisset mihi, forsitan modo nudum
me dimisisses: afflictionem meam et laborem ma-
nuum mearum respexit Deus, et arguit te heri.
43 Respondit ei Laban: Filiæ meæ et filii, et greges
tui, et omnia quæ cernis, mea sunt: quid possum
facere filiis et nepotibus meis? 44 Veni ergo, et
ineamus fœdus: ut sit in testimonium inter me et
te. 45 Tulit itaque Iacob lapidem, et erexit illum
in titulum: 46 dixitque fratribus suis: Afferte lapi-
des. Qui congregantes fecerunt tumulum, comede-
runtque super eum: 47 quem vocavit Laban Tu-
mulum testis: et Iacob, Acervum testimonii, uter-
que iuxta proprietatem linguæ suæ. 48 Dixitque
Laban: Tumulus iste erit testis inter me et te ho-
die, et idcirco appellatum est nomen eius Galaad,
id est, Tumulus testis. 49 Intueatur et iudicet Do-
minus inter nos quando recesserimus a nobis, 50 si
afflixeris filias meas, et si introduxeris alias uxo-
res super eas: nullus sermonis nostri testis est
absque Deo, qui præsens respicit. 51 Dixitque rur-
sus ad Iacob: En tumulus hic, et lapis quem erexi

inter me et te, 52 testis erit: tumulus, inquam,
iste et lapis sint in testimonium, si aut ego trans-
iero illum pergens ad te, aut tu præterieris, ma-
lum mihi cogitans. 53 Deus Abraham, et Deus
Nachor iudicet inter nos, Deus patris eorum. Iura-
vit ergo Iacob per timorem patris sui Isaac: 54 im-
molatisque victimis in monte, vocavit fratres suos
ut ederent panem. Qui cum comedissent, manse-
runt ibi. 55 Laban vero de nocte consurgens, oscu-
latus est filios, et filias suas, et benedixit illis: re-
versusque est in locum suum.

9. Iacob cum Esau reconciliatur, 32, 1—33, 16

Angelos videt 32 1 Iacob quoque abiit itinere quo cœperat:
fueruntque ei obviam angeli Dei. 2 Quos
cum vidisset, ait: Castra Dei sunt hæc: et appella-
vit nomen loci illius Mahanaim, id est, Castra.
adEsau nuntios mittit 3 Misit autem et nuntios ante se ad Esau fra-
trem suum in terram Seir, in regionem Edom:
4 præcepitque eis, dicens: Sic loquimini domino
meo Esau: Hæc dicit frater tuus Iacob: Apud La-
ban peregrinatus sum, et fui usque in præsentem
diem. 5 Habeo boves, et asinos, et oves, et ser-
vos, et ancillas: mittoque nunc legationem ad do-
minum meum, ut inveniam gratiam in conspectu
tuo. 6 Reversique sunt nuntii ad Iacob, dicentes:
Venimus ad Esau fratrem tuum, et ecce properat
tibi in occursum cum quadringentis viris. 7 Timuit
Iacob valde: et perterritus divisit populum qui se-
cum erat, greges quoque et oves et boves et ca-
melos in duas turmas, 8 dicens: Si venerit Esau
ad unam turmam, et percusserit eam, alia turma,
quæ reliqua est, salvabitur. 9 Dixitque Iacob: Deus
patris mei Abraham, et Deus patris mei Isaac:
Domine qui dixisti mihi: Revertere in terram tuam,
et in locum nativitatis tuæ, et benefaciam tibi:
10 minor sum cunctis miserationibus tuis, et veri-
tate tua quam explevisti servo tuo. In baculo meo
transivi Iordanem istum: et nunc cum duabus tur-

(1) Inf 48, 16.

mis regredior. 11 Erue me de manu fratris mei
Esau, quia valde eum timeo: ne forte veniens per-
cutiat matrem cum filiis. 12 Tu locutus es quod
benefaceres mihi, et dilatares semen meum sicut
arenam maris, quæ præ multitudine numerari non
potest.

13 Cumque dormisset ibi nocte illa, separavit de atque
his quæ habebat, munera Esau fratri suo, 14 capras munera
ducentas, hircos viginti, oves ducentas, et arietes
viginti, 15 camelos fetas cum pullis suis triginta,
vaccas quadraginta, et tauros viginti, asinas viginti,
et pullos earum decem. 16 Et misit per manus ser-
vorum suorum singulos seorsum greges, dixitque
pueris suis: Antecedite me, et sit spatium inter
gregem et gregem. 17 Et præcepit priori, dicens:
Si obvium habueris fratrem meum Esau, et inter-
rogaverit te, Cuius es? aut, Quo vadis? aut, Cu-
ius sunt ista quæ sequeris? 18 respondebis: Servi
tui Iacob, munera misit domino meo Esau: ipse
quoque post nos venit. 19 Similiter dedit mandata
secundo, et tertio, et cunctis qui sequebantur greges,
dicens: Iisdem verbis loquimini ad Esau, cum in-
veneritis eum. 20 Et addetis: Ipse quoque servus
tuus Iacob iter nostrum insequitur: dixit enim:
Placabo illum muneribus quæ præcedunt, et postea
videbo illum, forsitan propitiabitur mihi. 21 Præ-
cesserunt itaque munera ante eum, ipse vero man-
sit nocte illa in castris.

22 Cumque mature surrexisset, tulit duas uxores cum an-
suas, et totidem famulas cum undecim filiis, et gelo pu-
transivit vadum Iaboc. 23 Traductisque omnibus gnat
quæ ad se pertinebant, 24 mansit solus: et ecce
vir luctabatur cum eo usque mane. 25 Qui cum
videret quod eum superare non posset, tetigit ner-
vum femoris eius, et statim emarcuit. 26 Dixitque
ad eum: Dimitte me, iam enim ascendit aurora.
Respondit: Non dimittam te, nisi benedixeris mihi.
27 Ait ergo: Quod nomen est tibi? Respondit: Ia-
cob. 28 At ille, Nequaquam, inquit, Iacob appella-
bitur nomen tuum, sed Israel: quoniam si contra
Deum fortis fuisti, quanto magis contra homines

prævalebis? 29 Interrogavit eum Iacob: Dic mihi
quo appellaris nomine? Respondit: Cur quæris
nomen meum? Et benedixit ei in eodem loco.
30 Vocavitque Iacob nomen loci illius Phanuel, di-
cens: Vidi Deum facie ad faciem, et salva facta
est anima mea. 31 Ortusque est ei statim sol, post-
quam transgressus est Phanuel: ipse vero claudi-
cabat pede. 32 Quam ob causam non comedunt
nervum filii Israel, qui emarcuit in femore Iacob,
usque in præsentem diem: eo quod tetigerit ner-
vum femoris eius, et obstupuerit.

gratiam fratris invenit

33 1 Elevans autem Iacob oculos suos, vidit ve-
nientem Esau, et cum eo quadringentos vi-
ros: divisitque filios Liæ et Rachel, ambarumque
famularum: 2 et posuit utramque ancillam, et libe-
ros earum in principio: Liam vero, et filios eius
in secundo loco: Rachel autem, et Ioseph novissi-
mos. 3 Et ipse progrediens adoravit pronus in ter-
ram septies, donec appropinquaret frater eius.
4 Currens itaque Esau obviam fratri suo, ample-
xatus est eum: stringensque collum eius, et oscu-
lans flevit. 5 Levatisque oculis, vidit mulieres et
parvulos earum, et ait: Quid sibi volunt isti? et
si ad te pertinent? Respondit: Parvuli sunt, quos
donavit mihi Deus servo tuo. 6 Et appropinquan-
tes ancillæ et filii earum, incurvati sunt. 7 Acces-
sit quoque Lia cum pueris suis: et cum similiter
adorassent, extremi Ioseph et Rachel adoraverunt.
8 Dixitque Esau: Quænam sunt istæ turmæ quas
obviam habui? Respondit: Ut invenirem gratiam
coram domino meo. 9 At ille ait: Habeo plurima,
frater mi, sint tua tibi. 10 Dixitque Iacob: Noli ita,
obsecro: sed si inveni gratiam in oculis tuis, ac-
cipe munusculum de manibus meis: sic enim vidi
faciem tuam, quasi viderim vultum Dei: esto mihi
propitius, 11 et suscipe benedictionem quam attuli
tibi, et quam donavit mihi Deus tribuens omnia.
Vix fratre compellente, suscipiens, 12 ait: Gradia-
mur simul, eroque socius itineris tui. 13 Dixitque
Iacob: Nosti, domine mi, quod parvulos habeam te-
neros, et oves, et boves fetas mecum: quas si

plus in ambulando fecero laborare, morientur una
die cuncti greges. 14 Præcedat dominus meus ante
servum suum: et ego sequar paulatim vestigia
eius, sicut videro parvulos meos posse, donec ve-
niam ad dominum meum in Seir. 15 Respondit
Esau: Oro te, ut de populo qui mecum est, sal-
tem socii remaneant viæ tuæ. Non est, inquit,
necesse: hoc uno tantum indigeo, ut inveniam gra-
tiam in conspectu tuo domine mi. 16 Reversus est
itaque illo die Esau itinere quo venerat in Seir.

10. Fata Iacobi reducis, 33, 17—35, 26

17 Et Iacob venit in Socoth: ubi ædificata domo — Habitat
et fixis tentoriis appellavit nomen loci illius So- — in So-
coth, id est, tabernacula. — coth

18 Transivitque in Salem urbem Sichimorum, quæ — iuxta
est in terra Chanaan, postquam reversus est de — Salem
Mesopotamia Syriæ: et habitavit iuxta oppidum.
19 Emitque partem agri in qua fixerat tabernacula,
a filiis Hemor patris Sichem centum agnis. 20 Et
erecto ibi altari, invocavit super illud fortissimum
Deum Israël.

34 1 Egressa est autem Dina filia Liæ ut vide- — audit vio-
ret mulieres regionis illius. 2 Quam cum vi- — lationem
disset Sichem filius Hemor Hevæi, princeps terræ — Dinæ
illius, adamavit eam: et rapuit, et dormivit cum
illa, vi opprimens virginem. 3 Et conglutinata est
anima eius cum ea, tristemque delinivit blanditiis.
4 Et pergens ad Hemor patrem suum, Accipe, in-
quit, mihi puellam hanc coniugem. 5 Quod cum
audisset Iacob, absentibus filiis, et in pastu peco-
rum occupatis, siluit donec redirent.

6 Egresso autem Hemor patre Sichem ut loque- — turbatur
retur ad Iacob, 7 ecce filii eius veniebant de agro: — ultione
auditoque quod acciderat, irati sunt valde, eo quod — filiorum
fœdam rem operatus esset in Israel, et violata filia
Iacob, rem illicitam perpetrasset. 8 Locutus est ita-
que Hemor ad eos: Sichem filii mei adhæsit anima
filiæ vestræ: date eam illi uxorem: 9 et iungamus
vicissim conubia: filias vestras tradite nobis, et
filias nostras accipite. 10 Et habitate nobiscum:

terra in potestate vestra est, exercete, negotia-
mini, et possidete eam. 11 Sed et Sichem ad pa-
trem et ad fratres eius ait: Inveniam gratiam co-
ram vobis: et quæcumque statueritis, dabo: 12 au-
gete dotem, et munera postulate, et libenter tri-
buam quod petieritis: tantum date mihi puellam
hanc uxorem. 13 Responderunt filii Iacob Sichem
et patri eius in dolo, sævientes ob stuprum soro-
ris: 14 Non possumus facere quod petitis, nec dare
sororem nostram homini incircumciso: quod illici-
tum et nefarium est apud nos. 15 Sed in hoc va-
lebimus fœderari, si volueritis esse similes nostri,
et circumcidatur in vobis omne masculini sexus;
16 tunc dabimus et accipiemus mutuo filias vestras,
ac nostras: et habitabimus vobiscum, erimusque
unus populus: 17 si autem circumcidi nolueritis,
tollemus filiam nostram, et recedemus. 18 Placuit
oblatio eorum Hemor, et Sichem filio eius: 19 nec
distulit adolescens quin statim quod petebatur ex-
pleret: amabat enim puellam valde, et ipse erat
inclytus in omni domo patris sui. 20 Ingressique
portam urbis, locuti sunt ad populum: 21 Viri isti
pacifici sunt, et volunt habitare nobiscum: nego-
tientur in terra, et exerceant eam, quæ spatiosa
et lata cultoribus indiget: filias eorum accipiemus
uxores, et nostras illis dabimus. 22 Unum est quo
differtur tantum bonum: Si circumcidamus mascu-
los nostros, ritum gentis imitantes. 23 Et substan-
tia eorum, et pecora, et cuncta quæ possident, no-
stra erunt: tantum in hoc acquiescamus, et habi-
tantes simul, unum efficiemus populum. 24 Assen-
sique sunt omnes, circumcisis cunctis maribus. 25 Et
ecce, die tertio quando gravissimus vulnerum do-
lor est: arreptis, duo filii Iacob, Simeon et Levi
fratres Dinæ, gladiis, ingressi sunt urbem confiden-
ter: interfectisque omnibus masculis, 26 Hemor et
Sichem pariter necaverunt, tollentes Dinam de do-
mo Sichem sororem suam. 27 Quibus egressis, ir-
ruerunt super occisos ceteri filii Iacob: et depopu-

(25) Inf 49, 6.

lati sunt urbem in ultionem stupri. 28 Oves eorum,
et armenta, et asinos, cunctaque vastantes quæ in
domibus et in agris erant, 29 parvulos quoque eo-
rum et uxores duxerunt captivas. 30 Quibus pa-
tratis audacter, Iacob dixit ad Simeon et Levi: Tur-
bastis me, et odiosum fecistis me Chananæis, et
Pherezæis habitatoribus terræ huius: nos pauci su-
mus: illi congregati percutient me, et delebor ego,
et domus mea. 31 Responderunt: Numquid ut scor-
to abuti debuere sorore nostra?

35 1 Interea locutus est Deus ad Iacob: Surge, ascendit
et ascende Bethel, et habita ibi, facque al- Bethel
tare Deo qui apparuit tibi quando fugiebas Esau
fratrem tuum. 2 Iacob vero convocata omni domo
sua, ait: Abiicite deos alienos qui in medio vestri
sunt, et mundamini, ac mutate vestimenta vestra.
3 Surgite, et ascendamus in Bethel, ut faciamus
ibi altare Deo: qui exaudivit me in die tribulatio-
nis meæ, et socius fuit itineris mei. 4 Dederunt
ergo ei omnes deos alienos quos habebant, et in-
aures quæ erant in auribus eorum: at ille infodit
ea subter terebinthum, quæ est post urbem Sichem.
5 Cumque profecti essent, terror Dei invasit omnes
per circuitum civitates, et non sunt ausi persequi
recedentes. 6 Venit igitur Iacob Luzam, quæ est
in terra Chanaan, cognomento Bethel: ipse et om-
nis populus cum eo. 7 Ædificavitque ibi altare, et
appellavit nomen loci illius, Domus Dei: ibi enim
apparuit ei Deus cum fugeret fratrem suum. 8 Eo-
dem tempore mortua est Debora nutrix Rebeccæ,
et sepulta est ad radices Bethel subter quercum:
vocatumque est nomen loci illius, Quercus fletus.
9 Apparuit autem iterum Deus Iacob postquam audit De-
reversus est de Mesopotamia Syriæ, benedixitque um pro-
ei, 10 dicens: Non vocaberis ultra Iacob, sed Israel mitten-
erit nomen tuum. Et appellavit eum Israel, 11 di- tem
xitque ei: Ego Deus omnipotens, cresce, et multi-
plicare: gentes, et populi nationum ex te erunt,
reges de lumbis tuis egredientur. 12 Terramque

(1) Sup 28, 13. — (7) Sup 28, 13. — (10) Sup 32, 28.

quam dedi Abraham et Isaac, dabo tibi et semini
tuo post te. 13 Et recessit ab eo. 14 Ille vero ere-
xit titulum lapideum in loco quo locutus fuerat ei
Deus: libans super eum libamina, et effundens
oleum: 15 vocansque nomen loci illius, Bethel.

sepelit Rachelem

16 Egressus autem inde, venit verno tempore ad
terram quæ ducit Ephratam: in qua cum parturi-
ret Rachel, 17 ob difficultatem partus periclitari cœ-
pit. Dixitque ei obstetrix: Noli timere, quia et
hunc habebis filium. 18 Egrediente autem anima
præ dolore, et imminente iam morte, vocavit no-
men filii sui Benoni, id est filius doloris mei: pa-
ter vero appellavit eum Beniamin, id est filius
dextræ. 19 Mortua est ergo Rachel, et sepulta est
in via quæ ducit Ephratam, hæc est Bethlehem.
20 Erexitque Iacob titulum super sepulcrum eius:
Hic est titulus monumenti Rachel, usque in præ-
sentem diem.

cognovit scelus Ruben

21 Egressus inde, fixit tabernaculum trans Tur-
rem gregis. 22 Cumque habitaret in illa regione,
abiit Ruben, et dormivit cum Bala concubina pa-
tris sui: quod illum minime latuit.

habet filios duodecim

Erant autem filii Iacob duodecim. 23 Filii Liæ:
primogenitus Ruben, et Simeon, et Levi, et Iudas,
et Issachar, et Zabulon. 24 Filii Rachel: Ioseph et
Beniamin. 25 Filii Balæ ancillæ Rachelis: Dan et
Nephthali. 26 Filii Zelphæ ancillæ Liæ: Gad et
Aser: hi sunt filii Iacob, qui nati sunt ei in Meso-
potamia Syriæ.

11. Isaaci mors et sepultura, 35, 27—29

Mortuus a filiis sepelitur

27 Venit etiam ad Isaac patrem suum in Mam-
bre, Civitatem Arbee, hæc est Hebron: in qua per-
egrinatus est Abraham et Isaac. 28 Et completi
sunt dies Isaac centum octoginta annorum. 29 Con-
sumptusque ætate mortuus est: et appositus est
populo suo senex et plenus dierum: et sepelierunt
eum Esau et Iacob filii sui.

---

(20) Inf 48, 7. — (22) Inf 49, 4.

IV. Generationes Esau, 36, 1—43

1. Posteri Esau, 36, 1—19

36 1 Hæ sunt autem generationes Esau, ipse
est Edom.
2 Esau accepit uxores de filiabus Chanaan: Ada Filii
filiam Elon Hethæi, et Oolibama filiam Anæ filiæ Esau
Sebeon Hevæi: 3 Basemath quoque filiam Ismael
sororem Nabaioth. 4 Peperit autem Ada, Eliphaz:
Basemath genuit Rahuel: 5 Oolibama genuit Iehus
et Ihelon et Core: hi filii Esau qui nati sunt ei in
terra Chanaan.
6 Tulit autem Esau uxores suas et filios et filias, immigratio in
et omnem animam domus suæ, et substantiam, et Seir
pecora, et cuncta quæ habere poterat in terra Chanaan: et abiit in alteram regionem, recessitque a
fratre suo Iacob. 7 Divites enim erant valde, et
simul habitare non poterant: nec sustinebat eos
terra peregrinationis eorum præ multitudine gregum. 8 Habitavitque Esau in monte Seir, ipse est
Edom.
9 Hæ autem sunt generationes Esau patris Edom nepotes
in monte Seir, 10 et hæc nomina filiorum eius: Esau
Eliphaz filius Ada uxoris Esau: Rahuel quoque
filius Basemath uxoris eius. 11 Fueruntque Eliphaz
filii: Theman, Omar, Sepho, et Gatham, et Cenez.
12 Erat autem Thamna, concubina Eliphaz filii Esau:
quæ peperit ei Amalech. Hi sunt filii Ada uxoris
Esau. 13 Filii autem Rahuel: Nahath et Zara, Samma et Meza: hi filii Basemath uxoris Esau. 14 Isti
quoque erant filii Oolibama filiæ Anæ filiæ Sebeon,
uxoris Esau, quos genuit ei Iehus et Ihelon et
Core.
15 Hi duces filiorum Esau: Filii Eliphaz primo- duces
geniti Esau: dux Theman, dux Omar, dux Sepho, filiorum
dux Cenez, 16 dux Core, dux Gatham, dux Ama- Esau
lech. Hi filii Eliphaz in terra Edom, et hi filii Ada.
17 Hi quoque filii Rahuel filii Esau: dux Nahath,

(4) 1 Par 1, 35. — (7) Sup 13, 6. — (8) Ios 24, 4. —
(10) 1 Par 1, 35.

dux Zara, dux Samma, dux Meza. Hi autem du-
ces Rahuel in terra Edom; isti filii Basemath uxo-
ris Esau. 18 Hi autem filii Oolibama uxoris Esau:
dux Iehus, dux Ihelon, dux Core. Hi duces Ooli-
bama filiæ Anæ uxoris Esau. 19 Isti sunt filii Esau,
et hi duces eorum: ipse est Edom.

2. Posteri Seir Horræi, 36, 20—30

Filii Seir

20 Isti sunt filii Seir Horræi, habitatores terræ:
Lotan, et Sobal, et Sebeon, et Ana, 21 et Dison,
et Eser, et Disan. Hi duces Horræi, filii Seir in
Terra Edom.

nepotes Seir

22 Facti sunt autem filii Lotan: Hori et Heman;
erat autem soror Lotan, Thamna. 23 Et isti filii
Sobal: Alvan et Manahat et Ebal, et Sepho et
Onam. 24 Et hi filii Sebeon: Aia et Ana. Iste est
Ana qui invenit aquas calidas in solitudine, cum
pasceret asinos Sebeon patris sui: 25 habuitque
filium Dison, et filiam Oolibama. 26 Et isti filii
Dison: Hamdan, et Eseban, et Iethram, et Charan.
27 Hi quoque filii Eser: Balaan, et Zavan, et Acan.
28 Habuit autem filios Disan: Hus, et Aram.

duces Horræorum

29 Hi duces Horræorum: dux Lotan, dux Sobal,
dux Sebeon, dux Ana, 30 dux Dison, dux Eser,
dux Disan: isti duces Horræorum qui imperave-
runt in Terra Seir.

3. Reges et duces Edomitarum, 36, 31—43

Reges ante Saul

31 Reges autem qui regnaverunt in Terra Edom
antequam haberent regem filii Israel, fuerunt hi:
32 Bela filius Beor, nomenque urbis eius Denaba.
33 Mortuus est autem Bela, et regnavit pro eo Io-
bab filius Zaræ de Bosra. 34 Cumque mortuus es-
set Iobab, regnavit pro eo Husam de terra The-
manorum. 35 Hoc quoque mortuo, regnavit pro eo
Adad filius Badad, qui percussit Madian in regione
Moab: et nomen urbis eius Avith. 36 Cumque
mortuus esset Adad, regnavit pro eo Semla de
Masreca. 37 Hoc quoque mortuo regnavit pro eo

(20) 1 Par 1, 38.

Saul de fluvio Rohoboth. 38 Cumque et hic obiis-
set, successit in regnum Balanan filius Achobor.
39 Isto quoque mortuo regnavit pro eo Adar, no-
menque urbis eius Phau: et appellabatur uxor eius
Meetabel, filia Matred filiæ Mezaab.

40 Hæc ergo nomina ducum Esau, in cognationi- duces
bus, et locis, et vocabulis suis: dux Thamna, dux post
Alva, dux Ietheth, 41 dux Oolibama, dux Ela, dux David
Phinon, 42 dux Cenez, dux Theman, dux Mabsar,
43 dux Magdiel, dux Hiram: hi duces Edom habi-
tantes in terra imperii sui, ipse est Esau pater
Idumæorum.

V. Generationes Jacob, 37, 1—50, 25

1. Fratres Iosephum vexant, 37, 1—36

37 1 Habitavit autem Iacob in terra Chanaan,
in qua pater suus peregrinatus est. 2 Et hæ
sunt generationes eius:

Ioseph cum sedecim esset annorum, pascebat Eum
gregem cum fratribus suis adhuc puer: et erat cum odio
filiis Balæ et Zelphæ uxorum patris sui: accusa- habent
vitque fratres suos apud patrem crimine pessimo.
3 Israel autem diligebat Ioseph super omnes filios
suos, eo quod in senectute genuisset eum: fecit-
que ei tunicam polymitam. 4 Videntes autem fra-
tres eius quod a patre plus cunctis filiis amaretur,
oderant eum, nec poterant ei quidquam pacifice
loqui. 5 Accidit quoque ut visum somnium refer-
ret fratribus suis: quæ causa maioris odii semina-
rium fuit. 6 Dixitque ad eos: Audite somnium
meum quod vidi: 7 Putabam nos ligare manipulos
in agro: et quasi consurgere manipulum meum,
et stare, vestrosque manipulos circumstantes ad-
orare manipulum meum. 8 Responderunt fratres
eius: Numquid rex noster eris? aut subiiciemur
dicioni tuæ? Hæc ergo causa somniorum atque
sermonum, invidiæ et odii fomitem ministravit.
9 Aliud quoque vidit somnium, quod narrans fra-
tribus, ait: Vidi per somnium, quasi solem, et lu-
nam, et stellas undecim adorare me. 10 Quod cum

patri suo, et fratribus retulisset, increpavit eum
pater suus, et dixit: Quid sibi vult hoc somnium
quod vidisti? num ego et mater tua, et fratres
tui adorabimus te super terram? 11 Invidebant ei
igitur fratres sui: pater vero rem tacitus conside-
rabat.

in cisternam mittunt

12 Cumque fratres illius in pascendis gregibus
patris morarentur in Sichem, 13 dixit ad eum Is-
rael: Fratres tui pascunt oves in Sichimis: veni,
mittam te ad eos. Quo respondente, 14 Præsto
sum, ait ei: Vade, et vide si cuncta prospera sint
erga fratres tuos, et pecora: et renuntia mihi quid
agatur. Missus de Valle Hebron, venit in Sichem:
15 invenitque eum vir errantem in agro, et inter-
rogavit quid quæreret. 16 At ille respondit: Fratres
meos quæro, indica mihi ubi pascant greges. 17 Di-
xitque ei vir: Recesserunt de loco isto: audivi au-
tem eos dicentes: Eamus in Dothain. Perrexit ergo
Ioseph post fratres suos, et invenit eos in Dothain.
18 Qui cum vidissent eum procul, antequam acce-
deret ad eos, cogitaverunt illum occidere: 19 et
mutuo loquebantur: Ecce somniator venit: 20 ve-
nite, occidamus eum, et mittamus in cisternam ve-
terem: dicemusque: Fera pessima devoravit eum:
et tunc apparebit quid illi prosint somnia sua.
21 Audiens autem hoc Ruben, nitebatur liberare
eum de manibus eorum, et dicebat: 22 Non inter-
ficiatis animam eius, nec effundatis sanguinem:
sed proiicite eum in cisternam hanc, quæ est in
solitudine, manusque vestras servate innoxias: hoc
autem dicebat, volens eripere eum de manibus eo-
rum, et reddere patri suo. 23 Confestim igitur ut
pervenit ad fratres suos, nudaverunt eum tunica
talari, et polymita: 24 miseruntque eum in cister-
nam veterem, quæ non habebat aquam.

in Ægyptum vendunt

25 Et sedentes ut comederent panem, viderunt
Ismaelitas viatores venire de Galaad, et camelos
eorum portantes aromata et resinam, et stacten in
Ægyptum. 26 Dixit ergo Iudas fratribus suis: Quid

(22) Inf 42, 22.

nobis prodest si occiderimus fratrem nostrum, et
celaverimus sanguinem ipsius? 27 Melius est ut
venundetur Ismaelitis, et manus nostræ non pol-
luantur: frater enim, et caro nostra est. Acquie-
verunt fratres sermonibus illius. 28 Et prætereun-
tibus Madianitis negotiatoribus, extrahentes eum de
cisterna, vendiderunt eum Ismaelitis, viginti argen-
teis: qui duxerunt eum in Ægyptum. 29 Reversus-
que Ruben ad cisternam, non invenit puerum:
30 et scissis vestibus pergens ad fratres suos, ait:
Puer non comparet, et ego quo ibo? 31 Tulerunt
autem tunicam eius, et in sanguine hædi, quem
occiderant, tinxerunt: 32 mittentes qui ferrent ad
patrem, et dicerent: Hanc invenimus: vide utrum
tunica filii tui sit, an non. 33 Quam cum agnovisset
pater, ait: Tunica filii mei est, fera pessima com-
edit eum, bestia devoravit Ioseph. 34 Scissisque ve-
stibus, indutus est cilicio, lugens filium suum multo
tempore. 35 Congregatis autem cunctis liberis eius
ut lenirent dolorem patris, noluit consolationem ac-
cipere, sed ait: Descendam ad filium meum lugens
in infernum. Et illo perseverante in fletu, 36 Ma-
dianitæ vendiderunt Ioseph in Ægypto Putiphari
eunucho Pharaonis magistro militum.

2. Iudas filios suscipit, 38, 1—30

38 1 Eodem tempore descendens Iudas a fratri- Ex uxore
bus suis, divertit ad Virum Odollamitem, no- Chana-
mine Hiram. 2 Viditque ibi filiam hominis Chana- næa
næi, vocabulo Sue: et accepta uxore, ingressus est
ad eam. 3 Quæ concepit, et peperit filium, et vo-
cavit nomen eius Her. 4 Rursumque concepto fetu,
natum filium vocavit Onan. 5 Tertium quoque pe-
perit: quem appellavit Sela; quo nato, parere ultra
cessavit.

6 Dedit autem Iudas uxorem primogenito suo ex nuru
Her, nomine Thamar. 7 Fuit quoque Her primo- Thamar
genitus Iudæ, nequam in conspectu Domini: et ab

(28) Sap 10, 13. — (2) 1 Par 2, 3. — (4) Nm 26, 19.
— (7) Nm 26, 19.

eo occisus est. 8 Dixit ergo Iudas ad Onan filium suum: Ingredere ad uxorem fratris tui, et sociare illi, ut suscites semen fratri tuo. 9 Ille sciens non sibi nasci filios, introiens ad uxorem fratris sui, semen fundebat in terram, ne liberi fratris nomine nascerentur. 10 Et idcirco percussit eum Dominus, quod rem detestabilem faceret. 11 Quamobrem dixit Iudas Thamar nurui suæ: Esto vidua in domo patris tui, donec crescat Sela filius meus: timebat enim ne et ipse moreretur, sicut fratres eius. Quæ abiit, et habitavit in domo patris sui.

quacum fornicavit

12 Evolutis autem multis diebus, mortua est filia Sue uxor Iudæ: qui post luctum consolatione suscepta, ascendebat ad tonsores ovium suarum, ipse et Hiras opilio gregis Odollamites, in Thamnas. 13 Nuntiatumque est Thamar quod socer illius ascenderet in Thamnas ad tondendas oves. 14 Quæ, depositis viduitatis vestibus, assumpsit theristrum: et mutato habitu, sedit in bivio itineris, quod ducit Thamnam: eo quod crevisset Sela, et non eum accepisset maritum. 15 Quam cum vidisset Iudas, suspicatus est esse meretricem: operuerat enim vultum suum, ne agnosceretur. 16 Ingrediensque ad eam, ait: Dimitte me ut coeam tecum: nesciebat enim quod nurus sua esset. Qua respondente: Quid dabis mihi ut fruaris concubitu meo? 17 dixit: Mittam tibi hædum de gregibus. Rursumque illa dicente: Patiar quod vis, si dederis mihi arrhabonem, donec mittas quod polliceris. 18 Ait Iudas: Quid tibi vis pro arrhabone dari? Respondit: Anulum tuum, et armillam, et baculum quem manu tenes. Ad unum igitur coitum mulier concepit, 19 et surgens abiit: depositoque habitu, quem sumpserat, induta est viduitatis vestibus. 20 Misit autem Iudas hædum per pastorem suum Odollamitem, ut reciperet pignus quod dederat mulieri: qui cum non invenisset eam, 21 interrogavit homines loci illius: Ubi est mulier quæ sedebat in bivio? Respondentibus cunctis: Non fuit in loco isto meretrix. 22 Reversus est ad Iudam, et dixit ei: Non inveni eam: sed et homines loci illius dixerunt mihi, numquam

sedisse ibi scortum. 23 Ait Iudas: Habeat sibi, certe
mendacii arguere nos non potest, ego misi hædum
quem promiseram: et tu non invenisti eam. 24 Ecce
autem post tres menses nuntiaverunt Iudæ, dicen-
tes: Fornicata est Thamar nurus tua, et videtur
uterus illius intumescere. Dixitque Iudas: Produ-
cite eam ut comburatur. 25 Quæ cum duceretur
ad pœnam, misit ad socerum suum, dicens: De
viro, cuius hæc sunt, concepi: cognosce cuius sit
anulus, et armilla, et baculus. 26 Qui, agnitis mu-
neribus, ait: Iustior me est: quia non tradidi eam
Sela filio meo. Attamen ultra non cognovit eam.
27 Instante autem partu, apparuerunt gemini in
utero: atque in ipsa effusione infantium unus pro-
tulit manum, in qua obstetrix ligavit coccinum, di-
cens: 28 Iste egredietur prior. 29 Illo vero retrahente
manum, egressus est alter: dixitque mulier: Quare
divisa est propter te maceria? et ob hanc causam
vocavit nomen eius Phares. 30 Postea egressus est
frater eius, in cuius manu erat coccinum: quem
appellavit Zara.

3. Ioseph apud Putipharem, 39, 1—18

39 1 Igitur Ioseph ductus est in Ægyptum, emit- Domum
que eum Putiphar eunuchus Pharaonis, prin- gubernat
ceps exercitus, vir Ægyptius, de manu Ismaelita-
rum, a quibus perductus erat. 2 Fuitque Dominus
cum eo, et erat vir in cunctis prospere agens: ha-
bitavitque in domo domini sui, 3 qui optime no-
verat Dominum esse cum eo, et omnia, quæ ge-
reret, ab eo dirigi in manu illius. 4 Invenitque Io-
seph gratiam coram domino suo, et ministrabat
ei, a quo præpositus omnibus gubernabat creditam
sibi domum, et universa quæ ei tradita fuerant:
5 benedixitque Dominus domui Ægyptii propter
Ioseph, et multiplicavit tam in ædibus quam in
agris cunctam eius substantiam: 6 nec quidquam
aliud noverat, nisi panem quo vescebatur. Erat
autem Ioseph pulchra facie, et decorus aspectu.

(27) Mt 1, 3. — (30) 1 Par 2, 4.

adulterium recusat

7 Post multos itaque dies iniecit domina sua oculos suos in Ioseph, et ait: Dormi mecum. 8 Qui
nequaquam acquiescens operi nefario, dixit ad eam:
Ecce dominus meus, omnibus mihi traditis, ignorat
quid habeat in domo sua: 9 nec quidquam est quod
non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi,
præter te, quæ uxor eius es: quo modo ergo possum hoc malum facere, et peccare in Deum meum? 10 Huiuscemodi verbis per singulos dies et
mulier molesta erat adolescenti: et ille recusabat
stuprum. 11 Accidit autem quadam die ut intraret
Ioseph domum, et operis quippiam absque arbitris
faceret: 12 et illa, apprehensa lacinia vestimenti
eius, diceret: Dormi mecum. Qui relicto in manu
eius pallio fugit, et egressus est foras.

muliere accusatur

13 Cumque vidisset mulier vestem in manibus
suis, et se esse contemptam, 14 vocavit ad se homines domus suæ, et ait ad eos: En introduxit virum Hebræum, ut illuderet nobis: ingressus est
ad me, ut coiret mecum: cumque ego succlamassem, 15 et audisset vocem meam, reliquit pallium
quod tenebam, et fugit foras. 16 In argumentum
ergo fidei retentum pallium ostendit marito revertenti domum, 17 et ait: Ingressus est ad me servus
Hebræus quem adduxisti, ut illuderet mihi: 18 cumque audisset me clamare, reliquit pallium quod tenebam, et fugit foras.

4. Ioseph in carcere, 39, 19—40, 23

Omnia dirigit

19 His auditis dominus, et nimium credulus verbis coniugis, iratus est valde: 20 tradiditque Ioseph
in carcerem, ubi vincti regis custodiebantur, et erat
ibi clausus. 21 Fuit autem Dominus cum Ioseph, et
misertus illius dedit ei gratiam in conspectu principis carceris. 22 Qui tradidit in manu illius universos vinctos qui in custodia tenebantur: et quidquid fiebat, sub ipso erat. 23 Nec noverat aliquid,
cunctis ei creditis: Dominus enim erat cum illo,
et omnia opera eius dirigebat.

---

(20) Ps 104, 18.

40 1 His ita gestis, accidit ut peccarent duo
eunuchi, pincerna regis Ægypti, et pistor,
domino suo. 2 Iratusque contra eos Pharao (nam
alter pincernis præerat, alter pistoribus) 3 misit eos
in carcerem principis militum, in quo erat vinctus
et Ioseph. 4 At custos carceris tradidit eos Ioseph,
qui et ministrabat eis: aliquantulum temporis flu-
xerat, et illi in custodia tenebantur. 5 Videruntque
ambo somnium nocte una, iuxta interpretationem
congruam sibi: 6 ad quos cum introisset Ioseph
mane, et vidisset eos tristes, 7 sciscitatus est eos,
dicens: Cur tristior est hodie solito facies vestra?
8 Qui responderunt: Somnium vidimus, et non est
qui interpretetur nobis. Dixitque ad eos Ioseph:
Numquid non Dei est interpretatio? referte mihi
quid videritis. 9 Narravit prior, præpositus pincer-
narum, somnium suum: Videbam coram me vitem,
10 in qua erant tres propagines, crescere paulatim
in gemmas, et post flores uvas maturescere: 11 ca-
licemque Pharaonis in manu mea: tuli ergo uvas,
et expressi in calicem quem tenebam, et tradidi
poculum Pharaoni. 12 Respondit Ioseph: Hæc est
interpretatio somnii: Tres propagines, tres adhuc
dies sunt: 13 post quos recordabitur Pharao mini-
sterii tui, et restituet te in gradum pristinum: da-
bisque ei calicem iuxta officium tuum, sicut ante
facere consueveras. 14 Tantum memento mei, cum
bene tibi fuerit, et facias mecum misericordiam:
ut suggeras Pharaoni ut educat me de isto carcere:
15 quia furto sublatus sum de terra Hebræorum, et
hic innocens in lacum missus sum. 16 Videns pi-
storum magister quod prudenter somnium dissol-
visset, ait: Et ego vidi somnium, Quod tria ca-
nistra farinæ haberem super caput meum: 17 et
in uno canistro quod erat excelsius, portare me
omnes cibos qui fiunt arte pistoria, avesque com-
edere ex eo. 18 Respondit Ioseph: Hæc est in-
terpretatio somnii: Tria canistra, tres adhuc dies
sunt: 19 post quos auferet Pharao caput tuum, ac
suspendet te in cruce, et lacerabunt volucres car-
nes tuas.

somnia eunuchorum interpretatur

oblivioni datur

20 Exinde dies tertius natalicius Pharaonis erat:
qui faciens grande convivium pueris suis, recordatus
est inter epulas magistri pincernarum, et pistorum
principis. 21 Restituitque alterum in locum suum,
ut porrigeret ei poculum: 22 alterum suspendit in
patibulo, ut coniectoris veritas probaretur. 23 Et
tamen succedentibus prosperis, præpositus pincernarum oblitus est interpretis sui.

5. Ioseph ante Pharaonem, 41, 1—36

Somnia regis

41 1 Post duos annos vidit Pharao somnium.
Putabat se stare super fluvium, 2 de quo
ascendebant septem boves, pulchræ et crassæ nimis: et pascebantur in locis palustribus. 3 Aliæ
quoque septem emergebant de flumine, fœdæ, confectæque macie: et pascebantur in ipsa amnis ripa
in locis virentibus: 4 devoraveruntque eas, quarum
mira species et habitudo corporum erat. Expergefactus Pharao, 5 rursum dormivit, et vidit alterum
somnium: Septem spicæ pullulabant in culmo uno
plenæ atque formosæ: 6 aliæ quoque totidem spicæ
tenues, et percussæ uredine oriebantur, 7 devorantes omnem priorum pulchritudinem. Evigilans Pharao post quietem, 8 et facto mane, pavore perterritus, misit ad omnes coniectores Ægypti, cunctosque sapientes: et accersitis narravit somnium, nec erat qui interpretaretur.

de carcere eductus

9 Tunc demum reminiscens pincernarum magister, ait: Confiteor peccatum meum: 10 Iratus rex
servis suis, me et magistrum pistorum retrudi iussit
in carcerem principis militum: 11 ubi una nocte
uterque vidimus somnium præsagum futurorum.
12 Erat ibi puer Hebræus, eiusdem ducis militum
famulus: cui narrantes somnia, 13 audivimus quidquid postea rei probavit eventus; ego enim redditus sum officio meo: et ille suspensus est in
cruce. 14 Protinus ad regis imperium eductum de
carcere Ioseph totonderunt: ac veste mutata, obtulerunt ei.

auscultat

15 Cui ille ait: Vidi somnia, nec est qui edisserat: quæ audivi te sapientissime coniicere. 16 Re-

spondit Ioseph: Absque me Deus respondebit pro-
spera Pharaoni. 17 Narravit ergo Pharao quod vi-
derat: Putabam me stare super ripam fluminis,
18 et septem boves de amne conscendere, pulchras
nimis, et obesis carnibus: quæ in pastu paludis
virecta carpebant. 19 Et ecce, has sequebantur aliæ
septem boves in tantum deformes et macilentæ,
ut numquam tales in terra Ægypti viderim: 20 quæ,
devoratis et consumptis prioribus, 21 nullum saturi-
tatis dedere vestigium: sed simili macie et squa-
lore torpebant. Evigilans, rursus sopore depressus,
22 vidi somnium: Septem spicæ pullulabant in culmo
uno plenæ atque pulcherrimæ. 23 Aliæ quoque sep-
tem tenues et percussæ uredine, oriebantur e sti-
pula: 24 quæ priorum pulchritudinem devoraverunt.
Narravi coniectoribus somnium, et nemo est qui
edisserat.

25 Respondit Ioseph: Somnium regis unum est: et sapienter interpretatur
quæ facturus est Deus, ostendit Pharaoni. 26 Sep-
tem boves pulchræ, et septem spicæ plenæ: septem
ubertatis anni sunt: eandemque vim somnii com-
prehendunt. 27 Septem quoque boves tenues atque
macilentæ, quæ ascenderunt post eas, et septem
spicæ tenues, et vento urente percussæ: septem
anni venturæ sunt famis. 28 Qui hoc ordine com-
plebuntur: 29 Ecce septem anni venient fertilitatis
magnæ in universa terra Ægypti: 30 quos sequentur
septem anni alii tantæ sterilitatis, ut oblivioni tra-
datur cuncta retro abundantia: consumptura est
enim fames omnem terram, 31 et ubertatis magni-
tudinem perditura est inopiæ magnitudo. 32 Quod
autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens
somnium: firmitatis indicium est, eo quod fiat sermo
Dei, et velocius impleatur.

33 Nunc ergo provideat rex virum sapientem et consilium adiungens
industrium, et præficiat eum Terræ Ægypti: 34 Qui
constituat præpositos per cunctas regiones: et quin-
tam partem fructuum per septem annos fertilita-
tis, 35 qui iam nunc futuri sunt, congreget in hor-
rea: et omne frumentum sub Pharaonis potestate
condatur, serveturque in urbibus. 36 Et præparetur

futuræ septem annorum fami, quæ oppressura est
Ægyptum, et non consumetur terra inopia.

6. Ioseph præpositus Ægypti, 41, 37—57

Præpositus constituitur

37 Placuit Pharaoni consilium et cunctis ministris
eius: 38 locutusque est ad eos: Num invenire poterimus talem virum, qui spiritu Dei plenus sit?
39 Dixit ergo ad Ioseph: Quia ostendit tibi Deus
omnia quæ locutus es, numquid sapientiorem et
consimilem tui invenire potero? 40 Tu eris super
domum meam, et ad tui oris imperium cunctus
populus obœdiet: uno tantum regni solio te præcedam. 41 Dixitque rursus Pharao ad Ioseph: Ecce,
constitui te super universam terram Ægypti. 42 Tulitque anulum de manu sua, et dedit eum in manu
eius: vestivitque eum stola byssina, et collo torquem auream circumposuit. 43 Fecitque eum ascendere super currum suum secundum, clamante præcone, ut omnes coram eo genuflecterent, et præpositum esse scirent universæ Terræ Ægypti. 44 Dixit
quoque rex ad Ioseph: Ego sum Pharao: absque
tuo imperio non movebit quisquam manum aut pedem in omni terra Ægypti. 45 Vertitque nomen eius,
et vocavit eum lingua Ægyptiaca, Salvatorem mundi.
Deditque illi uxorem Aseneth filiam Putiphare sacerdotis Heliopoleos.

segetes congregat

Egressus est itaque Ioseph ad terram Ægypti
46 (triginta autem annorum erat quando stetit in
conspectu regis Pharaonis) et circuivit omnes regiones Ægypti. 47 Venitque fertilitas septem annorum: et in manipulos redactæ segetes congregatæ
sunt in horrea Ægypti. 48 Omnis etiam frugum
abundantia in singulis urbibus condita est. 49 Tantaque fuit abundantia tritici, ut arenæ maris coæquaretur, et copia mensuram excederet.

filios suscipit

50 Nati sunt autem Ioseph filii duo antequam veniret fames: quos peperit ei Aseneth filia Putiphare
sacerdotis Heliopoleos. 51 Vocavitque nomen primo-

---

(40) Ps 104, 21; 1 Mcc 2, 53; Act 7, 10. — (50) Inf 46, 20; 48, 5.

geniti, Manasses, dicens: Oblivisci me fecit Deus
omnium laborum meorum, et domus patris mei.
52 Nomen quoque secundi appellavit Ephraim, di-
cens: Crescere me fecit Deus in terra pauperta-
tis meæ.

53 Igitur transactis septem ubertatis annis, qui
fuerant in Ægypto: 54 cœperunt venire septem anni
inopiæ: quos prædixerat Ioseph: et in universo
orbe fames prævaluit, in cuncta autem terra Ægypti
panis erat. 55 Qua esuriente, clamavit populus ad
Pharaonem, alimenta petens. Quibus ille respondit:
Ite ad Ioseph: et quidquid ipse vobis dixerit, fa-
cite. 56 Crescebat autem quotidie fames in omni
terra: aperuitque Ioseph universa horrea, et ven-
debat Ægyptiis: nam et illos oppresserat fames.
57 Omnesque provinciæ veniebant in Ægyptum, ut
emerent escas, et malum inopiæ temperarent.

frumenta vendit

7. Fratres ab Ioseph castigantur, 42, 1—38

42 1 Audiens autem Iacob quod alimenta vende-
rentur in Ægypto, dixit filiis suis: Quare
negligitis? 2 audivi quod triticum venundetur in
Ægypto: descendite, et emite nobis necessaria, ut
possimus vivere, et non consumamur inopia. 3 De-
scendentes igitur fratres Ioseph decem, ut emerent
frumenta in Ægypto, 4 Beniamin domi retento a
Iacob, qui dixerat fratribus eius: Ne forte in itinere
quidquam patiatur mali: 5 ingressi sunt terram
Ægypti cum aliis qui pergebant ad emendum. Erat
autem fames in terra Chanaan.

In priore adventu

6 Et Ioseph erat princeps in terra Ægypti, atque
ad eius nutum frumenta populis vendebantur. Cum-
que adorassent eum fratres sui, 7 et agnovisset eos,
quasi ad alienos durius loquebatur, interrogans eos:
Unde venistis? Qui responderunt: De terra Cha-
naan, ut emamus victui necessaria. 8 Et tamen
fratres ipse cognoscens, non est cognitus ab eis.
9 Recordatusque somniorum, quæ aliquando vide-
rat, ait ad eos: Exploratores estis: ut videatis in-
firmiora terræ venistis. 10 Qui dixerunt: Non est
ita, domine, sed servi tui venerunt ut emerent

dure tractantur

cibos. 11 Omnes filii unius viri sumus: pacifici ve-
nimus, nec quidquam famuli tui machinantur mali.
12 Quibus ille respondit: Aliter est: immunita terræ
huius considerare venistis. 13 At illi: Duodecim,
inquiunt, servi tui, fratres sumus, filii viri unius
in terra Chanaan: minimus cum patre nostro est,
alius non est super. 14 Hoc est, ait, quod locutus
sum: Exploratores estis. 15 Iam nunc experimen-
tum vestri capiam: per salutem Pharaonis non
egrediemini hinc, donec veniat frater vester mini-
mus. 16 Mittite ex vobis unum, et adducat eum:
vos autem eritis in vinculis, donec probentur quæ
dixistis utrum vera an falsa sint: alioquin per sa-
lutem Pharaonis exploratores estis. 17 Tradidit ergo
illos custodiæ tribus diebus.

Simeon ligatus retinetur

18 Die autem tertio eductis de carcere, ait: Fa-
cite quæ dixi, et vivetis: Deum enim timeo. 19 Si
pacifici estis, frater vester unus ligetur in carcere:
vos autem abite, et ferte frumenta quæ emistis,
in domos vestras, 20 et fratrem vestrum minimum
ad me adducite, ut possim vestros probare sermo-
nes, et non moriamini. Fecerunt ut dixerat, 21 et
locuti sunt ad invicem: Merito hæc patimur, quia
peccavimus in fratrem nostrum, videntes angustiam
animæ illius, dum deprecaretur nos, et non audi-
vimus: idcirco venit super nos ista tribulatio. 22 E
quibus unus Ruben, ait: Numquid non dixi vobis:
Nolite peccare in puerum: et non audistis me? en
sanguis eius exquiritur. 23 Nesciebant autem quod
intelligeret Ioseph: eo quod per interpretem loque-
retur ad eos. 24 Avertitque se parumper, et flevit:
et reversus locutus est ad eos. 25 Tollensque Si-
meon, et ligans illis præsentibus, iussit ministris
ut implerent eorum saccos tritico, et reponerent
pecunias singulorum in sacculis suis, datis supra
cibariis in viam: qui fecerunt ita.

ceteri ad patrem remittuntur

26 At illi portantes frumenta in asinis suis, pro-
fecti sunt. 27 Apertoque unus sacco, ut daret iu-
mento pabulum in diversorio, contemplatus pecu-

(20) Inf 43, 5. — (22) Sup 37, 22.

niam in ore sacculi, 28 dixit fratribus suis: Reddita
est mihi pecunia, en habetur in sacco. Et obstupe-
facti turbatique mutuo dixerunt: Quidnam est hoc
quod fecit nobis Deus? 29 Veneruntque ad Iacob
patrem suum in terram Chanaan, et narraverunt
ei omnia quæ accidissent sibi, dicentes: 30 Locutus
est nobis dominus terræ dure, et putavit nos ex-
ploratores esse provinciæ. 31 Cui respondimus: Pa-
cifici sumus, nec ullas molimur insidias. 32 Duode-
cim fratres uno patre geniti sumus: unus non est
super, minimus cum patre nostro est in terra Cha-
naan. 33 Qui ait nobis: Sic probabo quod pacifici
sitis: Fratrem vestrum unum dimittite apud me,
et cibaria domibus vestris necessaria sumite, et
abite, 34 fratremque vestrum minimum adducite ad
me, ut sciam quod non sitis exploratores: et istum,
qui tenetur in vinculis, recipere possitis: ac dein-
ceps quæ vultis, emendi habeatis licentiam. 35 His
dictis, cum frumenta effunderent, singuli repererunt
in ore saccorum ligatas pecunias: exterritisque si-
mul omnibus, 36 dixit pater Iacob: Absque liberis
me esse fecistis, Ioseph non est super, Simeon te-
netur in vinculis, et Beniamin auferetis: in me
hæc omnia mala reciderunt. 37 Cui respondit Ru-
ben: Duos filios meos interfice, si non reduxero
illum tibi: trade illum in manu mea, et ego eum
tibi restituam. 38 At ille: Non descendet, inquit,
filius meus vobiscum: frater eius mortuus est, et
ipse solus remansit: si quid ei adversi acciderit in
terra ad quam pergitis, deducetis canos meos cum
dolore ad inferos.

8. Fratres ab Ioseph probantur, 43, 1—45, 28

43 1 Interim fames omnem terram vehementer premebat. 2 Consumptisque cibis quos ex In altero adventu
Ægypto detulerant, dixit Iacob ad filios suos: Re-
vertimini, et emite nobis pauxillum escarum. 3 Re-
spondit Iudas: Denuntiavit nobis vir ille sub atte-
statione iurisiurandi, dicens: Non videbitis faciem
meam, nisi fratrem vestrum minimum adduxeritis
vobiscum. 4 Si ergo vis eum mittere nobiscum,

pergemus pariter, et ememus tibi necessaria: 5 sin
autem non vis, non ibimus: vir enim, ut sæpe di-
ximus, denuntiavit nobis, dicens: Non videbitis
faciem meam absque fratre vestro minimo. 6 Dixit
eis Israel: In meam hoc fecistis miseriam, ut indi-
caretis ei et alium habere vos fratrem. 7 At illi
responderunt: Interrogavit nos homo per ordinem
nostram progeniem: si pater viveret: si haberemus
fratrem: et nos respondimus ei consequenter iuxta
id quod fuerat sciscitatus: numquid scire potera-
mus quod dicturus esset: Adducite fratrem vestrum
vobiscum? 8 Iudas quoque dixit patri suo: Mitte
puerum mecum, ut proficiscamur, et possimus vi-
vere: ne moriamur nos et parvuli nostri. 9 Ego
suscipio puerum: de manu mea require illum. Nisi
reduxero, et reddidero eum tibi, ero peccati reus
in te omni tempore. 10 Si non intercessisset dilatio,
iam vice altera venissemus. 11 Igitur Israel pater
eorum dixit ad eos: Si sic necesse est, facite quod
vultis: sumite de optimis terræ fructibus in vasis
vestris, et deferte viro munera, modicum resinæ,
et mellis, et storacis, stactes, et terebinthi, et
amygdalarum. 12 Pecuniam quoque duplicem ferte
vobiscum: et illam, quam invenistis in sacculis, re-
portate, ne forte errore factum sit: 13 sed et fra-
trem vestrum tollite, et ite ad virum. 14 Deus au-
tem meus omnipotens faciat vobis eum placabilem:
et remittat vobiscum fratrem vestrum quem tenet,
et hunc Beniamin: ego autem quasi orbatus absque
liberis ero. 15 Tulerunt ergo viri munera, et pecu-
niam duplicem, et Beniamin: descenderuntque in
Ægyptum, et steterunt coram Ioseph.

eos domum introducit

16 Quos cum ille vidisset, et Beniamin simul, præ-
cepit dispensatori domus suæ, dicens: Introduc vi-
ros domum, et occide victimas, et instrue convi-
vium: quoniam mecum sunt comesturi meridie.
17 Fecit ille quod sibi fuerat imperatum, et intro-
duxit viros domum. 18 Ibique exterriti, dixerunt
mutuo: Propter pecuniam, quam retulimus prius

---

(5) Sup 42, 20. — (9) Inf 44, 32.

in saccis nostris, introducti sumus: ut devolvat in
nos calumniam, et violenter subiiciat servituti et
nos, et asinos nostros. 19 Quamobrem in ipsis fo-
ribus accedentes ad dispensatorem domus 20 locuti
sunt: Oramus domine ut audias nos. Iam ante
descendimus ut emeremus escas: 21 quibus emptis,
cum venissemus ad diversorium, aperuimus saccos
nostros, et invenimus pecuniam in ore saccorum:
quam nunc eodem pondere reportavimus. 22 Sed
et aliud attulimus argentum, ut emamus quæ nobis
necessaria sunt: non est in nostra conscientia quis
posuerit eam in marsupiis nostris. 23 At ille re-
spondit: Pax vobiscum, nolite timere: Deus vester,
et Deus patris vestri dedit vobis thesauros in saccis
vestris: nam pecuniam, quam dedistis mihi, proba-
tam ego habeo. Eduxitque ad eos Simeon. 24 Et
introductis domum, attulit aquam, et laverunt pe-
des suos, deditque pabulum asinis eorum. 25 Illi
vero parabant munera, donec ingrederetur Ioseph
meridie: audierant enim quod ibi comesturi essent
panem.

26 Igitur ingressus est Ioseph domum suam, ob- epulo
tuleruntque ei munera, tenentes in manibus suis: excipit
et adoraverunt proni in terram. 27 At ille, clementer
resalutatis eis, interrogavit eos, dicens: Salvus ne
est pater vester senex, de quo dixeratis mihi?
Adhuc vivit? 28 Qui responderunt: Sospes est ser-
vus tuus pater noster, adhuc vivit. Et incurvati,
adoraverunt eum. 29 Attollens autem Ioseph ocu-
los, vidit Beniamin fratrem suum uterinum, et ait:
Iste est frater vester parvulus, de quo dixeratis
mihi? Et rursum: Deus, inquit, misereatur tui, fili
mi. 30 Festinavitque quia commota fuerant viscera
eius super fratre suo, et erumpebant lacrimæ: et
introiens cubiculum flevit. 31 Rursumque lota facie
egressus, continuit se, et ait: Ponite panes. 32 Qui-
bus appositis, seorsum Ioseph, et seorsum fratri-
bus, Ægyptiis quoque qui vescebantur simul, seor-
sum (illicitum est enim Ægyptiis comedere cum

(20) **Sup 42, 3.**

Hebræis, et profanum putant huiuscemodi convi-
vium) 33 sederunt coram eo, primogenitus iuxta
primogenita sua, et minimus iuxta ætatem suam.
Et mirabantur nimis, 34 sumptis partibus quas ab
eo acceperant: maiorque pars venit Beniamin, ita
ut quinque partibus excederet. Biberuntque et in-
ebriati sunt cum eo.

sed furti arguit

44 1 Præcepit autem Ioseph dispensatori domus
suæ, dicens: Imple saccos eorum frumento,
quantum possunt capere: et pone pecuniam singu-
lorum in summitate sacci. 2 Scyphum autem meum
argenteum, et pretium quod dedit tritici, pone in
ore sacci iunioris. Factumque est ita. 3 Et orto
mane, dimissi sunt cum asinis suis. 4 Iamque ur-
bem exierant, et processerant paululum: tunc Io-
seph accersito dispensatore domus, Surge, inquit,
et persequere viros: et apprehensis dicito: Quare
reddidistis malum pro bono? 5 Scyphus, quem fu-
rati estis, ipse est in quo bibit dominus meus, et
in quo augurari solet: pessimam rem fecistis. 6 Fecit
ille ut iusserat. Et apprehensis per ordinem locutus
est. 7 Qui responderunt: Quare sic loquitur domi-
nus noster, ut servi tui tantum flagitii commise-
rint? 8 Pecuniam, quam invenimus in summitate
saccorum, reportavimus ad te de terra Chanaan:
et quo modo consequens est ut furati simus de
domo domini tui aurum vel argentum? 9 Apud
quemcumque fuerit inventum servorum tuorum
quod quæris, moriatur, et nos erimus servi do-
mini nostri. 10 Qui dixit eis: Fiat iuxta vestram
sententiam: apud quemcumque fuerit inventum,
ipse sit servus meus, vos autem eritis innoxii.
11 Itaque festinato deponentes in terram saccos,
aperuerunt singuli. 12 Quos scrutatus, incipiens a
maiore usque ad minimum, invenit scyphum in
sacco Beniamin. 13 At illi, scissis vestibus, onera-
tisque rursum asinis, reversi sunt in oppidum.

Beniaminum retinere vult

14 Primusque Iudas cum fratribus ingressus est
ad Ioseph (necdum enim de loco abierat) omnesque
ante eum pariter in terram corruerunt. 15 Quibus
ille ait: Cur sic agere voluistis? an ignoratis quod

non sit similis mei in augurandi scientia? 16 Cui
Iudas: Quid respondebimus, inquit, domino meo?
vel quid loquemur, aut iuste poterimus obtendere?
Deus invenit iniquitatem servorum tuorum: en
omnes servi sumus domini mei, et nos, et apud
quem inventus est scyphus. 17 Respondit Ioseph:
Absit a me ut sic agam: qui furatus est scyphum,
ipse sit servus meus: vos autem abite liberi ad
patrem vestrum.

18 Accedens autem propius Iudas, confidenter ait: Iudam commotus audit
Oro domine mi, loquatur servus tuus verbum in
auribus tuis, et ne irascaris famulo tuo: tu es enim
post Pharaonem 19 dominus meus. Interrogasti prius
servos tuos: Habetis patrem, aut fratrem? 20 et
nos respondimus tibi domino meo: Est nobis pater
senex, et puer parvulus, qui in senectute illius
natus est; cuius uterinus frater mortuus est: et
ipsum solum habet mater sua, pater vero tenere
diligit eum. 21 Dixistique servis tuis: Adducite eum
ad me, et ponam oculos meos super illum. 22 Suggessimus domino meo: Non potest puer relinquere
patrem suum: si enim illum dimiserit, morietur.
23 Et dixisti servis tuis: Nisi venerit frater vester
minimus vobiscum, non videbitis amplius faciem
meam. 24 Cum ergo ascendissemus ad famulum
tuum patrem nostrum, narravimus ei omnia quæ
locutus est dominus meus. 25 Et dixit pater noster:
Revertimini, et emite nobis parum tritici. 26 Cui
diximus: Ire non possumus: si frater noster minimus descenderit nobiscum, proficiscemur simul:
alioquin illo absente, non audemus videre faciem
viri. 27 Ad quæ ille respondit: Vos scitis quod
duos genuerit mihi uxor mea. 28 Egressus est unus,
et dixistis: Bestia devoravit eum: et hucusque non
comparet. 29 Si tuleritis et istum, et aliquid ei in
via contigerit, deducetis canos meos cum mærore
ad inferos. 30 Igitur si intravero ad servum tuum
patrem nostrum, et puer defuerit (cum anima illius ex huius anima pendeat), 31 videritque eum

(20) Sup 42, 13. — (23) Sup 43, 3. 5. — (28) Sup 37, 20. 33.

non esse nobiscum, morietur, et deducent famuli
tui canos eius cum dolore ad inferos. 32 Ego pro-
prie servus tuus sim, qui in meam hunc recepi
fidem, et spopondi dicens: Nisi reduxero eum, pec-
cati reus ero in patrem meum omni tempore.
33 Manebo itaque servus tuus pro puero in mini-
sterio domini mei, et puer ascendat cum fratribus
suis. 34 Non enim possum redire ad patrem meum,
absente puero: ne calamitatis, quæ oppressura est
patrem meum, testis assistam.

fratribus se manifestat

45 1 Non se poterat ultra cohibere Ioseph multis
coram astantibus: unde præcepit ut egrede-
rentur cuncti foras, et nullus interesset alienus agni-
tioni mutuæ. 2 Elevavitque vocem cum fletu: quam
audierunt Ægyptii, omnisque domus Pharaonis.
3 Et dixit fratribus suis: Ego sum Ioseph: adhuc
pater meus vivit? Non poterant respondere fra-
tres nimio terrore perterriti. 4 Ad quos ille cle-
menter: Accedite, inquit, ad me. Et cum accessis-
sent prope, Ego sum, ait, Ioseph, frater vester,
quem vendidistis in Ægyptum. 5 Nolite pavere, ne-
que vobis durum esse videatur quod vendidistis
me in his regionibus: pro salute enim vestra misit
me Deus ante vos in Ægyptum. 6 Biennium est
enim quod cœpit fames esse in terra: et adhuc
quinque anni restant, quibus nec arari poterit nec
meti. 7 Præmisitque me Deus ut reservemini super
terram, et escas ad vivendum habere possitis. 8 Non
vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum:
qui fecit me quasi patrem Pharaonis, et dominum
universæ domus eius, ac principem in omni terra
Ægypti.

patrem vocat

9 Festinate, et ascendite ad patrem meum, et
dicetis ei: Hæc mandat filius tuus Ioseph: Deus
fecit me dominum universæ terræ Ægypti: de-
scende ad me, ne moreris, 10 et habitabis in terra
Gessen: erisque iuxta me tu, et filii tui, et filii
filiorum tuorum, oves tuæ, et armenta tua, et uni-
versa quæ possides. 11 Ibique te pascam (adhuc

---

(32) Sup. 43, 9. — (3) Act 7, 13. — (5) Inf 50, 20.

enim quinque anni residui sunt famis) ne et tu
pereas, et domus tua, et omnia quæ possides. 12 En
oculi vestri, et oculi fratris mei Beniamin vident
quod os meum loquatur ad vos. 13 Nuntiate patri
meo universam gloriam meam, et cuncta quæ vi-
distis in Ægypto: festinate, et adducite eum ad me.
14 Cumque amplexatus recidisset in collum Ben-
iamin fratris sui, flevit: illo quoque similiter flente
super collum eius. 15 Osculatusque est Ioseph omnes
fratres suos, et ploravit super singulos: post quæ
ausi sunt loqui ad eum.

16 Auditumque est, et celebri sermone vulgatum
in aula regis: Venerunt fratres Ioseph: et gavisus
est Pharao, atque omnis familia eius. 17 Dixitque
ad Ioseph ut imperaret fratribus suis, dicens: One-
rantes iumenta, ite in terram Chanaan, 18 et tollite
inde patrem vestrum et cognationem, et venite ad
me: et ego dabo vobis omnia bona Ægypti, ut
comedatis medullam terræ. 19 Præcipe etiam ut
tollant plaustra de terra Ægypti, ad subvectionem
parvulorum suorum ac coniugum: et dicito: Tol-
lite patrem vestrum, et properate quantocius ve-
nientes. 20 Nec dimittatis quidquam de supellectili
vestra: quia omnes opes Ægypti, vestræ erunt.
21 Feceruntque filii Israel ut eis mandatum fuerat.
Quibus dedit Ioseph plaustra, secundum Pharaonis
imperium: et cibaria in itinere. 22 Singulis quoque
proferri iussit binas stolas: Beniamin vero dedit
trecentos argenteos cum quinque stolis optimis:
23 tantumdem pecuniæ et vestium mittens patri
suo, addens et asinos decem, qui subveherent ex
omnibus divitiis Ægypti: et totidem asinas, triti-
cum in itinere, panesque portantes.

iussu Pharaonis munera dat

24 Dimisit ergo fratres suos, et proficiscentibus
ait: Ne irascamini in via. 25 Qui ascendentes ex
Ægypto, venerunt in terram Chanaan ad patrem
suum Iacob. 26 Et nuntiaverunt ei, dicentes: Ioseph
filius tuus vivit: et ipse dominatur in omni terra
Ægypti. Quo audito Iacob, quasi de gravi somno
evigilans, tamen non credebat eis. 27 Illi econtra re-
ferebant omnem ordinem rei. Cumque vidisset

ad patrem eos mittit

plaustra, et universa quæ miserat, revixit spiritus eius, 28 et ait: Sufficit mihi si adhuc Ioseph filius meus vivit: vadam, et videbo illum antequam moriar.

9. Iacob in Ægyptum venit, 46, 1—47, 12

Approbante Deo

46 1 Profectusque Israel cum omnibus quæ habebat, venit ad Puteum iuramenti; et mactatis ibi victimis Deo patris sui Isaac, 2 audivit eum per visionem noctis vocantem se, et dicentem sibi: Iacob, Iacob. Cui respondit: Ecce adsum. 3 Ait illi Deus: Ego sum fortissimus Deus patris tui: noli timere, descende in Ægyptum, quia in gentem magnam faciam te ibi. 4 Ego descendam tecum illuc, et ego inde adducam te revertentem: Ioseph quoque ponet manus suas super oculos tuos. 5 Surrexit autem Iacob a Puteo iuramenti: tuleruntque eum filii cum parvulis et uxoribus suis in plaustris quæ miserat Pharao ad portandum senem, 6 et omnia quæ possederat in Terra Chanaan: venitque in Ægyptum cum omni semine suo, 7 filii eius, et nepotes, filiæ, et cuncta simul progenies.

cum familia sua

8 Hæc sunt autem nomina filiorum Israel, qui ingressi sunt in Ægyptum, ipse cum liberis suis. Primogenitus Ruben. 9 Filii Ruben: Henoch et Phallu et Hesron et Charmi. 10 Filii Simeon: Iamuel et Iamin et Ahod, et Iachin et Sohar, et Saul filius Chanaanitidis. 11 Filii Levi: Gerson et Caath et Merari. 12 Filii Iuda: Her et Onan et Sela et Phares et Zara; mortui sunt autem Her et Onan in terra Chanaan. Natique sunt filii Phares: Hesron et Hamul. 13 Filii Issachar: Thola et Phua et Iob et Semron. 14 Filii Zabulon: Sared et Elon et Iahelel. 15 Hi filii Liæ quos genuit in Mesopotamia Syriæ cum Dina filia sua. Omnes animæ filiorum eius et filiarum, triginta tres. 16 Filii Gad: Sephion

---

(5) Act 7, 15. — (6) Ios 24, 4; Ps 104, 23; Is 52, 4. — (8) Ex 1, 2; 6, 14; Nm 26, 5; 1 Par 5, 1. 3. — (10) Ex 6, 15; 1 Par 4, 24. — (11) 1 Par 6, 1. — (12) 1 Par 2, 3; 4, 21. — (13) 1 Par 7, 1.

et Haggi et Suni et Esebon et Heri et Arodi et
Areli. 17 Filii Aser: Iamne et Iesua et Iessui et
Beria, Sara quoque soror eorum. Filii Beria: Heber
et Melchiel. 18 Hi filii Zelphæ, quam dedit Laban
Liæ filiæ suæ, et hos genuit Iacob sedecim animas.
19 Filii Rachel uxoris Iacob: Ioseph et Beniamin.
20 Natique sunt Ioseph filii in Terra Ægypti, quos
genuit ei Aseneth filia Putiphare sacerdotis Helio-
poleos: Manasses et Ephraim. 21 Filii Beniamin:
Bela et Bechor et Asbel et Gera et Naaman et
Echi et Ros et Mophim et Ophim et Ared. 22 Hi
filii Rachel quos genuit Iacob: omnes animæ, quat-
tuordecim. 23 Filii Dan: Husim. 24 Filii Nephthali:
Iasiel et Guni et Ieser et Sallem. 25 Hi filii Balæ,
quam dedit Laban Racheli filiæ suæ: et hos genuit
Iacob: omnes animæ, septem. 26 Cunctæ animæ,
quæ ingressæ sunt cum Iacob in Ægyptum, et
egressæ sunt de femore illius, absque uxoribus
filiorum eius, sexaginta sex. 27 Filii autem Ioseph,
qui nati sunt ei in terra Ægypti, animæ duæ. Om-
nes animæ domus Iacob, quæ ingressæ sunt in
Ægyptum, fuere septuaginta.

28 Misit autem Iudam ante se ad Ioseph, ut nun- ad Iosephum venit
tiaret ei, et occurreret in Gessen. 29 Quo cum
pervenisset, iuncto Ioseph curru suo, ascendit ob-
viam patri suo ad eundem locum: vidensque eum,
irruit super collum eius, et inter amplexus flevit.
30 Dixitque pater ad Ioseph: Iam lætus moriar, quia
vidi faciem tuam, et superstitem te relinquo. 31 At
ille locutus est ad fratres suos, et ad omnem do-
mum patris sui: Ascendam, et nuntiabo Pharaoni,
dicamque ei: Fratres mei, et domus patris mei,
qui erant in Terra Chanaan, venerunt ad me: 32 et
sunt viri pastores ovium, curamque habent alendo-
rum gregum: pecora sua, et armenta, et omnia
quæ habere potuerunt, adduxerunt secum. 33 Cum-
que vocaverit vos, et dixerit: Quod est opus ve-
strum? 34 Respondebitis: Viri pastores sumus servi

---

(17) 1 Par 7, 30. — (20) Sup 41, 50. — (21) 1 Par 7, 6; 8, 1. — (27) Dt 10, 22.

tui, ab infantia nostra usque in præsens, et nos et
patres nostri. Hæc autem dicetis, ut habitare pos-
sitis in Terra Gessen: quia detestantur Ægyptii om-
nes pastores ovium.

ad Pharaonem introducitur

47 1 Ingressus ergo Ioseph nuntiavit Pharaoni,
dicens: Pater meus et fratres, oves eorum
et armenta, et cuncta quæ possident, venerunt de
Terra Chanaan: et ecce consistunt in Terra Ges-
sen. 2 Extremos quoque fratrum suorum quinque
viros constituit coram rege: 3 quos ille interrogavit:
Quid habetis operis? Responderunt: Pastores ovi-
um sumus servi tui, et nos, et patres nostri. 4 Ad
peregrinandum in terra tua venimus: quoniam non
est herba gregibus servorum tuorum, ingrave-
scente fame in Terra Chanaan: petimusque ut esse
nos iubeas servos tuos in Terra Gessen. 5 Dixit
itaque rex ad Ioseph: Pater tuus et fratres tui
venerunt ad te. 6 Terra Ægypti in conspectu tuo
est: in optimo loco fac eos habitare, et trade eis
Terram Gessen. Quod si nosti in eis esse viros
industrios, constitue illos magistros pecorum meo-
rum. 7 Post hæc introduxit Ioseph patrem suum
ad Regem, et statuit eum coram eo: qui benedi-
cens illi, 8 et interrogatus ab eo: Quot sunt dies
annorum vitæ tuæ? 9 Respondit: Dies peregrina-
tionis meæ centum triginta annorum sunt, parvi et
mali, et non pervenerunt usque ad dies patrum
meorum quibus peregrinati sunt. 10 Et benedicto
rege, egressus est foras.

in Ramesses alitur

11 Ioseph vero patri et fratribus suis dedit pos-
sessionem in Ægypto in optimo terræ loco, Ra-
messes, ut præceperat Pharao. 12 Et alebat eos,
omnemque domum patris sui, præbens cibaria
singulis.

10. Ioseph pro Pharaone laborat, 47, 13—26

Pecuniam congregat

13 In toto enim orbe panis deerat, et oppresserat
fames terram, maxime Ægypti et Chanaan. 14 E
quibus omnem pecuniam congregavit pro vendi-
tione frumenti, et intulit eam in ærarium regis.

pecora adducit

15 Cumque defecisset emptoribus pretium, venit cuncta Ægyptus ad Ioseph, dicens: Da nobis panes: quare morimur coram te, deficiente pecunia? 16 Quibus ille respondit: Adducite pecora vestra, et dabo vobis pro eis cibos, si pretium non habetis. 17 Quæ cum adduxissent, dedit eis alimenta pro equis, et ovibus, et bobus, et asinis: sustentavitque eos illo anno pro commutatione pecorum.

totam terram emit

18 Venerunt quoque anno secundo, et dixerunt ei: Non celabimus dominum nostrum quod deficiente pecunia, pecora simul defecerunt: nec clam te est, quod absque corporibus et terra nihil habeamus. 19 Cur ergo moriemur te vidente? et nos et terra nostra tui erimus: eme nos in servitutem regiam, et præbe semina, ne pereunte cultore redigatur terra in solitudinem. 20 Emit igitur Ioseph omnem Terram Ægypti, vendentibus singulis possessiones suas præ magnitudine famis. Subiecitque eam Pharaoni, 21 et cunctos populos eius a novissimis terminis Ægypti usque ad extremos fines eius, 22 præter terram sacerdotum, quæ a rege tradita fuerat eis: quibus et statuta cibaria ex horreis publicis præbebantur, et idcirco non sunt compulsi vendere possessiones suas.

populo vectigalia imponit

23 Dixit ergo Ioseph ad populos: En ut cernitis, et vos et terram vestram Pharao possidet: accipite semina, et serite agros, 24 ut fruges habere possitis. Quintam partem regi dabitis: quattuor reliquas permitto vobis in sementem, et in cibum familiis et liberis vestris. 25 Qui responderunt: Salus nostra in manu tua est: respiciat nos tantum dominus noster, et læti serviemus regi. 26 Ex eo tempore usque in præsentem diem in universa terra Ægypti regibus quinta pars solvitur, et factum est quasi in legem, absque terra sacerdotali, quæ libera ab hac condicione fuit.

11. Iacob morti appropinquat, 47, 27—48, 22

In Gessen multiplicatur

27 Habitavit ergo Israel in Ægypto, idest, in Terra Gessen, et possedit eam: auctusque est, et multiplicatus nimis. 28 Et vixit in ea decem et sep-

tem annis: factique sunt omnes dies vitæ illius
centum quadraginta septem annorum.

in Chanaan vult sepeliri

29 Cumque appropinquare cerneret diem mortis
suæ, vocavit filium suum Ioseph, et dixit ad eum:
Si inveni gratiam in conspectu tuo, pone manum
tuam sub femore meo: et facies mihi misericor-
diam et veritatem, ut non sepelias me in Ægypto:
30 sed dormiam cum patribus meis, et auferas me
de terra hac, condasque in sepulcro maiorum meo-
rum. Cui respondit Ioseph: Ego faciam quod ius-
sisti. 31 Et ille: Iura ergo, inquit, mihi. Quo iu-
rante, adoravit Israel Deum, conversus ad lectuli
caput.

Ephraim et Manassen adoptat

48 1 His ita transactis nuntiatum est Ioseph quod
ægrotaret pater suus: qui, assumptis duobus
filiis Manasse et Ephraim, ire perrexit. 2 Dictumque
est seni: Ecce filius tuus Ioseph venit ad te. Qui
confortatus sedit in lectulo. 3 Et ingresso ad se
ait: Deus omnipotens apparuit mihi in Luza, quæ
est in Terra Chanaan: Benedixitque mihi, 4 et ait:
Ego te augebo et multiplicabo, et faciam te in turbas
populorum: daboque tibi terram hanc, et semini
tuo post te in possessionem sempiternam. 5 Duo
ergo filii tui, qui nati sunt tibi in Terra Ægypti,
antequam huc venirem ad te, mei erunt: Ephraim
et Manasses, sicut Ruben et Simeon reputabuntur
mihi. 6 Reliquos autem quos genueris post eos,
tui erunt, et nomine fratrum suorum vocabuntur
in possessionibus suis. 7 Mihi enim, quando venie-
bam de Mesopotamia, mortua est Rachel in Terra
Chanaan in ipso itinere, eratque vernum tempus:
et ingrediebar Ephratam, et sepelivi eam iuxta viam
Ephratæ, quæ alio nomine appellatur Bethlehem.

eisque benedicit

8 Videns autem filios eius dixit ad eum: Qui
sunt isti? 9 Respondit: Filii mei sunt, quos donavit
mihi Deus in hoc loco. Adduc, inquit, eos ad me,
ut benedicam illis. 10 Oculi enim Israel caligabant

(29) Sup 24, 2. — (3) Sup 28, 13. — (5) Sup 41, 50 — Ios 13, 7. 29. — (7) Sup 35, 19.

præ nimia senectute, et clare videre non poterat.
Applicitosque ad se, deosculatus et circumplexus
eos, 11 dixit ad filium suum: Non sum fraudatus
aspectu tuo: insuper ostendit mihi Deus semen
tuum. 12 Cumque tulisset eos Ioseph de gremio
patris, adoravit pronus in terram. 13 Et posuit
Ephraim ad dexteram suam, id est, ad sinistram
Israel: Manassen vero in sinistra sua, ad dexteram
scilicet patris, applicuitque ambos ad eum. 14 Qui
extendens manum dexteram, posuit super caput
Ephraim minoris fratris: sinistram autem super
caput Manasse qui maior natu erat, commutans
manus. 15 Benedixitque Iacob filiis Ioseph, et ait:
Deus, in cuius conspectu ambulaverunt patres mei
Abraham, et Isaac, Deus qui pascit me ab adole-
scentia mea usque in præsentem diem: 16 Angelus,
qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris
istis: et invocetur super eos nomen meum, nomina
quoque patrum meorum Abraham, et Isaac, et
crescant in multitudinem super terram. 17 Videns
autem Ioseph quod posuisset pater suus dexteram
manum super caput Ephraim, graviter accepit: et
apprehensam manum patris levare conatus est de
capite Ephraim, et transferre super caput Manasse.
18 Dixitque ad patrem: Non ita convenit, pater:
quia hic est primogenitus, pone dexteram tuam
super caput eius. 19 Qui renuens, ait: Scio fili mi,
scio: et iste quidem erit in populos, et multiplica-
bitur: sed frater eius minor, maior erit illo: et se-
men illius crescet in gentes. 20 Benedixitque eis in
tempore illo, dicens: In te benedicetur Israel, atque
dicetur: Faciat tibi Deus sicut Ephraim, et sicut
Manasse. Constituitque Ephraim ante Manassen.

21 Et ait ad Ioseph filium suum: En ego morior, Iosepho partem dat
et erit Deus vobiscum, reducetque vos ad terram
patrum vestrorum. 22 Do tibi partem unam extra
fratres tuos, quam tuli de manu Amorrhæi in gla-
dio et arcu meo.

---

(15) Hbr 11, 21. — (16) Sup 31, 29; 32, 2; Mt 18, 10. — (22) Ios 15, 7; 16, 1. — Ios 24, 8.

12. Iacob filiis ventura annuntiat, 49, 1—28

Loquitur ad
49 1 Vocavit autem Iacob filios suos, et ait eis:
Congregamini, ut annuntiem quæ ventura
sunt vobis in diebus novissimis. 2 Congregamini,
et audite filii Iacob, audite Israel patrem vestrum:

Ruben
3 Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea,
et principium doloris mei: prior in donis, maior
in imperio. 4 Effusus es sicut aqua, non crescas:
quia ascendisti cubile patris tui, et maculasti stratum eius.

Simeon et Levi
5 Simeon et Levi fratres: vasa iniquitatis bellantia.
6 In consilium eorum non veniat anima mea,
et in cœtu illorum non sit gloria mea: quia in furore suo occiderunt virum, et in voluntate sua suffoderunt murum.
7 Maledictus furor eorum, quia
pertinax: et indignatio eorum, quia dura: dividam
eos in Iacob, et dispergam eos in Israel.

Iudam
8 Iuda, te laudabunt fratres tui: manus tua in
cervicibus inimicorum tuorum, adorabunt te filii
patris tui. 9 Catulus leonis Iuda: ad prædam fili
mi ascendisti: requiescens accubuisti ut leo, et
quasi leæna, quis suscitabit eum? 10 NON AUFERETUR sceptrum de Iuda, et dux de femore eius,
donec veniat qui mittendus est, et ipse erit exspectatio gentium.
11 Ligans ad vineam pullum suum,
et ad vitem, o fili mi, asinam suam. Lavabit in
vino stolam suam, et in sanguine uvæ pallium suum.
12 Pulchriores sunt oculi eius vino, et dentes eius
lacte candidiores.

Zabulon
13 Zabulon in litore maris habitabit, et in statione navium pertingens usque ad Sidonem.

Issachar
14 Issachar asinus fortis accubans inter terminos.
15 Vidit requiem quod esset bona: et terram quod
optima: et supposuit humerum suum ad portandum, factusque est tributis serviens.

Dan
16 Dan iudicabit populum suum sicut et alia tribus in Israel.
17 Fiat Dan coluber in via, cerastes

---

(1) Dt 33, 6. — (4) Sup 35, 22; 1 Par 5, 1. — (6) Sup 34, 25. — (7) Ios 19, 1; 21, 3. — (9) 1 Par 5, 2. — (10) Mt 2, 6; Io 1, 45.

in semita, mordens ungulas equi, ut cadat ascensor
eius retro. 18 SALUTARE tuum exspectabo Do-
mine.

19 Gad, accinctus prœliabitur ante eum: et ipse — Gad
accingetur retrorsum.

20 Aser, pinguis panis eius, et præbebit delicias — Aser
regibus.

21 Nephthali, cervus emissus, et dans eloquia pul- — Nephthali
chritudinis.

22 Filius accrescens Ioseph, filius accrescens et — Ioseph
decorus aspectu: filiæ discurrerunt super murum.
23 Sed exasperaverunt eum, et iurgati sunt, invi-
deruntque illi habentes iacula. 24 Sedit in forti ar-
cus eius, et dissoluta sunt vincula brachiorum et
manuum illius per manus potentis Iacob: inde pa-
stor egressus est lapis Israel. 25 Deus patris tui
erit adiutor tuus, et omnipotens benedicet tibi be-
nedictionibus cæli desuper, benedictionibus abyssi
iacentis deorsum, benedictionibus uberum et vulvæ.
26 Benedictiones patris tui confortatæ sunt bene-
dictionibus patrum eius: donec veniret desiderium
collium æternorum: fiant in capite Ioseph, et in
vertice Nazaræi inter fratres suos.

27 Beniamin lupus rapax, mane comedet præ- — Beniamin
dam, et vespere dividet spolia.

28 Omnes hi in tribubus Israel duodecim: hæc — benedicens
locutus est eis pater suus, benedixitque singulis,
benedictionibus propriis.

13. Iacob vita excedit, 49, 29—50, 14

29 Et præcepit eis, dicens: Ego congregor ad po- — Præcipit filiis
pulum meum: sepelite me cum patribus meis in
spelunca duplici quæ est in agro Ephron Hethæi,
30 contra Mambre in Terra Chanaan, quam emit
Abraham cum agro ab Ephron Hethæo in posses-
sionem sepulcri. 31 Ibi sepelierunt eum, et Saram
uxorem eius: ibi sepultus est Isaac cum Rebecca
coniuge sua: ibi et Lia condita iacet.

---

(22) 1 Par 5, 1. — (30) Sup 23, 17.

moritur

32 Finitisque mandatis quibus filios instruebat, collegit pedes suos super lectulum, et obiit: appositusque est ad populum suum.

plangitur et conditur

50 1 Quod cernens Ioseph, ruit super faciem patris flens et deosculans eum. 2 Præcepitque servis suis medicis ut aromatibus condirent patrem. 3 Quibus iussa explentibus, transierunt quadraginta dies: iste quippe mos erat cadaverum conditorum; flevitque eum Ægyptus septuaginta diebus.

in Chanaan sepelitur

4 Et expleto planctus tempore, locutus est Ioseph ad familiam Pharaonis: Si inveni gratiam in conspectu vestro, loquimini in auribus Pharaonis: 5 eo quod pater meus adiuraverit me, dicens: En morior, in sepulcro meo quod fodi mihi in terra Chanaan, sepelies me. Ascendam igitur, et sepeliam patrem meum, ac revertar. 6 Dixitque ei Pharao: Ascende et sepeli patrem tuum sicut adiuratus es. 7 Quo ascendente, ierunt cum eo omnes senes domus Pharaonis, cunctique maiores natu Terræ Ægypti: 8 domus Ioseph cum fratribus suis, absque parvulis et gregibus, atque armentis quæ dereliquerant in Terra Gessen. 9 Habuit quoque in comitatu currus et equites: et facta est turba non modica. 10 Veneruntque ad Aream Atad, quæ sita est trans Iordanem: ubi celebrantes exsequias planctu magno atque vehementi, impleverunt septem dies. 11 Quod cum vidissent habitatores Terræ Chanaan, dixerunt: Planctus magnus est iste Ægyptiis. Et idcirco vocatum est nomen loci illius, Planctus Ægypti. 12 Fecerunt ergo filii Iacob sicut præceperat eis: 13 Et portantes eum in Terram Chanaan, sepelierunt eum in spelunca duplici, quam emerat Abraham cum agro in possessionem sepulcri ab Ephron Hethæo contra faciem Mambre. 14 Reversusque est Ioseph in Ægyptum cum fratribus suis, et omni comitatu, sepulto patre.

(5) Sup 47, 29. — (13) Act 7, 16. — Sup 23, 16.

14. Fratres ab Ioseph bene tractantur, 50, 15—25

15 Quo mortuo, timentes fratres eius, et mutuo A vivente
colloquentes: Ne forte memor sit iniuriæ quam pascun-
passus est, et reddat nobis omne malum quod fe- tur
cimus, 16 mandaverunt ei dicentes: Pater tuus præ-
cepit nobis antequam moreretur, 17 ut hæc tibi
verbis illius diceremus: Obsecro ut obliviscaris sce-
leris fratrum tuorum, et peccati atque malitiæ quam
exercuerunt in te: nos quoque oramus ut servis
Dei patris tui dimittas iniquitatem hanc. Quibus
auditis flevit Ioseph. 18 Veneruntque ad eum fra-
tres sui: et proni adorantes in terram dixerunt:
Servi tui sumus. 19 Quibus ille respondit: Nolite
timere: num Dei possumus resistere voluntati?
20 Vos cogitastis de me malum: sed Deus vertit
illud in bonum, ut exaltaret me, sicut in præsen-
tiarum cernitis, et salvos faceret multos populos.
21 Nolite timere: ego pascam vos et parvulos ve-
stros; consolatusque est eos, et blande ac leniter
est locutus.

22 Et habitavit in Ægypto cum omni domo pa- a morien-
tris sui: vixitque centum decem annis. Et vidit te adiu-
Ephraim filios usque ad tertiam generationem. Fi- rantur
lii quoque Machir filii Manasse nati sunt in geni-
bus Ioseph. 23 Quibus transactis, locutus est fra-
tribus suis: Post mortem meam Deus visitabit vos,
et ascendere vos faciet de terra ista ad terram
quam iuravit Abraham, Isaac, et Iacob. 24 Cum-
que adiurasset eos atque dixisset: Deus visitabit
vos: asportate ossa mea vobiscum de loco isto:
25 mortuus est, expletis centum decem vitæ suæ
annis. Et conditus aromatibus, repositus est in lo-
culo in Ægypto.

---

(20) Sup 45, 5. — (21) Sup 47, 12. — (22) Nm 32, 39. — (23) Hbr 11, 22. — (24) Ex 13, 19; Ios 24, 32.

LIBER EXODUS

HEBRAICE VEELLE SEMOTH

Exordium, 1, 1—7

Israelitæ in Ægyptum ingressi

1 1 Hæc sunt nomina filiorum Israel qui ingressi
sunt in Ægyptum cum Iacob: singuli cum do-
mibus suis introierunt: 2 Ruben, Simeon, Levi,
Iudas, 3 Issachar, Zabulon et Beniamin, 4 Dan, et
Nephthali, Gad, et Aser. 5 Erant igitur omnes ani-
mæ eorum qui egressi sunt de femore Iacob, sep-
tuaginta: Ioseph autem in Ægypto erat.

valde multiplicantur

6 Quo mortuo, et universis fratribus eius, om-
nique cognatione illa, 7 filii Israel creverunt, et
quasi germinantes multiplicati sunt: ac roborati ni-
mis, impleverunt terram.

PARS PRIMA

Liberatio populi ex Ægypto, 1, 8—15, 21

I. Ærumnæ Israelitarum, 1, 8—7, 13

1. Oppressio populi Israel, 1, 8—22

Adulti affliguntur

8 Surrexit interea rex novus super Ægyptum,
qui ignorabat Ioseph: 9 et ait ad populum suum:
Ecce, populus filiorum Israel multus, et fortior no-
bis est. 10 Venite, sapienter opprimamus eum, ne
forte multiplicetur: et si ingruerit contra nos bel-
lum, addatur inimicis nostris, expugnatisque nobis
egrediatur de terra. 11 Præposuit itaque eis magi-
stros operum, ut affligerent eos oneribus: ædifica-
veruntque urbes tabernaculorum Pharaoni, Phithom,

---

(1) Gn 46, 8. — (7) Act 7, 17.

et Ramesses. 12 Quantoque opprimebant eos, tanto
magis multiplicabantur, et crescebant: 13 oderant-
que filios Israel Ægyptii, et affligebant illudentes
eis: 14 atque ad amaritudinem perducebant vitam
eorum operibus duris luti, et lateris, omnique fa-
mulatu, quo in terræ operibus premebantur.

nati neci destinantur

15 Dixit autem Rex Ægypti obstetricibus Hebræo-
rum: quarum una vocabatur Sephora, altera Phua,
16 præcipiens eis: Quando obstetricabitis Hebræas,
et partus tempus advenerit: si masculus fuerit, in-
terficite eum: si femina, reservate. 17 Timuerunt
autem obstetrices Deum, et non fecerunt iuxta
præceptum regis Ægypti, sed conservabant mares.
18 Quibus ad se accersitis, rex ait: Quidnam est
hoc quod facere voluistis, ut pueros servaretis?
19 Quæ responderunt: Non sunt Hebrææ sicut
Ægyptiæ mulieres: ipsæ enim obstetricandi habent
scientiam, et priusquam veniamus ad eas, pariunt.
20 Bene ergo fecit Deus obstetricibus: et crevit po-
pulus, confortatusque est nimis. 21 Et quia timue-
runt obstetrices Deum, ædificavit eis domos. 22 Præ-
cepit ergo Pharao omni populo suo, dicens: Quid-
quid masculini sexus natum fuerit, in flumen pro-
iicite: quidquid feminini, reservate.

2. Nativitas et iuventus Moysis, 2, 1—22

Natus exponitur

2 1 Egressus est post hæc vir de domo Levi: et
accepit uxorem stirpis suæ; 2 quæ concepit, et
peperit filium: et videns eum elegantem, abscondit
tribus mensibus. 3 Cumque iam celare non pos-
set, sumpsit fiscellam scirpeam, et linivit eam bi-
tumine ac pice: posuitque intus infantulum, et ex-
posuit eum in carecto ripæ fluminis, 4 stante pro-
cul sorore eius, et considerante eventum rei.

et a filia Pharaonis adoptatur

5 Ecce autem descendebat filia Pharaonis ut la-
varetur in flumine: et puellæ eius gradiebantur per
crepidinem alvei. Quæ cum vidisset fiscellam in
papyrione, misit unam e famulabus suis: et alla-

(1) Inf 6, 20. — (2) Hbr 11, 23. — (5) Act 7, 21; Hbr 11, 23.

tam 6 aperiens, cernensque in ea parvulum va-
gientem, miserta eius, ait: De infantibus Hebræo-
rum est hic. 7 Cui soror pueri: Vis, inquit, ut va-
dam, et vocem tibi mulierem Hebræam, quæ nu-
trire possit infantulum? 8 Respondit: Vade. Per-
rexit puella et vocavit matrem suam. 9 Ad quam
locuta filia Pharaonis: Accipe, ait, puerum istum,
et nutri mihi: ego dabo tibi mercedem tuam. Sus-
cepit mulier, et nutrivit puerum: adultumque tra-
didit filiæ Pharaonis. 10 Quem illa adoptavit in lo-
cum filii, vocavitque nomen eius Moyses, dicens:
Quia de aqua tuli eum.

Ægyptium occidit

11 In diebus illis postquam creverat Moyses, egres-
sus est ad fratres suos: viditque afflictionem eo-
rum, et virum Ægyptium percutientem quendam
de Hebræis fratribus suis. 12 Cumque circumspe-
xisset huc atque illuc, et nullum adesse vidisset,
percussum Ægyptium abscondit sabulo. 13 Et egres-
sus die altero conspexit duos Hebræos rixantes:
dixitque ei qui faciebat iniuriam: Quare percutis
proximum tuum? 14 Qui respondit: Quis te con-
stituit principem et iudicem super nos? num occi-
dere me tu vis, sicut heri occidisti Ægyptium?
Timuit Moyses, et ait: Quomodo palam factum est
verbum istud?

et in Madian fugit

15 Audivitque Pharao sermonem hunc, et quæ-
rebat occidere Moysen: qui fugiens de conspectu
eius, moratus est in terra Madian, et sedit iuxta
puteum. 16 Erant autem sacerdoti Madian septem
filiæ, quæ venerunt ad hauriendam aquam: et im-
pletis canalibus adaquare cupiebant greges patris
sui. 17 Supervenere pastores, et eiecerunt eas:
surrexitque Moyses, et defensis puellis, adaquavit
oves earum. 18 Quæ cum revertissent ad Raguel
patrem suum, dixit ad eas: Cur velocius venistis
solito? 19 Responderunt: Vir Ægyptius liberavit
nos de manu pastorum: insuper et hausit aquam
nobiscum, potumque dedit ovibus. 20 At ille: Ubi
est? inquit, Quare dimisistis hominem? vocate

(11) Hbr 11, 24.

eum ut comedat panem. 21 Iuravit ergo Moyses
quod habitaret cum eo. Accepitque Sephoram fili-
am eius uxorem: 22 quæ peperit ei filium, quem
vocavit Gersam, dicens: Advena fui in terra aliena.
Alterum vero peperit, quem vocavit Eliezer, di-
cens: Deus enim patris mei adiutor meus eripuit
me de manu Pharaonis.

3. Divina missio Moysis, 2, 23—4, 31

Dominus filios Israel respicit

23 Post multum vero temporis mortuus est rex
Ægypti: et ingemiscentes filii Israel, propter opera
vociferati sunt: ascenditque clamor eorum ad Deum
ab operibus. 24 Et audivit gemitum eorum, ac re-
cordatus est fœderis quod pepigit cum Abraham,
Isaac, et Iacob. 25 Et respexit Dominus filios Israel
et cognovit eos.

in rubo ardenti apparet

3 1 Moyses autem pascebat oves Iethro soceri sui
sacerdotis Madian: cumque minasset gregem
ad interiora deserti, venit ad montem Dei Horeb.
2 Apparuitque ei Dominus in flamma ignis de me-
dio rubi: et videbat quod rubus arderet, et non
combureretur. 3 Dixit ergo Moyses: Vadam, et vi-
debo visionem hanc magnam, quare non combu-
ratur rubus. 4 Cernens autem Dominus quod per-
geret ad videndum, vocavit eum de medio rubi,
et ait: Moyses, Moyses. Qui respondit: Adsum.
5 At ille: Ne appropies, inquit, huc: solve calcea-
mentum de pedibus tuis: locus enim, in quo stas,
terra sancta est. 6 Et ait: Ego sum Deus patris
tui, Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Iacob.
Abscondit Moyses faciem suam: non enim aude-
bat aspicere contra Deum.

Moysen liberatorem eligit

7 Cui ait Dominus: Vidi afflictionem populi mei
in Ægypto, et clamorem eius audivi propter duri-
tiam eorum qui præsunt operibus: 8 et sciens do-
lorem eius, descendi ut liberem eum de manibus
Ægyptiorum, et educam de terra illa in terram

---

(21) Inf 18, 2 s; 1 Par 23, 15. — (2) Act 7, 30. —
(6) Mt 22, 32; Mc 12, 26; Lc 20, 37.

bonam, et spatiosam, in terram quæ fluit lacte et
melle, ad loca Chananæi, et Hethæi, et Amorrhæi,
et Pherezæi, et Hevæi, et Iebusæi. 9 Clamor ergo
filiorum Israel venit ad me: vidique afflictionem
eorum, qua ab Ægyptiis opprimuntur. 10 Sed veni,
et mittam te ad Pharaonem, ut educas populum
meum, filios Israel de Ægypto. 11 Dixitque Moyses
ad Deum: Quis sum ego ut vadam ad Pharaonem,
et educam filios Israel de Ægypto? 12 Qui dixit
ei: Ego ero tecum: et hoc habebis signum, quod
miserim te: Cum eduxeris populum meum de
Ægypto, immolabis Deo super montem istum.
13 Ait Moyses ad Deum: Ecce ego vadam ad filios
Israel, et dicam eis: Deus patrum vestrorum misit
me ad vos. Si dixerint mihi: Quod est nomen
eius? quid dicam eis? 14 Dixit Deus ad Moysen:
EGO SUM QUI SUM. Ait: Sic dices filiis Israel:
QUI EST, misit me ad vos.

eum accurate instruit

15 Dixitque iterum Deus ad Moysen: Hæc dices
filiis Israel: Dominus Deus patrum vestrorum,
Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Iacob misit
me ad vos: hoc nomen mihi est in æternum, et
hoc memoriale meum in generationem et genera-
tionem. 16 Vade, et congrega seniores Israel, et
dices ad eos: Dominus Deus patrum vestrorum
apparuit mihi, Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus
Iacob, dicens: Visitans visitavi vos, et vidi omnia
quæ acciderunt vobis in Ægypto: 17 Et dixi ut
educam vos de afflictione Ægypti in terram Cha-
nanæi et Hethæi et Amorrhæi et Pherezæi et He-
væi et Iebusæi, ad terram fluentem lacte et melle.
18 Et audient vocem tuam: ingredierisque tu, et
seniores Israel ad regem Ægypti, et dices ad eum:
Dominus Deus Hebræorum vocavit nos: ibimus
viam trium dierum in solitudinem, ut immolemus
Domino Deo nostro. 19 Sed ego scio quod non
dimittet vos rex Ægypti ut eatis nisi per manum
validam. 20 Extendam enim manum meam, et per-
cutiam Ægyptum in cunctis mirabilibus meis, quæ
facturus sum in medio eorum: post hæc dimittet
vos. 21 Daboque gratiam populo huic coram Ægyp-

tiis: et cum egrediemini, non exibitis vacui: 22 sed
postulabit mulier a vicina sua, et ab hospita sua,
vasa argentea et aurea, ac vestes: ponetisque eas
super filios et filias vestras, et spoliabitis Ægyp-
tum.

4 1 Respondens Moyses, ait: Non credent mihi, reluctanti
neque audient vocem meam, sed dicent: Non Aaronem
apparuit tibi Dominus. 2 Dixit ergo ad eum: Quid adiungit
est quod tenes in manu tua? Respondit: Virga.
3 Dixitque Dominus: Proiice eam in terram. Pro-
iecit, et versa est in colubrum, ita ut fugeret Moy-
ses. 4 Dixitque Dominus: Extende manum tuam,
et apprehende caudam eius. Extendit, et tenuit,
versaque est in virgam. 5 Ut credant, inquit, quod
apparuerit tibi Dominus Deus patrum suorum,
Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Iacob. 6 Di-
xitque Dominus rursum: Mitte manum tuam in
sinum tuum. Quam cum misisset in sinum, pro-
tulit leprosam instar nivis. 7 Retrahe, ait, manum
tuam in sinum tuum. Retraxit, et protulit iterum,
et erat similis carni reliquæ. 8 Si non crediderint,
inquit, tibi, neque audierint sermonem signi prio-
ris, credent verbo signi sequentis. 9 Quod si nec
duobus quidem his signis crediderint, neque audie-
rint vocem tuam: sume aquam fluminis, et effunde
eam super aridam, et quidquid hauseris de fluvio,
vertetur in sanguinem. 10 Ait Moyses: Obsecro
Domine, non sum eloquens ab heri, et nudiuster-
tius: et ex quo locutus es ad servum tuum, im-
peditioris et tardioris linguæ sum. 11 Dixit Domi-
nus ad eum: Quis fecit os hominis? aut quis fa-
bricatus est mutum et surdum, videntem et cæ-
cum? nonne ego? 12 Perge igitur, et ego ero in
ore tuo: doceboque te quid loquaris. 13 At ille:
Obsecro, inquit, Domine, mitte quem missurus es.
14 Iratus Dominus in Moysen, ait: Aaron frater
tuus levites, scio quod eloquens sit: ecce ipse egre-
ditur in occursum tuum, vidensque te lætabitur
corde. 15 Loquere ad eum, et pone verba mea in

(21) Inf 11, 2; 12, 35. — (12) Mt 10, 20.

ore eius: et ego ero in ore tuo, et in ore illius,
et ostendam vobis quid agere debeatis. 16 Ipse lo-
quetur pro te ad populum, et erit os tuum: tu au-
tem eris ei in his quæ ad Deum pertinent. 17 Vir-
gam quoque hanc sume in manu tua, in qua fac-
turus es signa.

in Ægyptum revertenti apparet

18 Abiit Moyses, et reversus est ad Iethro soce-
rum suum, dixitque ei: Vadam et revertar ad fra-
tres meos in Ægyptum, ut videam si adhuc vi-
vant. Cui ait Iethro: Vade in pace. 19 Dixit ergo
Dominus ad Moysen in Madian: Vade, et rever-
tere in Ægyptum: mortui sunt enim omnes qui
quærebant animam tuam. 20 Tulit ergo Moyses
uxorem suam, et filios suos, et imposuit eos su-
per asinum, reversusque est in Ægyptum, portans
virgam Dei in manu sua. 21 Dixitque ei Dominus
revertenti in Ægyptum: Vide ut omnia ostenta
quæ posui in manu tua, facias coram Pharaone:
ego indurabo cor eius, et non dimittet populum.
22 Dicesque ad eum: Hæc dicit Dominus: Filius
meus primogenitus Israel. 23 Dixi tibi: Dimitte filium
meum ut serviat mihi; et noluisti dimittere eum: ecce
ego interficiam filium tuum primogenitum. 24 Cum-
que esset in itinere, in diversorio occurrit ei Do-
minus, et volebat occidere eum. 25 Tulit illico Se-
phora acutissimam petram, et circumcidit præpu-
tium filii sui, tetigitque pedes eius, et ait: Sponsus
sanguinum tu mihi es. 26 Et dimisit eum postquam
dixerat: Sponsus sanguinum ob circumcisionem.

Aaronem obviam mittit

27 Dixit autem Dominus ad Aaron: Vade in oc-
cursum Moysi in desertum. Qui perrexit obviam
ei in Montem Dei, et osculatus est eum. 28 Nar-
ravitque Moyses Aaron omnia verba Domini qui-
bus miserat eum, et signa quæ mandaverat.

a filiis Israel adoratur

29 Veneruntque simul, et congregaverunt cunctos
seniores filiorum Israel. 30 Locutusque est Aaron
omnia verba quæ dixerat Dominus ad Moysen: et
fecit signa coram populo, 31 et credidit populus.
Audieruntque quod visitasset Dominus filios Israel,

---

(15) Inf 7, 2.

et quod respexisset afflictionem illorum: et proni
adoraverunt.

4. Contemptus Pharaonis, 5, 1—23

5 1 Post hæc ingressi sunt Moyses et Aaron, et
dixerunt Pharaoni: Hæc dicit Dominus Deus
Israel: Dimitte populum meum ut sacrificet mihi
in deserto. 2 At ille respondit: Quis est Dominus,
ut audiam vocem eius, et dimittam Israel? nescio
Dominum, et Israel non dimittam. 3 Dixeruntque:
Deus Hebræorum vocavit nos, ut eamus viam tri-
um dierum in solitudinem, et sacrificemus Domino
Deo nostro: ne forte accidat nobis pestis aut gla-
dius. 4 Ait ad eos rex Ægypti: Quare Moyses et
Aaron sollicitatis populum ab operibus suis? ite ad
onera vestra. 5 Dixitque Pharao: Multus est popu-
lus terræ: videtis quod turba succreverit: quanto
magis si dederitis eis requiem ab operibus?

Pharao Dominum non audit

6 Præcepit ergo in die illo præfectis operum et
exactoribus populi, dicens: 7 Nequaquam ultra da-
bitis paleas populo ad conficiendos lateres, sicut
prius: sed ipsi vadant, et colligant stipulas. 8 Et
mensuram laterum, quam prius faciebant, impone-
tis super eos, nec minuetis quidquam: vacant enim,
et idcirco vociferantur, dicentes: Eamus, et sacri-
ficemus Deo nostro. 9 Opprimantur operibus, et
expleant ea: ut non acquiescant verbis mendaci-
bus. 10 Igitur egressi præfecti operum et exacto-
res, ad populum dixerunt: Sic dicit Pharao: Non
do vobis paleas: 11 ite, et colligite sicubi invenire
poteritis, nec minuetur quidquam de opere vestro.
12 Dispersusque est populus per omnem Terram
Ægypti ad colligendas paleas. 13 Præfecti quoque
operum instabant, dicentes: Complete opus ve-
strum quotidie, ut prius facere solebatis quando
dabantur vobis paleæ. 14 Flagellatique sunt qui
præerant operibus filiorum Israel, ab exactoribus
Pharaonis, dicentibus: Quare non impletis mensu-
ram laterum sicut prius, nec heri, nec hodie?
15 Veneruntque præpositi filiorum Israel, et vocife-
rati sunt ad Pharaonem dicentes: Cur ita agis con-

sed populum gravius opprimit

tra servos tuos? 16 Paleæ non dantur nobis, et
lateres similiter imperantur: en famuli tui flagellis
cædimur, et iniuste agitur contra populum tuum.
17 Qui ait: Vacatis otio, et idcirco dicitis: Eamus,
et sacrificemus Domino. 18 Ite ergo, et operamini:
paleæ non dabuntur vobis, et reddetis consuetum
numerum laterum. 19 Videbantque se præpositi
filiorum Israel in malo, eo quod diceretur eis: Non
minuetur quidquam de lateribus per singulos dies.

cuius duces lamentantur

20 Occurreruntque Moysi et Aaron, qui stabant
ex adverso, egredientibus a Pharaone: 21 et dixe-
runt ad eos: Videat Dominus et iudicet, quoniam
fetere fecistis odorem nostrum coram Pharaone et
servis eius, et præbuistis ei gladium, ut occideret
nos. 22 Reversusque est Moyses ad Dominum, et
ait: Domine, cur afflixisti populum istum? quare
misisti me? 23 Ex eo enim quo ingressus sum ad
Pharaonem ut loquerer in nomine tuo, afflixit po-
pulum tuum: et non liberasti eos.

5. Iterata missio divina, 6, 1—7, 13

Moyses et Aaron

6 1 Dixitque Dominus ad Moysen: Nunc videbis
quæ facturus sim Pharaoni: per manum enim
fortem dimittet eos, et in manu robusta eiiciet il-
los de terra sua. 2 Locutusque est Dominus ad
Moysen dicens: Ego Dominus 3 qui apparui Abra-
ham, Isaac, et Iacob in Deo omnipotente: et no-
men meum ADONAI non indicavi eis. 4 Pepigi-
que fœdus cum eis, ut darem eis Terram Cha-
naan, terram peregrinationis eorum, in qua fue-
runt advenæ. 5 Ego audivi gemitum filiorum Israel,
quo Ægyptii oppresserunt eos: et recordatus sum
pacti mei. 6 Ideo dic filiis Israel: Ego Dominus
qui educam vos de ergastulo Ægyptiorum, et eruam
de servitute: ac redimam in brachio excelso, et
iudiciis magnis. 7 Et assumam vos mihi in popu-
lum, et ero vester Deus: et scietis quod ego sum
Dominus Deus vester qui eduxerim vos de er-
gastulo Ægyptiorum: 8 et induxerim in terram,
super quam levavi manum meam ut darem eam
Abraham, Isaac, et Iacob: daboque illam vobis pos-

sidendam, ego Dominus. 9 Narravit ergo Moyses
omnia filiis Israel: qui non acquieverunt ei propter
angustiam spiritus, et opus durissimum. 10 Locu-
tusque est Dominus ad Moysen, dicens: 11 Ingre-
dere, et loquere ad Pharaonem regem Ægypti, ut
dimittat filios Israel de terra sua. 12 Respondit
Moyses coram Domino: Ecce filii Israel non au-
diunt me: et quo modo audiet Pharao, præsertim
cum incircumcisus sim labiis? 13 Locutusque est
Dominus ad Moysen et Aaron, et dedit mandatum
ad filios Israel, et ad Pharaonem regem Ægypti ut
educerent filios Israel de terra Ægypti.

14 Isti sunt principes domorum per familias suas.
quorum genealogia texitur
Filii Ruben primogeniti Israelis: Henoch et Phallu,
Hesron et Charmi. 15 Hæ cognationes Ruben. Filii
Simeon: Iamuel et Iamin, et Ahod, et Iachin, et
Soar, et Saul filius Chananitidis. Hæ progenies Si-
meon. 16 Et hæc nomina filiorum Levi per cogna-
tiones suas: Gerson et Caath et Merari. Anni au-
tem vitæ Levi fuerunt centum triginta septem.
17 Filii Gerson: Lobni et Semei, per cognationes
suas. 18 Filii Caath: Amram, et Isaar, et Hebron
et Oziel. Anni quoque vitæ Caath, centum triginta
tres. 19 Filii Merari: Moholi et Musi. Hæ cogna-
tiones Levi per familias suas. 20 Accepit autem
Amram uxorem Iochabed patruelem suam: quæ
peperit ei Aaron et Moysen. Fueruntque anni vitæ
Amram, centum triginta septem. 21 Filii quoque
Isaar: Core, et Nepheg, et Zechri. 22 Filii quoque
Oziel: Misael, et Elisaphan et Sethri. 23 Accepit
autem Aaron uxorem Elisabeth filiam Aminadab,
sororem Nahason, quæ peperit ei Nadab, et Abiu,
et Eleazar, et Ithamar. 24 Filii quoque Core: Aser,
et Elcana, et Abiasaph. Hæ sunt cognationes Cori-
tarum. 25 At vero Eleazar filius Aaron accepit uxo-
rem de filiabus Phutiel: quæ peperit ei Phinees. Hi
sunt principes familiarum Leviticarum per cogna-

(14) Gn 46, 9; Nm 26, 5; 1 Par 5, 1. — (15) 1 Par 4, 24. — (17) 1 Par 6, 1; 23, 6. — (18) Nm 3, 19; 26, 57. 58; 1 Par 6, 2; 23, 12.

tiones suas. 26 Iste est Aaron et Moyses, quibus
præcepit Dominus ut educerent filios Israel de Terra
Ægypti per turmas suas. 27 Hi sunt, qui loquun-
tur ad Pharaonem regem Ægypti, ut educant filios
Israel de Ægypto: iste est Moyses et Aaron, 28 in
die qua locutus est Dominus ad Moysen, in Terra
Ægypti.

iterum mittuntur

29 Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens:
Ego Dominus: loquere ad Pharaonem regem
Ægypti, omnia quæ ego loquor tibi. 30 Et ait Moy-
ses coram Domino: En incircumcisus labiis sum,
quo modo audiet me Pharao?

7 1 Dixitque Dominus ad Moysen: Ecce consti-
tui te Deum Pharaonis: et Aaron frater tuus
erit propheta tuus. 2 Tu loqueris ei omnia quæ
mando tibi: et ille loquetur ad Pharaonem, ut di-
mittat filios Israel de terra sua. 3 Sed ego indu-
rabo cor eius, et multiplicabo signa et ostenta mea
in Terra Ægypti, 4 et non audiet vos: immittam-
que manum meam super Ægyptum, et educam
exercitum et populum meum filios Israel de Terra
Ægypti per iudicia maxima. 5 Et scient Ægyptii
quia ego sum Dominus qui extenderim manum
meam super Ægyptum, et eduxerim filios Israel
de medio eorum. 6 Fecit itaque Moyses et Aaron
sicut præceperat Dominus: ita egerunt. 7 Erat au-
tem Moyses octoginta annorum, et Aaron octo-
ginta trium, quando locuti sunt ad Pharaonem.

et signis probantur

8 Dixitque Dominus ad Moysen et Aaron: 9 Cum
dixerit vobis Pharao, Ostendite signa: dices ad
Aaron: Tolle virgam tuam, et proiice eam coram
Pharaone, ac vertetur in colubrum. 10 Ingressi ita-
que Moyses et Aaron ad Pharaonem, fecerunt sicut
præceperat Dominus, tulitque Aaron virgam coram
Pharaone et servis eius, quæ versa est in colu-
brum. 11 Vocavit autem Pharao sapientes et ma-
leficos: et fecerunt etiam ipsi per incantationes
Ægyptiacas et arcana quædam similiter. 12 Proie-
ceruntque singuli virgas suas, quæ versæ sunt in

(2) Sup 4, 15. — (11) 2 Tim 3, 8.

dracones: sed devoravit virga Aaron virgas eorum. 13 Induratumque est cor Pharaonis, et non audivit eos, sicut præceperat Dominus.

II. Plagæ Ægyptiorum, 7, 14—12, 36

1. Novem plagæ priores 7, 14—10, 29

1. plaga sanguinis

14 Dixit autem Dominus ad Moysen: Ingravatum est cor Pharaonis, non vult dimittere populum. 15 Vade ad eum mane, ecce egredietur ad aquas: et stabis in occursum eius super ripam fluminis: et virgam, quæ conversa est in draconem, tolles in manu tua. 16 Dicesque ad eum: Dominus Deus Hebræorum misit me ad te, dicens: Dimitte populum meum ut sacrificet mihi in deserto: et usque ad præsens audire noluisti. 17 Hæc igitur dicit Dominus: In hoc scies quod sim Dominus: ecce percutiam virga, quæ in manu mea est, aquam fluminis, et vertetur in sanguinem. 18 Pisces quoque, qui sunt in fluvio, morientur, et computrescent aquæ, et affligentur Ægyptii bibentes aquam fluminis. 19 Dixit quoque Dominus ad Moysen: Dic ad Aaron, Tolle virgam tuam, et extende manum tuam super aquas Ægypti, et super fluvios eorum, et rivos ac paludes, et omnes lacus aquarum, ut vertantur in sanguinem: et sit cruor in omni Terra Ægypti, tam in ligneis vasis quam in saxeis. 20 Feceruntque Moyses et Aaron sicut præceperat Dominus: et elevans virgam percussit aquam fluminis coram Pharaone et servis eius: quæ versa est in sanguinem. 21 Et pisces, qui erant in flumine, mortui sunt: computruitque fluvius, et non poterant Ægyptii bibere aquam fluminis, et fuit sanguis in tota Terra Ægypti. 22 Feceruntque similiter malefici Ægyptiorum incantationibus suis: et induratum est cor Pharaonis, nec audivit eos, sicut præceperat Dominus. 23 Avertitque se, et ingressus est domum suam, nec apposuit cor etiam hac vice. 24 Foderunt autem omnes

(20) Inf 17, 5; Ps 77, 44. — (22) Sap 17, 7.

Ægyptii per circuitum fluminis aquam ut biberent:
non enim poterant bibere de aqua fluminis. 25 Im-
pletique sunt septem dies, postquam percussit Do-
minus fluvium.

2. plaga ranarum

8 1 Dixit quoque Dominus ad Moysen: Ingredere
ad Pharaonem, et dices ad eum: Hæc dicit
Dominus: Dimitte populum meum, ut sacrificet
mihi: 2 sin autem nolueris dimittere, ecce ego
percutiam omnes terminos tuos ranis. 3 Et ebul-
liet fluvius ranas: quæ ascendent, et ingredientur
domum tuam, et cubiculum lectuli tui, et super
stratum tuum, et in domos servorum tuorum, et
in populum tuum, et in furnos tuos, et in reli-
quias ciborum tuorum: 4 et ad te, et ad populum
tuum, et ad omnes servos tuos intrabunt ranæ.
5 Dixitque Dominus ad Moysen: Dic ad Aaron:
Extende manum tuam super fluvios ac super rivos
et paludes, et educ ranas super Terram Ægypti.
6 Et extendit Aaron manum super aquas Ægypti, et
ascenderunt ranæ, operueruntque Terram Ægypti.
7 Fecerunt autem et malefici per incantationes suas
similiter, eduxeruntque ranas super Terram Ægypti.
8 Vocavit autem Pharao Moysen et Aaron, et dixit
eis: Orate Dominum ut auferat ranas a me et a
populo meo: et dimittam populum ut sacrificet Do-
mino. 9 Dixitque Moyses ad Pharaonem: Consti-
tue mihi quando deprecer pro te, et pro servis
tuis, et pro populo tuo, ut abigantur ranæ a te et
a domo tua et a servis tuis et a populo tuo: et
tantum in flumine remaneant. 10 Qui respondit:
Cras. At ille: Iuxta, inquit, verbum tuum faciam:
ut scias quoniam non est sicut Dominus Deus no-
ster. 11 Et recedent ranæ a te, et a domo tua, et
a servis tuis, et a populo tuo: et tantum in flu-
mine remanebunt. 12 Egressique sunt Moyses et
Aaron a Pharaone: et clamavit Moyses ad Domi-
num pro sponsione ranarum quam condixerat Pha-
raoni. 13 Fecitque Dominus iuxta verbum Moysi:
et mortuæ sunt ranæ de domibus, et de villis, et

---

(7) Sap 17, 7.

de agris. 14 Congregaveruntque eas in immensos
aggeres, et computruit terra. 15 Videns autem Pha-
rao quod data esset requies, ingravavit cor suum,
et non audivit eos, sicut præceperat Dominus.

16 Dixitque Dominus ad Moysen: Loquere ad 3. plaga sciniphum
Aaron: Extende virgam tuam, et percute pulverem
terræ: et sint sciniphes in universa Terra Ægypti.
17 Feceruntque ita. Et extendit Aaron manum,
virgam tenens: percussitque pulverem terræ, et
facti sunt sciniphes in hominibus, et in iumentis:
omnis pulvis terræ versus est in sciniphes per to-
tam Terram Ægypti. 18 Feceruntque similiter ma-
lefici incantationibus suis, ut educerent sciniphes,
et non potuerunt: erantque sciniphes tam in ho-
minibus quam in iumentis. 19 Et dixerunt malefici
ad Pharaonem: Digitus Dei est hic; induratumque
est cor Pharaonis, et non audivit eos sicut præce-
perat Dominus.

20 Dixit quoque Dominus ad Moysen: Consurge 4. plaga muscarum
diluculo, et sta coram Pharaone: egredietur enim
ad aquas: et dices ad eum: Hæc dicit Dominus:
Dimitte populum meum ut sacrificet mihi. 21 Quod
si non dimiseris eum, ecce ego immittam in te,
et in servos tuos, et in populum tuum, et in do-
mos tuas omne genus muscarum: et implebuntur
domus Ægyptiorum muscis diversi generis, et uni-
versa terra in qua fuerint. 22 Faciamque mirabilem
in die illa Terram Gessen, in qua populus meus
est, ut non sint ibi muscæ: et scias quoniam ego
Dominus in medio terræ. 23 Ponamque divisionem
inter populum meum, et populum tuum: cras erit
signum istud. 24 Fecitque Dominus ita. Et venit
musca gravissima in domos Pharaonis et servorum
eius, et in omnem Terram Ægypti: corruptaque
est terra ab huiuscemodi muscis. 25 Vocavitque
Pharao Moysen et Aaron, et ait eis: Ite et sacrifi-
cate Deo vestro in terra hac. 26 Et ait Moyses:
Non potest ita fieri: abominationes enim Ægyptio-

---

(24) Sap 16, 9.

rum immolabimus Domino Deo nostro: quod si
mactaverimus ea quæ colunt Ægyptii coram eis,
lapidibus nos obruent. 27 Viam trium dierum per-
gemus in solitudinem: et sacrificabimus Domino
Deo nostro, sicut præcepit nobis. 28 Dixitque Pha-
rao: Ego dimittam vos ut sacrificetis Domino Deo
vestro in deserto: verumtamen longius ne abeatis,
rogate pro me. 29 Et ait Moyses: Egressus a te,
orabo Dominum: et recedet musca a Pharaone, et
a servis suis, et a populo eius cras: verumtamen
noli ultra fallere, ut non dimittas populum sacrifi-
care Domino. 30 Egressusque Moyses a Pharaone,
oravit Dominum. 31 Qui fecit iuxta verbum illius:
et abstulit muscas a Pharaone, et a servis suis, et
a populo eius: non superfuit ne una quidem. 32 Et
ingravatum est cor Pharaonis, ita ut nec hac qui-
dem vice dimitteret populum.

5. plaga pestis

9 1 Dixit autem Dominus ad Moysen: Ingredere
ad Pharaonem, et loquere ad eum: Hæc dicit
Dominus Deus Hebræorum: Dimitte populum me-
um ut sacrificet mihi. 2 Quod si adhuc renuis, et
retines eos: 3 ecce manus mea erit super agros
tuos: et super equos, et asinos, et camelos, et bo-
ves, et oves, pestis valde gravis. 4 Et faciet Do-
minus mirabile inter possessiones Israel, et posses-
siones Ægyptiorum, ut nihil omnino pereat ex his
quæ pertinent ad filios Israel. 5 Constituitque Do-
minus tempus, dicens: Cras faciet Dominus ver-
bum istud in terra. 6 Fecit ergo Dominus verbum
hoc altera die: mortuaque sunt omnia animantia
Ægyptiorum: de animalibus vero filiorum Israel
nihil omnino periit. 7 Et misit Pharao ad viden-
dum: nec erat quidquam mortuum de his quæ pos-
sidebat Israel. Ingravatumque est cor Pharaonis,
et non dimisit populum.

6. plaga ulcerum

8 Et dixit Dominus ad Moysen, et Aaron: Tol-
lite plenas manus cineris de camino, et spargat il-
lum Moyses in cælum coram Pharaone. 9 Sitque

(27) Sup 3, 18.

pulvis super omnem Terram Ægypti: erunt enim
in hominibus, et iumentis ulcera, et vesicæ tur-
gentes in universa terra Ægypti. 10 Tuleruntque
cinerem de camino, et steterunt coram Pharaone,
et sparsit illum Moyses in cælum: factaque sunt
ulcera vesicarum turgentium in hominibus, et iu-
mentis: 11 nec poterant malefici stare coram Moyse
propter ulcera quæ in illis erant, et in omni Terra
Ægypti: 12 Induravitque Dominus cor Pharaonis,
et non audivit eos, sicut locutus est Dominus ad
Moysen.
13 Dixitque Dominus ad Moysen: Mane con- 7. plaga grandinis
surge, et sta coram Pharaone, et dices ad eum:
Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum: Dimitte po-
pulum meum ut sacrificet mihi. 14 Quia in hac
vice mittam omnes plagas meas super cor tuum,
et super servos tuos, et super populum tuum: ut
scias quod non sit similis mei in omni terra.
15 Nunc enim extendens manum percutiam te, et
populum tuum peste, peribisque de terra. 16 Id-
circo autem posui te, ut ostendam in te fortitudi-
nem meam, et narretur nomen meum in omni
terra. 17 Adhuc retines populum meum: et non
vis dimittere eum? 18 En pluam cras hac ipsa hora
grandinem multam nimis, qualis non fuit in Ægypto
a die qua fundata est, usque in præsens tempus.
19 Mitte ergo iam nunc, et congrega iumenta tua,
et omnia quæ habes in agro: homines enim, et
iumenta, et universa quæ inventa fuerint foris, nec
congregata de agris, cecideritque super ea grando,
morientur. 20 Qui timuit verbum Domini de ser-
vis Pharaonis, fecit confugere servos suos, et iu-
menta in domos: 21 qui autem neglexit sermonem
Domini, dimisit servos suos, et iumenta in agris.
22 Et dixit Dominus ad Moysen: Extende manum
tuam in cælum, ut fiat grando in universa Terra
Ægypti super homines, et super iumenta, et super
omnem herbam agri in Terra Ægypti. 23 Exten-
ditque Moyses virgam in cælum, et Dominus dedit

---

(16) Rom 9, 17. — (23) Sap 16, 16; 19, 19.

tonitrua, et grandinem, ac discurrentia fulgura su-
per terram: pluitque Dominus grandinem super
Terram Ægypti. 24 Et grando et ignis mista pa-
riter ferebantur: tantæque fuit magnitudinis, quanta
ante numquam apparuit in universa Terra Ægypti
ex quo gens illa condita est. 25 Et percussit grando
in omni Terra Ægypti cuncta quæ fuerunt in agris,
ab homine usque ad iumentum: cunctamque her-
bam agri percussit grando, et omne lignum regio-
nis confregit. 26 Tantum in Terra Gessen, ubi
erant filii Israel, grando non cecidit. 27 Misitque
Pharao, et vocavit Moysen et Aaron, dicens ad
eos: Peccavi etiam nunc: Dominus iustus: ego et
populus meus, impii. 28 Orate Dominum ut desi-
nant tonitrua Dei, et grando: ut dimittam vos, et
nequaquam hic ultra maneatis. 29 Ait Moyses:
Cum egressus fuero de urbe, extendam palmas
meas ad Dominum, et cessabunt tonitrua, et grando
non erit: ut scias quia Domini est terra: 30 novi
autem quod et tu, et servi tui necdum timeatis
Dominum Deum. 31 Linum ergo, et hordeum læ-
sum est, eo quod hordeum esset virens, et linum
iam folliculos germinaret: 32 triticum autem, et far
non sunt læsa, quia serotina erant. 33 Egressusque
Moyses a Pharaone ex urbe, tetendit manus ad
Dominum: et cessaverunt tonitrua et grando, nec
ultra stillavit pluvia super terram. 34 Videns autem
Pharao quod cessasset pluvia, et grando et toni-
trua, auxit peccatum: 35 et ingravatum est cor
eius, et servorum illius, et induratum nimis: nec
dimisit filios Israel, sicut præceperat Dominus per
manum Moysi.

8. plaga locustarum

10 1 Et dixit Dominus ad Moysen: Ingredere ad
Pharaonem: ego enim induravi cor eius, et
servorum illius: ut faciam signa mea hæc in eo,
2 et narres in auribus filii tui, et nepotum tuorum,
quoties contriverim Ægyptios, et signa mea fecerim
in eis: et sciatis quia ego Dominus. 3 Introierunt
ergo Moyses et Aaron ad Pharaonem, et dixerunt
ei: Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum: Usque-
quo non vis subiici mihi? dimitte populum meum,

ut sacrificet mihi. 4 Sin autem resistis, et non vis
dimittere eum: ecce ego inducam cras locustam in
fines tuos: 5 quæ operiat superficiem terræ, ne
quidquam eius appareat, sed comedatur quod resi-
duum fuerit grandini; corrodet enim omnia ligna
quæ germinant in agris. 6 Et implebunt domos
tuas, et servorum tuorum, et omnium Ægyptio-
rum: quantam non viderunt patres tui, et avi, ex
quo orti sunt super terram, usque in præsentem
diem. Avertitque se, et egressus est a Pharaone.
7 Dixerunt autem servi Pharaonis ad eum: Usque-
quo patiemur hoc scandalum: dimitte homines, ut
sacrificent Domino Deo suo. Nonne vides quod
perierit Ægyptus? 8 Revocaveruntque Moysen, et
Aaron ad Pharaonem: qui dixit eis: Ite, sacrificate
Domino Deo vestro: quinam sunt qui ituri sunt?
9 Ait Moyses: Cum parvulis nostris, et senioribus
pergemus, cum filiis et filiabus, cum ovibus et ar-
mentis: est enim sollemnitas Domini Dei nostri.
10 Et respondit Pharao: Sic Dominus sit vobiscum,
quo modo ego dimittam vos, et parvulos vestros.
Cui dubium est quod pessime cogitetis? 11 Non
fiet ita, sed ite tantum viri, et sacrificate Domino:
hoc enim et ipsi petistis. Statimque eiecti sunt de
conspectu Pharaonis. 12 Dixit autem Dominus ad
Moysen: Extende manum tuam super Terram
Ægypti ad locustam, ut ascendat super eam, et
devoret omnem herbam quæ residua fuerit gran-
dini. 13 Et extendit Moyses virgam super terram
Ægypti: et Dominus induxit ventum urentem tota
die illa, et nocte: et mane facto, ventus urens le-
vavit locustas. 14 Quæ ascenderunt super univer-
sam Terram Ægypti: et sederunt in cunctis finibus
Ægyptiorum innumerabiles, quales ante illud tem-
pus non fuerant, nec postea futuræ sunt. 15 Ope-
rueruntque universam superficiem terræ, vastantes
omnia. Devorata est igitur herba terræ, et quid-
quid pomorum in arboribus fuit, quæ grando di-
miserat: nihilque omnino virens relictum est in

(4) Sap 16, 9.

lignis, et in herbis terræ, in cuncta Ægypto.
16 Quamobrem festinus Pharao vocavit Moysen et
Aaron, et dixit eis: Peccavi in Dominum Deum
vestrum, et in vos. 17 Sed nunc dimittite pecca-
tum mihi etiam hac vice, et rogate Dominum Deum
vestrum, ut auferat a me mortem istam. 18 Egres-
susque Moyses de conspectu Pharaonis, oravit Do-
minum. 19 Qui flare fecit ventum ab occidente ve-
hementissimum, et arreptam locustam proiecit in
Mare Rubrum: non remansit ne una quidem in
cunctis finibus Ægypti. 20 Et induravit Dominus
cor Pharaonis, nec dimisit filios Israel.

9. plaga tenebrarum

21 Dixit autem Dominus ad Moysen: Extende
manum tuam in cælum: et sint tenebræ super
Terram Ægypti tam densæ, ut palpari queant.
22 Extenditque Moyses manum in cælum: et factæ
sunt tenebræ horribiles in universa Terra Ægypti
tribus diebus. 23 Nemo vidit fratrem suum, nec
movit se de loco in quo erat: ubicumque autem
habitabant filii Israel, lux erat. 24 Vocavitque Pha-
rao Moysen et Aaron, et dixit eis: Ite, sacrificate
Domino: oves tantum vestræ, et armenta rema-
neant, parvuli vestri eant vobiscum. 25 Ait Moy-
ses: Hostias quoque et holocausta dabis nobis,
quæ offeramus Domino Deo nostro. 26 Cuncti gre-
ges pergent nobiscum: non remanebit ex eis un-
gula: quæ necessaria sunt in cultum Domini Dei
nostri: præsertim cum ignoremus quid debeat im-
molari, donec ad ipsum locum perveniamus. 27 In-
duravit autem Dominus cor Pharaonis, et noluit
dimittere eos. 28 Dixitque Pharao ad Moysen: Re-
cede a me, et cave ne ultra videas faciem meam:
quocumque die apparueris mihi, morieris. 29 Re-
spondit Moyses: Ita fiet ut locutus es, non videbo
ultra faciem tuam.

2. Decima plaga horribilis, 11, 1—12, 36

10. plaga annuntiatur

11 1 Et dixit Dominus ad Moysen: Adhuc una
plaga tangam Pharaonem et Ægyptum, et

(23) Sap 17, 2. — Sap 18, 1.

post hæc dimittet vos, et exire compellet. 2 Dices
ergo omni plebi ut postulet vir ab amico suo, et
mulier a vicina sua vasa argentea, et aurea. 3 Da-
bit autem Dominus gratiam populo suo coram
Ægyptiis. Fuitque Moyses vir magnus valde in
Terra Ægypti coram servis Pharaonis, et omni po-
pulo. 4 Et ait: Hæc dicit Dominus: Media nocte
egrediar in Ægyptum: 5 et morietur omne primo-
genitum in Terra Ægyptiorum, a primogenito Pha-
raonis qui sedet in solio eius, usque ad primoge-
nitum ancillæ quæ est ad molam, et omnia primo-
genita iumentorum. 6 Eritque clamor magnus in
universa Terra Ægypti, qualis nec ante fuit, nec
postea futurus est. 7 Apud omnes autem filios Is-
rael non mutiet canis ab homine usque ad pecus:
ut sciatis quanto miraculo dividat Dominus Ægyp-
tios et Israel. 8 Descendentque omnes servi tui
isti ad me, et adorabunt me, dicentes: Egredere
tu, et omnis populus qui subiectus est tibi: post
hæc egrediemur. 9 Et exivit a Pharaone iratus ni-
mis. Dixit autem Dominus ad Moysen: Non au-
diet vos Pharao ut multa signa fiant in Terra
Ægypti. 10 Moyses autem et Aaron fecerunt omnia
ostenta quæ scripta sunt, coram Pharaone. Et in-
duravit Dominus cor Pharaonis, nec dimisit filios
Israel de terra sua.

12 1 Dixit quoque Dominus ad Moysen, et Aa- præcepta
ron in Terra Ægypti: 2 Mensis iste, vobis paschalia
principium mensium: primus erit in mensibus anni. dantur
3 Loquimini ad universum cœtum filiorum Israel,
et dicite eis: Decima die mensis huius tollat unus-
quisque agnum per familias et domos suas. 4 Sin
autem minor est numerus ut sufficere possit ad
vescendum agnum, assumet vicinum suum qui
iunctus est domui suæ, iuxta numerum animarum
quæ sufficere possunt ad esum agni. 5 Erit autem
agnus absque macula, masculus, anniculus: iuxta
quem ritum tolletis et hœdum. 6 Et servabitis eum
usque ad quartam decimam diem mensis huius:

(2) Sup 3, 22; Inf 12, 35. — (3) Sir 45, 1.

immolabitque eum universa multitudo filiorum Is-
rael ad vesperam. 7 Et sument de sanguine eius,
ac ponent super utrumque postem, et in superli-
minaribus domorum, in quibus comedent illum.
8 Et edent carnes nocte illa assas igni, et azymos
panes cum lactucis agrestibus. 9 Non comedetis ex
eo crudum quid, nec coctum aqua, sed tantum as-
sum igni: caput cum pedibus eius et intestinis vo-
rabitis. 10 Nec remanebit quidquam ex eo usque
mane; si quid residuum fuerit, igne comburetis.
11 Sic autem comedetis illum: Renes vestros accin-
getis, et calceamenta habebitis in pedibus, tenentes
baculos in manibus, et comedetis festinanter: est
enim Phase (idest transitus) Domini. 12 Et transibo
per Terram Ægypti nocte illa, percutiamque omne
primogenitum in Terra Ægypti ab homine usque
ad pecus: et in cunctis diis Ægypti faciam iudicia,
ego Dominus. 13 Erit autem sanguis vobis in si-
gnum in ædibus in quibus eritis: et videbo san-
guinem, et transibo vos: nec erit in vobis plaga
disperdens quando percussero Terram Ægypti.
14 Habebitis autem hunc diem in monumentum: et
celebrabitis eam sollemnem Domino in generatio-
nibus vestris cultu sempiterno. 15 Septem diebus
azyma comedetis: in die primo non erit fermen-
tum in domibus vestris: quicumque comederit fer-
mentatum, peribit anima illa de Israel, a primo die
usque ad diem septimum. 16 Dies prima erit sancta
atque sollemnis, et dies septima eadem festivitate
venerabilis: nihil operis facietis in eis, exceptis
his, quæ ad vescendum pertinent. 17 Et observa-
bitis azyma: in eadem enim ipsa die educam exer-
citum vestrum de Terra Ægypti, et custodietis diem
istum in generationes vestras ritu perpetuo. 18 Pri-
mo mense, quartadecima die mensis ad vesperam
comedetis azyma usque ad diem vigesimam pri-
mam eiusdem mensis ad vesperam. 19 Septem die-
bus fermentum non invenietur in domibus vestris:
qui comederit fermentatum, peribit anima eius de

---

(18) Lv 23, 5; Nm 28, 16.

cœtu Israel, tam de advenis quam de indigenis
terræ. 20 Omne fermentatum non comedetis: in
cunctis habitaculis vestris edetis azyma.
21 Vocavit autem Moyses omnes seniores filio- promulgantur et observantur
rum Israel, et dixit ad eos: Ite tollentes animal
per familias vestras, et immolate Phase. 22 Fasci-
culumque hyssopi tingite in sanguine qui est in
limine, et aspergite ex eo superliminare, et utrum-
que postem: nullus vestrum egrediatur ostium do-
mus suæ usque mane. 23 Transibit enim Dominus
percutiens Ægyptios: cumque viderit sanguinem in
superliminari, et in utroque poste, transcendet
ostium domus, et non sinet percussorem ingredi
domos vestras et lædere. 24 Custodi verbum istud
legitimum tibi et filiis tuis usque in æternum.
25 Cumque introieritis terram, quam Dominus da-
turus est vobis ut pollicitus est, observabitis cere-
monias istas. 26 Et cum dixerint vobis filii vestri:
Quæ est ista religio? 27 dicetis eis: Victima trans-
itus Domini est, quando transivit super domos filio-
rum Israel in Ægypto percutiens Ægyptios, et do-
mos nostras liberans. Incurvatusque populus adora-
vit. 28 Et egressi filii Israel fecerunt sicut præce-
perat Dominus Moysi et Aaron.
29 Factum est autem in noctis medio, percussit primogenita percutiuntur
Dominus omne primogenitum in Terra Ægypti, a
primogenito Pharaonis, qui in solio eius sedebat,
usque ad primogenitum captivæ quæ erat in car-
cere, et omne primogenitum iumentorum. 30 Sur-
rexitque Pharao nocte, et omnes servi eius, cunc-
taque Ægyptus: et ortus est clamor magnus in
Ægypto: neque enim erat domus in qua non iace-
ret mortuus. 31 Vocatisque Pharao, Moyse, et Aa-
ron nocte, ait: Surgite et egredimini a populo meo,
vos et filii Israel: ite, immolate Domino sicut di-
citis. 32 Oves vestras et armenta assumite ut pe-
tieratis, et abeuntes benedicite mihi. 33 Urgebant-
que Ægyptii populum de terra exire velociter, di-
centes: Omnes moriemur.

---

(22) Hbr 11, 28. — (29) Sup 11, 5; Sap 18, 5.

Ægyptii spoliantur

34 Tulit igitur populus conspersam farinam ante-
quam fermentaretur: et ligans in palliis, posuit su-
per humeros suos. 35 Feceruntque filii Israel sicut
præceperat Moyses: et petierunt ab Ægyptiis vasa
argentea et aurea, vestemque plurimam. 36 Domi-
nus autem dedit gratiam populo coram Ægyptiis
ut commodarent eis: et spoliaverunt Ægyptios.

III. Exodus Israelitarum, 12, 37—15, 21

1. Egressio populi electi, 12, 37—14, 4

Israel ab Ægyptiis expellitur

37 Profectique sunt filii Israel de Ramesse in So-
coth, sexcenta fere millia peditum virorum, abs-
que parvulis. 38 Sed et vulgus promiscuum innu-
merabile ascendit cum eis, oves et armenta et ani-
mantia diversi generis multa nimis. 39 Coxerunt-
que farinam, quam dudum de Ægypto conspersam
tulerant: et fecerunt subcineritios panes azymos:
neque enim poterant fermentari cogentibus exire
Ægyptiis, et nullam facere sinentibus moram: nec
pulmenti quidquam occurrerat præparare. 40 Habi-
tatio autem filiorum Israel qua manserunt in Ægyp-
to, fuit quadringentorum triginta annorum. 41 Qui-
bus expletis, eadem die egressus est omnis exer-
citus Domini de terra Ægypti. 42 Nox ista est ob-
servabilis Domini, quando eduxit eos de Terra
Ægypti: hanc observare debent omnes filii Israel
in generationibus suis.

audit de religione Phase

43 Dixitque Dominus ad Moysen et Aaron: Hæc
est religio Phase: Omnis alienigena non comedet
ex eo. 44 Omnis autem servus emptitius circum-
cidetur, et sic comedet. 45 Advena et mercennarius
non edent ex eo. 46 In una domo comedetur, nec
efferetis de carnibus eius foras, nec os illius con-
fringetis. 47 Omnis cœtus filiorum Israel faciet il-
lud. 48 Quod si quis peregrinorum in vestram vo-
luerit transire coloniam, et facere Phase Domini,
circumcidetur prius omne masculinum eius, et tunc
rite celebrabit: eritque sicut indigena terræ: si

---

(35) Sup 11, 2. — (46) Nm 9, 12; Io 19, 36.

quis autem circumcisus non fuerit, non vescetur
ex eo. 49 Eadem lex erit indigenæ et colono qui
peregrinatur apud vos. 50 Feceruntque omnes filii
Israel sicut præceperat Dominus Moysi et Aaron.
51 Et eadem die eduxit Dominus filios Israel de
terra Ægypti per turmas suas.
13 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di- et primogenitorum consecratione
cens: 2 Sanctifica mihi omne primogenitum
quod aperit vulvam in filiis Israel, tam de homini-
bus quam de iumentis: mea sunt enim omnia.
3 Et ait Moyses ad populum: Mementote diei hu-
ius in qua egressi estis de Ægypto et de domo
servitutis, quoniam in manu forti eduxit vos Do-
minus de loco isto: ut non comedatis fermentatum
panem. 4 Hodie egredimini mense novarum fru-
gum. 5 Cumque introduxerit te Dominus in Ter-
ram Chananæi et Hethæi et Amorrhæi et Hevæi
et Iebusæi, quam iuravit patribus tuis ut daret
tibi, terram fluentem lacte et melle, celebrabis hunc
morem sacrorum mense isto. 6 Septem diebus ve-
sceris azymis: et in die septimo erit sollemnitas
Domini. 7 Azyma comedetis septem diebus: non
apparebit apud te aliquid fermentatum, nec in
cunctis finibus tuis. 8 Narrabisque filio tuo in die
illo, dicens: Hoc est quod fecit mihi Dominus
quando egressus sum de Ægypto. 9 Et erit quasi
signum in manu tua, et quasi monimentum ante
oculos tuos: et ut lex Domini semper sit in ore
tuo, in manu enim forti eduxit te Dominus de
Ægypto. 10 Custodies huiuscemodi cultum statuto
tempore a diebus in dies. 11 Cumque introduxerit
te Dominus in Terram Chananæi, sicut iuravit tibi
et patribus tuis, et dederit tibi eam: 12 separabis
omne quod aperit vulvam Domino, et quod primi-
tivum est in pecoribus tuis: quidquid habueris mas-
culini sexus, consecrabis Domino. 13 Primogenitum
asini mutabis ove: quod si non redemeris, inter-
ficies. Omne autem primogenitum hominis de filiis

(2) Inf 34, 19; Lv 27, 26; Nm 8, 16; Lc 2, 23. —
(12) Inf 22, 29; 34, 19; Ez 44, 30.

tuis, pretio redimes. 14 Cumque interrogaverit te
filius tuus cras, dicens: Quid est hoc? responde-
bis ei: In manu forti eduxit nos Dominus de terra
Ægypti, de domo servitutis. 15 Nam cum indura-
tus esset Pharao, et nollet nos dimittere, occidit
Dominus omne primogenitum in Terra Ægypti a
primogenito hominis usque ad primogenitum iu-
mentorum: idcirco immolo Domino omne quod
aperit vulvam masculini sexus, et omnia primoge-
nita filiorum meorum redimo. 16 Erit igitur quasi
signum in manu tua, et quasi appensum quid, ob
recordationem, inter oculos tuos: eo quod in manu
forti eduxit nos Dominus de Ægypto.

castrametatur in Etham

17 Igitur cum emisisset Pharao populum, non
eos duxit Deus per viam Terræ Philisthiim quæ
vicina est: reputans ne forte pœniteret eum, si
vidisset adversum se bella consurgere, et reverte-
retur in Ægyptum. 18 Sed circumduxit per viam
deserti, quæ est iuxta Mare Rubrum: et armati
ascenderunt filii Israel de Terra Ægypti. 19 Tulit
quoque Moyses ossa Ioseph secum: eo quod adiu-
rasset filios Israel, dicens: Visitabit vos Deus, ef-
ferte ossa mea hinc vobiscum. 20 Profectique de
Socoth castrametati sunt in Etham in extremis
finibus solitudinis. 21 Dominus autem præcedebat
eos ad ostendendam viam per diem in columna
nubis, et per noctem in columna ignis: ut dux es-
set itineris utroque tempore. 22 Numquam defuit
columna nubis per diem, nec columna ignis per
noctem, coram populo.

in Phihahiroth

14 1 Locutus est autem Dominus ad Moysen,
dicens: 2 Loquere filiis Israel: Reversi ca-
strametentur e regione Phihahiroth quæ est inter
Magdalum et mare contra Beelsephon: in conspectu
eius castra ponetis super mare. 3 Dicturusque est
Pharao super filiis Israel: Coarctati sunt in terra,
conclusit eos desertum. 4 Et indurabo cor eius, ac

---

(19) Gn 50, 24. — (21) Nm 14, 14; Neh 9, 19;
1 Cor 10, 1.

persequetur vos: et glorificabor in Pharaone, et in omni exercitu eius, scientque Ægyptii quia ego sum Dominus. Feceruntque ita.

2. Interitus Ægyptiorum persequentium, 14, 5—31

5 Et nuntiatum est regi Ægyptiorum quod fugis-
set populus: immutatumque est cor Pharaonis et
servorum eius super populo, et dixerunt: Quid
voluimus facere ut dimitteremus Israel, ne servi-
ret nobis? 6 Iunxit ergo currum, et omnem po-
pulum suum assumpsit secum. 7 Tulitque sexcen-
tos currus electos, et quidquid in Ægypto curruum
fuit: et duces totius exercitus. 8 Induravitque Do-
minus cor Pharaonis regis Ægypti, et persecutus
est filios Israel: at illi egressi erant in manu ex-
celsa. 9 Cumque persequerentur Ægyptii vestigia
præcedentium, repererunt eos in castris super ma-
re: omnis equitatus et currus Pharaonis, et uni-
versus exercitus erant in Phihahiroth contra Beel-
sephon.

Pharao reperit Israelitas

10 Cumque appropinquasset Pharao, levantes filii
Israel oculos, viderunt Ægyptios post se: et timue-
runt valde: clamaveruntque ad Dominum, 11 et di-
xerunt ad Moysen: Forsitan non erant sepulcra
in Ægypto, ideo tulisti nos ut moreremur in soli-
tudine: quid hoc facere voluisti, ut educeres nos
ex Ægypto? 12 Nonne iste est sermo, quem lo-
quebamur ad te in Ægypto, dicentes: Recede a
nobis, ut serviamus Ægyptiis? multo enim melius
erat servire eis, quam mori in solitudine. 13 Et
ait Moyses ad populum: Nolite timere: state, et
videte magnalia Domini quæ facturus est hodie:
Ægyptios enim, quos nunc videtis, nequaquam
ultra videbitis usque in sempiternum. 14 Dominus
pugnabit pro vobis, et vos tacebitis.

qui timent ac murmurant

15 Dixitque Dominus ad Moysen: Quid clamas
ad me? Loquere filiis Israel ut proficiscantur.
16 Tu autem eleva virgam tuam, et extende manum

sed per mare ducuntur et

(9) Ios 24, 6; 1 Mcc 4, 9.

tuam super mare, et divide illud: ut gradiantur filii
Israel in medio mari per siccum. 17 Ego autem
indurabo cor Ægyptiorum ut persequantur vos: et
glorificabor in Pharaone, et in omni exercitu eius,
et in curribus et in equitibus illius. 18 Et scient
Ægyptii quia ego sum Dominus cum glorificatus
fuero in Pharaone, et in curribus atque in equiti-
bus eius. 19 Tollensque se angelus Dei, qui præ-
cedebat castra Israel, abiit post eos: et cum eo pa-
riter columna nubis, priora dimittens, post tergum
20 stetit, inter castra Ægyptiorum et castra Israel:
et erat nubes tenebrosa, et illuminans noctem, ita
ut ad se invicem toto noctis tempore accedere non
valerent. 21 Cumque extendisset Moyses manum
super mare, abstulit illud Dominus flante vento ve-
hementi et urente tota nocte, et vertit in siccum:
divisaque est aqua. 22 Et ingressi sunt filii Israel
per medium sicci maris: erat enim aqua quasi mu-
rus a dextra eorum et læva.

suffocatis Ægyptiis

23 Persequentesque Ægyptii ingressi sunt post
eos, et omnis equitatus Pharaonis, currus eius et
equites per medium maris. 24 Iamque advenerat
vigilia matutina, et ecce respiciens Dominus super
castra Ægyptiorum per columnam ignis et nubis,
interfecit exercitum eorum: 25 et subvertit rotas
curruum, ferebanturque in profundum. Dixerunt
ergo Ægyptii: Fugiamus Israelem: Dominus enim
pugnat pro eis contra nos. 26 Et ait Dominus ad
Moysen: Extende manum tuam super mare, ut re-
vertantur aquæ ad Ægyptios super currus et equi-
tes eorum. 27 Cumque extendisset Moyses manum
contra mare, reversum est primo diluculo ad prio-
rem locum: fugientibusque Ægyptiis occurrerunt
aquæ, et involvit eos Dominus in mediis fluctibus.
28 Reversæque sunt aquæ, et operuerunt currus et
equites cuncti exercitus Pharaonis, qui sequentes
ingressi fuerant mare: nec unus quidem superfuit
ex eis.

---

(22) Ps 77, 13; 104, 37; 113, 3; Hbr 11, 29. — (24) Sap 18, 15.

[29] Filii autem Israel perrexerunt per medium
sicci maris, et aquæ eis erant quasi pro muro a
dextris et a sinistris: [30] liberavitque Dominus in
die illa Israel de manu Ægyptiorum. [31] Et vide-
runt Ægyptios mortuos super litus maris, et ma-
num magnam quam exercuerat Dominus contra
eos: timuitque populus Dominum, et crediderunt
Domino, et Moysi servo eius.

Deo ac Moysi credunt

3. Gratiarum actio Israelitarum, 15, 1—21

15 [1] Tunc cecinit Moyses et filii Israel carmen
hoc Domino, et dixerunt:

Moysis et virorum

Cantemus Domino: gloriose enim magnifica-
tus est,
equum et ascensorem deiecit in mare.
[2] Fortitudo mea, et laus mea Dominus,
et factus est mihi in salutem:
iste Deus meus, et glorificabo eum:
Deus patris mei, et exaltabo eum.
[3] Dominus quasi vir pugnator, omnipotens
nomen eius.
[4] Currus Pharaonis et exercitum eius proiecit
in mare:
electi principes eius submersi sunt in Mari
Rubro.
[5] Abyssi operuerunt eos,
descenderunt in profundum quasi lapis.
[6] Dextera tua, Domine, magnificata est in for-
titudine:
dextera tua, Domine, percussit inimicum.
[7] Et in multitudine gloriæ tuæ deposuisti ad-
versarios tuos:
misisti iram tuam, quæ devoravit eos sicut
stipulam.
[8] Et in spiritu furoris tui congregatæ sunt
aquæ:
stetit unda fluens,
congregatæ sunt abyssi in medio mari.

---

(1) Sap 10, 20. — (2) Is 12, 2; Ps 117, 14.

9 Dixit inimicus: Persequar et comprehendam,
dividam spolia, implebitur anima mea:
evaginabo gladium meum, interficiet eos manus mea.
10 Flavit spiritus tuus, et operuit eos mare:
submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus.
11 Quis similis tui in fortibus, Domine?
quis similis tui, magnificus in sanctitate,
terribilis atque laudabilis, faciens mirabilia?
12 Extendisti manum tuam, et devoravit eos terra.
13 Dux fuisti in misericordia tua populo quem redemisti:
et portasti eum in fortitudine tua, ad habitaculum sanctum tuum.
14 Ascenderunt populi, et irati sunt:
dolores obtinuerunt habitatores Philisthiim.
15 Tunc conturbati sunt principes Edom,
robustos Moab obtinuit tremor:
obriguerunt omnes habitatores Chanaan.
16 Irruat super eos formido et pavor,
in magnitudine brachii tui: fiant immobiles quasi lapis,
donec pertranseat populus tuus, Domine,
donec pertranseat populus tuus iste, quem possedisti.
17 Introduces eos, et plantabis in monte hereditatis tuæ,
firmissimo habitaculo tuo quod operatus es, Domine:
sanctuarium tuum, Domine, quod firmaverunt manus tuæ.
18 Dominus regnabit in æternum et ultra.

Mariæ et mulierum

19 Ingressus est enim eques Pharao cum curribus et equitibus eius in mare: et reduxit super
eos Dominus aquas maris: filii autem Israel ambulaverunt per siccum in medio eius.
20 Sumpsit ergo Maria prophetissa, soror Aaron, tympanum in manu
sua: egressæque sunt omnes mulieres post eam

cum tympanis et choris, 21 quibus præcinebat, di-
cens:

Cantemus Domino, gloriose enim magnificatus est,
equum et ascensorem eius deiecit in mare.

PARS SECUNDA

Iter populi ad Sinai, 15, 22—18, 27

1. In Mara et Elim, 15, 22—27

In Mara aqua dulcescit

22 Tulit autem Moyses Israel de Mari Rubro, et
egressi sunt in desertum Sur: ambulaveruntque
tribus diebus per solitudinem, et non inveniebant
aquam. 23 Et venerunt in Mara, nec poterant bi-
bere aquas de Mara, eo quod essent amaræ: unde
et congruum loco nomen imposuit, vocans illum
Mara, id est, amaritudinem. 24 Et murmuravit po-
pulus contra Moysen, dicens: Quid bibemus? 25 At
ille clamavit ad Dominum, qui ostendit ei lignum:
quod cum misisset in aquas, in dulcedinem versæ
sunt. Ibi constituit ei præcepta, atque iudicia, et
ibi tentavit eum, 26 dicens: Si audieris vocem Do-
mini Dei tui, et quod rectum est coram eo fece-
ris, et obedieris mandatis eius, custodierisque om-
nia præcepta illius, cunctum languorem, quem po-
sui in Ægypto, non inducam super te: ego enim
Dominus sanator tuus.

in Elim abundat

27 Venerunt autem in Elim filii Israel, ubi erant
duodecim fontes aquarum, et septuaginta palmæ:
et castrametati sunt iuxta aquas.

2. In deserto Sin, 16, 1—36

Manna et coturnices mittuntur

16 1 Profectique sunt de Elim, et venit omnis
multitudo filiorum Israel in desertum Sin,
quod est inter Elim et Sinai: quintodecimo die
mensis secundi, postquam egressi sunt de terra
Ægypti. 2 Et murmuravit omnis congregatio filio-

(25) Idt 5, 15; Sir 38, 5. — (27) Nm 33, 9. —
(1) Sap 11, 2.

rum Israel contra Moysen et Aaron in solitudine.
3 Dixeruntque filii Israel ad eos: Utinam mortui
essemus per manum Domini in Terra Ægypti,
quando sedebamus super ollas carnium, et comede-
bamus panem in saturitate: cur eduxistis nos in
desertum istud, ut occideretis omnem multitudi-
nem fame? 4 Dixit autem Dominus ad Moysen:
Ecce, ego pluam vobis panes de cælo: egrediatur
populus, et colligat quæ sufficiunt per singulos
dies: ut tentem eum utrum ambulet in lege mea,
an non. 5 Die autem sexto parent quod inferant:
et sit duplum quam colligere solebant per singulos
dies. 6 Dixeruntque Moyses et Aaron ad omnes
filios Israel: Vespere scietis quod Dominus eduxe-
rit vos de terra Ægypti: 7 et mane videbitis glo-
riam Domini: audivit enim murmur vestrum con-
tra Dominum: nos vero quid sumus, quia mussi-
tastis contra nos? 8 Et ait Moyses: Dabit vobis
Dominus vespere carnes edere, et mane panes in
saturitate: eo quod audierit murmurationes vestras
quibus murmurati estis contra eum, nos enim quid
sumus? nec contra nos est murmur vestrum, sed
contra Dominum. 9 Dixit quoque Moyses ad Aa-
ron: Dic universæ congregationi filiorum Israel:
Accedite coram Domino: audivit enim murmur
vestrum. 10 Cumque loqueretur Aaron ad omnem
cœtum filiorum Israel, respexerunt ad solitudinem:
et ecce gloria Domini apparuit in nube. 11 Locu-
tus est autem Dominus ad Moysen, dicens: 12 Au-
divi murmurationes filiorum Israel, loquere ad eos:
Vespere comedetis carnes, et mane saturabimini
panibus: scietisque quod ego sum Dominus Deus
vester. 13 Factum est ergo vespere, et ascendens
coturnix, cooperuit castra: mane quoque ros iacuit
per circuitum castrorum. 14 Cumque operuisset su-
perficiem terræ, apparuit in solitudine minutum, et
quasi pilo tusum in similitudinem pruinæ super
terram. 15 Quod cum vidissent filii Israel, dixerunt

---

(10) Sir 45, 3. — (14) Nm 11, 7; Ps 77, 24; Sap 16, 20; Io 6, 31.

ad invicem: Manhu? quod significat: Quid est
hoc? ignorabant enim quid esset. Quibus ait Moy-
ses: Iste est panis, quem Dominus dedit vobis ad
vescendum.
16 Hic est sermo, quem præcepit Dominus: Col-
ligat unusquisque ex eo quantum sufficit ad ve-
scendum: gomor per singula capita, iuxta nume-
rum animarum vestrarum quæ habitant in taber-
naculo sic tolletis. 17 Feceruntque ita filii Israel:
et collegerunt, alius plus, alius minus. 18 Et mensi
sunt ad mensuram gomor: nec qui plus college-
rat, habuit amplius: nec qui minus paraverat, re-
perit minus: sed singuli iuxta id quod edere pot-
erant, congregaverunt. 19 Dixitque Moyses ad eos:
Nullus relinquat ex eo in mane. 20 Qui non au-
dierunt eum, sed dimiserunt quidam ex eis us-
que mane, et scatere cœpit vermibus, atque com-
putruit; et iratus est contra eos Moyses. 21 Colli-
gebant autem mane singuli, quantum sufficere pot-
erat ad vescendum: cumque incaluisset sol, lique-
fiebat. 22 In die autem sexta collegerunt cibos du-
plices, id est, duo gomor per singulos homines:
venerunt autem omnes principes multitudinis, et
narraverunt Moysi. 23 Qui ait eis: Hoc est quod
locutus est Dominus: Requies sabbati sanctificata
est Domino cras; quodcumque operandum est, fa-
cite: et quæ coquenda sunt coquite: quidquid au-
tem reliquum fuerit, reponite usque in mane. 24 Fe-
ceruntque ita ut præceperat Moyses, et non com-
putruit, neque vermis inventus est in eo. 25 Dixit-
que Moyses: Comedite illud hodie, quia sabbatum
est Domini: non invenietur hodie in agro. 26 Sex
diebus colligite: in die autem septimo sabbatum
est Domini, idcirco non invenietur. 27 Venitque
septima dies: et egressi de populo ut colligerent,
non invenerunt. 28 Dixit autem Dominus ad Moy-
sen: Usquequo non vultis custodire mandata mea,
et legem meam? 29 Videte quod Dominus dederit
vobis sabbatum, et propter hoc die sexta tribuit

præcepta de manna promulgantur

(15) 1 Cor 10, 3. — (18) 2 Cor 8, 15.

vobis cibos duplices: maneat unusquisque apud se-
metipsum, nullus egrediatur de loco suo die sep-
timo. 30 Et sabbatizavit populus die septimo. 31 Ap-
pellavitque domus Israel nomen eius Man: quod
erat quasi semen coriandri album, gustusque eius
quasi similæ cum melle. 32 Dixit autem Moyses:
Iste est sermo, quem præcepit Dominus: Imple
gomor ex eo, et custodiatur in futuras retro gene-
rationes: ut noverint panem, quo alui vos in soli-
tudine, quando educti estis de Terra Ægypti. 33 Di-
xitque Moyses ad Aaron: Sume vas unum, et
mitte ibi Man, quantum potest capere gomor: et
repone coram Domino ad servandum in genera-
tiones vestras: 34 sicut præcepit Dominus Moysi.
Posuitque illud Aaron in tabernaculo reservandum.
35 Filii autem Israel comederunt Man quadraginta
annis, donec venirent in terram habitabilem: hoc
cibo aliti sunt, usquequo tangerent fines terræ
Chanaan. 36 Gomor autem decima pars est ephi.

3. In Raphidim, 17, 1—18, 27

Aqua e petra exit

17 1 Igitur profecta omnis multitudo filiorum
Israel de deserto Sin per mansiones suas,
iuxta sermonem Domini, castrametati sunt in Ra-
phidim, ubi non erat aqua ad bibendum populo.
2 Qui iurgatus contra Moysen, ait: Da nobis aquam,
ut bibamus. Quibus respondit Moyses: Quid iur-
gamini contra me? cur tentatis Dominum? 3 Si-
tivit ergo ibi populus præ aquæ penuria, et mur-
muravit contra Moysen, dicens: Cur fecisti nos
exire de Ægypto, ut occideres nos, et liberos no-
stros, ac iumenta siti? 4 Clamavit autem Moyses
ad Dominum, dicens: Quid faciam populo huic?
adhuc paululum, et lapidabit me. 5 Et ait Domi-
nus ad Moysen: Antecede populum, et sume te-
cum de senioribus Israel: et virgam qua percussi-
sti fluvium, tolle in manu tua, et vade. 6 En ego
stabo ibi coram te, supra petram Horeb: percu-

(35) Neh 9, 21; Idt 5, 15. — (3) Nm 20, 4. —
(5) Sap 7, 20; Ps 77, 15; 1 Cor 10, 4.

tiesque petram, et exibit ex ea aqua, ut bibat po-
pulus. Fecit Moyses ita coram senioribus Israel:
7 et vocavit nomen loci illius, Tentatio, propter
iurgium filiorum Israel, et quia tentaverunt Domi-
num, dicentes: Est ne Dominus in nobis, an non?

Amalec fugatur

8 Venit autem Amalec, et pugnabat contra Israel
in Raphidim. 9 Dixitque Moyses ad Iosue: Elige
viros: et egressus, pugna contra Amalec: cras ego
stabo in vertice collis, habens virgam Dei in manu
mea. 10 Fecit Iosue ut locutus erat Moyses, et
pugnavit contra Amalec: Moyses autem et Aaron,
et Hur ascenderunt super verticem collis. 11 Cum-
que levaret Moyses manus, vincebat Israel: sin au-
tem paululum remisisset, superabat Amalec. 12 Ma-
nus autem Moysi erant graves: sumentes igitur
lapidem, posuerunt subter eum, in quo sedit: Aa-
ron autem et Hur sustentabant manus eius ex
utraque parte. Et factum est ut manus illius non
lassarentur usque ad occasum solis. 13 Fugavitque
Iosue Amalec, et populum eius in ore gladii. 14 Di-
xit autem Dominus ad Moysen: Scribe hoc ob mo-
nimentum in libro, et trade auribus Iosue: delebo
enim memoriam Amalec sub cælo. 15 Ædificavit-
que Moyses altare: et vocavit nomen eius, Domi-
nus exaltatio mea, dicens: 16 Quia manus solii
Domini, et bellum Domini erit contra Amalec, a
generatione in generationem.

Iethro uxorem cum filiis reducit

18 1 Cumque audisset Iethro, sacerdos Madian,
cognatus Moysi, omnia quæ fecerat Deus
Moysi, et Israeli populo suo, et quod eduxisset Do-
minus Israel de Ægypto: 2 tulit Sephoram uxorem
Moysi quam remiserat: 3 et duos filios eius, quo-
rum unus vocabatur Gersam, dicente patre: Ad-
vena fui in terra aliena. 4 Alter vero Eliezer:
Deus enim, ait, patris mei adiutor meus, et eruit
me de gladio Pharaonis. 5 Venit ergo Iethro cog-
natus Moysi, et filii eius, et uxor eius ad Moysen
in desertum, ubi erat castrametatus iuxta montem
Dei. 6 Et mandavit Moysi, dicens: Ego Iethro cog-

---

(8) Dt 25, 17; Idt 4, 13; Sap 11, 3. — (3) Sup 2, 22.

natus tuus venio ad te, et uxor tua, et duo filii
tui cum ea. 7 Qui egressus in occursum cognati
sui, adoravit, et osculatus est eum: salutaveruntque
se mutuo verbis pacificis. Cumque intrasset
tabernaculum, 8 narravit Moyses cognato suo cuncta
quæ fecerat Dominus Pharaoni, et Ægyptiis propter
Israel: universumque laborem, qui accidisset
eis in itinere, et quod liberaverat eos Dominus.
9 Lætatusque est Iethro super omnibus bonis, quæ
fecerat Dominus Israeli, eo quod eruisset eum de
manu Ægyptiorum, 10 et ait: Benedictus Dominus,
qui liberavit vos de manu Ægyptiorum, et de manu
Pharaonis, qui eruit populum suum de manu
Ægypti. 11 Nunc cognovi, quia magnus Dominus
super omnes deos: eo quod superbe egerint contra
illos. 12 Obtulit ergo Iethro cognatus Moysi
holocausta et hostias Deo: veneruntque Aaron et
omnes seniores Israel, ut comederent panem cum
eo coram Deo.

iudices minores constituuntur

13 Altera autem die sedit Moyses ut iudicaret
populum, qui assistebat Moysi a mane usque ad
vesperam. 14 Quod cum vidisset cognatus eius,
omnia scilicet quæ agebat in populo, ait: Quid est
hoc quod facis in plebe? cur solus sedes, et omnis
populus præstolatur de mane usque ad vesperam?
15 Cui respondit Moyses: Venit ad me populus
quærens sententiam Dei. 16 Cumque acciderit eis
aliqua disceptatio, veniunt ad me ut iudicem inter
eos, et ostendam præcepta Dei, et leges eius. 17 At
ille: Non bonam, inquit, rem facis: 18 stulto labore
consumeris et tu, et populus iste qui tecum
est: ultra vires tuas est negotium, solus illud non
poteris sustinere. 19 Sed audi verba mea atque
consilia, et erit Deus tecum. Esto tu populo in
his quæ ad Deum pertinent, ut referas quæ dicuntur
ad eum: 20 ostendasque populo ceremonias et
ritum colendi, viamque per quam ingredi debeant,
et opus quod facere debeant. 21 Provide autem de
omni plebe viros potentes, et timentes Deum, in

(11) Sup 1, 14; 5, 7. 18; 10, 10; 14, 8. — (18) Dt 1, 12.

quibus sit veritas, et qui oderint avaritiam, et con-
stitue ex eis tribunos, et centuriones, et quinqua-
genarios, et decanos 22 qui iudicent populum omni
tempore: quidquid autem maius fuerit, referant ad
te, et ipsi minora tantummodo iudicent: leviusque
sit tibi, partito in alios onere. 23 Si hoc feceris,
implebis imperium Dei, et præcepta eius poteris
sustentare: et omnis hic populus revertetur ad loca
sua cum pace. 24 Quibus auditis, Moyses fecit om-
nia quæ ille suggesserat. 25 Et electis viris stre-
nuis de cuncto Israel, constituit eos principes po-
puli, tribunos, et centuriones, et quinquagenarios,
et decanos. 26 Qui iudicabant plebem omni tem-
pore: quidquid autem gravius erat, referebant ad
eum, faciliora tantummodo iudicantes. 27 Dimisit-
que cognatum suum: qui reversus abiit in terram
suam.

PARS TERTIA

Fœdus populi cum Deo, 19, 1—40, 36

I. Fœdus feritur, 19, 1—31, 18

1. Apparitio et allocutio Domini, 19, 1—20, 21

19 1 Mense tertio egressionis Israel de Terra Theophania annuntiatur
Ægypti, in die hac venerunt in solitudinem
Sinai. 2 Nam profecti de Raphidim, et pervenien-
tes usque in desertum Sinai, castrametati sunt in
eodem loco, ibique Israel fixit tentoria e regione
montis. 3 Moyses autem ascendit ad Deum, voca-
vitque eum Dominus de monte, et ait: Hæc dices
domui Iacob, et annuntiabis filiis Israel: 4 Vos ipsi
vidistis, quæ fecerim Ægyptiis, quo modo porta-
verim vos super alas aquilarum, et assumpserim
mihi. 5 Si ergo audieritis vocem meam, et custo-
dieritis pactum meum, eritis mihi in peculium de
cunctis populis: mea est enim omnis terra. 6 Et
vos eritis mihi in regnum sacerdotale, et gens

(1) Nm 33, 15. — (3) Act 7, 38. — (4) Dt 29, 2. —
(5) Ps 23, 1. — (6) 1 Ptr 2, 9.

sancta. Hæc sunt verba quæ loqueris ad filios Is-
rael. 7 Venit Moyses: et convocatis maioribus natu
populi, exposuit omnes sermones quos mandave-
rat Dominus. 8 Responditque omnis populus si-
mul: Cuncta quæ locutus est Dominus, faciemus.
Cumque rettulisset Moyses verba populi ad Domi-
num, 9 ait ei Dominus: Iam nunc veniam ad te
in caligine nubis, ut audiat me populus loquentem
ad te, et credat tibi in perpetuum. Nuntiavit ergo
Moyses verba populi ad Dominum. 10 Qui dixit
ei: Vade ad populum, et sanctifica illos hodie, et
cras, laventque vestimenta sua. 11 Et sint parati
in diem tertium: in die enim tertia descendet Do-
minus coram omni plebe super montem Sinai.
12 Constituesque terminos populo per circuitum, et
dices ad eos: Cavete ne ascendatis in montem,
nec tangatis fines illius: omnis qui tetigerit mon-
tem, morte morietur. 13 Manus non tanget eum,
sed lapidibus opprimetur, aut confodietur iaculis:
sive iumentum fuerit, sive homo, non vivet. Cum
cœperit clangere buccina, tunc ascendant in mon-
tem. 14 Descenditque Moyses de monte ad popu-
lum, et sanctificavit eum. Cumque lavissent vesti-
menta sua, 15 ait ad eos: Estote parati in diem
tertium, et ne appropinquetis uxoribus vestris.

atque describitur

16 Iamque advenerat tertius dies, et mane incla-
ruerat: et ecce cœperunt audiri tonitrua, ac mi-
care fulgura, et nubes densissima operire montem,
clangorque buccinæ vehementius perstrepebat: et
timuit populus qui erat in castris. 17 Cumque edu-
xisset eos Moyses in occursum Dei de loco ca-
strorum, steterunt ad radices montis. 18 Totus au-
tem mons Sinai fumabat: eo quod descendisset
Dominus super eum in igne, et ascenderet fumus
ex eo quasi de fornace: eratque omnis mons ter-
ribilis. 19 Et sonitus buccinæ paulatim crescebat in
maius, et prolixius tendebatur: Moyses loquebatur,
et Deus respondebat ei. 20 Descenditque Dominus
super montem Sinai in ipso montis vertice, et vo-

---

(12) Hbr 12, 18. — (18) Dt 4, 11.

cavit Moysen in cacumen eius. Quo cum ascen-
disset, 21 dixit ad eum: Descende, et contestare
populum: ne forte velit transcendere terminos ad
videndum Dominum, et pereat ex eis plurima mul-
titudo. 22 Sacerdotes quoque qui accedunt ad Do-
minum, sanctificentur, ne percutiat eos. 23 Dixit-
que Moyses ad Dominum: Non poterit vulgus
ascendere in montem Sinai: tu enim testificatus
es, et iussisti, dicens: Pone terminos circa mon-
tem, et sanctifica illum. 24 Cui ait Dominus: Vade,
descende: ascendesque tu, et Aaron tecum: sacer-
dotes autem et populus ne transeant terminos, nec
ascendant ad Dominum, ne forte interficiat illos.
25 Descenditque Moyses ad populum, et omnia nar-
ravit eis.

decalogus promulgatur

20 1 Locutusque est Dominus cunctos sermones
hos: 2 Ego sum Dominus Deus tuus, qui
eduxi te de Terra Ægypti, de domo servitutis.
3 Non habebis deos alienos coram me. 4 Non fa-
cies tibi sculptile, neque omnem similitudinem quæ
est in cælo desuper, et quæ in terra deorsum, nec
eorum quæ sunt in aquis sub terra. 5 Non adora-
bis ea, neque coles: ego sum Dominus Deus tuus
fortis, zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios,
in tertiam et quartam generationem eorum qui
oderunt me: 6 et faciens misericordiam in millia
his qui diligunt me, et custodiunt præcepta mea.
7 Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum;
nec enim habebit insontem Dominus eum qui as-
sumpserit nomen Domini Dei sui frustra 8 Me-
mento ut diem sabbati sanctifices. 9 Sex diebus
operaberis, et facies omnia opera tua. 10 Septimo
autem die sabbatum Domini Dei tui est: non fa-
cies omne opus in eo, tu, et filius tuus et filia tua,
servus tuus et ancilla tua, iumentum tuum, et ad-
vena qui est intra portas tuas. 11 Sex enim die-

(2) Dt 5, 6; Ps 80, 11. — (4) Lv 26, 1; Dt 4, 15; Ios 24, 14; Ps 96, 7. — (7) Lv 19, 12; Dt 5, 11; Mt 5, 33. — (8) Inf 31, 13; Dt 5, 12; Ez 20, 12. — (11) Gn 2, 2.

bus fecit Dominus cælum et terram, et mare, et
omnia quæ in eis sunt, et requievit in die septimo,
idcirco benedixit Dominus diei sabbati, et sanctifi-
cavit eum. 12 Honora patrem tuum et matrem
tuam, ut sis longævus super terram, quam Domi-
nus Deus tuus dabit tibi. 13 Non occides. 14 Non
mœchaberis. 15 Non furtum facies. 16 Non loque-
ris contra proximum tuum falsum testimonium.
17 Non concupisces domum proximi tui: nec desi-
derabis uxorem eius, non servum, non ancillam,
non bovem, non asinum, nec omnia quæ illius
sunt.

populus pavet

18 Cunctus autem populus videbat voces et lam-
pades, et sonitum buccinæ, montemque fumantem:
et perterriti ac pavore concussi, steterunt procul,
19 dicentes Moysi: Loquere tu nobis, et audiemus:
non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.
20 Et ait Moyses ad populum: Nolite timere: ut
enim probaret vos venit Deus, et ut terror illius
esset in vobis, et non peccaretis. 21 Stetitque po-
pulus de longe. Moyses autem accessit ad caligi-
nem in qua erat Deus.

2. Promulgatio legum variarum, 20, 22—23, 33

De imaginibus

22 Dixit præterea Dominus ad Moysen: Hæc di-
ces filiis Israel: Vos vidistis quod de cælo locutus
sim vobis. 23 Non facietis deos argenteos, nec deos
aureos facietis vobis.

de altari

24 Altare de terra facietis mihi, et offeretis super
eo holocausta et pacifica vestra, oves vestras et
boves in omni loco in quo memoria fuerit nominis
mei: veniam ad te, et benedicam tibi. 25 Quod si
altare lapideum feceris mihi, non ædificabis illud
de sectis lapidibus: si enim levaveris cultrum su-
per eo, polluetur. 26 Non ascendes per gradus ad
altare meum, ne reveletur turpitudo tua.

---

(12) Dt 5, 16; Mt 15, 4; Eph 6, 2. — (13) Mt 5, 21. —
(17) Rom 7, 7; 13, 9. — (21) Dt 18, 16; Hbr 12, 18. —
(24) Inf 27, 8; 38, 7. — (25) Dt 27, 5; Ios 8, 31.

de servis et ancillis

21 1 Hæc sunt iudicia quæ propones eis. 2 Si emeris servum Hebræum, sex annis serviet tibi: in septimo egredietur liber gratis. 3 Cum quali veste intraverit, cum tali exeat: si habens uxorem, et uxor egredietur simul. 4 Sin autem dominus dederit illi uxorem, et pepererit filios et filias: mulier et liberi eius erunt domini sui, ipse vero exibit cum vestitu suo. 5 Quod si dixerit servus: Diligo dominum meum et uxorem ac liberos, non egrediar liber: 6 offeret eum dominus diis, et applicabitur ad ostium et postes, perforabitque aurem eius subula: et erit ei servus in sæculum. 7 Si quis vendiderit filiam suam in famulam, non egredietur sicut ancillæ exire consueverunt. 8 Si displicuerit oculis domini sui cui tradita fuerat, dimittet eam: populo autem alieno vendendi non habebit potestatem, si spreverit eam. 9 Sin autem filio suo desponderit eam, iuxta morem filiarum faciet illi. 10 Quod si alteram ei acceperit, providebit puellæ nuptias, et vestimenta, et pretium pudicitiæ non negabit. 11 Si tria ista non fecerit, egredietur gratis absque pecunia.

in homines percutientes

12 Qui percusserit hominem volens occidere, morte moriatur. 13 Qui autem non est insidiatus, sed Deus illum tradidit in manus eius: constituam tibi locum in quem fugere debeat. 14 Si quis per industriam occiderit proximum suum, et per insidias: ab altari meo evelles eum, ut moriatur. 15 Qui percusserit patrem suum aut matrem, morte moriatur. 16 Qui furatus fuerit hominem, et vendiderit eum, convictus noxæ, morte moriatur. 17 Qui maledixerit patri suo, vel matri, morte moriatur. 18 Si rixati fuerint viri, et percusserit alter proximum suum lapide vel pugno, et ille mortuus non fuerit, sed iacuerit in lectulo: 19 si surrexerit, et ambulaverit foris super baculum suum, innocens erit qui percusserit, ita tamen ut operas eius, et

---

(2) Dt 15, 12; Ir 34, 14. — (12) Lv 24, 17. — (13) Dt 19, 2. — (17) Lv 20, 9; Pr 20, 20; Mt 15, 4; Mc 7, 10. —

impensas in medicos restituat. [20] Qui percusserit servum suum, vel ancillam virga, et mortui fuerint in manibus eius, criminis reus erit. [21] Sin autem uno die vel duobus supervixerit, non subiacebit pœnæ, quia pecunia illius est. [22] Si rixati fuerint viri, et percusserit quis mulierem prægnantem, et abortivum quidem fecerit, sed ipsa vixerit: subiacebit damno quantum maritus mulieris expetierit, et arbitri iudicaverint. [23] Sin autem mors eius fuerit subsecuta, reddet animam pro anima, [24] oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede, [25] adustionem pro adustione, vulnus pro vulnere, livorem pro livore. [26] Si percusserit quispiam oculum servi sui aut ancillæ, et luscos eos fecerit, dimittet eos liberos pro oculo quem eruit. [27] Dentem quoque si excusserit servo vel ancillæ suæ, similiter dimittet eos liberos.

in boves percutientes

[28] Si bos cornu percusserit virum aut mulierem, et mortui fuerint, lapidibus obruetur: et non comedentur carnes eius, dominus quoque bovis innocens erit. [29] Quod si bos cornupeta fuerit ab heri et nudiustertius, et contestati sunt dominum eius, nec recluserit eum, occideritque virum aut mulierem: et bos lapidibus obruetur, et dominum eius occident. [30] Quod si pretium fuerit ei impositum, dabit pro anima sua quidquid fuerit postulatus. [31] Filium quoque et filiam si cornu percusserit, simili sententiæ subiacebit. [32] Si servum, ancillamque invaserit, triginta siclos argenti domino dabit, bos vero lapidibus opprimetur. [33] Si quis aperuerit cisternam, et foderit, et non operuerit eam, cecideritque bos aut asinus in eam, [34] reddet dominus cisternæ pretium iumentorum: quod autem mortuum est, ipsius erit. [35] Si bos alienus bovem alterius vulneraverit, et ille mortuus fuerit: vendent bovem vivum, et divident pretium, cadaver autem mortui inter se dispertient. [36] Sin autem sciebat quod bos cornupeta esset ab heri et nudius-

---

(24) Lv 24, 20; Dt 19, 21; Mt 5, 38;

tertius, et non custodivit eum dominus suus: red-
det bovem pro bove, et cadaver integrum acci-
piet.

22 1 Si quis furatus fuerit bovem, aut ovem, et in fures
occiderit vel vendiderit: quinque boves pro
uno bove restituet, et quattuor oves pro una ove.
2 Si effringens fur domum sive suffodiens fuerit
inventus, et accepto vulnere mortuus fuerit: per-
cussor non erit reus sanguinis. 3 Quod si orto
sole hoc fecerit, homicidium perpetravit, et ipse
morietur. Si non habuerit quod pro furto reddat,
ipse venundabitur. 4 Si inventum fuerit apud eum
quod furatus est, vivens, sive bos, sive asinus,
sive ovis: duplum restituet.

5 Si læserit quispiam agrum vel vineam, et di- in læden-
miserit iumentum suum ut depascatur aliena: quid- tes
quid optimum habuerit in agro suo, vel in vinea,
pro damni æstimatione restituet. 6 Si egressus
ignis invenerit spinas, et comprehenderit acervos
frugum, sive stantes segetes in agris, reddet dam-
num qui ignem succenderit.

7 Si quis commendaverit amico pecuniam, aut de com-
vas in custodiam, et ab eo, qui susceperat, furto mendato
ablata fuerint: si invenitur fur, duplum reddet: ac mutuo
8 si latet fur, dominus domus applicabitur ad deos,
et iurabit quod non extenderit manum in rem
proximi sui, 9 ad perpetrandam fraudem, tam in
bove, quam in asino, et ove ac vestimento, et
quidquid damnum inferre potest: ad deos utrius-
que causa perveniet: et si illi iudicaverint, duplum
restituet proximo suo. 10 Si quis commendaverit
proximo suo asinum, bovem, ovem, et omne iu-
mentum ad custodiam, et mortuum fuerit, aut de-
bilitatum, vel captum ab hostibus, nullusque hoc
viderit: 11 iusiurandum erit in medio, quod non
extenderit manum ad rem proximi sui: suscipiet-
que dominus iuramentum, et ille reddere non coge-
tur. 12 Quod si furto ablatum fuerit, restituet dam-

(1) 2 Sm 12, 6. — (12) Gn 31, 39.

num domino. 13 Si comestum a bestia, deferat ad
eum quod occisum est, et non restituet. 14 Qui a
proximo suo quidquam horum mutuo postulave-
rit, et debilitatum aut mortuum fuerit domino non
præsente, reddere compelletur. 15 Quod si impræ-
sentiarum dominus fuerit, non restituet, maxime
si conductum venerat pro mercede operis sui.

in impudicos et maleficos

16 Si seduxerit quis virginem necdum desponsa-
tam, dormieritque cum ea: dotabit eam, et habebit
eam uxorem. 17 Si pater virginis dare noluerit,
reddet pecuniam iuxta modum dotis, quam virgi-
nes accipere consueverunt. 18 Maleficos non pa-
tieris vivere. 19 Qui coierit cum iumento, morte
moriatur. 20 Qui immolat diis, occidetur, præter-
quam Domino soli.

in advenas, viduas et pupillos, pauperes

21 Advenam non contristabis, neque affliges eum:
advenæ enim et ipsi fuistis in Terra Ægypti. 22 Vi-
duæ et pupillo non nocebitis. 23 Si læseritis eos,
vociferabuntur ad me, et ego audiam clamorem
eorum: 24 et indignabitur furor meus, percutiam-
que vos gladio, et erunt uxores vestræ viduæ, et
filii vestri pupilli. 25 Si pecuniam mutuam dederis
populo meo pauperi qui habitat tecum, non urge-
bis eum quasi exactor, nec usuris opprimes. 26 Si
pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, ante
solis occasum reddes ei. 27 Ipsum enim est solum,
quo operitur, indumentum carnis eius, nec habet
aliud in quo dormiat: si clamaverit ad me, exau-
diam eum, quia misericors sum.

in principes, decimas et primitias

28 Diis non detrahes, et principi populi tui non
maledices. 29 Decimas tuas et primitias tuas non
tardabis reddere, primogenitum filiorum tuorum
dabis mihi. 30 De bobus quoque, et ovibus simili-
ter facies: septem diebus sit cum matre sua, die
octava reddes illum mihi. 31 Viri sancti eritis mihi:
carnem, quæ a bestiis fuerit prægustata, non com-
edetis, sed proiicietis canibus.

---

(16) Dt 22, 28. — (20) Lv 19, 4. — (22) Zach 7, 10. — (28) Act 23, 5. — (29) Sup 13, 2. 12; Inf 34, 19; Ez 44, 30. — (31) Lv 22, 8.

23 1 Non suscipies vocem mendacii: nec iunges de iure
manum tuam ut pro impio dicas falsum te- aliorum
stimonium. 2 Non sequeris turbam ad faciendum
malum: nec in iudicio, plurimorum acquiesces sen-
tentiæ, ut a vero devies. 3 Pauperis quoque non mi-
sereberis in iudicio. 4 Si occurreris bovi inimici tui,
aut asino erranti, reduc ad eum. 5 Si videris asi-
num odientis te iacere sub onere, non pertransibis,
sed sublevabis cum eo. 6 Non declinabis in iudi-
cium pauperis. 7 Mendacium fugies. Insontem et
iustum non occides: quia aversor impium. 8 Nec
accipies munera, quæ etiam excæcant prudentes,
et subvertunt verba iustorum. 9 Peregrino mole-
stus non eris; scitis enim advenarum animas: quia
et ipsi peregrini fuistis in Terra Ægypti.

10 Sex annis seminabis terram tuam, et congre- de anno
gabis fruges eius. 11 Anno autem septimo dimittes et die
eam, et requiescere facies, ut comedant pauperes septimo
populi tui: et quidquid reliquum fuerit, edant be-
stiæ agri: ita facies in vinea, et in oliveto tuo.
12 Sex diebus operaberis: septimo die cessabis, ut
requiescat bos et asinus tuus: et refrigeretur filius
ancillæ tuæ, et advena.

13 Omnia quæ dixi vobis, custodite. Et per no- de iura-
men externorum deorum non iurabitis, neque au- mento
dietur ex ore vestro.

14 Tribus vicibus per singulos annos mihi festa de cultu
celebrabitis. 15 Sollemnitatem azymorum custodies. divino
Septem diebus comedes azyma, sicut præcepi tibi,
tempore mensis novorum, quando egressus es de
Ægypto: non apparebis in conspectu meo vacuus.
16 Et sollemnitatem messis primitivorum operis tui,
quæcumque seminaveris in agro; sollemnitatem
quoque in exitu anni, quando congregaveris omnes
fruges tuas de agro. 17 Ter in anno apparebit omne
masculinum tuum coram Domino Deo tuo. 18 Non

---

(4) Dt 22, 1. — (7) Dn 13, 53. — (8) Dt 16, 19; Sir 20, 31. — (9) Gn 46, 6. — (15) Sup 13, 3; Inf 34, 22. — Dt 16, 16; Sir 35, 6.

immolabis super fermento sanguinem victimæ meæ,
nec remanebit adeps sollemnitatis meæ usque mane.
19 Primitias frugum terræ tuæ deferes in domum
Domini Dei tui. Non coques hædum in lacte ma-
tris suæ.

præmia obœdientibus promittuntur

20 Ecce ego mittam angelum meum, qui præce-
dat te, et custodiat in via, et introducat in locum
quem paravi. 21 Observa eum, et audi vocem eius,
nec contemnendum putes: quia non dimittet cum
peccaveris, et est nomen meum in illo. 22 Quod
si audieris vocem eius, et feceris omnia quæ lo-
quor, inimicus ero inimicis tuis, et affligam affli-
gentes te. 23 Præcedetque te angelus meus, et in-
troducet te ad Amorrhæum, et Hethæum, et Phe-
rezæum, Chananæumque, et Hevæum, et Iebusæum,
quos ego conteram. 24 Non adorabis deos eorum,
nec coles eos: non facies opera eorum, sed de-
strues eos, et confringes statuas eorum. 25 Ser-
vietisque Domino Deo vestro, ut benedicam pani-
bus tuis et aquis, et auferam infirmitatem de me-
dio tui. 26 Non erit infecunda, nec sterilis in terra
tua: numerum dierum tuorum implebo. 27 Terro-
rem meum mittam in præcursum tuum, et occi-
dam omnem populum, ad quem ingredieris: cunc-
torumque inimicorum tuorum coram te terga ver-
tam: 28 emittens crabrones prius, qui fugabunt He-
væum, et Chananæum, et Hethæum, antequam in-
troeas. 29 Non eiiciam eos a facie tua anno uno:
ne terra in solitudinem redigatur, et crescant con-
tra te bestiæ. 30 Paulatim expellam eos de con-
spectu tuo, donec augearis, et possideas Terram.
31 Ponam autem terminos tuos a Mari Rubro usque
ad Mare Palæstinorum, et a deserto usque ad flu-
vium: tradam in manibus vestris habitatores Terræ,
et eiiciam eos de conspectu vestro. 32 Non inibis
cum eis fœdus, nec cum diis eorum. 33 Non habi-
tent in terra tua, ne forte peccare te faciant in

---

(19) Inf 34, 26. — Dt 14, 21. — (22) Dt 7, 11. — (23) Inf 33, 2; Dt 7, 22; Ios 24, 11. — (28) Dt 7, 20. — (32) Inf 34, 15; Dt 7, 2.

me, si servieris diis eorum: quod tibi certe erit
in scandalum.

3. Percussio fœderis, 24, 1—18

Populus obœdientiam promittens sanguine respergitur

24 1 Moysi quoque dixit: Ascende ad Dominum
tu, et Aaron, Nadab, et Abiu, et septuaginta
senes ex Israel, et adorabitis procul. 2 Solusque
Moyses ascendet ad Dominum, et illi non appro-
pinquabunt: nec populus ascendet cum eo. 3 Venit
ergo Moyses et narravit plebi omnia verba Do-
mini, atque iudicia: responditque omnis populus
una voce: Omnia verba Domini, quæ locutus est,
faciemus. 4 Scripsit autem Moyses universos ser-
mones Domini: et mane consurgens ædificavit al-
tare ad radices montis, et duodecim titulos per
duodecim tribus Israel. 5 Misitque iuvenes de filiis
Israel, et obtulerunt holocausta, immolaveruntque
victimas pacificas Domino, vitulos. 6 Tulit itaque
Moyses dimidiam partem sanguinis, et misit in
crateras: partem autem residuam fudit super altare.
7 Assumensque volumen fœderis, legit audiente po-
pulo: qui dixerunt: Omnia quæ locutus est Domi-
nus, faciemus, et erimus obœdientes. 8 Ille vero
sumptum sanguinem respersit in populum, et ait:
Hic est sanguis fœderis quod pepigit Dominus vo-
biscum super cunctis sermonibus his.

seniores coram Deo epulantur

9 Ascenderuntque Moyses et Aaron, Nadab et
Abiu, et septuaginta de senioribus Israel: 10 et vi-
derunt Deum Israel: et sub pedibus eius quasi
opus lapidis sapphirini, et quasi cælum, cum sere-
num est. 11 Nec super eos qui procul recesserant
de filiis Israel, misit manum suam, videruntque
Deum, et comederunt, ac biberunt.

Moyses in montem ascendit

12 Dixit autem Dominus ad Moysen: Ascende
ad me in montem, et esto ibi: daboque tibi tabulas
lapideas, et legem ac mandata quæ scripsi: ut do-
ceas eos. 13 Surrexerunt Moyses et Iosue minister
eius: ascendensque Moyses in montem Dei, 14 se-
nioribus ait: Exspectate hic donec revertamur ad

(8) Hbr 9, 20.

vos. Habetis Aaron et Hur vobiscum: si quid na-
tum fuerit quæstionis, referetis ad eos. 15 Cum-
que ascendisset Moyses, operuit nubes montem,
16 et habitavit gloria Domini super Sinai, tegens
illum nube sex diebus: septimo autem die vocavit
eum de medio caliginis. 17 Erat autem species glo-
riæ Domini, quasi ignis ardens super verticem
montis in conspectu filiorum Israel. 18 Ingressus-
que Moyses medium nebulæ, ascendit in montem:
et fuit ibi quadraginta diebus, et quadraginta noc-
tibus.

4. Institutio de tabernaculo fœderis, 25, 1—27, 21

De oblationibus voluntariis

25 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di-
cens: 2 Loquere filiis Israel ut tollant mihi
primitias ab omni homine qui offeret ultroneus,
accipietis eas. 3 Hæc sunt autem quæ accipere de-
betis: Aurum, et argentum, et æs, 4 hyacinthum
et purpuram, coccumque bis tinctum, et byssum,
pilos caprarum, 5 et pelles arietum rubricatas, pel-
lesque ianthinas, et ligna setim: 6 oleum ad lu-
minaria concinnanda: aromata in unguentum, et
thymiamata boni odoris: 7 lapides onychinos, et
gemmas ad ornandum ephod, ac rationale. 8 Fa-
cientque mihi sanctuarium, et habitabo in medio
eorum: 9 iuxta omnem similitudinem tabernaculi
quod ostendam tibi, et omnium vasorum in cul-
tum eius: sicque facietis illud:

de arca testimonii

10 Arcam de lignis setim compingite, cuius lon-
gitudo habeat duos et semis cubitos: latitudo, cu-
bitum et dimidium: altitudo, cubitum similiter ac
semissem. 11 Et deaurabis eam auro mundissimo
intus et foris: faciesque supra, coronam auream
per circuitum: 12 et quattuor circulos aureos, quos
pones per quattuor arcæ angulos: duo circuli sint
in latere uno, et duo in altero. 13 Facies quoque
vectes de lignis setim, et operies eos auro. 14 In-
ducesque per circulos qui sunt in arcæ lateribus,
ut portetur in eis: 15 qui semper erunt in circulis,

(2) Inf 35, 5. — (9) Hbr 9, 2.

nec umquam extrahentur ab eis. 16 Ponesque in
arca testificationem quam dabo tibi. 17 Facies et
propitiatorium de auro mundissimo: duos cubitos
et dimidium tenebit longitudo eius, et cubitum ac
semissem latitudo. 18 Duos quoque Cherubim au-
reos, et productiles facies, ex utraque parte ora-
culi. 19 Cherub unus sit in latere uno, et alter in
altero. 20 Utrumque latus propitiatorii tegant ex-
pandentes alas, et operientes oraculum, respiciant-
que se mutuo versis vultibus in propitiatorium quo
operienda est arca, 21 in qua pones testimonium
quod dabo tibi. 22 Inde præcipiam, et loquar ad te
supra propitiatorium, ac de medio duorum Cheru-
bim, qui erunt super arcam testimonii, cuncta quæ
mandabo per te filiis Israel.

de mensa panum propositionis

23 Facies et mensam de lignis setim, habentem
duos cubitos longitudinis, et in latitudine cubitum,
et in altitudine cubitum ac semissem. 24 Et inau-
rabis eam auro purissimo: faciesque illi labium au-
reum per circuitum, 25 et ipsi labio coronam in-
terrasilem altam quattuor digitis: et super illam,
alteram coronam aureolam. 26 Quattuor quoque
circulos aureos præparabis, et pones eos in quat-
tuor angulis eiusdem mensæ per singulos pedes.
27 Subter coronam erunt circuli aurei, ut mittantur
vectes per eos, et possit mensa portari. 28 Ipsos
quoque vectes facies de lignis setim, et circumda-
bis auro ad subvehendam mensam. 29 Parabis et
acetabula, ac phialas, thuribula, et cyathos, in qui-
bus offerenda sunt libamina, ex auro purissimo.
30 Et pones super mensam panes propositionis in
conspectu meo semper.

de candelabro septem lucernarum

31 Facies et candelabrum ductile de auro mun-
dissimo, hastile eius, et calamos, scyphos, et sphæ-
rulas, ac lilia ex ipso procedentia. 32 Sex calami
egredientur de lateribus, tres ex uno latere, et
tres ex altero. 33 Tres scyphi quasi in nucis mo-
dum per calamos singulos, sphærulaque simul, et
lilium: et tres similiter scyphi instar nucis in ca-
lamo altero, sphærulaque simul et lilium; hoc erit
opus sex calamorum, qui producendi sunt de ha-

stili: 34 in ipso autem candelabro erunt quattuor
scyphi in nucis modum, sphærulæque per singulos,
et lilia. 35 Sphærulæ sub duobus calamis per tria
loca, qui simul sex fiunt procedentes de hastili
uno. 36 Et sphærulæ igitur et calami ex ipso erunt,
universa ductilia de auro purissimo. 37 Facies et
lucernas septem, et pones eas super candelabrum,
ut luceant ex adverso. 38 Emunctoria quoque, et
ubi quæ emuncta sunt exstinguantur, fiant de auro
purissimo. 39 Omne pondus candelabri cum uni-
versis vasis suis habebit talentum auri purissimi.
40 Inspice, et fac secundum exemplar quod tibi in
monte monstratum est.

de constructione tabernaculi

26 1 Tabernaculum vero ita facies: Decem cor-
tinas de bysso retorta, et hyacintho, ac pur-
pura, coccoque bis tincto, variatas opere plumario
facies. 2 Longitudo cortinæ unius habebit viginti-
octo cubitos: latitudo, quattuor cubitorum erit.
Unius mensuræ fient universa tentoria. 3 Quinque
cortinæ sibi iungentur mutuo, et aliæ quinque nexu
simili cohærebunt. 4 Ansulas hyacinthinas in late-
ribus ac summitatibus facies cortinarum, ut possint
invicem copulari. 5 Quinquagenas ansulas cortina
habebit in utraque parte, ita insertas, ut ansa con-
tra ansam veniat, et altera alteri possit aptari.
6 Facies et quinquaginta circulos aureos quibus cor-
tinarum vela iungenda sunt, ut unum tabernaculum
fiat. 7 Facies et saga cilicina undecim, ad operien-
dum tectum tabernaculi. 8 Longitudo sagi unius
habebit triginta cubitos: et latitudo, quattuor: æqua
erit mensura sagorum omnium. 9 E quibus quin-
que iunges seorsum, et sex sibi mutuo copulabis,
ita ut sextum sagum in fronte tecti duplices. 10 Fa-
cies et quinquaginta ansas in ora sagi unius, ut
coniungi cum altero queat: et quinquaginta ansas
in ora sagi alterius, ut cum altero copuletur. 11 Fa-
cies et quinquaginta fibulas æneas, quibus iungan-
tur ansæ, ut unum ex omnibus operimentum fiat.

---

(40) Act 7, 44; Hbr 8, 5.

12 Quod autem superfuerit in sagis quæ parantur
tecto, id est unum sagum quod amplius est, ex
medietate eius operies posteriora tabernaculi. 13 Et
cubitus ex una parte pendebit, et alter ex altera
qui plus est in sagorum longitudine, utrumque la-
tus tabernaculi protegens. 14 Facies et operimen-
tum aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et
super hoc rursum aliud operimentum de ianthinis
pellibus. 15 Facies et tabulas stantes tabernaculi de
lignis setim, 16 quæ singulæ denos cubitos in lon-
gitudine habeant, et in latitudine singulos ac se-
missem. 17 In lateribus tabulæ, duæ incastraturæ
fient, quibus tabula alteri tabulæ conectatur: at-
que in hunc modum cunctæ tabulæ parabuntur.
18 Quarum viginti erunt in latere meridiano quod
vergit ad Austrum. 19 Quibus quadraginta bases
argenteas fundes, ut binæ bases singulis tabulis per
duos angulos subiiciantur. 20 In latere quoque se-
cundo tabernaculi quod vergit ad Aquilonem, vi-
ginti tabulæ erunt, 21 quadraginta habentes bases
argenteas; binæ bases singulis tabulis supponentur.
22 Ad occidentalem vero plagam tabernaculi facies
sex tabulas, 23 et rursum alias duas quæ in an-
gulis erigantur post tergum tabernaculi. 24 Erunt-
que coniunctæ a deorsum usque sursum, et una
omnes compago retinebit. Duabus quoque tabulis
quæ in angulis ponendæ sunt, similis iunctura ser-
vabitur. 25 Et erunt simul tabulæ octo, bases ea-
rum argenteæ sedecim, duabus basibus per unam
tabulam supputatis. 26 Facies et vectes de lignis
setim quinque ad continendas tabulas in uno latere
tabernaculi, 27 et quinque alios in altero, et eius-
dem numeri ad occidentalem plagam: 28 qui mit-
tentur per medias tabulas a summo usque ad sum-
mum. 29 Ipsas quoque tabulas deaurabis, et fundes
in eis anulos aureos per quos vectes tabulata
contineant: quos operies laminis aureis. 30 Et eri-
ges tabernaculum iuxta exemplar quod tibi in
Monte monstratum est.

---

(30) Sup 25, 40.

de velo et tentorio

31 Facies et velum de hyacintho, et purpura,
coccoque bis tincto, et bysso retorta, opere plu-
mario et pulchra varietate contextum: 32 quod ap-
pendes ante quattuor columnas de lignis setim, quæ
ipsæ quidem deauratæ erunt, et habebunt capita
aurea, sed bases argenteas. 33 Inseretur autem ve-
lum per circulos, intra quod pones arcam testimo-
nii, quo et Sanctuarium, et Sanctuarii sanctuaria
dividentur. 34 Pones et propitiatorium super arcam
testimonii in Sancto sanctorum: 35 mensamque ex-
tra velum: et contra mensam candelabrum in la-
tere tabernaculi meridiano: mensa enim stabit in
parte Aquilonis. 36 Facies et tentorium in introitu
tabernaculi de hyacintho, et purpura, coccoque bis
tincto, et bysso retorta, opere plumarii. 37 Et quin-
que columnas deaurabis lignorum setim, ante quas
ducetur tentorium: quarum erunt capita aurea, et
bases æneæ.

de altari holocaustorum

27 1 Facies et altare de lignis setim, quod ha-
bebit quinque cubitos in longitudine, et toti-
dem in latitudine, idest quadrum, et tres cubitos
in altitudine. 2 Cornua autem per quattuor angu-
los ex ipso erunt: et operies illud ære. 3 Facies-
que in usus eius lebetes ad suscipiendos cineres,
et forcipes atque fuscinulas, et ignium receptacula;
omnia vasa ex ære fabricabis. 4 Craticulamque in
modum retis æneam: per cuius quattuor angulos
erunt quattuor anuli ænei, 5 quos pones subter
arulam altaris: eritque craticula usque ad altaris
medium. 6 Facies et vectes altaris de lignis setim
duos, quos operies laminis æneis: 7 et induces per
circulos, eruntque ex utroque latere altaris ad por-
tandum. 8 Non solidum, sed inane et cavum in-
trinsecus facies illud, sicut tibi in Monte monstra-
tum est.

de atrio tabernaculi

9 Facies et atrium tabernaculi, in cuius australi
plaga contra meridiem erunt tentoria de bysso re-
torta: centum cubitos unum latus tenebit in longi-
tudine. 10 Et columnas viginti cum basibus totidem

---

(1) Inf 38, 6. — (8) Sup 20, 24.

æneis, quæ capita cum cælaturis suis habebunt ar-
gentea. 11 Similiter et in latere aquilonis per lon-
gum erunt tentoria centum cubitorum, columnæ
viginti, et bases æneæ eiusdem numeri, et capita
earum cum cælaturis suis argentea. 12 In latitudine
vero atrii, quod respicit ad occidentem, erunt ten-
toria per quinquaginta cubitos, et columnæ decem,
basesque totidem. 13 In ea quoque atrii latitudine,
quæ respicit ad orientem, quinquaginta cubiti erunt.
14 In quibus quindecim cubitorum tentoria lateri
uno deputabuntur, columnæque tres et bases toti-
dem: 15 et in latere altero erunt tentoria cubitos
obtinentia quindecim, columnæ tres, et bases toti-
dem. 16 In introitu vero atrii fiet tentorium cubi-
torum viginti ex hyacintho et purpura, coccoque
bis tincto, et bysso retorta, opere plumarii: colum-
nas habebit quattuor, cum basibus totidem. 17 Om-
nes columnæ atrii per circuitum vestitæ erunt ar-
genteis laminis, capitibus argenteis, et basibus æneis.
18 In longitudine occupabit atrium cubitos centum,
in latitudine quinquaginta, altitudo quinque cubito-
rum erit; fietque de bysso retorta, et habebit bases
æneas. 19 Cuncta vasa tabernaculi in omnes usus
et ceremonias, tam paxillos eius quam atrii, ex
ære facies.

20 Præcipe filiis Israel ut afferant tibi oleum de
arboribus olivarum purissimum, piloque contusum:
ut ardeat lucerna semper 21 in tabernaculo testi-
monii, extra velum quod oppansum est testimonio.
Et collocabunt eam Aaron et filii eius, ut usque
mane luceat coram Domino. Perpetuus erit cultus
per successiones eorum a filiis Israel.

de oleo lucernarum

5. Institutio de sacerdotio, 28, 1—29, 37

De vestimentis

28 1 Applica quoque ad te Aaron fratrem tuum
cum filiis suis de medio filiorum Israel, ut
sacerdotio fungantur mihi: Aaron, Nadab, et Abiu,
Eleazar, et Ithamar. 2 Faciesque vestem sanctam
Aaron fratri tuo in gloriam et decorem. 3 Et lo-
queris cunctis sapientibus corde, quos replevi spi-
ritu prudentiæ, ut faciant vestes Aaron, in quibus

sanctificatus ministret mihi. 4 Hæc autem erunt
vestimenta quæ facient: Rationale, et superhume-
rale, tunicam et lineam strictam, cidarim et balteum.
Facient vestimenta sancta fratri tuo Aaron et filiis
eius, ut sacerdotio fungantur mihi. 5 Accipientque
aurum, et hyacinthum, et purpuram, coccumque
bis tinctum, et byssum.

summi sacerdotis

6 Facient autem superhumerale de auro et hya-
cintho et purpura, coccoque bis tincto, et bysso
retorta, opere polymito. 7 Duas oras iunctas ha-
bebit in utroque latere summitatum, ut in unum
redeant. 8 Ipsa quoque textura et cuncta operis va-
rietas erit ex auro et hyacintho, et purpura, cocco-
que bis tincto, et bysso retorta. 9 Sumesque duos
lapides onychinos, et sculpes in eis nomina filio-
rum Israel: 10 sex nomina in lapide uno, et sex
reliqua in altero, iuxta ordinem nativitatis eorum.
11 Opere sculptoris et cælatura gemmarii, sculpes
eos nominibus filiorum Israel, inclusos auro atque
circumdatos: 12 et pones in utroque latere super-
humeralis, memoriale filiis Israel. Portabitque Aa-
ron nomina eorum coram Domino super utrumque
humerum, ob recordationem. 13 Facies et uncinos
ex auro, 14 et duas catenulas ex auro purissimo
sibi invicem cohærentes, quas inseres uncinis.
15 Rationale quoque iudicii facies opere polymito
iuxta texturam superhumeralis ex auro, hyacintho,
et purpura, coccoque bis tincto, et bysso retorta.
16 Quadrangulum erit et duplex: mensuram palmi
habebit tam in longitudine quam in latitudine.
17 Ponesque in eo quattuor ordines lapidum: in
primo versu erit lapis sardius, et topazius, et
smaragdus: 18 in secundo carbunculus, sapphirus,
et iaspis: 19 in tertio ligurius, achates, et amethy-
stus: 20 in quarto chrysolithus, onychinus, et beryl-
lus. Inclusi auro erunt per ordines suos. 21 Habe-
buntque nomina filiorum Israel: duodecim nomini-
bus cælabuntur, singuli lapides nominibus singulo-
rum per duodecim tribus. 22 Facies in rationali ca-
tenas sibi invicem cohærentes ex auro purissimo:
23 et duos anulos aureos, quos pones in utraque

rationalis summitate: 24 catenasque aureas iunges
anulis, qui sunt in marginibus eius: 25 et ipsa-
rum catenarum extrema duobus copulabis uncinis
in utroque latere superhumeralis quod rationale
respicit. 26 Facies et duos anulos aureos, quos
pones in summitatibus rationalis, in oris, quæ e
regione sunt superhumeralis, et posteriora eius
aspiciunt. 27 Nec non et alios duos anulos aureos,
qui ponendi sunt in utroque latere superhumeralis
deorsum, quod respicit contra faciem iuncturæ in-
ferioris, ut aptari possit cum superhumerali, 28 et
stringatur rationale anulis suis cum anulis super-
humeralis vitta hyacinthina, ut maneat iunctura
fabrefacta, et a seinvicem rationale et superhume-
rale nequeant separari. 29 Portabitque Aaron no-
mina filiorum Israel in rationali iudicii super pec-
tus suum, quando ingredietur Sanctuarium, memo-
riale coram Domino in æternum. 30 Pones autem
in rationali iudicii Doctrinam et Veritatem, quæ
erunt in pectore Aaron, quando ingredietur coram
Domino: et gestabit iudicium filiorum Israel in
pectore suo, in conspectu Domini semper. 31 Fa-
cies et tunicam superhumeralis totam hyacinthi-
nam, 32 in cuius medio supra erit capitium, et ora
per gyrum eius textilis, sicut fieri solet in extre-
mis vestium partibus, ne facile rumpatur. 33 Deor-
sum vero, ad pedes eiusdem tunicæ, per circuitum,
quasi mala punica facies, ex hyacintho, et purpura,
et cocco bis tincto, mixtis in medio tintinnabulis,
34 ita ut tintinnabulum sit aureum et malum puni-
cum: rursumque tintinnabulum aliud aureum et
malum punicum. 35 Et vestietur ea Aaron in offi-
cio ministerii, ut audiatur sonitus quando ingredi-
tur et egreditur Sanctuarium in conspectu Domini,
et non moriatur. 36 Facies et laminam de auro
purissimo: in qua sculpes opere cælatoris, Sanctum
Domino. 37 Ligabisque eam vitta hyacinthina, et
erit super tiaram, 38 imminens fronti pontificis.
Portabitque Aaron iniquitates eorum, quæ obtule-

(35) Sir 45, 11.

runt et sanctificaverunt filii Israel, in cunctis mu-
neribus et donariis suis. Erit autem lamina sem-
per in fronte eius, ut placatus sit eis Dominus.
39 Stringesque tunicam bysso, et tiaram byssinam
facies, et balteum opere plumarii.

omnium sacerdotum

40 Porro filiis Aaron tunicas lineas parabis et bal-
teos ac tiaras in gloriam et decorem: 41 vesties-
que his omnibus Aaron fratrem tuum et filios eius
cum eo. Et cunctorum consecrabis manus, sancti-
ficabisque illos, ut sacerdotio fungantur mihi. 42 Fa-
cies et feminalia linea, ut operiant carnem turpitu-
dinis suæ, a renibus usque ad femora: 43 et uten-
tur eis Aaron et filii eius quando ingredientur ta-
bernaculum testimonii, vel quando appropinquant
ad altare ut ministrent in sanctuario, ne iniquitatis
rei moriantur. Legitimum sempiternum erit Aa-
ron, et semini eius post eum.

de consecratione eorum

29 1 Sed et hoc facies, ut mihi in sacerdotio
consecrentur. Tolle vitulum de armento, et
arietes duos immaculatos, 2 panesque azymos, et
crustulam absque fermento, quæ conspersa sit oleo,
lagana quoque azyma oleo lita: de simila triticea
cuncta facies. 3 Et posita in canistro offeres: vitu-
lum autem et duos arietes. 4 Et Aaron, ac filios
eius applicabis ad ostium tabernaculi testimonii.
Cumque laveris patrem cum filiis suis aqua, 5 in-
dues Aaron vestimentis suis, id est, linea et tu-
nica, et superhumerali et rationali, quod constrin-
ges balteo. 6 Et pones tiaram in capite eius, et
laminam sanctam super tiaram, 7 et oleum unctio-
nis fundes super caput eius: atque hoc ritu con-
secrabitur. 8 Filios quoque illius applicabis, et in-
dues tunicis lineis, cingesque balteo, 9 Aaron sci-
licet et liberos eius, et impones eis mitras: erunt-
que sacerdotes mihi religione perpetua. Postquam
initiaveris manus eorum, 10 applicabis et vitulum
coram tabernaculo testimonii. Imponentque Aaron
et filii eius manus super caput illius, 11 et mactabis
eum in conspectu Domini, iuxta ostium taberna-

(1) Lv 9, 2. — (10) Lv 1 3.

culi testimonii. [12] Sumptumque de sanguine vituli,
pones super cornua altaris digito tuo, reliquum
autem sanguinem fundes iuxta basim eius. [13] Su-
mes et adipem totum qui operit intestina, et reti-
culum iecoris, ac duos renes, et adipem qui super
eos est, et offeres incensum super altare: [14] car-
nes vero vituli et corium et fimum combures fo-
ris extra castra, eo quod pro peccato sit. [15] Unum
quoque arietem sumes, super cuius caput ponent
Aaron et filii eius manus. [16] Quem cum macta-
veris, tolles de sanguine eius, et fundes circa al-
tare. [17] Ipsum autem arietem secabis in frusta,
lotaque intestina eius ac pedes pones super con-
cisas carnes, et super caput illius. [18] Et offeres
totum arietem in incensum super altare: oblatio
est Domino, odor suavissimus victimæ Domini.
[19] Tolles quoque arietem alterum, super cuius ca-
put Aaron et filii eius ponent manus. [20] Quem
cum immolaveris, sumes de sanguine eius, et po-
nes super extremum auriculæ dextræ Aaron et
filiorum eius, et super pollices manus eorum ac
pedis dextri, fundesque sanguinem super altare
per circuitum. [21] Cumque tuleris de sanguine qui
est super altare, et de oleo unctionis, asperges
Aaron et vestes eius, filios et vestimenta eorum.
Consecratisque ipsis et vestibus, [22] tolles adipem
de ariete, et caudam et arvinam, quæ operit vi-
talia, ac reticulum iecoris, et duos renes, atque
adipem, qui super eos est, armumque dextrum, eo
quod sit aries consecrationis: [23] tortamque panis
unius, crustulam conspersam oleo, laganum de ca-
nistro azymorum, quod positum est in conspectu
Domini: [24] ponesque omnia super manus Aaron
et filiorum eius, et sanctificabis eos elevans coram
Domino. [25] Suscipiesque universa de manibus eo-
rum: et incendes super altare in holocaustum, odo-
rem suavissimum in conspectu Domini, quia oblatio
eius est. [26] Sumes quoque pectusculum de ariete,
quo initiatus est Aaron, sanctificabisque illud ele-

(13) Lv 3, 3.

vatum coram Domino, et cedet in partem tuam.
27 Sanctificabisque et pectusculum consecratum, et
armum quem de ariete separasti, 28 quo initiatus
est Aaron et filii eius, cedentque in partem Aaron
et filiorum eius iure perpetuo a filiis Israel: quia
primitiva sunt et initia de victimis eorum pacificis
quæ offerunt Domino. 29 Vestem autem sanctam,
qua utetur Aaron, habebunt filii eius post eum, ut
ungantur in ea, et consecrentur manus eorum.
30 Septem diebus utetur illa qui pontifex pro eo
fuerit constitutus de filiis eius, et qui ingredietur
tabernaculum testimonii ut ministret in Sanctuario.
31 Arietem autem consecrationis tolles, et coques
carnes eius in loco sancto: 32 quibus vescetur Aa-
ron et filii eius. Panes quoque, qui sunt in cani-
stro, in vestibulo tabernaculi testimonii comedent,
33 ut sit placabile sacrificium, et sanctificentur of-
ferentium manus. Alienigena non vescetur ex eis,
quia sancti sunt. 34 Quod si remanserit de carni-
bus consecratis, sive de panibus usque mane, com-
bures reliquias igni: non comedentur, quia sanctifi-
cata sunt. 35 Omnia, quæ præcepi tibi, facies su-
per Aaron et filiis eius. Septem diebus consecrabis
manus eorum: 36 et vitulum pro peccato offeres
per singulos dies ad expiandum. Mundabisque al-
tare cum immolaveris expiationis hostiam, et unges
illud in sanctificationem. 37 Septem diebus expiabis
altare, et sanctificabis, et erit Sanctum sanctorum;
omnis, qui tetigerit illud, sanctificabitur.

6. Institutio de sacrificio quotidiano, 29, 38—30, 10

Agnorum, panis et vini

38 Hoc est quod facies in altari: Agnos anniculos
duos per singulos dies iugiter, 39 unum agnum
mane, et alterum vespere, 40 decimam partem si-
milæ conspersæ oleo tuso, quod habeat mensuram
quartam partem hin, et vinum ad libandum eius-
dem mensuræ in agno uno. 41 Alterum vero agnum
offeres ad vesperam iuxta ritum matutinæ oblatio-
nis, et iuxta ea quæ diximus, in odorem suavitatis·

(32) Lv 8, 31; 24, 9; Mt 12, 4. — (38) Nm 28, 3.

42 sacrificium est Domino, oblatione perpetua in ge-
nerationes vestras, ad ostium tabernaculi testimonii
coram Domino, ubi constituam ut loquar ad te.
43 Ibique præcipiam filiis Israel, et sanctificabitur
altare in gloria mea. 44 Sanctificabo et tabernacu-
lum testimonii cum altari, et Aaron cum filiis suis,
ut sacerdotio fungantur mihi. 45 Et habitabo in
medio filiorum Israel, eroque eis Deus, 46 et scient
quia ego Dominus Deus eorum, qui eduxi eos de
Terra Ægypti, ut manerem inter illos, ego Domi-
nus Deus ipsorum.

30 1 Facies quoque altare ad adolendum thymia-
ma, de lignis setim, 2 habens cubitum lon-
gitudinis, et alterum latitudinis, id est, quadrangu-
lum, et duos cubitos in altitudine. Cornua ex ipso
procedent. 3 Vestiesque illud auro purissimo, tam
craticulam eius, quam parietes per circuitum, et
cornua. Faciesque ei coronam aureolam per gyrum,
4 et duos anulos aureos sub corona per singula
latera, ut mittantur in eos vectes, et altare porte-
tur. 5 Ipsos quoque vectes facies de lignis setim,
et inaurabis. 6 Ponesque altare contra velum, quod
ante arcam pendet testimonii coram propitiatorio
quo tegitur testimonium, ubi loquar tibi. 7 Et ad-
olebit incensum super eo Aaron, suave fragrans,
mane. Quando componet lucernas, incendet illud:
8 et quando collocabit eas ad vesperum, uret thy-
miama sempiternum coram Domino in generationes
vestras. 9 Non offeretis super eo thymiama compo-
sitionis alterius, nec oblationem, et victimam, nec
libabitis libamina. 10 Et deprecabitur Aaron super
cornua eius semel per annum, in sanguine quod ob-
latum est pro peccato, et placabit super eo in genera-
tionibus vestris. Sanctum sanctorum erit Domino.

incensi super altari thymiamatis

7. Additamenta quædam, 30, 11—31, 18

11 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
12 Quando tuleris summam filiorum Israel iuxta
numerum, dabunt singuli pretium pro animabus

De oblatione pecuniæ

(12) Nm 1, 2.

suis Domino, et non erit plaga in eis, cum fuerint
recensiti. 13 Hoc autem dabit omnis qui transit
ad nomen, dimidium sicli iuxta mensuram templi.
Siclus viginti obolos habet. Media pars sicli offe-
retur Domino. 14 Qui habetur in numero, a viginti
annis et supra, dabit pretium. 15 Dives non addet
ad medium sicli, et pauper nihil minuet. 16 Sus-
ceptamque pecuniam, quæ collata est a filiis Israel,
trades in usus tabernaculi testimonii, ut sit moni-
mentum eorum coram Domino, et propitietur ani-
mabus eorum.

de labro æneo

17 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
18 Facies et labrum æneum cum basi sua ad lavan-
dum: ponesque illud inter tabernaculum testimonii
et altare. Et missa aqua, 19 lavabunt in ea Aaron,
et filii eius manus suas ac pedes, 20 quando in-
gressuri sunt tabernaculum testimonii, et quando
accessuri sunt ad altare, ut offerant in eo thymia-
ma Domino, 21 ne forte moriantur. Legitimum sem-
piternum erit ipsi, et semini eius per successiones.

de unguento composito

22 Locutusque est Dominus ad Moysen, 23 di-
cens: Sume tibi aromata, primæ myrrhæ et electæ
quingentos siclos, et cinnamomi medium, id est,
ducentos quinquaginta siclos, calami similiter du-
centos quinquaginta, 24 casiæ autem quingentos si-
clos in pondere sanctuarii, olei de olivetis mensu-
ram hin: 25 faciesque unctionis oleum sanctum,
unguentum compositum opere unguentarii, 26 et
unges ex eo tabernaculum testimonii, et arcam te-
stamenti, 27 mensamque cum vasis suis, candela-
brum, et utensilia eius, altaria thymiamatis, 28 et
holocausti, et universam supellectilem quæ ad cul-
tum eorum pertinet. 29 Sanctificabisque omnia, et
erunt Sancta sanctorum: qui tetigerit ea, sanctifi-
cabitur. 30 Aaron et filios eius unges, sanctificabis-
que eos, ut sacerdotio fungantur mihi. 31 Filiis
quoque Israel dices: Hoc oleum unctionis sanctum
erit mihi in generationes vestras. 32 Caro hominis
non ungetur ex eo, et iuxta compositionem eius

---

(13) Lv 27, 25; Nm 3, 47; Ez 45, 12.

non facietis aliud, quia sanctificatum est, et sanc-
tum erit vobis. 33 Homo quicumque tale compo-
suerit, et dederit ex eo, alieno, exterminabitur de
populo suo.

de thymiamate composito

34 Dixitque Dominus ad Moysen: Sume tibi aro-
mata, stacten et onycha, galbanum boni odoris, et
thus lucidissimum, æqualis ponderis erunt omnia:
35 faciesque thymiama compositum opere unguen-
tarii, mixtum diligenter, et purum, et sanctificatione
dignissimum. 36 Cumque in tenuissimum pulverem
universa contuderis, pones ex eo coram tabernaculo
testimonii, in quo loco apparebo tibi. Sanctum
sanctorum erit vobis thymiama. 37 Talem composi-
tionem non facietis in usus vestros, quia sanctum
est Domino. 38 Homo quicumque fecerit simile, ut
odore illius perfruatur, peribit de populis suis.

de opificibus sacris

31 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di-
cens: 2 Ecce, vocavi ex nomine Beseleel
filium Uri filii Hur de tribu Iuda, 3 et implevi eum
spiritu Dei, sapientia, et intelligentia, et scientia in
omni opere, 4 ad excogitandum quidquid fabre-
fieri potest ex auro, et argento, et ære, 5 mar-
more, et gemmis, et diversitate lignorum. 6 Dedi-
que ei socium Ooliab filium Achisamech de tribu
Dan. Et in corde omnis eruditi posui sapientiam:
ut faciant cuncta quæ præcepi tibi, 7 tabernaculum
fœderis, et arcam testimonii, et propitiatorium, quod
super eam est, et cuncta vasa tabernaculi, 8 men-
samque et vasa eius, candelabrum purissimum cum
vasis suis, et altaria thymiamatis, 9 et holocausti,
et omnia vasa eorum, labrum cum basi sua, 10 ve-
stes sanctas in ministerio Aaron sacerdoti, et filiis
eius, ut fungantur officio suo in sacris; 11 oleum
unctionis, et thymiama aromatum in Sanctuario,
omnia quæ præcepi tibi, facient.

de celebratione sabbati

12 Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens:
13 Loquere filiis Israel, et dices ad eos: Videte ut
sabbatum meum custodiatis: quia signum est inter
me et vos in generationibus vestris: ut sciatis quia

(13) Sup 20, 8; Ez 20, 12.

ego Dominus, qui sanctifico vos. 14 Custodite sabba-
tum meum, sanctum est enim vobis: qui polluerit
illud, morte morietur: qui fecerit in eo opus, peribit
anima illius de medio populi sui. 15 Sex diebus
facietis opus: in die septimo sabbatum est, requies
sancta Domino; omnis qui fecerit opus in hac die,
morietur. 16 Custodiant filii Israel Sabbatum, et
celebrent illud in generationibus suis. Pactum est
sempiternum 17 inter me et filios Israel, signumque
perpetuum; sex enim diebus fecit Dominus cælum
et terram, et in septimo ab opere cessavit.

de tabulis testimonii

18 Deditque Dominus Moysi, completis huiusce-
modi sermonibus in monte Sinai, duas tabulas te-
stimonii lapideas, scriptas digito Dei.

II. Fœdus renovatur, 32, 1—34, 35

1. Expiatio populi peccantis, 32, 1—35

Populus vitulum adorat

32 1 Videns autem populus quod moram faceret
descendendi de monte Moyses, congregatus
adversus Aaron, dixit: Surge, fac nobis deos, qui
nos præcedant: Moysi enim huic viro, qui nos edu-
xit de Terra Ægypti, ignoramus quid acciderit.
2 Dixitque ad eos Aaron: Tollite inaures aureas de
uxorum, filiorumque et filiarum vestrarum auribus,
et afferte ad me. 3 Fecitque populus quæ iusserat,
deferens inaures ad Aaron. 4 Quas cum ille acce-
pisset, formavit opere fusorio, et fecit ex eis vitu-
lum conflatilem; dixeruntque: Hi sunt dii tui Israel,
qui te eduxerunt de terra Ægypti. 5 Quod cum
vidisset Aaron, ædificavit altare coram eo, et præ-
conis voce clamavit dicens: Cras sollemnitas Do-
mini est. 6 Surgentesque mane, obtulerunt holo-
causta, et hostias pacificas, et sedit populus man-
ducare, et bibere, et surrexerunt ludere.

Dominus minatur et placatur

7 Locutus est autem Dominus ad Moysen, di-
cens: Vade, descende: peccavit populus tuus, quem
eduxisti de Terra Ægypti. 8 Recesserunt cito de
via, quam ostendisti eis: feceruntque sibi vitulum

---

(17) Gn 2, 2. — (18) Dt 9, 10. — (1) Act 7, 40. —
(4) Ps 105, 19. — (6) 1 Cor 10, 7. — (7) Dt 9, 12.

conflatilem, et adoraverunt, atque immolantes ei
hostias, dixerunt: Isti sunt dii tui Israel, qui te
eduxerunt de Terra Ægypti. 9 Rursumque ait Do-
minus ad Moysen: Cerno quod populus iste duræ
cervicis sit: 10 dimitte me, ut irascatur furor meus
contra eos, et deleam eos, faciamque te in gentem
magnam. 11 Moyses autem orabat Dominum Deum
suum, dicens: Cur, Domine, irascitur furor tuus
contra populum tuum, quem eduxisti de Terra
Ægypti, in fortitudine magna, et in manu robusta?
12 Ne quæso dicant Ægyptii: Callide eduxit eos,
ut interficeret in montibus, et deleret e terra: quie-
scat ira tua, et esto placabilis super nequitia populi
tui. 13 Recordare Abraham, Isaac, et Israel servo-
rum tuorum, quibus iurasti per temetipsum, dicens:
Multiplicabo semen vestrum sicut stellas cæli: et
universam terram hanc, de qua locutus sum, dabo
semini vestro, et possidebitis eam semper. 14 Pla-
catusque est Dominus ne faceret malum quod lo-
cutus fuerat adversus populum suum.

Moyses tabulas et vitulum confringit

15 Et reversus est Moyses de monte, portans
duas tabulas testimonii in manu sua, scriptas ex
utraque parte, 16 et factas opere Dei: scriptura
quoque Dei erat sculpta in tabulis. 17 Audiens au-
tem Iosue tumultum populi vociferantis, dixit ad
Moysen: Ululatus pugnæ auditur in castris. 18 Qui
respondit: Non est clamor adhortantium ad pu-
gnam, neque vociferatio compellentium ad fugam:
sed vocem cantantium ego audio. 19 Cumque ap-
propinquasset ad castra, vidit vitulum, et choros:
iratusque valde, proiecit de manu tabulas, et con-
fregit eas ad radicem montis: 20 arripiensque vitu-
lum quem fecerant, combussit, et contrivit usque
ad pulverem, quem sparsit in aquam, et dedit ex
eo potum filiis Israel. 21 Dixitque ad Aaron: Quid
tibi fecit hic populus, ut induceres super eum pec-
catum maximum? 22 Cui ille respondit: Ne indi-

---

(8) 1 Rg 12, 28. — (9) Inf 33, 3; Dt 9, 13. —
(11) Nm 14, 13; Ps 105, 23. — (13) Gn 12 7; 15, 7;
48, 16.

gnetur dominus meus: tu enim nosti populum
istum, quod pronus sit ad malum: 23 dixerunt
mihi: Fac nobis deos, qui nos præcedant: huic
enim Moysi, qui nos eduxit de Terra Ægypti, nesci-
mus quid acciderit. 24 Quibus ego dixi: Quis ve-
strum habet aurum? Tulerunt, et dederunt mihi: et
proieci illud in ignem, egressusque est hic vitulus.

idololatræ occiduntur

25 Videns ergo Moyses populum quod esset nu-
datus, (spoliaverat enim eum Aaron propter igno-
miniam sordis, et inter hostes nudum constituerat)
26 et stans in porta castrorum, ait: Si quis est Do-
mini, iungatur mihi. Congregatique sunt ad eum
omnes filii Levi: 27 quibus ait: Hæc dicit Dominus
Deus Israel: Ponat vir gladium super femur suum:
ite, et redite de porta usque ad portam per me-
dium castrorum, et occidat unusquisque fratrem,
et amicum, et proximum suum. 28 Feceruntque
filii Levi iuxta sermonem Moysi, cecideruntque in
die illa quasi viginti tria millia hominum. 29 Et ait
Moyses: Consecrastis manus vestras hodie Do-
mino, unusquisque in filio, et in fratre suo, ut de-
tur vobis benedictio.

populus percutitur

30 Facto autem altero die, locutus est Moyses
ad populum: Peccastis peccatum maximum: ascen-
dam ad Dominum, si quo modo quivero eum de-
precari pro scelere vestro. 31 Reversusque ad Do-
minum, ait: Obsecro, peccavit populus iste pecca-
tum maximum, feceruntque sibi deos aureos: aut
dimitte eis hanc noxam, 32 aut si non facis, dele
me de libro tuo quem scripsisti. 33 Cui respondit
Dominus: Qui peccaverit mihi, delebo eum de li-
bro meo: 34 tu autem vade, et duc populum istum
quo locutus sum tibi: angelus meus præcedet te.
Ego autem in die ultionis visitabo et hoc peccatum
eorum. 35 Percussit ergo Dominus populum pro
reatu vituli, quem fecerat Aaron.

2. Miseratio Domini placati, 33, 1—34, 35

Populus delictum luget

33 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di-
cens: Vade, ascende de loco isto tu, et po-
pulus tuus quem eduxisti de Terra Ægypti, in

terram quam iuravi Abraham, Isaac, et Iacob, di-
cens: Semini tuo dabo eam: 2 et mittam præcur-
sorem tui angelum, ut eiiciam Chananæum, et
Amorrhæum, et Hethæum, et Pherezæum, et He-
væum, et Iebusæum, 3 et intres in terram fluen-
tem lacte et melle. Non enim ascendam tecum,
quia populus duræ cervicis es: ne forte disperdam
te in via. 4 Audiensque populus sermonem hunc
pessimum, luxit: et nullus ex more indutus est
cultu suo. 5 Dixitque Dominus ad Moysen: Lo-
quere filiis Israel: Populus duræ cervicis es, semel
ascendam in medio tui, et delebo te. Iam nunc
depone ornatum tuum, ut sciam quid faciam tibi.
6 Deposuerunt ergo filii Israel ornatum suum a
monte Horeb.

7 Moyses quoque tollens tabernaculum, tetendit
extra castra procul, vocavitque nomen eius, Taber-
naculum fœderis. Et omnis populus, qui habebat
aliquam quæstionem, egrediebatur ad Tabernaculum
fœderis, extra castra. 8 Cumque egrederetur Moy-
ses ad tabernaculum, surgebat universa plebs, et
stabat unusquisque in ostio papilionis sui, aspicie-
bantque tergum Moysi, donec ingrederetur tento-
rium. 9 Ingresso autem illo tabernaculum fœderis,
descendebat columna nubis, et stabat ad ostium,
loquebaturque cum Moyse, 10 cernentibus universis
quod columna nubis staret ad ostium Tabernaculi.
Stabantque ipsi, et adorabant per fores tabernacu-
lorum suorum. 11 Loquebatur autem Dominus ad
Moysen facie ad faciem, sicut solet loqui homo ad
amicum suum. Cumque ille reverteretur in ca-
stra, minister eius Iosue filius Nun, puer, non re-
cedebat de Tabernaculo.

Moyses tabernaculum amovet

12 Dixit autem Moyses ad Dominum: Præcipis
ut educam populum istum: et non indicas mihi
quem missurus es mecum, præsertim cum dixeris:
Novi te ex nomine, et invenisti gratiam coram me.

gloriam Domini concupiscit

(1) Gn 12, 7. — (2) Sup 32, 34. — Dt 7, 22; Ios 24, 11.
— (3) Sup 32, 9; Dt 9, 13.

13 Si ergo inveni gratiam in conspectu tuo, ostende
mihi faciem tuam, ut sciam te, et inveniam gra-
tiam ante oculos tuos: respice populum tuum gen-
tem hanc. 14 Dixitque Dominus: Facies mea præ-
cedet te, et requiem dabo tibi. 15 Et ait Moyses:
Si non tuipse præcedas, ne educas nos de loco
isto. 16 In quo enim scire poterimus ego et popu-
lus tuus invenisse nos gratiam in conspectu tuo.
nisi ambulaveris nobiscum, ut glorificemur ab om-
nibus populis qui habitant super terram? 17 Dixit
autem Dominus ad Moysen: Et verbum istud, quod
locutus es, faciam: invenisti enim gratiam coram
me, et teipsum novi ex nomine. 18 Qui ait: Os-
tende mihi gloriam tuam. 19 Respondit: Ego osten-
dam omne bonum tibi, et vocabo in nomine Do-
mini coram te: et miserebor cui voluero, et cle-
mens ero in quem mihi placuerit. 20 Rursumque
ait: Non poteris videre faciem meam: non enim
videbit me homo, et vivet. 21 Et iterum: Ecce,
inquit, est locus apud me, et stabis supra petram.
22 Cumque transibit gloria mea, ponam te in fo-
ramine petræ, et protegam dextera mea, donec
transeam: 23 tollamque manum meam, et videbis
posteriora mea: faciem autem meam videre non
poteris.

novas tabulas præcidit

34 1 Ac deinceps: Præcide, ait, tibi duas tabu-
las lapideas instar priorum, et scribam super
eas verba, quæ habuerunt tabulæ, quas fregisti.
2 Esto paratus mane, ut ascendas statim in montem
Sinai, stabisque mecum super verticem montis.
3 Nullus ascendat tecum, nec videatur quispiam per
totum montem: boves quoque et oves non pascan-
tur econtra.

posteriora Domini videt

4 Excidit ergo duas tabulas lapideas, quales antea
fuerant: et de nocte consurgens ascendit in mon-
tem Sinai, sicut præceperat ei Dominus, portans
secum tabulas. 5 Cumque descendisset Dominus
per nubem, stetit Moyses cum eo, invocans nomen

---

(19) Rom 9, 15. — (1) Dt 10, 1.

Domini. 6 Quo transeunte coram eo, ait: Domi-
nator Domine Deus, misericors et clemens, patiens
et multæ miserationis, ac verax, 7 qui custodis mi-
sericordiam in millia: qui aufers iniquitatem, et
scelera, atque peccata, nullusque apud te per se in-
nocens est. Qui reddis iniquitatem patrum filiis,
ac nepotibus in tertiam et quartam progeniem.
8 Festinusque Moyses, curvatus est pronus in ter-
ram, et adorans 9 ait: Si inveni gratiam in con-
spectu tuo Domine, obsecro ut gradiaris nobiscum
(populus enim duræ cervicis est) et auferas ini-
quitates nostras atque peccata, nosque possideas.
10 Respondit Dominus: Ego inibo pactum videnti-
bus cunctis, signa faciam quæ numquam visa sunt
super terram, nec in ullis gentibus: ut cernat po-
pulus iste, in cuius es medio, opus Domini terribile
quod facturus sum.

11 Observa cuncta quæ hodie mando tibi: ego Dominus
ipse eiiciam ante faciem tuam Amorrhæum, et Cha- mandata
nanæum, et Hethæum, Pherezæum quoque, et He- iterum
væum, et Iebusæum. 12 Cave ne umquam cum inculcat
habitatoribus terræ illius iungas amicitias, quæ sint
tibi in ruinam: 13 sed aras eorum destrue, con-
fringe statuas, lucosque succide: 14 noli adorare
Deum alienum. Dominus zelotes nomen eius, Deus
est æmulator. 15 Ne ineas pactum cum hominibus
illarum regionum: ne, cum fornicati fuerint cum
diis suis, et adoraverint simulacra eorum, vocet
te quispiam ut comedas de immolatis. 16 Nec uxo-
rem de filiabus eorum accipies filiis tuis: ne, post-
quam ipsæ fuerint fornicatæ, fornicari faciant et
filios tuos in deos suos. 17 Deos conflatiles non
facies tibi. 18 Sollemnitatem azymorum custodies.
Septem diebus vesceris azymis, sicut præcepi tibi,
in tempore mensis novorum: mense enim verni
temporis egressus es de Ægypto. 19 Omne, quod
aperit vulvam generis masculini, meum erit. De

(7) Ps 142, 2. — Dt 5, 9; Ir 32, 18. — (10) Dt 5, 2; Ir 32, 40. — (15) Dt 7, 2. — (16) 1 Rg 11, 2. — (19) Sup 13, 2. 12; 22, 29.

cunctis animantibus tam de bobus, quam de ovi-
bus, meum erit. 20 Primogenitum asini redimes
ove: sin autem nec pretium pro eo dederis, occi-
detur. Primogenitum filiorum tuorum redimes: nec
apparebis in conspectu meo vacuus. 21 Sex diebus
operaberis, die septimo cessabis arare, et metere.
22 Sollemnitatem hebdomadarum facies tibi in pri-
mitiis frugum messis tuæ triticeæ, et sollemnita-
tem, quando redeunte anni tempore cuncta con-
duntur. 23 Tribus temporibus anni apparebit omne
masculinum tuum in conspectu omnipotentis Do-
mini Dei Israel. 24 Cum enim tulero gentes a facie
tua, et dilatavero terminos tuos, nullus insidiabitur
terræ tuæ, ascendente te, et apparente in conspectu
Domini Dei tui ter in anno. 25 Non immolabis su-
per fermento sanguinem hostiæ meæ: neque resi-
debit mane de victima sollemnitatis Phase. 26 Pri-
mitias frugum terræ tuæ offeres in domo Domini
Dei tui. Non coques hædum in lacte matris suæ.
27 Dixitque Dominus ad Moysen: Scribe tibi verba
hæc, quibus et tecum et cum Israel pepigi fœdus.

et Moysen radiantem reddit

28 Fuit ergo ibi cum Domino quadraginta dies
et quadraginta noctes: panem non comedit, et
aquam non bibit, et scripsit in tabulis verba fœderis
decem. 29 Cumque descenderet Moyses de monte
Sinai, tenebat duas tabulas testimonii, et ignorabat
quod cornuta esset facies sua ex consortio sermo-
nis Domini. 30 Videntes autem Aaron et filii Israel
cornutam Moysi faciem, timuerunt prope accedere.
31 Vocatique ab eo, reversi sunt tam Aaron quam
principes synagogæ. Et postquam locutus est ad
eos, 32 venerunt ad eum etiam omnes filii Israel:
quibus præcepit cuncta quæ audierat a Domino in
monte Sinai. 33 Impletisque sermonibus, posuit
velamen super faciem suam. 34 Quod ingressus ad
Dominum, et loquens cum eo, auferebat donec

---

(22) Sup 23, 15. — (23) Sup 23, 17; Dt 16, 16; Sir 35, 6. — (25) Sup 23, 18 s. — (26) Dt 14, 21. — (28) Sup 24, 18; Dt 9, 9. 18. — Dt 4, 13. — (33) 2 Cor 3, 13.

exiret, et tunc loquebatur ad filios Israel omnia
quæ sibi fuerant imperata. 35 Qui videbant faciem
egredientis Moysi esse cornutam, sed operiebat ille
rursus faciem suam, si quando loquebatur ad eos.

III. Fœdus sancitur, 35, 1—40, 36

1. Præparatio operis, 35, 1—36, 7

35 1 Igitur congregata omni turba filiorum Is- Sanctifi-
rael, dixit ad eos: Hæc sunt quæ iussit Do- catio sab-
minus fieri. 2 Sex diebus facietis opus: septimus bati incul-
dies erit vobis sanctus, sabbatum, et requies Do- catur
mini: qui fecerit opus in eo, occidetur. 3 Non suc-
cendetis ignem in omnibus habitaculis vestris per
diem sabbati.

4 Et ait Moyses ad omnem catervam filiorum primitiæ
Israel: Iste est sermo quem præcepit Dominus, di- mandan-
cens: 5 Separate apud vos primitias Domino. Om- tur
nis voluntarius et prono animo offerat eas Domino:
aurum et argentum, et æs, 6 hyacinthum et pur-
puram, coccumque bis tinctum, et byssum, pilos
caprarum, 7 pellesque arietum rubricatas, et ianthi-
nas, ligna setim, 8 et oleum ad luminaria concin-
nanda, et ut conficiatur unguentum, et thymiama
suavissimum, 9 lapides onychinos, et gemmas ad
ornatum superhumeralis et rationalis.

10 Quisquis vestrum sapiens est, veniat, et faciat opifices
quod Dominus imperavit: 11 Tabernaculum scilicet, invitan-
et tectum eius, atque operimentum, anulos, et tur
tabulata cum vectibus, paxillos et bases: 12 Arcam
et vectes, propitiatorium, et velum, quod ante illud
oppanditur: 13 Mensam cum vectibus et vasis, et
propositionis panibus: 14 Candelabrum ad lumi-
naria sustentanda, vasa illius et lucernas, et oleum
ad nutrimenta ignium: 15 Altare thymiamatis, et
vectes, et oleum unctionis et thymiama ex aroma-
tibus: Tentorium ad ostium tabernaculi: 16 Altare
holocausti, et craticulam eius æneam cum vectibus

(5) Sup 25, 2.

et vasis suis: labrum et basim eius: 17 Cortinas
atrii cum columnis et basibus, tentorium in fori-
bus vestibuli, 18 paxillos tabernaculi et atrii cum
funiculis suis: 19 Vestimenta, quorum usus est in
ministerio sanctuarii, vestes Aaron pontificis ac
filiorum eius, ut sacerdotio fungantur mihi.

primitiæ offeruntur

20 Egressaque omnis multitudo filiorum Israel de
conspectu Moysi, 21 obtulerunt mente promptissima
atque devota primitias Domino, ad faciendum opus
tabernaculi testimonii. Quidquid ad cultum et ad
vestes sanctas necessarium erat, 22 viri cum mu-
lieribus præbuerunt, armillas et inaures, anulos
et dextralia: omne vas aureum in donaria Domini
separatum est. 23 Si quis habebat hyacinthum, et
purpuram, coccumque bis tinctum, byssum et pilos
caprarum, pelles arietum rubricatas, et ianthinas,
24 argenti, ærisque metalla obtulerunt Domino, li-
gnaque setim in varios usus. 25 Sed et mulieres
doctæ, quæ neverant, dederunt hyacinthum, pur-
puram, et vermiculum, ac byssum, 26 et pilos ca-
prarum, sponte propria cuncta tribuentes. 27 Prin-
cipes vero obtulerunt lapides onychinos, et gemmas
ad superhumerale et rationale, 28 aromataque et
oleum ad luminaria concinnanda, et ad præparan-
dum unguentum, ac thymiama odoris suavissimi
componendum. 29 Omnes viri et mulieres mente
devota obtulerunt donaria, ut fierent opera quæ
iusserat Dominus per manum Moysi. Cuncti filii
Israel voluntaria Domino dedicaverunt.

artifices designantur

30 Dixitque Moyses ad filios Israel: Ecce, vocavit
Dominus ex nomine Beseleel filium Uri filii Hur
de tribu Iuda. 31 Implevitque eum spiritu Dei, sa-
pientia et intelligentia, et scientia et omni doctrina
32 ad excogitandum, et faciendum opus in auro et
argento, et ære, 33 sculpendisque lapidibus, et opere
carpentario; quidquid fabre adinveniri potest, 34 de-
dit in corde eius: Ooliab quoque filium Achisamech
de tribu Dan: 35 ambos erudivit sapientia, ut fa-

---

(30) Sup 31, 2.

ciant opera abietarii, polymitarii, ac plumarii de
hyacintho ac purpura, coccoque bis tincto, et bysso,
et texant omnia, ac nova quæque reperiant.

36 1 Fecit ergo Beseleel, et Ooliab, et omnis qui opus aggrediuntur
vir sapiens, quibus dedit Dominus sapien-
tiam et intellectum, ut scirent fabre operari quæ
in usus Sanctuarii necessaria sunt, et quæ præcepit
Dominus. 2 Cumque vocasset eos Moyses, et om-
nem eruditum virum, cui dederat Dominus sapien-
tiam, et qui sponte sua obtulerant se ad faciendum
opus, 3 tradidit eis universa donaria filiorum Israel.
Qui cum instarent operi, quotidie mane vota po-
pulus offerebat. 4 Unde artifices venire compulsi,
5 dixerunt Moysi: Plus offert populus quam neces-
sarium est. 6 Iussit ergo Moyses præconis voce
cantari: Nec vir nec mulier quidquam offerat ultra
in opere Sanctuarii. Sicque cessatum est a mune-
ribus offerendis, 7 eo quod oblata sufficerent et
superabundarent.

2. Executio operis, 36, 8—39, 43

8 Feceruntque omnes corde sapientes ad explen- Confectio tabernaculi
dum opus tabernaculi, cortinas decem de bysso
retorta, et hyacintho, et purpura, coccoque bis
tincto, opere vario, et arte polymita: 9 quarum
una habebat in longitudine vigintiocto cubitos, et
in latitudine quattuor; una mensura erat omnium
cortinarum. 10 Coniunxitque cortinas quinque, alte-
ram alteri, et alias quinque sibi invicem copulavit.
11 Fecit et ansas hyacinthinas in ora cortinæ unius
ex utroque latere, et in ora cortinæ alterius simi-
liter, 12 ut contra se invicem venirent ansæ, et
mutuo iungerentur. 13 Unde et quinquaginta fudit
circulos aureos, qui morderent cortinarum ansas, et
fieret unum tabernaculum. 14 Fecit et saga undecim
de pilis caprarum ad operiendum tectum taberna-
culi: 15 unum sagum in longitudine habebat cubi-
tos triginta, et in latitudine cubitos quattuor: unius

(1) Sup 26, 1. — (2) 1 Par 21, 29.

mensuræ erant omnia saga: 16 quorum quinque
iunxit seorsum, et sex alia separatim. 17 Fecitque
ansas quinquaginta in ora sagi unius, et quinqua-
ginta in ora sagi alterius, ut sibi invicem iunge-
rentur. 18 Et fibulas æneas quinquaginta, quibus
necteretur tectum, ut unum pallium ex omnibus
sagis fieret. 19 Fecit et opertorium tabernaculi de
pellibus arietum rubricatis: aliudque desuper vela-
mentum de pellibus ianthinis. 20 Fecit et tabulas
tabernaculi de lignis setim stantes. 21 Decem cubi-
torum erat longitudo tabulæ unius: et unum ac
semis cubitum latitudo retinebat. 22 Binæ incastra-
turæ erant per singulas tabulas, ut altera alteri
iungeretur. Sic fecit in omnibus tabernaculi tabulis.
23 E quibus viginti ad plagam meridianam erant
contra Austrum, 24 cum quadraginta basibus ar-
genteis. Duæ bases sub una tabula ponebantur ex
utraque parte angulorum, ubi incastraturæ laterum
in angulis terminantur. 25 Ad plagam quoque ta-
bernaculi, quæ respicit ad Aquilonem, fecit viginti
tabulas, 26 cum quadraginta basibus argenteis, duas
bases per singulas tabulas. 27 Contra Occidentem
vero, idest, ad eam partem tabernaculi, quæ mare
respicit, fecit sex tabulas, 28 et duas alias per sin-
gulos angulos tabernaculi retro: 29 quæ iunctæ
erant a deorsum usque sursum, et in unam com-
paginem pariter ferebantur. Ita fecit ex utraque
parte per angulos: 30 ut octo essent simul tabulæ,
et haberent bases argenteas sedecim, binas scilicet
bases sub singulis tabulis. 31 Fecit et vectes de
lignis setim, quinque ad continendas tabulas unius
lateris tabernaculi, 32 et quinque alios ad alterius
lateris coaptandas tabulas: et extra hos, quinque
alios vectes ad occidentalem plagam tabernaculi
contra mare. 33 Fecit quoque vectem alium, qui
per medias tabulas ab angulo usque ad angulum
perveniret. 34 Ipsa autem tabulata deauravit, fusis
basibus earum argenteis. Et circulos eorum fecit
aureos, per quos vectes induci possent: quos et
ipsos laminis aureis operuit. 35 Fecit et velum de
hyacintho, et purpura, vermiculo, ac bysso retorta,

opere polymitario, varium atque distinctum: 36 et
quattuor columnas de lignis setim, quas cum capi-
tibus deauravit, fusis basibus earum argenteis. 37 Fe-
cit et tentorium in introitu tabernaculi ex hya-
cintho, purpura, vermiculo, byssoque retorta, opere
plumarii: 38 et columnas quinque cum capitibus
suis, quas operuit auro, basesque earum fudit
æneas.

37 1 Fecit autem Beseleel et arcam de lignis
setim, habentem duos semis cubitos in lon-
gitudine, et cubitum ac semissem in latitudine, al-
titudo quoque unius cubiti fuit et dimidii: vestivit-
que eam auro purissimo intus ac foris. 2 Et fecit
illi coronam auream per gyrum, 3 conflans quat-
tuor anulos aureos per quattuor angulos eius:
duos anulos in latere uno, et duos in altero.
4 Vectes quoque fecit de lignis setim, quos vestivit
auro, 5 et quos misit in anulos, qui erant in la-
teribus arcæ ad portandum eam. 6 Fecit et propi-
tiatorium, id est, oraculum, de auro mundissimo,
duorum cubitorum et dimidii in longitudine, et cu-
biti ac semis in latitudine. 7 Duos etiam Cherubim
ex auro ductili, quos posuit ex utraque parte pro-
pitiatorii: 8 Cherub unum in summitate unius par-
tis, et Cherub alterum in summitate partis alterius:
duos Cherubim in singulis summitatibus propitia-
torii, 9 extendentes alas, et tegentes propitiatorium,
seque mutuo et illud respicientes. 10 Fecit et men-
sam de lignis setim in longitudine duorum cubito-
rum, et in latitudine unius cubiti, quæ habebat in
altitudine cubitum ac semissem. 11 Circumdeditque
eam auro mundissimo, et fecit illi labium aureum
per gyrum, 12 ipsique labio coronam auream inter-
rasilem quattuor digitorum, et super eamdem, al-
teram coronam auream. 13 Fudit et quattuor cir-
culos aureos, quos posuit in quattuor angulis per
singulos pedes mensæ 14 contra coronam: misit-
que in eos vectes, ut possit mensa portari. 15 Ipsos
quoque vectes fecit de lignis setim, et circumdedit
eos auro. 16 Et vasa ad diversos usus mensæ, ace-
tabula, phialas, et cyathos, et thuribula, ex auro

et supel-
lectilis

puro, in quibus offerenda sunt libamina. 17 Fecit
et candelabrum ductile de auro mundissimo. De
cuius vecte calami, scyphi, sphærulæque ac lilia
procedebant: 18 sex in utroque latere, tres calami
ex parte una, et tres ex altera: 19 tres scyphi in
nucis modum per calamos singulos, sphærulæque
simul et lilia: et tres scyphi instar nucis in calamo
altero, sphærulæque simul et lilia. Æquum erat
opus sex calamorum, qui procedebant de stipite
candelabri. 20 In ipso autem vecte erant quattuor
scyphi in nucis modum, sphærulæque per singulos
simul et lilia: 21 et sphærulæ sub duobus calamis
per loca tria, qui simul sex fiunt calami proceden-
tes de vecte uno. 22 Et sphærulæ igitur, et calami
ex ipso erant, universa ductilia ex auro purissimo.
23 Fecit et lucernas septem cum emunctoriis suis,
et vasa ubi ea quæ emuncta sunt, exstinguantur,
de auro mundissimo. 24 Talentum auri appendebat
candelabrum cum omnibus vasis suis. 25 Fecit et
altare thymiamatis de lignis setim, per quadrum
singulos habens cubitos, et in altitudine duos: e
cuius angulis procedebant cornua. 26 Vestivitque
illud auro purissimo cum craticula ac parietibus et
cornibus. 27 Fecitque ei coronam aureolam per gy-
rum, et duos anulos aureos sub corona per sin-
gula latera, ut mittantur in eos vectes, et possit
altare portari. 28 Ipsos autem vectes fecit de lignis
setim, et operuit laminis aureis. 29 Composuit et
oleum ad sanctificationis unguentum, et thymiama
de aromatibus mundissimis opere pigmentarii.

atrii cum partibus

38 1 Fecit et altare holocausti de lignis setim,
quinque cubitorum per quadrum, et trium in
altitudine: 2 cuius cornua de angulis procedebant,
operuitque illud laminis æneis. 3 Et in usus eius
paravit ex ære vasa diversa, lebetes, forcipes, fu-
scinulas, uncinos, et ignium receptacula. 4 Crati-
culamque eius in modum retis fecit æneam, et
subter eam in altaris medio arulam, 5 fusis quat-
tuor anulis per totidem retiaculi summitates, ad

(1) 2 Par 1, 5.

immittendos vectes ad portandum: 6 quos et ipsos
fecit de lignis setim, et operuit laminis æneis: 7 in-
duxitque in circulos, qui in lateribus altaris emine-
bant. Ipsum autem altare non erat solidum, sed
cavum ex tabulis, et intus vacuum. 8 Fecit et la-
brum æneum cum basi sua de speculis mulierum,
quæ excubabant in ostio tabernaculi. 9 Fecit et
atrium, in cuius australi plaga erant tentoria de
bysso retorta, cubitorum centum, 10 columnæ æneæ
viginti cum basibus suis, capita columnarum, et
tota operis cælatura, argentea. 11 Æque ad septen-
trionalem plagam tentoria, columnæ, basesque et
capita columnarum eiusdem mensuræ, et operis ac
metalli, erant. 12 In ea vero plaga, quæ ad Occi-
dentem respicit, fuerunt tentoria cubitorum quin-
quaginta, columnæ decem cum basibus suis æneæ,
et capita columnarum, et tota operis cælatura, ar-
gentea. 13 Porro contra orientem quinquaginta cu-
bitorum paravit tentoria: 14 e quibus, quindecim
cubitos columnarum trium, cum basibus suis unum
tenebat latus: 15 et in parte altera (quia inter utra-
que introitum tabernaculi fecit) quindecim æque
cubitorum erant tentoria, columnæque tres, et ba-
ses totidem. 16 Cuncta atrii tentoria byssus re-
torta texuerat. 17 Bases columnarum fuere æneæ,
capita autem earum cum cunctis cælaturis suis ar-
gentea: sed et ipsas columnas atrii vestivit ar-
gento. 18 Et in introitu eius opere plumario fecit
tentorium ex hyacintho, purpura, vermiculo, ac
bysso retorta, quod habebat viginti cubitos in lon-
gitudine, altitudo vero quinque cubitorum erat iuxta
mensuram, quam cuncta atrii tentoria habebant.
19 Columnæ autem in ingressu fuere quattuor cum
basibus æneis, capitaque earum et cælaturæ argen-
teæ. 20 Paxillos quoque tabernaculi et atrii per gy-
rum fecit æneos.

21 Hæc sunt instrumenta tabernaculi testimonii, taxatio
quæ enumerata sunt iuxta præceptum Moysi in expenso-
ceremoniis Levitarum per manum Ithamar filii Aa- rum

(7) Sup 27, 8.

ron sacerdotis: 22 quæ Beseleel filius Uri filii Hur
de tribu Iuda, Domino per Moysen iubente, com-
pleverat, 23 iuncto sibi socio Ooliab filio Achisa-
mech de tribu Dan: qui et ipse artifex lignorum
egregius fuit, et polymitarius atque plumarius ex
hyacintho, purpura, vermiculo, et bysso. 24 Omne
aurum quod expensum est in opere Sanctuarii, et
quod oblatum est in donariis, viginti novem talen-
torum fuit, et septingentorum triginta siclorum ad
mensuram Sanctuarii. 25 Oblatum est autem ab
his qui transierunt ad numerum a viginti annis et
supra, de sexcentis tribus millibus, et quingentis
quinquaginta, armatorum. 26 Fuerunt præterea cen-
tum talenta argenti, e quibus conflatæ sunt bases
Sanctuarii, et introitus ubi velum pendet. 27 Cen-
tum bases factæ sunt de talentis centum, singulis
talentis per bases singulas supputatis. 28 De mille
autem septingentis, et septuaginta quinque fecit
capita columnarum, quas et ipsas vestivit argento.
29 Æris quoque oblata sunt talenta septuaginta duo
millia, et quadringenti supra sicli, 30 ex quibus
fusæ sunt bases in introitu tabernaculi testimonii,
et altare æneum cum craticula sua, omniaque vasa,
quæ ad usum eius pertinent, 31 et bases atrii tam
in circuitu quam in ingressu eius, et paxilli taber-
naculi atque atrii, per gyrum.

confectio vestium sacerdotalium

39 1 De hyacintho vero et purpura, vermiculo
ac bysso fecit vestes, quibus indueretur Aa-
ron quando ministrabat in sanctis, sicut præcepit
Dominus Moysi. 2 Fecit igitur superhumerale de
auro, hyacintho, et purpura, coccoque bis tincto,
et bysso retorta, 3 opere polymitario, inciditque
bracteas aureas, et extenuavit in fila, ut possent
torqueri cum priorum colorum subtegmine, 4 duas-
que oras sibi invicem copulatas in utroque latere
summitatum, 5 et balteum ex eisdem coloribus,
sicut præceperat Dominus Moysi. 6 Paravit et duos
lapides onychinos, astrictos et inclusos auro, et

(1) Sup 28, 6.

sculptos arte gemmaria, nominibus filiorum Israel:
7 posuitque eos in lateribus superhumeralis in mo-
nimentum filiorum Israel, sicut præceperat Domi-
nus Moysi. 8 Fecit et rationale opere polymito
iuxta opus superhumeralis, ex auro, hyacintho,
purpura, coccoque bis tincto, et bysso retorta:
9 quadrangulum, duplex, mensuræ palmi. 10 Et po-
suit in eo gemmarum ordines quattuor. In primo
versu erat sardius, topazius, smaragdus. 11 In se-
cundo, carbunculus, sapphirus, et iaspis. 12 In ter-
tio, ligurius, achates, et amethystus. 13 In quarto,
chrysolithus, onychinus, et beryllus, circumdati et
inclusi auro per ordines suos. 14 Ipsique lapides
duodecim, sculpti erant nominibus duodecim tribuum
Israel, singuli per nomina singulorum. 15 Fecerunt
in rationali et catenulas sibi invicem cohærentes,
de auro purissimo: 16 et duos uncinos, totidemque
anulos aureos. Porro anulos posuerunt in utro-
que latere rationalis, 17 e quibus penderent duæ
catenæ aureæ, quas inseruerunt uncinis, qui in su-
perhumeralis angulis eminebant. 18 Hæc et ante et
retro ita conveniebant sibi, ut superhumerale et
rationale mutuo necterentur, 19 stricta ad balteum
et anulis fortius copulata, quos iungebat vitta
hyacinthina, ne laxa fluerent, et a se invicem mo-
verentur, sicut præcepit Dominus Moysi. 20 Fece-
runt quoque tunicam superhumeralis totam hyacin-
thinam, 21 et capitium in superiori parte contra me-
dium, oramque per gyrum capitii textilem: 22 deor-
sum autem ad pedes mala punica ex hyacintho,
purpura, vermiculo, ac bysso retorta: 23 et tintin-
nabula de auro purissimo, quæ posuerunt inter
malogranata in extrema parte tunicæ per gyrum:
24 tintinnabulum autem aureum, et malum puni-
cum, quibus ornatus incedebat pontifex quando mi-
nisterio fungebatur, sicut præceperat Dominus
Moysi. 25 Fecerunt et tunicas byssinas opere textili
Aaron et filiis eius: 26 et mitras cum coronulis
suis ex bysso: 27 feminalia quoque linea, byssina:
28 cingulum vero de bysso retorta, hyacintho, pur-
pura, ac vermiculo bis tincto arte plumaria, sicut

præceperat Dominus Moysi. 29 Fecerunt et lami-
nam sacræ venerationis de auro purissimo, scrip-
seruntque in ea opere gemmario, Sanctum Do-
mini: 30 et strinxerunt eam cum mitra vitta hya-
cinthina, sicut præceperat Dominus Moysi.

oblatio tabernaculi et vestium

31 Perfectum est igitur omne opus tabernaculi et
tecti testimonii: feceruntque filii Israel cuncta quæ
præceperat Dominus Moysi. 32 Et obtulerunt ta-
bernaculum et tectum et universam supellectilem,
anulos, tabulas, vectes, columnas ac bases, 33 oper-
torium de pellibus arietum rubricatis, et aliud ope-
rimentum de ianthinis pellibus, 34 velum: arcam,
vectes, propitiatorium, 35 mensam cum vasis suis
et propositionis panibus: 36 candelabrum, lucernas,
et utensilia earum cum oleo: 37 altare aureum, et
unguentum, et thymiama ex aromatibus: 38 et ten-
torium in introitu tabernaculi: 39 altare æneum,
retiaculum, vectes, et vasa eius omnia: labrum cum
basi sua: tentoria atrii, et columnas cum basibus
suis: 40 tentorium in introitu atrii, funiculosque
illius et paxillos. Nihil ex vasis defuit, quæ in mi-
nisterium tabernaculi, et in tectum fœderis iussa
sunt fieri. 41 Vestes quoque, quibus sacerdotes
utuntur in Sanctuario, Aaron scilicet et filii eius,
42 obtulerunt filii Israel, sicut præceperat Dominus.
43 Quæ postquam Moyses cuncta vidit completa,
benedixit eis.

3. Consecratio tabernaculi, 40, 1—36

Iuxta præceptum Domini

40 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di-
cens: 2 Mense primo, prima die mensis,
eriges tabernaculum testimonii, 3 et pones in eo
arcam, dimittesque ante illam velum: 4 et illata
mensa, pones super eam quæ rite præcepta sunt.
Candelabrum stabit cum lucernis suis, 5 et altare
aureum in quo adoletur incensum, coram arca te-
stimonii. Tentorium in introitu tabernaculi pones,
6 et ante illud altare holocausti: 7 labrum inter al-
tare et tabernaculum, quod implebis aqua. 8 Cir-
cumdabisque atrium tentoriis, et ingressum eius.
9 Et assumpto unctionis oleo unges tabernaculum

cum vasis suis, ut sanctificentur: 10 altare holo-
causti et omnia vasa eius: 11 labrum cum basi
sua: omnia unctionis oleo consecrabis, ut sint
Sancta sanctorum. 12 Applicabisque Aaron et filios
eius ad fores tabernaculi testimonii, et lotos aqua
13 indues sanctis vestibus, ut ministrent mihi, et
unctio eorum in sacerdotium sempiternum profi-
ciat.

Moyses tabernaculum erigit

14 Fecitque Moyses omnia quæ præceperat Do-
minus. 15 Igitur mense primo anni secundi, prima
die mensis, collocatum est tabernaculum. 16 Erexit-
que Moyses illud, et posuit tabulas ac bases et
vectes, statuitque columnas, 17 et expandit tectum
super tabernaculum, imposito desuper operimento,
sicut Dominus imperaverat. 18 Posuit et testimo-
nium in arca, subditis infra vectibus, et oraculum
desuper. 19 Cumque intulisset arcam in tabernacu-
lum, appendit ante eam velum ut expleret Domini
iussionem. 20 Posuit et mensam in tabernaculo te-
stimonii ad plagam Septentrionalem extra velum,
21 ordinatis coram propositionis panibus, sicut præ-
ceperat Dominus Moysi. 22 Posuit et candelabrum
in tabernaculo testimonii e regione mensæ in parte
australi, 23 locatis per ordinem lucernis, iuxta præ-
ceptum Domini. 24 Posuit et altare aureum sub
tecto testimonii contra velum, 25 et adolevit super
eo incensum aromatum, sicut iusserat Dominus
Moysi. 26 Posuit et tentorium in introitu taber-
naculi testimonii, 27 et altare holocausti in vesti-
bulo testimonii, offerens in eo holocaustum, et sa-
crificia, ut Dominus imperaverat. 28 Labrum quo-
que statuit inter tabernaculum testimonii et altare,
implens illud aqua. 29 Laveruntque Moyses et Aa-
ron, ac filii eius manus suas et pedes, 30 cum in-
grederentur tectum fœderis, et accederent ad al-
tare, sicut præceperat Dominus Moysi. 31 Erexit
et atrium per gyrum tabernaculi et altaris, ducto
in introitu eius tentorio.

---

(16) Nm 7, 1.

quod gloria Domini impletur

Postquam omnia perfecta sunt, 32 operuit nubes
tabernaculum testimonii, et gloria Domini implevit
illud. 33 Nec poterat Moyses ingredi tectum fœderis, nube operiente omnia, et maiestate Domini
coruscante, quia cuncta nubes operuerat. 34 Si quando nubes tabernaculum deserebat, proficiscebantur
filii Israel per turmas suas: 35 si pendebat desuper,
manebant in eodem loco. 36 Nubes quippe Domini
incubabat per diem tabernaculo, et ignis in nocte,
videntibus cunctis populis Israel per cunctas mansiones suas.

(32) Nm 9, 15; 1 Rg 8, 10.

LIBER LEVITICUS
HEBRAICE VAICRA

PARS PRIMA
Præcepta de Deo colendo, 1, 1—10, 20

I. De sacrificiis, 1, 1—7, 38

1. Præcepta de holocaustis, 1, 1—17

1 1 Vocavit autem Moysen, et locutus est ei Do- De armento
minus de tabernaculo testimonii, dicens: 2 Lo-
quere filiis Israel, et dices ad eos: Homo, qui ob-
tulerit ex vobis hostiam Domino de pecoribus, id
est, de bobus et ovibus offerens victimas, 3 si ho-
locaustum fuerit eius oblatio, ac de armento; mas-
culum immaculatum offeret ad ostium tabernaculi
testimonii, ad placandum sibi Dominum: 4 ponet-
que manum super caput hostiæ, et acceptabilis
erit, atque in expiationem eius proficiens; 5 immo-
labitque vitulum coram Domino, et offerent filii
Aaron sacerdotes sanguinem eius, fundentes per
altaris circuitum, quod est ante ostium tabernaculi.
6 Detractaque pelle hostiæ, artus in frusta conci-
dent, 7 et subiicient in altari ignem, strue ligno-
rum ante composita: 8 et membra quæ sunt cæsa,
desuper ordinantes, caput videlicet, et cuncta quæ
adhærent iecori, 9 intestinis et pedibus lotis aqua:
adolebitque ea sacerdos super altare in holocaustum
et suavem odorem Domino.

10 Quod si de pecoribus oblatio est, de ovibus de pecoribus
sive de capris holocaustum, masculum absque ma-

---

(3) Ex 29, 10.

cula offeret: 11 immolabitque ad latus altaris, quod
respicit ad Aquilonem, coram Domino: sanguinem
vero illius fundent super altare filii Aaron per cir-
cuitum: 12 dividentque membra, caput, et omnia
quæ adhærent iecori: et ponent super ligna, qui-
bus subiiciendus est ignis: 13 intestina vero et pe-
des lavabunt aqua. Et oblata omnia adolebit sa-
cerdos super altare in holocaustum et odorem sua-
vissimum Domino.

de avibus
14 Si autem de avibus, holocausti oblatio fuerit
Domino, de turturibus, aut pullis columbæ, 15 of-
feret eam sacerdos ad altare: et retorto ad collum
capite, ac rupto vulneris loco, decurrere faciet san-
guinem super crepidinem altaris: 16 vesiculam vero
gutturis, et plumas proiiciet prope altare ad orien-
talem plagam, in loco in quo cineres effundi so-
lent, 17 confringetque ascellas eius, et non secabit,
neque ferro dividet eam, et adolebit super altare,
lignis igne supposito. Holocaustum est et oblatio
suavissimi odoris Domino.

2. Præcepta de fertis, 2, 1—16

De simila
2 1 Anima cum obtulerit oblationem sacrificii Do-
mino, simila erit eius oblatio; fundetque super
eam oleum, et ponet thus, 2 ac deferet ad filios
Aaron sacerdotes: quorum unus tollet pugillum
plenum similæ et olei, ac totum thus, et ponet
memoriale super altare in odorem suavissimum
Domino. 3 Quod autem reliquum fuerit de sacrifi-
cio, erit Aaron et filiorum eius, Sanctum sanctorum
de oblationibus Domini.

de cocto
4 Cum autem obtuleris sacrificium coctum in cli-
bano: de simila, panes scilicet absque fermento,
conspersos oleo, et lagana azyma oleo lita. 5 Si
oblatio tua fuerit de sartagine, similæ conspersæ
oleo et absque fermento, 6 divides eam minuta-
tim, et fundes super eam oleum. 7 Sin autem de
craticula fuerit sacrificium, æque simila oleo con-

(3) Sir 7, 34.

spergetur: 8 quam offerens Domino, trades mani-
bus sacerdotis. 9 Qui cum obtulerit eam, tollet
memoriale de sacrificio, et adolebit super altare in
odorem suavitatis Domino, 10 quidquid autem re-
liquum est, erit Aaron, et filiorum eius, Sanctum
sanctorum de oblationibus Domini.

11 Omnis oblatio, quæ offertur Domino, absque — sine fer-
fermento fiet, nec quidquam fermenti ac mellis — mento et
adolebitur in sacrificio Domino. 12 Primitias tan- — melle sed
tum eorum offeretis ac munera: super altare vero — cum sale
non imponentur in odorem suavitatis. 13 Quidquid
obtuleris sacrificii, sale condies, nec auferes sal
fœderis Dei tui de sacrificio tuo. In omni obla-
tione tua offeres sal.

14 Si autem obtuleris munus primarum frugum — de primi-
tuarum Domino de spicis adhuc virentibus, torrebis — tiis
igni, et confringes in morem farris, et sic offeres
primitias tuas Domino, 15 fundens supra oleum, et
thus imponens, quia oblatio Domini est; 16 de qua
adolebit sacerdos in memoriam muneris partem
farris fracti, et olei, ac totum thus.

3. Præcepta de pacificis, 3, 1—17

3 1 Quod si hostia pacificorum fuerit eius obla- — De bobus
tio, et de bobus voluerit offerre, marem sive
feminam, immaculata offeret coram Domino. 2 Po-
netque manum super caput victimæ suæ, quæ im-
molabitur in introitu tabernaculi testimonii, fun-
dentque filii Aaron sacerdotes, sanguinem per al-
taris circuitum. 3 Et offerent de hostia pacificorum
in oblationem Domino, adipem qui operit vitalia,
et quidquid pinguedinis est intrinsecus: 4 duos re-
nes cum adipe quo teguntur ilia, et reticulum ieco-
ris cum renunculis; 5 adolebuntque ea super altare
in holocaustum, lignis igne supposito: in oblationem
suavissimi odoris Domino.

6 Si vero de ovibus fuerit eius oblatio et pacifico- — de ovibus
rum hostia, sive masculum obtulerit, sive feminam, — et capris

(13) Mc 9, 48. — (3) Ex 29, 13.

immaculata erunt. 7 Si agnum obtulerit coram Do-
mino, 8 ponet manum suam super caput victimæ
suæ: quæ immolabitur in vestibulo tabernaculi te-
stimonii: fundentque filii Aaron sanguinem eius
per circuitum altaris. 9 Et offerent de pacificorum
hostia sacrificium Domino: adipem et caudam to-
tam 10 cum renibus, et pinguedinem quæ operit
ventrem atque universa vitalia, et utrumque renun-
culum cum adipe qui est iuxta ilia, reticulumque
iecoris cum renunculis; 11 et adolebit ea sacerdos
super altare in pabulum ignis et oblationis Do-
mini. 12 Si capra fuerit eius oblatio, et obtulerit
eam Domino, 13 ponet manum suam super caput
eius: immolabitque eam in introitu tabernaculi te-
stimonii. Et fundent filii Aaron sanguinem eius
per altaris circuitum. 14 Tollentque ex ea in pa-
stum ignis dominici, adipem qui operit ventrem,
et qui tegit universa vitalia: 15 duos renunculos
cum reticulo, quod est super eos iuxta ilia, et ar-
vinam iecoris cum renunculis: 16 adolebitque ea
super altare sacerdos in alimoniam ignis, et sua-
vissimi odoris. Omnis adeps, Domini erit 17 iure
perpetuo in generationibus, et cunctis habitaculis
vestris: nec sanguinem nec adipem omnino com-
edetis.

4. Præcepta de piaculariis, 4, 1—6, 7

Si per ignorantiam peccaverit sacerdos

4 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
2 Loquere filiis Israel: Anima, quæ peccaverit
per ignorantiam, et de universis mandatis Domini,
quæ præcepit ut non fierent, quippiam fecerit: 3 si
sacerdos, qui unctus est, peccaverit, delinquere fa-
ciens populum, offeret pro peccato suo vitulum
immaculatum Domino: 4 et adducet illum ad ostium
tabernaculi testimonii coram Domino, ponetque ma-
num super caput eius, et immolabit eum Domino.
5 Hauriet quoque de sanguine vituli, inferens illum
in tabernaculum testimonii. 6 Cumque intinxerit
digitum in sanguine, asperget eo septies coram
Domino contra velum Sanctuarii. 7 Ponetque de
eodem sanguine super cornua altaris thymiamatis

gratissimi Domino, quod est in tabernaculo testi-
monii; omnem autem reliquum sanguinem fundet
in basim altaris holocausti in introitu tabernaculi.
8 Et adipem vituli auferet pro peccato, tam eum
qui vitalia operit quam omnia quæ intrinsecus
sunt: 9 duos renunculos et reticulum quod est su-
per eos iuxta ilia, et adipem iecoris cum renuncu-
lis, 10 sicut aufertur de vitulo hostiæ pacificorum:
et adolebit ea super altare holocausti. 11 Pellem
vero et omnes carnes cum capite et pedibus et
intestinis et fimo, 12 et reliquo corpore efferet ex-
tra castra in locum mundum, ubi cineres effundi
solent: incendetque ea super lignorum struem, quæ
in loco effusorum cinerum cremabuntur.

13 Quod si omnis turba Israel ignoraverit, et per
imperitiam fecerit quod contra mandatum Domini
est, 14 et postea intellexerit peccatum suum, offe-
ret pro peccato suo vitulum, adducetque eum ad
ostium tabernaculi. 15 Et ponent seniores populi
manus super caput eius coram Domino. Immola-
toque vitulo in conspectu Domini, 16 inferet sacer-
dos, qui unctus est, de sanguine eius in taberna-
culum testimonii, 17 tincto digito aspergens septies
contra velum; 18 ponetque de eodem sanguine in
cornibus altaris, quod est coram Domino in taber-
naculo testimonii: reliquum autem sanguinem fun-
det iuxta basim altaris holocaustorum, quod est in
ostio tabernaculi testimonii. 19 Omnemque eius
adipem tollet, et adolebit super altare: 20 sic fa-
ciens et de hoc vitulo quo modo fecit et prius: et
rogante pro eis sacerdote, propitius erit eis Domi-
nus. 21 Ipsum autem vitulum efferet extra castra,
atque comburet sicut et priorem vitulum: quia est
pro peccato multitudinis.

vel omnis turba Israel

22 Si peccaverit princeps, et fecerit unum e plu-
ribus per ignorantiam, quod Domini lege prohibe-
tur: 23 et postea intellexerit peccatum suum, offe-
ret hostiam Domino, hircum de capris immacula-
tum. 24 Ponetque manum suam super caput eius:
cumque immolaverit eum in loco ubi solet mactari
holocaustum coram Domino, quia pro peccato est,

vel princeps populi

25 tinget sacerdos digitum in sanguine hostiæ pro
peccato, tangens cornua altaris holocausti, et reli-
quum fundens ad basim eius. 26 Adipem vero ad-
olebit supra, sicut in victimis pacificorum fieri so-
let: rogabitque pro eo sacerdos, et pro peccato
eius, et dimittetur ei.

vel anima de populo

27 Quod si peccaverit anima per ignorantiam, de
populo terræ, ut faciat quidquam de his, quæ Do-
mini lege prohibentur, atque delinquat, 28 et cogno-
verit peccatum suum, offeret capram immaculatam.
29 Ponetque manum super caput hostiæ quæ pro
peccato est, et immolabit eam in loco holocausti.
30 Tolletque sacerdos de sanguine in digito suo: et
tangens cornua altaris holocausti, reliquum fundet
ad basim eius. 31 Omnem autem adipem auferens,
sicut auferri solet de victimis pacificorum, adolebit
super altare in odorem suavitatis Domino: rogabit-
que pro eo, et dimittetur ei. 32 Sin autem de pe-
coribus obtulerit victimam pro peccato, ovem scilicet
immaculatam; 33 ponet manum super caput eius,
et immolabit eam in loco ubi solent cædi holocau-
storum hostiæ. 34 Sumetque sacerdos de sanguine
eius digito suo, et tangens cornua altaris holo-
causti, reliquum fundet ad basim eius. 35 Omnem
quoque adipem auferens, sicut auferri solet adeps
arietis, qui immolatur pro pacificis: cremabit super
altare in incensum Domini: rogabitque pro eo, et
pro peccato eius, et dimittetur ei.

5 1 Si peccaverit anima, et audierit vocem iuran-
tis, testisque fuerit quod aut ipse vidit, aut
conscius est: nisi indicaverit, portabit iniquitatem
suam. 2 Anima, quæ tetigerit aliquid immundum,
sive quod occisum a bestia est, aut per se mor-
tuum, aut quodlibet aliud reptile: et oblita fuerit
immunditiæ suæ, rea est, et deliquit: 3 et si teti-
gerit quidquam de immunditia hominis iuxta om-
nem impuritatem, qua pollui solet, oblitaque cogno-
verit postea, subiacebit delicto. 4 Anima, quæ iura-
verit, et protulerit labiis suis ut vel male quid fa-
ceret, vel bene, et idipsum iuramento et sermone

firmaverit, oblitaque postea intellexerit delictum
suum, 5 agat pænitentiam pro peccato, 6 et offerat
de gregibus agnam sive capram, orabitque pro ea
sacerdos et pro peccato eius: 7 sin autem non po-
tuerit offerre pecus, offerat duos turtures, vel duos
pullos columbarum Domino, unum pro peccato, et
alterum in holocaustum, 8 dabitque eos sacerdoti:
qui primum offerens pro peccato, retorquebit caput
eius ad pennulas, ita ut collo hæreat, et non peni-
tus abrumpatur. 9 Et asperget de sanguine eius
parietem altaris; quidquid autem reliquum fuerit,
faciet distillare ad fundamentum eius, quia pro pec-
cato est. 10 Alterum vero adolebit in holocaustum,
ut fieri solet: rogabitque pro eo sacerdos et pro
peccato eius, et dimittetur ei. 11 Quod si non qui-
verit manus eius duos offerre turtures, aut duos
pullos columbarum, offeret pro peccato suo similæ
partem ephi decimam; non mittet in eam oleum,
nec thuris aliquid imponet, quia pro peccato est;
12 tradetque eam sacerdoti: qui plenum ex ea pu-
gillum hauriens, cremabit super altare in moni-
mentum eius qui obtulerit, 13 rogans pro illo et
expians, reliquam vero partem ipse habebit in mu-
nere. 14 Locutusque est Dominus ad Moysen, di-
cens: 15 Anima si prævaricans ceremonias, per er-
rorem in his, quæ Domino sunt sanctificata, pec-
caverit, offeret pro delicto suo arietem immacula-
tum de gregibus, qui emi potest duobus siclis,
iuxta pondus Sanctuarii: 16 ipsumque quod intulit
damni restituet, et quintam partem ponet supra,
tradens sacerdoti, qui rogabit pro eo offerens arie-
tem, et dimittetur ei. 17 Anima si peccaverit per
ignorantiam, feceritque unum ex his quæ Domini
lege prohibentur, et peccati rea intellexerit iniqui-
tatem suam, 18 offeret arietem immaculatum de
gregibus sacerdoti, iuxta mensuram, æstimationem-
que peccati: qui orabit pro eo, quia nesciens fece-
rit: et dimittetur ei, 19 quia per errorem deliquit
in Dominum.

---

(7) Inf 12, 8; Lc 2, 24.

si per contemptum quis peccaverit

6 1 Locutus est Dominus ad Moysen, dicens:
2 Anima quæ peccaverit, et contempto Domino,
negaverit proximo suo depositum quod fidei eius
creditum fuerat, vel vi aliquid extorserit, aut ca-
lumniam fecerit, 3 sive rem perditam invenerit,
et inficians insuper peieraverit, et quodlibet aliud
ex pluribus fecerit, in quibus solent peccare homi-
nes, 4 convicta delicti, reddet 5 omnia quæ per
fraudem voluit obtinere, integra, et quintam insu-
per partem domino cui damnum intulerat. 6 Pro
peccato autem suo offeret arietem immaculatum
de grege, et dabit eum sacerdoti, iuxta æstimatio-
nem, mensuramque delicti: 7 qui rogabit pro eo
coram Domino, et dimittetur illi pro singulis quæ
faciendo peccavit.

5. Præcepta de officiis et iure sacerdotum, 6, 8—7, 38

In holocausto

8 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
9 Præcipe Aaron et filiis eius: Hæc est lex holo-
causti: Cremabitur in altari tota nocte usque mane:
ignis ex eodem altari erit. 10 Vestietur tunica sa-
cerdos et feminalibus lineis: tolletque cineres, quos
vorans ignis exussit, et ponens iuxta altare, 11 spo-
liabitur prioribus vestimentis, indutusque aliis, ef-
feret eos extra castra, et in loco mundissimo us-
que ad favillam consumi faciet. 12 Ignis autem in
altari semper ardebit, quem nutriet sacerdos subii-
ciens ligna mane per singulos dies, et imposito
holocausto, desuper adolebit adipes pacificorum.
13 Ignis est iste perpetuus, qui numquam deficiet
in altari.

in fertis

14 Hæc est lex sacrificii et libamentorum, quæ
offerent filii Aaron coram Domino, et coram altari.
15 Tollet sacerdos pugillum similæ, quæ conspersa
est oleo, et totum thus, quod super similam posi-
tum est: adolebitque illud in altari in monimen-
tum odoris suavissimi Domino: 16 reliquam autem
partem similæ comedet Aaron cum filiis suis, abs-
que fermento: et comedet in loco Sancto Atrii ta-

(5) Nm 5, 7.

bernaculi. 17 Ideo autem non fermentabitur, quia
pars eius in Domini offertur incensum. Sanctum
sanctorum erit, sicut pro peccato atque delicto.
18 Mares tantum stirpis Aaron comedent illud. Le-
gitimum ac sempiternum erit in generationibus ve-
stris de sacrificiis Domini. Omnis, qui tetigerit illa,
sanctificabitur. 19 Locutusque est Dominus ad Moy-
sen, dicens: 20 Hæc est oblatio Aaron, et filiorum
eius, quam offerre debent Domino in die unctionis
suæ. Decimam partem ephi offerent similæ in sa-
crificio sempiterno, medium eius mane, et medium
eius vespere: 21 quæ in sartagine oleo conspersa
frigetur. Offeret autem eam calidam in odorem
suavissimum Domino 22 sacerdos, qui iure patri
successerit, et tota cremabitur in altari. 23 Omne
enim sacrificium sacerdotum igne consumetur, nec
quisquam comedet ex eo.

24 Locutus est autem Dominus ad Moysen, di- in hostia pro peccato
cens: 25 Loquere Aaron et filiis eius: Ista est lex
hostiæ pro peccato: In loco ubi offertur holocau-
stum, immolabitur coram Domino. Sanctum sanc-
torum est. 26 Sacerdos qui offert, comedet eam in
loco sancto, in atrio tabernaculi. 27 Quidquid teti-
gerit carnes eius, sanctificabitur. Si de sanguine
illius vestis fuerit aspersa, lavabitur in loco sancto.
28 Vas autem fictile, in quo cocta est, confringetur;
quod si vas æneum fuerit, defricabitur, et lavabitur
aqua. 29 Omnis masculus de genere sacerdotali ve-
scetur de carnibus eius, quia Sanctum sanctorum
est. 30 Hostia enim quæ cæditur pro peccato, cu-
ius sanguis infertur in tabernaculum testimonii ad
expiandum in Sanctuario, non comedetur, sed com-
buretur igni.

7 1 Hæc quoque lex hostiæ pro delicto, Sancta in hostia pro delicto
sanctorum est: 2 idcirco ubi immolabitur ho-
locaustum, mactabitur et victima pro delicto: san-
guis eius per gyrum altaris fundetur. 3 Offerent
ex ea caudam et adipem qui operit vitalia: 4 Duos

---

(30) Sup 4, 5; Hbr 13, 11.

renunculos, et pinguedinem quæ iuxta ilia est, re-
ticulumque iecoris cum renunculis. 5 Et adolebit
ea sacerdos super altare: incensum est Domini pro
delicto. 6 Omnis masculus de sacerdotali genere,
in loco sancto vescetur his carnibus, quia Sanctum
sanctorum est. 7 Sicut pro peccato offertur hostia,
ita et pro delicto: utriusque hostiæ lex una erit:
ad sacerdotem, qui eam obtulerit, pertinebit. 8 Sa-
cerdos qui offert holocausti victimam, habebit pel-
lem eius. 9 Et omne sacrificium similæ, quod co-
quitur in clibano, et quidquid in craticula, vel in
sartagine præparatur, eius erit sacerdotis a quo
offertur: 10 sive oleo conspersa, sive arida fuerint,
cunctis filiis Aaron mensura æqua per singulos di-
videtur.

in pacificis

11 Hæc est lex hostiæ pacificorum quæ offertur
Domino. 12 Si pro gratiarum actione oblatio fuerit,
offerent panes absque fermento conspersos oleo,
et lagana azyma uncta oleo, coctamque similam, et
collyridas olei admistione conspersas: 13 panes quo-
que fermentatos cum hostia gratiarum, quæ immo-
latur pro pacificis: 14 ex quibus unus pro primitiis
offeretur Domino, et erit sacerdotis qui fundet ho-
stiæ sanguinem. 15 Cuius carnes eadem comeden-
tur die, nec remanebit ex eis quidquam usque
mane. 16 Si voto, vel sponte quispiam obtulerit
hostiam, eadem similiter edetur die: sed et si quid
in crastinum remanserit, vesci licitum est: 17 quid-
quid autem tertius invenerit dies, ignis absumet.
18 Si quis de carnibus victimæ pacificorum die tertio
comederit, irrita fiet oblatio, nec proderit offerenti:
quin potius quæcumque anima tali se edulio con-
taminaverit, prævaricationis rea erit. 19 Caro, quæ
aliquid tetigerit immundum, non comedetur, sed
comburetur igni: qui fuerit mundus, vescetur ex
ea. 20 Anima polluta quæ ederit de carnibus ho-
stiæ pacificorum, quæ oblata est Domino, peribit
de populis suis. 21 Et quæ tetigerit immunditiam
hominis, vel iumenti, sive omnis rei, quæ polluere
potest, et comederit de huiuscemodi carnibus, in-
teribit de populis suis.

[22] Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: adeps et
[23] Loquere filiis Israel: Adipem ovis, et bovis, et sanguis
capræ non comedetis. [24] Adipem cadaveris morti- ne comedantur
cini, et eius animalis, quod a bestia captum est,
habebitis in varios usus. [25] Si quis adipem, qui
offerri debet in incensum Domini, comederit, per-
ibit de populo suo. [26] Sanguinem quoque omnis
animalis non sumetis in cibo, tam de avibus quam
de pecoribus. [27] Omnis anima, quæ ederit sangui-
nem, peribit de populis suis. [28] Locutusque est
Dominus ad Moysen, dicens: [29] Loquere filiis Is-
rael, dicens: Qui offert victimam pacificorum Do-
mino, offerat simul et sacrificium, id est, libamenta
eius. [30] Tenebit manibus adipem hostiæ, et pec-
tusculum: cumque ambo oblata Domino consecra-
verit, tradet sacerdoti, [31] qui adolebit adipem super
altare, pectusculum autem erit Aaron, et filiorum
eius. [32] Armus quoque dexter de pacificorum ho-
stiis cedet in primitias sacerdotis. [33] Qui obtulerit
sanguinem et adipem, filiorum Aaron, ipse habebit
et armum dextrum in portione sua. [34] Pectuscu-
lum enim elevationis, et armum separationis tuli
a filiis Israel de hostiis eorum pacificis, et dedi
Aaron sacerdoti, et filiis eius lege perpetua, ab
omni populo Israel.

[35] Hæc est unctio Aaron et filiorum eius in ce- conclusio
remoniis Domini die qua obtulit eos Moyses, ut
sacerdotio fungerentur, [36] et quæ præcepit eis dari
Dominus a filiis Israel religione perpetua in gene-
rationibus suis. [37] Ista est lex holocausti, et sacri-
ficii pro peccato atque delicto, et pro consecratione
et pacificorum victimis: [38] quam constituit Domi-
nus Moysi in monte Sinai, quando mandavit filiis
Israel ut offerrent oblationes suas Domino in de-
serto Sinai.

II. De sacerdotibus, 8, 1—10, 20

1. Præcepta de consecratione, 8, 1—36

8 [1] Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: Aaron et filii
[2] Tolle Aaron cum filiis suis, vestes eorum, et
unctionis oleum, vitulum pro peccato, duos arietes

canistrum cum azymis, [3] et congregabis omnem
cœtum ad ostium tabernaculi. [4] Fecit Moyses ut
Dominus imperaverat. Congregataque omni turba
ante fores tabernaculi, [5] ait: Iste est sermo, quem
iussit Dominus fieri.

vestiuntur et unguntur

[6] Statimque obtulit Aaron et filios eius. Cum-
que lavisset eos, [7] vestivit pontificem subucula li-
nea, accingens eum balteo, et induens eum tunica
hyacinthina, et desuper humerale imposuit, [8] quod
astringens cingulo aptavit rationali, in quo erat
Doctrina et Veritas. [9] Cidari quoque texit caput:
et super eam, contra frontem, posuit laminam au-
ream consecratam in sanctificatione, sicut præce-
perat ei Dominus. [10] Tulit et unctionis oleum, quo
linivit tabernaculum cum omni supellectili sua.
[11] Cumque sanctificans aspersisset altare septem
vicibus, unxit illud, et omnia vasa eius, labrumque
cum basi sua sanctificavit oleo. [12] Quod fundens
super caput Aaron, unxit eum, et consecravit:
[13] filios quoque eius oblatos vestivit tunicis lineis, et
cinxit balteis, imposuitque mitras, ut iusserat Do-
minus.

sacrificiis sanctificantur

[14] Obtulit et vitulum pro peccato; cumque super
caput eius posuisset Aaron, et filii eius manus
suas, [15] immolavit eum: hauriens sanguinem, et
tincto digito, tetigit cornua altaris per gyrum; quo
expiato et sanctificato, fudit reliquum sanguinem
ad fundamenta eius. [16] Adipem vero qui erat su-
per vitalia, et reticulum iecoris, duosque renuncu-
los, cum arvinulis suis adolevit super altare: [17] vi-
tulum cum pelle, et carnibus, et fimo, cremans
extra castra, sicut præceperat Dominus. [18] Obtulit
et arietem in holocaustum: super cuius caput cum
imposuissent Aaron et filii eius manus suas, [19] im-
molavit eum, et fudit sanguinem eius per circuitum
altaris. [20] Ipsumque arietem in frusta concidens,
caput eius, et artus, et adipem adolevit igni, [21] lo-
tis prius intestinis et pedibus, totumque simul arie-
tem incendit super altare, eo quod esset holocau-

(12) Sir 45, 18.

stum suavissimi odoris Domino, sicut præceperat
ei. 22 Obtulit et arietem secundum, in consecra-
tione sacerdotum: posueruntque super caput eius
Aaron et filii eius manus suas. 23 Quem cum im-
molasset Moyses, sumens de sanguine eius, tetigit
extremum auriculæ dextræ Aaron, et pollicem ma-
nus eius dextræ, similiter et pedis. 24 Obtulit et
filios Aaron; cumque de sanguine arietis immolati
tetigisset extremum auriculæ singulorum dextræ,
et pollices manus ac pedis dextri, reliquum fudit
super altare per circuitum: 25 adipem vero, et
caudam, omnemque pinguedinem quæ operit inte-
stina, reticulumque iecoris, et duos renes cum adi-
pibus suis, et armo dextro separavit. 26 Tollens
autem de canistro azymorum, quod erat coram
Domino, panem absque fermento, et collyridam
conspersam oleo, laganumque posuit super adipes,
et armum dextrum, 27 tradens simul omnia Aaron
et filiis eius. Qui postquam levaverunt ea coram
Domino, 28 rursum suscepta de manibus eorum,
adolevit super altare holocausti, eo quod consecra-
tionis esset oblatio, in odorem suavitatis, sacrificii
Domino. 29 Tulitque pectusculum elevans illud co-
ram Domino, de ariete consecrationis in partem
suam, sicut præceperat ei Dominus. 30 Assumens-
que unguentum, et sanguinem qui erat in altari,
aspersit super Aaron et vestimenta eius, et super
filios illius ac vestes eorum.

tempus consecrationis compleatur

31 Cumque sanctificasset eos in vestitu suo, præ-
cepit eis, dicens: Coquite carnes ante fores taber-
naculi, et ibi comedite eas; panes quoque conse-
crationis edite, qui positi sunt in canistro, sicut
præcepit mihi Dominus, dicens: Aaron et filii eius
comedent eos: 32 quidquid autem reliquum fuerit
de carne et panibus, ignis absumet. 33 De ostio
quoque tabernaculi non exibitis septem diebus, us-
que ad diem quo complebitur tempus consecratio-
nis vestræ; septem enim diebus finitur consecra-
tio: 34 sicut et impræsentiarum factum est, ut ri-

(31) Ex 29, 32; Inf 24, 9.

tus sacrificii compleretur. 35 Die ac nocte manebi-
tis in tabernaculo observantes custodias Domini,
ne moriamini: sic enim mihi præceptum est. 36 Fe-
ceruntque Aaron et filii eius cuncta quæ locutus
est Dominus per manum Moysi.

2. Præcepta de primitiis. 9, 1—24

Mandatum ac prædictio Moysis

9 1 Facto autem octavo die, vocavit Moyses Aa-
ron et filios eius, ac maiores natu Israel, dixit-
que ad Aaron: 2 Tolle de armento vitulum pro
peccato, et arietem in holocaustum, utrumque im-
maculatum, et offer illos coram Domino. 3 Et ad
filios Israel loqueris: Tollite hircum pro peccato,
et vitulum, atque agnum anniculos, et sine macula
in holocaustum, 4 bovem et arietem pro pacificis:
et immolate eos coram Domino, in sacrificio sin-
gulorum similam conspersam oleo offerentes; ho-
die enim Dominus apparebit vobis. 5 Tulerunt ergo
cuncta quæ iusserat Moyses ad ostium taberna-
culi: ubi cum omnis multitudo astaret, 6 ait Moy-
ses: Iste est sermo, quem præcepit Dominus: fa-
cite, et apparebit vobis gloria eius. 7 Et dixit ad
Aaron: Accede ad altare, et immola pro peccato
tuo: offer holocaustum, et deprecare pro te et pro
populo; cumque mactaveris hostiam populi, ora
pro eo, sicut præcepit Dominus.

immolatio et benedictio

8 Statimque Aaron accedens ad altare, immolavit
vitulum pro peccato suo: 9 cuius sanguinem obtu-
lerunt ei filii sui: in quo tingens digitum, tetigit
cornua altaris, et fudit residuum ad basim eius.
10 Adipemque et renunculos, ac reticulum iecoris,
quæ sunt pro peccato, adolevit super altare, sicut
præceperat Dominus Moysi: 11 carnes vero et pel-
lem eius extra castra combussit igni. 12 Immolavit
et holocausti victimam: obtuleruntque ei filii sui
sanguinem eius, quem fudit per altaris circuitum.
13 Ipsam etiam hostiam in frusta concisam, cum
capite et membris singulis obtulerunt; quæ omnia
super altare cremavit igni, 14 lotis aqua prius in-
testinis et pedibus. 15 Et pro peccato populi offe-
rens, mactavit hircum: expiatoque altari, 16 fecit

holocaustum, 17 addens in sacrificio libamenta, quæ
pariter offeruntur, et adolens ea super altare, abs-
que ceremoniis holocausti matutini. 18 Immolavit
et bovem atque arietem, hostias pacificas populi:
obtuleruntque ei filii sui sanguinem, quem fudit
super altare in circuitum. 19 Adipem autem bovis,
et caudam arietis, renunculosque cum adipibus suis,
et reticulum iecoris 20 posuerunt super pectora;
cumque cremati essent adipes super altare, 21 pec-
tora eorum, et armos dextros separavit Aaron,
elevans coram Domino, sicut præceperat Moyses.
22 Et extendens manus ad populum, benedixit ei.
Sicque completis hostiis pro peccato, et holocaustis,
et pacificis, descendit. 23 Ingressi autem Moyses et
Aaron in tabernaculum testimonii, et deinceps
egressi benedixerunt populo.
Apparuitque gloria Domini omni multitudini: apparitio gloriæ Domini
24 et ecce egressus ignis a Domino, devoravit ho-
locaustum, et adipes qui erant super altare. Quod
cum vidissent turbæ, laudaverunt Dominum, ruen-
tes in facies suas.

3. Præcepta de sanctitate, 10, 1—20

10 1 Arreptisque Nadab, et Abiu filii Aaron thu- Castigatio primogenitorum
ribulis, posuerunt ignem, et incensum desu-
per, offerentes coram Domino ignem alienum: quod
eis præceptum non erat. 2 Egressusque ignis a
Domino, devoravit eos, et mortui sunt coram Do-
mino.
3 Dixitque Moyses ad Aaron: Hoc est quod lo- verba Moysis
cutus est Dominus: Sanctificabor in iis, qui appro-
pinquant mihi, et in conspectu omnis populi glori-
ficabor. Quod audiens tacuit Aaron. 4 Vocatis au-
tem Moyses Misaele, et Elisaphan filiis Oziel, pa-
trui Aaron, ait ad eos: Ite et tollite fratres vestros
de conspectu Sanctuarii, et asportate extra castra.
5 Confestimque pergentes, tulerunt eos sicut iace-
bant, vestitos lineis tunicis, et eiecerunt foras, ut
sibi fuerat imperatum. 6 Locutusque est Moyses

---

(23) 2 Mcc 2, 10. — (1) Nm 3, 4; 26, 61; 1 Par 24, 2.

ad Aaron, et ad Eleazar, et Ithamar filios eius:
Capita vestra nolite nudare, et vestimenta nolite
scindere, ne forte moriamini, et super omnem cœ-
tum oriatur indignatio. Fratres vestri, et omnis
domus Israel plangant incendium quod Dominus
suscitavit: 7 vos autem non egrediemini fores ta-
bernaculi, alioquin peribitis: oleum quippe sanctæ
unctionis est super vos. Qui fecerunt omnia iuxta
præceptum Moysi.

verba Domini

8 Dixit quoque Dominus ad Aaron: 9 Vinum,
et omne quod inebriare potest, non bibetis tu et
filii tui, quando intratis in tabernaculum testimonii,
ne moriamini: quia præceptum sempiternum est
in generationes vestras. 10 Et ut habeatis scien-
tiam discernendi inter sanctum et profanum, inter
pollutum et mundum: 11 doceatisque filios Israel
omnia legitima mea quæ locutus est Dominus ad
eos per manum Moysi.

ira et placatio Moysis

12 Locutusque est Moyses ad Aaron, et ad Elea-
zar, et Ithamar filios eius, qui erant residui: Tol-
lite sacrificium, quod remansit de oblatione Domini,
et comedite illud absque fermento iuxta altare,
quia Sanctum sanctorum est. 13 Comedetis autem
in loco sancto: quod datum est tibi et filiis tuis
de oblationibus Domini, sicut præceptum est mihi.
14 Pectusculum quoque quod oblatum est, et armum
qui separatus est, edetis in loco mundissimo tu et
filii tui, et filiæ tuæ tecum; tibi enim ac liberis
tuis reposita sunt de hostiis salutaribus filiorum
Israel: 15 eo quod armum et pectus, et adipes qui
cremantur in altari, elevaverunt coram Domino, et
pertineant ad te, et ad filios tuos lege perpetua,
sicut præcepit Dominus. 16 Inter hæc, hircum, qui
oblatus fuerat pro peccato, cum quæreret Moyses,
exustum repperit: iratusque contra Eleazar et Itha-
mar filios Aaron, qui remanserant, ait: 17 Cur non
comedistis hostiam pro peccato in loco sancto, quæ
Sancta sanctorum est, et data vobis ut portetis

(16) 2 Mcc 2, 11.

iniquitatem multitudinis, et rogetis pro ea in con-
spectu Domini, 18 præsertim cum de sanguine il-
lius non sit illatum intra sancta, et comedere de-
bueritis eam in Sanctuario, sicut præceptum est
mihi? 19 Respondit Aaron: Oblata est hodie vic-
tima pro peccato, et holocaustum coram Domino:
mihi autem accidit quod vides. Quomodo potui
comedere eam, aut placere Domino in ceremoniis
mente lugubri? 20 Quod cum audisset Moyses, re-
cepit satisfactionem.

PARS SECUNDA

Præcepta de populo perficiendo, 11, 1—25, 55

I. De munditia levitica, 11, 1—16, 34

1. Præcepta de animalibus mundis et immundis, 11, 1—47

11 1 Locutusque est Dominus ad Moysen et De quadrupedibus
Aaron, dicens: 2 Dicite filiis Israel: Hæc
sunt animalia quæ comedere debetis de cunctis ani-
mantibus terræ: 3 Omne quod habet divisam ungu-
lam, et ruminat in pecoribus, comedetis. 4 Quid-
quid autem ruminat quidem, et habet ungulam,
sed non dividit eam, sicut camelus et cetera, non
comedetis illud, et inter immunda reputabitis.
5 Chœrogryllus qui ruminat, ungulamque non divi-
dit, immundus est. 6 Lepus quoque: nam et ipse
ruminat, sed ungulam non dividit. 7 Et sus: qui
cum ungulam dividat, non ruminat. 8 Horum car-
nibus non vescemini, nec cadavera contingetis,
quia immunda sunt vobis.
9 Hæc sunt quæ gignuntur in aquis, et vesci li- aquatilibus
citum est. Omne quod habet pinnulas et squamas,
tam in mari quam in fluminibus et stagnis, com-
edetis. 10 Quidquid autem pinnulas et squamas non
habet eorum quæ in aquis moventur et vivunt,
abominabile vobis, 11 exsecrandumque erit, carnes
eorum non comedetis, et morticina vitabitis. 12 Cunc-

(2) Dt 14, 4. — (7) 2 Mcc 6, 18.

ta quæ non habent pinnulas et squamas in aquis,
polluta erunt.
volucribus — 13 Hæc sunt quæ de avibus comedere non debe-
tis, et vitanda sunt vobis: Aquilam, et gryphem,
et haliæetum, 14 et milvum ac vulturem iuxta ge-
nus suum, 15 et omne corvini generis in similitu-
dinem suam, 16 struthionem, et noctuam, et la-
rum, et accipitrem iuxta genus suum: 17 bubo-
nem, et mergulum, et ibin, 18 et cygnum, et ono-
crotalum, et porphyrionem, 19 herodionem et cha-
radrion iuxta genus suum, upupam quoque, et
vespertilionem.
de insectis volatilibus — 20 Omne de volucribus quod graditur super quat-
tuor pedes, abominabile erit vobis. 21 Quidquid
autem ambulat quidem super quattuor pedes, sed
habet longiora retro crura, per quæ salit super
terram, 22 comedere debetis, ut est bruchus in
genere suo, et attacus atque ophiomachus, ac lo-
custa, singula iuxta genus suum. 23 Quidquid au-
tem ex volucribus quattuor tantum habet pedes,
exsecrabile erit vobis:
de morticinis — 24 et quicumque morticina eorum tetigerit, pol-
luetur, et erit immundus usque ad vesperum: 25 et
si necesse fuerit ut portet quippiam horum mor-
tuum, lavabit vestimenta sua, et immundus erit
usque ad occasum solis.
quadrupedum immundorum — 26 Omne animal quod habet quidem ungulam,
sed non dividit eam, nec ruminat, immundum erit:
et qui tetigerit illud, contaminabitur. 27 Quod am-
bulat super manus ex cunctis animantibus, quæ
incedunt quadrupedia, immundum erit: qui tetige-
rit morticina eorum, polluetur usque ad vesperum.
28 Et qui portaverit huiuscemodi cadavera, lavabit
vestimenta sua, et immundus erit usque ad vespe-
rum: quia omnia hæc immunda sunt vobis.
bestiolarum immundarum — 29 Hæc quoque inter polluta reputabuntur de his,
quæ moventur in terra, mustela et mus et croco-
dilus, singula iuxta genus suum, 30 mygale, et
chamæleon, et stellio, et lacerta, et talpa: 31 omnia
hæc immunda sunt. Qui tetigerit morticina eorum,
immundus erit usque ad vesperum: 32 et super

quod ceciderit quidquam de morticinis eorum, pol-
luetur tam vas ligneum et vestimentum, quam
pelles et cilicia: et in quocumque fit opus, tingen-
tur aqua, et polluta erunt usque ad vesperum, et
sic postea mundabuntur. 33 Vas autem fictile, in
quod horum quidquam intro ceciderit, polluetur,
et idcirco frangendum est. 34 Omnis cibus, quem
comedetis, si fusa fuerit super eum aqua, immun-
dus erit: et omne liquens quod bibitur de universo
vase, immundum erit. 35 Et quidquid de morticinis
huiuscemodi ceciderit super illud, immundum erit:
sive clibani, sive chytropodes, destruentur, et im-
mundi erunt. 36 Fontes vero et cisternæ, et omnis
aquarum congregatio munda erit. Qui morticinum
eorum tetigerit, polluetur. 37 Si ceciderit super se-
mentem, non polluet eam. 38 Si autem quispiam
aqua sementem perfuderit, et postea morticinis
tacta fuerit, illico polluetur.

39 Si mortuum fuerit animal, quod licet vobis animalium mundorum
comedere, qui cadaver eius tetigerit, immundus
erit usque ad vesperum: 40 et qui comederit ex
eo quippiam, sive portaverit; lavabit vestimenta
sua, et immundus erit usque ad vesperum.

41 Omne quod reptat super terram, abominabile de reptilibus
erit, nec assumetur in cibum. 42 Quidquid super
pectus quadrupes graditur, et multos habet pedes,
sive per humum trahitur, non comedetis, quia ab-
ominabile est. 43 Nolite contaminare animas ve-
stras, nec tangatis quidquam eorum, ne immundi
sitis. 44 Ego enim sum Dominus Deus vester:
sancti estote, quia ego sanctus sum. Ne polluatis
animas vestras in omni reptili quod movetur super
terram. 45 Ego enim sum Dominus, qui eduxi vos
de Terra Ægypti, ut essem vobis in Deum. Sancti
eritis, quia ego sanctus sum.

46 Ista est lex animantium ac volucrum, et omnis conclusio
animæ viventis, quæ movetur in aqua, et reptat in ter-
ra, 47 ut differentias noveritis mundi, et immundi,
et sciatis quid comedere et quid respuere debeatis.

(44) 1 Ptr 1, 16.

2. Præcepta de puerpera, 12, 1—8

De immunditia
12 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: 2 Loquere filiis Israel, et dices ad eos:
Mulier, si suscepto semine pepererit masculum,
immunda erit septem diebus iuxta dies separationis
menstruæ. 3 Et die octavo circumcidetur infantulus: 4 ipsa vero triginta tribus diebus manebit in
sanguine purificationis suæ. Omne sanctum non
tanget, nec ingredietur in Sanctuarium, donec impleantur dies purificationis suæ. 5 Sin autem feminam pepererit, immunda erit duabus hebdomadibus iuxta ritum fluxus menstrui, et sexaginta
sex diebus manebit in sanguine purificationis suæ.
et purificatione eius
6 Cumque expleti fuerint dies purificationis suæ,
pro filio, sive pro filia, deferet agnum anniculum
in holocaustum, et pullum columbæ sive turturem
pro peccato, ad ostium tabernaculi testimonii, et
tradet sacerdoti 7 qui offeret illa coram Domino,
et orabit pro ea, et sic mundabitur a profluvio
sanguinis sui; ista est lex parientis masculum aut
feminam. 8 Quod si non invenerit manus eius,
nec potuerit offerre agnum, sumet duos turtures
vel duos pullos columbarum, unum in holocaustum,
et alterum pro peccato; orabitque pro ea sacerdos,
et sic mundabitur.

3. Præcepta de lepra, 13, 1—14, 57

De cognitione lepræ in cute
13 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, et Aaron, dicens: 2 Homo, in cuius cute et
carne ortus fuerit diversus color sive pustula, aut
quasi lucens quippiam, id est plaga lepræ, adducetur ad Aaron sacerdotem, vel ad unum quemlibet
filiorum eius. 3 Qui cum viderit lepram in cute,
et pilos in album mutatos colorem, ipsamque speciem lepræ humiliorem cute et carne reliqua; plaga
lepræ est, et ad arbitrium eius separabitur. 4 Sin
autem lucens candor fuerit in cute, nec humilior
carne reliqua, et pili coloris pristini, recludet eum

---

(2) Lc 2, 22. — (3) Lc 2, 21; Io 7, 22. — (8) Sup 5, 11; Lc 2, 24.

sacerdos septem diebus, 5 et considerabit die sep-
timo: et siquidem lepra ultra non creverit, nec
transierit in cute priores terminos, rursum reclu-
det eum septem diebus aliis. 6 Et die septimo
contemplabitur: si obscurior fuerit lepra, et non
creverit in cute, mundabit eum, quia scabies est:
lavabitque homo vestimenta sua, et mundus erit.
7 Quod si postquam a sacerdote visus est, et red-
ditus munditiæ, iterum lepra creverit; adducetur
ad eum, 8 et immunditiæ condemnabitur. 9 Plaga
lepræ si fuerit in homine, adducetur ad sacerdo-
tem, 10 et videbit eum. Cumque color albus in
cute fuerit, et capillorum mutaverit aspectum, ipsa
quoque caro viva apparuerit: 11 lepra vetustissima
iudicabitur, atque inolita cuti. Contaminabit itaque
eum sacerdos, et non recludet, quia perspicuæ im-
munditiæ est. 12 Sin autem effloruerit discurrens
lepra in cute, et operuerit omnem cutem a capite
usque ad pedes, quidquid sub aspectum oculorum
cadit, 13 considerabit eum sacerdos, et teneri lepra
mundissima iudicabit: eo quod omnis in candorem
versa sit, et idcirco homo mundus erit. 14 Quando
vero caro vivens in eo apparuerit, 15 tunc sacer-
dotis iudicio polluetur, et inter immundos reputa-
bitur; caro enim viva si lepra aspergitur, immunda
est. 16 Quod si rursum versa fuerit in alborem,
et totum hominem operuerit, 17 considerabit eum
sacerdos, et mundum esse decernet. 18 Caro au-
tem et cutis in qua ulcus natum est et sanatum,
19 et in loco ulceris cicatrix alba apparuerit, sive
subrufa, adducetur homo ad sacerdotem: 20 qui
cum viderit locum lepræ humiliorem carne reliqua,
et pilos versos in candorem, contaminabit eum:
plaga enim lepræ orta est in ulcere. 21 Quod si
pilus coloris est pristini, et cicatrix subobscura, et
vicina carne non est humilior, recludet eum septem
diebus. 22 Et si quidem creverit, adiudicabit eum
lepræ. 23 Sin autem steterit in loco suo, ulceris
est cicatrix, et homo mundus erit. 24 Caro autem
et cutis, quam ignis exusserit, et sanata albam sive
rufam habuerit cicatricem, 25 considerabit eam sa-

cerdos, et ecce versa est in alborem, et locus eius
reliqua cute est humilior: contaminabit eum, quia
plaga lepræ in cicatrice orta est. 26 Quod si pilo-
rum color non fuerit immutatus, nec humilior plaga
carne reliqua, et ipsa lepræ species fuerit sub-
obscura, recludet eum septem diebus, 27 et die
septimo contemplabitur: si creverit in cute lepra,
contaminabit eum; 28 sin autem in loco suo candor
steterit non satis clarus, plaga combustionis est, et
idcirco mundabitur, quia cicatrix est combusturæ.

lepræ in capite vel barba

29 Vir, sive mulier, in cuius capite vel barba ger-
minaverit lepra, videbit eos sacerdos. 30 Et siqui-
dem humilior fuerit locus carne reliqua, et capillus
flavus, solitoque subtilior; contaminabit eos, quia
lepra capitis ac barbæ est. 31 Sin autem viderit
locum maculæ æqualem vicinæ carni, et capillum
nigrum: recludet eum septem diebus, 32 et die
septimo intuebitur. Si non creverit macula, et ca-
pillus sui coloris est, et locus plagæ carni reliquæ
æqualis: 33 radetur homo absque loco maculæ, et
includetur septem diebus aliis. 34 Si die septimo
visa fuerit stetisse plaga in loco suo, nec humilior
carne reliqua, mundabit eum, lotisque vestibus suis
mundus erit. 35 Sin autem post emundationem rur-
sus creverit macula in cute, 36 non quæret am-
plius utrum capillus in flavum colorem sit immu-
tatus, quia aperte immundus est. 37 Porro si ste-
terit macula, et capilli nigri fuerint, noverit homi-
nem sanatum esse, et confidenter eum pronuntiet
mundum.

de cognitione vitiliginis albæ

38 Vir, sive mulier, in cuius cute candor appa-
ruerit, 39 intuebitur eos sacerdos: si deprehenderit
subobscurum alborem lucere in cute, sciat non
esse lepram, sed maculam coloris candidi, et ho-
minem mundum.

lepræ in calvitio

40 Vir, de cuius capite capilli fluunt, calvus et
mundus est: 41 et si a fronte ceciderint pili, re-
calvaster et mundus est. 42 Sin autem in calvitio
sive in recalvatione albus vel rufus color fuerit ex-
ortus, 43 et hoc sacerdos viderit, condemnabit eum
haud dubie lepræ, quæ orta est in calvitio.

44 Quicumque ergo maculatus fuerit lepra, et se-
paratus est ad arbitrium sacerdotis, 45 habebit ve-
stimenta dissuta, caput nudum, os veste contectum,
contaminatum ac sordidum se clamabit. 46 Omni
tempore quo leprosus est, et immundus, solus ha-
bitabit extra castra.

de separatione leprosi

47 Vestis lanea sive linea, quæ lepram habuerit
48 in stamine atque subtegmine, aut certe pellis,
vel quidquid ex pelle confectum est, 49 si alba vel
rufa macula fuerit infecta, lepra reputabitur, osten-
deturque sacerdoti, 50 qui consideratam recludet
septem diebus: 51 et die septimo rursus aspiciens
si deprehenderit crevisse, lepra perseverans est:
pollutum iudicabit vestimentum, et omne in quo
fuerit inventa: 52 et idcirco comburetur flammis.
53 Quod si eam viderit non crevisse, 54 præcipiet,
et lavabunt id, in quo lepra est, recludetque illud
septem diebus aliis. 55 Et cum viderit faciem qui-
dem pristinam non reversam, nec tamen crevisse
lepram, immundum iudicabit, et igne comburet, eo
quod infusa sit in superficie vestimenti vel per to-
tum, lepra. 56 Sin autem obscurior fuerit locus
lepræ, postquam vestis est lota, abrumpet eum, et
a solido dividet. 57 Quod si ultra apparuerit in his
locis, quæ prius immaculata erant, lepra volatilis et
vaga: debet igne comburi. 58 Si cessaverit, lavabit
aqua ea, quæ pura sunt, secundo, et munda erunt.
59 Ista est lex lepræ vestimenti lanei et linei, stami-
nis, atque subtegminis, omnisque supellectilis pelli-
ceæ, quomodo mundari debeat, vel contaminari.

de cognitione et tractatione vestis leprosæ

14 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di-
cens: 2 Hic est ritus leprosi, quando mun-
dandus est: Adducetur ad sacerdotem: 3 qui egres-
sus de castris, cum invenerit lepram esse munda-
tam, 4 præcipiet ei, qui purificatur, ut offerat duos
passeres vivos pro se, quibus vesci licitum est, et
lignum cedrinum, vermiculumque et hyssopum.
5 Et unum ex passeribus immolari iubebit in vase

de mundatione leprosi

(2) Mt 8, 4; Mc 1, 44; Lc 5, 14.

fictili super aquas viventes: [6] alium autem vivum
cum ligno cedrino, et cocco et hyssopo tinget in
sanguine passeris immolati, [7] quo asperget illum,
qui mundandus est, septies, ut iure purgetur: et
dimittet passerem vivum, ut in agrum avolet.
[8] Cumque laverit homo vestimenta sua, radet omnes pilos corporis, et lavabitur aqua: purificatusque ingredietur castra, ita dumtaxat ut maneat
extra tabernaculum suum septem diebus, [9] et die
septimo radet capillos capitis, barbamque et supercilia, ac totius corporis pilos.

ac de oblatione divitis

Et lotis rursum vestibus et corpore, [10] die octavo
assumet duos agnos immaculatos, et ovem anniculam absque macula, et tres decimas similæ in sacrificium, quæ conspersa sit oleo, et seorsum olei
sextarium. [11] Cumque sacerdos purificans hominem, statuerit eum, et hæc omnia coram Domino
in ostio tabernaculi testimonii, [12] tollet agnum, et
offeret eum pro delicto, oleique sextarium; et oblatis ante Dominum omnibus, [13] immolabit agnum,
ubi solet immolari hostia pro peccato, et holocaustum, id est, in loco sancto. Sicut enim pro peccato, ita et pro delicto ad sacerdotem pertinet hostia: Sancta sanctorum est. [14] Assumensque sacerdos de sanguine hostiæ, quæ immolata est pro delicto, ponet super extremum auriculæ dextræ eius
qui mundatur, et super pollices manus dextræ et
pedis: [15] et de olei sextario mittet in manum suam
sinistram, [16] tingetque digitum dextrum in eo, et
asperget coram Domino septies. [17] Quod autem reliquum est olei in læva manu, fundet super extremum auriculæ dextræ eius qui mundatur, et super
pollices manus ac pedis dextri, et super sanguinem
qui effusus est pro delicto, [18] et super caput eius.
[19] Rogabitque pro eo coram Domino, et faciet sacrificium pro peccato; tunc immolabit holocaustum,
[20] et ponet illud in altari cum libamentis suis, et
homo rite mundabitur.

et pauperis

[21] Quod si pauper est, et non potest manus eius
invenire quæ dicta sunt, pro delicto assumet agnum
ad oblationem, ut roget pro eo sacerdos, decimam-

que partem similæ conspersæ oleo in sacrificium,
et olei sextarium, 22 duosque turtures sive duos
pullos columbæ, quorum unus sit pro peccato, et
alter in holocaustum: 23 offeretque ea die octavo
purificationis suæ sacerdoti, ad ostium tabernaculi
testimonii coram Domino. 24 Qui suscipiens agnum
pro delicto et sextarium olei, levabit simul: 25 im-
molatoque agno, de sanguine eius ponet super ex-
tremum auriculæ dextræ illius qui mundatur, et
super pollices manus eius ac pedis dextri: 26 olei
vero partem mittet in manum suam sinistram,
27 in quo tingens digitum dextræ manus asperget
septies coram Domino: 28 tangetque extremum
dextræ auriculæ illius qui mundatur, et pollices
manus ac pedis dextri in loco sanguinis qui effusus
est pro delicto: 29 reliquam autem partem olei,
quæ est in sinistra manu, mittet super caput puri-
ficati, ut placet pro eo Dominum: 30 et turturem
sive pullum columbæ offeret, 31 unum pro delicto,
et alterum in holocaustum cum libamentis suis.
32 Hoc est sacrificium leprosi, qui habere non pot-
est omnia in emundationem sui.

33 Locutusque est Dominus ad Moysen et Aaron, de cognitione et tractatione domus leprosæ
dicens: 34 Cum ingressi fueritis Terram Chanaan,
quam ego dabo vobis in possessionem, si fuerit
plaga lepræ in ædibus, 35 ibit cuius est domus,
nuntians sacerdoti, et dicet: Quasi plaga lepræ
videtur mihi esse in domo mea. 36 At ille præ-
cipiet ut efferant universa de domo, priusquam in-
grediatur eam, et videat utrum leprosa sit, ne im-
munda fiant omnia quæ in domo sunt. Intrabitque
postea ut consideret lepram domus: 37 et cum vi-
derit in parietibus illius quasi valliculas pallore sive
rubore deformes, et humiliores superficie reliqua,
38 egredietur ostium domus, et statim claudet illam
septem diebus. 39 Reversusque die septimo, con-
siderabit eam; si invenerit crevisse lepram, 40 iu-
bebit erui lapides in quibus lepra est, et proiici
eos extra civitatem in locum immundum: 41 do-

(22) Sup 5, 11; 12, 8; Lc 2, 24.

mum autem ipsam radi intrinsecus per circuitum,
et spargi pulverem rasuræ extra urbem in locum
immundum, 42 lapidesque alios reponi pro his qui
ablati fuerint, et luto alio liniri domum. 43 Sin au-
tem postquam eruti sunt lapides, et pulvis erasus,
et alia terra lita, 44 ingressus sacerdos viderit re-
versam lepram, et parietes respersos maculis, lepra
est perseverans, et immunda domus: 45 quam sta-
tim destruent, et lapides eius ac ligna, atque uni-
versum pulverem proiicient extra oppidum in lo-
cum immundum. 46 Qui intraverit domum quando
clausa est, immundus erit usque ad vesperum:
47 et qui dormierit in ea, et comederit quippiam,
lavabit vestimenta sua. 48 Quod si introiens sacer-
dos viderit lepram non crevisse in domo, post-
quam denuo lita fuerit, purificabit eam reddita sa-
nitate: 49 et in purificationem eius sumet duos
passeres, lignumque cedrinum, et vermiculum at-
que hyssopum: 50 et immolato uno passere in vase
fictili super aquas vivas, 51 tollet lignum cedrinum,
et hyssopum, et coccum et passerem vivum, et
tinget omnia in sanguine passeris immolati, atque
in aquis viventibus, et asperget domum septies,
52 purificabitque eam tam in sanguine passeris quam
in aquis viventibus, et in passere vivo, lignoque
cedrino et hyssopo atque vermiculo. 53 Cumque
dimiserit passerem avolare in agrum libere, orabit
pro domo, et iure mundabitur.

conclusio

54 Ista est lex omnis lepræ et percussuræ, 55 le-
præ vestium et domorum, 56 cicatricis et erum-
pentium papularum, lucentis maculæ, et in varias
species, coloribus immutatis, 57 ut possit sciri quo
tempore mundum quid, vel immundum sit.

4. Præcepta de immunditia sexuali, 15, 1—33

De fluxu seminis

15 1 Locutusque est Dominus ad Moysen et Aa-
ron, dicens: 2 Loquimini filiis Israel, et di-
cite eis: Vir, qui patitur fluxum seminis, immun-
dus erit. 3 Et tunc iudicabitur huic vitio subiacere,
cum per singula momenta adhæserit carni eius,
atque concreverit fœdus humor. 4 Omne stratum,

in quo dormierit, immundum erit, et ubicumque
sederit. 5 Si quis hominum tetigerit lectum eius,
lavabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua, immun-
dus erit usque ad vesperum. 6 Si sederit ubi ille
sederat, et ipse lavabit vestimenta sua: et lotus
aqua, immundus erit usque ad vesperum. 7 Qui
tetigerit carnem eius, lavabit vestimenta sua: et
ipse lotus aqua, immundus erit usque ad vesperum.
8 Si salivam huiuscemodi homo iecerit super eum
qui mundus est, lavabit vestimenta sua: et lotus
aqua, immundus erit usque ad vesperum. 9 Sagma,
super quo sederit, immundum erit: 10 et quidquid
sub eo fuerit, qui fluxum seminis patitur, pollutum
erit usque ad vesperum. Qui portaverit horum
aliquid, lavabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua,
immundus erit usque ad vesperum. 11 Omnis,
quem tetigerit qui talis est, non lotis ante mani-
bus, lavabit vestimenta sua: et lotus aqua, immun-
dus erit usque ad vesperum. 12 Vas fictile quod
tetigerit, confringetur: vas autem ligneum lavabitur
aqua. 13 Si sanatus fuerit qui huiuscemodi sustinet
passionem, numerabit septem dies post emunda-
tionem sui, et lotis vestibus et toto corpore in
aquis viventibus, erit mundus. 14 Die autem octavo
sumet duos turtures, aut duos pullos columbæ, et
veniet in conspectum Domini ad ostium taberna-
culi testimonii, dabitque eos sacerdoti, 15 qui faciet
unum pro peccato, et alterum in holocaustum: ro-
gabitque pro eo coram Domino, ut emundetur a
fluxu seminis sui.

16 Vir de quo egreditur semen coitus, lavabit
aqua omne corpus suum: et immundus erit usque
ad vesperum. 17 Vestem et pellem, quam habue-
rit, lavabit aqua, et immunda erit usque ad vespe-
rum. 18 Mulier, cum qua coierit, lavabitur aqua,
et immunda erit usque ad vesperum.

de effusione seminis

19 Mulier, quæ redeunte mense patitur fluxum
sanguinis, septem diebus separabitur. 20 Omnis qui
tetigerit eam, immundus erit usque ad vesperum:
21 et in quo dormierit vel sederit diebus separa-
tionis suæ, polluetur. 22 Qui tetigerit lectum eius,

de sanguine menstruali

lavabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua, immun-
dus erit usque ad vesperum. 23 Omne vas, super
quo illa sederit, quisquis attigerit, lavabit vesti-
menta sua: et ipse lotus aqua, pollutus erit usque
ad vesperum. 24 Si coierit cum ea vir tempore
sanguinis menstrualis, immundus erit septem die-
bus: et omne stratum, in quo dormierit, polluetur.

de fluxu sanguinis

25 Mulier, quæ patitur multis diebus fluxum san-
guinis non in tempore menstruali, vel quæ post
menstruum sanguinem fluere non cessat, quamdiu
subiacet huic passioni, immunda erit quasi sit in
tempore menstruo; 26 omne stratum, in quo dor-
mierit, et vas in quo sederit, pollutum erit; 27 qui-
cumque tetigerit ea, lavabit vestimenta sua: et ipse
lotus aqua, immundus erit usque ad vesperum.
28 Si steterit sanguis, et fluere cessaverit, numera-
bit septem dies purificationis suæ: 29 et die octavo
offeret pro se sacerdoti duos turtures, aut duos
pullos columbarum ad ostium tabernaculi testimo-
nii: 30 qui unum faciet pro peccato, et alterum in
holocaustum, rogabitque pro ea coram Domino, et
pro fluxu immunditiæ eius. 31 Docebitis ergo filios
Israel ut caveant immunditiam, et non moriantur
in sordibus suis, cum polluerint tabernaculum meum
quod est inter eos.

conclusio

32 Ista est lex eius, qui patitur fluxum seminis,
et qui polluitur coitu, 33 et quæ menstruis tem-
poribus separatur, vel quæ iugi fluit sanguine, et
hominis, qui dormierit cum ea.

5. Præcepta de die expiationis, 16, 1—34

De præparatione

16 1 Locutusque est Dominus ad Moysen post
mortem duorum filiorum Aaron, quando of-
ferentes ignem alienum interfecti sunt: 2 et præ-
cepit ei, dicens: Loquere ad Aaron fratrem tuum,
ne omni tempore ingrediatur Sanctuarium, quod
est intra velum coram propitiatorio quo tegitur
arca, ut non moriatur (quia in nube apparebo su-

(1) Sup 10, 1. 2. — (2) Ex 30, 10; Hbr 9, 7.

per oraculum) [3] nisi hæc ante fecerit: Vitulum
pro peccato offeret, et arietem in holocaustum.
[4] Tunica linea vestietur, feminalibus lineis verenda
celabit: accingetur zona linea, cidarim lineam im-
ponet capiti: hæc enim vestimenta sunt sancta:
quibus cunctis, cum lotus fuerit, induetur. [5] Susci-
pietque ab universa multitudine filiorum Israel duos
hircos pro peccato, et unum arietem in holocau-
stum.

[6] Cumque obtulerit vitulum, et oraverit pro se
et pro domo sua, [7] duos hircos stare faciet coram
Domino in ostio tabernaculi testimonii: [8] mittens-
que super utrumque sortem, unam Domino, et al-
teram capro emissario: [9] cuius exierit sors Do-
mino, offeret illum pro peccato: [10] cuius autem in
caprum emissarium, statuet eum vivum coram
Domino, ut fundat preces super eo, et emittat eum
in solitudinem. [11] His rite celebratis, offeret vitu-
lum et rogans pro se et pro domo sua, immolabit
eum: [12] assumptoque thuribulo, quod de prunis al-
taris impleverit, et hauriens manu compositum thy-
miama in incensum, ultra velum intrabit in Sancta:
[13] ut positis super ignem aromatibus, nebula eorum
et vapor operiat oraculum, quod est supra testi-
monium, et non moriatur. [14] Tollet quoque de san-
guine vituli, et asperget digito septies contra pro-
pitiatorium ad orientem. [15] Cumque mactaverit hir-
cum pro peccato populi, inferet sanguinem eius
intra velum, sicut præceptum est de sanguine vi-
tuli, ut aspergat e regione oraculi, [16] et expiet
Sanctuarium ab immunditiis filiorum Israel, et a
prævaricationibus eorum, cunctisque peccatis. Iuxta
hunc ritum faciet tabernaculo testimonii, quod fixum
est inter eos in medio sordium habitationis eorum.
[17] Nullus hominum sit in tabernaculo quando pon-
tifex Sanctuarium ingreditur, ut roget pro se et
pro domo sua, et pro universo cœtu Israel donec
egrediatur. [18] Cum autem exierit ad altare quod
coram Domino est, oret pro se, et sumptum san-

de ritu celebrationis

(17) Lc 1, 10.

guinem vituli atque hirci fundat super cornua eius
per gyrum: 19 aspergensque digito septies, expiet,
et sanctificet illud ab immunditiis filiorum Israel.
20 Postquam emundaverit Sanctuarium, et taberna-
culum, et altare, tunc offerat hircum viventem:
21 et posita utraque manu super caput eius, con-
fiteatur omnes iniquitates filiorum Israel, et uni-
versa delicta atque peccata eorum: quæ imprecans
capiti eius, emittet illum per hominem paratum,
in desertum. 22 Cumque portaverit hircus omnes
iniquitates eorum in terram solitariam, et dimissus
fuerit in deserto, 23 revertetur Aaron in taberna-
culum testimonii, et depositis vestibus, quibus prius
indutus erat cum intraret Sanctuarium, relictisque
ibi, 24 lavabit carnem suam in loco sancto, indue-
turque vestibus suis. Et postquam egressus obtu-
lerit holocaustum suum ac plebis, rogabit tam pro
se quam pro populo: 25 et adipem, qui oblatus est
pro peccatis, adolebit super altare. 26 Ille vero, qui
dimiserit caprum emissarium, lavabit vestimenta
sua et corpus aqua, et sic ingredietur in castra.
27 Vitulum autem et hircum, qui pro peccato fue-
rant immolati, et quorum sanguis illatus est in
Sanctuarium ut expiatio compleretur, asportabunt
foras castra, et comburent igni tam pelles quam
carnes eorum ac fimum: 28 et quicumque combus-
serit ea, lavabit vestimenta sua, et carnem aqua,
et sic ingredietur in castra.
atque 29 Eritque vobis hoc legitimum sempiternum.
tempore Mense septimo, decima die mensis affligetis animas
vestras, nullumque opus facietis, sive indigena,
sive advena qui peregrinatur inter vos. 30 In hac
die expiatio erit vestri, atque mundatio ab omni-
bus peccatis vestris: coram Domino mundabimini.
31 Sabbatum enim requietionis est, et affligetis ani-
mas vestras religione perpetua. 32 Expiabit autem
sacerdos, qui unctus fuerit, et cuius manus initiatæ
sunt ut sacerdotio fungatur pro patre suo: indue-
turque stola linea et vestibus sanctis, 33 et expiabit

(27) Hbr 13, 11. — (29) Inf 23, 27.

Sanctuarium et tabernaculum testimonii atque al-
tare, sacerdotes quoque et universum populum.
34 Eritque vobis hoc legitimum sempiternum, ut
oretis pro filiis Israel, et pro cunctis peccatis eo-
rum semel in anno. Fecit igitur sicut præceperat
Dominus Moysi.

II. De pietate vitæ, 17, 1—25, 55

1. Præcepta de esu carnium, 17, 1—16

17 1 Et locutus est Dominus ad Moysen, di- Occisa
cens: 2 Loquere Aaron et filiis eius, et cunc- sanctifi-
tis filiis Israel, dicens ad eos: Iste est sermo, quem centur
mandavit Dominus, dicens: 3 Homo quilibet de
domo Israel, si occiderit bovem aut ovem, sive
capram in castris vel extra castra, 4 et non obtu-
lerit ad ostium tabernaculi oblationem Domino,
sanguinis reus erit: quasi si sanguinem fuderit, sic
peribit de medio populi sui. 5 Ideo sacerdoti of-
ferre debent filii Israel hostias suas, quas occident
in agro, ut sanctificentur Domino ante ostium ta-
bernaculi testimonii, et immolent eas hostias paci-
ficas Domino. 6 Fundetque sacerdos sanguinem su-
per altare Domini ad ostium tabernaculi testimonii,
et adolebit adipem in odorem suavitatis Domino:
7 et nequaquam ultra immolabunt hostias suas dæ-
monibus, cum quibus fornicati sunt. Legitimum
sempiternum erit illis et posteris eorum. 8 Et ad
ipsos dices: Homo de domo Israel, et de advenis,
qui peregrinantur apud vos, qui obtulerit holocau-
stum sive victimam, 9 et ad ostium tabernaculi
testimonii non adduxerit eam, ut offeratur Domino,
interibit de populo suo.

10 Homo quilibet de domo Israel, et de advenis sanguis
qui peregrinantur inter eos, si comederit sangui- et morti-
nem, obfirmabo faciem meam contra animam illius, cina ne
et disperdam eam de populo suo, 11 quia anima come-
carnis in sanguine est: et ego dedi illum vobis, dantur
ut super altare in eo expietis pro animabus ve-
stris, et sanguis pro animæ piaculo sit. 12 Idcirco
dixi filiis Israel: Omnis anima ex vobis non com-

edet sanguinem, nec ex advenis, qui peregrinantur
apud vos. 13 Homo quicumque de filiis Israel, et
de advenis, qui peregrinantur apud vos, si vena-
tione, atque aucupio ceperit feram vel avem, qui-
bus vesci licitum est, fundat sanguinem eius, et
operiat illum terra. 14 Anima enim omnis carnis
in sanguine est: unde dixi filiis Israel: Sanguinem
universæ carnis non comedetis, quia anima carnis
in sanguine est: et quicumque comederit illum, in-
teribit. 15 Anima, quæ comederit morticinum, vel
captum a bestia, tam de indigenis, quam de ad-
venis, lavabit vestimenta sua et semetipsum aqua,
et contaminatus erit usque ad vesperum: et hoc
ordine mundus fiet. 16 Quod si non laverit vesti-
menta sua et corpus, portabit iniquitatem suam.

2. Præcepta de castitate, 18, 1—30

Evitentur 18 1 Locutus est Dominus ad Moysen, dicens:
2 Loquere filiis Israel, et dices ad eos: Ego
Dominus Deus vester: 3 iuxta consuetudinem Ter-
ræ Ægypti, in qua habitastis, non facietis: et iuxta
morem Regionis Chanaan, ad quam ego introduc-
turus sum vos, non agetis, nec in legitimis eorum
ambulabitis. 4 Facietis iudicia mea, et præcepta
mea servabitis, et ambulabitis in eis. Ego Dominus
Deus vester. 5 Custodite leges meas atque iudicia,
quæ faciens homo, vivet in eis. Ego Dominus.
incestus 6 Omnis homo ad proximam sanguinis sui non
accedet, ut revelet turpitudinem eius. Ego Domi-
nus. 7 Turpitudinem patris tui et turpitudinem
matris tuæ non discooperies: mater tua est, non
revelabis turpitudinem eius. 8 Turpitudinem uxoris
patris tui non discooperies: turpitudo enim patris
tui est. 9 Turpitudinem sororis tuæ ex patre, sive
ex matre, quæ domi vel foris genita est, non re-
velabis. 10 Turpitudinem filiæ filii tui vel neptis ex
filia non revelabis: quia turpitudo tua est. 11 Tur-
pitudinem filiæ uxoris patris tui, quam peperit patri

---

(14) Gn 9, 4; Sup 7, 26. — (5) Ez 20, 11; Rom 10, 5; Gal 3, 12.

tuo, et est soror tua, non revelabis. 12 Turpitudi-
nem sororis patris tui non discooperies: quia caro
est patris tui. 13 Turpitudinem sororis matris tuæ
non revelabis, eo quod caro sit matris tuæ. 14 Tur-
pitudinem patrui tui non revelabis, nec accedes ad
uxorem eius, quæ tibi affinitate coniungitur. 15 Tur-
pitudinem nurus tuæ non revelabis, quia uxor filii
tui est, nec discooperies ignominiam eius. 16 Tur-
pitudinem uxoris fratris tui non revelabis: quia
turpitudo fratris tui est. 17 Turpitudinem uxoris
tuæ et filiæ eius non revelabis. Filiam filii eius,
et filiam filiæ illius non sumes, ut reveles ignomi-
niam eius: quia caro illius sunt, et talis coitus in-
cestus est. 18 Sororem uxoris tuæ in pellicatum
illius non accipies, nec revelabis turpitudinem eius
adhuc illa vivente.

19 Ad mulierem, quæ patitur menstrua, non ac- et aliæ
cedes, nec revelabis fœditatem eius. 20 Cum uxore fœditates
proximi tui non coibis, nec seminis commistione
maculaberis. 21 De semine tuo non dabis ut con-
secretur idolo Moloch, nec pollues nomen Dei tui.
Ego Dominus. 22 Cum masculo non commiscearis
coitu femineo, quia abominatio est. 23 Cum omni
pecore non coibis, nec maculaberis cum eo. Mulier
non succumbet iumento, nec miscebitur ei: quia
scelus est.

24 Nec polluamini in omnibus his, quibus conta- quæ pu-
minatæ sunt universæ gentes, quas ego eiiciam niuntur
ante conspectum vestrum, 25 et quibus polluta est
terra: cuius ego scelera visitabo, ut evomat habita-
tores suos. 26 Custodite legitima mea atque iudi-
cia, et non faciatis ex omnibus abominationibus
istis, tam indigena quam colonus qui peregrinantur
apud vos. 27 Omnes enim exsecrationes istas fece-
runt accolæ terræ qui fuerunt ante vos, et pollue-
runt eam. 28 Cavete ergo ne et vos similiter evo-
mat, cum paria feceritis, sicut evomuit gentem,
quæ fuit ante vos. 29 Omnis anima, quæ fecerit
de abominationibus his quippiam, peribit de medio

(21) Inf 20, 2. — (23) Inf 20, 16.

populi sui. 30 Custodite mandata mea. Nolite fa-
cere quæ fecerunt hi qui fuerunt ante vos, et ne
polluamini in eis. Ego Dominus Deus vester.

3. Præcepta de sanctitate necessitudinum, 19, 1—37

Erga parentes ac Deum

19 1 Locutus est Dominus ad Moysen, dicens:
2 Loquere ad omnem cœtum filiorum Israel,
et dices ad eos: Sancti estote, quia ego sanctus
sum, Dominus Deus vester. 3 Unusquisque patrem
suum, et matrem suam timeat. Sabbata mea cu-
stodite. Ego Dominus Deus vester. 4 Nolite con-
verti ad idola, nec deos conflatiles faciatis vobis.
Ego Dominus Deus vester. 5 Si immolaveritis ho-
stiam pacificorum Domino ut sit placabilis, 6 eo die
quo fuerit immolata, comedetis eam, et die altero:
quidquid autem residuum fuerit in diem tertium,
igne comburetis. 7 Si quis post biduum comederit
ex ea, profanus erit, et impietatis reus: 8 porta-
bitque iniquitatem suam, quia sanctum Domini pol-
luit, et peribit anima illa de populo suo.

erga proximum

9 Cum messueris segetes terræ tuæ, non tonde-
bis usque ad solum superficiem terræ: nec rema-
nentes spicas colliges. 10 Neque in vinea tua race-
mos et grana decidentia congregabis, sed pauperi-
bus et peregrinis carpenda dimittes. Ego Dominus
Deus vester. 11 Non facietis furtum. Non mentie-
mini, nec decipiet unusquisque proximum suum.
12 Non periurabis in nomine meo, nec pollues no-
men Dei tui. Ego Dominus. 13 Non facies calum-
niam proximo tuo, nec vi opprimes eum. Non
morabitur opus mercennarii tui apud te usque mane.
14 Non maledices surdo, nec coram cæco pones
offendiculum: sed timebis Dominum Deum tuum,
quia ego sum Dominus. 15 Non facies quod ini-
quum est, nec iniuste iudicabis. Non consideres
personam pauperis, nec honores vultum potentis.
Iuste iudica proximo tuo. 16 Non eris criminator,

---

(2) Sup 11, 44; 1 Ptr 1, 16. — (9) Inf 23, 22. — (12) Ex 20, 7. — (13) Sir 10, 6. — Dt 24, 14; Tob 4, 15. — (15) Dt 1, 17; 16, 19.

nec susurro in populo. Non stabis contra sangui-
nem proximi tui. Ego Dominus. 17 Non oderis fra-
trem tuum in corde tuo, sed publice argue eum,
ne habeas super illo peccatum. 18 Non quæras ul-
tionem, nec memor eris iniuriæ civium tuorum.
Diliges amicum tuum sicut teipsum. Ego Dominus.
19 Leges meas custodite. Iumentum tuum non *in circumstantiis variis*
facies coire cum alterius generis animantibus.
Agrum tuum non seres diverso semine. Veste,
quæ ex duobus texta est, non indueris. 20 Homo
si dormierit cum muliere coitu seminis, quæ sit
ancilla etiam nubilis, et tamen pretio non redempta,
nec libertate donata: vapulabunt ambo, et non mo-
rientur, quia non fuit libera. 21 Pro delicto autem
suo offeret Domino ad ostium tabernaculi testimonii
arietem: 22 orabitque pro eo sacerdos, et pro pec-
cato eius coram Domino, et repropitiabitur ei, di-
mitteturque peccatum. 23 Quando ingressi fueritis
terram, et plantaveritis in ea ligna pomifera, aufe-
retis præputia eorum: poma, quæ germinant, im-
munda erunt vobis, nec edetis ex eis. 24 Quarto
autem anno omnis fructus eorum sanctificabitur
laudabilis Domino. 25 Quinto autem anno comede-
tis fructus, congregantes poma quæ proferunt. Ego
Dominus Deus vester. 26 Non comedetis cum san-
guine. Non augurabimini, nec observabitis somnia.
27 Neque in rotundum attondebitis comam: nec ra-
detis barbam. 28 Et super mortuo non incidetis
carnem vestram, neque figuras aliquas, aut stigmata
facietis vobis. Ego Dominus. 29 Ne prostituas filiam
tuam, ne contaminetur terra, et impleatur piaculo.
30 Sabbata mea custodite, et Sanctuarium meum
metuite. Ego Dominus. 31 Non declinetis ad magos,
nec ab ariolis aliquid sciscitemini, ut polluamini
per eos. Ego Dominus Deus vester. 32 Coram cano
capite consurge, et honora personam senis: et time
Dominum Deum tuum. Ego sum Dominus. 33 Si
habitaverit advena in terra vestra, et moratus fue-

(17) 1 Io 2, 11; 3, 14. — Sir 19, 13; Lc 17, 3. — (18) Mt 5, 43; 22, 39; Rom 13, 9. — (33) Ex 22, 21.

rit inter vos, non exprobretis ei: 34 sed sit inter
vos quasi indigena: et diligetis eum quasi vosmet-
ipsos: fuistis enim et vos advenæ in Terra Ægypti.
Ego Dominus Deus vester. 35 Nolite facere ini-
quum aliquid in iudicio, in regula, in pondere, in
mensura. 36 Statera iusta, et æqua sint pondera,
iustus modius, æquusque sextarius. Ego Dominus
Deus vester, qui eduxi vos de Terra Ægypti. 37 Cu-
stodite omnia præcepta mea, et universa iudicia,
et facite ea. Ego Dominus.

4. Sanctio præceptorum præcedentium. 20, 1—27

Pœna mortis

20 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di-
cens: 2 Hæc loqueris filiis Israel: Homo de
filiis Israel, et de advenis, qui habitant in Israel, si
quis dederit de semine suo idolo Moloch, morte
moriatur: populus terræ lapidabit eum. 3 Et ego
ponam faciem meam contra illum: succidamque eum
de medio populi sui, eo quod dederit de semine
suo Moloch, et contaminaverit Sanctuarium meum,
ac polluerit nomen sanctum meum. 4 Quod si neg-
ligens populus terræ, et quasi parvipendens impe-
rium meum, dimiserit hominem qui dedit de se-
mine suo Moloch, nec voluerit eum occidere: 5 po-
nam faciem meam super hominem illum, et super
cognationem eius, succidamque et ipsum, et omnes
qui consenserunt ei ut fornicaretur cum Moloch,
de medio populi sui. 6 Anima, quæ declinaverit ad
magos et ariolos, et fornicata fuerit cum eis, ponam
faciem meam contra eam, et interficiam illam de
medio populi sui. 7 Sanctificamini et estote sancti,
quia ego sum Dominus Deus vester. 8 Custodite
præcepta mea, et facite ea: Ego Dominus qui sanc-
tifico vos. 9 Qui maledixerit patri suo, aut matri,
morte moriatur: patri, matrique maledixit, sanguis
eius sit super eum. 10 Si mœchatus quis fuerit cum
uxore alterius, et adulterium perpetraverit cum con-
iuge proximi sui, morte moriantur et mœchus et

(2) Sup 18, 21. — (7) 1 Ptr 1, 16. — (9) Ex 21, 17; Mt 15, 4; Mc 7, 10. — (10) Dt 22, 22; Io 8, 5.

adultera. 11 Qui dormierit cum noverca sua, et re
velaverit ignominiam patris sui, morte moriantur
ambo: sanguis eorum sit super eos. 12 Si quis dor-
mierit cum nuru sua, uterque moriatur, quia scelus
operati sunt: sanguis eorum sit super eos. 13 Qui
dormierit cum masculo coitu femineo, uterque ope-
ratus est nefas, morte moriantur: sit sanguis eorum
super eos. 14 Qui supra uxorem filiam, duxerit
matrem eius, scelus operatus est: vivus ardebit
cum eis, nec permanebit tantum nefas in medio
vestri. 15 Qui cum iumento et pecore coierit, morte
moriatur: pecus quoque occidite. 16 Mulier, quæ
succubuerit cuilibet iumento, simul interficietur cum
eo: sanguis eorum sit super eos.

17 Qui acceperit sororem suam filiam patris sui, pœna ex-
vel filiam matris suæ, et viderit turpitudinem eius, commu-
illaque conspexerit fratris ignominiam: nefariam nicatio-
rem operati sunt: occidentur in conspectu populi nis
sui, eo quod turpitudinem suam mutuo revelave-
rint, et portabunt iniquitatem suam. 18 Qui coie-
rit cum muliere in fluxu menstruo, et revelaverit
turpitudinem eius, ipsaque aperuerit fontem san-
guinis sui, interficientur ambo de medio populi sui.
19 Turpitudinem materteræ, et amitæ tuæ non dis-
cooperies: qui hoc fecerit, ignominiam carnis suæ
nudavit, portabunt ambo iniquitatem suam. 20 Qui
coierit cum uxore patrui, vel avunculi sui, et re-
velaverit ignominiam cognationis suæ, portabunt
ambo peccatum suum: absque liberis morientur.
21 Qui duxerit uxorem fratris sui, rem facit illici-
tam, turpitudinem fratris sui revelavit: absque li-
beris erunt.

22 Custodite leges meas, atque iudicia, et facite pœna
ea: ne et vos evomat terra quam intraturi estis expulsio-
et habitaturi. 23 Nolite ambulare in legitimis natio- nis
num, quas ego expulsurus sum ante vos. Omnia
enim hæc fecerunt, et abominatus sum eas. 24 Vo-
bis autem loquor: Possidete terram eorum, quam
dabo vobis in hereditatem, terram fluentem lacte

(16) Sup 18, 23.

et melle. Ego Dominus Deus vester, qui separavi
vos a ceteris populis. 25 Separate ergo et vos iu-
mentum mundum ab immundo, et avem mundam
ab immunda: ne polluatis animas vestras in pe-
core, et avibus, et cunctis quæ moventur in terra,
et quæ vobis ostendi esse polluta. 26 Eritis mihi
sancti, quia sanctus sum ego Dominus, et separavi
vos a ceteris populis, ut essetis mei.

pœna mortis

27 Vir, sive mulier, in quibus pythonicus, vel di-
vinationis fuerit spiritus, morte moriantur; lapidi-
bus obruent eos: sanguis eorum sit super illos.

5. Præcepta pro sacerdotibus, 21, 1—22, 33

De funeribus et matrimoniis

21 1 Dixit quoque Dominus ad Moysen: Lo-
quere ad sacerdotes filios Aaron, et dices ad
eos: Ne contaminetur sacerdos in mortibus civium
suorum, 2 nisi tantum in consanguineis, ac pro-
pinquis, id est, super patre, et matre, et filio, et
filia, fratre quoque, 3 et sorore virgine quæ non
est nupta viro: 4 sed nec in principe populi sui
contaminabitur. 5 Non radent caput, nec barbam,
neque in carnibus suis facient incisuras. 6 Sancti
erunt Deo suo, et non polluent nomen eius: in-
censum enim Domini, et panes Dei sui offerunt,
et ideo sancti erunt. 7 Scortum et vile prostibu-
lum non ducent uxorem, nec eam, quæ repudiata
est a marito: quia consecrati sunt Deo suo, 8 et
panes propositionis offerunt. Sint ergo sancti, quia
et ego sanctus sum, Dominus, qui sanctifico eos.
9 Sacerdotis filia si deprehensa fuerit in stupro, et
violaverit nomen patris sui, flammis exuretur.
10 Pontifex, id est, sacerdos maximus inter fratres
suos, super cuius caput fusum est unctionis oleum,
et cuius manus in sacerdotio consecratæ sunt, ve-
stitusque est sanctis vestibus, caput suum non
discooperiet, vestimenta non scindet: 11 et ad om-
nem mortuum non ingredietur omnino; super patre
quoque suo, et matre non contaminabitur. 12 Nec

(26) 1 Ptr 1, 16. — (27) Dt 18, 11; 1 Sm 28, 7. —
5) Sup 19, 27; Ez 44, 20. — (7) Sup 19, 29.

egredietur de sanctis, ne polluat Sanctuarium Do-
mini, quia oleum sanctæ unctionis Dei sui super
eum est. Ego Dominus. 13 Virginem ducet uxo-
rem: 14 Viduam autem et repudiatam, et sordi-
dam, atque meretricem non accipiet, sed puellam
de populo suo: 15 ne commisceat stirpem generis
sui vulgo gentis suæ: quia ego Dominus qui sanc-
tifico eum.

16 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: de accessu ad altare
17 Loquere ad Aaron: Homo de semine tuo per
familias qui habuerit maculam, non offeret panes
Deo suo, 18 nec accedet ad ministerium eius: si
cæcus fuerit, si claudus, si parvo vel grandi, vel
torto naso, 19 si fracto pede, si manu, 20 si gib-
bus, si lippus, si albuginem habens in oculo, si iu-
gem scabiem, si impetiginem in corpore, vel her-
niosus. 21 Omnis qui habuerit maculam de semine
Aaron sacerdotis, non accedet offerre hostias Do-
mino, nec panes Deo suo: 22 vescetur tamen pa-
nibus, qui offeruntur in Sanctuario, 23 ita dumta-
xat, ut intra velum non ingrediatur, nec accedat
ad altare, quia maculam habet, et contaminare non
debet Sanctuarium meum. Ego Dominus qui sanc-
tifico eos. 24 Locutus est ergo Moyses ad Aaron,
et ad filios eius, et ad omnem Israel cuncta quæ
fuerant sibi imperata.

22 1 Locutus quoque est Dominus ad Moysen, de esu sanctificatorum
dicens: 2 Loquere ad Aaron et ad filios eius,
ut caveant ab his quæ consecrata sunt filiorum
Israel, et non contaminent nomen sanctificatorum
mihi, quæ ipsi offerunt. Ego Dominus. 3 Dic ad
eos, et ad posteros eorum: Omnis homo, qui ac-
cesserit de stirpe vestra ad ea quæ consecrata sunt,
et quæ obtulerunt filii Israel Domino, in quo est
immunditia, peribit coram Domino. Ego sum Do-
minus. 4 Homo de semine Aaron, qui fuerit le-
prosus, aut patiens fluxum seminis, non vescetur
de his quæ sanctificata sunt mihi donec sanetur.

(13) Ez 44, 22.

Qui tetigerit immundum super mortuo, et ex quo
egreditur semen quasi coitus, 5 et qui tangit rep-
tile, et quodlibet immundum, cuius tactus est sor-
didus, 6 immundus erit usque ad vesperum, et
non vescetur his quæ sanctificata sunt: sed cum
laverit carnem suam aqua, 7 et occubuerit sol, tunc
mundatus vescetur de sanctificatis, quia cibus illius
est. 8 Morticinum et captum a bestia non com-
edent, nec polluentur in eis. Ego sum Dominus.
9 Custodiant præcepta mea, ut non subiaceant pec-
cato, et moriantur in Sanctuario, cum polluerint
illud. Ego Dominus qui sanctifico eos. 10 Omnis
alienigena non comedet de sanctificatis, inquilinus
sacerdotis, et mercennarius non vescentur ex eis.
11 Quem autem sacerdos emerit, et qui vernaculus
domus eius fuerit, hi comedent ex eis. 12 Si filia
sacerdotis cuilibet ex populo nupta fuerit: de his
quæ sanctificata sunt, et de primitiis non vescetur;
13 sin autem vidua, vel repudiata, et absque liberis
reversa fuerit ad domum patris sui: sicut puella
consueverat, aletur cibis patris sui. Omnis alieni-
gena comedendi ex eis non habet potestatem. 14 Qui
comederit de sanctificatis per ignorantiam, addet
quintam partem cum eo quod comedit, et dabit
sacerdoti in Sanctuarium. 15 Nec contaminabunt
sanctificata filiorum Israel, quæ offerunt Domino:
16 ne forte sustineant iniquitatem delicti sui, cum
sanctificata comederint. Ego Dominus qui sancti-
fico eos.

de oblatione in genere

17 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
18 Loquere ad Aaron et filios eius et ad omnes
filios Israel, dicesque ad eos: Homo de domo Is-
rael, et de advenis qui habitant apud vos, qui ob-
tulerit oblationem suam, vel vota solvens, vel
sponte offerens, quidquid illud obtulerit in holo-
caustum Domini, 19 ut offeratur per vos, masculus
immaculatus erit ex bobus, et ovibus, et ex capris:
20 si maculam habuerit, non offeretis, neque erit
acceptabile. 21 Homo qui obtulerit victimam pacifi-

(8) Sup 17, 15; Dt 14, 21; Ez 44, 31.

corum Domino, vel vota solvens, vel sponte offe-
rens, tam de bobus quam de ovibus, immaculatum
offeret, ut acceptabile sit: omnis macula non erit
in eo. 22 Si cæcum fuerit, si fractum, si cicatricem
habens, si papulas, aut scabiem, aut impetiginem:
non offeretis ea Domino, nec adolebitis ex eis super
altare Domini. 23 Bovem et ovem, aure et cauda
amputatis, voluntarie offerre potes, votum autem
ex eis solvi non potest. 24 Omne animal, quod vel
contritis vel tusis, vel sectis, ablatisque testiculis
est, non offeretis Domino, et in terra vestra hoc
omnino ne faciatis. 25 De manu alienigenæ non
offeretis panes Deo vestro, et quidquid aliud dare
voluerit: quia corrupta, et maculata sunt omnia:
non suscipietis ea.

26 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: et in specie
27 Bos, ovis, et capra cum genita fuerint, septem
diebus erunt sub ubere matris suæ: die autem oc-
tavo, et deinceps offerri poterunt Domino. 28 Sive
illa bos, sive ovis, non immolabuntur una die cum
fetibus suis. 29 Si immolaveritis hostiam pro gra-
tiarum actione Domino, ut possit esse placabilis,
30 eodem die comedetis eam, non remanebit quid-
quam in mane alterius diei. Ego Dominus.

31 Custodite mandata mea, et facite ea. Ego Do- admonitio
minus. 32 Ne polluatis nomen meum sanctum, ut
sanctificer in medio filiorum Israel. Ego Dominus
qui sanctifico vos, 33 et eduxi de Terra Ægypti,
ut essem vobis in Deum. Ego Dominus.

6. Præcepta de celebratione festorum, 23, 1—44

23 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di- Sabbati
cens: 2 Loquere filiis Israel, et dices ad eos:
Hæ sunt feriæ Domini, quas vocabitis sanctas.
3 Sex diebus facietis opus: dies septimus, quia sab-
bati requies est, vocabitur sanctus; omne opus non
facietis in eo; sabbatum Domini est in cunctis ha-
bitationibus vestris. 4 Hæ sunt ergo feriæ Domini
sanctæ, quas celebrare debetis temporibus suis.

(21) Dt 15, 21; Sir 35, 14.

paschatis 5 Mense primo, quartadecima die mensis ad ve-
sperum, Phase Domini est: 6 et quintadecima die
mensis huius, sollemnitas azymorum Domini est.
Septem diebus azyma comedetis. 7 Dies primus
erit vobis celeberrimus, sanctusque: omne opus
servile non facietis in eo: 8 sed offeretis sacrifi-
cium in igne Domino septem diebus. Dies autem
septimus erit celebrior et sanctior: nullumque ser-
vile opus facietis in eo.
penteco- 9 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
stes 10 Loquere filiis Israel, et dices ad eos: Cum in-
gressi fueritis terram, quam ego dabo vobis, et
messueritis segetem, feretis manipulos spicarum,
primitias messis vestræ ad sacerdotem: 11 qui ele-
vabit fasciculum coram Domino, ut acceptabile sit
pro vobis, altero die Sabbati, et sanctificabit illum.
12 Atque in eodem die quo manipulus consecratur,
cædetur agnus immaculatus anniculus in holocau-
stum Domini. 13 Et libamenta offerentur cum eo,
duæ decimæ similæ conspersæ oleo in incensum
Domini, odoremque suavissimum: liba quoque vini,
quarta pars hin. 14 Panem, et polentam, et pultes
non comedetis ex segete, usque ad diem qua of-
feretis ex ea Deo vestro. Præceptum est sempi-
ternum in generationibus, cunctisque habitaculis ve-
stris. 15 Numerabitis ergo ab altero die Sabbati,
in quo obtulistis manipulum primitiarum, septem
hebdomadas plenas, 16 usque ad alteram diem ex-
pletionis hebdomadæ septimæ, id est quinquaginta
dies: et sic offeretis sacrificium novum Domino
17 ex omnibus habitaculis vestris, panes primitia-
rum duos de duabus decimis similæ fermentatæ,
quos coquetis in primitias Domini. 18 Offeretisque
cum panibus septem agnos immaculatos anniculos,
et vitulum de armento unum, et arietes duos, et
erunt in holocaustum cum libamentis suis, in odo-
rem suavissimum Domino. 19 Facietis et hircum
pro peccato, duosque agnos anniculos hostias paci-
ficorum. 20 Cumque elevaverit eos sacerdos cum

(5) Ex 12, 18; Nm 28, 16. — (15) Dt 16, 9.

panibus primitiarum coram Domino, cedent in
usum eius. [21] Et vocabitis hunc diem celeberri-
mum, atque sanctissimum: omne opus servile non
facietis in eo. Legitimum sempiternum erit in
cunctis habitaculis, et generationibus vestris. [22] Post-
quam autem messueritis segetem terræ vestræ,
non secabitis eam usque ad solum: nec remanen-
tes spicas colligetis, sed pauperibus et peregrinis
dimittetis eas. Ego sum Dominus Deus vester.

[23] Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: festi
[24] Loquere filiis Israel: Mense septimo, prima die tubarum
mensis, erit vobis sabbatum, memoriale, clangenti-
bus tubis, et vocabitur sanctum: [25] omne opus
servile non facietis in eo, et offeretis holocaustum
Domino.

[26] Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: diei
[27] Decimo die mensis huius septimi, dies expiatio- expiatio-
num erit celeberrimus, et vocabitur sanctus: affli- num
getisque animas vestras in eo, et offeretis holo-
caustum Domino. [28] Omne opus servile non fa-
cietis in tempore diei huius: quia dies propitiatio-
nis est, ut propitietur vobis Dominus Deus vester.
[29] Omnis anima, quæ afflicta non fuerit die hac,
peribit de populis suis: [30] et quæ operis quippiam
fecerit, delebo eam de populo suo. [31] Nihil ergo
operis facietis in eo: legitimum sempiternum erit
vobis in cunctis generationibus, et habitationibus
vestris. [32] Sabbatum requietionis est, et affligetis
animas vestras die nono mensis: A vespera usque
ad vesperam celebrabitis sabbata vestra.

[33] Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens: feriarum
[34] Loquere filiis Israel: A quintodecimo die mensis taberna-
huius septimi, erunt feriæ tabernaculorum septem culorum
diebus Domino. [35] Dies primus vocabitur celeber-
rimus atque sanctissimus: omne opus servile non
facietis in eo. [36] Et septem diebus offeretis holo-
causta Domino; dies quoque octavus erit celeber-

(22) Sup 19, 9. — (24) Nm 29, 1. — (27) Sup 16, 29; Nm 29, 7. — (36) Io 7, 37.

rimus atque sanctissimus, et offeretis holocaustum
Domino: est enim cœtus atque collectæ: omne
opus servile non facietis in eo. 37 Hæ sunt feriæ
Domini, quas vocabitis celeberrimas atque sanctis-
simas, offeretisque in eis oblationes Domino, holo-
causta et libamenta iuxta ritum uniuscuiusque diei:
38 exceptis sabbatis Domini, donisque vestris, et
quæ offeretis ex voto, vel quæ sponte tribuetis
Domino. 39 A quintodecimo ergo die mensis sep-
timi, quando congregaveritis omnes fructus terræ
vestræ, celebrabitis ferias Domini septem diebus;
die primo et die octavo erit sabbatum, id est re-
quies. 40 Sumetisque vobis die primo fructus ar-
boris pulcherrimæ, spatulasque palmarum, et ramos
ligni densarum frondium, et salices de torrente, et
lætabimini coram Domino Deo vestro; 41 celebra-
bitisque sollemnitatem eius septem diebus per an-
num; legitimum sempiternum erit in generationibus
vestris. Mense septimo festa celebrabitis, 42 et ha-
bitabitis in umbraculis septem diebus; omnis, qui
de genere est Israel, manebit in tabernaculis: 43 ut
discant posteri vestri quod in tabernaculis habitare
fecerim filios Israel, cum educerem eos de Terra
Ægypti. Ego Dominus Deus vester.

conclusio

44 Locutusque est Moyses super sollemnitatibus
Domini ad filios Israel.

7. Præcepta de lucernis ac panibus, 24, 1—9

De lucernis candelabri

24 1 Et locutus est Dominus ad Moysen, di-
cens: 2 Præcipe filiis Israel, ut afferant tibi
oleum de olivis purissimum, ac lucidum, ad con-
cinnandas lucernas iugiter, 3 extra velum testi-
monii in tabernaculo fœderis. Ponetque eas Aaron
a vespere usque ad mane coram Domino, cultu
rituque perpetuo in generationibus vestris. 4 Super
candelabrum mundissimum ponentur semper in
conspectu Domini.

de panibus propositionis

5 Accipies quoque similam, et coques ex ea duo-
decim panes, qui singuli habebunt duas decimas:
6 quorum senos altrinsecus super mensam purissi-
mam coram Domino statues: 7 et pones super

eos thus lucidissimum, ut sit panis in monimen-
tum oblationis Domini. 8 Per singula sabbata mu-
tabuntur coram Domino suscepti a filiis Israel fœ-
dere sempiterno: 9 eruntque Aaron et filiorum
eius, ut comedant eos in loco sancto: quia Sanctum
sanctorum est de sacrificiis Domini iure perpetuo.

8. Præcepta de blasphemia et percussione, 24, 10—23

Pœna blasphemorum

10 Ecce autem egressus filius mulieris Israelitidis,
quem pepererat de viro Ægyptio inter filios Israel,
iurgatus est in castris cum viro Israelita. 11 Cum-
que blasphemasset nomen, et maledixisset ei, ad-
ductus est ad Moysen. (Vocabatur autem mater eius
Salumith, filia Dabri de tribu Dan.) 12 Miserunt-
que eum in carcerem, donec nossent quid iuberet
Dominus. 13 Qui locutus est ad Moysen, 14 di-
cens: Educ blasphemum extra castra, et ponant
omnes qui audierunt, manus suas super caput eius,
et lapidet eum populus universus. 15 Et ad filios
Israel loqueris: Homo, qui maledixerit Deo suo,
portabit peccatum suum: 16 et qui blasphemaverit
nomen Domini, morte moriatur: lapidibus oppri-
met eum omnis multitudo, sive ille civis, sive per-
egrinus fuerit. Qui blasphemaverit nomen Domini,
morte moriatur.

et percutientium

17 Qui percusserit, et occiderit hominem, morte
moriatur. 18 Qui percusserit animal, reddet vica-
rium, id est animam pro anima. 19 Qui irrogave-
rit maculam cuilibet civium suorum: sicut fecit,
sic fiet ei: 20 fracturam pro fractura, oculum pro
oculo, dentem pro dente restituet; qualem inflixerit
maculam, talem sustinere cogetur. 21 Qui percus-
serit iumentum, reddet aliud. Qui percusserit ho-
minem, punietur. 22 Æquum iudicium sit inter
vos, sive peregrinus, sive civis peccaverit: quia
ego sum Dominus Deus vester.

exsecutio

23 Locutusque est Moyses ad filios Israel: et
eduxerunt eum, qui blasphemaverat, extra castra,

(17) Ex 21, 12. — (20) Ex 21, 24; Dt 19, 21; Mt 5, 38.

ac lapidibus oppresserunt. Feceruntque filii Israel
sicut præceperat Dominus Moysi.

9. Præcepta de celebratione annorum, 25, 1—55

Anni septimi

25 1 Locutusque est Dominus ad Moysen in
monte Sinai, dicens: 2 Loquere filiis Israel,
et dices ad eos: Quando ingressi fueritis terram
quam ego dabo vobis, sabbatizes sabbatum Do-
mino. 3 Sex annis seres agrum tuum, et sex an-
nis putabis vineam tuam, colligesque fructus eius:
4 septimo autem anno sabbatum erit terræ, re-
quietionis Domini: agrum non seres, et vineam
non putabis. 5 Quæ sponte gignet humus, non
metes: et uvas primitiarum tuarum non colliges
quasi vindemiam: annus enim requietionis terræ
est: 6 sed erunt vobis in cibum, tibi et servo tuo,
ancillæ et mercennario tuo, et advenæ qui peregri-
nantur apud te: 7 iumentis tuis et pecoribus om-
nia quæ nascuntur, præbebunt cibum.

anni quinquagesimi

8 Numerabis quoque tibi septem hebdomadas an-
norum, id est, septies septem, quæ simul faciunt
annos quadraginta novem: 9 et clanges buccina
mense septimo, decima die mensis, propitiationis
tempore in universa terra vestra. 10 Sanctificabis-
que annum quinquagesimum, et vocabis remis-
sionem cunctis habitatoribus terræ tuæ: ipse est
enim iubileus. Revertetur homo ad possessionem
suam, et unusquisque rediet ad familiam pristinam:
11 quia iubileus est et quinquagesimus annus. Non
seretis, neque metetis sponte in agro nascentia, et
primitias vindemiæ non colligetis, 12 ob sanctifica-
tionem iubilei, sed statim oblata comedetis.

quo omnes ad possessiones

13 Anno iubilei redient omnes ad possessiones
suas. 14 Quando vendes quippiam civi tuo, vel
emes ab eo, ne contristes fratrem tuum, sed iuxta
numerum annorum iubilei emes ab eo, 15 et iuxta
supputationem frugum vendet tibi. 16 Quanto plu-
res anni remanserint post iubileum, tanto crescet

(2) Ex 23, 11.

et pretium: et quanto minus temporis numerave-
ris, tanto minoris et emptio constabit; tempus enim
frugum vendet tibi. 17 Nolite affligere contribules
vestros, sed timeat unusquisque Deum suum, quia
ego Dominus Deus vester. 18 Facite præcepta mea,
et iudicia custodite, et implete ea, ut habitare pos-
sitis in terra absque ullo pavore, 19 et gignat vobis
humus fructus suos, quibus vescamini usque ad
saturitatem, nullius impetum formidantes. 20 Quod
si dixeritis: Quid comedemus anno septimo, si
non severimus, neque collegerimus fruges nostras?
21 Dabo benedictionem meam vobis anno sexto, et
faciet fructus trium annorum: 22 seretisque anno
octavo, et comedetis veteres fruges usque ad no-
num annum: donec nova nascantur, edetis vetera.
23 Terra quoque non vendetur in perpetuum: quia
mea est, et vos advenæ et coloni mei estis. 24 Unde
cuncta regio possessionis vestræ sub redemptionis
condicione vendetur. 25 Si attenuatus frater tuus
vendiderit possessiunculam suam, et voluerit pro-
pinquus eius, potest redimere quod ille vendiderat.
26 Sin autem non habuerit proximum, et ipse pre-
tium ad redimendum potuerit invenire: 27 compu-
tabuntur fructus ex eo tempore quo vendidit: et
quod reliquum est, reddet emptori, sicque recipiet
possessionem suam. 28 Quod si non invenerit ma-
nus eius ut reddat pretium, habebit emptor quod
emerat, usque ad annum iubileum. In ipso enim
omnis venditio redibit ad dominum, et ad posses-
sorem pristinum. 29 Qui vendiderit domum intra
urbis muros, habebit licentiam redimendi, donec
unus impleatur annus. 30 Si non redemerit, et
anni circulus fuerit evolutus, emptor possidebit eam,
et posteri eius in perpetuum, et redimi non poterit,
etiam in iubileo. 31 Sin autem in villa fuerit do-
mus, quæ muros non habet, agrorum iure vende-
tur; si ante redempta non fuerit, in iubileo rever-
tetur ad dominum. 32 Ædes Levitarum, quæ in
urbibus sunt, semper possunt redimi: 33 si red-
emptæ non fuerint, in iubileo revertentur ad do-
minos, quia domus urbium Levitarum pro posses-

sionibus sunt inter filios Israel. 34 Suburbana au-
tem eorum non veneant, quia possessio sempiterna
est.

atque libertatem redient

35 Si attenuatus fuerit frater tuus, et infirmus
manu, et susceperis eum quasi advenam, et pere-
grinum, et vixerit tecum, 36 ne accipias usuras ab
eo, nec amplius quam dedisti. Time Deum tuum,
ut vivere possit frater tuus apud te. 37 Pecuniam
tuam non dabis ei ad usuram, et frugum super-
abundantiam non exiges. 38 Ego Dominus Deus
vester, qui eduxi vos de Terra Ægypti, ut darem
vobis Terram Chanaan, et essem vester Deus.
39 Si paupertate compulsus vendiderit se tibi frater
tuus, non eum opprimes servitute famulorum,
40 sed quasi mercennarius et colonus erit: usque
ad annum iubileum operabitur apud te, 41 et postea
egredietur cum liberis suis, et revertetur ad cogna-
tionem et ad possessionem patrum suorum. 42 Mei
enim servi sunt, et ego eduxi eos de Terra
Ægypti; non veneant condicione servorum: 43 ne
affligas eum per potentiam, sed metuito Deum
tuum. 44 Servus et ancilla sint vobis de nationibus
quæ in circuitu vestro sunt. 45 Et de advenis qui
peregrinantur apud vos, vel qui ex his nati fue-
rint in terra vestra, hos habebitis famulos: 46 et
hereditario iure transmittetis ad posteros, ac pos-
sidebitis in æternum; fratres autem vestros filios
Israel ne opprimatis per potentiam. 47 Si inva-
luerit apud vos manus advenæ atque peregrini, et
attenuatus frater tuus vendiderit se ei, aut cuiquam
de stirpe eius: 48 post venditionem potest redimi.
Qui voluerit ex fratribus suis, redimet eum, 49 et
patruus, et patruelis, et consanguineus, et affinis.
Sin autem et ipse potuerit, redimet se, 50 sup-
putatis dumtaxat annis a tempore venditionis suæ
usque ad annum iubileum: et pecunia, qua vendi-
tus fuerat, iuxta annorum numerum et rationem
mercennarii supputata. 51 Si plures fuerint anni qui
remanent usque ad iubileum, secundum hos reddet
et pretium; 52 si pauci, ponet rationem cum eo
iuxta annorum numerum, et reddet emptori quod

reliquum est annorum, 53 quibus ante servivit mer-
cedibus imputatis: non affliget eum violenter in
conspectu tuo. 54 Quod si per hæc redimi non
potuerit, anno iubileo egredietur cum liberis suis.
55 Mei enim sunt servi, filii Israel, quos eduxi de
Terra Ægypti.

PARS TERTIA

Peroratio Domini legislatoris, 26, 1—45

26 1 Ego Dominus Deus vester: Non facietis — Præcepta inculcantur
vobis idolum et sculptile, nec titulos erigetis,
nec insignem lapidem ponetis in terra vestra, ut
adoretis eum; ego enim sum Dominus Deus ve-
ster. 2 Custodite sabbata mea, et pavete ad Sanc-
tuarium meum. Ego Dominus.
3 Si in præceptis meis ambulaveritis, et man- — bonis promissis
data mea custodieritis, et feceritis ea, dabo vobis
pluvias temporibus suis, 4 et terra gignet germen
suum, et pomis arbores replebuntur. 5 Apprehen-
det messium tritura vindemiam, et vindemia occu-
pabit sementem: et comedetis panem vestrum in
saturitate, et absque pavore habitabitis in terra ve-
stra. 6 Dabo pacem in finibus vestris: dormietis,
et non erit qui exterreat. Auferam malas bestias:
et gladius non transibit terminos vestros. 7 Perse-
quemini inimicos vestros, et corruent coram vobis.
8 Persequentur quinque de vestris centum alienos,
et centum de vobis decem millia: cadent inimici
vestri gladio in conspectu vestro. 9 Respiciam vos,
et crescere faciam: multiplicabimini, et firmabo
pactum meum vobiscum. 10 Comedetis vetustis-
sima veterum, et vetera novis supervenientibus
proiicietis. 11 Ponam tabernaculum meum in me-
dio vestri, et non abiiciet vos anima mea. 12 Am-
bulabo inter vos, et ero Deus vester, vosque eritis
populus meus. 13 Ego Dominus Deus vester: qui
eduxi vos de Terra Ægyptiorum, ne serviretis eis,

(1) Ex 20, 4; Dt 5, 8; Ps 96, 7. — (3) Dt 28, 1. —
(12) 2 Cor 6, 16.

et qui confregi catenas cervicum vestrarum, ut in-
cederetis erecti.

malis denuntiatis

14 Quod si non audieritis me, nec feceritis om-
nia mandata mea, 15 si spreveritis leges meas, et
iudicia mea contempseritis, ut non faciatis ea quæ
a me constituta sunt, et ad irritum perducatis pac-
tum meum: 16 ego quoque hæc faciam vobis:
Visitabo vos velociter in egestate, et ardore, qui
conficiat oculos vestros, et consumat animas ve-
stras. Frustra seretis sementem, quæ ab hostibus
devorabitur. 17 Ponam faciem meam contra vos,
et corruetis coram hostibus vestris, et subiiciemini
his qui oderunt vos; fugietis, nemine persequente.
18 Sin autem nec sic obedieritis mihi, addam cor-
reptiones vestras septuplum propter peccata ve-
stra, 19 et conteram superbiam duritiæ vestræ.
Daboque vobis cælum desuper sicut ferrum, et
terram æneam. 20 Consumetur incassum labor ve-
ster, non proferet terra germen, nec arbores poma
præbebunt. 21 Si ambulaveritis ex adverso mihi,
nec volueritis audire me, addam plagas vestras in
septuplum propter peccata vestra: 22 immittam-
que in vos bestias agri, quæ consumant vos, et
pecora vestra, et ad paucitatem cuncta redigant,
desertæque fiant viæ vestræ. 23 Quod si nec sic
volueritis recipere disciplinam, sed ambulaveritis
ex adverso mihi: 24 ego quoque contra vos ad-
versus incedam, et percutiam vos septies propter
peccata vestra; 25 inducamque super vos gladium
ultorem fœderis mei. Cumque confugeritis in ur-
bes, mittam pestilentiam in medio vestri, et trade-
mini in manibus hostium, 26 postquam confregero
baculum panis vestri: ita ut decem mulieres in
uno clibano coquant panes, et reddant eos ad pon-
dus: et comedetis, et non saturabimini. 27 Sin
autem nec per hæc audieritis me, sed ambulave-
ritis contra me: 28 et ego incedam adversus vos
in furore contrario, et corripiam vos septem plagis
propter peccata vestra, 29 ita ut comedatis carnes

(14) Dt 28, 15; Lam 2, 17; Mal 2, 2.

filiorum vestrorum et filiarum vestrarum. 30 De-
struam excelsa vestra, et simulacra confringam.
Cadetis inter ruinas idolorum vestrorum, et abomi-
nabitur vos anima mea, 31 in tantum ut urbes ve-
stras redigam in solitudinem, et deserta faciam
Sanctuaria vestra, nec recipiam ultra odorem sua-
vissimum. 32 Disperdamque terram vestram, et
stupebunt super ea inimici vestri, cum habitatores
illius fuerint. 33 Vos autem dispergam in gentes,
et evaginabo post vos gladium, eritque terra ve-
stra deserta, et civitates vestræ dirutæ. 34 Tunc
placebunt terræ sabbata sua cunctis diebus solitu-
dinis suæ: quando fueritis 35 in terra hostili, sab-
batizabit, et requiescet in sabbatis solitudinis suæ,
eo quod non requieverit in sabbatis vestris quando
habitabatis in ea. 36 Et qui de vobis remanserint,
dabo pavorem in cordibus eorum in regionibus ho-
stium, terrebit eos sonitus folii volantis, et ita fu-
gient quasi gladium: cadent, nullo persequente,
37 et corruent singuli super fratres suos quasi bella
fugientes, nemo vestrum inimicis audebit resistere.
38 Peribitis inter gentes, et hostilis vos terra con-
sumet. 39 Quod si et de iis aliqui remanserint,
tabescent in iniquitatibus suis, in terra inimicorum
suorum, et propter peccata patrum suorum et sua
affligentur:

40 donec confiteantur iniquitates suas, et maio- conversione populi prædicta
rum suorum, quibus prævaricati sunt in me, et am-
bulaverunt ex adverso mihi. 41 Ambulabo igitur et
ego contra eos, et inducam illos in terram hosti-
lem, donec erubescat incircumcisa mens eorum:
tunc orabunt pro impietatibus suis. 42 Et recordabor
fœderis mei quod pepigi cum Iacob, et Isaac, et
Abraham. Terræ quoque memor ero: 43 quæ cum
relicta fuerit ab eis, complacebit sibi in sabbatis
suis, patiens solitudinem propter illos. Ipsi vero
rogabunt pro peccatis suis, eo quod abiecerint iu-
dicia mea, et leges meas despexerint. 44 Et tamen
etiam cum essent in terra hostili, non penitus ab-
ieci eos, neque sic despexi ut consumerentur, et
irritum facerem pactum meum cum eis. Ego enim

sum Dominus Deus eorum, 45 et recordabor fœ-
deris mei pristini, quando eduxi eos de Terra
Ægypti in conspectu gentium, ut essem Deus
eorum. Ego Dominus.

conclusio — Hæc sunt iudicia atque præcepta et leges, quas
dedit Dominus inter se et filios Israel in monte
Sinai per manum Moysi.

Appendix

De votis ac tributis, 27, 1—34

De hominibus votis — **27** 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di-
cens: 2 Loquere filiis Israel, et dices ad eos:
Homo qui votum fecerit, et spoponderit Deo ani-
mam suam, sub æstimatione dabit pretium. 3 Si
fuerit masculus a vigesimo anno usque ad sexa-
gesimum annum, dabit quinquaginta siclos argenti
ad mensuram Sanctuarii: 4 si mulier, triginta. 5 A
quinto autem anno usque ad vigesimum, masculus
dabit viginti siclos: femina decem. 6 Ab uno mense
usque ad annum quintum, pro masculo dabuntur
quinque sicli: pro femina, tres. 7 Sexagenarius et
ultra masculus dabit quindecim siclos: femina de-
cem. 8 Si pauper fuerit, et æstimationem reddere
non valebit, stabit coram sacerdote: et quantum
ille æstimaverit, et viderit eum posse reddere, tan-
tum dabit.

de animalibus votis — 9 Animal autem, quod immolari potest Domino,
si quis voverit, sanctum erit, 10 et mutari non
poterit, id est, nec melius malo, nec peius bono;
quod si mutaverit: et ipsum quod mutatum est,
et illud pro quo mutatum est, consecratum erit
Domino. 11 Animal immundum, quod immolari
Domino non potest, si quis voverit, adducetur ante
sacerdotem, 12 qui iudicans utrum bonum an ma-
lum sit, statuet pretium. 13 Quod si dare voluerit
is, qui offert, addet supra æstimationem quintam
partem.

de domibus votis — 14 Homo si voverit domum suam, et sanctifica-
verit Domino, considerabit eam sacerdos utrum
bona an mala sit, et iuxta pretium, quod ab eo

fuerit constitutum, venundabitur: 15 sin autem
ille, qui voverat, voluerit redimere eam, dabit quin-
tam partem æstimationis supra, et habebit do-
mum.

16 Quod si agrum possessionis suæ voverit, et de agris votis
consecraverit Domino: iuxta mensuram sementis
æstimabitur pretium: si triginta modiis hordei se-
ritur terra, quinquaginta siclis venundetur argenti.
17 Si statim ab anno incipientis iubilei voverit
agrum, quanto valere potest, tanto æstimabitur.
18 Sin autem post aliquantum temporis: supputabit
sacerdos pecuniam iuxta annorum, qui reliqui sunt,
numerum usque ad iubileum, et detrahetur ex
pretio. 19 Quod si voluerit redimere agrum ille,
qui voverat, addet quintam partem æstimatæ pe-
cuniæ, et possidebit eum. 20 Sin autem noluerit
redimere, sed alteri cuilibet fuerit venundatus, ultra
eum qui voverat redimere non poterit: 21 quia
cum iubilei venerit dies, sanctificatus erit Domino,
et possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotum.
22 Si ager emptus est, et non de possessione maio-
rum sanctificatus fuerit Domino, 23 supputabit sa-
cerdos iuxta annorum numerum usque ad iubileum,
pretium: et dabit ille qui voverat eum, Domino;
24 in iubileo autem revertetur ad priorem domi-
num, qui vendiderat eum, et habuerat in sorte
possessionis suæ. 25 Omnis æstimatio siclo sanc-
tuarii ponderabitur. Siclus viginti obolos habet.

26 Primogenita, quæ ad Dominum pertinent, nemo de primogenitis
sanctificare poterit et vovere: sive bos, sive ovis
fuerit, Domini sunt. 27 Quod si immundum est
animal, redimet qui obtulit, iuxta æstimationem
tuam, et addet quintam partem pretii; si redimere
noluerit, vendetur alteri quantocumque a te fuerit
æstimatum.

28 Omne, quod Domino consecratur, sive homo de consecratis Domino
fuerit, sive animal, sive ager, non vendetur, nec
redimi poterit. Quidquid semel fuerit consecratum,

(25) Ex 30, 13; Nm 3, 47; Ez 45, 12. — (28) Ios 6, 17. 24.

sanctum sanctorum erit Domino. 29 Et omnis con-
secratio, quæ offertur ab homine, non redimetur,
sed morte morietur.

de decimis

30 Omnes decimæ terræ, sive de frugibus, sive
de pomis arborum, Domini sunt, et illi sanctifican-
tur. 31 Si quis autem voluerit redimere decimas
suas, addet quintam partem earum. 32 Omnium
decimarum bovis et ovis et capræ, quæ sub pa-
storis virga transeunt, quidquid decimum venerit,
sanctificabitur Domino. 33 Non eligetur nec bonum
nec malum, nec altero commutabitur; si quis mu-
taverit: et quod mutatum est, et pro quo mutatum
est, sanctificabitur Domino, et non redimetur.

conclusio

34 Hæc sunt præcepta, quæ mandavit Dominus
Moysi ad filios Israel in monte Sinai.

LIBER NUMERI

HEBRAICE VAIEDABBER

PARS PRIMA

Præparatio ad proficiscendum, 1, 1—10, 10

I. Numeratio et ordinatio filiorum Israel, 1, 1—4, 49

1. Numeratio duodecim tribuum, 1, 1—54

1 [1] Locutusque est Dominus ad Moysen in de- Nomina
serto Sinai in tabernaculo fœderis, prima die numerantium
mensis secundi, anno altero egressionis eorum ex
Ægypto, dicens: [2] Tollite summam universæ con-
gregationis filiorum Israel per cognationes et do-
mos suas, et nomina singulorum, quidquid sexus
est masculini [3] a vigesimo anno et supra, omnium
virorum fortium ex Israel, et numerabitis eos per
turmas suas, tu et Aaron. [4] Eruntque vobiscum
principes tribuum ac domorum in cognationibus
suis, [5] quorum ista sunt nomina: De Ruben, Elisur
filius Sedeur. [6] De Simeon, Salamiel filius Surisad-
dai. [7] De Iuda, Nahasson filius Aminadab. [8] De
Issachar, Nathanael filius Suar. [9] De Zabulon, Eliab
filius Helon. [10] Filiorum autem Ioseph, de Ephraim,
Elisama filius Ammiud. De Manasse, Gamaliel filius
Phadassur. [11] De Beniamin, Abidan filius Gedeo-
nis. [12] De Dan, Ahiezer filius Ammisaddai. [13] De
Aser, Phegiel filius Ochran. [14] De Gad, Eliasaph
filius Duel. [15] De Nephthali, Ahira filius Enan.
[16] Hi nobilissimi principes multitudinis per tribus

(2) Ex 30, 12.

et cognationes suas, et capita exercitus Israel:
17 quos tulerunt Moyses et Aaron cum omni vulgi
multitudine: 18 et congregaverunt primo die mensis
secundi, recensentes eos per cognationes, et do-
mos, ac familias, et capita, et nomina singulorum
a vigesimo anno et supra, 19 sicut præceperat Do-
minus Moysi. Numeratique sunt in deserto Sinai.

numerus virorum militarium

20 De Ruben primogenito Israelis per generatio-
nes et familias ac domos suas, et nomina capitum
singulorum, omne quod sexus est masculini a vi-
gesimo anno et supra, procedentium ad bellum,
21 quadraginta sex millia quingenti. 22 De filiis Si-
meon per generationes et familias ac domos cogna-
tionum suarum recensiti sunt per nomina et capita
singulorum, omne quod sexus est masculini a vi-
gesimo anno et supra, procedentium ad bellum,
23 quinquaginta novem millia trecenti. 24 De filiis
Gad per generationes et familias ac domos cogna-
tionum suarum recensiti sunt per nomina singulo-
rum a viginti annis et supra, omnes qui ad bella
procederent, 25 quadragintaquinque millia sexcenti
quinquaginta. 26 De filiis Iuda per generationes et
familias ac domos cognationum suarum, per no-
mina singulorum a vigesimo anno et supra, omnes
qui poterant ad bella procedere, 27 recensiti sunt
septuaginta quattuor millia sexcenti. 28 De filiis
Issachar, per generationes et familias ac domos
cognationum suarum, per nomina singulorum a vi-
gesimo anno et supra, omnes qui ad bella proce-
derent, 29 recensiti sunt quinquaginta quattuor mil-
lia quadringenti. 30 De filiis Zabulon, per genera-
tiones et familias, ac domos cognationum suarum
recensiti sunt per nomina singulorum a vigesimo
anno et supra, omnes qui poterant ad bella proce-
dere, 31 quinquaginta septem millia quadringenti.
32 De filiis Ioseph, filiorum Ephraim per genera-
tiones, et familias, ac domos cognationum suarum
recensiti sunt per nomina singulorum a vigesimo
anno et supra, omnes qui poterant ad bella proce-
dere, 33 quadraginta millia quingenti. 34 Porro filio-
rum Manasse per generationes et familias ac do-

mos cognationum suarum recensiti sunt per no-
mina singulorum a viginti annis et supra, omnes
qui poterant ad bella procedere, 35 triginta duo
millia ducenti. 36 De filiis Beniamin per genera-
tiones et familias ac domos cognationum suarum
recensiti sunt nominibus singulorum a vigesimo
anno et supra, omnes qui poterant ad bella proce-
dere, 37 triginta quinque millia quadringenti. 38 De
filiis Dan per generationes, et familias ac domos
cognationum suarum recensiti sunt nominibus sin-
gulorum a vigesimo anno et supra, omnes qui
poterant ad bella procedere, 39 sexaginta duo millia
septingenti. 40 De filiis Aser per generationes et
familias ac domos cognationum suarum recensiti
sunt per nomina singulorum a vigesimo anno et
supra, omnes qui poterant ad bella procedere,
41 quadraginta millia et mille quingenti. 42 De filiis
Nephthali per generationes et familias ac domos
cognationum suarum recensiti sunt nominibus sin-
gulorum a vigesimo anno et supra, omnes qui
poterant ad bella procedere, 43 quinquaginta tria
millia quadringenti. 44 Hi sunt, quos numerave-
runt Moyses et Aaron, et duodecim principes Israel,
singulos per domos cognationum suarum. 45 Fue-
runtque omnis numerus filiorum Israel per domos
et familias suas a vigesimo anno et supra, qui
poterant ad bella procedere, 46 sexcenta tria millia
virorum quingenti quinquaginta.

47 Levitæ autem in tribu familiarum suarum non exceptis Levitis
sunt numerati cum eis. 48 Locutusque est Domi-
nus ad Moysen, dicens: 49 Tribum Levi noli nu-
merare, neque pones summam eorum cum filiis
Israel: 50 sed constitue eos super tabernaculum
testimonii et cuncta vasa eius, et quidquid ad ce-
remonias pertinet. Ipsi portabunt tabernaculum et
omnia utensilia eius: et erunt in ministerio, ac per
gyrum tabernaculi metabuntur. 51 Cum proficiscen-
dum fuerit, deponent Levitæ tabernaculum: cum
castrametandum, erigent; quisquis externorum ac-
cesserit, occidetur. 52 Metabuntur autem castra
filii Israel unusquisque per turmas et cuneos atque

exercitum suum. 53 Porro Levitæ per gyrum ta-
bernaculi figent tentoria, ne fiat indignatio super
multitudinem filiorum Israel, et excubabunt in cu-
stodiis tabernaculi testimonii. 54 Fecerunt ergo
filii Israel iuxta omnia quæ præceperat Dominus
Moysi.

2. Ordinatio castrorum Israel, 2, 1—34

Filii Israel statuuntur

2 1 Locutusque est Dominus ad Moysen et Aaron
dicens: 2 Singuli per turmas, signa, atque ve-
xilla, et domos cognationum suarum castrameta-
buntur filii Israel, per gyrum tabernaculi fœderis.

ad orientem

3 Ad Orientem Iudas figet tentoria per turmas
exercitus sui: eritque princeps filiorum eius Nahas-
son filius Aminadab. 4 Et omnis de stirpe eius
summa pugnantium, septuaginta quattuor millia
sexcenti. 5 Iuxta eum castrametati sunt de tribu
Issachar, quorum princeps fuit Nathanael filius
Suar; 6 et omnis numerus pugnatorum eius quin-
quaginta quattuor millia quadringenti. 7 In tribu
Zabulon princeps fuit Eliab filius Helon. 8 Omnis
de stirpe eius exercitus pugnatorum, quinquaginta
septem millia quadringenti. 9 Universi qui in ca-
stris Iudæ adnumerati sunt, fuerunt centum octo-
ginta sex millia quadringenti: et per turmas suas
primi egredientur.

ad meridiem

10 In castris filiorum Ruben ad meridianam pla-
gam erit princeps Elisur filius Sedeur: 11 et cunc-
tus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt,
quadraginta sex millia quingenti. 12 Iuxta eum ca-
strametati sunt de tribu Simeon: quorum princeps
fuit Salamiel filius Surisaddai. 13 Et cunctus exer-
citus pugnatorum eius, qui numerati sunt, quinqua-
ginta novem millia trecenti. 14 In tribu Gad prin-
ceps fuit Eliasaph filius Duel; 15 et cunctus exer-
citus pugnatorum eius, qui numerati sunt, quadra-
ginta quinque millia sexcenti quinquaginta. 16 Om-
nes qui recensiti sunt in castris Ruben, centum
quinquaginta millia et mille quadringenti quinqua-
ginta per turmas suas: in secundo loco proficiscen-
tur.

17 Levabitur autem tabernaculum testimonii per ad tabernaculum
officia Levitarum et turmas eorum; quomodo eri-
getur, ita et deponetur. Singuli per loca et ordines
suos proficiscentur.

18 Ad occidentalem plagam erunt castra filiorum ad occidentem
Ephraim, quorum princeps fuit Elisama filius Am-
miud; 19 cunctus exercitus pugnatorum eius, qui
numerati sunt, quadraginta millia quingenti. 20 Et
cum eis tribus filiorum Manasse, quorum princeps
fuit Gamaliel filius Phadassur; 21 cunctusque exer-
citus pugnatorum eius, qui numerati sunt, triginta-
duo millia ducenti. 22 In tribu filiorum Beniamin
princeps fuit Abidan filius Gedeonis; 23 et cunctus
exercitus pugnatorum eius, qui recensiti sunt, tri-
gintaquinque millia quadringenti. 24 Omnes qui
numerati sunt in castris Ephraim, centum octo
millia centum per turmas suas: tertii proficiscen-
tur.

25 Ad Aquilonis partem castrametati sunt filii ad aquilonem
Dan: quorum princeps fuit Ahiezer filius Ammi-
saddai. 26 Cunctus exercitus pugnatorum eius, qui
numerati sunt, sexagintaduo millia septingenti.
27 Iuxta eum fixere tentoria de tribu Aser: quorum
princeps fuit Phegiel filius Ochran. 28 Cunctus
exercitus pugnatorum eius, qui numerati sunt, qua-
draginta millia et mille quingenti. 29 De tribu filio-
rum Nephthali princeps fuit Ahira filius Enan;
30 cunctus exercitus pugnatorum eius, quinquagin-
ta tria millia quadringenti. 31 Omnes, qui nume-
rati sunt in castris Dan, fuerunt centum quinqua-
ginta septem millia sexcenti: et novissimi profici-
scentur.

32 Hic numerus filiorum Israel, per domos cogna- numerus et ordo eorum
tionum suarum et turmas divisi exercitus, sexcenta
tria millia quingenti quinquaginta. 33 Levitæ autem
non sunt numerati inter filios Israel: sic enim præ-
ceperat Dominus Moysi. 34 Feceruntque filii Israel
iuxta omnia quæ mandaverat Dominus. Castrame-
tati sunt per turmas suas, et profecti per familias
ac domos patrum suorum.

3. Numeratio et ordinatio Levitarum, 3, 1—51

Filii Aaron 3 1 Hæ sunt generationes Aaron et Moysi in die
qua locutus est Dominus ad Moysen in monte
Sinai. 2 Et hæc nomina filiorum Aaron: primoge-
nitus eius Nadab, deinde Abiu, et Eleazar, et Itha-
mar. 3 Hæc nomina filiorum Aaron sacerdotum
qui uncti sunt, et quorum repletæ et consecratæ
manus ut sacerdotio fungerentur. 4 Mortui sunt
enim Nadab et Abiu cum offerrent ignem alienum
in conspectu Domini in deserto Sinai, absque libe-
ris: functique sunt sacerdotio Eleazar et Ithamar
coram Aaron patre suo.

Levitæ 5 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
6 Applica tribum Levi, et fac stare in conspectu
Aaron sacerdotis ut ministrent ei, et excubent,
7 et observent quidquid ad cultum pertinet multi-
tudinis coram tabernaculo testimonii, 8 et custo-
diant vasa tabernaculi, servientes in ministerio
eius. 9 Dabisque dono Levitas 10 Aaron et filiis
eius, quibus traditi sunt a filiis Israel. Aaron au-
tem et filios eius constitues super cultum sacer-
dotii. Externus, qui ad ministrandum accesserit,
morietur. 11 Locutusque est Dominus ad Moysen,
dicens: 12 Ego tuli Levitas a filiis Israel pro omni
primogenito, qui aperit vulvam in filiis Israel, erunt-
que Levitæ mei. 13 Meum est enim omne primo-
genitum: ex quo percussi primogenitos in Terra
Ægypti: sanctificavi mihi quidquid primum nascitur
in Israel ab homine usque ad pecus, mei sunt:
ego Dominus.

numerantur et statuuntur 14 Locutusque est Dominus ad Moysen in de-
serto Sinai, dicens: 15 Numera filios Levi per do-
mos patrum suorum et familias, omnem masculum
ab uno mense, et supra. 16 Numeravit Moyses,
ut præceperat Dominus, 17 et inventi sunt filii
Levi per nomina sua, Gerson et Caath et Merari.
18 Filii Gerson: Lebni et Semei. 19 Filii Caath:

(2) Ex 6, 23. — (4) Lv 10, 2; 1 Par 24, 2. — (13) Ex 13, 2; Inf 8, 16. — (17) Ex 6, 16.

Amram et Iesaar, Hebron et Oziel. 20 Filii Me-
rari: Moholi et Musi.
21 De Gerson fuere familiæ duæ, Lebnitica, et ad occidentem
Semeitica: 22 quarum numeratus est populus se-
xus masculini ab uno mense et supra, septem
millia quingenti. 23 Hi post tabernaculum meta-
buntur ad Occidentem 24 sub principe Eliasaph
filio Lael. 25 Et habebunt excubias in tabernaculo
fœderis, 26 ipsum tabernaculum et operimentum
eius, tentorium quod trahitur ante fores tecti fœ-
deris, et cortinas atrii: tentorium quoque quod
appenditur in introitu atrii tabernaculi, et quidquid
ad ritum altaris pertinet, funes tabernaculi et om-
nia utensilia eius.
27 Cognatio Caath habebit populos Amramitas ad meridiem
et Iesaaritas et Hebronitas et Ozielitas. Hæ sunt
familiæ Caathitarum recensitæ per nomina sua:
28 omnes generis masculini ab uno mense et su-
pra, octo millia sexcenti habebunt excubias Sanc-
tuarii, 29 et castrametabuntur ad meridianam pla-
gam. 30 Princepsque eorum erit Elisaphan filius
Oziel: 31 et custodient arcam, mensamque et can-
delabrum, altaria et vasa Sanctuarii, in quibus mi-
nistratur, et velum, cunctamque huiuscemodi su-
pellectilem. 32 Princeps autem principum Levita-
rum Eleazar filius Aaron sacerdotis, erit super ex-
cubitores custodiæ Sanctuarii.
33 At vero de Merari erunt populi Moholitæ et ad septentrionem
Musitæ recensiti per nomina sua: 34 omnes ge-
neris masculini ab uno mense et supra, sex millia
ducenti. 35 Princeps eorum Suriel filius Abihaiel:
in plaga septentrionali castrametabuntur. 36 Erunt
sub custodia eorum tabulæ tabernaculi et vectes, et
columnæ ac bases earum, et omnia quæ ad cultum
huiuscemodi pertinent: 37 columnæque atrii per cir-
cuitum cum basibus suis, et paxilli cum funibus.
38 Castrametabuntur ante tabernaculum fœderis, ad orientem
idest ad orientalem plagam, Moyses et Aaron cum
filiis suis, habentes custodiam Sanctuarii in medio
filiorum Israel; quisquis alienus accesserit, morie-
tur. 39 Omnes Levitæ, quos numeraverunt Moyses

et Aaron iuxta præceptum Domini per familias
suas in genere masculino a mense uno et supra,
fuerunt viginti duo millia.

primogeniti Israelitarum numerantur

40 Et ait Dominus ad Moysen: Numera primoge-
nitos sexus masculini de filiis Israel ab uno mense
et supra, et habebis summam eorum. 41 Tollesque
Levitas mihi pro omni primogenito filiorum Israel,
ego sum Dominus: et pecora eorum pro universis
primogenitis pecorum filiorum Israel. 42 Recensuit
Moyses, sicut præceperat Dominus, primogenitos
filiorum Israel; 43 et fuerunt masculi per nomina
sua, a mense uno et supra, viginti duo millia du-
centi septuaginta tres.

atque redimuntur

44 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
45 Tolle Levitas pro primogenitis filiorum Israel,
et pecora Levitarum pro pecoribus eorum, erunt-
que Levitæ mei. Ego sum Dominus. 46 In pretio
autem ducentorum septuaginta trium, qui exce-
dunt numerum Levitarum de primogenitis filiorum
Israel, 47 accipies quinque siclos per singula ca-
pita ad mensuram Sanctuarii. Siclus habet viginti
obolos. 48 Dabisque pecuniam Aaron et filiis eius
pretium eorum qui supra sunt. 49 Tulit igitur
Moyses pecuniam eorum, qui fuerant amplius, et
quos redemerant a Levitis 50 pro primogenitis filio-
rum Israel, mille trecentorum sexagintaquinque
siclorum iuxta pondus Sanctuarii, 51 et dedit eam
Aaron et filiis eius iuxta verbum quod præceperat
sibi Dominus.

4. Officia Levitarum, 4, 1—33

Filiorum Caath

4 1 Locutusque est Dominus ad Moysen et Aa-
ron, dicens: 2 Tolle summam filiorum Caath
de medio Levitarum per domos et familias suas,
3 a trigesimo anno et supra, usque ad quinquage-
simum annum, omnium qui ingrediuntur ut stent et
ministrent in tabernaculo fœderis. 4 Hic est cultus
filiorum Caath: Tabernaculum fœderis, et Sanctum
sanctorum 5 ingredientur Aaron et filii eius, quando

(47) Ex 30, 13; Lv 27, 25; Ez 45, 12.

movenda sunt castra, et deponent velum quod pen-
det ante fores, involventque eo arcam testimonii,
6 et operient rursum velamine ianthinarum pellium,
extendentque desuper pallium totum hyacinthinum,
et inducent vectes. 7 Mensam quoque propositionis
involvent hyacinthino pallio, et ponent cum ea thu-
ribula et mortariola, cyathos et crateras ad liba
fundenda: panes semper in ea erunt: 8 exten-
dentque desuper pallium coccineum, quod rursum
operient velamento ianthinarum pellium, et indu-
cent vectes. 9 Sument et pallium hyacinthinum quo
operient candelabrum cum lucernis et forcipibus
suis et emunctoriis et cunctis vasis olei, quæ ad
concinnandas lucernas necessaria sunt: 10 et super
omnia ponent operimentum ianthinarum pellium,
et inducent vectes. 11 Nec non et altare aureum
involvent hyacinthino vestimento, et extendent de-
super operimentum ianthinarum pellium, inducent-
que vectes. 12 Omnia vasa, quibus ministratur in
Sanctuario, involvent hyacinthino pallio, et exten-
dent desuper operimentum ianthinarum pellium,
inducentque vectes. 13 Sed et altare mundabunt
cinere, et involvent illud purpureo vestimento,
14 ponentque cum eo omnia vasa, quibus in mini-
sterio eius utuntur, id est, ignium receptacula, fu-
scinulas ac tridentes, uncinos et batilla. Cuncta
vasa altaris operient simul velamine ianthinarum
pellium, et inducent vectes. 15 Cumque involverint
Aaron et filii eius Sanctuarium et omnia vasa eius
in commotione castrorum, tunc intrabunt filii Caath
ut portent involuta: et non tangent vasa Sanctuarii,
ne moriantur. Ista sunt onera filiorum Caath in
tabernaculo fœderis: 16 super quos erit Eleazar
filius Aaron sacerdotis, ad cuius curam pertinet
oleum ad concinnandas lucernas, et compositionis
incensum, et sacrificium, quod semper offertur, et
oleum unctionis, et quidquid ad cultum tabernaculi
pertinet, omniumque vasorum, quæ in Sanctuario
sunt. 17 Locutusque est Dominus ad Moysen, et

---

(15) 1 Par 15, 15.

Aaron, dicens: 18 Nolite perdere populum Caath
de medio Levitarum: 19 sed hoc facite eis, ut vi-
vant, et non moriantur, si tetigerint Sancta sancto-
rum. Aaron et filii eius intrabunt, ipsique dispo-
nent opera singulorum, et divident quid portare
quis debeat. 20 Alii nulla curiositate videant quæ
sunt in Sanctuario priusquam involvantur, alioquin
morientur.

filiorum Gerson

21 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
22 Tolle summam etiam filiorum Gerson per do-
mos ac familias et cognationes suas, 23 a triginta
annis et supra, usque ad annos quinquaginta. Nu-
mera omnes qui ingrediuntur et ministrant in ta-
bernaculo fœderis. 24 Hoc est officium familiæ
Gersonitarum, 25 ut portent cortinas tabernaculi
et tectum fœderis operimentum aliud, et super
omnia velamen ianthinum tentoriumque quod pendet
in introitu tabernaculi fœderis, 26 cortinas atrii, et
velum in introitu quod est ante tabernaculum.
Omnia quæ ad altare pertinent funiculos, et vasa
ministerii, 27 iubente Aaron et filiis eius, porta-
bunt filii Gerson: et scient singuli cui debeant
oneri mancipari. 28 Hic est cultus familiæ Gerso-
nitarum in tabernaculo fœderis, eruntque sub manu
Ithamar filii Aaron sacerdotis.

filiorum Merari

29 Filios quoque Merari per familias et domos
patrum suorum recensebis 30 a triginta annis et
supra, usque ad annos quinquaginta, omnes qui in-
grediuntur ad officium ministerii sui et cultum fœ-
deris testimonii. 31 Hæc sunt onera eorum: Por-
tabunt tabulas tabernaculi et vectes eius, columnas
ac bases earum, 32 columnas quoque atrii per cir-
cuitum cum basibus et paxillis et funibus suis.
Omnia vasa et supellectilem ad numerum accipient,
sicque portabunt. 33 Hoc est officium familiæ Me-
raritarum et ministerium in tabernaculo fœderis:
eruntque sub manu Ithamar filii Aaron sacerdotis.

5. Numerus ministrantium, 4, 34—49

Filiorum Caath

34 Recensuerunt igitur Moyses et Aaron et prin-
cipes synagogæ filios Caath per cognationes et do-

mos patrum suorum 35 a triginta annis et supra,
usque ad annum quinquagesimum, omnes qui in-
grediuntur ad ministerium tabernaculi fœderis:
36 et inventi sunt duo millia septingenti quinqua-
ginta. 37 Hic est numerus populi Caath qui intrant
tabernaculum fœderis: hos numeravit Moyses et
Aaron iuxta sermonem Domini per manum Moysi.

38 Numerati sunt et filii Gerson per cognationes
et domos patrum suorum, 39 a triginta annis et
supra, usque ad quinquagesimum annum, omnes
qui ingrediuntur ut ministrent in tabernaculo fœ-
deris: 40 et inventi sunt duo millia sexcenti tri-
ginta. 41 Hic est populus Gersonitarum, quos nu-
meraverunt Moyses et Aaron iuxta verbum Do-
mini.

filiorum Gerson

42 Numerati sunt et filii Merari per cognationes
et domos patrum suorum 43 a triginta annis et
supra, usque ad annum quinquagesimum, omnes
qui ingrediuntur ad explendos ritus tabernaculi fœ-
deris: 44 et inventi sunt tria millia ducenti. 45 Hic
est numerus filiorum Merari, quos recensuerunt
Moyses et Aaron iuxta imperium Domini per ma-
num Moysi.

filiorum Merari

46 Omnes qui recensiti sunt de Levitis, et quos
recenseri fecit ad nomen Moyses et Aaron, et prin-
cipes Israel per cognationes et domos patrum suo-
rum 47 a triginta annis et supra, usque ad annum
quinquagesimum, ingredientes ad ministerium ta-
bernaculi, et onera portanda, 48 fuerunt simul
octo millia quingenti octoginta. 49 Iuxta verbum
Domini recensuit eos Moyses, unumquemque iuxta
officium et onera sua, sicut præceperat ei Do-
minus.

omnium ministrantium

II. Pronuntiatio præceptorum variorum, 5, 1—9, 14

1. De munditia, restitutione, zelotypia, 5, 1—31

5 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
2 Præcipe filiis Israel, ut eiiciant de castris om-
nem leprosum, et qui semine fluit, pollutusque est

Immundi separandi sunt

super mortuo: 3 tam masculum quam feminam
eiicite de castris, ne contaminent ea cum habita-
verim vobiscum. 4 Feceruntque ita filii Israel, et
eiecerunt eos extra castra, sicut locutus erat Do-
minus Moysi.

quid et cui restituendum sit

5 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
6 Loquere ad filios Israel: Vir, sive mulier, cum
fecerint ex omnibus peccatis, quæ solent homini-
bus accidere, et per negligentiam transgressi fue-
rint mandatum Domini, atque deliquerint, 7 con-
fitebuntur peccatum suum, et reddent ipsum ca-
put, quintamque partem desuper ei, in quem pec-
caverint. 8 Sin autem non fuerit qui recipiat, da-
bunt Domino, et erit sacerdotis, excepto ariete,
qui offertur pro expiatione, ut sit placabilis hostia.
9 Omnes quoque primitiæ, quas offerunt filii Israel,
ad sacerdotem pertinent: 10 et quidquid in Sanc-
tuarium offertur a singulis, et traditur manibus sa-
cerdotis, ipsius erit.

zelotypus uxorem ad sacerdotem adducat

11 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
12 Loquere ad filios Israel, et dices ad eos: Vir, cuius
uxor erraverit, maritumque contemnens 13 dor-
mierit cum altero viro, et hoc maritus deprehen-
dere non quiverit, sed latet adulterium, et testibus
argui non potest, quia non est inventa in stupro:
14 si spiritus zelotypiæ concitaverit virum contra
uxorem suam, quæ vel polluta est, vel falsa suspi-
cione appetitur, 15 adducet eam ad sacerdotem, et
offeret oblationem pro illa decimam partem sati
farinæ hordeaceæ: non fundet super eam oleum,
nec imponet thus: quia sacrificium zelotypiæ est,
et oblatio investigans adulterium. 16 Offeret igitur
eam sacerdos, et statuet coram Domino; 17 assu-
metque aquam sanctam in vase fictili, et pauxillum
terræ de pavimento tabernaculi mittet in eam.
18 Cumque steterit mulier in conspectu Domini,
discooperiet caput eius, et ponet super manus illius
sacrificium recordationis, et oblationem zelotypiæ:
ipse autem tenebit aquas amarissimas, in quibus
cum exsecratione maledicta congessit; 19 adiurabit-
que eam, et dicet: Si non dormivit vir alienus te-

cum, et si non polluta es deserto mariti thoro,
non te nocebunt aquæ istæ amarissimæ, in quas
maledicta congessi. 20 Sin autem declinasti a viro
tuo, atque polluta es, et concubuisti cum altero
viro: 21 his maledictionibus subiacebis: Det te Do-
minus in maledictionem, exemplumque cunctorum
in populo suo: putrescere faciat femur tuum, et
tumens uterus tuus disrumpatur; 22 ingrediantur
aquæ maledictæ in ventrem tuum, et utero tume-
scente putrescat femur. Et respondebit mulier,
Amen, amen. 23 Scribetque sacerdos in libello ista
maledicta, et delebit ea aquis amarissimis, in quas
maledicta congessit, 24 et dabit ei bibere. Quas
cum exhauserit, 25 tollet sacerdos de manu eius
sacrificium zelotypiæ, et elevabit illud coram Do-
mino, imponetque illud super altare: ita dumtaxat
ut prius, 26 pugillum sacrificii tollat de eo, quod
offertur, et incendat super altare: et sic potum det
mulieri aquas amarissimas. 27 Quas cum biberit,
si polluta est, et contempto viro adulterii rea, per-
transibunt eam aquæ maledictionis, et inflato ventre
computrescet femur: eritque mulier in maledictio-
nem, et in exemplum omni populo. 28 Quod si
polluta non fuerit, erit innoxia, et faciet liberos.
29 Ista est lex zelotypiæ. Si declinaverit mulier a
viro suo, et si polluta fuerit, 30 maritusque zelo-
typiæ spiritu concitatus adduxerit eam in conspectu
Domini, et fecerit ei sacerdos iuxta omnia quæ
scripta sunt: 31 maritus absque culpa erit, et illa
recipiet iniquitatem suam.

2. De nazaræis et benedictione sacerdotali, 6, 1—27

6 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: Nazaræorum abstinentia
2 Loquere ad filios Israel, et dices ad eos: Vir,
sive mulier, cum fecerint votum ut sanctificentur,
et se voluerint Domino consecrare: 3 a vino, et
omni, quod inebriare potest, abstinebunt. Acetum
ex vino, et ex qualibet alia potione, et quidquid
de uva exprimitur, non bibent: uvas recentes sic-
casque non comedent 4 cunctis diebus quibus ex
voto Domino consecrantur: quidquid ex vinea esse

potest, ab uva passa usque ad acinum non com-
edent. 5 Omni tempore separationis suæ novacula
non transibit per caput eius usque ad completum
diem, quo Domino consecratur. Sanctus erit, cre-
scente cæsarie capitis eius. 6 Omni tempore con-
secrationis suæ super mortuum non ingredietur,
7 nec super patris quidem et matris et fratris so-
rorisque funere contaminabitur, quia consecratio
Dei sui super caput eius est. 8 Omnibus diebus
separationis suæ sanctus erit Domino.

pollutorum purgatio

9 Sin autem mortuus fuerit subito quispiam co-
ram eo, polluetur caput consecrationis eius: quod
radet illico in eadem die purgationis suæ, et rur-
sum septima. 10 In octava autem die offeret duos
turtures, vel duos pullos columbæ sacerdoti in in-
troitu fœderis testimonii; 11 facietque sacerdos
unum pro peccato, et alterum in holocaustum, et
deprecabitur pro eo, quia peccavit super mortuo:
sanctificabitque caput eius in die illo: 12 et con-
secrabit Domino dies separationis illius, offerens
agnum anniculum pro peccato: ita tamen ut dies
priores irriti fiant, quoniam polluta est sanctifica-
tio eius.

sacrificium voto soluto offerendum

13 Ista est lex consecrationis. Cum dies, quos
ex voto decreverat, complebuntur: adducet eum
ad ostium tabernaculi fœderis, 14 et offeret obla-
tionem eius Domino, agnum anniculum immacula-
tum in holocaustum, et ovem anniculam immacu-
latam pro peccato, et arietem immaculatum, ho-
stiam pacificam, 15 canistrum quoque panum azy-
morum qui conspersi sint oleo, et lagana absque
fermento uncta oleo, ac libamina singulorum: 16 quæ
offeret sacerdos coram Domino, et faciet tam pro
peccato, quam in holocaustum. 17 Arietem vero
immolabit hostiam pacificam Domino, offerens si-
mul canistrum azymorum, et libamenta quæ ex
more debentur. 18 Tunc radetur nazaræus ante
ostium tabernaculi fœderis cæsarie consecrationis
suæ: tolletque capillos eius, et ponet super ignem,

(5) Idc 13, 5. — (18) Act 21, 24.

qui est suppositus sacrificio pacificorum. [19] Et ar-
mum coctum arietis, tortamque absque fermento
unam de canistro, et laganum azymum unum, et
tradet in manus nazaræi, postquam rasum fuerit
caput eius. [20] Susceptaque rursum ab eo, eleva-
bit in conspectu Domini: et sanctificata sacerdotis
erunt, sicut pectusculum, quod separari iussum
est, et femur. Post hæc potest bibere nazaræus
vinum.
[21] Ista est lex nazaræi, cum voverit oblationem reliqua
suam Domino tempore consecrationis suæ, ex-
ceptis his, quæ invenerit manus eius. Iuxta quod
mente devoverat, ita faciet ad perfectionem sancti-
ficationis suæ.
[22] Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: forma
[23] Loquere Aaron et filiis eius: Sic benedicetis filiis benedic-
Israel, et dicetis eis: [24] Benedicat tibi Dominus, tionis sa-
et custodiat te. [25] Ostendat Dominus faciem suam cerdota-
tibi, et misereatur tui. [26] Convertat Dominus vul- lis
tum suum ad te, et det tibi pacem. [27] Invocabunt-
que nomen meum super filios Israel, et ego bene-
dicam eis.

3. De oblationibus principum Israel, 7, 1—89

7 [1] Factum est autem in die qua complevit Moy- Plaustra
ses tabernaculum, et erexit illud: unxitque et et boves
sanctificavit cum omnibus vasis suis, altare simi- Levitis
liter et omnia vasa eius. [2] Obtulerunt principes tradenda
Israel et capita familiarum, qui erant per singulas
tribus, præfectique eorum, qui numerati fuerant,
[3] munera coram Domino sex plaustra tecta cum
duodecim bobus. Unum plaustrum obtulere duo
duces, et unum bovem singuli, obtuleruntque ea in
conspectu tabernaculi. [4] Ait autem Dominus ad
Moysen: [5] Suscipe ab eis ut serviant in ministerio
tabernaculi, et trades ea Levitis iuxta ordinem mi-
nisterii sui. [6] Itaque cum suscepisset Moyses plau-
stra et boves, tradidit eos Levitis. [7] Duo plaustra
et quattuor boves dedit filiis Gerson, iuxta id quod

(24) Sir 36, 19. — (1) Ex 40, 16.

habebant necessarium; 8 quattuor alia plaustra, et
octo boves dedit filiis Merari secundum officia et
cultum suum, sub manu Ithamar filii Aaron sacer-
dotis. 9 Filiis autem Caath non dedit plaustra et
boves: quia in Sanctuario serviunt, et onera pro-
priis portant humeris.

reliqua separatim offerenda

10 Igitur obtulerunt duces in dedicationem alta-
ris, die qua unctum est, oblationem suam ante
altare. 11 Dixitque Dominus ad Moysen: Singuli
duces per singulos dies offerant munera in dedica-
tionem altaris.

a Nahasson

12 Primo die obtulit oblationem suam Nahasson
filius Aminadab de tribu Iuda: 13 fueruntque in ea
acetabulum argenteum pondo centum triginta siclo-
rum, phiala argentea habens septuaginta siclos iuxta
pondus Sanctuarii, utrumque plenum simila con-
spersa oleo in sacrificium: 14 mortariolum ex de-
cem siclis aureis plenum incenso: 15 bovem de
armento, et arietem, et agnum anniculum in holo-
caustum: 16 hircumque pro peccato: 17 et in sa-
crificio pacificorum boves duos, arietes quinque,
hircos quinque, agnos anniculos quinque. Hæc est
oblatio Nahasson filii Aminadab.

a Nathanael

18 Secundo die obtulit Nathanael filius Suar, dux
de tribu Issachar, 19 acetabulum argenteum appen-
dens centum triginta siclos, phialam argenteam ha-
bentem septuaginta siclos, iuxta pondus Sanctuarii,
utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrifi-
cium: 20 mortariolum aureum habens decem siclos
plenum incenso: 21 bovem de armento, et arie-
tem, et agnum anniculum in holocaustum: 22 hir-
cumque pro peccato: 23 et in sacrificio pacificorum
boves duos, arietes quinque, hircos quinque, agnos
anniculos quinque. Hæc fuit oblatio Nathanael filii
Suar.

ab Eliab

24 Tertio die princeps filiorum Zabulon Eliab
filius Helon, 25 obtulit acetabulum argenteum ap-
pendens centum triginta siclos, phialam argenteam
habentem septuaginta siclos ad pondus Sanctuarii,
utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrifi-
cium: 26 mortariolum aureum appendens decem

siclos plenum incenso: 27 bovem de armento, et
arietem, et agnum anniculum in holocaustum:
28 hircumque pro peccato: 29 et in sacrificio paci-
ficorum boves duos, arietes quinque, hircos quin-
que, agnos anniculos quinque. Hæc est oblatio
Eliab filii Helon.
30 Die quarto princeps filiorum Ruben, Elisur ab Elisur
filius Sedeur 31 obtulit acetabulum argenteum ap-
pendens centum triginta siclos, phialam argenteam
habentem septuaginta siclos ad pondus Sanctuarii,
utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrifi-
cium: 32 mortariolum aureum appendens decem
siclos plenum incenso: 33 bovem de armento, et arie-
tem, et agnum anniculum in holocaustum: 34 hir-
cumque pro peccato: 35 et in hostias pacificorum
boves duos, arietes quinque, hircos quinque, agnos
anniculos quinque. Hæc fuit oblatio Elisur filii Se-
deur.
36 Die quinto princeps filiorum Simeon Salamiel a Sala-
filius Surisaddai 37 obtulit acetabulum argenteum miel
appendens centum triginta siclos, phialam argen-
team habentem septuaginta siclos ad pondus Sanc-
tuarii, utrumque plenum simila conspersa oleo in
sacrificium: 38 mortariolum aureum appendens de-
cem siclos plenum incenso: 39 bovem de armento,
et arietem, et agnum anniculum in holocaustum:
40 hircumque pro peccato: 41 et in hostias pacifi-
corum boves duos, arietes quinque, hircos quinque,
agnos anniculos quinque. Hæc fuit oblatio Salamiel
filii Surisaddai.
42 Die sexto princeps filiorum Gad, Eliasaph filius ab Elia-
Duel 43 obtulit acetabulum argenteum appendens saph
centum triginta siclos, phialam argenteam habentem
septuaginta siclos ad pondus Sanctuarii, utrumque
plenum simila conspersa oleo in sacrificium: 44 mor-
tariolum aureum appendens decem siclos plenum
incenso: 45 bovem de armento, et arietem, et
agnum anniculum in holocaustum: 46 hircumque
pro peccato: 47 et in hostias pacificorum boves
duos, arietes quinque, hircos quinque, agnos anni-
culos quinque. Hæc fuit oblatio Eliasaph filii Duel.

ab Elisama

48 Die septimo princeps filiorum Ephraim, Elisama filius Ammiud 49 obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos, phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus Sanctuarii, utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: 50 mortariolum aureum appendens decem siclos plenum incenso: 51 bovem de armento, et arietem, et agnum anniculum in holocaustum: 52 hircumque pro peccato: 53 et in hostias pacificorum, boves duos, arietes quinque, hircos quinque, agnos anniculos quinque. Hæc fuit oblatio Elisama filii Ammiud.

a Gamaliel

54 Die octavo, princeps filiorum Manasse, Gamaliel filius Phadassur, 55 obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos, phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus Sanctuarii, utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: 56 mortariolum aureum appendens decem siclos, plenum incenso: 57 bovem de armento, et arietem, et agnum anniculum in holocaustum: 58 hircumque pro peccato: 59 et in hostias pacificorum boves duos, arietes quinque, hircos quinque, agnos anniculos quinque. Hæc fuit oblatio Gamaliel filii Phadassur.

ab Abidan

60 Die nono princeps filiorum Beniamin, Abidan filius Gedeonis, 61 obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos, phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus Sanctuarii, utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: 62 et mortariolum aureum appendens decem siclos plenum incenso: 63 bovem de armento, et arietem, et agnum anniculum in holocaustum: 64 hircumque pro peccato: 65 et in hostias pacificorum boves duos, arietes quinque, hircos quinque, agnos anniculos quinque. Hæc fuit oblatio Abidan filii Gedeonis.

ab Ahiezer

66 Die decimo princeps filiorum Dan, Ahiezer filius Ammisaddai 67 obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos, phialam argenteam habentem septuaginta siclos, ad pondus Sanc-

tuarii, utrumque plenum simila conspersa oleo in
sacrificium: 68 mortariolum aureum appendens de-
cem siclos plenum incenso: 69 bovem de armento,
et arietem, et agnum anniculum in holocaustum:
70 hircumque pro peccato: 71 et in hostias pacifi-
corum boves duos, arietes quinque, hircos quin-
que, agnos anniculos quinque. Hæc fuit oblatio
Ahiezer filii Ammisaddai.

72 Die undecimo princeps filiorum Aser, Phegiel a Phegiel
filius Ochran 73 obtulit acetabulum argenteum ap-
pendens centum triginta siclos, phialam argenteam
habentem septuaginta siclos ad pondus Sanctuarii,
utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrifi-
cium: 74 mortariolum aureum appendens decem
siclos plenum incenso: 75 bovem de armento, et
arietem, et agnum anniculum in holocaustum: 76 hir-
cumque pro peccato: 77 et in hostias pacificorum
boves duos, arietes quinque, hircos quinque, agnos
anniculos quinque. Hæc fuit oblatio Phegiel filii
Ochran.

78 Die duodecimo princeps filiorum Nephthali, ab Ahira
Ahira filius Enan 79 obtulit acetabulum argenteum
appendens centum triginta siclos, phialam argen-
team habentem septuaginta siclos ad pondus Sanc-
tuarii, utrumque plenum simila oleo conspersa in
sacrificium: 80 mortariolum aureum appendens de-
cem siclos, plenum incenso: 81 bovem de armento,
et arietem, et agnum anniculum in holocaustum:
82 hircumque pro peccato: 83 et in hostias pacifi-
corum boves duos, arietes quinque, hircos quin-
que, agnos anniculos quinque. Hæc fuit oblatio
Ahira filii Enan.

84 Hæc in dedicatione altaris oblata sunt a prin- munera
cipibus Israel, in die qua consecratum est: aceta- in sum-
bula argentea duodecim: phialæ argenteæ duode- mam red-
cim: mortariola aurea duodecim:• 85 ita ut centum iguntur
triginta siclos argenti haberet unum acetabulum,
et septuaginta siclos haberet una phiala: id est, in
commune vasorum omnium ex argento sicli duo
millia quadringenti, pondere Sanctuarii; 86 morta-

riola aurea duodecim plena incenso denos siclos
appendentia pondere Sanctuarii: id est, simul auri
sicli centum viginti: 87 boves de armento in holo-
caustum duodecim, arietes duodecim, agni anniculi
duodecim, et libamenta eorum: hirci duodecim pro
peccato. 88 In hostias pacificorum, boves viginti
quattuor, arietes sexaginta, hirci sexaginta, agni
anniculi sexaginta. Hæc oblata sunt in dedicatione
altaris, quando unctum est.

Moyses vocem Dei audiebat

89 Cumque ingrederetur Moyses tabernaculum
fœderis, ut consuleret oraculum, audiebat vocem
loquentis ad se de propitiatorio quod erat super
arcam testimonii inter duos Cherubim, unde et lo-
quebatur ei.

4. De lucernis candelabri ac Levitis, 8, 1—26

Lucernarum collocatio

8 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
2 Loquere Aaron, et dices ad eum: Cum po-
sueris septem lucernas, candelabrum in australi
parte erigatur. Hoc igitur præcipe ut lucernæ con-
tra boream e regione respiciant ad mensam panum
propositionis, contra eam partem, quam candela-
brum respicit, lucere debebunt. 3 Fecitque Aaron,
et imposuit lucernas super candelabrum, ut præce-
perat Dominus Moysi. 4 Hæc autem erat factura
candelabri, ex auro ductili, tam medius stipes, quam
cuncta quæ ex utroque calamorum latere nasce-
bantur: iuxta exemplum quod ostendit Dominus
Moysi, ita operatus est candelabrum.

Levitarum consecratio

5 Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens:
6 Tolle Levitas de medio filiorum Israel, et purifi-
cabis eos 7 iuxta hunc ritum: Aspergantur aqua
lustrationis, et radant omnes pilos carnis suæ.
Cumque laverint vestimenta sua, et mundati fue-
rint, 8 tollent bovem de armentis, et libamentum
eius similam oleo conspersam: bovem autem alte-
rum de armento tu accipies pro peccato: 9 et ap-
plicabis Levitas coram tabernaculo fœderis, convo-
cata omni multitudine filiorum Israel. 10 Cumque
Levitæ fuerint coram Domino, ponent filii Israel

manus suas super eos, 11 et offeret Aaron Levi-
tas, munus in conspectu Domini a filiis Israel, ut
serviant in ministerio eius. 12 Levitæ quoque po-
nent manus suas super capita boum, e quibus unum
facies pro peccato, et alterum in holocaustum Do-
mini, ut depreceris pro eis. 13 Statuesque Levitas
in conspectu Aaron et filiorum eius, et consecrabis
oblatos Domino, 14 ac separabis de medio filiorum
Israel, ut sint mei; 15 et postea ingredientur taber-
naculum fœderis, ut serviant mihi. Sicque purifi-
cabis et consecrabis eos in oblationem Domini:
quoniam dono donati sunt mihi a filiis Israel. 16 Pro
primogenitis quæ aperiunt omnem vulvam in Israel,
accepi eos. 17 Mea sunt enim omnia primogenita
filiorum Israel, tam ex hominibus quam ex iumen-
tis. Ex die quo percussi omne primogenitum in
Terra Ægypti, sanctificavi eos mihi: 18 et tuli Levi-
tas pro cunctis primogenitis filiorum Israel: 19 tra-
didique eos dono Aaron et filiis eius de medio po-
puli, ut serviant mihi pro Israel in tabernaculo fœ-
deris, et orent pro eis ne sit in populo plaga, si
ausi fuerint accedere ad Sanctuarium. 20 Fece-
runtque Moyses et Aaron et omnis multitudo filio-
rum Israel super Levitis quæ præceperat Dominus
Moysi: 21 purificatique sunt, et laverunt vesti-
menta sua. Elevavitque eos Aaron in conspectu
Domini, et oravit pro eis, 22 ut purificati ingrede-
rentur ad officia sua in tabernaculum fœderis co-
ram Aaron et filiis eius. Sicut præceperat Domi-
nus Moysi de Levitis, ita factum est.
23 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: ministrantium ætas
24 Hæc est lex Levitarum, A viginti quinque annis
et supra, ingredientur ut ministrent in tabernaculo
fœderis. 25 Cumque quinquagesimum annum ætatis
impleverint, servire cessabunt: 26 eruntque mini-
stri fratrum suorum in tabernaculo fœderis, ut cu-
stodiant quæ sibi fuerint commendata, opera autem
ipsa non faciant. Sic dispones Levitis in custo-
diis suis.

(16) Ex 13, 2; Sup 3, 13; Lc 2, 23.

5. De tempore celebrationis paschatis, 9, 1—14

Pro mundis Israelitis

9 1 Locutus est Dominus ad Moysen in deserto
Sinai anno secundo, postquam egressi sunt de
Terra Ægypti, mense primo dicens: 2 Faciant filii
Israel Phase in tempore suo, 3 quartadecima die
mensis huius ad vesperam, iuxta omnes ceremo-
nias et iustificationes eius. 4 Præcepitque Moyses
filiis Israel ut facerent Phase. 5 Qui fecerunt tem-
pore suo: quartadecima die mensis ad vesperam
in monte Sinai. Iuxta omnia quæ mandaverat Do-
minus Moysi, fecerunt filii Israel.

pro immundis et itinerantibus

6 Ecce autem quidam immundi super anima ho-
minis, qui non poterant facere Phase in die illo,
accedentes ad Moysen et Aaron, 7 dixerunt eis:
Immundi sumus super anima hominis; quare frau-
damur ut non valeamus oblationem offerre Domino
in tempore suo inter filios Israel? 8 Quibus re-
spondit Moyses: State ut consulam quid præcipiat
Dominus de vobis. 9 Locutusque est Dominus ad
Moysen, dicens: 10 Loquere filiis Israel: Homo
qui fuerit immundus super anima, sive in via pro-
cul in gente vestra, faciat Phase Domino 11 in
mense secundo, quartadecima die mensis ad ve-
speram: cum azymis et lactucis agrestibus com-
edent illud: 12 non relinquent ex eo quippiam
usque mane, et os eius non confringent, omnem
ritum Phase observabunt.

pro advenis

13 Si quis autem et mundus est, et in itinere
non fuit, et tamen non fecit Phase, exterminabitur
anima illa de populis suis, quia sacrificium Domino
non obtulit tempore suo: peccatum suum ipse por-
tabit. 14 Peregrinus quoque et advena si fuerint
apud vos, facient Phase Domino iuxta ceremonias
et iustificationes eius. Præceptum idem erit apud
vos tam advenæ quam indigenæ.

III. Signa itineris faciendi, 9, 15—10, 10

Motio nubis

15 Igitur die qua erectum est tabernaculum, ope-
ruit illud nubes. A vespere autem super tentorium

(2) Ex 12, 3. — (12) Ex 12, 46; Io 19, 36. — (15) Ex 40, 16.

erat quasi species ignis usque mane. 16 Sic fiebat
iugiter: per diem operiebat illud nubes, et per
noctem quasi species ignis. 17 Cumque ablata fuis-
set nubes, quæ tabernaculum protegebat, tunc pro-
ficiscebantur filii Israel: et in loco ubi stetisset nu-
bes, ibi castrametabantur. 18 Ad imperium Domini
proficiscebantur, et ad imperium illius figebant ta-
bernaculum. Cunctis diebus quibus stabat nubes
super tabernaculum, manebant in eodem loco: 19 et
si evenisset ut multo tempore maneret super illud,
erant filii Israel in excubiis Domini, et non profi-
ciscebantur 20 quot diebus fuisset nubes super ta-
bernaculum. Ad imperium Domini erigebant ten-
toria, et ad imperium illius deponebant. 21 Si fuis-
set nubes a vespere usque mane, et statim dilu-
culo tabernaculum reliquisset, proficiscebantur: et,
si post diem et noctem recessisset, dissipabant ten-
toria. 22 Si vero biduo aut uno mense vel longiori
tempore fuisset super tabernaculum, manebant filii
Israel in eodem loco, et non proficiscebantur: sta-
tim autem ut recessisset, movebant castra. 23 Per
verbum Domini figebant tentoria, et per verbum
illius proficiscebantur: erantque in excubiis Domini
iuxta imperium eius per manum Moysi.

10 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di- clangor
cens: 2 Fac tibi duas tubas argenteas ducti- tubarum
les, quibus convocare possis multitudinem quando
movenda sunt castra. 3 Cumque increpueris tubis,
congregabitur ad te omnis turba ad ostium taber-
naculi fœderis. 4 Si semel clangueris, venient ad
te principes, et capita multitudinis Israel. 5 Si au-
tem prolixior atque concisus clangor increpuerit,
movebunt castra primi qui sunt ad orientalem pla-
gam. 6 In secundo autem sonitu et pari ululatu
tubæ, levabunt tentoria qui habitant ad meridiem;
et iuxta hunc modum reliqui facient, ululantibus
tubis in profectionem. 7 Quando autem congregan-
dus est populus, simplex tubarum clangor erit, et

(18) 1 Cor 10, 1.

non concise ululabunt. 8 Filii autem Aaron sacer-
dotes clangent tubis: eritque hoc legitimum sempi-
ternum in generationibus vestris. 9 Si exieritis ad
bellum de terra vestra contra hostes qui dimicant
adversum vos, clangetis ululantibus tubis, et erit
recordatio vestri coram Domino Deo vestro, ut
eruamini de manibus inimicorum vestrorum. 10 Si
quando habebitis epulum, et dies festos, et calen-
das, canetis tubis super holocaustis, et pacificis vic-
timis, ut sint vobis in recordationem Dei vestri.
Ego Dominus Deus vester.

PARS SECUNDA

Iter a Sina usque Moab, 10, 11—21, 35

I. Iter a Sina usque Cades, 10, 11—14, 45

1. Profectio populi Israel, 10, 11—36

Tribus Israel

11 Anno secundo, mense secundo, vigesima die
mensis elevata est nubes de tabernaculo fœderis:
12 profectique sunt filii Israel per turmas suas de
deserto Sinai, et recubuit nubes in solitudine Pha-
ran. 13 Moveruntque castra primi iuxta imperium
Domini in manu Moysi. 14 Filii Iuda per turmas
suas: quorum princeps erat Nahasson filius Ami-
nadab. 15 In tribu filiorum Issachar fuit princeps
Nathanael filius Suar. 16 In tribu Zabulon erat
princeps Eliab filius Helon. 17 Depositumque est
tabernaculum, quod portantes egressi sunt filii Ger-
son et Merari. 18 Profectique sunt et filii Ruben,
per turmas et ordinem suum: quorum princeps
erat Helisur filius Sedeur. 19 In tribu autem filio-
rum Simeon, princeps fuit Salamiel filius Surisad-
dai. 20 Porro in tribu Gad erat princeps Eliasaph
filius Duel. 21 Profectique sunt et Caathitæ por-
tantes Sanctuarium. Tamdiu tabernaculum porta-
batur, donec venirent ad erectionis locum. 22 Mo-
verunt castra et filii Ephraim per turmas suas, in

(14) Sup 1, 7.

quorum exercitu princeps erat Elisama filius Am-
miud. 23 In tribu autem filiorum Manasse princeps
fuit Gamaliel filius Phadassur; 24 et in tribu Ben-
iamin erat dux Abidan filius Gedeonis. 25 Novis-
simi castrorum omnium profecti sunt filii Dan per
turmas suas, in quorum exercitu princeps fuit
Ahiezer filius Ammisaddai. 26 In tribu autem filio-
rum Aser erat princeps Phegiel filius Ochran.
27 Et in tribu filiorum Nephthali princeps fuit Ahira
filius Enan. 28 Hæc sunt castra, et profectiones
filiorum Israel per turmas suas quando egredie-
bantur.

cum Hobab

29 Dixitque Moyses Hobab filio Raguel Madia-
nitæ, cognato suo: Proficiscimur ad locum, quem
Dominus daturus est nobis: veni nobiscum, ut be-
nefaciamus tibi: quia Dominus bona promisit Is-
raeli. 30 Cui ille respondit: Non vadam tecum,
sed revertar in terram meam, in qua natus sum.
31 Et ille: Noli, inquit, nos relinquere: tu enim
nosti in quibus locis per desertum castra ponere
debeamus, et eris ductor noster. 32 Cumque no-
biscum veneris, quidquid optimum fuerit ex opi-
bus, quas nobis traditurus est Dominus, dabimus
tibi.

prospere incedunt

33 Profecti sunt ergo de Monte Domini viam
trium dierum, arcaque fœderis Domini præcedebat
eos, per dies tres providens castrorum locum.
34 Nubes quoque Domini super eos erat per diem
cum incederent. 35 Cumque elevaretur arca, dice-
bat Moyses: Surge, Domine, et dissipentur inimici
tui, et fugiant qui oderunt te, a facie tua. 36 Cum
autem deponeretur, aiebat: Revertere, Domine, ad
multitudinem exercitus Israel.

2. Murmuratio totius populi, 11, 1—34

Murmur propter laborem

11 1 Interea ortum est murmur populi, quasi do-
lentium pro labore, contra Dominum. Quod
cum audisset Dominus, iratus est. Et accensus in
eos ignis Domini devoravit extremam castrorum

(35) Ps 67, 2. — (1) Ps 77, 19. — Ps 77, 21.

partem. 2 Cumque clamasset populus ad Moysen,
oravit Moyses ad Dominum, et absorptus est ignis.
3 Vocavitque nomen loci illius, Incensio: eo quod
incensus fuisset contra eos ignis Domini.

et propter cibum

4 Vulgus quippe promiscuum, quod ascenderat
cum eis, flagravit desiderio, sedens et flens, iunctis
sibi pariter filiis Israel, et ait: Quis dabit nobis ad
vescendum carnes? 5 Recordamur piscium quos
comedebamus in Ægypto gratis: in mentem nobis
veniunt cucumeres, et pepones, porrique et cepe,
et allia. 6 Anima nostra arida est, nihil aliud re-
spiciunt oculi nostri nisi Man. 7 Erat autem Man
quasi semen coriandri, coloris bdellii. 8 Circuibat-
que populus, et colligens illud, frangebat mola, sive
terebat in mortario, coquens in olla, et faciens ex
eo tortulas saporis quasi panis oleati. 9 Cumque
descenderet nocte super castra ros, descendebat
pariter et Man.

colloquium Moysis ac Dei,

10 Audivit ergo Moyses flentem populum per fa-
milias, singulos per ostia tentorii sui. Iratusque
est furor Domini valde: sed et Moysi intoleranda
res visa est, 11 et ait ad Dominum: Cur afflixisti
servum tuum? quare non invenio gratiam coram
te? et cur imposuisti pondus universi populi huius
super me? 12 Numquid ego concepi omnem hanc
multitudinem, vel genui eam, ut dicas mihi: Porta
eos in sinu tuo sicut portare solet nutrix infantu-
lum, et defer in terram, pro qua iurasti patribus
eorum? 13 Unde mihi carnes ut dem tantæ mul-
titudini? flent contra me, dicentes: Da nobis car-
nes ut comedamus. 14 Non possum solus sustinere
omnem hunc populum, quia gravis est mihi. 15 Sin
aliter tibi videtur, obsecro ut interficias me, et in-
veniam gratiam in oculis tuis, ne tantis afficiar
malis. 16 Et dixit Dominus ad Moysen: Congrega
mihi septuaginta viros de senibus Israel, quos tu
nosti quod senes populi sint ac magistri: et duces

---

(4) 1 Cor 10, 3. — (7) Ex 16, 14; Ps 77, 24; Sap 16, 20; Io 6, 31.

eos ad ostium tabernaculi fœderis, faciesque ibi
stare tecum, 17 ut descendam et loquar tibi: et
auferam de spiritu tuo, tradamque eis, ut susten-
tent tecum onus populi, et non tu solus graveris.
18 Populo quoque dices: Sanctificamini: cras com-
edetis carnes; ego enim audivi vos dicere: Quis
dabit nobis escas carnium? bene nobis erat in
Ægypto. Ut det vobis Dominus carnes, et comeda-
tis: 19 non uno die, nec duobus, vel quinque aut
decem, nec viginti quidem, 20 sed usque ad men-
sem dierum, donec exeat per nares vestras, et
vertatur in nauseam, eo quod repuleritis Domi-
num, qui in medio vestri est, et fleveritis coram
eo, dicentes: Quare egressi sumus ex Ægypto?
21 Et ait Moyses: Sexcenta millia peditum huius
populi sunt, et tu dicis: Dabo eis esum carnium
mense integro? 22 Numquid ovium et boum mul-
titudo cædetur, ut possit sufficere ad cibum? vel
omnes pisces maris in unum congregabuntur, ut
eos satient? 23 Cui respondit Dominus: Numquid
manus Domini invalida est? Iam nunc videbis
utrum meus sermo opere compleatur.

24 Venit igitur Moyses, et narravit populo verba — electio
Domini, congregans septuaginta viros de senibus — septua-
Israel, quos stare fecit circa tabernaculum. 25 De- — ginta
scenditque Dominus per nubem, et locutus est ad — virorum
eum, auferens de spiritu qui erat in Moyse, et
dans septuaginta viris. Cumque requievisset in eis
Spiritus, prophetaverunt, nec ultra cessaverunt.
26 Remanserant autem in castris duo viri, quorum
unus vocabatur Eldad, et alter Medad, super quos
requievit Spiritus; nam et ipsi descripti fuerant, et
non exierant ad tabernaculum. 27 Cumque pro-
phetarent in castris, cucurrit puer, et nuntiavit
Moysi, dicens: Eldad et Medad prophetant in ca-
stris. 28 Statim Iosue filius Nun, minister Moysi,
et electus e pluribus, ait: Domine mi Moyses pro-
hibe eos. 29 At ille: Quid, inquit, æmularis pro
me? Quis tribuat ut omnis populus prophetet, et

(22) Io 6, 9. — (23) Is 59, 1.

det eis Dominus Spiritum suum? 30 Reversusque
est Moyses, et maiores natu Israel in castra.
31 Ventus autem egrediens a Domino arreptas
trans mare coturnices detulit, et demisit in castra
itinere quantum uno die confici potest, ex omni
parte castrorum per circuitum, volabantque in aere
duobus cubitis altitudine super terram. 32 Surgens
ergo populus toto die illo, et nocte, ac die altero,
congregavit coturnicum, qui parum, decem coros:
et siccaverunt eas per gyrum castrorum. 33 Adhuc
carnes erant in dentibus eorum, nec defecerat hu-
iuscemodi cibus: et ecce furor Domini concitatus
in populum, percussit eum plaga magna nimis.
34 Vocatusque est ille locus, Sepulcra concupi-
scentiæ: ibi enim sepelierunt populum qui deside-
raverat. Egressi autem de Sepulcris concupiscen-
tiæ, venerunt in Haseroth, et manserunt ibi.

nex concupiscentium carnes

3. Murmuratio Mariæ et Aaron, 12, 1—15

Moyses a Domino laudatur

12 1 Locutaque est Maria et Aaron contra Moy-
sen propter uxorem eius Æthiopissam, 2 et
dixerunt: Num per solum Moysen locutus est Do-
minus? nonne et nobis similiter est locutus? Quod
cum audisset Dominus, (3 Erat enim Moyses vir
mitissimus super omnes homines qui morabantur
in terra) 4 statim locutus est ad eum, et ad Aaron
et Mariam: Egredimini vos tantum tres ad taber-
naculum fœderis. Cumque fuissent egressi, 5 de-
scendit Dominus in columna nubis, et stetit in in-
troitu tabernaculi vocans Aaron et Mariam. Qui
cum issent, 6 dixit ad eos: Audite sermones meos:
Si quis fuerit inter vos propheta Domini, in visione
apparebo ei, vel per somnium loquar ad illum.
7 At non talis servus meus Moyses, qui in omni
domo mea fidelissimus est: 8 ore enim ad os lo-
quor ei: et palam, et non per ænigmata et figuras
Dominum videt. Quare ergo non timuistis detra-
here servo meo Moysi?

---

(31) Ps 77, 26. — (33) Ps 77, 30. — (7) Hbr 3, 2. — (8) Ex 33, 11.

9 Iratusque contra eos, abiit: 10 nubes quoque
recessit quæ erat super tabernaculum: et ecce Ma-
ria apparuit candens lepra quasi nix. Cumque re-
spexisset eam Aaron, et vidisset perfusam lepra,
11 ait ad Moysen: Obsecro, domine mi, ne imponas
nobis hoc peccatum quod stulte commisimus, 12 ne
fiat hæc quasi mortua, et ut abortivum quod proii-
citur de vulva matris suæ; ecce iam medium carnis
eius devoratum est a lepra. 13 Clamavitque Moy-
ses ad Dominum, dicens: Deus, obsecro, sana eam.
14 Cui respondit Dominus: Si pater eius spuisset in
faciem illius, nonne debuerat saltem septem diebus
rubore suffundi? Separetur septem diebus extra
castra, et postea revocabitur. 15 Exclusa est itaque
Maria extra castra septem diebus: et populus non
est motus de loco illo, donec revocata est Maria.

Maria lepra afficitur

4. Exploratio terræ promissæ, 13, 1—14, 45

13 1 Profectusque est populus de Haseroth fixis
tentoriis in deserto Pharan. 2 Ibique locutus
est Dominus ad Moysen, dicens: 3 Mitte viros,
qui considerent Terram Chanaan, quam daturus
sum filiis Israel, singulos de singulis tribubus, ex
principibus. 4 Fecit Moyses quod Dominus impe-
raverat, de deserto Pharan mittens principes viros,
quorum ista sunt nomina. 5 De tribu Ruben, Sam-
mua filium Zechur. 6 De tribu Simeon, Saphat
filium Huri. 7 De tribu Iuda, Caleb filium Iephone.
8 De tribu Issachar, Igal filium Ioseph. 9 De tribu
Ephraim, Osee filium Nun. 10 De tribu Beniamin,
Phalti filium Raphu. 11 De tribu Zabulon, Geddiel
filium Sodi. 12 De tribu Ioseph, sceptri Manasse,
Gaddi filium Susi. 13 De tribu Dan, Ammiel filium
Gemalli. 14 De tribu Aser, Sthur filium Michael.
15 De tribu Nephthali, Nahabi filium Vapsi. 16 De
tribu Gad, Guel filium Machi. 17 Hæc sunt nomina
virorum, quos misit Moyses ad considerandam
Terram: vocavitque Osee filium Nun, Iosue. 18 Mi-
sit ergo eos Moyses ad considerandam Terram
Chanaan, et dixit ad eos: Ascendite per meridia-
nam plagam. Cumque veneritis ad montes, 19 con-

Viri missi

siderate Terram, qualis sit: et populum qui habi-
tator est eius, utrum fortis sit an infirmus: si pauci
numero an plures: 20 ipsa terra, bona an mala:
urbes quales, muratæ an absque muris: 21 humus,
pinguis an sterilis, nemorosa an absque arboribus.
Confortamini, et afferte nobis de fructibus Terræ.
Erat autem tempus quando iam præcoquæ uvæ
vesci possunt.

terram explorant

22 Cumque ascendissent, exploraverunt Terram
a deserto Sin, usque Rohob intrantibus Emath.
23 Ascenderuntque ad meridiem, et venerunt in
Hebron, ubi erant Achiman et Sisai et Tholmai
filii Enac; nam Hebron septem annis ante Tanim
urbem Ægypti condita est. 24 Pergentesque usque
ad Torrentem botri, absciderunt palmitem cum uva
sua, quem portaverunt in vecte duo viri. De malis
quoque granatis et de ficis loci illius tulerunt:
25 qui appellatus est Nehelescol, id est Torrens
botri, eo quod botrum portassent inde filii Israel.

atque vera et falsa referunt

26 Reversique exploratores Terræ post quadra-
ginta dies, omni regione circuita, 27 venerunt ad
Moysen et Aaron et ad omnem cœtum filiorum
Israel in desertum Pharan, quod est in Cades.
Locutique eis et omni multitudini ostenderunt fruc-
tus Terræ: 28 et narraverunt, dicentes: Venimus
in Terram, ad quam misisti nos, quæ re vera fluit
lacte et melle, ut ex his fructibus cognosci potest:
29 sed cultores fortissimos habet, et urbes grandes
atque muratas. Stirpem Enac vidimus ibi. 30 Ama-
lec habitat in meridie, Hethæus et Iebusæus et
Amorrhæus in montanis: Chananæus vero mora-
tur iuxta mare et circa fluenta Iordanis. 31 Inter
hæc Caleb compescens murmur populi, qui orie-
batur contra Moysen, ait: Ascendamus, et possi-
deamus Terram, quoniam poterimus obtinere eam.
32 Alii vero, qui fuerant cum eo, dicebant: Nequa-
quam ad hunc populum valemus ascendere, quia
fortior nobis est. 33 Detraxeruntque Terræ, quam
inspexerant, apud filios Israel, dicentes: Terra,

---

(24) Dt 1, 24.

quam lustravimus, devorat habitatores suos: popu-
lus, quem aspeximus, proceræ staturæ est. 34 Ibi
vidimus monstra quædam filiorum Enac de genere
giganteo: quibus comparati, quasi locustæ videba-
mur.

populus rebellat

14 1 Igitur vociferans omnis turba flevit nocte
illa, 2 et murmurati sunt contra Moysen et
Aaron cuncti filii Israel, dicentes: 3 Utinam mortui
essemus in Ægypto: et in hac vasta solitudine
utinam pereamus, et non inducat nos Dominus in
Terram istam, ne cadamus gladio, et uxores ac
liberi nostri ducantur captivi. Nonne melius est
reverti in Ægyptum? 4 Dixeruntque alter ad alte-
rum: Constituamus nobis ducem, et revertamur in
Ægyptum. 5 Quo audito Moyses et Aaron cecide-
runt proni in terram coram omni multitudine filio-
rum Israel. 6 At vero Iosue filius Nun, et Caleb
filius Iephone, qui et ipsi lustraverant terram, sci-
derunt vestimenta sua, 7 et ad omnem multitudi-
nem filiorum Israel locuti sunt: Terra, quam cir-
cuivimus, valde bona est. 8 Si propitius fuerit Do-
minus, inducet nos in eam, et tradet humum lacte
et melle manantem. 9 Nolite rebelles esse contra
Dominum: neque timeatis populum terræ huius,
quia sicut panem ita eos possumus devorare. Re-
cessit ab eis omne præsidium: Dominus nobiscum
est, nolite metuere.

Dominus apparet

10 Cumque clamaret omnis multitudo, et lapidi-
bus eos vellet opprimere, apparuit gloria Domini
super tectum fœderis cunctis filiis Israel. 11 Et dixit
Dominus ad Moysen: Usquequo detrahet mihi po-
pulus iste? Quousque non credent mihi in omni-
bus signis, quæ feci coram eis? 12 Feriam igitur
eos pestilentia, atque consumam: te autem faciam
principem super gentem magnam, et fortiorem quam
hæc est. 13 Et ait Moyses ad Dominum: Ut au-
diant Ægyptii, de quorum medio eduxisti populum
istum, 14 et habitatores Terræ huius, qui audierunt

---

(6) Sir 46, 9; 1 Mcc 2, 55 s.

quod tu, Domine, in populo isto sis, et facie videa-
ris ad faciem, et nubes tua protegat illos, et in
columna nubis præcedas eos per diem, et in co-
lumna ignis per noctem: 15 quod occideris tan-
tam multitudinem quasi unum hominem, et dicant:
16 Non poterat introducere populum in Terram,
pro qua iuraverat: idcirco occidit eos in solitudine.
17 Magnificetur ergo fortitudo Domini sicut iurasti,
dicens: 18 Dominus patiens et multæ misericor-
diæ, auferens iniquitatem et scelera, nullumque
innoxium derelinquens, qui visitas peccata patrum
in filios in tertiam et quartam generationem. 19 Di-
mitte, obsecro, peccatum populi huius secundum
magnitudinem misericordiæ tuæ, sicut propitius fui-
sti egredientibus de Ægypto usque ad locum istum.
20 Dixitque Dominus: Dimisi iuxta verbum tuum.
21 Vivo ego: et implebitur gloria Domini universa
terra. 22 Attamen omnes homines qui viderunt
maiestatem meam, et signa quæ feci in Ægypto et
in solitudine, et tentaverunt me iam per decem
vices, nec obœdierunt voci meæ, 23 non videbunt
Terram pro qua iuravi patribus eorum, nec quis-
quam ex illis qui detraxit mihi, intuebitur eam.
24 Servum meum Caleb, qui plenus alio spiritu se-
cutus est me, inducam in Terram hanc, quam cir-
cuivit: et semen eius possidebit eam. 25 Quoniam
Amalecites et Chananæus habitant in vallibus. Cras
movete castra, et revertimini in solitudinem per
viam Maris Rubri.

et errationem quadragenariam mandat

26 Locutusque est Dominus ad Moysen et Aaron,
dicens: 27 Usquequo multitudo hæc pessima mur-
murat contra me? Querelas filiorum Israel audivi.
28 Dic ergo eis: Vivo ego, ait Dominus: sicut lo-
cuti estis audiente me, sic faciam vobis. 29 In so-
litudine hac iacebunt cadavera vestra. Omnes qui
numerati estis a viginti annis et supra, et murmu-
rastis contra me, 30 non intrabitis Terram, super

(14) Ex 13, 21. — (16) Ex 32, 28. — (18) Ex 34, 6; Ps 102, 8. — (23) Dt 1, 35. — (24) Ios 14, 6. — (29) Ps 105, 26. — (30) Dt 1, 35.

quam levavi manum meam ut habitare vos face-
rem, præter Caleb filium Iephone, et Iosue filium
Nun. 31 Parvulos autem vestros, de quibus dixi-
stis quod prædæ hostibus forent, introducam: ut
videant Terram, quæ vobis displicuit. 32 Vestra
cadavera iacebunt in solitudine. 33 Filii vestri erunt
vagi in deserto annis quadraginta, et portabunt
fornicationem vestram, donec consumantur cada-
vera patrum in deserto, 34 iuxta numerum qua-
draginta dierum, quibus considerastis Terram: an-
nus pro die imputabitur. Et quadraginta annis re-
cipietis iniquitates vestras, et scietis ultionem meam:
35 quoniam sicut locutus sum, ita faciam omni mul-
titudini huic pessimæ, quæ consurrexit adversum
me: in solitudine hac deficiet, et morietur.

36 Igitur omnes viri, quos miserat Moyses ad — explora- tores mali mo- riuntur
contemplandam Terram, et qui reversi murmurare
fecerant contra eum omnem multitudinem, detra-
hentes Terræ quod esset mala, 37 mortui sunt at-
que percussi in conspectu Domini. 38 Iosue autem
filius Nun, et Caleb filius Iephone vixerunt ex om-
nibus, qui perrexerant ad considerandam Terram.

39 Locutusque est Moyses universa verba hæc — pugnan- tes per- cutiuntur
ad omnes filios Israel, et luxit populus nimis. 40 Et
ecce mane primo surgentes ascenderunt verticem
montis, atque dixerunt: Parati sumus ascendere
ad locum, de quo Dominus locutus est: quia pec-
cavimus. 41 Quibus Moyses: Cur, inquit, trans-
gredimini verbum Domini, quod vobis non cedet
in prosperum? 42 Nolite ascendere: non enim est
Dominus vobiscum: ne corruatis coram inimicis
vestris. 43 Amalecites et Chananæus ante vos sunt,
quorum gladio corruetis, eo quod nolueritis ac-
quiescere Domino, nec erit Dominus vobiscum.
44 At illi contenebrati ascenderunt in verticem mon-
tis. Arca autem testamenti Domini et Moyses non
recesserunt de castris. 45 Descenditque Amalecites
et Chananæus, qui habitabat in monte: et percu-

---

(34) Ez 4, 6. — Ps 94, 10. — (36) Idt 8, 24; 1 Cor 10, 10; Hbr 3, 17; Iud 5. — (42) Dt 1, 42.

tiens eos atque concidens, persecutus est eos usque
Horma.

II. Erratio quadragenaria in deserto, 15, 1—19, 22

1. Dantur præcepta religiosa, 15, 1—41

De sacrificiis similæ, olei et vini

15 1 Locutus est Dominus ad Moysen, dicens:
2 Loquere ad filios Israel, et dices ad eos:
Cum ingressi fueritis Terram habitationis vestræ,
quam ego dabo vobis, 3 et feceritis oblationem
Domino in holocaustum, aut victimam, vota sol-
ventes, vel sponte offerentes munera, aut in sol-
lemnitatibus vestris adolentes odorem suavitatis
Domino, de bobus sive de ovibus: 4 offeret qui-
cumque immolaverit victimam, sacrificium similæ,
decimam partem ephi, conspersæ oleo, quod men-
suram habebit quartam partem hin: 5 et vinum
ad liba fundenda eiusdem mensuræ dabit in holo-
caustum sive in victimam. Per agnos singulos 6 et
arietes erit sacrificium similæ duarum decimarum,
quæ conspersa sit oleo tertiæ partis hin: 7 et vi-
num ad libamentum tertiæ partis eiusdem mensu-
ræ offeret in odorem suavitatis Domino. 8 Quando
vero de bobus feceris holocaustum aut hostiam, ut
impleas votum vel pacificas victimas, 9 dabis per
singulos boves similæ tres decimas conspersæ oleo,
quod habeat medium mensuræ hin: 10 et vinum
ad liba fundenda eiusdem mensuræ in oblationem
suavissimi odoris Domino. 11 Sic facies 12 per sin-
gulos boves et arietes et agnos et hædos. 13 Tam
indigenæ quam peregrini 14 eodem ritu offerent
sacrificia. 15 Unum præceptum erit atque iudicium
tam vobis quam advenis terræ.

de primitiis pulmentorum

16 Locutus est Dominus ad Moysen, dicens:
17 Loquere filiis Israel, et dices ad eos: 18 Cum
veneritis in terram, quam dabo vobis, 19 et com-
ederitis de panibus regionis illius, separabitis pri-
mitias Domino 20 de cibis vestris. Sicut de areis
primitias separatis, 21 ita et de pulmentis dabitis
primitiva Domino.

de expiatione peccatorum

22 Quod si per ignorantiam prætererieritis quid-
quam horum, quæ locutus est Dominus ad Moysen,
23 et mandavit per eum ad vos, a die qua cœpit
iubere et ultra, 24 oblitaque fuerit facere multi-
tudo: offeret vitulum de armento, holocaustum in
odorem suavissimum Domino, et sacrificium eius ac
liba, ut ceremoniæ postulant, hircumque pro pec-
cato: 25 et rogabit sacerdos pro omni multitudine
filiorum Israel: et dimittetur eis, quoniam non
sponte peccaverunt, nihilominus offerentes incen-
sum Domino pro se et pro peccato atque errore
suo: 26 et dimittetur universæ plebi filiorum Is-
rael, et advenis, qui peregrinantur inter eos: quo-
niam culpa est omnis populi per ignorantiam.
27 Quod si anima una nesciens peccaverit, offeret
capram anniculam pro peccato suo: 28 et depre-
cabitur pro ea sacerdos, quod inscia peccaverit co-
ram Domino: impetrabitque ei veniam, et dimit-
tetur illi. 29 Tam indigenis quam advenis una lex
erit omnium, qui peccaverint ignorantes. 30 Anima
vero, quæ per superbiam aliquid commiserit, sive
civis sit ille, sive peregrinus, (quoniam adversus
Dominum rebellis fuit) peribit de populo suo:
31 verbum enim Domini contempsit, et præceptum
illius fecit irritum: idcirco delebitur, et portabit ini-
quitatem suam.

de violatione sabbati

32 Factum est autem, cum essent filii Israel in
solitudine, et invenissent hominem colligentem ligna
in die Sabbati, 33 obtulerunt eum Moysi et Aaron
et universæ multitudini. 34 Qui recluserunt eum
in carcerem, nescientes quid super eo facere debe-
rent. 35 Dixitque Dominus ad Moysen: Morte mo-
riatur homo iste, obruat eum lapidibus omnis turba
extra castra. 36 Cumque eduxissent eum foras,
obruerunt lapidibus, et mortuus est sicut præcepe-
rat Dominus.

de fimbriis palliorum

37 Dixit quoque Dominus ad Moysen: 38 Lo-
quere filiis Israel, et dices ad eos ut faciant sibi

---

(38) Dt 22, 12; Mt 23, 5.

fimbrias per angulos palliorum, ponentes in eis
vittas hyacinthinas: 39 quas cum viderint, recor-
dentur omnium mandatorum Domini, nec sequan-
tur cogitationes suas et oculos per res varias for-
nicantes, 40 sed magis memores præceptorum Do-
mini faciant ea, sintque sancti Deo suo. 41 Ego
Dominus Deus vester, qui eduxi vos de Terra
Ægypti, ut essem Deus vester.

2. Punitur seditio Core, 16, 1—50

Moyses loquitur ad omnes seditiosos

16 1 Ecce autem Core filius Isaar, filii Caath,
filii Levi, et Dathan atque Abiron filii Eliab,
Hon quoque filius Pheleth de filiis Ruben, 2 sur-
rexerunt contra Moysen, aliique filiorum Israel du-
centi quinquaginta viri proceres synagogæ, et qui
tempore concilii per nomina vocabantur. 3 Cum-
que stetissent adversum Moysen et Aaron, dixe-
runt: Sufficiat vobis, quia omnis multitudo sancto-
rum est, et in ipsis est Dominus: Cur elevamini
super populum Domini? 4 Quod cum audisset
Moyses, cecidit pronus in faciem: 5 locutusque ad
Core et ad omnem multitudinem: Mane, inquit,
notum faciet Dominus qui ad se pertineant, et
sanctos applicabit sibi: et quos elegerit, appropin-
quabunt ei. 6 Hoc igitur facite: Tollat unusquis-
que thuribula sua, tu Core, et omne concilium
tuum: 7 et hausto cras igne, ponite desuper thy-
miama coram Domino: et quemcumque elegerit,
ipse erit sanctus: multum erigimini filii Levi.

increpat Core

8 Dixitque rursum ad Core: Audite filii Levi:
9 Num parum vobis est quod separavit vos Deus
Israel ab omni populo, et iunxit sibi, ut serviretis
ei in cultu tabernaculi, et staretis coram frequentia
populi, et ministraretis ei? 10 idcirco ad se fecit
accedere te et omnes fratres tuos filios Levi, ut
vobis etiam sacerdotium vindicetis, 11 et omnis glo-
bus tuus stet contra Dominum? quid est enim
Aaron ut murmuretis contra eum?

---

(3) Sir 45, 22; 1 Cor 10, 10; Iud 11.

vocat Dathan et Abiron

12 Misit ergo Moyses ut vocaret Dathan et Abi-
ron filios Eliab. Qui responderunt: Non venimus.
13 Numquid parum est tibi quod eduxisti nos de
terra, quæ lacte et melle manabat, ut occideres in
deserto, nisi et dominatus fueris nostri? 14 Revera
induxisti nos in terram, quæ fluit rivis lactis et
mellis, et dedisti nobis possessiones agrorum et
vinearum; an et oculos nostros vis eruere? non
venimus. 15 Iratusque Moyses valde, ait ad Domi-
num: Ne respicias sacrificia eorum: tu scis quod
ne asellum quidem umquam acceperim ab eis, nec
afflixerim quempiam eorum.

mandat oblationem incensi

16 Dixitque ad Core: Tu, et omnis congregatio
tua state seorsum coram Domino, et Aaron die
crastino separatim. 17 Tollite singuli thuribula ve-
stra, et ponite super ea incensum, offerentes Do-
mino ducenta quinquaginta thuribula: Aaron quo-
que teneat thuribulum suum.

gloria Domini apparet

18 Quod cum fecissent, stantibus Moyse et Aa-
ron, 19 et coacervassent adversum eos omnem
multitudinem ad ostium tabernaculi, apparuit cunc-
tis gloria Domini. 20 Locutusque Dominus ad Moy-
sen et Aaron, ait: 21 Separamini de medio con-
gregationis huius, ut eos repente disperdam. 22 Qui
ceciderunt proni in faciem, atque dixerunt: Fortis-
sime Deus spirituum universæ carnis, num uno
peccante, contra omnes ira tua desæviet? 23 Et
ait Dominus ad Moysen: 24 Præcipe universo po-
pulo ut separetur a tabernaculis Core, et Dathan
et Abiron.

seditiosos perdet

25 Surrexitque Moyses, et abiit ad Dathan et
Abiron: et sequentibus eum senioribus Israel, 26 di-
xit ad turbam: Recedite a tabernaculis hominum
impiorum, et nolite tangere quæ ad eos pertinent,
ne involvamini in peccatis eorum. 27 Cumque re-
cessissent a tentoriis eorum per circuitum, Dathan
et Abiron egressi stabant in introitu papilionum
suorum cum uxoribus et liberis, omnique frequen-
tia. 28 Et ait Moyses: In hoc scietis, quod Domi-
nus miserit me ut facerem universa quæ cernitis,
et non ex proprio ea corde protulerim: 29 Si con-

sueta hominum morte interierint, et visitaverit eos
plaga, qua et ceteri visitari solent, non misit me
Dominus: 30 sin autem novam rem fecerit Domi-
nus, ut aperiens terra os suum deglutiat eos et
omnia quæ ad illos pertinent, descenderintque vi-
ventes in infernum, scietis quod blasphemaverint
Dominum. 31 Confestim igitur ut cessavit loqui,
dirupta est terra sub pedibus eorum: 32 et aperiens
os suum, devoravit illos cum tabernaculis suis et
universa substantia eorum; 33 descenderuntque vivi
in infernum operti humo, et perierunt de medio
multitudinis. 34 At vero omnis Israel, qui stabat
per gyrum, fugit ad clamorem pereuntium, dicens:
Ne forte et nos terra deglutiat. 35 Sed et ignis
egressus a Domino, interfecit ducentos quinqua-
ginta viros, qui offerebant incensum.

conservationem thuribulorum præcipit

36 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
37 Præcipe Eleazaro filio Aaron sacerdoti ut tollat
thuribula quæ iacent in incendio, et ignem huc
illucque dispergat: quoniam sanctificata sunt 38 in
mortibus peccatorum: producatque ea in laminas,
et affigat altari, eo quod oblatum sit in eis incen-
sum Domino, et sanctificata sint, ut cernant ea pro
signo et monimento filii Israel. 39 Tulit ergo Elea-
zar sacerdos thuribula ænea, in quibus obtulerant
hi quos incendium devoravit, et produxit ea in la-
minas, affigens altari: 40 ut haberent postea filii
Israel, quibus commonerentur, ne quis accedat alieni-
gena, et qui non est de semine Aaron ad offeren-
dum incensum Domino, ne patiatur sicut passus
est Core, et omnis congregatio eius, loquente Do-
mino ad Moysen.

plurimos murmurantes percutit

41 Murmuravit autem omnis multitudo filiorum
Israel sequenti die contra Moysen et Aaron, di-
cens: Vos interfecistis populum Domini. 42 Cumque
oriretur seditio, et tumultus increesceret, 43 Moyses
et Aaron fugerunt ad tabernaculum fœderis. Quod,
postquam ingressi sunt, operuit nubes, et apparuit
gloria Domini. 44 Dixitque Dominus ad Moysen:

---

(31) Dt 11, 6; Ps 105, 17 s.

45 Recedite de medio huius multitudinis, etiam
nunc delebo eos. Cumque iacerent in terra, 46 di-
xit Moyses ad Aaron: Tolle thuribulum, et hausto
igne de altari, mitte incensum desuper, pergens
cito ad populum ut roges pro eis: iam enim egressa
est ira a Domino, et plaga desævit. 47 Quod cum
fecisset Aaron, et cucurrisset ad mediam multitu-
dinem, quam iam vastabat incendium, obtulit thy-
miama: 48 et stans inter mortuos ac viventes, pro
populo deprecatus est, et plaga cessavit. 49 Fue-
runt autem qui percussi sunt, quattuordecim millia
hominum, et septingenti, absque his qui perierant
in seditione Core. 50 Reversusque est Aaron ad
Moysen ad ostium tabernaculi fœderis postquam
quievit interitus.

3. Germinat virga Aaron, 17, 1—13

17 1 Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens: E trede-
2 Loquere ad filios Israel, et accipe ab eis cim vir-
virgas singulas per cognationes suas, a cunctis prin- gis
cipibus tribuum, virgas duodecim, et uniuscuiusque
nomen superscribes virgæ suæ. 3 Nomen autem
Aaron erit in tribu Levi, et una virga cunctas
seorsum familias continebit: 4 ponesque eas in ta-
bernaculo fœderis coram testimonio, ubi loquar ad
te. 5 Quem ex his elegero, germinabit virga eius:
et cohibebo a me querimonias filiorum Israel, qui-
bus contra vos murmurant.
6 Locutusque est Moyses ad filios Israel: et de- una ger-
derunt ei omnes principes virgas per singulas tri- minat
bus: fueruntque virgæ duodecim absque virga Aa-
ron. 7 Quas cum posuisset Moyses coram Domino
in tabernaculo testimonii: 8 sequenti die regressus
invenit germinasse virgam Aaron in domo Levi:
et turgentibus gemmis eruperant flores, qui, foliis
dilatatis, in amygdalas deformati sunt. 9 Protulit
ergo Moyses omnes virgas de conspectu Domini
ad cunctos filios Israel: videruntque et receperunt
singuli virgas suas.

---

(46) Sap 18, 21.

et conservatur

10 Dixitque Dominus ad Moysen: Refer virgam
Aaron in tabernaculum testimonii, ut servetur ibi
in signum rebellium filiorum Israel, et quiescant
querelæ eorum a me, ne moriantur. 11 Fecitque
Moyses sicut præceperat Dominus.

filii Israel timent

12 Dixerunt autem filii Israel ad Moysen: Ecce
consumpti sumus, omnes perivimus; 13 quicumque
accedit ad tabernaculum Domini, moritur. Num
usque ad internecionem cuncti delendi sumus?

4. Docentur sacerdotes et Levitæ, 18, 1—32

De oneribus propriis

18 1 Dixitque Dominus ad Aaron: Tu, et filii
tui, et domus patris tui tecum portabitis iniquitatem Sanctuarii: et tu et filii tui simul sustinebitis peccata sacerdotii vestri. 2 Sed et fratres tuos
de tribu Levi, et sceptrum patris tui sume tecum,
præstoque sint, et ministrent tibi: tu autem et filii
tui ministrabitis in tabernaculo testimonii. 3 Excubabuntque Levitæ ad præcepta tua, et ad cuncta opera
tabernaculi: ita dumtaxat, ut ad vasa Sanctuarii et
ad altare non accedant, ne et illi moriantur, et vos
pereatis simul. 4 Sint autem tecum, et excubent
in custodiis tabernaculi, et in omnibus ceremoniis
eius. Alienigena non miscebitur vobis. 5 Excubate
in custodia Sanctuarii, et in ministerio altaris: ne
oriatur indignatio super filios Israel. 6 Ego dedi
vobis fratres vestros Levitas de medio filiorum
Israel, et tradidi donum Domino, ut serviant in
ministeriis tabernaculi eius. 7 Tu autem et filii tui
custodite sacerdotium vestrum: et omnia quæ ad
cultum altaris pertinent, et intra velum sunt, per
sacerdotes administrabuntur. Si quis externus accesserit, occidetur.

de reditibus sacerdotum

8 Locutusque est Dominus ad Aaron: Ecce dedi
tibi custodiam primitiarum mearum. Omnia quæ
sanctificantur a filiis Israel, tradidi tibi et filiis tuis
pro officio sacerdotali legitima sempiterna. 9 Hæc
ergo accipies de his, quæ sanctificantur et oblata
sunt Domino. Omnis oblatio, et sacrificium, et

---

(10) Hbr 9, 4.

quidquid pro peccato atque delicto redditur mihi,
et cedit in Sancta sanctorum, tuum erit, et filiorum
tuorum. 10 In Sanctuario comedes illud: mares tan-
tum edent ex eo, quia consecratum est tibi. 11 Pri-
mitias autem, quas voverint et obtulerint filii Israel,
tibi dedi, et filiis tuis, ac filiabus tuis iure perpe-
tuo; qui mundus est in domo tua, vescetur eis.
12 Omnem medullam olei, et vini, ac frumenti,
quidquid offerunt primitiarum Domino, tibi dedi.
13 Universa frugum initia, quas gignit humus, et
Domino deportantur, cedent in usus tuos: qui mun-
dus est in domo tua, vescetur eis. 14 Omne quod
ex voto reddiderint filii Israel, tuum erit. 15 Quid-
quid primum erumpit e vulva cunctæ carnis, quam
offerunt Domino, sive ex hominibus, sive de pe-
coribus fuerit, tui iuris erit: ita dumtaxat, ut pro
hominis primogenito pretium accipias, et omne ani-
mal quod immundum est, redimi facias, 16 cuius
redemptio erit post unum mensem, siclis argenti
quinque, pondere Sanctuarii. Siclus viginti obolos
habet. 17 Primogenitum autem bovis et ovis et
capræ non facies redimi, quia sanctificata sunt Do-
mino; sanguinem tantum eorum fundes super al-
tare, et adipes adolebis in suavissimum odorem
Domino. 18 Carnes vero in usum tuum cedent,
sicut pectusculum consecratum, et armus dexter,
tua erunt. 19 Omnes primitias Sanctuarii, quas of-
ferunt filii Israel Domino, tibi dedi et filiis, ac filia-
bus tuis iure perpetuo. Pactum salis est sempi-
ternum coram Domino, tibi ac filiis tuis. 20 Dixit-
que Dominus ad Aaron: In terra eorum nihil pos-
sidebitis, nec habebitis partem inter eos: ego pars
et hereditas tua in medio filiorum Israel.

21 Filiis autem Levi dedi omnes decimas Israelis — de rediti-
in possessionem pro ministerio quo serviunt mihi — bus Levi-
in tabernaculo fœderis: 22 ut non accedant ultra — tarum
filii Israel ad tabernaculum, nec committant pecca-
tum mortiferum, 23 solis filiis Levi mihi in taber-
naculo servientibus, et portantibus peccata populi.

(16) Ex 30, 13; Lv 27, 25; Sup 3, 47; Ez 45, 12.

Legitimum sempiternum erit in generationibus ve-
stris. Nihil aliud possidebunt, 24 decimarum obla-
tione contenti, quas in usus eorum et necessaria
separavi.

ac decimis eorum

25 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
26 Præcipe Levitis, atque denuntia: Cum accepe-
ritis a filiis Israel decimas, quas dedi vobis, primi-
tias earum offerte Domino, id est, decimam partem
decimæ, 27 ut reputetur vobis in oblationem pri-
mitivorum, tam de areis quam de torcularibus:
28 et universis quorum accipitis primitias, offerte
Domino, et date Aaron sacerdoti. 29 Omnia quæ
offeretis ex decimis, et in donaria Domini separa-
bitis, optima et electa erunt. 30 Dicesque ad eos:
Si præclara et meliora quæque obtuleritis ex deci-
mis, reputabitur vobis quasi de area et torculari
dederitis primitias: 31 et comedetis eas in omnibus
locis vestris, tam vos quam familiæ vestræ: quia
pretium est pro ministerio, quo servitis in taber-
naculo testimonii. 32 Et non peccabitis super hoc,
egregia vobis et pinguia reservantes ne polluatis
oblationes filiorum Israel, et moriamini.

5. Declaratur aqua lustralis, 19, 1—22

Ritus præparationis

19 1 Locutusque est Dominus ad Moysen et Aa-
ron, dicens: 2 Ista est religio victimæ, quam
constituit Dominus. Præcipe filiis Israel, ut addu-
cant ad te vaccam rufam ætatis integræ, in qua
nulla sit macula, nec portaverit iugum: 3 tradetis-
que eam Eleazaro sacerdoti, qui eductam extra ca-
stra, immolabit in conspectu omnium: 4 et tingens
digitum in sanguine eius, asperget contra fores
tabernaculi septem vicibus, 5 comburetque eam
cunctis videntibus, tam pelle et carnibus eius quam
sanguine et fimo flammæ traditis. 6 Lignum quo-
que cedrinum, et hyssopum, coccumque bis tinc-
tum sacerdos mittet in flammam, quæ vaccam vo-
rat. 7 Et tunc demum, lotis vestibus et corpore
suo, ingredietur in castra, commaculatusque erit

---

(23) Dt 18, 1. — (3) Hbr 13, 11.

usque ad vesperum. 8 Sed et ille, qui combusserit
eam, lavabit vestimenta sua, et corpus, et immun-
dus erit usque ad vesperum. 9 Colliget autem vir
mundus cineres vaccæ, et effundet eos extra ca-
stra in loco purissimo, ut sint multitudini filiorum
Israel in custodiam, et in aquam aspersionis: quia
pro peccato vacca combusta est. 10 Cumque lave-
rit qui vaccæ portaverat cineres, vestimenta sua,
immundus erit usque ad vesperum.

Habebunt hoc filii Israel et advenæ, qui habitant usus in
inter eos, sanctum iure perpetuo. 11 Qui tetigerit genere
cadaver hominis, et propter hoc septem diebus
fuerit immundus: 12 aspergetur ex hac aqua die
tertio et septimo, et sic mundabitur. Si die tertio
aspersus non fuerit, septimo non poterit emundari.
13 Omnis qui tetigerit humanæ animæ morticinum,
et aspersus hac commistione non fuerit, polluet ta-
bernaculum Domini, et peribit ex Israel: quia aqua
expiationis non est aspersus, immundus erit, et
manebit spurcitia eius super eum.

14 Ista est lex hominis qui moritur in taberna- atque in
culo: Omnes qui ingrediuntur tentorium illius, et specie
universa vasa quæ ibi sunt, polluta erunt septem
diebus. 15 Vas, quod non habuerit operculum, nec
ligaturam desuper, immundum erit. 16 Si quis in
agro tetigerit cadaver occisi hominis, aut per se
mortui, sive os illius, vel sepulcrum, immundus
erit septem diebus. 17 Tollentque de cineribus
combustionis atque peccati, et mittent aquas vivas
super eos in vas; 18 in quibus cum homo mundus
tinxerit hyssopum, asperget ex eo omne tentorium,
et cunctam supellectilem, et homines huiuscemodi
contagione pollutos: 19 atque hoc modo mundus
lustrabit immundum tertio et septimo die; expiatus-
que die septimo, lavabit et se et vestimenta sua,
et immundus erit usque ad vesperum. 20 Si quis
hoc ritu non fuerit expiatus, peribit anima illius de
medio Ecclesiæ: quia sanctuarium Domini polluit,
et non est aqua lustrationis aspersus. 21 Erit hoc
præceptum legitimum sempiternum. Ipse quoque
qui aspergit aquas, lavabit vestimenta sua: Omnis

qui tetigerit aquas expiationis, immundus erit usque
ad vesperum. 22 Quidquid tetigerit immundus, im-
mundum faciet: et anima, quæ horum quippiam
tetigerit, immunda erit usque ad vesperum.

III. Iter a Cades usque Moab, 20, 1—21, 35

1. Facta in Cades, 20, 1—21

Mors Mariæ

20 1 Veneruntque filii Israel, et omnis multitudo
in desertum Sin, mense primo: et mansit
populus in Cades. Mortuaque est ibi Maria, et se-
pulta in eodem loco.

aquæ de petra eductæ

2 Cumque indigeret aqua populus, convenerunt
adversum Moysen et Aaron: 3 et versi in seditio-
nem, dixerunt: Utinam periissemus inter fratres
nostros coram Domino. 4 Cur eduxistis Ecclesiam
Domini in solitudinem, ut et nos et nostra iumenta
moriamur? 5 Quare nos fecistis ascendere de
Ægypto, et adduxistis in locum istum pessimum,
qui seri non potest, qui nec ficum gignit, nec vi-
neas, nec malogranata, insuper et aquam non ha-
bet ad bibendum? 6 Ingressusque Moyses et Aa-
ron, dimissa multitudine, tabernaculum fœderis,
corruerunt proni in terram, clamaveruntque ad Do-
minum, atque dixerunt: Domine Deus, audi clamo-
rem huius populi, et aperi eis thesaurum tuum
fontem aquæ vivæ, ut satiati, cesset murmuratio
eorum. Et apparuit gloria Domini super eos. 7 Lo-
cutusque est Dominus ad Moysen, dicens: 8 Tolle
virgam, et congrega populum, tu et Aaron frater
tuus, et loquimini ad petram coram eis, et illa dabit
aquas. Cumque eduxeris aquam de petra, bibet
omnis multitudo et iumenta eius. 9 Tulit igitur
Moyses virgam, quæ erat in conspectu Domini,
sicut præceperat ei, 10 congregata multitudine ante
petram, dixitque eis: Audite rebelles et increduli:
Num de petra hac vobis aquam poterimus eiicere?
11 Cumque elevasset Moyses manum, percutiens

---

(4) Ex 17, 3. — (9) Ex 17, 5 s; Sap 11, 4. —
(10) Ps 77, 20; 1 Cor 10, 4.

virga bis silicem, egressæ sunt aquæ largissimæ,
ita ut populus biberet et iumenta. 12 Dixitque Do-
minus ad Moysen et Aaron: Quia non credidistis
mihi, ut sanctificaretis me coram filiis Israel, non
introducetis hos populos in terram, quam dabo eis.
13 Hæc est aqua contradictionis, ubi iurgati sunt
filii Israel contra Dominum, et sanctificatus est
in eis.

14 Misit interea nuntios Moyses de Cades ad re- retractatio Edom
gem Edom, qui dicerent: Hæc mandat frater tuus
Israel: Nosti omnem laborem, qui apprehendit nos,
15 quo modo descenderint patres nostri in Ægyp-
tum, et habitaverimus ibi multo tempore, afflixe-
rintque nos Ægyptii, et patres nostros: 16 et quo
modo clamaverimus ad Dominum, et exaudierit
nos, miseritque angelum, qui eduxerit nos de
Ægypto. Ecce in urbe Cades, quæ est in extremis
finibus tuis, positi, 17 obsecramus ut nobis transire
liceat per terram tuam. Non ibimus per agros,
nec per vineas, non bibemus aquas de puteis tuis,
sed gradiemur via publica, nec ad dextram, nec ad
sinistram declinantes, donec transeamus terminos
tuos. 18 Cui respondit Edom: Non transibis per
me, alioquin armatus occurram tibi. 19 Dixerunt-
que filii Israel: Per tritam gradiemur viam: et si
biberimus aquas tuas nos et pecora nostra, dabi-
mus quod iustum est: nulla erit in pretio difficul-
tas, tantum velociter transeamus. 20 At ille respon-
dit: Non transibis. Statimque egressus est obvius,
cum infinita multitudine, et manu forti, 21 nec vo-
luit acquiescere deprecanti, ut concederet transitum
per fines suos; quamobrem divertit ab eo Israel.

2. Facta in itinere, 20, 22—21, 35

22 Cumque castra movissent de Cades, venerunt Mors Aaron
in montem Hor, qui est in finibus terræ Edom:
23 ubi locutus est Dominus ad Moysen: 24 Per-
gat, inquit, Aaron ad populos suos: non enim in-

(12) Dt 1, 37.

trabit Terram, quam dedi filiis Israel, eo quod in-
credulus fuerit ori meo, ad Aquas contradictionis.
25 Tolle Aaron et filium eius cum eo, et duces eos
in montem Hor. 26 Cumque nudaveris patrem
veste sua, indues ea Eleazarum filium eius: Aaron
colligetur, et morietur ibi. 27 Fecit Moyses ut præ-
ceperat Dominus: et ascenderunt in montem Hor
coram omni multitudine. 28 Cumque Aaron spo-
liasset vestibus suis, induit eis Eleazarum filium
eius. 29 Illo mortuo in montis supercilio, descendit
cum Eleazaro. 30 Omnis autem multitudo videns
occubuisse Aaron, flevit super eo triginta diebus
per cunctas familias suas.

strages Chananæi

21 1 Quod cum audisset Chananæus rex Arad,
qui habitabat ad meridiem, venisse scilicet
Israel per exploratorum viam, pugnavit contra illum,
et victor exsistens, duxit ex eo prædam. 2 At Is-
rael voto se Domino obligans, ait: Si tradideris
populum istum in manu mea, delebo urbes eius.
3 Exaudivitque Dominus preces Israel, et tradidit
Chananæum, quem ille interfecit subversis urbibus
eius: et vocavit nomen loci illius Horma, id est,
anathema.

serpentes igniti ac serpens æneus

4 Profecti sunt autem et de monte Hor, per
viam, quæ ducit ad Mare Rubrum, ut circumirent
terram Edom. Et tædere cœpit populum itineris
ac laboris: 5 locutusque contra Deum et Moysen,
ait: Cur eduxisti nos de Ægypto, ut moreremur
in solitudine? Deest panis, non sunt aquæ: anima
nostra iam nauseat super cibo isto levissimo.
6 Quamobrem misit Dominus in populum ignitos
serpentes, ad quorum plagas et mortes plurimo-
rum, 7 venerunt ad Moysen, atque dixerunt: Pec-
cavimus, quia locuti sumus contra Dominum et te:
ora ut tollat a nobis serpentes. Oravitque Moyses
pro populo, 8 et locutus est Dominus ad eum:
Fac serpentem æneum, et pone eum pro signo:

---

(25) Inf 33, 38; Dt 32, 50. — (6) Idt 8, 25; Sap 16, 5; 1 Cor 10, 9.

qui percussus aspexerit eum, vivet. 9 Fecit ergo
Moyses SERPENTEM ÆNEUM, et posuit eum
pro signo: quem cum percussi aspicerent, sana-
bantur.

10 Profectique filii Israel castrametati sunt in
Oboth. 11 Unde egressi fixere tentoria in Ieaba-
rim, in solitudine, quæ respicit Moab contra orien-
talem plagam. 12 Et inde moventes, venerunt ad
Torrentem Zared. 13 Quem relinquentes castra-
metati sunt contra Arnon, quæ est in deserto, et
prominet in finibus Amorrhæi. Siquidem Arnon
terminus est Moab, dividens Moabitas et Amor-
rhæos. 14 Unde dicitur in libro bellorum Domini:

profectio in Phasga

Sicut fecit in Mari Rubro,
sic faciet in torrentibus Arnon.
15 Scopuli torrentium inclinati sunt, ut
requiescerent in Ar,
et recumberent in finibus Moabitarum.

16 Ex eo loco apparuit puteus, super quo locutus
est Dominus ad Moysen: Congrega populum, et
dabo ei aquam. 17 Tunc cecinit Israel carmen istud:

Ascendat puteus. Concinebant:
18 Puteus, quem foderunt principes, et pa-
raverunt duces multitudinis
in datore legis, et in baculis suis.

De solitudine, Matthana. 19 De Matthana in Na-
haliel: de Nahaliel, in Bamoth. 20 De Bamoth, val-
lis est in regione Moab, in vertice Phasga, quod
respicit contra desertum.

21 Misit autem Israel nuntios ad Sehon regem
Amorrhæorum, dicens: 22 Obsecro ut transire mihi
liceat per terram tuam: non declinabimus in agros
et vineas, non bibemus aquas ex puteis, via regia
gradiemur, donec transeamus terminos tuos. 23 Qui
concedere noluit ut transiret Israel per fines suos:
quin potius exercitu congregato, egressus est ob-
viam in desertum, et venit in Iasa, pugnavitque

clades Amorrhæi

(13) Idc 11, 18. — (21) Dt 2, 26; Idc 11, 19.

contra eum. 24 A quo percussus est in ore gladii,
et possessa est terra eius ab Arnon usque Ieboc,
et filios Ammon: quia forti præsidio tenebantur
termini Ammonitarum. 25 Tulit ergo Israel omnes
civitates eius, et habitavit in urbibus Amorrhæi,
in Hesebon scilicet, et viculis eius. 26 Urbs Hese-
bon fuit Sehon regis Amorrhæi, qui pugnavit contra
regem Moab: et tulit omnem terram, quæ dicionis
illius fuerat, usque Arnon. 27 Idcirco dicitur in
Proverbio:

Venite in Hesebon,
ædificetur, et construatur civitas Sehon:
28 Ignis egressus est de Hesebon,
flamma de oppido Sehon,
et devoravit Ar Moabitarum,
et habitatores excelsorum Arnon.
29 Væ tibi Moab,
peristi popule Chamos.
Dedit filios eius in fugam,
et filias in captivitatem regi Amorrhæo-
rum Sehon.
30 Iugum ipsorum disperiit ab Hesebon
usque Dibon,
lassi pervenerunt in Nophe, et usque Me-
daba.

31 Habitavit itaque Israel in Terra Amorrhæi. 32 Mi-
sitque Moyses qui explorarent Iazer: cuius cepe-
runt viculos, et possederunt habitatores.

internecio Basan

33 Verteruntque se, et ascenderunt per viam
Basan, et occurrit eis Og rex Basan cum omni
populo suo, pugnaturus in Edrai. 34 Dixitque Do-
minus ad Moysen: Ne timeas eum, quia in manu
tua tradidi illum, et omnem populum, ac terram
eius: faciesque illi sicut fecisti Sehon regi Amor-
rhæorum habitatori Hesebon. 35 Percusserunt igi-
tur et hunc cum filiis suis, universumque populum
eius usque ad internecionem, et possederunt ter-
ram illius.

---

(24) Ps 134, 11; Am 2, 9. — (29) Idc 11, 24; 1 Rg 11, 7. — (33) Dt 3, 3; 29, 7.

PARS TERTIA

Fata in campestribus Moab, 22, 1—36, 13

I. Actiones Balaam arioli, 22, 1—25, 18

1. Vocatur ad maledicendum, 22, 1—40

A rege Moabitarum semel

22 1 Profectique castrametati sunt in campe-
stribus Moab, ubi trans Iordanem Iericho
sita est. 2 Videns autem Balac filius Sephor omnia
quæ fecerat Israel Amorrhæo, 3 et quod perti-
muissent eum Moabitæ, et impetum eius ferre non
possent, 4 dixit ad maiores natu Madian: Ita de-
lebit hic populus omnes, qui in nostris finibus com-
morantur, quo modo solet bos herbas usque ad ra-
dices carpere. Ipse erat eo tempore rex in Moab.
5 Misit ergo nuntios ad Balaam filium Beor ario-
lum, qui habitabat super flumen terræ filiorum
Ammon, ut vocarent eum, et dicerent: Ecce egres-
sus est populus ex Ægypto, qui operuit superfi-
ciem terræ, sedens contra me. 6 Veni igitur, et
maledic populo huic, quia fortior me est: siquo
modo possim percutere et eiicere eum de terra
mea; novi enim quod benedictus sit cui benedixe-
ris, et maledictus in quem maledicta congesseris.
7 Perrexeruntque seniores Moab, et maiores natu
Madian, habentes divinationis pretium in manibus.
Cumque venissent ad Balaam, et narrassent ei om-
nia verba Balac: 8 ille respondit: Manete hic nocte,
et respondebo quidquid mihi dixerit Dominus. Ma-
nentibus illis apud Balaam, venit Deus, et ait ad
eum: 9 Quid sibi volunt homines isti apud te?
10 Respondit: Balac filius Sephor rex Moabitarum
misit ad me, 11 dicens: Ecce populus qui egressus
est de Ægypto, operuit superficiem terræ: veni,
et maledic ei, siquo modo possim pugnans abigere
eum. 12 Dixitque Deus ad Balaam: Noli ire cum
eis, neque maledicas populo: quia benedictus est.
13 Qui mane consurgens dixit ad principes: Ite in

(5) Ios 24, 9.

terram vestram, quia prohibuit me Dominus venire
vobiscum. 14 Reversi principes dixerunt ad Balac:
Noluit Balaam venire nobiscum.

iterumque vocatur

15 Rursum ille multo plures et nobiliores quam
ante miserat, misit. 16 Qui cum venissent ad Ba-
laam, dixerunt: Sic dicit Balac filius Sephor: Ne
cuncteris venire ad me: 17 paratus sum honorare
te, et quidquid volueris dabo tibi: veni, et maledic
populo isti. 18 Respondit Balaam: Si dederit mihi
Balac plenam domum suam argenti et auri, non
potero immutare verbum Domini Dei mei, ut vel
plus, vel minus loquar. 19 Obsecro ut hic manea-
tis etiam hac nocte, et scire queam quid mihi rur-
sum respondeat Dominus. 20 Venit ergo Deus ad
Balaam nocte, et ait ei: Si vocare te venerunt ho-
mines isti, surge, et vade cum eis: ita dumtaxat,
ut quod tibi præcepero, facias. 21 Surrexit Balaam
mane, et strata asina sua profectus est cum eis.

ab asina et angelo corripitur

22 Et iratus est Deus. Stetitque angelus Domini
in via contra Balaam, qui insidebat asinæ, et duos
pueros habebat secum. 23 Cernens asina angelum
stantem in via, evaginato gladio, avertit se de iti-
nere, et ibat per agrum. Quam cum verberaret
Balaam, et vellet ad semitam reducere, 24 stetit
angelus in angustiis duarum maceriarum, quibus
vineæ cingebantur. 25 Quem videns asina, iunxit
se parieti, et attrivit sedentis pedem. At ille ite-
rum verberabat eam: 26 et nihilominus angelus ad
locum angustum transiens, ubi nec ad dexteram,
nec ad sinistram poterat deviare, obvius stetit.
27 Cumque vidisset asina stantem angelum, conci-
dit sub pedibus sedentis, qui iratus, vehementius
cædebat fuste latera eius. 28 Aperuitque Dominus
os asinæ, et locuta est: Quid feci tibi? cur percu-
tis me? ecce iam tertio? 29 Respondit Balaam:
Quia commeruisti, et illusisti mihi: utinam habe-
rem gladium, ut te percuterem. 30 Dixit asina:
Nonne animal tuum sum, cui semper sedere con-
suevisti usque in præsentem diem? dic quid si-

---

(18) Inf 24, 13. — (22) 2 Ptr 2, 15.

mile umquam fecerim tibi. At ille ait: Numquam.
31 Protinus aperuit Dominus oculos Balaam, et vi-
dit angelum stantem in via evaginato gladio, adora-
vitque eum pronus in terram. 32 Cui angelus:
Cur, inquit, tertio verberas asinam tuam? Ego
veni ut adversarer tibi, quia perversa est via tua,
mihique contraria: 33 et nisi asina declinasset de
via, dans locum resistenti, te occidissem, et illa vi-
veret. 34 Dixit Balaam: Peccavi, nesciens quod tu
stares contra me: et nunc si displicet tibi ut va-
dam, revertar. 35 Ait angelus: Vade cum istis, et
cave ne aliud quam præcepero tibi loquaris. Ivit
igitur cum principibus.

36 Quod cum audisset Balac, egressus est in oc- regi re-
cursum eius in oppido Moabitarum, quod situm spondet
est in extremis finibus Arnon. 37 Dixitque ad Ba-
laam: Misi nuntios ut vocarem te, cur non statim
venisti ad me? an quia mercedem adventui tuo
reddere nequeo? 38 Cui ille respondit: Ecce ad-
sum: numquid loqui potero aliud, nisi quod Deus
posuerit in ore meo? 39 Perrexerunt ergo simul,
et venerunt in urbem, quæ in extremis regni eius
finibus erat. 40 Cumque occidisset Balac boves et
oves, misit ad Balaam, et principes qui cum eo
erant, munera.

2. Quater autem benedicit, 22, 41—24, 24

41 Mane autem facto duxit eum ad excelsa Baal, Benedic-
et intuitus est extremam partem populi. tio prima

23 1 Dixitque Balaam ad Balac: Ædifica mihi
hic septem aras, et para totidem vitulos, eius-
demque numeri arietes. 2 Cumque fecisset iuxta
sermonem Balaam, imposuerunt simul vitulum et
arietem super aram. 3 Dixitque Balaam ad Balac:
Sta paulisper iuxta holocaustum tuum, donec va-
dam, si forte occurrat mihi Dominus, et quodcum-
que imperaverit, loquar tibi. 4 Cumque abiisset
velociter, occurrit illi Deus. Locutusque ad eum
Balaam: Septem, inquit, aras erexi, et imposui vi-
tulum et arietem desuper. 5 Dominus autem po-

suit verbum in ore eius, et ait: Revertere ad Ba-
lac, et hæc loqueris. 6 Reversus invenit stantem
Balac iuxta holocaustum suum, et omnes principes
Moabitarum: 7 assumptaque parabola sua, dixit:

De Aram adduxit me Balac
rex Moabitarum, de montibus Orientis:
Veni, inquit, et maledic Iacob:
propera, et detestare Israel.
8 Quo modo maledicam, cui non maledixit Deus?
Qua ratione detester, quem Dominus non detestatur?
9 De summis silicibus videbo eum,
et de collibus considerabo illum.
Populus solus habitabit,
et inter gentes non reputabitur.
10 Quis dinumerare possit pulverem Iacob,
et nosse numerum stirpis Israel?
Moriatur anima mea morte iustorum,
et fiant novissima mea horum similia.

benedictio secunda

11 Dixitque Balac ad Balaam: Quid est hoc quod
agis? Ut malediceres inimicis meis vocavi te: et
tu econtrario benedicis eis. 12 Cui ille respondit:
Num aliud possum loqui, nisi quod iusserit Domi-
nus? 13 Dixit ergo Balac: Veni mecum in alterum
locum unde partem Israel videas, et totum videre
non possis, inde maledicito ei. 14 Cumque duxis-
set eum in locum sublimem, super verticem montis
Phasga, ædificavit Balaam septem aras, et impo-
sitis supra vitulo atque ariete, 15 dixit ad Balac:
Sta hic iuxta holocaustum tuum, donec ego obvius
pergam. 16 Cui cum Dominus occurrisset, posuis-
setque verbum in ore eius, ait: Revertere ad Ba-
lac, et hæc loqueris ei. 17 Reversus invenit eum
stantem iuxta holocaustum suum, et principes Moa-
bitarum cum eo. Ad quem Balac: Quid, inquit,
locutus est Dominus? 18 At ille assumpta parabola
sua, ait:

Sta Balac, et ausculta,
audi fili Sephor:

19 Non est Deus quasi homo, ut mentiatur:
nec ut filius hominis, ut mutetur.
Dixit ergo, et non faciet?
locutus est, et non implebit?
20 Ad benedicendum adductus sum,
benedictionem prohibere non valeo.
21 Non est idolum in Iacob,
nec videtur simulacrum in Israel.
Dominus Deus eius cum eo est,
et clangor victoriæ regis in illo.
22 Deus eduxit illum de Ægypto,
cuius fortitudo similis est rhinocerotis.
23 Non est augurium in Iacob,
nec divinatio in Israel.
Temporibus suis dicetur Iacob et Israeli
quid operatus sit Deus.
24 Ecce populus ut leæna consurget,
et quasi leo erigetur:
non accubabit donec devoret prædam,
et occisorum sanguinem bibat.

25 Dixitque Balac ad Balaam: Nec maledicas ei, benedictio tertia
nec benedicas. 26 Et ille ait: Nonne dixi tibi quod
quidquid mihi Deus imperaret, hoc facerem? 27 Et
ait Balac ad eum: Veni, et ducam te ad alium lo-
cum: si forte placeat Deo ut inde maledicas eis.
28 Cumque duxisset eum super verticem montis
Phogor, qui respicit solitudinem, 29 dixit ei Ba-
laam: Ædifica mihi hic septem aras, et para toti-
dem vitulos, eiusdemque numeri arietes. 30 Fecit
Balac ut Balaam dixerat: imposuitque vitulos et
arietes per singulas aras.

24 1 Cumque vidisset Balaam quod placeret Do-
mino ut benediceret Israeli, nequaquam abiit
ut ante perrexerat, ut augurium quæreret: sed di-
rigens contra desertum vultum suum, 2 et elevans
oculos, vidit Israel in tentoriis commorantem per
tribus suas: et irruente in se spiritu Dei, 3 as-
sumpta parabola ait:

---

(22) Inf 24, 8.

Dixit Balaam filius Beor:
dixit homo, cuius obturatus est oculus:
4 dixit auditor sermonum Dei,
qui visionem Omnipotentis intuitus est,
qui cadit, et sic aperiuntur oculi eius:
5 Quam pulchra tabernacula tua Iacob,
et tentoria tua Israel!
6 ut valles nemorosæ,
ut horti iuxta fluvios irrigui,
ut tabernacula quæ fixit Dominus,
quasi cedri prope aquas.
7 Fluet aqua de situla eius,
et semen illius erit in aquas multas.
Tolletur propter Agag, rex eius,
et auferetur regnum illius.
8 Deus eduxit illum de Ægypto,
cuius fortitudo similis est rhinocerotis.
Devorabunt gentes hostes illius,
ossaque eorum confringent, et perforabunt sagittis.
9 Accubans dormivit ut leo,
et quasi leæna, quam suscitare nullus audebit.
Qui benedixerit tibi, erit et ipse benedictus:
qui maledixerit, in maledictione reputabitur.

benedictio quarta 10 Iratusque Balac contra Balaam, complosis manibus ait: Ad maledicendum inimicis meis vocavi
te, quibus econtrario tertio benedixisti: 11 revertere ad locum tuum. Decreveram quidem magnifice honorare te, sed Dominus privavit te honore
disposito. 12 Respondit Balaam ad Balac: Nonne
nuntiis tuis, quos misisti ad me, dixi: 13 Si dederit mihi Balac plenam domum suam argenti et auri, non potero præterire sermonem Domini Dei mei, ut vel boni quid, vel mali proferam ex corde meo: sed quidquid Dominus dixerit, hoc loquar?

(8) Sup 23, 22. — (13) Sup 22, 18.

14 Verumtamen pergens ad populum meum, dabo
consilium, quid populus tuus populo huic faciat
extremo tempore. 15 Sumpta igitur parabola, rur-
sum ait:

Dixit Balaam filius Beor:
dixit homo, cuius obturatus est oculus:
16 dixit auditor sermonum Dei,
qui novit doctrinam Altissimi,
et visiones Omnipotentis videt,
qui cadens apertos habet oculos.
17 Videbo eum, sed non modo:
intuebor illum, sed non prope.
ORIETUR STELLA ex Iacob,
et consurget virga de Israel:
et percutiet duces Moab,
vastabitque omnes filios Seth.
18 Et erit Idumæa possessio eius:
hereditas Seir cedet inimicis suis:
Israel vero fortiter aget.
19 De Iacob erit qui dominetur,
et perdat reliquias civitatis.

20 Cumque vidisset Amalec, assumens parabolam,
ait: Principium gentium Amalec, cuius extrema
perdentur. 21 Vidit quoque Cinæum: et assumpta
parabola, ait: Robustum quidem est habitaculum
tuum: sed si in petra posueris nidum tuum, 22 et
fueris electus de stirpe Cin, quamdiu poteris per-
manere? Assur enim capiet te. 23 Assumptaque
parabola iterum locutus est: Heu, quis victurus
est, quando ista faciet Deus? 24 Venient in trieri-
bus de Italia, superabunt Assyrios, vastabuntque
Hebræos, et ad extremum etiam ipsi peribunt.

3. Denique fornicationem suggerit, 24, 25—25, 18 (cf 31, 16)

25 Surrexitque Balaam, et reversus est in locum suum: Balac quoque via, qua venerat, rediit. *Balaam et Balac discedunt*

---

(17) Mt 2, 2. — (24) Dn 11, 30.

fornicantes cum Moabitidibus a Domino occiduntur

25 [1] Morabatur autem eo tempore Israel in Settim, et fornicatus est populus cum filiabus
Moab, [2] quæ vocaverunt eos ad sacrificia sua. At
illi comederunt et adoraverunt deos earum. [3] Initiatusque est Israel Beelphegor: et iratus Dominus, [4] ait ad Moysen: Tolle cunctos principes populi, et suspende eos contra solem in patibulis: ut
avertatur furor meus ab Israel. [5] Dixitque Moyses
ad Iudices Israel: Occidat unusquisque proximos
suos, qui initiati sunt Beelphegor.

fornicans cum Madianitide a Phinees perfoditur

[6] Et ecce unus de filiis Israel intravit coram fratribus suis ad scortum Madianitidem, vidente Moyse,
et omni turba filiorum Israel, qui flebant ante fores tabernaculi. [7] Quod cum vidisset Phinees filius
Eleazari filii Aaron sacerdotis, surrexit de medio
multitudinis, et arrepto pugione, [8] ingressus est
post virum Israelitem in lupanar, et perfodit ambos simul, virum scilicet et mulierem in locis genitalibus.

Phinees præmio

Cessavitque plaga a filiis Israel: [9] et occisi sunt
vigintiquattuor millia hominum. [10] Dixitque Dominus ad Moysen: [11] Phinees filius Eleazari filii Aaron sacerdotis avertit iram meam a filiis Israel:
quia zelo meo commotus est contra eos, ut non
ipse delerem filios Israel in zelo meo. [12] Idcirco
loquere ad eum: Ecce do ei pacem fœderis mei,
[13] et erit tam ipsi quam semini eius pactum sacerdotii sempiternum, quia zelatus est pro Deo
suo, et expiavit scelus filiorum Israel.

Madianitæ pœna afficiuntur

[14] Erat autem nomen viri Israelitæ, qui occisus
est cum Madianitide, Zambri filius Salu, dux de
cognatione et tribu Simeonis. [15] Porro mulier Madianitis, quæ pariter interfecta est, vocabatur Cozbi
filia Sur principis nobilissimi Madianitarum. [16] Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: [17] Hostes vos sentiant Madianitæ, et percutite eos:
[18] quia et ipsi hostiliter egerunt contra vos, et

---

(3) Ios 22, 17. — (4) Dt 4, 3. — (5) Ex 32, 27. (7) Ps 105, 30; 1 Mcc 2, 26; 1 Cor 10, 8. — (12) Sir 45, 30; 1 Mcc 2, 54. — (17) Inf 31, 2.

decepere insidiis per idolum Phogor, et Cozbi filiam
ducis Madian sororem suam, quæ percussa est in
die plagæ pro sacrilegio Phogor.

II. Varia mandata Domini, 26, 1—31, 54

1. De numeratione populi, 26, 1—65

26 1 Postquam noxiorum sanguis effusus est, Mandatum Domini
dixit Dominus ad Moysen et Eleazarum filium
Aaron sacerdotem: 2 Numerate omnem summam
filiorum Israel a viginti annis et supra, per domos
et cognationes suas, cunctos, qui possunt ad bella
procedere. 3 Locuti sunt itaque Moyses et Eleazar
sacerdos in campestribus Moab super Iordanem
contra Iericho, ad eos, qui erant 4 a viginti annis
et supra, sicut Dominus imperaverat, quorum iste
est numerus:

5 Ruben primogenitus Israel. Huius filius, He- duodecim tribuum numerus
noch, a quo familia Henochitarum: et Phallu, a quo
familia Phalluitarum: 6 et Hesron, a quo familia
Hesronitarum: et Charmi, a quo familia Charmitarum.
7 Hæ sunt familiæ de stirpe Ruben: quarum numerus inventus est quadraginta tria millia,
et septingenti triginta. 8 Filius Phallu, Eliab; 9 hu-
ius filii, Namuel et Dathan et Abiron. Isti sunt
Dathan et Abiron principes populi, qui surrexerunt
contra Moysen et Aaron in seditione Core, quando
adversus Dominum rebellaverunt: 10 et aperiens
terra os suum devoravit Core, morientibus plurimis, quando combussit ignis ducentos quinquaginta
viros. Et factum est grande miraculum, 11 ut, Core
pereunte, filii illius non perirent. 12 Filii Simeon
per cognationes suas: Namuel, ab hoc familia Namuelitarum: Iamin, ab hoc familia Iaminitarum:
Iachin, ab hoc familia Iachinitarum: 13 Zare, ab
hoc familia Zareitarum: Saul, ab hoc familia Saulitarum. 14 Hæ sunt familiæ de stirpe Simeon, qua-
rum omnis numerus fuit viginti duo millia du-

(2) Sup 1, 2 s. — (5) Gn 46, 9; Ex 6, 14; 1 Par 5, 3. — (9) Sup 16, 2.

centi. 15 Filii Gad per cognationes suas: Sephon,
ab hoc familia Sephonitarum: Aggi, ab hoc familia
Aggitarum: Suni, ab hoc familia Sunitarum: 16 Ozni,
ab hoc familia Oznitarum: Her, ab hoc familia
Heritarum: 17 Arod, ab hoc familia Aroditarum:
Ariel, ab hoc familia Arielitarum. 18 Istæ sunt fa-
miliæ Gad, quarum omnis numerus fuit quadra-
ginta millia quingenti. 19 Filii Iuda, Her, et Onan,
qui ambo mortui sunt in Terra Chanaan. 20 Fue-
runtque filii Iuda, per cognationes suas: Sela, a quo
familia Selaitarum: Phares, a quo familia Pharesi-
tarum: Zare, a quo familia Zareitarum. 21 Porro
filii Phares: Hesron, a quo familia Hesronitarum:
et Hamul, a quo familia Hamulitarum. 22 Istæ sunt
familiæ Iuda, quarum omnis numerus fuit septua-
ginta sex millia quingenti. 23 Filii Issachar, per
cognationes suas: Thola, a quo familia Tholaita-
rum: Phua, a quo familia Phuaitarum: 24 Iasub,
a quo familia Iasubitarum: Semran, a quo familia
Semranitarum. 25 Hæ sunt cognationes Issachar,
quarum numerus fuit sexaginta quattuor millia tre-
centi. 26 Filii Zabulon per cognationes suas: Sared,
a quo familia Sareditarum: Elon, a quo familia
Elonitarum: Ialel, a quo familia Ialelitarum. 27 Hæ
sunt cognationes Zabulon, quarum numerus fuit
sexaginta millia quingenti. 28 Filii Ioseph per cog-
nationes suas, Manasse et Ephraim. 29 De Ma-
nasse ortus est Machir, a quo familia Machirita-
rum. Machir genuit Galaad, a quo familia Galaa-
ditarum. 30 Galaad habuit filios: Iezer, a quo fa-
milia Iezeritarum: et Helec, a quo familia Heleci-
tarum: 31 et Asriel, a quo familia Asrielitarum:
et Sechem, a quo familia Sechemitarum: 32 et Se-
mida, a quo familia Semidaitarum: et Hepher, a quo
familia Hepheritarum. 33 Fuit autem Hepher pater
Salphaad, qui filios non habebat, sed tantum filias,
quarum ista sunt nomina: Maala, et Noa, et Hegla,
et Melcha, et Thersa. 34 Hæ sunt familiæ Manasse,

(19) Gn 38, 3. — (29) Ios 17, 1. — (32) Inf 27, 1. —
(33) Inf 27, 1.

et numerus earum, quinquaginta duo millia septin-
genti. 35 Filii autem Ephraim per cognationes suas
fuerunt hi: Suthala, a quo familia Suthalaitarum:
Becher, a quo familia Becheritarum: Thehen, a quo
familia Thehenitarum. 36 Porro filius Suthala fuit
Heran, a quo familia Heranitarum. 37 Hæ sunt
cognationes filiorum Ephraim, quarum numerus fuit
triginta duo millia quingenti. 38 Isti sunt filii Io-
seph per familias suas. Filii Beniamin in cognatio-
nibus suis: Bela, a quo familia Belaitarum: Asbel,
a quo familia Asbelitarum: Ahiram, a quo familia
Ahiramitarum: 39 Supham, a quo familia Supha-
mitarum: Hupham, a quo familia Huphamitarum.
40 Filii Bela: Hered, et Noeman. De Hered, fa-
milia Hereditarum: de Noeman, familia Noemani-
tarum. 41 Hi sunt filii Beniamin per cognationes
suas, quorum numerus fuit quadragintaquinque
millia sexcenti. 42 Filii Dan per cognationes suas:
Suham, a quo familia Suhamitarum. Hæ sunt cog-
nationes Dan per familias suas. 43 Omnes fuere
Suhamitæ, quorum numerus erat sexaginta quat-
tuor millia quadringenti. 44 Filii Aser per cogna-
tiones suas: Iemna, a quo familia Iemnaitarum:
Iessui, a quo familia Iessuitarum: Brie, a quo fa-
milia Brieitarum. 45 Filii Brie: Heber, a quo fa-
milia Heberitarum: et Melchiel, a quo familia Mel-
chielitarum. 46 Nomen autem filiæ Aser, fuit Sara.
47 Hæ cognationes filiorum Aser, et numerus eorum
quinquaginta tria millia quadringenti. 48 Filii Neph
thali per cognationes suas: Iesiel, a quo familia Iesie-
litarum: Guni, a quo familia Gunitarum: 49 Ieser,
a quo familia Ieseritarum: Sellem, a quo familia Sel-
lemitarum. 50 Hæ sunt cognationes filiorum Neph-
thali per familias suas: quorum numerus quadra-
ginta quinque millia quadringenti. 51 Ista est sum-
ma filiorum Israel, qui recensiti sunt, sexcenta
millia, et mille septingenti triginta.

52 Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: atque
53 Istis dividetur terra iuxta numerum vocabulo- posses-
rum in possessiones suas. 54 Pluribus maiorem sio
partem dabis, et paucioribus minorem: singulis,

sicut nunc recensiti sunt, tradetur possessio: 55 ita
dumtaxat ut sors Terram tribubus dividat et fa-
miliis. 56 Quidquid sorte contigerit, hoc vel plures
accipiant, vel pauciores.

Levitarum numerus

57 Hic quoque est numerus filiorum Levi per fa-
milias suas: Gerson, a quo familia Gersonitarum:
Caath, a quo familia Caathitarum: Merari, a quo
familia Meraritarum. 58 Hæ sunt familiæ Levi: Fa-
milia Lobni, familia Hebroni, familia Moholi, fa-
milia Musi, familia Core. At vero Caath genuit
Amram: 59 qui habuit uxorem Iochabed filiam Levi,
quæ nata est ei in Ægypto. Hæc genuit Amram
viro suo filios, Aaron et Moysen, et Mariam soro-
rem eorum: 60 De Aaron orti sunt Nadab et Abiu,
et Eleazar et Ithamar: 61 quorum Nadab et Abiu
mortui sunt, cum obtulissent ignem alienum coram
Domino. 62 Fueruntque omnes, qui numerati sunt,
viginti tria millia generis masculini ab uno mense
et supra: quia non sunt recensiti inter filios Israel,
nec eis cum ceteris data possessio est.

conclusio

63 Hic est numerus filiorum Israel, qui descripti
sunt a Moyse et Eleazaro sacerdote, in campestri-
bus Moab supra Iordanem contra Iericho; 64 inter
quos nullus fuit eorum, qui ante numerati sunt a
Moyse et Aaron in deserto Sinai. 65 Prædixerat
enim Dominus quod omnes morerentur in solitu-
dine. Nullusque remansit ex eis, nisi Caleb filius
Iephone, et Iosue filius Nun.

2. De successione, 27, 1—23

In hereditate paterna

27 1 Accesserunt autem filiæ Salphaad, filii
Hepher, filii Galaad, filii Machir, filii Ma-
nasse, qui fuit filius Ioseph: quarum sunt nomina,
Maala, et Noa, et Hegla, et Melcha, et Thersa.
2 Steteruntque coram Moyse et Eleazaro sacerdote,
et cunctis principibus populi ad ostium tabernaculi
fœderis, atque dixerunt: 3 Pater noster mortuus

---

(57) Ex 6, 16. — (61) Lv 10, 1; Sup 3, 4; 1 Par 24, 2. — (64) 1 Cor 10, 5. — (65) Sup 14, 23 s. — (1) Sup 26, 32; Inf 36, 1; Ios 17, 1.

est in deserto, nec fuit in seditione, quæ concitata
est contra Dominum sub Core, sed in peccato suo
mortuus est: hic non habuit mares filios. Cur tol-
litur nomen illius de familia sua, quia non habuit
filium? Date nobis possessionem inter cognatos pa-
tris nostri. 4 Retulitque Moyses causam earum ad
iudicium Domini. 5 Qui dixit ad eum: 6 Iustam
rem postulant filiæ Salphaad: da eis possessionem
inter cognatos patris sui, et ei in hereditatem suc-
cedant. 7 Ad filios autem Israel loqueris hæc:
8 Homo cum mortuus fuerit absque filio, ad filiam
eius transibit hereditas. 9 Si filiam non habuerit,
habebit successores fratres suos. 10 Quod si et fra-
tres non fuerint, dabitis hereditatem fratribus patris
eius. 11 Sin autem nec patruos habuerit, dabitur
hereditas his, qui ei proximi sunt; eritque hoc filiis
Israel sanctum lege perpetua, sicut præcepit Do-
minus Moysi.

12 Dixit quoque Dominus ad Moysen: Ascende in gubernatione populi
in montem istum Abarim, et contemplare inde
Terram, quam daturus sum filiis Israel; 13 cumque
videris eam, ibis et tu ad populum tuum, sicut ivit
frater tuus Aaron: 14 quia offendistis me in de-
serto Sin in contradictione multitudinis, nec sanc-
tificare me voluistis coram ea super aquas; hæ
sunt aquæ contradictionis in Cades deserti Sin.
15 Cui respondit Moyses: 16 Provideat Dominus
Deus spirituum omnis carnis, hominem, qui sit
super multitudinem hanc: 17 et possit exire et in-
trare ante eos, et educere eos vel introducere: ne
sit populus Domini sicut oves absque pastore.
18 Dixitque Dominus ad eum: Tolle Iosue filium
Nun virum in quo est Spiritus, et pone manum
tuam super eum. 19 Qui stabit coram Eleazaro
sacerdote et omni multitudine: 20 et dabis ei præ-
cepta cunctis videntibus, et partem gloriæ tuæ, ut
audiat eum omnis synagoga filiorum Israel. 21 Pro
hoc, siquid agendum erit, Eleazar sacerdos consulet

(3) Sup 16, 1. — (12) Dt 32, 49. — (14) Sup 20, 12.
— (18) Dt 3, 21.

Dominum. Ad verbum eius egredietur et ingre-
dietur ipse, et omnes filii Israel cum eo, et cetera
multitudo. 22 Fecit Moyses ut præceperat Domi-
nus. Cumque tulisset Iosue, statuit eum coram
Eleazaro sacerdote et omni frequentia populi. 23 Et
impositis capiti eius manibus, cuncta replicavit quæ
mandaverat Dominus.

3. De sacrificiis variis, 28, 1—29, 39

Mandatum Domini

28 1 Dixit quoque Dominus ad Moysen: 2 Præ-
cipe filiis Israel, et dices ad eos: Oblationem
meam et panes, et incensum odoris suavissimi of-
ferte per tempora sua. 3 Hæc sunt sacrificia quæ
offerre debetis:

sacrificia cuiuslibet diei

Agnos anniculos immaculatos duos quotidie in
holocaustum sempiternum: 4 unum offeretis mane,
et alterum ad vesperum: 5 decimam partem ephi
similæ, quæ conspersa sit oleo purissimo, et ha-
beat quartam partem hin. 6 Holocaustum iuge est
quod obtulistis in monte Sinai in odorem suavis-
simum incensi Domini. 7 Et libabitis vini quartam
partem hin per agnos singulos in Sanctuario Do-
mini. 8 Alterumque agnum similiter offeretis ad
vesperam iuxta omnem ritum sacrificii matutini,
et libamentorum eius, oblationem suavissimi odoris
Domino.

sacrificia sabbati

9 Die autem sabbati offeretis duos agnos anni-
culos immaculatos, et duas decimas similæ oleo
conspersæ in sacrificio, et liba 10 quæ rite fun-
duntur per singula sabbata in holocaustum sempi-
ternum.

sacrificia calendarum

11 In calendis autem offeretis holocaustum Do-
mino, vitulos de armento duos, arietem unum,
agnos anniculos septem immaculatos, 12 et tres
decimas similæ oleo conspersæ in sacrificio per
singulos vitulos: et duas decimas similæ oleo con-
spersæ per singulos arietes: 13 et decimam decimæ
similæ ex oleo in sacrificio per agnos singulos: ho-
locaustum suavissimi odoris atque incensi est Do-

(9) Mt 12, 5.

mino. 14 Libamenta autem vini, quæ per singulas
fundenda sunt victimas, ista erunt: Media pars hin
per singulos vitulos, tertia per arietem, quarta per
agnum; hoc erit holocaustum per omnes menses,
qui sibi anno vertente succedunt. 15 Hircus quo-
que offeretur Domino pro peccatis in holocaustum
sempiternum cum libamentis suis.

16 Mense autem primo, quartadecima die mensis
Phase Domini erit, 17 et quintadecima die sollem-
nitas: septem diebus vescentur azymis. 18 Quarum
dies prima venerabilis et sancta erit: omne opus
servile non facietis in ea. 19 Offeretisque incen-
sum holocaustum Domino, vitulos de armento duos,
arietem unum, agnos anniculos immaculatos sep-
tem: 20 et sacrificia singulorum ex simila quæ
conspersa sit oleo, tres decimas per singulos vitu-
los, et duas decimas per arietem, 21 et decimam
decimæ per agnos singulos, id est, per septem
agnos. 22 Et hircum pro peccato unum, ut expie-
tur pro vobis, 23 præter holocaustum matutinum
quod semper offeretis. 24 Ita facietis per singulos
dies septem dierum in fomitem ignis, et in odorem
suavissimum Domino, qui surget de holocausto, et
de libationibus singulorum. 25 Dies quoque septi-
mus celeberrimus et sanctus erit vobis: omne opus
servile non facietis in eo.

sacrificia paschatis

26 Dies etiam primitivorum quando offeretis no-
vas fruges Domino, expletis hebdomadibus, vene-
rabilis et sancta erit: omne opus servile non fa-
cietis in ea. 27 Offeretisque holocaustum in odorem
suavissimum Domino, vitulos de armento duos,
arietem unum, et agnos anniculos immaculatos sep-
tem: 28 atque in sacrificiis eorum similæ oleo con-
spersæ tres decimas per singulos vitulos, per arie-
tes duas, 29 per agnos decimam decimæ, qui simul
sunt agni septem; hircum quoque 30 qui mactatur
pro expiatione: præter holocaustum sempiternum
et liba eius. 31 Immaculata offeretis omnia cum
libationibus suis.

sacrificia pentecostes

(16) Ex 12, 18; Lv 23, 5.

sacrificia festi tubarum

29 1 Mensis etiam septimi prima dies venerabilis et sancta erit vobis; omne opus servile non facietis in ea, quia dies clangoris est et tubarum. 2 Offeretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino, vitulum de armento unum, arietem unum, et agnos anniculos immaculatos septem: 3 et in sacrificiis eorum similæ oleo conspersæ tres decimas per singulos vitulos, duas decimas per arietem, 4 unam decimam per agnum, qui simul sunt agni septem: 5 et hircum pro peccato, qui offertur in expiationem populi, 6 præter holocaustum calendarum cum sacrificiis suis, et holocaustum sempiternum cum libationibus solitis; eisdem ceremoniis offeretis in odorem suavissimum incensum Domino.

sacrificia diei expiationis

7 Decima quoque dies mensis huius septimi erit vobis sancta atque venerabilis, et affligetis animas vestras: omne opus servile non facietis in ea. 8 Offeretisque holocaustum Domino in odorem suavissimum, vitulum de armento unum, arietem unum, agnos anniculos immaculatos septem: 9 et in sacrificiis eorum similæ oleo conspersæ tres decimas per singulos vitulos, duas decimas per arietem, 10 decimam decimæ per agnos singulos, qui sunt simul agni septem: 11 et hircum pro peccato, absque his quæ offerri pro delicto solent in expiationem, et holocaustum sempiternum, cum sacrificio et libaminibus eorum.

sacrificia festi tabernaculorum

12 Quintadecima vero die mensis septimi, quæ vobis sancta erit atque venerabilis, omne opus servile non facietis in ea, sed celebrabitis sollemnitatem Domino septem diebus. 13 Offeretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino, vitulos de armento tredecim, arietes duos, agnos anniculos immaculatos quattuordecim: 14 et in libamentis eorum similæ oleo conspersæ tres decimas per vitulos singulos, qui sunt simul vituli tredecim: et duas decimas arieti uno, id est, simul arietibus duobus, 15 et decimam decimæ agnis singulis, qui

(7) Lv 16, 29; 23, 27.

sunt simul agni quattuordecim: 16 et hircum pro
peccato, absque holocausto sempiterno, et sacrificio,
et libamine eius. 17 In die altero offeretis vitulos
de armento duodecim, arietes duos, agnos annicu-
los immaculatos quattuordecim: 18 sacrificiaque et
libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos
rite celebrabitis: 19 et hircum pro peccato, absque
holocausto sempiterno, sacrificioque et libamine eius.
20 Die tertio offeretis vitulos undecim, arietes duos,
agnos anniculos immaculatos quattuordecim: 21 sa-
crificiaque et libamina singulorum per vitulos et
arietes et agnos rite celebrabitis: 22 et hircum pro
peccato, absque holocausto sempiterno, sacrificioque
et libamine eius. 23 Die quarto offeretis vitulos
decem, arietes duos, agnos anniculos immaculatos
quattuordecim: 24 sacrificiaque et libamina singu-
lorum per vitulos et arietes et agnos rite celebra-
bitis: 25 et hircum pro peccato, absque holocausto
sempiterno, sacrificioque eius et libamine. 26 Die
quinto offeretis vitulos novem, arietes duos, agnos
anniculos immaculatos quattuordecim: 27 sacrificia-
que et libamina singulorum per vitulos et arietes
et agnos rite celebrabitis: 28 et hircum pro pec-
cato, absque holocausto sempiterno, sacrificioque
eius et libamine. 29 Die sexto offeretis vitulos
octo, arietes duos, agnos anniculos immaculatos
quattuordecim: 30 sacrificiaque et libamina singu-
lorum per vitulos et arietes et agnos rite celebra-
bitis: 31 et hircum pro peccato, absque holocausto
sempiterno, sacrificioque eius et libamine. 32 Die
septimo offeretis vitulos septem, et arietes duos,
agnos anniculos immaculatos quattuordecim: 33 sa-
crificiaque et libamina singulorum per vitulos et
arietes et agnos rite celebrabitis: 34 et hircum pro
peccato, absque holocausto sempiterno, sacrificioque
eius et libamine. 35 Die octavo, qui est celeberri-
mus, omne opus servile non facietis, 36 offerentes
holocaustum in odorem suavissimum Domino, vi-
tulum unum, arietem unum, agnos anniculos im-
maculatos septem: 37 sacrificiaque et libamina sin-
gulorum per vitulos et arietes et agnos rite cele-

brabitis: 38 et hircum pro peccato, absque holo-
causto sempiterno, sacrificioque eius et libamine.

conclusio

39 Hæc offeretis Domino in sollemnitatibus ve-
stris: præter vota et oblationes spontaneas in ho-
locausto, in sacrificio, in libamine, et in hostiis pa-
cificis.

4. De votis et iuramentis, 30, 1—17

Virorum

30 1 Narravitque Moyses filiis Israel omnia quæ
ei Dominus imperarat: 2 et locutus est ad
principes tribuum filiorum Israel: Iste est sermo
quem præcepit Dominus: 3 Si quis virorum votum
Domino voverit, aut se constrinxerit iuramento:
non faciet irritum verbum suum, sed omne quod
promisit implebit.

innuptarum

4 Mulier si quippiam voverit, et se constrinxerit
iuramento, quæ est in domo patris sui, et in ætate
adhuc puellari: si cognoverit pater votum quod pol-
licita est, et iuramentum quo obligavit animam
suam, et tacuerit, voti rea erit: 5 quidquid polli-
cita est et iuravit, opere complebit. 6 Sin autem
statim ut audierit, contradixerit pater: et vota et
iuramenta eius irrita erunt, nec obnoxia tenebitur
sponsioni, eo quod contradixerit pater.

nuptarum, viduarum et repudiatarum

7 Si maritum habuerit, et voverit aliquid, et se-
mel de ore eius verbum egrediens animam eius
obligaverit iuramento: 8 quo die audierit vir, et
non contradixerit, voti rea erit, reddetque quod-
cumque promiserat. 9 Sin autem audiens statim
contradixerit, et irritas fecerit pollicitationes eius,
verbaque quibus obstrinxerat animam suam: pro-
pitius erit ei Dominus. 10 Vidua et repudiata quid-
quid voverint, reddent. 11 Uxor in domo viri cum
se voto constrinxerit et iuramento, 12 si audierit
vir, et tacuerit, nec contradixerit sponsioni, reddet
quodcumque promiserat. 13 Sin autem extemplo
contradixerit, non tenebitur promissionis rea: quia
maritus contradixit, et Dominus ei propitius erit.
14 Si voverit, et iuramento se constrinxerit, ut per
ieiunium, vel ceterarum rerum abstinentiam affligat
animam suam, in arbitrio viri erit ut faciat, sive

non faciat. 15 Quod si audiens vir tacuerit, et in
alteram diem distulerit sententiam: quidquid vo-
verat atque promiserat, reddet: quia statim ut audi-
vit, tacuit. 16 Sin autem contradixerit postquam
rescivit, portabit ipse iniquitatem eius.
17 Istæ sunt leges, quas constituit Dominus Moysi conclusio
inter virum et uxorem, inter patrem et filiam,
quæ in puellari adhuc ætate est, vel quæ manet
in parentis domo.

5. De ultione Madianitarum, 31, 1—54

31 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di- Omnes mares et cognitæ cum Balaam occiduntur
cens: 2 Ulciscere prius filios Israel de Ma-
dianitis, et sic colligeris ad populum tuum. 3 Sta-
timque Moyses, Armate, inquit, ex vobis viros ad
pugnam, qui possint ultionem Domini expetere de
Madianitis. 4 Mille viri de singulis tribubus eligan-
tur ex Israel qui mittantur ad bellum. 5 Dederunt-
que millenos de singulis tribubus, id est, duodecim
millia expeditorum ad pugnam: 6 quos misit Moy-
ses cum Phinees filio Eleazari sacerdotis, vasa
quoque sancta, et tubas ad clangendum tradidit ei.
7 Cumque pugnassent contra Madianitas atque vi-
cissent, omnes mares occiderunt, 8 et reges eorum
Evi, et Recem, et Sur, et Hur, et Rebe, quinque
principes gentis: Balaam quoque filium Beor inter-
fecerunt gladio. 9 Ceperuntque mulieres eorum, et
parvulos, omniaque pecora, et cunctam supellecti-
lem: quidquid habere potuerant depopulati sunt:
10 tam urbes quam viculos et castella flamma con-
sumpsit. 11 Et tulerunt prædam, et universa quæ
ceperant tam ex hominibus quam ex iumentis,
12 et adduxerunt ad Moysen, et Eleazarum sacer-
dotem, et ad omnem multitudinem filiorum Israel;
reliqua autem utensilia portaverunt ad castra in
campestribus Moab iuxta Iordanem contra Iericho.
13 Egressi sunt autem Moyses, et Eleazar sacerdos,
et omnes principes synagogæ in occursum eorum
extra castra. 14 Iratusque Moyses principibus exer-

(3) Sup 25, 17. — (8) Ios 13, 21.

citus, tribunis, et centurionibus qui venerant de
bello, 15 ait: Cur feminas reservastis? 16 Nonne
istæ sunt, quæ deceperunt filios Israel ad sugge-
stionem Balaam, et prævaricari vos fecerunt in
Domino super peccato Phogor, unde et percussus
est populus? 17 Ergo cunctos interficite quidquid
est generis masculini, etiam in parvulis: et mulie-
res, quæ noverunt viros in coitu, iugulate: 18 puel-
las autem et omnes feminas virgines reservate
vobis: 19 et manete extra castra septem diebus.

pugnantes ac præda lustrantur

Qui occiderit hominem, vel occisum tetigerit, lu-
strabitur die tertio et septimo. 20 Et de omni
præda, sive vestimentum fuerit, sive vas, et aliquid
in utensilia præparatum, de caprarum pellibus, et
pilis, et ligno expiabitur. 21 Eleazar quoque sacer-
dos ad viros exercitus, qui pugnaverant, sic locutus
est: Hoc est præceptum legis, quod mandavit Do-
minus Moysi: 22 Aurum, et argentum, et æs, et
ferrum, et plumbum, et stannum, 23 et omne,
quod potest transire per flammas, igne purgabitur;
quidquid autem ignem non potest sustinere, aqua
expiationis sanctificabitur: 24 et lavabitis vesti-
menta vestra die septimo, et purificati postea ca-
stra intrabitis.

præda dividitur

25 Dixit quoque Dominus ad Moysen: 26 Tollite
summam eorum, quæ capta sunt ab homine usque
ad pecus, tu et Eleazar sacerdos et principes vulgi:
27 dividesque ex æquo prædam inter eos, qui pu-
gnaverunt, egressique sunt ad bellum, et inter om-
nem reliquam multitudinem. 28 Et separabis par-
tem Domino ab his, qui pugnaverunt et fuerunt
in bello, unam animam de quingentis tam ex ho-
minibus quam ex bobus et asinis et ovibus, 29 et
dabis eam Eleazaro sacerdoti, quia primitiæ Do-
mini sunt. 30 Ex media quoque parte filiorum Is-
rael accipies quinquagesimum caput hominum, et
boum, et asinorum, et ovium, cunctorum animan-
tium, et dabis ea Levitis, qui excubant in custodiis

---

(16) Sup 25, 18. — (17) Idc 21, 11. — (21) Lv 6, 28; 11, 33; 15, 11.

tabernaculi Domini. 31 Feceruntque Moyses, et
Eleazar, sicut præceperat Dominus. 32 Fuit autem
præda, quam exercitus ceperat, ovium sexcenta
septuaginta quinque millia, 33 boum septuaginta
duo millia, 34 asinorum sexaginta millia et mille:
35 animæ hominum sexus feminei, quæ non cogno-
verant viros, triginta duo millia. 36 Dataque est
media pars his, qui in prœlio fuerant, ovium tre-
centa triginta septem millia quingentæ: 37 e quibus
in partem Domini supputatæ sunt oves sexcentæ
septuaginta quinque. 38 Et de bobus triginta sex
millibus, boves septuaginta et duo: 39 de asinis
triginta millibus quingentis, asini sexaginta unus:
40 de animabus hominum sedecim millibus, cesse-
runt in partem Domini triginta duæ animæ. 41 Tra-
diditque Moyses numerum primitiarum Domini
Eleazaro sacerdoti, sicut fuerat ei imperatum, 42 ex
media parte filiorum Israel, quam separaverat his,
qui in prœlio fuerant. 43 De media vero parte,
quæ contigerat reliquæ multitudini, id est, de ovi-
bus trecentis triginta septem millibus quingentis,
44 et de bobus triginta sex millibus, 45 et de asinis
triginta millibus quingentis, 46 et de hominibus se-
decim millibus, 47 tulit Moyses quinquagesimum
caput, et dedit Levitis, qui excubabant in taberna-
culo Domini, sicut præceperat Dominus.
48 Cumque accessissent principes exercitus ad donaria
Moysen, et tribuni, centurionesque dixerunt: 49 Nos offerun-
servi tui recensuimus numerum pugnatorum, quos tur
habuimus sub manu nostra: et ne unus quidem
defuit. 50 Ob hanc causam offerimus in donariis
Domini singuli quod in præda auri potuimus inve-
nire, periscelides et armillas, annulos et dextralia,
ac murænulas, ut depreceris pro nobis Dominum.
51 Susceperuntque Moyses, et Eleazar sacerdos
omne aurum in diversis speciebus, 52 pondo se-
decim millia, septingentos quinquaginta siclos a tri-
bunis et centurionibus. 53 Unusquisque enim quod
in præda rapuerat, suum erat. 54 Et susceptum
intulerunt in tabernaculum testimonii, in monimen-
tum filiorum Israel coram Domino.

III. Distributio terræ orientalis, mansiones, 32, 1—33, 49

1. Distributio terræ orientalis, 32, 1—42

Ruben et Gad terram petunt

32 [1] Filii autem Ruben et Gad habebant pecora
multa, et erat illis in iumentis infinita sub-
stantia. Cumque vidissent Iazer, et Galaad aptas
animalibus alendis terras, [2] venerunt ad Moysen,
et ad Eleazarum sacerdotem, et principes multitu-
dinis, atque dixerunt: [3] Ataroth, et Dibon, et Iazer,
et Nemra, Hesebon, et Eleale, et Saban, et Nebo,
et Beon, [4] terra, quam percussit Dominus in con-
spectu filiorum Israel, regio uberrima est ad pastum
animalium: et nos servi tui habemus iumenta plu-
rima: [5] precamurque si invenimus gratiam coram
te, ut des nobis famulis tuis eam in possessionem,
nec facias nos transire Iordanem. [6] Quibus re-
spondit Moyses: Numquid fratres vestri ibunt ad
pugnam, et vos hic sedebitis? [7] Cur subvertitis
mentes filiorum Israel, ne transire audeant in lo-
cum, quem eis daturus est Dominus? [8] nonne ita
egerunt patres vestri, quando misi de Cadesbarne
ad explorandam Terram? [9] Cumque venissent us-
que ad Vallem botri, lustrata omni regione, sub-
verterunt cor filiorum Israel, ut non intrarent fines,
quos eis Dominus dedit. [10] Qui iratus iuravit, di-
cens: [11] Si videbunt homines isti, qui ascenderunt
ex Ægypto a viginti annis et supra, Terram, quam
sub iuramento pollicitus sum Abraham, Isaac, et
Iacob: et noluerunt sequi me, [12] præter Caleb
filium Iephone Cenezæum, et Iosue filium Nun:
isti impleverunt voluntatem meam. [13] Iratusque
Dominus adversum Israel, circumduxit eum per
desertum quadraginta annis, donec consumeretur
universa generatio, quæ fecerat malum in con-
spectu eius. [14] Et ecce, inquit, vos surrexistis pro
patribus vestris, incrementa, et alumni hominum
peccatorum, ut augeretis furorem Domini contra
Israel. [15] Quod si nolueritis sequi eum, in solitu-

(9) Sup 13, 24.

dine populum derelinquet, et vos causa eritis necis
omnium.
16 At illi prope accedentes, dixerunt: Caulas
ovium fabricabimus, et stabula iumentorum, par-
vulis quoque nostris urbes munitas: 17 nos autem
ipsi armati et accincti pergemus ad prælium ante
filios Israel, donec introducamus eos ad loca sua.
Parvuli nostri, et quidquid habere possumus, erunt
in urbibus muratis, propter habitatorum insidias.
18 Non revertemur in domos nostras, usque dum
possideant filii Israel hereditatem suam: 19 nec
quidquam quæremus trans Iordanem, quia iam ha-
bemus nostram possessionem in orientali eius plaga.
20 Quibus Moyses ait: Si facitis quod promittitis,
expediti pergite coram Domino ad pugnam: 21 et
omnis vir bellator armatus Iordanem transeat, do-
nec subvertat Dominus inimicos suos, 22 et subii-
ciatur ei omnis Terra: tunc eritis inculpabiles apud
Dominum et apud Israel, et obtinebitis regiones,
quas vultis coram Domino. 23 Sin autem quod di-
citis, non feceritis, nulli dubium est quin peccetis
in Deum: et scitote quoniam peccatum vestrum
apprehendet vos. 24 Ædificate ergo urbes parvulis
vestris, et caulas, et stabula ovibus ac iumentis:
et quod polliciti estis implete. 25 Dixeruntque filii
Gad et Ruben ad Moysen: Servi tui sumus, facie-
mus quod iubet dominus noster. 26 Parvulos no-
stros, et mulieres, et pecora, ac iumenta relinque-
mus in urbibus Galaad: 27 nos autem famuli tui
omnes expediti pergemus ad bellum, sicut tu do-
mine loqueris. 28 Præcepit ergo Moyses Eleazaro
sacerdoti, et Iosue filio Nun, et principibus familia-
rum per tribus Israel, et dixit ad eos: 29 Si trans-
ierint filii Gad, et filii Ruben vobiscum Iordanem
omnes armati ad bellum coram Domino, et vobis
fuerit Terra subiecta: date eis Galaad in posses-
sionem. 30 Sin autem noluerint transire armati vo-
biscum in Terram Chanaan, inter vos habitandi

cum Moyse depeciscuntur

(20) Ios 1, 13. — (25) Ios 4, 12. — (29) Dt 3, 12; Ios 13, 8; 22, 4.

accipiant loca. 31 Responderuntque filii Gad, et filii
Ruben: Sicut locutus est Dominus servis suis, ita
faciemus: 32 ipsi armati pergemus coram Domino
in Terram Chanaan, et possessionem iam susce-
pisse nos confitemur trans Iordanem.

cum dimidia Manasse terram accipiunt

33 Dedit itaque Moyses filiis Gad et Ruben, et
dimidiæ tribui Manasse filii Ioseph regnum Sehon
regis Amorrhæi, et regnum Og regis Basan, et ter-
ram eorum cum urbibus suis per circuitum. 34 Igi-
tur exstruxerunt filii Gad, Dibon, et Ataroth, et
Aroer, 35 et Etroth, et Sophan, et Iazer, et Iegbaa,
36 et Bethnemra, et Betharan, urbes munitas, et
caulas pecoribus suis. 37 Filii vero Ruben ædifica-
verunt Hesebon, et Eleale, et Cariathaim, 38 et
Nabo, et Baalmeon versis nominibus, Sabama quo-
que: imponentes vocabula urbibus, quas exstruxe-
rant. 39 Porro filii Machir, filii Manasse perre-
xerunt in Galaad, et vastaverunt eam interfecto
Amorrhæo habitatore eius. 40 Dedit ergo Moyses
Terram Galaad Machir filio Manasse, qui habitavit
in ea. 41 Iair autem filius Manasse abiit et occu-
pavit vicos eius, quos appellavit Havoth Iair, id
est, Villas Iair. 42 Nobe quoque perrexit, et appre-
hendit Chanath cum viculis suis: vocavitque eam
ex nomine suo Nobe.

2. Mansiones Israelitarum itinerantium, 33, 1—49

Mansiones

33 1 Hæ sunt mansiones filiorum Israel, qui
egressi sunt de Ægypto per turmas suas in
manu Moysi et Aaron, 2 quas descripsit Moyses
iuxta castrorum loca, quæ Domini iussione muta-
bant.

de Ramesse usque Sinai

3 Profecti igitur de Ramesse mense primo, quin-
tadecima die mensis primi, altera die Phase filii
Israel in manu excelsa videntibus cunctis Ægyptiis,
4 et sepelientibus primogenitos, quos percusserat
Dominus (nam et in diis eorum exercuerat ultio-
nem) 5 castrametati sunt in Soccoth. 6 Et de Soc-

---

(33) Ios 22, 4. — (39) Gn 50, 22.

coth venerunt in Etham, quæ est in extremis fini-
bus solitudinis. 7 Inde egressi venerunt contra
Phihahiroth, quæ respicit Beelsephon, et castrame-
tati sunt ante Magdalum. 8 Profectique de Phiha-
hiroth, transierunt per medium mare in solitudi-
nem: et ambulantes tribus diebus per desertum
Etham, castrametati sunt in Mara. 9 Profectique
de Mara venerunt in Elim, ubi erant duodecim
fontes aquarum, et palmæ septuaginta: ibique ca-
strametati sunt. 10 Sed et inde egressi, fixerunt
tentoria super Mare Rubrum. Profectique de Mari
Rubro, 11 castrametati sunt in deserto Sin. 12 Unde
egressi, venerunt in Daphca. 13 Profectique de
Daphca, castrametati sunt in Alus. 14 Egressique
de Alus, in Raphidim fixere tentoria, ubi populo
defuit aqua ad bibendum. 15 Profectique de Ra-
phidim, castrametati sunt in deserto Sinai.

de Sinai usque Cades

16 Sed et de solitudine Sinai egressi, venerunt
ad sepulcra concupiscentiæ. 17 Profectique de se-
pulcris concupiscentiæ, castrametati sunt in Hase-
roth. 18 Et de Haseroth venerunt in Rethma.
19 Profectique de Rethma, castrametati sunt in Rem-
momphares. 20 Unde egressi venerunt in Lebna.
21 De Lebna castrametati sunt in Ressa. 22 Egressi-
que de Ressa, venerunt in Ceelatha. 23 Unde pro-
fecti castrametati sunt in monte Sepher. 24 Egressi
de monte Sepher, venerunt in Arada. 25 Inde pro-
ficiscentes, castrametati sunt in Maceloth. 26 Pro-
fectique de Maceloth, venerunt in Thahath. 27 De
Thahath castrametati sunt in Thare. 28 Unde egressi,
fixere tentoria in Methca. 29 Et de Methca castra-
metati sunt in Hesmona. 30 Profectique de Hes-
mona, venerunt in Moseroth. 31 Et de Moseroth
castrametati sunt in Beneiaacan. 32 Profectique de
Beneiaacan, venerunt in montem Gadgad. 33 Unde
profecti, castrametati sunt in Ietebatha. 34 Et de
Ietebatha venerunt in Hebrona. 35 Egressique de

(7) Ex 14, 2. — (9) Ex 15, 27. — (14) Ex 17, 1. — (16) Ex 19, 1. — (17) Sup 11, 34. — (18) Sup 13, 1. — (32) Dt 10, 7.

Hebrona, castrametati sunt in Asiongaber. 36 Inde
profecti, venerunt in desertum Sin, hæc est Cades.
de Cades usque Moab 37 Egressique de Cades, castrametati sunt in
monte Hor, in extremis finibus Terræ Edom.
38 Ascenditque Aaron sacerdos in montem Hor iu-
bente Domino: et ibi mortuus est anno quadrage-
simo egressionis filiorum Israel ex Ægypto, mense
quinto, prima die mensis, 39 cum esset annorum
centum viginti trium. 40 Audivitque Chananæus
rex Arad, qui habitabat ad meridiem, in Terram
Chanaan venisse filios Israel. 41 Et profecti de
monte Hor, castrametati sunt in Salmona. 42 Unde
egressi, venerunt in Phunon. 43 Profectique de Phu-
non, castrametati sunt in Oboth. 44 Et de Oboth,
venerunt in Iieabarim, quæ est in finibus Moabita-
rum. 45 Profectique de Iieabarim, fixere tentoria
in Dibongad. 46 Unde egressi, castrametati sunt
in Helmondeblathaim. 47 Egressique de Helmonde-
blathaim, venerunt ad montes Abarim contra Nabo.
48 Profectique de montibus Abarim, transierunt ad
campestria Moab, supra Iordanem contra Iericho.
49 Ibique castrametati sunt de Bethsimoth usque
ad Abelsatim in planioribus locis Moabitarum,

IV. Alia mandata Domini, 33, 50—36, 13

1. De distributione terræ occidentalis, 33, 50—34, 29

Disperditis habitatoribus 50 ubi locutus est Dominus ad Moysen: 51 Præ-
cipe filiis Israel, et dic ad eos: Quando transieritis
Iordanem, intrantes Terram Chanaan, 52 disperdite
cunctos habitatores Terræ illius: confringite titulos,
et statuas comminuite, atque omnia excelsa vastate,
53 mundantes terram, et habitantes in ea; ego enim
dedi vobis illam in possessionem, 54 quam dividetis
vobis sorte. Pluribus dabitis latiorem, et paucis
angustiorem. Singulis ut sors ceciderit, ita tribue-
tur hereditas. Per tribus et familias possessio di-
videtur. 55 Sin autem nolueritis interficere habita-
tores Terræ: qui remanserint, erunt vobis quasi

(36) Sup 20, 1. — (38) Sup 20, 25; Dt 32, 50. — (52) Dt 7, 5; Idc 2, 2.

clavi in oculis, et lanceæ in lateribus, et adversa-
buntur vobis in Terra habitationis vestræ: 56 et
quidquid illis cogitaveram facere, vobis faciam.

34 1 Locutusque est Dominus ad Moysen, di- terra determinata
cens: 2 Præcipe filiis Israel, et dices ad eos:
Cum ingressi fueritis Terram Chanaan, et in pos-
sessionem vobis sorte ceciderit, his finibus termi-
nabitur. 3 Pars meridiana incipiet a solitudine Sin,
quæ est iuxta Edom: et habebit terminos contra
Orientem mare salsissimum. 4 Qui circuibunt au-
stralem plagam per ascensum Scorpionis, ita ut
transeant in Senna, et perveniant a meridie usque
ad Cadesbarne, unde egredientur confinia ad villam
nomine Adar, et tendent usque ad Asemona. 5 Ibit-
que per gyrum terminus ab Asemona usque ad
Torrentem Ægypti, et maris magni littore finietur.
6 Plaga autem occidentalis a mari magno incipiet,
et ipso fine claudetur. 7 Porro ad septentrionalem
plagam a mari magno termini incipient, pervenien-
tes usque ad montem altissimum, 8 a quo venient
in Emath usque ad terminos Sedada: 9 ibuntque
confinia usque ad Zephrona, et villam Enan. Hi
erunt termini in parte Aquilonis. 10 Inde meta-
buntur fines contra orientalem plagam de villa Enan
usque Sephama, 11 et de Sephama descendent ter-
mini in Rebla contra fontem Daphnim: inde per-
venient contra Orientem ad mare Cenereth, 12 et
tendent usque ad Iordanem, et ad ultimum salsis-
simo claudentur mari. Hanc habebitis Terram per
fines suos in circuitu.

13 Præcepitque Moyses filiis Israel, dicens: Hæc novem tribubus et dimidiæ
erit Terra, quam possidebitis sorte, et quam iussit
Dominus dari novem tribubus, et dimidiæ tribui.
14 Tribus enim filiorum Ruben per familias suas,
et tribus filiorum Gad iuxta cognationum nume-
rum, media quoque tribus Manasse, 15 id est, duæ
semis tribus, acceperunt partem suam trans Iorda-
nem contra Iericho ad orientalem plagam.

(3) Ios 15, 1.

a viris designatis dividenda

16 Et ait Dominus ad Moysen: 17 Hæc sunt no-
mina virorum, qui Terram vobis divident, Eleazar
sacerdos, et Iosue filius Nun, 18 et singuli prin-
cipes de tribubus singulis, 19 quorum ista sunt vo-
cabula: De tribu Iuda, Caleb filius Iephone. 20 De
tribu Simeon, Samuel filius Ammiud. 21 De tribu
Beniamin, Elidad filius Chaselon. 22 De tribu filio-
rum Dan, Bocci filius Iogli. 23 Filiorum Ioseph de
tribu Manasse, Hanniel filius Ephod. 24 De tribu
Ephraim, Camuel filius Sephthan. 25 De tribu Za-
bulon, Elisaphan filius Pharnach. 26 De tribu Issa-
char, dux Phaltiel filius Ozan. 27 De tribu Aser,
Ahiud filius Salomi. 28 De tribu Nephthali, Phedael
filius Ammiud. 29 Hi sunt, quibus præcepit Domi-
nus ut dividerent filiis Israel Terram Chanaan.

2. De urbibus Levitarum et fugitivorum, 35, 1—34

Levitarum quadraginta octo

35 1 Hæc quoque locutus est Dominus ad Moy-
sen in campestribus Moab supra Iordanem,
contra Iericho: 2 Præcipe filiis Israel ut dent Le-
vitis de possessionibus suis 3 urbes ad habitan-
dum, et suburbana earum per circuitum: ut ipsi
in oppidis maneant, et suburbana sint pecoribus ac
iumentis: 4 quæ a muris civitatum forinsecus, per
circuitum, mille passuum spatio tendentur. 5 Contra
Orientem duo millia erunt cubiti, et contra Meri-
diem similiter erunt duo millia: ad mare quoque,
quod respicit ad Occidentem, eadem mensura erit,
et septentrionalis plaga æquali termino finietur;
eruntque urbes in medio, et foris suburbana. 6 De
ipsis autem oppidis, quæ Levitis dabitis, sex erunt
in fugitivorum auxilia separata, ut fugiat ad ea qui
fuderit sanguinem: et exceptis his, alia quadraginta
duo oppida, 7 id est, simul quadraginta octo cum
suburbanis suis. 8 Ipsæque urbes, quæ dabuntur
de possessionibus filiorum Israel, ab his, qui plus
habent, plures auferentur: et qui minus, pauciores.
Singuli iuxta mensuram hereditatis suæ dabunt op-
pida Levitis.

---

(17) Ios 14, 1. — (2) Ios 21, 2.

9 Ait Dominus ad Moysen: 10 Loquere filiis Is- fugitivorum sex
rael, et dices ad eos: Quando transgressi fueritis
Iordanem in Terram Chanaan, 11 decernite quæ
urbes esse debeant in præsidia fugitivorum, qui no-
lentes sanguinem fuderint: 12 in quibus cum fuerit
profugus, cognatus occisi non poterit eum occidere,
donec stet in conspectu multitudinis, et causa illius
iudicetur. 13 De ipsis autem urbibus, quæ ad fugi-
tivorum subsidia separantur, 14 tres erunt trans
Iordanem, et tres in Terra Chanaan, 15 tam filiis
Israel quam advenis atque peregrinis, ut confugiat
ad eas qui nolens sanguinem fuderit.

16 Si quis ferro percusserit, et mortuus fuerit non pro voluntariis
qui percussus est: reus erit homicidii, et ipse mo-
rietur. 17 Si lapidem iecerit, et ictus occubuerit:
similiter punietur. 18 Si ligno percussus interierit:
percussoris sanguine vindicabitur. 19 Propinquus
occisi, homicidam interficiet, statim ut apprehende-
rit eum, interficiet. 20 Si per odium quis hominem
impulerit, vel iecerit quippiam in eum per insidias:
21 aut cum esset inimicus, manu percusserit, et ille
mortuus fuerit: percussor, homicidii reus erit, cog-
natus occisi statim ut invenerit eum, iugulabit.

22 Quod si fortuitu, et absque odio, 23 et inimi- sed involuntariis homicidis
citiis quidquam horum fecerit, 24 et hoc audiente
populo fuerit comprobatum, atque inter percusso-
rem et propinquum sanguinis quæstio ventilata:
25 liberabitur innocens de ultoris manu, et reduce-
tur per sententiam in urbem, ad quam confugerat,
manebitque ibi, donec sacerdos magnus, qui oleo
sancto unctus est, moriatur. 26 Si interfector extra
fines urbium, quæ exsulibus deputatæ sunt, 27 fuerit
inventus, et percussus ab eo qui ultor est sangui-
nis: absque noxa erit qui eum occiderit; 28 de-
buerat enim profugus usque ad mortem Pontificis
in urbe residere; postquam autem ille obierit, ho-
micida revertetur in terram suam. 29 Hæc sempi-

(10) Dt 19, 2; Ios 20, 2. — (13) Dt 4, 41; Ios 20, 8. — (20) Dt 19, 11. — (22) Ios 20, 3.

terna erunt, et legitima in cunctis habitationibus
vestris.
quorum tractatio præscribitur
30 Homicida sub testibus punietur: ad unius te-
stimonium nullus condemnabitur. 31 Non accipietis
pretium ab eo, qui reus est sanguinis, statim et
ipse morietur. 32 Exsules et profugi ante mortem
Pontificis nullo modo in urbes suas reverti pot-
erunt: 33 ne polluatis terram habitationis vestræ,
quæ insontium cruore maculatur: nec aliter expiari
potest, nisi per eius sanguinem, qui alterius san-
guinem fuderit. 34 Atque ita emundabitur vestra
possessio, me commorante vobiscum; ego enim
sum Dominus qui habito inter filios Israel.

3. De distributione sortium servanda, 36, 1—13

Principes Moysi casum proponunt
36 1 Accesserunt autem et principes familiarum
Galaad filii Machir, filii Manasse de stirpe
filiorum Ioseph: locutique sunt Moysi coram prin-
cipibus Israel, atque dixerunt: 2 Tibi domino no-
stro præcepit Dominus ut Terram sorte divideres
filiis Israel, et ut filiabus Salphaad fratris nostri
dares possessionem debitam patri: 3 quas si alterius
tribus homines uxores acceperint, sequetur posses-
sio sua, et translata ad aliam tribum de nostra he-
reditate minuetur. 4 Atque ita fiet, ut cum iubi-
leus, id est quinquagesimus annus remissionis ad-
venerit, confundatur sortium distributio, et aliorum
possessio ad alios transeat.
Dominus eum solvit
5 Respondit Moyses filiis Israel, et Domino præ-
cipiente, ait: Recte tribus filiorum Ioseph locuta
est; 6 et hæc lex super filiabus Salphaad a Do-
mino promulgata est: Nubant quibus volunt, tan-
tum ut suæ tribus hominibus: 7 ne commisceatur
possessio filiorum Israel de tribu in tribum. Om-
nes enim viri ducent uxores de tribu et cogna-
tione sua: 8 et cunctæ feminæ de eadem tribu
maritos accipient: ut hereditas permaneat in fami-
liis, 9 nec sibi misceantur tribus, sed ita maneant
10 ut a Domino separatæ sunt.

---

(1) Sup 27, 1. — (6) Tob 7, 14.

Feceruntque filiæ Salphaad ut fuerat imperatum: filiæ Salphaad obœdiunt
11 et nupserunt Maala, et Thersa, et Hegla, et
Melcha, et Noa filiis patrui sui 12 de familia Ma-
nasse, qui fuit filius Ioseph: et possessio, quæ illis
fuerat attributa, mansit in tribu et familia patris
earum.

13 Hæc sunt mandata atque iudicia, quæ manda- conclusio
vit Dominus per manum Moysi ad filios Israel, in
campestribus Moab supra Iordanem contra Iericho.

LIBER DEUTERONOMII
HEBRAICE ELLE HADDEBARIM

PARS PRIMA
Prooemium historicum Deuteronomii, 1, 1—4, 43

I. Prima oratio Moysis, 1, 1—4, 40

1. De itinere ab Horeb usque Moab, 1, 1—3, 29

Locus et tempus orationis

1 [1] Hæc sunt verba, quæ locutus est Moyses ad
omnem Israel trans Iordanem in solitudine cam-
pestri, contra Mare rubrum, inter Pharan et Tho-
phel et Laban et Haseroth, ubi auri est plurimum:
[2] undecim diebus de Horeb per viam montis Seir
usque ad Cadesbarne. [3] Quadragesimo anno, unde-
cimo mense, prima die mensis locutus est Moyses
ad filios Israel omnia quæ præceperat illi Dominus
ut diceret eis: [4] postquam percussit Sehon regem
Amorrhæorum, qui habitabat in Hesebon: et Og
regem Basan, qui mansit in Astaroth, et in Edrai,
[5] trans Iordanem in Terra Moab. Cœpitque Moyses
explanare legem, et dicere:

iter ab Horeb usque Cades barne

[6] Dominus Deus noster locutus est ad nos in
Horeb, dicens: Sufficit vobis quod in hoc monte
mansistis: [7] revertimini, et venite ad montem
Amorrhæorum, et ad cetera quæ ei proxima sunt
campestria atque montana et humiliora loca contra
Meridiem, et iuxta litus maris, Terram Chana-
næorum, et Libani usque ad flumen magnum Eu-
phraten. [8] En, inquit, tradidi vobis: ingredimini et

(4) Nm 21, 24.

possidete eam, super qua iuravit Dominus patribus
vestris Abraham, Isaac, et Iacob, ut daret illam eis,
et semini eorum post eos. 9 Dixique vobis illo in tem-
pore: 10 Non possum solus sustinere vos: quia Do-
minus Deus vester multiplicavit vos, et estis hodie
sicut stellæ cæli, plurimi. (11 Dominus Deus patrum
vestrorum addat ad hunc numerum multa millia, et
benedicat vobis sicut locutus est.) 12 Non valeo solus
negotia vestra sustinere, et pondus ac iurgia. 13 Date
ex vobis viros sapientes et gnaros, et quorum con-
versatio sit probata in tribubus vestris, ut ponam
eos vobis principes. 14 Tunc respondistis mihi:
Bona res est, quam vis facere. 15 Tulique de tri-
bubus vestris viros sapientes et nobiles, et consti-
tui eos principes, tribunos, et centuriones, et quin-
quagenarios ac decanos, qui docerent vos singula.
16 Præcepique eis, dicens: Audite illos, et quod iu-
stum est iudicate: sive civis sit ille, sive peregri-
nus. 17 Nulla erit distantia personarum, ita parvum
audietis ut magnum: nec accipietis cuiusquam per-
sonam, quia Dei iudicium est. Quod si difficile vo-
bis visum aliquid fuerit, referte ad me, et ego au-
diam. 18 Præcepique omnia quæ facere deberetis.
19 Profecti autem de Horeb, transivimus per ere-
mum terribilem et maximam, quam vidistis, per
viam montis Amorrhæi, sicut præceperat Dominus
Deus noster nobis.

Cumque venissemus in Cadesbarne, 20 dixi vo- missio explora-torum
bis: Venistis ad montem Amorrhæi, quem Domi-
nus Deus noster daturus est nobis. 21 Vide Ter-
ram, quam Dominus Deus tuus dat tibi: ascende
et posside eam, sicut locutus est Dominus Deus
noster patribus tuis: noli timere, nec quidquam pa-
veas. 22 Et accessistis ad me omnes, atque dixi-
stis: Mittamus viros qui considerent Terram: et
renuntient per quod iter debeamus ascendere, et
ad quas pergere civitates. 23 Cumque mihi sermo
placuisset, misi ex vobis duodecim viros, singulos

---

(10) Ex 18, 18. — (16) Io 7, 24. — (17) Lv 19, 15; Inf 16, 19; Pr 24, 23; Sir 42, 1; Iac 2, 1. — (22) Nm 13. 3.

de tribubus suis. 24 Qui cum perrexissent, et
ascendissent in montana, venerunt usque ad Vallem
botri: et considerata terra, 25 sumentes de fructi-
bus eius, ut ostenderent ubertatem, attulerunt ad
nos, atque dixerunt: Bona est terra, quam Domi-
nus Deus noster daturus est nobis. 26 Et noluistis
ascendere, sed increduli ad sermonem Domini Dei
nostri 27 murmurastis in tabernaculis vestris, at-
que dixistis: Odit nos Dominus, et idcirco eduxit
nos de Terra Ægypti, ut traderet nos in manu
Amorrhæi, atque deleret. 28 Quo ascendemus?
nuntii terruerunt cor nostrum, dicentes: Maxima
multitudo est, et nobis statura procerior: urbes
magnæ, et ad cælum usque munitæ, filios Enacim
vidimus ibi. 29 Et dixi vobis: Nolite metuere, nec
timeatis eos: 30 Dominus Deus, qui ductor est ve-
ster, pro vobis ipse pugnabit, sicut fecit in Ægypto
cunctis videntibus. 31 Et in solitudine (ipse vidisti)
portavit te Dominus Deus tuus, ut solet homo ge-
stare parvulum filium suum, in omni via, per quam
ambulastis, donec veniretis ad locum istum. 32 Et
nec sic quidem credidistis Domino Deo vestro,
33 qui præcessit vos in via, et metatus est locum,
in quo tentoria figere deberetis, nocte ostendens
vobis iter per ignem, et die per columnam nubis.

erratio quadragenaria

34 Cumque audisset Dominus vocem sermonum
vestrorum, iratus iuravit et ait: 35 Non videbit
quispiam de hominibus generationis huius pessimæ
Terram bonam, quam sub iuramento pollicitus sum
patribus vestris: 36 præter Caleb filium Iephone;
ipse enim videbit eam, et ipsi dabo Terram, quam
calcavit, et filiis eius, quia secutus est Dominum.
37 Nec miranda indignatio in populum, cum mihi
quoque iratus Dominus propter vos dixerit: Nec
tu ingredieris illuc: 38 sed Iosue filius Nun minister
tuus, ipse intrabit pro te. Hunc exhortare et robora,
et ipse sorte Terram dividet Israeli. 39 Parvuli ve-
stri, de quibus dixistis quod captivi ducerentur, et

(33) Ex 13, 21; Nm 14, 14. — (35) Nm 14, 23; Ps 94, 11.

filii qui hodie boni ac mali ignorant distantiam,
ipsi ingredientur: et ipsis dabo Terram, et possi-
debunt eam. 40 Vos autem revertimini et abite in
solitudinem per viam Maris Rubri. 41 Et respondi-
stis mihi: Peccavimus Domino: ascendemus et pu-
gnabimus, sicut præcepit Dominus Deus noster.
Cumque instructi armis pergeretis in montem,
42 ait mihi Dominus: Dic ad eos: Nolite ascendere,
neque pugnetis, non enim sum vobiscum: ne ca-
datis coram inimicis vestris. 43 Locutus sum, et
non audistis: sed adversantes imperio Domini, et
tumentes superbia ascendistis in montem. 44 Ita-
que egressus Amorrhæus, qui habitabat in monti-
bus, et obviam veniens persecutus est vos, sicut
solent apes persequi: et cecidit de Seir usque Hor-
ma. 45 Cumque reversi ploraretis coram Domino,
non audivit vos, nec voci vestræ voluit acquiescere.
46 Sedistis ergo in Cadesbarne multo tempore.

2 1 Profectique inde venimus in solitudinem, quæ prohibita pugna contra Edomitas
ducit ad Mare Rubrum, sicut mihi dixerat Do-
minus: et circuivimus montem Seir longo tempore.
2 Dixitque Dominus ad me: 3 Sufficit vobis cir-
cuire montem istum: ite contra Aquilonem: 4 et
populo præcipe, dicens: Transibitis per terminos
fratrum vestrorum filiorum Esau, qui habitant in
Seir, et timebunt vos. 5 Videte ergo diligenter ne
moveamini contra eos; neque enim dabo vobis de
terra eorum quantum potest unius pedis calcare
vestigium, quia in possessionem Esau dedi mon-
tem Seir. 6 Cibos emetis ab eis pecunia, et com-
edetis: aquam emptam haurietis, et bibetis. 7 Do-
minus Deus tuus benedixit tibi in omni opere ma-
nuum tuarum: novit iter tuum, quomodo transieris
solitudinem hanc magnam, per quadraginta annos
habitans tecum Dominus Deus tuus, et nihil tibi
defuit.

8 Cumque transissemus fratres nostros filios Esau, contra Moabitas
qui habitabant in Seir, per viam campestrem de

(41) Nm 14, 40. — (42) Nm 14, 42.

Elath, et de Asiongaber, venimus ad iter, quod
ducit in desertum Moab. 9 Dixitque Dominus ad
me: Non pugnes contra Moabitas, nec ineas ad-
versus eos prœlium: non enim dabo tibi quidquam
de terra eorum, quia filiis Loth tradidi Ar in pos-
sessionem. 10 Emim primi fuerunt habitatores eius,
populus magnus, et validus, et tam excelsus ut de
Enacim stirpe, 11 quasi gigantes crederentur, et
essent similes filiorum Enacim. Denique Moabitæ
appellant eos Emim. 12 In Seir autem prius habi-
taverunt Horrhæi: quibus expulsis atque deletis,
habitaverunt filii Esau, sicut fecit Israel in terra
possessionis suæ, quam dedit illi Dominus. 13 Sur-
gentes ergo ut transiremus Torrentem Zared, ve-
nimus ad eum. 14 Tempus autem, quo ambulavi-
mus de Cadesbarne usque ad transitum torrentis
Zared, triginta et octo annorum fuit: donec con-
sumeretur omnis generatio hominum bellatorum de
castris, sicut iuraverat Dominus: 15 cuius manus
fuit adversum eos, ut interirent de castrorum me-
dio.

contra Ammonitas

16 Postquam autem universi ceciderunt pugnato-
res, 17 locutus est Dominus ad me, dicens: 18 Tu
transibis hodie terminos Moab, urbem nomine Ar:
19 et accedens in vicina filiorum Ammon, cave ne
pugnes contra eos, nec movearis ad prœlium: non
enim dabo tibi de terra filiorum Ammon, quia filiis
Loth dedi eam in possessionem. 20 Terra gigan-
tum reputata est: et in ipsa olim habitaverunt gi-
gantes, quos Ammonitæ vocant Zomzommim, 21 po-
pulus magnus, et multus, et proceræ longitudinis,
sicut Enacim, quos delevit Dominus a facie eorum:
et fecit illos habitare pro eis, 22 sicut fecerat filiis
Esau, qui habitant in Seir, delens Horrhæos, et
terram eorum illis tradens, quam possident usque
in præsens. 23 Hevæos quoque, qui habitabant in
Haserim usque Gazan, Cappadoces expulerunt:
qui egressi de Cappadocia deleverunt eos, et habi-
taverunt pro illis. 24 Surgite, et transite torrentem
Arnon: ecce tradidi in manu tua Sehon regem
Hesebon Amorrhæum, et terram eius incipe pos-

sidere, et committe adversus eum prœlium. 25 Ho-
die incipiam mittere terrorem atque formidinem
tuam in populos, qui habitant sub omni cælo: ut
audito nomine tuo paveant, et in morem partu-
rientium contremiscant, et dolore teneantur.

victoria de Sehon

26 Misi ergo nuntios de solitudine Cademoth ad
Sehon regem Hesebon verbis pacificis, dicens:
27 Transibimus per terram tuam, publica gradiemur
via: non declinabimus neque ad dexteram, neque
ad sinistram. 28 Alimenta pretio vende nobis, ut
vescamur: aquam pecunia tribue, et sic bibemus.
Tantum est ut nobis concedas transitum, 29 sicut
fecerunt filii Esau, qui habitant in Seir, et Moa-
bitæ, qui morantur in Ar: donec veniamus ad Ior-
danem, et transeamus ad Terram, quam Dominus
Deus noster daturus est nobis. 30 Noluitque Sehon
rex Hesebon dare nobis transitum: quia indurave-
rat Dominus Deus tuus spiritum eius, et obfirma-
verat cor illius, ut traderetur in manus tuas, sicut
nunc vides. 31 Dixitque Dominus ad me: Ecce
cœpi tibi tradere Sehon, et terram eius, incipe pos-
sidere eam. 32 Egressusque est Sehon obviam no-
bis cum omni populo suo ad prœlium in Iasa.
33 Et tradidit eum Dominus Deus noster nobis:
percussimusque eum cum filiis suis et omni populo
suo. 34 Cunctasque urbes in tempore illo cepimus,
interfectis habitatoribus earum, viris ac mulieribus
et parvulis; non reliquimus in eis quidquam. 35 Abs-
que iumentis, quæ in partem venere prædantium:
et spoliis urbium, quas cepimus 36 ab Aroer, quæ
est super ripam torrentis Arnon, oppido quod in
valle situm est, usque Galaad. Non fuit vicus et
civitas, quæ nostras effugeret manus: omnes tra-
didit Dominus Deus noster nobis. 37 Absque terra
filiorum Ammon, ad quam non accessimus: et cunc-
tis quæ adiacent torrenti Ieboc, et urbibus monta-
nis, universisque locis, a quibus nos prohibuit Do-
minus Deus noster.

---

(26) Nm 21, 21. — (31) Am 2, 9.

atque Og

3 1 Itaque conversi ascendimus per iter Basan:
egressusque est Og rex Basan in occursum no-
bis cum populo suo ad bellandum in Edrai. 2 Di-
xitque Dominus ad me: Ne timeas eum: quia in
manu tua traditus est cum omni populo ac terra
sua: faciesque ei sicut fecisti Sehon regi Amorrhæo-
rum, qui habitavit in Hesebon. 3 Tradidit ergo
Dominus Deus noster in manibus nostris etiam
Og regem Basan, et universum populum eius:
percussimusque eos usque ad internecionem, 4 va-
stantes cunctas civitates illius uno tempore. Non
fuit oppidum, quod nos effugeret: sexaginta ur-
bes, omnem regionem Argob regni Og in Basan.
5 Cunctæ urbes erant munitæ muris altissimis,
portisque et vectibus, absque oppidis innumeris,
quæ non habebant muros. 6 Et delevimus eos,
sicut feceramus Sehon regi Hesebon, disperdentes
omnem civitatem, virosque ac mulieres et parvu-
los: 7 iumenta autem et spolia urbium diripuimus.
8 Tulimusque illo in tempore terram de manu
duorum regum Amorrhæorum, qui erant trans Ior-
danem: a torrente Arnon usque ad montem Her-
mon, 9 quem Sidonii Sarion vocant, et Amorrhæi
Sanir: 10 omnes civitates, quæ sitæ sunt in pla-
nitie, et universam Terram Galaad et Basan usque
ad Selcha, et Edrai civitates regni Og in Basan.
11 Solus quippe Og rex Basan restiterat de stirpe
gigantum. Monstratur lectus eius ferreus, qui est
in Rabbath filiorum Ammon, novem cubitos habens
longitudinis, et quattuor latitudinis ad mensuram
cubiti virilis manus.

distributio terræ eorum

12 Terramque possedimus tempore illo ab Aroer,
quæ est super ripam torrentis Arnon, usque ad
mediam partem montis Galaad: et civitates illius
dedi Ruben et Gad. 13 Reliquam autem partem
Galaad, et omnem Basan regni Og, tradidi mediæ
tribui Manasse, omnem regionem Argob: cuncta-
que Basan vocatur Terra gigantum. 14 Iair filius

(1) Nm 21, 33; Inf 29, 7. — (2) Nm 21, 34. — (3) Nm 21, 35. — (12) Nm 32, 29.

Manasse possedit omnem regionem Argob usque
ad terminos Gessuri, et Machati. Vocavitque ex
nomine suo Basan, Havoth Iair, id est, Villas Iair,
usque in præsentem diem. 15 Machir quoque dedi
Galaad. 16 Et tribubus Ruben et Gad dedi de
Terra Galaad usque ad Torrentem Arnon medium
torrentis, et confinium usque ad torrentem Ieboc,
qui est terminus filiorum Ammon: 17 et planitiem
solitudinis, atque Iordanem, et terminos Cenereth
usque ad mare deserti, quod est salsissimum, ad
radices montis Phasga contra orientem. 18 Præ-
cepique vobis in tempore illo, dicens: Dominus
Deus vester dat vobis terram hanc in hereditatem,
expediti præcedite fratres vestros filios Israel om-
nes viri robusti: 19 absque uxoribus, et parvulis
atque iumentis. Novi enim quod plura habeatis
pecora, et in urbibus remanere debebunt, quas tra-
didi vobis, 20 donec requiem tribuat Dominus fra-
tribus vestris, sicut vobis tribuit: et possideant ipsi
etiam Terram, quam daturus est eis trans Iorda-
nem: tunc revertetur unusquisque in possessionem
suam, quam dedi vobis.

21 Iosue quoque in tempore illo præcepi, dicens: nomina-
Oculi tui viderunt quæ fecit Dominus Deus vester tio ducis
duobus his regibus: sic faciet omnibus regnis, ad
quæ transiturus es. 22 Ne timeas eos: Dominus
enim Deus vester pugnabit pro vobis. 23 Preca-
tusque sum Dominum in tempore illo, dicens:
24 Domine Deus tu cœpisti ostendere servo tuo
magnitudinem tuam, manumque fortissimam; neque
enim est alius Deus vel in cælo, vel in terra, qui
possit facere opera tua, et comparari fortitudini
tuæ. 25 Transibo igitur, et videbo Terram hanc
optimam trans Iordanem, et montem istum egre-
gium, et Libanum. 26 Iratusque est Dominus mihi
propter vos, nec exaudivit me, sed dixit mihi:
Sufficit tibi: nequaquam ultra loquaris de hac re
ad me. 27 Ascende cacumen Phasgæ, et oculos
tuos circumfer ad occidentem, et ad aquilonem,

(21) Nm 27, 18.

austrumque et orientem, et aspice; nec enim trans-
ibis Iordanem istum. 28 Præcipe Iosue, et corro-
bora eum atque conforta: quia ipse præcedet po-
pulum istum, et dividet eis Terram, quam visurus
es. 29 Mansimusque in valle contra fanum Phogor.

2. De custodia præceptorum divinorum 4, 1—40

Mandata custodiant

4 1 Et nunc Israel audi præcepta et iudicia, quæ
ego doceo te: ut faciens ea, vivas, et ingre-
diens possideas Terram, quam Dominus Deus pa-
trum vestrorum daturus est vobis. 2 Non addetis
ad verbum, quod vobis loquor, nec auferetis ex
eo: custodite mandata Domini Dei vestri quæ ego
præcipio vobis. 3 Oculi vestri viderunt omnia quæ
fecit Dominus contra Beelphegor, quomodo contri-
verit omnes cultores eius de medio vestri. 4 Vos
autem qui adhæretis Domino Deo vestro, vivitis
universi usque in præsentem diem. 5 Scitis quod
docuerim vos præcepta atque iustitias, sicut man-
davit mihi Dominus Deus meus: sic facietis ea in
Terra, quam possessuri estis: 6 et observabitis
et implebitis opere. Hæc est enim vestra sapien-
tia, et intellectus coram populis, ut audientes uni-
versa præcepta hæc, dicant: En populus sapiens et
intelligens, gens magna. 7 Nec est alia natio tam
grandis, quæ habeat deos appropinquantes sibi,
sicut Deus noster adest cunctis obsecrationibus no-
stris. 8 Quæ est enim alia gens sic inclyta ut ha-
beat ceremonias, iustaque iudicia, et universam le-
gem, quam ego proponam hodie ante oculos ve-
stros?

imaginem ne faciant

9 Custodi igitur temetipsum, et animam tuam
sollicite. Ne obliviscaris verborum, quæ viderunt
oculi tui, et ne excidant de corde tuo cunctis die-
bus vitæ tuæ. Docebis ea filios ac nepotes tuos,
10 a die in quo stetisti coram Domino Deo tuo in
Horeb, quando Dominus locutus est mihi dicens:
Congrega ad me populum, ut audiant sermones
meos, et discant timere me omni tempore quo vi-

---

(27) Inf 31, 2; 34, 4. — (3) Nm 25, 4.

vunt in terra, doceantque filios suos. 11 Et acces-
sistis ad radices montis, qui ardebat usque ad cæ-
lum: erantque in eo tenebræ, et nubes, et caligo.
12 Locutusque est Dominus ad vos de medio ignis.
Vocem verborum eius audistis, et formam penitus
non vidistis. 13 Et ostendit vobis pactum suum,
quod præcepit ut faceretis, et decem verba, quæ
scripsit in duabus tabulis lapideis. 14 Mihique man-
davit in illo tempore ut docerem vos ceremonias
et iudicia, quæ facere deberetis in Terra, quam
possessuri estis. 15 Custodite igitur sollicite animas
vestras. Non vidistis aliquam similitudinem in die,
qua locutus est vobis Dominus in Horeb de medio
ignis: 16 ne forte decepti faciatis vobis sculptam
similitudinem, aut imaginem masculi vel feminæ,
17 similitudinem omnium iumentorum, quæ sunt
super terram, vel avium sub cælo volantium, 18 at-
que reptilium, quæ moventur in terra, sive piscium
qui sub terra morantur in aquis: 19 ne forte ele-
vatis oculis ad cælum, videas Solem et Lunam,
et omnia astra cæli, et errore deceptus adores ea
et colas quæ creavit Dominus Deus tuus in mini-
sterium cunctis gentibus, quæ sub cælo sunt. 20 Vos
autem tulit Dominus, et eduxit de fornace ferrea
Ægypti, ut haberet populum hereditarium, sicut
est in præsenti die. 21 Iratusque est Dominus con-
tra me propter sermones vestros, et iuravit ut non
transirem Iordanem, nec ingrederer Terram opti-
mam, quam daturus est vobis. 22 Ecce morior in
hac humo, non transibo Iordanem: vos transibitis,
et possidebitis terram egregiam. 23 Cave ne quando
obliviscaris pacti Domini Dei tui, quod pepigit te-
cum: et facias tibi sculptam similitudinem eorum,
quæ fieri Dominus prohibuit: 24 quia Dominus
Deus tuus ignis consumens est, Deus æmulator.
25 Si genueritis filios ac nepotes, et morati fueri- merce-
tis in Terra, deceptique feceritis vobis aliquam si- dem re-
militudinem, patrantes malum coram Domino Deo spiciant
vestro, ut eum ad iracundiam provocetis: 26 testes

(11) Ex 19, 18. — (21) Sup 1, 37. — (24) Hbr 12, 29.

invoco hodie cælum et terram, cito perituros vos
esse de Terra, quam transito Iordane possessuri
estis. Non habitabitis in ea longo tempore, sed de-
lebit vos Dominus, 27 atque disperget in omnes
gentes, et remanebitis pauci in nationibus, ad quas
vos ducturus est Dominus. 28 Ibique servietis diis,
qui hominum manu fabricati sunt, ligno et lapidi
qui non vident, nec audiunt, nec comedunt, nec
odorantur. 29 Cumque quæsieris ibi Dominum
Deum tuum, invenies eum: si tamen toto corde
quæsieris, et tota tribulatione animæ tuæ. 30 Post-
quam te invenerint omnia quæ prædicta sunt, no-
vissimo tempore reverteris ad Dominum Deum
tuum, et audies vocem eius. 31 Quia Deus mise-
ricors Dominus Deus tuus est: non dimittet te,
nec omnino delebit, neque obliviscetur pacti, in quo
iuravit patribus tuis.

Deum sciant unicum

32 Interroga de diebus antiquis, qui fuerunt ante
te ex die quo creavit Deus hominem super ter-
ram, a summo cælo usque ad summum eius, si
facta est aliquando huiuscemodi res, aut umquam
cognitum est, 33 ut audiret populus vocem Dei
loquentis de medio ignis, sicut tu audisti, et vixi-
sti: 34 si fecit Deus ut ingrederetur, et tolleret
sibi gentem de medio nationum, per tentationes,
signa, atque portenta, per pugnam, et robustam
manum, extentumque brachium, et horribiles vi-
siones iuxta omnia, quæ fecit pro vobis Dominus
Deus vester in Ægypto, videntibus oculis tuis:
35 ut scires quoniam Dominus ipse est Deus, et
non est alius præter eum. 36 De cælo te fecit au-
dire vocem suam, ut doceret te, et in terra osten-
dit tibi ignem suum maximum, et audisti verba
illius de medio ignis, 37 quia dilexit patres tuos,
et elegit semen eorum post eos. Eduxitque te
præcedens in virtute sua magna ex Ægypto, 38 ut
deleret nationes maximas et fortiores te in introitu
tuo: et introduceret te, daretque tibi terram ea-
rum in possessionem, sicut cernis in præsenti die.

(37) Ex 13, 21.

39 Scito ergo hodie, et cogitato in corde tuo quod
Dominus ipse sit Deus in cælo sursum, et in terra
deorsum, et non sit alius. 40 Custodi præcepta
eius atque mandata, quæ ego præcipio tibi: ut bene
sit tibi, et filiis tuis post te, et permaneas multo
tempore super Terram, quam Dominus Deus tuus
daturus est tibi.

II. Separatio urbium fugitivorum, 4, 41—43

In terra orientali

41 Tunc separavit Moyses tres civitates trans
Iordanem ad Orientalem plagam, 42 ut confugiat
ad eas qui occiderit nolens proximum suum, nec
sibi fuerit inimicus ante unum et alterum diem, et
ad harum aliquam urbium possit evadere: 43 Bosor
in solitudine, quæ sita est in terra campestri de
tribu Ruben: et Ramoth in Galaad, quæ est in
tribu Gad: et Golan in Basan, quæ est in tribu
Manasse.

PARS SECUNDA

Repetitio, propositio, inculcatio legis, 4, 44—30, 20

I. Repetitio præceptorum generalium, 4, 44—11, 32

1. Promulgatio decalogi narratur, 4, 44—5, 33

Locus orationis

44 Ista est lex, quam proposuit Moyses coram
filiis Israel, 45 et hæc testimonia et ceremoniæ at-
que iudicia, quæ locutus est ad filios Israel, quando
egressi sunt de Ægypto, 46 trans Iordanem in
valle contra fanum Phogor in terra Sehon regis
Amorrhæi, qui habitavit in Hesebon, quem per-
cussit Moyses. Filii quoque Israel egressi ex Ægypto
47 possederunt terram eius, et terram Og regis
Basan, duorum regum Amorrhæorum, qui erant
trans Iordanem ad solis ortum: 48 Ab Aroer, quæ
sita est super ripam torrentis Arnon, usque ad

(41) Nm 35, 14. — (43) Ios 20, 8.

montem Sion, qui est et Hermon, 49 omnem pla-
nitiem trans Iordanem ad Orientalem plagam, usque
ad mare solitudinis, et usque ad radices montis
Phasga.

præfatio Moysis

5 1 Vocavitque Moyses omnem Israelem, et dixit
ad eum: Audi Israel ceremonias atque iudicia,
quæ ego loquor in auribus vestris hodie: discite
ea, et opere complete. 2 Dominus Deus noster pe-
pigit nobiscum fœdus in Horeb. 3 Non cum patri-
bus nostris iniit pactum, sed nobiscum qui in præ-
sentiarum sumus, et vivimus. 4 Facie ad faciem
locutus est nobis in monte de medio ignis. 5 Ego
sequester et medius fui inter Dominum et vos in
tempore illo, ut annuntiarem vobis verba eius; ti-
muistis enim ignem, et non ascendistis in montem,
et ait:

decem præcepta Dei

6 Ego Dominus Deus tuus, qui eduxi te de Terra
Ægypti de domo servitutis. 7 Non habebis deos
alienos in conspectu meo. 8 Non facies tibi sculp-
tile, nec similitudinem omnium, quæ in cælo sunt
desuper, et quæ in terra deorsum, et quæ versan-
tur in aquis sub terra. 9 Non adorabis ea, et non
coles. Ego enim sum Dominus Deus tuus: Deus
æmulator, reddens iniquitatem patrum super filios
in tertiam et quartam generationem his qui ode-
runt me, 10 et faciens misericordiam in multa mil-
lia diligentibus me, et custodientibus præcepta mea.
11 Non usurpabis nomen Domini Dei tui frustra:
quia non erit impunitus qui super re vana nomen
eius assumpserit. 12 Observa diem Sabbati, ut
sanctifices eum, sicut præcepit tibi Dominus Deus
tuus. 13 Sex diebus operaberis, et facies omnia
opera tua. 14 Septimus dies Sabbati est, id est,
requies Domini Dei tui. Non facies in eo quid-
quam operis tu, et filius tuus, et filia, servus et

---

(6) Ex 20, 2; Lv 26, 1; Ps 80, 11. — (7) Ex 20, 3; Ps 80, 10. — (8) Ex 20, 4; Lv 26, 1; Ps 96, 7. — (9) Ex 34, 14. — (11) Ex 20, 7; Lv 19, 12; Mt 5, 33. — (14) Gn 2, 2; Ex 20, 10; Hbr 4, 4.

ancilla, et bos, et asinus, et omne iumentum tuum,
et peregrinus qui est intra portas tuas: ut requie-
scat servus tuus, et ancilla tua, sicut et tu. 15 Me-
mento quod et ipse servieris in Ægypto, et edu-
xerit te inde Dominus Deus tuus in manu forti,
et brachio extento. Idcirco præcepit tibi ut obser-
vares diem Sabbati. 16 Honora patrem tuum et
matrem, sicut præcepit tibi Dominus Deus tuus,
ut longo vivas tempore, et bene sit tibi in Terra,
quam Dominus Deus tuus daturus est tibi. 17 Non
occides. 18 Neque mœchaberis. 19 Furtumque non
facies. 20 Nec loqueris contra proximum tuum fal-
sum testimonium. 21 Non concupisces uxorem pro-
ximi tui: non domum, non agrum, non servum,
non ancillam, non bovem, non asinum, et universa
quæ illius sunt.

22 Hæc verba locutus est Dominus ad omnem
multitudinem vestram in monte de medio ignis et
nubis, et caliginis, voce magna, nihil addens am-
plius: et scripsit ea in duabus tabulis lapideis, quas
tradidit mihi. 23 Vos autem postquam audistis vo-
cem de medio tenebrarum, et montem ardere vi-
distis, accessistis ad me omnes principes tribuum
et maiores natu, atque dixistis: 24 Ecce ostendit
nobis Dominus Deus noster maiestatem et magni-
tudinem suam; vocem eius audivimus de medio
ignis, et probavimus hodie quod loquente Deo cum
homine, vixerit homo. 25 Cur ergo moriemur, et
devorabit nos ignis hic maximus? Si enim audie-
rimus ultra vocem Domini Dei nostri, moriemur.
26 Quid est omnis caro, ut audiat vocem Dei vi-
ventis, qui de medio ignis loquitur sicut nos audi-
vimus, et possit vivere? 27 Tu magis accede: et
audi cuncta quæ dixerit Dominus Deus noster tibi:
loquerisque ad nos, et nos audientes faciemus ea.
28 Quod cum audisset Dominus, ait ad me: Au-
divi vocem verborum populi huius quæ locuti sunt
tibi: bene omnia sunt locuti. 29 Quis det talem

timor populi

---

(16) Ex 20, 12; Sir 3, 9; Mt 15, 4; Mc 7, 10; Eph 6, 2.
— (21) Mt 5, 28; Rom 7, 7.

eos habere mentem, ut timeant me, et custodiant
universa mandata mea in omni tempore, ut bene
sit eis et filiis eorum in sempiternum? 30 Vade
et dic eis: Revertimini in tentoria vestra. 31 Tu
vero hic sta mecum, et loquar tibi omnia mandata
mea, et ceremonias atque iudicia: quæ docebis eos,
ut faciant ea in Terra, quam dabo illis in posses-
sionem.

admonitio Moysis

32 Custodite igitur et facite quæ præcepit Do-
minus Deus vobis: non declinabitis neque ad dex-
teram, neque ad sinistram: 33 sed per viam, quam
præcepit Dominus Deus vester, ambulabitis, ut vi-
vatis, et bene sit vobis, et protelentur dies in terra
possessionis vestræ.

2. Solus Dominus colendus est, 6, 1—25

Semper timendus

6 1 Hæc sunt præcepta, et ceremoniæ, atque iu-
dicia, quæ mandavit Dominus Deus vester ut
docerem vos, et faciatis ea in Terra, ad quam
transgredimini possidendam: 2 ut timeas Dominum
Deum tuum, et custodias omnia mandata et præ-
cepta eius, quæ ego præcipio tibi, et filiis, ac ne-
potibus tuis, cunctis diebus vitæ tuæ, ut prolon-
gentur dies tui. 3 Audi Israel, et observa ut facias
quæ præcepit tibi Dominus, et bene sit tibi, et
multipliceris amplius, sicut pollicitus est Dominus
Deus patrum tuorum tibi terram lacte et melle
manantem.

unice diligendus

4 Audi Israel, Dominus Deus noster, Dominus
unus est. 5 Diliges Dominum Deum tuum ex toto
corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota forti-
tudine tua. 6 Eruntque verba hæc, quæ ego præ-
cipio tibi hodie, in corde tuo: 7 et narrabis ea
filiis tuis, et meditaberis in eis sedens in domo
tua, et ambulans in itinere, dormiens atque con-
surgens. 8 Et ligabis ea quasi signum in manu tua,
eruntque et movebuntur inter oculos tuos, 9 scri-
besque ea in limine, et ostiis domus tuæ.

---

(5) Inf 11, 13; Mt 22, 37; Mc 12, 30; Lc 10, 27.

10 Cumque introduxerit te Dominus Deus tuus solus adorandus
in Terram, pro qua iuravit patribus tuis Abraham,
Isaac, et Iacob: et dederit tibi civitates magnas et
optimas, quas non ædificasti, 11 domos plenas cunc-
tarum opum, quas non exstruxisti, cisternas, quas
non fodisti, vineta et oliveta, quæ non plantasti,
12 et comederis, et saturatus fueris: 13 cave dili-
genter ne obliviscaris Domini, qui eduxit te de
Terra Ægypti, de domo servitutis. Dominum Deum
tuum timebis, et illi soli servies, ac per nomen
illius iurabis. 14 Non ibitis post deos alienos cunc-
tarum gentium, quæ in circuitu vestro sunt: 15 quo-
niam Deus æmulator Dominus Deus tuus in medio
tui: nequando irascatur furor Domini Dei tui con-
tra te, et auferat te de superficie terræ.

16 Non tentabis Dominum Deum tuum, sicut non tentandus
tentasti in loco tentationis. 17 Custodi præcepta
Domini Dei tui, ac testimonia et ceremonias, quas
præcepit tibi: 18 et fac quod placitum est et bo-
num in conspectu Domini, ut bene sit tibi: et in-
gressus possideas terram optimam, de qua iuravit
Dominus patribus tuis, 19 ut deleret omnes ini-
micos tuos coram te, sicut locutus est.

20 Cumque interrogaverit te filius tuus cras, di- sed filiis prædicandus
cens: Quid sibi volunt testimonia hæc, et ceremo-
niæ, atque iudicia, quæ præcepit Dominus Deus
noster nobis? 21 dices ei: Servi eramus Pharaonis
in Ægypto, et eduxit nos Dominus de Ægypto in
manu forti: 22 fecitque signa atque prodigia ma-
gna et pessima in Ægypto contra Pharaonem, et
omnem domum illius in conspectu nostro, 23 et
eduxit nos inde, ut introductis daret Terram, super
qua iuravit patribus nostris. 24 Præcepitque nobis
Dominus ut faciamus omnia legitima hæc, et timea-
mus Dominum Deum nostrum, ut bene sit nobis
cunctis diebus vitæ nostræ, sicut est hodie. 25 Erit-
que nostri misericors, si custodierimus et feceri-
mus omnia præcepta eius coram Domino Deo no-
stro, sicut mandavit nobis.

---

(13) Inf 10, 20; Mt 4, 10; Lc 4, 8.

3. Idololatræ et idola delendi sunt, 7, 1—26

Ne seducantur Israelitæ

7 1 Cum introduxerit te Dominus Deus tuus in
terram, quam possessurus ingrederis, et deleverit gentes multas coram te, Hethæum, et Gergezæum, et Amorrhæum, Chananæum, et Pherezæum, et Hevæum, et Iebusæum, septem gentes multo maioris numeri quam tu es, et robustiores
te: 2 tradideritque eas Dominus Deus tuus tibi,
percuties eas usque ad internecionem. Non inibis
cum eis fœdus, nec misereberis earum, 3 neque
sociabis cum eis coniugia. Filiam tuam non dabis
filio eius, nec filiam illius accipies filio tuo: 4 quia
seducet filium tuum, ne sequatur me, et ut magis serviat diis alienis. Irasceturque furor Domini, et
delebit te cito. 5 Quin potius hæc facietis eis:
Aras eorum subvertite, et confringite statuas, lucosque succidite, et sculptilia comburite. 6 Quia
populus sanctus es Domino Deo tuo. Te elegit Dominus Deus tuus, ut sis ei populus peculiaris
de cunctis populis, qui sunt super terram. 7 Non
quia cunctas gentes numero vincebatis, vobis iunctus est Dominus, et elegit vos, cum omnibus sitis
populis pauciores: 8 sed quia dilexit vos Dominus,
et custodivit iuramentum, quod iuravit patribus vestris: eduxitque vos in manu forti, et redemit de domo servitutis, de manu Pharaonis regis Ægypti.
9 Et scies quia Dominus Deus tuus, ipse est Deus fortis et fidelis, custodiens pactum et misericordiam diligentibus se, et his qui custodiunt præcepta eius
in mille generationes: 10 et reddens odientibus se
statim, ita ut disperdat eos, et ultra non differat,
protinus eis restituens quod merentur. 11 Custodi
ergo præcepta et ceremonias atque iudicia, quæ ego mando tibi hodie ut facias.

sed benedictione divina repleantur

12 Si postquam audieris hæc iudicia, custodieris ea et feceris, custodiet et Dominus Deus tuus pactum tibi, et misericordiam quam iuravit patribus

---

(1) Ex 23, 23; 33, 2. — (2) Ex 23, 32; 34, 15 s. — (5) Ex 23, 24; Inf 12, 3; 16, 21. — (6) Inf 14, 2; 26, 18.

tuis: 13 et diliget te ac multiplicabit, benedicetque
fructui ventris tui, et fructui terræ tuæ, frumento
tuo, atque vindemiæ, oleo, et armentis, gregibus
ovium tuarum super Terram, pro qua iuravit pa-
tribus tuis ut daret eam tibi. 14 Benedictus eris
inter omnes populos. Non erit apud te sterilis
utriusque sexus, tam in hominibus quam in gregi-
bus tuis. 15 Auferet Dominus a te omnem lan-
guorem: et infirmitates Ægypti pessimas, quas no-
visti, non inferet tibi, sed cunctis hostibus tuis.
16 Devorabis omnes populos, quos Dominus Deus
tuus daturus est tibi. Non parcet eis oculus tuus,
nec servies diis eorum, ne sint in ruinam tui. 17 Si
dixeris in corde tuo: Plures sunt gentes istæ quam
ego, quo modo potero delere eas? 18 noli metuere,
sed recordare quæ fecerit Dominus Deus tuus Pha-
raoni, et cunctis Ægyptiis, 19 plagas maximas,
quas viderunt oculi tui, et signa atque portenta,
manumque robustam, et extentum brachium, ut
educeret te Dominus Deus tuus. Sic faciet cunctis
populis, quos metuis. 20 Insuper et crabrones mit-
tet Dominus Deus tuus in eos, donec deleat om-
nes atque disperdat qui te fugerint, et latere po-
tuerint. 21 Non timebis eos, quia Dominus Deus
tuus in medio tui est, Deus magnus et terribilis:
22 ipse consumet nationes has in conspectu tuo
paulatim atque per partes. Non poteris eas delere
pariter: ne forte multiplicentur contra te bestiæ
terræ. 23 Dabitque eos Dominus Deus tuus in
conspectu tuo: et interficiet illos donec penitus de-
leantur. 24 Tradetque reges eorum in manus tuas,
et disperdes nomina eorum sub cælo: nullus pot-
erit resistere tibi, donec conteras eos. 25 Sculptilia
eorum igne combures: non concupisces argentum
et aurum, de quibus facta sunt, neque assumes ex
eis tibi quidquam, ne offendas, propterea quia ab-
ominatio est Domini Dei tui. 26 Nec inferes quip-
piam ex idolo in domum tuam, ne fias anathema,

(14) Ex 23, 26. — (20) Ex 23, 28; 33, 2; Ios 24, 12.
— (25) 2 Mcc 12, 40.

sicut et illud est. Quasi spurcitiam detestaberis,
et velut inquinamentum ac sordes abominationi ha-
bebis, quia anathema est.

4. Domino gratiæ agendæ sunt, 8, 1—20

Propter beneficia in itinere

8 1 Omne mandatum, quod ego præcipio tibi ho-
die, cave diligenter ut facias: ut possitis vivere,
et multiplicemini, ingressique possideatis Terram,
pro qua iuravit Dominus patribus vestris. 2 Et re-
cordaberis cuncti itineris, per quod adduxit te Do-
minus Deus tuus quadraginta annis per desertum,
ut affligeret te, atque tentaret, et nota fierent quæ
in tuo animo versabantur, utrum custodires man-
data illius, an non. 3 Afflixit te penuria, et dedit
tibi cibum Manna, quod ignorabas tu et patres
tui: ut ostenderet tibi quod non in solo pane vi-
vat homo, sed in omni verbo quod egreditur de
ore Dei. 4 Vestimentum tuum, quo operiebaris,
nequaquam vetustate defecit, et pes tuus non est
subtritus, en quadragesimus annus est. 5 Ut reco-
gites in corde tuo, quia sicut erudit filium suum
homo, sic Dominus Deus tuus erudivit te, 6 ut cu-
stodias mandata Domini Dei tui, et ambules in viis
eius, et timeas eum.

et in Chanaan accepta

7 Dominus enim Deus tuus introducet te in ter-
ram bonam, terram rivorum aquarumque et fon-
tium: in cuius campis et montibus erumpunt flu-
viorum abyssi: 8 terram frumenti, hordei, ac vi-
nearum, in qua ficus, et malogranata, et oliveta
nascuntur: terram olei ac mellis. 9 Ubi absque ulla
penuria comedes panem tuum, et rerum omnium
abundantia perfrueris: cuius lapides ferrum sunt,
et de montibus eius æris metalla fodiuntur: 10 ut
cum comederis, et satiatus fueris, benedicas Do-
mino Deo tuo pro terra optima, quam dedit tibi.
11 Observa, et cave nequando obliviscaris Domini
Dei tui, et negligas mandata eius atque iudicia et
ceremonias, quas ego præcipio tibi hodie: 12 ne
postquam comederis et satiatus fueris, domos pul-

---

(3) Mt 4, 4; Lc 4, 4.

chras ædificaveris, et habitaveris in eis, 13 habue-
risque armenta boum et ovium greges, argenti et
auri, cunctarumque rerum copiam, 14 elevetur cor
tuum, et non reminiscaris Domini Dei tui, qui
eduxit te de Terra Ægypti, de domo servitutis:
15 et ductor tuus fuit in solitudine magna atque
terribili, in qua erat serpens flatu adurens, et scor-
pio ac dipsas, et nullæ omnino aquæ: qui eduxit
rivos de petra durissima, 16 et cibavit te Manna
in solitudine, quod nescierunt patres tui. Et post-
quam afflixit ac probavit, ad extremum misertus
est tui, 17 ne diceres in corde tuo: Fortitudo mea,
et robur manus meæ, hæc mihi omnia præstite-
runt. 18 Sed recorderis Domini Dei tui, quod ipse
vires tibi præbuerit, ut impleret pactum suum, su-
per quo iuravit patribus tuis, sicut præsens indicat
dies. 19 Sin autem oblitus Domini Dei tui, secutus
fueris deos alienos, coluerisque illos et adoraveris:
ecce nunc prædico tibi quod omnino dispereas.
20 Sicut gentes, quas delevit Dominus in introitu
tuo, ita et vos peribitis, si inobœdientes fueritis
voci Domini Dei vestri.

5. Populus se non iactet, 9, 1—10, 11

9 1 Audi Israel: Tu transgredieris hodie Iorda- Populus non iustus
nem, ut possideas nationes maximas et fortio-
res te, civitates ingentes, et ad cælum usque mu-
ratas, 2 populum magnum atque sublimem, filios
Enacim, quos ipse vidisti, et audisti, quibus nullus
potest ex adverso resistere. 3 Scies ergo hodie
quod Dominus Deus tuus ipse transibit ante te,
ignis devorans atque consumens, qui conterat eos
et deleat atque disperdat ante faciem tuam velo-
citer, sicut locutus est tibi. 4 Ne dicas in corde
tuo, cum deleverit eos Dominus Deus tuus in con-
spectu tuo: Propter iustitiam meam introduxit me
Dominus ut terram hanc possiderem, cum propter
impietates suas istæ deletæ sint nationes. 5 Neque
enim propter iustitias tuas, et æquitatem cordis

(15) Ex 16, 35; 17, 6; Nm 20, 9; 21, 6.

tui ingredieris ut possideas terras earum: sed quia
illæ egerunt impie, introeunte te deletæ sunt: et
ut compleret verbum suum Dominus, quod sub
iuramento pollicitus est patribus tuis Abraham,
Isaac, et Iacob.

sed durissimæ cervicis

6 Scito ergo quod non propter iustitias tuas Do-
minus Deus tuus dederit tibi terram hanc optimam
in possessionem, cum durissimæ cervicis sis popu-
lus. 7 Memento, et ne obliviscaris quomodo ad
iracundiam provocaveris Dominum Deum tuum in
solitudine. Ex eo die, quo egressus es ex Ægypto
usque ad locum istum, semper adversum Dominum
contendisti. 8 Nam et in Horeb provocasti eum,
et iratus delere te voluit, 9 quando ascendi in
montem, ut acciperem tabulas lapideas, tabulas
pacti quod pepigit vobiscum Dominus: et perseve-
ravi in monte quadraginta diebus ac noctibus, pa-
nem non comedens, et aquam non bibens. 10 De-
ditque mihi Dominus duas tabulas lapideas scriptas
digito Dei, et continentes omnia verba quæ vobis
locutus est in monte de medio ignis, quando contio
populi congregata est. 11 Cumque transissent qua-
draginta dies, et totidem noctes, dedit mihi Domi-
nus duas tabulas lapideas, tabulas fœderis, 12 dixit-
que mihi: Surge, et descende hinc cito: quia po-
pulus tuus, quem eduxisti de Ægypto, deseruerunt
velociter viam, quam demonstrasti eis, feceruntque
sibi conflatile. 13 Rursumque ait Dominus ad me:
Cerno quod populus iste duræ cervicis sit: 14 di-
mitte me ut conteram eum, et deleam nomen eius
de sub cælo, et constituam te super gentem, quæ
hac maior et fortior sit. 15 Cumque de monte ar-
dente descenderem, et duas tabulas fœderis utra-
que tenerem manu, 16 vidissemque vos peccasse
Domino Deo vestro, et fecisse vobis vitulum con-
flatilem, ac deseruisse velociter viam eius, quam
vobis ostenderat: 17 proieci tabulas de manibus
meis, confregique eas in conspectu vestro. 18 Et
procidi ante Dominum sicut prius, quadraginta die-

(8) Ex 17, 6; 19, 3; 31, 18; 32, 15. — (12) Ex 32, 7.

bus et noctibus panem non comedens, et aquam
non bibens propter omnia peccata vestra quæ ges-
sistis contra Dominum, et eum ad iracundiam pro-
vocastis: 19 timui enim indignationem et iram
illius, qua adversum vos concitatus, delere vos vo-
luit. Et exaudivit me Dominus etiam hac vice.
20 Adversum Aaron quoque vehementer iratus, vo-
luit eum conterere, et pro illo similiter deprecatus
sum. 21 Peccatum autem vestrum quod feceratis,
id est vitulum, arripiens, igne combussi, et in fru-
sta comminuens, omninoque in pulverem redigens,
proieci in torrentem, qui de monte descendit. 22 In
incendio quoque et in tentatione, et in Sepulcris
concupiscentiæ provocastis Dominum: 23 et quando
misit vos de Cadesbarne, dicens: Ascendite, et
possidete Terram, quam dedi vobis, et contempsi-
stis imperium Domini Dei vestri, et non credidi-
stis ei, neque vocem eius audire voluistis: 24 sed
semper fuistis rebelles a die qua nosse vos cœpi.

25 Et iacui coram Domino quadraginta diebus ac noctibus, quibus eum suppliciter deprecabar, ne deleret vos ut fuerat comminatus: 26 et orans dixi: Domine Deus, ne disperdas populum tuum, et hereditatem tuam, quam redemisti in magnitudine tua, quos eduxisti de Ægypto in manu forti. 27 Recordare servorum tuorum Abraham, Isaac, et Iacob: ne aspicias duritiam populi huius, et impietatem atque peccatum: 28 ne forte dicant habitatores terræ, de qua eduxisti nos: Non poterat Dominus introducere eos in Terram, quam pollicitus est eis, et oderat illos: idcirco eduxit, ut interficeret eos in solitudine. 29 Qui sunt populus tuus et hereditas tua, quos eduxisti in fortitudine tua magna, et in brachio tuo extento.

ob intercessionem Moysis

10 1 In tempore illo dixit Dominus ad me: Dola
tibi duas tabulas lapideas, sicut priores fue-
runt, et ascende ad me in montem: faciesque ar-
cam ligneam, 2 et scribam in tabulis verba quæ

non perditus est

(22) Nm 11, 1; 16, 1; 21, 5. — (1) Ex 34, 1.

fuerunt in his, quas ante confregisti, ponesque eas
in arca. 3 Feci igitur arcam de lignis settim. Cum-
que dolassem duas tabulas lapideas instar priorum,
ascendi in montem, habens eas in manibus. 4 Scrip-
sitque in tabulis iuxta id, quod prius scripserat,
verba decem, quæ locutus est Dominus ad vos in
monte de medio ignis, quando populus congregatus
est: et dedit eas mihi. 5 Reversusque de monte,
descendi, et posui tabulas in arcam, quam feceram,
quæ hucusque ibi sunt, sicut mihi præcepit Domi-
nus. 6 Filii autem Israel moverunt castra ex Be-
roth filiorum Iacan in Mosera, ubi Aaron mortuus
ac sepultus est, pro quo sacerdotio functus est
Eleazar filius eius. 7 Inde venerunt in Gadgad: de
quo loco profecti, castrametati sunt in Ietebatha,
in Terra aquarum atque torrentium. 8 Eo tempore
separavit tribum Levi, ut portaret arcam fœderis
Domini, et staret coram eo in ministerio, ac bene-
diceret in nomine illius usque in præsentem diem.
9 Quamobrem non habuit Levi partem, neque pos-
sessionem cum fratribus suis: quia ipse Dominus
possessio eius est, sicut promisit ei Dominus Deus
tuus. 10 Ego autem steti in monte, sicut prius,
quadraginta diebus ac noctibus: exaudivitque me
Dominus etiam hac vice, et te perdere noluit.
11 Dixitque mihi: Vade, et præcede populum, ut
ingrediatur, et possideat Terram, quam iuravi pa-
tribus eorum ut traderem eis.

6. Præcepta divina observentur. 10, 12—11, 32

Propter bonitatem Dei

12 Et nunc Israel, quid Dominus Deus tuus petit
a te, nisi ut timeas Dominum Deum tuum, et am-
bules in viis eius, et diligas eum, ac servias Do-
mino Deo tuo in toto corde tuo, et in tota anima
tua: 13 custodiasque mandata Domini, et ceremo-
nias eius, quas ego hodie præcipio tibi, ut bene
sit tibi? 14 En Domini Dei tui cælum est, et cæ-
lum cæli, terra et omnia, quæ in ea sunt: 15 et
tamen patribus tuis conglutinatus est Dominus, et

(6) Nm 33, 31. — Nm 20, 28.

amavit eos, elegitque semen eorum post eos, id
est vos, de cunctis Gentibus, sicut hodie compro-
batur. 16 Circumcidite igitur præputium cordis ve-
stri, et cervicem vestram ne induretis amplius:
17 quia Dominus Deus vester ipse est Deus deo-
rum, et Dominus dominantium, Deus magnus et
potens, et terribilis, qui personam non accipit, nec
munera. 18 Facit iudicium pupillo et viduæ, amat
peregrinum, et dat ei victum atque vestitum. 19 et
vos ergo amate peregrinos, quia et ipsi fuistis ad-
venæ in Terra Ægypti, 20 Dominum Deum tuum
timebis, et ei soli servies: ipsi adhærebis, iurabis-
que in nomine illius. 21 Ipse est laus tua, et Deus
tuus, qui fecit tibi hæc magnalia et terribilia, quæ
viderunt oculi tui. 22 In septuaginta animabus de-
scenderunt patres tui in Ægyptum: et ecce nunc
multiplicavit te Dominus Deus tuus sicut astra
cæli.

11 1 Ama itaque Dominum Deum tuum, et ob-
serva præcepta eius et ceremonias, iudicia
atque mandata omni tempore. 2 Cognoscite hodie
quæ ignorant filii vestri, qui non viderunt discipli-
nam Domini Dei vestri, magnalia eius et robustam
manum, extentumque brachium, 3 signa et opera
quæ fecit in medio Ægypti Pharaoni regi, et uni-
versæ terræ eius, 4 omnique exercitui Ægyptiorum,
et equis ac curribus: quo modo operuerint eos
aquæ maris rubri, cum vos persequerentur, et de-
leverit eos Dominus usque in præsentem diem:
5 vobisque quæ fecerit in solitudine donec veniretis
ad hunc locum: 6 et Dathan atque Abiron filiis
Eliab, qui fuit filius Ruben: quos aperto ore suo
terra absorbuit cum domibus et tabernaculis, et
universa substantia eorum, quam habebant in me-
dio Israel. 7 Oculi vestri viderunt omnia opera
Domini magna quæ fecit, 8 ut custodiatis universa

eiusque opera præterita

---

(17) 2 Par 19, 7; Iob 34, 19; Sap 6, 8; Sir 35, 15; Act 10, 34; Rom 2, 11; Gal 2, 6. — (20) Sup 6, 13; Mt 4, 10; Lc 4, 8. — (22) Gn 46, 27; Ex 1, 5. — (6) Nm 16, 1. — Nm 16, 32.

mandata illius, quæ ego hodie præcipio vobis, et
possitis introire, et possidere Terram, ad quam in-
gredimini, 9 multoque in ea vivatis tempore: quam
sub iuramento pollicitus est Dominus patribus ve-
stris, et semini eorum, lacte et melle manantem.
10 Terra enim, ad quam ingrederis possidendam,
non est sicut Terra Ægypti, de qua existi, ubi iacto
semine in hortorum morem aquæ ducuntur irri-
guæ: 11 sed montuosa est et campestris, de cælo
exspectans pluvias, 12 quam Dominus Deus tuus
semper invisit, et oculi illius in ea sunt a principio
anni usque ad finem eius.

atque futura

13 Si ergo obœdieritis mandatis meis, quæ ego
hodie præcipio vobis, ut diligatis Dominum Deum
vestrum, et serviatis ei in toto corde vestro, et in
tota anima vestra: 14 dabit pluviam terræ vestræ
temporaneam et serotinam, ut colligatis frumen-
tum, et vinum, et oleum, 15 fænumque ex agris
ad pascenda iumenta, et ut ipsi comedatis ac satu-
remini. 16 Cavete ne forte decipiatur cor vestrum,
et recedatis a Domino, serviatisque diis alienis, et
adoretis eos: 17 iratusque Dominus claudat cælum,
et pluviæ non descendant, nec terra det germen
suum, pereatisque velociter de Terra optima, quam
Dominus daturus est vobis. 18 Ponite hæc verba
mea in cordibus et in animis vestris, et suspen-
dite ea pro signo in manibus, et inter oculos ve-
stros collocate. 19 Docete filios vestros ut illa medi-
tentur, quando sederis in domo tua, et ambulaveris
in via, et accubueris atque surrexeris. 20 Scribes
ea super postes et ianuas domus tuæ: 21 ut mul-
tiplicentur dies tui, et filiorum tuorum in Terra,
quam iuravit Dominus patribus tuis, ut daret eis
quamdiu cælum imminet terræ. 22 Si enim custo-
dieritis mandata quæ ego præcipio vobis, et fece-
ritis ea, ut diligatis Dominum Deum vestrum, et
ambuletis in omnibus viis eius, adhærentes ei,
23 disperdet Dominus omnes gentes istas ante fa-
ciem vestram, et possidebitis eas, quæ maiores et

---

(13) Sup 10, 12. — (18) Sup 6, 6.

fortiores vobis sunt. 24 Omnis locus, quem calca-
verit pes vester, vester erit. A deserto, et a Li-
bano, a flumine magno Euphrate usque ad mare
occidentale erunt termini vestri. 25 Nullus stabit
contra vos: terrorem vestrum et formidinem dabit
Dominus Deus vester super omnem terram quam
calcaturi estis, sicut locutus est vobis.

26 En propono in conspectu vestro hodie bene-
dictionem et maledictionem: 27 benedictionem, si
obœdieritis mandatis Domini Dei vestri, quæ ego
hodie præcipio vobis: 28 maledictionem, si non
obœdieritis mandatis Domini Dei vestri, sed reces-
seritis de via, quam ego nunc ostendo vobis, et
ambulaveritis post deos alienos, quos ignoratis.
29 Cum vero introduxerit te Dominus Deus tuus
in Terram, ad quam pergis habitandam, pones be-
nedictionem super montem Garizim, maledictionem
super montem Hebal: 30 qui sunt trans Iordanem
post viam, quæ vergit ad solis occubitum in Terra
Chananæi, qui habitat in campestribus contra Gal-
galam, quæ est iuxta vallem tendentem et intran-
tem procul. 31 Vos enim transibitis Iordanem, ut
possideatis Terram, quam Dominus Deus vester
daturus est vobis, ut habeatis et possideatis illam.
32 Videte ergo ut impleatis ceremonias atque iudi-
cia, quæ ego hodie ponam in conspectu vestro.

propter benedictionem aut maledictionem

II. Propositio præceptorum specialium, 12, 1—26, 19

1. Dominus in unico loco colendus. 12, 1—28

12 1 Hæc sunt præcepta atque iudicia, quæ fa-
cere debetis in Terra, quam Dominus Deus
patrum tuorum daturus est tibi, ut possideas eam
cunctis diebus, quibus super humum gradieris.

2 Subvertite omnia loca, in quibus coluerunt gen-
tes, quas possessuri estis, deos suos super montes
excelsos, et colles, et subter omne lignum frondo-
sum. 3 Dissipate aras eorum, et confringite sta-

Loca cultus gentilis subvertenda

(24) Ios 1, 3. — (3) Sup 7, 25; 2 Mcc 12, 40.

tuas, lucos igne comburite, et idola comminuite:
disperdite nomina eorum de locis illis.

in unico loco sacrificandum

4 Non facietis ita Domino Deo vestro: 5 sed ad
locum, quem elegerit Dominus Deus vester de
cunctis tribubus vestris, ut ponat nomen suum ibi,
et habitet in eo, venietis: 6 et offeretis in loco illo
holocausta et victimas vestras, decimas et primitias
manuum vestrarum, et vota atque donaria, primo-
genita boum et ovium. 7 Et comedetis ibi in con-
spectu Domini Dei vestri: ac lætabimini in cunctis,
ad quæ miseritis manum vos et domus vestræ, in
quibus benedixerit vobis Dominus Deus vester.
8 Non facietis ibi quæ nos hic facimus hodie, sin-
guli quod sibi rectum videtur. 9 Neque enim usque
in præsens tempus venistis ad requiem, et posses-
sionem, quam Dominus Deus vester daturus est
vobis. 10 Transibitis Iordanem, et habitabitis in
Terra, quam Dominus Deus vester daturus est vo-
bis, ut requiescatis a cunctis hostibus per circui-
tum: et absque ullo timore habitetis 11 in loco,
quem elegerit Dominus Deus vester, ut sit nomen
eius in eo. Illuc omnia, quæ præcipio, conferetis,
holocausta, et hostias, ac decimas, et primitias ma-
nuum vestrarum: et quidquid præcipuum est in
muneribus, quæ vovebitis Domino. 12 Ibi epulabi-
mini coram Domino Deo vestro, vos et filii ac filiæ
vestræ, famuli et famulæ atque Levites, qui in ur-
bibus vestris commoratur; neque enim habet aliam
partem et possessionem inter vos.

sanguis non comedendus, sed fundendus

13 Cave ne offeras holocausta tua in omni loco,
quem videris: 14 sed in eo, quem elegerit Domi-
nus, in una tribuum tuarum offeres hostias, et fa-
cies quæcumque præcipio tibi. 15 Sin autem com-
edere volueris, et te esus carnium delectaverit, oc-
cide, et comede iuxta benedictionem Domini Dei
tui, quam dedit tibi in urbibus tuis: sive immun-
dum fuerit, hoc est, maculatum et debile: sive
mundum, hoc est, integrum et sine macula, quod
offerri licet, sicut capream et cervum, comedes,
16 absque esu dumtaxat sanguinis, quem super ter-
ram quasi aquam effundes. 17 Non poteris com-

edere in oppidis tuis decimam frumenti, et vini,
et olei tui, primogenita armentorum et pecorum,
et omnia quæ voveris, et sponte offerre volueris,
et primitias manuum tuarum: 18 sed coram Do-
mino Deo tuo comedes ea in loco, quem elegerit
Dominus Deus tuus, tu et filius tuus et filia tua,
et servus et famula, atque Levites, qui manet in
urbibus tuis: et lætaberis et reficieris coram Do-
mino Deo tuo in cunctis, ad quæ extenderis ma-
num tuam. 19 Cave ne derelinquas Levitem in
omni tempore quo versaris in terra. 20 Quando
dilataverit Dominus Deus tuus terminos tuos, sicut
locutus est tibi, et volueris vesci carnibus, quas
desiderat anima tua: 21 locus autem, quem elege-
rit Dominus Deus tuus ut sit nomen eius ibi, si
procul fuerit, occides de armentis et pecoribus, quæ
habueris, sicut præcepi tibi, et comedes in oppidis
tuis, ut tibi placet. 22 Sicut comeditur caprea et
cervus, ita vesceris eis: et mundus et immundus
in commune vescentur. 23 Hoc solum cave, ne
sanguinem comedas; sanguis enim eorum pro anima
est: et idcirco non debes animam comedere cum
carnibus: 24 sed super terram fundes quasi aquam,
25 ut bene sit tibi et filiis tuis post te, cum feceris
quod placet in conspectu Domini. 26 Quæ autem
sanctificaveris, et voveris Domino, tolles, et venies
ad locum, quem elegerit Dominus: 27 et offeres
oblationes tuas carnem et sanguinem super altare
Domini Dei tui: sanguinem hostiarum fundes in
altari: carnibus autem ipse vesceris.

28 Observa et audi omnia quæ ego præcipio tibi,
ut bene sit tibi et filiis tuis post te in sempiter-
num, cum feceris quod bonum est et placitum in
conspectu Domini Dei tui.

2. Cultus gentium vitandus, 12, 29—13, 18

29 Quando disperdiderit Dominus Deus tuus ante Gentes non imitandæ
faciem tuam gentes, ad quas ingredieris possiden-
das, et possederis eas, atque habitaveris in terra

(20) Gn 28, 14; Ex 34, 24; Inf 19, 8. — (29) Inf 19, 1.

earum: 30 cave ne imiteris eas, postquam te fue-
rint introeunte subversæ, et requiras ceremonias
earum, dicens: Sicut coluerunt gentes istæ deos
suos, ita et ego colam. 31 Non facies similiter Do-
mino Deo tuo. Omnes enim abominationes, quas
aversatur Dominus, fecerunt diis suis, offerentes
filios et filias, et comburentes igni. 32 Quod præ-
cipio tibi, hoc tantum facito Domino: nec addas
quidquam, nec minuas.

seductores interficiendi

13 1 Si surrexerit in medio tui prophetes, aut
qui somnium vidisse se dicat, et prædixerit
signum atque portentum, 2 et evenerit quod locu-
tus est, et dixerit tibi: Eamus, et sequamur deos
alienos quos ignoras, et serviamus eis: 3 non au-
dies verba prophetæ illius aut somniatoris: quia
tentat vos Dominus Deus vester, ut palam fiat
utrum diligatis eum an non, in toto corde, et in
tota anima vestra. 4 Dominum Deum vestrum se-
quimini, et ipsum timete, et mandata illius custo-
dite, et audite vocem eius: ipsi servietis, et ipsi
adhærebitis. 5 Propheta autem ille aut fictor som-
niorum interficietur: quia locutus est ut vos aver-
teret a Domino Deo vestro, qui eduxit vos de
Terra Ægypti, et redemit vos de domo servitutis:
ut errare te faceret de via, quam tibi præcepit Do-
minus Deus tuus: et auferes malum de medio tui.
6 Si tibi voluerit persuadere frater tuus filius ma-
tris tuæ, aut filius tuus vel filia, sive uxor quæ
est in sinu tuo, aut amicus, quem diligis ut animam
tuam, clam dicens: Eamus, et serviamus diis alie-
nis, quos ignoras tu, et patres tui, 7 cunctarum in
circuitu gentium, quæ iuxta vel procul sunt, ab
initio usque ad finem terræ, 8 non acquiescas ei,
nec audias, neque parcat ei oculus tuus ut mise-
rearis et occultes eum, 9 sed statim interficies. Sit
primum manus tua super eum, et postea omnis
populus mittat manum. 10 Lapidibus obrutus ne-
cabitur: quia voluit te abstrahere a Domino Deo

(9) Inf 17, 7.

tuo, qui eduxit te de Terra Ægypti de domo ser-
vitutis: 11 ut omnis Israel audiens timeat, et ne-
quaquam ultra faciat quippiam huius rei simile.

12 Si audieris in una urbium tuarum, quas Do- urbs idolatris delenda
minus Deus tuus dabit tibi ad habitandum, dicen-
tes aliquos: 13 Egressi sunt filii Belial de medio
tui, et averterunt habitatores urbis suæ, atque di-
xerunt: Eamus, et serviamus diis alienis quos
ignoratis: 14 quære sollicite et diligenter, rei veri-
tate perspecta, si inveneris certum esse quod dici-
tur, et abominationem hanc opere perpetratam,
15 statim percuties habitatores urbis illius in ore
gladii, et delebis eam ac omnia, quæ in illa sunt,
usque ad pecora. 16 Quidquid etiam supellectilis
fuerit, congregabis in medio platearum eius, et cum
ipsa civitate succendes, ita ut universa consumas
Domino Deo tuo, et sit tumulus sempiternus. Non
ædificabitur amplius, 17 et non adhærebit de illo
anathemate quidquam in manu tua: ut avertatur
Dominus ab ira furoris sui, et misereatur tui, mul-
tiplicetque te sicut iuravit patribus tuis, 18 quando
audieris vocem Domini Dei tui, custodiens omnia
præcepta eius, quæ ego præcipio tibi hodie, ut fa-
cias quod placitum est in conspectu Domini Dei
tui.

3. Munditia conservanda, 14, 1—21

14 1 Filii estote Domini Dei vestri: non vos in- In ritu lugubri
cidetis, nec facietis calvitium super mortuo,
2 quoniam populus sanctus es Domino Deo tuo:
et te elegit ut sis ei in populum peculiarem de
cunctis gentibus, quæ sunt super terram.

3 Ne comedatis quæ immunda sunt. 4 Hoc est in esu carnium
animal, quod comedere debetis, Bovem, et ovem,
et capram, 5 cervum et capream, bubalum, tragela-
phum, pygargum, orygem, camelopardalum. 6 Omne
animal quod in duas partes findit ungulam, et ru-
minat, comedetis. 7 De his autem, quæ ruminant,
et ungulam non findunt, comedere non debetis, ut

(2) Sup 7, 6; Inf 26, 18. — (3) Lv 11, 4.

camelum, leporem, chœrogryllum: hæc quia rumi-
nant, et non dividunt ungulam, immunda erunt vo-
bis. 8 Sus quoque quoniam dividit ungulam, et non
ruminat, immunda erit. Carnibus eorum non vesce-
mini, et cadavera non tangetis. 9 Hæc comedetis
ex omnibus quæ morantur in aquis: Quæ habent
pinnulas et squamas, comedite: 10 quæ absque
pinnulis et squamis sunt, ne comedatis, quia im-
munda sunt. 11 Omnes aves mundas comedite.
12 Immundas ne comedatis: aquilam scilicet, et gry-
phem, et haliæetum, 13 ixion, et vulturem ac mil-
vum iuxta genus suum: 14 et omne corvini ge-
neris, 15 et struthionem, ac noctuam, et larum, at-
que accipitrem iuxta genus suum: 16 herodium ac
cygnum, et ibin, 17 ac mergulum, porphyrionem,
et nycticoracem, 18 onocrotalum, et charadrium,
singula in genere suo: upupam quoque et vesper-
tilionem. 19 Et omne quod reptat et pennulas ha-
bet, immundum erit, et non comedetur. 20 Omne
quod mundum est, comedite. 21 Quidquid autem
morticinum est, ne vescamini ex eo. Peregrino,
qui intra portas tuas est, da ut comedat, aut vende
ei: quia tu populus sanctus Domini Dei tui es.
Non coques hædum in lacte matris suæ.

4. Præcepta de decimis, remissione, primogenitis, 14, 22—15, 23

Decimæ fructuum separentur

22 Decimam partem separabis de cunctis fructi-
bus tuis qui nascuntur in terra per annos singulos,
23 et comedes in conspectu Domini Dei tui in loco,
quem elegerit, ut in eo nomen illius invocetur, de-
cimam frumenti tui, et vini, et olei, et primogenita
de armentis et ovibus tuis: ut discas timere Do-
minum Deum tuum omni tempore. 24 Cum autem
longior fuerit via, et locus quem elegerit Dominus
Deus tuus, tibique benedixerit, nec potueris ad eum
hæc cuncta portare, 25 vendes omnia, et in pretium
rediges, portabisque manu tua, et proficisceris ad
locum, quem elegerit Dominus Deus tuus: 26 et

(21) Ex 23, 19; 34, 26.

emes ex eadem pecunia quidquid tibi placuerit, sive
ex armentis, sive ex ovibus, vinum quoque et si-
ceram, et omne quod desiderat anima tua: et com-
edes coram Domino Deo tuo, et epulaberis tu et
domus tua: 27 et Levites qui intra portas tuas est,
cave ne derelinquas eum, quia non habet aliam
partem in possessione tua. 28 Anno tertio separa-
bis aliam decimam ex omnibus quæ nascuntur tibi
eo tempore: et repones intra ianuas tuas. 29 Ve-
nietque Levites qui aliam non habet partem nec
possessionem tecum, et peregrinus ac pupillus et
vidua, qui intra portas tuas sunt, et comedent et
saturabuntur: ut benedicat tibi Dominus Deus tuus
in cunctis operibus manuum tuarum quæ feceris.

15 1 Septimo anno facies remissionem, 2 quæ
hoc ordine celebrabitur. Cui debetur aliquid ab
amico vel proximo ac fratre suo, repetere non pot-
erit, quia annus remissionis est Domini. 3 A per-
egrino et advena exiges: civem et propinquum re-
petendi non habebis potestatem. 4 Et omnino in-
digens et mendicus non erit inter vos: ut benedi-
cat tibi Dominus Deus tuus in terra, quam tradi-
turus est tibi in possessionem. 5 Si tamen audieris
vocem Domini Dei tui, et custodieris universa quæ
iussit, et quæ ego hodie præcipio tibi, benedicet
tibi, ut pollicitus est. 6 Fænerabis gentibus multis,
et ipse a nullo accipies mutuum. Dominaberis na-
tionibus plurimis, et tui nemo dominabitur. 7 Si
unus de fratribus tuis, qui morantur intra portas
civitatis tuæ in terra, quam Dominus Deus tuus
daturus est tibi, ad paupertatem venerit: non ob-
durabis cor tuum, nec contrahes manum, 8 sed
aperies eam pauperi, et dabis mutuum, quo eum
indigere perspexeris. 9 Cave ne forte subrepat tibi
impia cogitatio, et dicas in corde tuo: Appropin-
quat septimus annus remissionis; et avertas oculos
tuos a paupere fratre tuo, nolens ei quod postulat
mutuum commodare: ne clamet contra te ad Do-
minum, et fiat tibi in peccatum. 10 Sed dabis ei:

septimo anno remissio fiat

(8) Mt 5, 42; Lc 6, 34.

nec ages quippiam callide in eius necessitatibus
sublevandis: ut benedicat tibi Dominus Deus tuus
in omni tempore, et in cunctis ad quæ manum mi-
seris. [11] Non deerunt pauperes in terra habitatio-
nis tuæ: idcirco ego præcipio tibi ut aperias ma-
num fratri tuo egeno et pauperi, qui tecum ver-
satur in terra. [12] Cum tibi venditus fuerit frater
tuus Hebræus, aut Hebræa, et sex annis servierit
tibi, in septimo anno dimittes eum liberum: [13] et
quem libertate donaveris, nequaquam vacuum abire
patieris: [14] sed dabis viaticum de gregibus, et de
area, et torculari tuo, quibus Dominus Deus tuus
benedixerit tibi. [15] Memento quod et ipse servieris
in Terra Ægypti, et liberaverit te Dominus Deus
tuus, et idcirco ego nunc præcipio tibi. [16] Sin au-
tem dixerit: Nolo egredi: eo quod diligat te, et
domum tuam, et bene sibi apud te esse sentiat:
[17] assumes subulam, et perforabis aurem eius in
ianua domus tuæ, et serviet tibi usque in æternum.
Ancillæ quoque similiter facies. [18] Non avertas ab
eis oculos tuos, quando dimiseris eos liberos: quo-
niam iuxta mercedem mercennarii per sex annos
servivit tibi: ut benedicat tibi Dominus Deus tuus
in cunctis operibus quæ agis.

primogenita animalium sanctificentur

[19] De primogenitis, quæ nascuntur in armentis,
et in ovibus tuis, quidquid est sexus masculini,
sanctificabis Domino Deo tuo. Non operaberis in
primogenito bovis, et non tondebis primogenita
ovium. [20] In conspectu Domini Dei tui comedes
ea per annos singulos in loco, quem elegerit Do-
minus, tu et domus tua. [21] Sin autem habuerit
maculam, vel claudum fuerit, vel cæcum, aut in
aliqua parte deforme vel debile, non immolabitur
Domino Deo tuo; [22] sed intra portas urbis tuæ
comedes illud: tam mundus quam immundus simi-
liter vescentur eis quasi caprea, et cervo. [23] Hoc
solum observabis, ut sanguinem eorum non com-
edas, sed effundes in terram quasi aquam.

(11) Mt 26, 11. — (12) Ex 21, 2; Ir 34, 14. —
(21) Lv 22, 21; Sir 35, 14.

5. Festa annua celebrentur, 16, 1—17

16 [1] Observa mensem novarum frugum, et verni primum temporis, ut facias Phase Domino Deo tuo: quoniam in isto mense eduxit te Dominus Deus tuus de Ægypto nocte. [2] Immolabisque Phase Domino Deo tuo de ovibus, et de bobus in loco, quem elegerit Dominus Deus tuus, ut habitet nomen eius ibi. [3] Non comedes in eo panem fermentatum: Septem diebus comedes absque fermento, afflictionis panem, quoniam in pavore egressus es de Ægypto: ut memineris diei egressionis tuæ de Ægypto, omnibus diebus vitæ tuæ. [4] Non apparebit fermentum in omnibus terminis tuis septem diebus, et non remanebit de carnibus eius quod immolatum est vespere in die primo usque mane. [5] Non poteris immolare Phase in qualibet urbium tuarum, quas Dominus Deus tuus daturus est tibi; [6] sed in loco, quem elegerit Dominus Deus tuus, ut habitet nomen eius ibi: immolabis Phase vespere ad solis occasum, quando egressus es de Ægypto. [7] Et coques, et comedes in loco, quem elegerit Dominus Deus tuus, maneque consurgens vades in tabernacula tua. [8] Sex diebus comedes azyma: et in die septima, quia collecta est Domini Dei tui, non facies opus.

Festum paschatis

[9] Septem hebdomadas numerabis tibi ab ea die qua falcem in segetem miseris, [10] et celebrabis diem festum hebdomadarum Domino Deo tuo, oblationem spontaneam manus tuæ, quam offeres iuxta benedictionem Domini Dei tui: [11] et epulaberis coram Domino Deo tuo, tu, filius tuus, et filia tua, servus tuus, et ancilla tua, et Levites qui est intra portas tuas, advena ac pupillus et vidua, qui morantur vobiscum: in loco quem elegerit Dominus Deus tuus, ut habitet nomen eius ibi: [12] et recordaberis quoniam servus fueris in Ægypto: custodiesque ac facies quæ præcepta sunt.

festum pentecostes

[13] Sollemnitatem quoque tabernaculorum celebrabis per septem dies, quando collegeris de area et torculari fruges tuas: [14] et epulaberis in festi-

festum tabernaculorum

vitate tua, tu, filius tuus, et filia, servus tuus et
ancilla, Levites quoque et advena, pupillus ac vi-
dua qui intra portas tuas sunt. 15 Septem diebus
Domino Deo tuo festa celebrabis in loco, quem
elegerit Dominus: benedicetque tibi Dominus Deus
tuus in cunctis frugibus tuis, et in omni opere ma-
nuum tuarum, erisque in lætitia.

omne masculinum ad sanctuarium veniat

16 Tribus vicibus per annum apparebit omne mascu-
linum tuum in conspectu Domini Dei tui in loco quem
elegerit: in sollemnitate azymorum, in sollemnitate
hebdomadarum, et in sollemnitate tabernaculorum.
Non apparebit ante Dominum vacuus: 17 sed offe-
ret unusquisque secundum quod habuerit iuxta be-
nedictionem Domini Dei sui, quam dederit ei.

6. Præcepta de ministris Dei, 16, 18—18, 22

De iudicibus et magistris

18 Iudices et magistros constitues in omnibus por-
tis tuis, quas Dominus Deus tuus dederit tibi, per
singulas tribus tuas: ut iudicent populum iusto iudi-
cio, 19 nec in alteram partem declinent. Non acci-
pies personam, nec munera: quia munera excæcant
oculos sapientum, et mutant verba iustorum. 20 Iuste
quod iustum est persequeris: ut vivas et possideas
Terram, quam Dominus Deus tuus dederit tibi.
21 Non plantabis lucum, et omnem arborem iuxta
altare Domini Dei tui. 22 Nec facies tibi, neque
constitues statuam: quæ odit Dominus Deus tuus.
17 1 Non immolabis Domino Deo tuo ovem, et
bovem, in quo est macula, aut quippiam vi-
tii: quia abominatio est Domino Deo tuo. 2 Cum
reperti fuerint apud te intra unam portarum tua-
rum, quas Dominus Deus tuus dabit tibi, vir aut
mulier qui faciant malum in conspectu Domini Dei
tui, et transgrediantur pactum illius, 3 ut vadant
et serviant diis alienis, et adorent eos, solem et
lunam, et omnem militiam cæli, quæ non præcepi:
4 et hoc tibi fuerit nuntiatum, audiensque inqui-
sieris diligenter, et verum esse repereris, et ab-

---

(16) Ex 23, 15; 34, 20; Sir 35, 6. — (19) Ex 23, 8; Lv 19, 15; Sup 1, 17; Sir 20, 31.

ominatio facta est in Israel: 5 educes virum ac
mulierem, qui rem sceleratissimam perpetrarunt,
ad portas civitatis tuæ, et lapidibus obruentur. 6 In
ore duorum, aut trium testium peribit qui interfi-
cietur. Nemo occidatur, uno contra se dicente te-
stimonium. 7 Manus testium prima interficiet eum,
et manus reliqui populi extrema mittetur: ut au-
feras malum de medio tui. 8 Si difficile et ambi-
guum apud te iudicium esse perspexeris inter san-
guinem et sanguinem, causam et causam, lepram
et lepram: et iudicum intra portas tuas videris
verba variari: surge, et ascende ad locum, quem
elegerit Dominus Deus tuus. 9 Veniesque ad sa-
cerdotes Levitici generis, et ad iudicem, qui fuerit
illo tempore: quæresque ab eis, qui indicabunt tibi
iudicii veritatem. 10 Et facies quodcumque dixe-
rint qui præsunt loco, quem elegerit Dominus, et
docuerint te 11 iuxta legem eius; sequerisque sen-
tentiam eorum, nec declinabis ad dexteram neque
ad sinistram. 12 Qui autem superbierit, nolens
obœdire sacerdotis imperio, qui eo tempore mini-
strat Domino Deo tuo, et decreto iudicis, morietur
homo ille, et auferes malum de Israel: 13 cunctus-
que populus audiens timebit, ut nullus deinceps
intumescat superbia.

14 Cum ingressus fueris Terram, quam Dominus de regibus futuris
Deus tuus dabit tibi, et possederis eam, habitave-
risque in illa, et dixeris: Constituam super me re-
gem, sicut habent omnes per circuitum nationes:
15 eum constitues, quem Dominus Deus tuus ele-
gerit de numero fratrum tuorum. Non poteris al-
terius gentis hominem regem facere, qui non sit
frater tuus. 16 Cumque fuerit constitutus, non
multiplicabit sibi equos, nec reducet populum in
Ægyptum, equitatus numero sublevatus, præsertim
cum Dominus præceperit vobis ut nequaquam am-
plius per eamdem viam revertamini. 17 Non habe-
bit uxores plurimas, quæ alliciant animum eius,

(6) Inf 19, 15; Mt 18, 16; 2 Cor 13, 1. — (7) Sup 13, 9.
— (9) 2 Par 19, 10.

neque argenti et auri immensa pondera. 18 Post-
quam autem sederit in solio regni sui, describet
sibi Deuteronomium legis huius in volumine acci-
piens exemplar a sacerdotibus Leviticæ tribus, 19 et
habebit secum, legetque illud omnibus diebus vitæ
suæ, ut discat timere Dominum Deum suum, et
custodire verba et ceremonias eius, quæ in lege
præcepta sunt. 20 Nec elevetur cor eius in super-
biam super fratres suos, neque declinet in partem
dexteram vel sinistram, ut longo tempore regnet
ipse, et filii eius super Israel.

de sacerdotibus et Levitis

18 1 Non habebunt sacerdotes et Levitæ, et om-
nes qui de eadem tribu sunt, partem et he-
reditatem cum reliquo Israel, quia sacrificia Do-
mini, et oblationes eius comedent, 2 et nihil aliud
accipient de possessione fratrum suorum: Dominus
enim ipse est hereditas eorum, sicut locutus est
illis. 3 Hoc erit iudicium sacerdotum a populo, et
ab his qui offerunt victimas: sive bovem, sive
ovem immolaverint, dabunt sacerdoti armum ac
ventriculum: 4 primitias frumenti, vini, et olei, et
lanarum partem ex ovium tonsione. 5 Ipsum enim
elegit Dominus Deus tuus de cunctis tribubus tuis,
ut stet, et ministret nomini Domini ipse, et filii
eius in sempiternum. 6 Si exierit Levites ex una
urbium tuarum ex omni Israel in qua habitat, et
voluerit venire, desiderans locum quem elegerit
Dominus, 7 ministrabit in nomine Domini Dei sui,
sicut omnes fratres eius Levitæ, qui stabunt eo
tempore coram Domino. 8 Partem ciborum eam-
dem accipiet, quam et ceteri: excepto eo, quod in
urbe sua ex paterna ei successione debetur.

de prophetis

9 Quando ingressus fueris Terram, quam Domi-
nus Deus tuus dabit tibi, cave ne imitari velis
abominationes illarum gentium; 10 nec inveniatur
in te qui lustret filium suum, aut filiam, ducens
per ignem: aut qui ariolos sciscitetur, et observet
somnia atque auguria, nec sit maleficus, 11 nec in-

---

(1) Nm 18, 20; Sup 10, 9; 1 Cor 9, 13. — (4) Nm 18, 11.
— (10) Lv 20, 27.

cantator, nec qui pythones consulat, nec divinos,
aut quærat a mortuis veritatem; 12 omnia enim
hæc abominatur Dominus, et propter istiusmodi
scelera delebit eos in introitu tuo. 13 Perfectus
eris, et absque macula cum Domino Deo tuo.
14 Gentes istæ, quarum possidebis terram, augures
et divinos audiunt: tu autem a Domino Deo tuo
aliter institutus es. 15 PROPHETAM de gente tua
et de fratribus tuis sicut me, suscitabit tibi Domi-
nus Deus tuus: ipsum audies, 16 ut petisti a Do-
mino Deo tuo in Horeb, quando contio congregata
est, atque dixisti: Ultra non audiam vocem Domini
Dei mei, et ignem hunc maximum amplius non
videbo, ne moriar. 17 Et ait Dominus mihi: Bene
omnia sunt locuti. 18 Prophetam suscitabo eis de
medio fratrum suorum similem tui: et ponam verba
mea in ore eius, loqueturque ad eos omnia quæ
præcepero illi. 19 Qui autem verba eius, quæ lo-
quetur in nomine meo, audire noluerit, ego ultor
exsistam. 20 Propheta autem qui arrogantia depra-
vatus voluerit loqui in nomine meo, quæ ego non
præcepi illi ut diceret, aut ex nomine alienorum
deorum, interficietur. 21 Quod si tacita cogitatione
responderis: Quo modo possum intelligere verbum,
quod Dominus non est locutus? 22 hoc habebis
signum: Quod in nomine Domini propheta ille
prædixerit, et non evenerit: hoc Dominus non est
locutus, sed per tumorem animi sui propheta con-
finxit: et idcirco non timebis eum.

7. Præcepta diversi generis, 19, 1—26, 19

19 1 Cum disperdiderit Dominus Deus tuus gen- Urbes fugitivorum in Chanaan separandæ
tes, quarum tibi traditurus est terram, et
possederis eam, habitaverisque in urbibus eius et
in ædibus: 2 tres civitates separabis tibi in medio
Terræ, quam Dominus Deus tuus dabit tibi in pos-
sessionem, 3 sternens diligenter viam: et in tres
æqualiter partes totam Terræ tuæ provinciam di-

---

(11) 1 Sm 28, 7. — (15) Io 1, 45; Act 3, 22. —
(16) Ex 20, 21. — (18) Io 1, 45. — (2) Nm 35, 10; Ios 20, 2.

vides: ut habeat e vicino qui propter homicidium
profugus est, quo possit evadere. 4 Hæc erit lex
homicidæ fugientis, cuius vita servanda est: Qui
percusserit proximum suum nesciens, et qui heri
et nudiustertius nullum contra eum odium habuisse
comprobatur: 5 sed abiisse cum eo simpliciter in
silvam ad ligna cædenda, et in succisione lignorum
securis fugerit manu, ferrumque lapsum de manu-
brio amicum eius percusserit, et occiderit: hic ad
unam supradictarum urbium confugiet, et vivet:
6 ne forsitan proximus eius, cuius effusus est san-
guis, dolore stimulatus, persequatur, et apprehendat
eum si longior via fuerit, et percutiat animam eius,
qui non est reus mortis: quia nullum contra eum,
qui occisus est, odium prius habuisse monstratur.
7 Idcirco præcipio tibi, ut tres civitates æqualis in-
ter se spatii dividas. 8 Cum autem dilataverit Do-
minus Deus tuus terminos tuos, sicut iuravit pa-
tribus tuis, et dederit tibi cunctam Terram, quam
eis pollicitus est, (9 si tamen custodieris mandata
eius, et feceris quæ hodie præcipio tibi, ut diligas
Dominum Deum tuum, et ambules in viis eius
omni tempore) addes tibi tres alias civitates, et
supradictarum trium urbium numerum duplicabis:
10 ut non effundatur sanguis innoxius in medio
Terræ, quam Dominus Deus tuus dabit tibi possi-
dendam, ne sis sanguinis reus. 11 Si quis autem
odio habens proximum suum, insidiatus fuerit vitæ
eius, surgensque percusserit illum, et mortuus fue-
rit, fugeritque ad unam de supradictis urbibus,
12 mittent seniores civitatis illius, et arripient eum
de loco effugii, tradentque in manu proximi, cuius
sanguis effusus est, et morietur. 13 Non misere-
beris eius, et auferes innoxium sanguinem de Is-
rael, ut bene sit tibi.

termini non transferendi

14 Non assumes, et transferes terminos proximi
tui, quos fixerunt priores in possessione tua, quam
Dominus Deus tuus dabit tibi in Terra, quam ac-
ceperis possidendam.

---

(8) Gn 28, 14; Ex 34, 24; Sup 12, 20. — (11) Nm 35, 20.

15 Non stabit testis unus contra aliquem, quid-
quid illud peccati, et facinoris fuerit: sed in ore
duorum aut trium testium stabit omne verbum.
16 Si steterit testis mendax contra hominem, accu-
sans eum prævaricationis, 17 stabunt ambo, quo-
rum causa est, ante Dominum in conspectu sa-
cerdotum et iudicum qui fuerint in diebus illis.
18 Cumque diligentissime perscrutantes, invenerint
falsum testem dixisse contra fratrem suum men-
dacium: 19 reddent ei sicut fratri suo facere cogi-
tavit, et auferes malum de medio tui: 20 ut au-
dientes ceteri timorem habeant, et nequaquam ta-
lia audeant facere. 21 Non misereberis eius, sed
animam pro anima, oculum pro oculo, dentem pro
dente, manum pro manu, pedem pro pede exiges.

testis mendax puniendus

20 1 Si exieris ad bellum contra hostes tuos, et
videris equitatus et currus, et maiorem quam
tu habeas adversarii exercitus multitudinem, non
timebis eos: quia Dominus Deus tuus tecum est,
qui eduxit te de Terra Ægypti. 2 Appropinquante
autem iam prælio, stabit sacerdos ante aciem, et
sic loquetur ad populum: 3 Audi Israel, vos hodie
contra inimicos vestros pugnam committitis, non
pertimescat cor vestrum, nolite metuere, nolite ce-
dere, nec formidetis eos: 4 quia Dominus Deus
vester in medio vestri est, et pro vobis contra ad-
versarios dimicabit, ut eruat vos de periculo. 5 Du
ces quoque per singulas turmas audiente exercitu
proclamabunt: Quis est homo, qui ædificavit do-
mum novam, et non dedicavit eam? vadat, et re-
vertatur in domum suam, ne forte moriatur in
bello, et alius dedicet eam. 6 Quis est homo qui
plantavit vineam, et necdum fecit eam esse com-
munem, de qua vesci omnibus liceat? vadat, et
revertatur in domum suam: ne forte moriatur in
bello, et alius homo eius fungatur officio. 7 Quis
est homo, qui despondit uxorem, et non accepit
eam? vadat, et revertatur in domum suam, ne

bellum iure gerendum

(15) Sup 17, 6; Mt 18, 16; 2 Cor 13, 1. — (18) Dn 13, 62.
— (21) Ex 21, 23 s; Lv 24, 20; Mt 5, 38. — (5) 1 Mcc 3, 56.

forte moriatur in bello, et alius homo accipiat eam.
8 His dictis addent reliqua, et loquentur ad popu-
lum: Quis est homo formidolosus, et corde pavi-
do? vadat, et revertatur in domum suam, ne pa-
vere faciat corda fratrum suorum, sicut ipse timore
perterritus est. 9 Cumque siluerint duces exerci-
tus, et finem loquendi fecerint, unusquisque suos
ad bellandum cuneos præparabit. 10 Si quando ac-
cesseris ad expugnandam civitatem, offeres ei pri-
mum pacem. 11 Si receperit, et aperuerit tibi portas,
cunctus populus, qui in ea est, salvabitur, et ser-
viet tibi sub tributo. 12 Sin autem fœdus inire no-
luerit, et cœperit contra te bellum, oppugnabis
eam. 13 Cumque tradiderit Dominus Deus tuus
illam in manu tua, percuties omne, quod in ea ge-
neris masculini est, in ore gladii, 14 absque mulie-
ribus et infantibus, iumentis et ceteris, quæ in ci-
vitate sunt. Omnem prædam exercitui divides, et
comedes de spoliis hostium tuorum, quæ Dominus
Deus tuus dederit tibi. 15 Sic facies cunctis civi-
tatibus, quæ a te procul valde sunt, et non sunt
de his urbibus, quas in possessionem accepturus
es. 16 De his autem civitatibus, quæ dabuntur tibi,
nullum omnino permittes vivere: 17 sed interfi-
cies in ore gladii, Hethæum videlicet, et Amor-
rhæum, et Chananæum, Pherezæum, et Hevæum,
et Iebusæum, sicut præcepit tibi Dominus Deus
tuus: 18 ne forte doceant vos facere cunctas ab-
ominationes, quas ipsi operati sunt diis suis: et
peccetis in Dominum Deum vestrum. 19 Quando
obsederis civitatem multo tempore, et munitioni-
bus circumdederis ut expugnes eam, non succides
arbores, de quibus vesci potest, nec securibus per
circuitum debes vastare regionem: quoniam lignum
est, et non homo, nec potest bellantium contra te
augere numerum. 20 Si qua autem ligna non sunt
pomifera, sed agrestia, et in ceteros apta usus, suc-
cide, et instrue machinas, donec capias civitatem,
quæ contra te dimicat.

---

(8) Idc 7, 3.

21 1 Quando inventum fuerit in terra, quam
Dominus Deus tuus daturus est tibi, homi-
nis cadaver occisi, et ignorabitur cædis reus, 2 egre-
dientur maiores natu, et iudices tui, et metientur
a loco cadaveris singularum per circuitum spatia
civitatum: 3 et quam viciniorem ceteris esse per-
spexerint, seniores civitatis illius tollent vitulam
de armento, quæ non traxit iugum, nec terram sci-
dit vomere, 4 et ducent eam ad vallem asperam
atque saxosam, quæ numquam arata est, nec se-
mentem recepit: et cædent in ea cervices vitulæ:
5 accedentque sacerdotes filii Levi, quos elegerit
Dominus Deus tuus ut ministrent ei, et benedicant
in nomine eius, et ad verbum eorum omne nego-
tium, et quidquid mundum, vel immundum est,
iudicetur. 6 Et venient maiores natu civitatis illius
ad interfectum, lavabuntque manus suas super vi-
tulam, quæ in valle percussa est, 7 et dicent: Ma-
nus nostræ non effuderunt sanguinem hunc, nec
oculi viderunt. 8 Propitius esto populo tuo Israel,
quem redemisti Domine, et ne reputes sanguinem
innocentem in medio populi tui Israel. Et aufere-
tur ab eis reatus sanguinis: 9 tu autem alienus
eris ab innocentis cruore, qui fusus est, cum fe-
ceris quod præcepit Dominus.

homicidium occultum expiandum

10 Si egressus fueris ad pugnam contra inimicos
tuos, et tradiderit eos Dominus Deus tuus in manu
tua, captivosque duxeris, 11 et videris in numero
captivorum mulierem pulchram, et adamaveris eam,
voluerisque habere uxorem, 12 introduces eam in
domum tuam: quæ radet cæsariem, et circumcidet
ungues, 13 et deponet vestem, in qua capta est:
sedensque in domo tua, flebit patrem et matrem
suam uno mense: et postea intrabis ad eam, dor-
miesque cum illa, et erit uxor tua. 14 Si autem
postea non sederit animo tuo, dimittes eam libe-
ram, nec vendere poteris pecunia, nec opprimere
per potentiam: quia humiliasti eam.

mulier captiva humane tractanda

15 Si habuerit homo uxores duas, unam dilec-
tam, et alteram odiosam, genuerintque ex eo libe-
ros, et fuerit filius odiosæ primogenitus, 16 volue-

primogeniti iura servanda

ritque substantiam inter filios suos dividere: non
poterit filium dilectæ facere primogenitum, et præ-
ferre filio odiosæ, 17 sed filium odiosæ agnoscet
primogenitum, dabitque ei de his quæ habuerit
cuncta duplicia: iste est enim principium liberorum
eius, et huic debentur primogenita.

filius contumax lapidandus

18 Si genuerit homo filium contumacem et pro-
tervum, qui non audiat patris aut matris imperium,
et coercitus obœdire contempserit: 19 apprehendent
eum, et ducent ad seniores civitatis illius, et ad
portam iudicii, 20 dicentque ad eos: Filius noster
iste protervus et contumax est, monita nostra au-
dire contemnit, comessationibus vacat, et luxuriæ
atque conviviis: 21 lapidibus eum obruet populus
civitatis: et morietur, ut auferatis malum de medio
vestri, et universus Israel audiens pertimescat.

suspensus eadem die sepeliendus

22 Quando peccaverit homo quod morte plec-
tendum est, et adiudicatus morti appensus fuerit
in patibulo: 23 non permanebit cadaver eius in
ligno, sed in eadem die sepelietur: quia maledictus
a Deo est qui pendet in ligno: et nequaquam con-
taminabis Terram tuam, quam Dominus Deus tuus
dederit tibi in possessionem.

proximo benefaciendum

22 1 Non videbis bovem fratris tui, aut ovem
errantem, et præteribis: sed reduces fratri
tuo, 2 etiamsi non est propinquus frater tuus, nec
nosti eum: duces in domum tuam, et erunt apud
te quamdiu quærat ea frater tuus, et recipiat. 3 Si-
militer facies de asino, et de vestimento, et de
omni re fratris tui, quæ perierit: si inveneris eam,
ne negligas quasi alienam. 4 Si videris asinum fra-
tris tui aut bovem cecidisse in via, non despicies,
sed sublevabis cum eo.

de veste inepta

5 Non induetur mulier veste virili, nec vir utetur
veste feminea: abominabilis enim apud Deum est
qui facit hæc.

de matre pullorum

6 Si ambulans per viam, in arbore vel in terra
nidum avis inveneris, et matrem pullis vel ovis de-

(17) 1 Par 5, 1. — (23) Gal 3, 13. — (1) Ex 23, 4.

super incubantem: non tenebis eam cum filiis,
7 sed abire patieris, captos tenens filios: ut bene
sit tibi, et longo vivas tempore.

de lorica tecti

8 Cum ædificaveris domum novam, facies murum
tecti per circuitum: ne effundatur sanguis in domo
tua, et sis reus labente alio, et in præceps ruente.

de rebus non miscendis

9 Non seres vineam tuam altero semine: ne et
sementis quam sevisti, et quæ nascuntur ex vinea,
pariter sanctificentur. 10 Non arabis in bove simul
et asino. 11 Non indueris vestimento, quod ex lana
linoque contextum est.

de fimbriis pallii

12 Funiculos in fimbriis facies per quattuor angu-
los pallii tui, quo operieris.

de nova uxore accusata

13 Si duxerit vir uxorem, et postea odio habue-
rit eam, 14 quæsieritque occasiones quibus dimit-
tat eam, obiiciens ei nomen pessimum, et dixerit:
Uxorem hanc accepi, et ingressus ad eam non in-
veni virginem: 15 tollent eam pater et mater eius,
et ferent secum signa virginitatis eius ad seniores
urbis qui in porta sunt: 16 et dicet pater: Filiam
meam dedi huic uxorem: quam quia odit, 17 im-
ponit ei nomen pessimum, ut dicat: Non inveni
filiam tuam virginem; et ecce hæc sunt signa vir-
ginitatis filiæ meæ. Expandent vestimentum coram
senioribus civitatis: 18 apprehendentque senes urbis
illius virum, et verberabunt illum, 19 condemnan-
tes insuper centum siclis argenti, quos dabit patri
puellæ: quoniam diffamavit nomen pessimum super
virginem Israel: habebitque eam uxorem, et non
poterit dimittere eam omnibus diebus vitæ suæ.
20 Quod si verum est quod obiicit, et non est in
puella inventa virginitas: 21 eiicient eam extra fo-
res domus patris sui, et lapidibus obruent viri ci-
vitatis illius, et morietur: quoniam fecit nefas in
Israel, ut fornicaretur in domo patris sui: et aufe-
res malum de medio tui.

de adulterio

22 Si dormierit vir cum uxore alterius, uterque
morietur, id est, adulter et adultera: et auferes
malum de Israel.

---

(12) Nm 15, 38. — (22) Lv 20, 10.

de stupro desponsatæ

23 Si puellam virginem desponderit vir, et inve-
nerit eam aliquis in civitate, et concubuerit cum
ea, 24 educes utrumque ad portam civitatis illius,
et lapidibus obruentur: puella, quia non clamavit,
cum esset in civitate: vir, quia humiliavit uxorem
proximi sui; et auferes malum de medio tui. 25 Sin
autem in agro repererit vir puellam, quæ despon-
sata est, et apprehendens concubuerit cum ea, ipse
morietur solus: 26 puella nihil patietur, nec est
rea mortis: quoniam sicut latro consurgit contra
fratrem suum, et occidit animam eius, ita et pu-
ella perpessa est. 27 Sola erat in agro: clamavit,
et nullus affuit qui liberaret eam.

et non desponsatæ

28 Si invenerit vir puellam virginem, quæ non
habet sponsum, et apprehendens concubuerit cum
illa, et res ad iudicium venerit: 29 dabit qui dor-
mivit cum ea, patri puellæ quinquaginta siclos ar-
genti, et habebit eam uxorem, quia humiliavit il-
lam: non poterit dimittere eam cunctis diebus vi-
tæ suæ.

de uxore patris

30 Non accipiet homo uxorem patris sui, nec
revelabit operimentum eius.

de arcendis et admittendis

23 1 Non intrabit eunuchus attritis vel amputa-
tis testiculis et abscisso veretro, ecclesiam
Domini. 2 Non ingredietur mamzer, hoc est, de
scorto natus, in ecclesiam Domini, usque ad deci-
mam generationem. 3 Ammonites et Moabites et-
iam post decimam generationem non intrabunt ec-
clesiam Domini, in æternum: 4 quia noluerunt vo-
bis occurrere cum pane et aqua in via quando
egressi estis de Ægypto: et quia conduxerunt con-
tra te Balaam filium Beor de Mesopotamia Syriæ,
ut malediceret tibi: 5 et noluit Dominus Deus tuus
audire Balaam, vertitque maledictionem eius in be-
nedictionem tuam, eo quod diligeret te. 6 Non fa-
cies cum eis pacem, nec quæras eis bona cunctis
diebus vitæ tuæ in sempiternum. 7 Non abomina-
beris Idumæum, quia frater tuus est: nec Ægyp-

(28) Ex 22, 16. — (3) Nm 22, 5; Neh 13, 1.

tium, quia advena fuisti in terra eius. 8 Qui nati
fuerint ex eis, tertia generatione intrabunt in ec-
clesiam Domini.

9 Quando egressus fueris adversus hostes tuos — de munditia castrorum
in pugnam, custodies te ab omni re mala. 10 Si
fuerit inter vos homo, qui nocturno pollutus sit
somnio, egredietur extra castra, 11 et non rever-
tetur, priusquam ad vesperam lavetur aqua: et
post solis occasum regredietur in castra. 12 Ha-
bebis locum extra castra, ad quem egrediaris ad
requisita naturæ, 13 gerens paxillum in baltĕo;
cumque sederis, fodies per circuitum, et egesta
humo operies 14 quo relevatus es (Dominus enim
Deus tuus ambulat in medio castrorum, ut eruat
te, et tradat tibi inimicos tuos) et sint castra tua
sancta, et nihil in eis appareat fœditatis ne dere-
linquat te.

15 Non trades servum Domino suo, qui ad te — de servo fugitivo
confugerit. 16 Habitabit tecum in loco, qui ei pla-
cuerit, et in una urbium tuarum requiescet: ne con-
tristes eum.

17 Non erit meretrix de filiabus Israel, nec scor- — de scortis
tator de filiis Israel. 18 Non offeres mercedem pro-
stibuli, nec pretium canis in domo Domini Dei
tui, quidquid illud est quod voveris: quia abomi-
natio est utrumque apud Dominum Deum tuum.

19 Non fænerabis fratri tuo ad usuram pecuni- — de usura
am, nec fruges, nec quamlibet aliam rem: 20 sed
alieno. Fratri autem tuo absque usura id, quo
indiget, commodabis: ut benedicat tibi Dominus
Deus tuus in omni opere tuo in Terra, ad quam
ingredieris possidendam.

21 Cum votum voveris Domino Deo tuo, non — de votis
tardabis reddere: quia requiret illud Dominus Deus
tuus; et si moratus fueris, reputabitur tibi in pec-
catum. 22 Si nolueris polliceri, absque peccato eris.
23 Quod autem semel egressum est de labiis tuis,
observabis, et facies sicut promisisti Domino Deo
tuo, et propria voluntate et ore tuo locutus es.

24 Ingressus vineam proximi tui, comede uvas — de fame sedanda
quantum tibi placuerit: foras autem ne efferas te-

cum. 25 Si intraveris in segetem amici tui, franges
spicas, et manu conteres: falce autem non metes.

de uxore dimissa

24 1 Si acceperit homo uxorem, et habuerit eam,
et non invenerit gratiam ante oculos eius
propter aliquam fœditatem: scribet libellum repudii,
et dabit in manu illius, et dimittet eam de domo
sua. 2 Cumque egressa alterum maritum duxerit,
3 et ille quoque oderit eam, dederitque ei libellum
repudii, et dimiserit de domo sua, vel certe mor-
tuus fuerit: 4 non poterit prior maritus recipere
eam in uxorem: quia polluta est, et abominabilis
facta est coram Domino: ne peccare facias Terram
tuam, quam Dominus Deus tuus tradiderit tibi
possidendam.

de novo marito

5 Cum acceperit homo nuper uxorem, non pro-
cedet ad bellum, nec ei quippiam necessitatis in-
iungetur publicæ, sed vacabit absque culpa domi
suæ, ut uno anno lætetur cum uxore sua.

de mola

6 Non accipies loco pignoris inferiorem, et supe-
riorem molam: quia animam suam opposuit tibi.

de venaliciario

7 Si deprehensus fuerit homo sollicitans fratrem
suum de filiis Israel, et vendito eo acceperit pre-
tium, interficietur, et auferes malum de medio tui.

de lepra

8 Observa diligenter ne incurras plagam lepræ,
sed facies quæcumque docuerint te sacerdotes Le-
vitici generis iuxta id, quod præcepi eis, et imple
sollicite. 9 Mementote quæ fecerit Dominus Deus
vester Mariæ in via cum egrederemini de Ægypto.

de pignore

10 Cum repetes a proximo tuo rem aliquam,
quam debet tibi, non ingredieris domum eius ut
pignus auferas: 11 sed stabis foris, et ille tibi pro-
feret quod habuerit. 12 sin autem pauper est, non
pernoctabit apud te pignus, 13 sed statim reddes
ei ante solis occasum: ut dormiens in vestimento
suo, benedicat tibi, et habeas iustitiam coram Do-
mino Deo tuo.

de mercede pauperis

14 Non negabis mercedem indigentis, et pauperis
fratris tui, sive advenæ, qui tecum moratur in terra,

---

(1) Mt 5, 31; 19, 7; Mc 10, 4. — (9) Nm 12, 10. —
(14) Lv 19, 13; Tob 4, 15.

et intra portas tuas est: 15 sed eadem die reddes ei
pretium laboris sui ante solis occasum, quia pauper
est, et ex eo sustentat animam suam: ne clamet
contra te ad Dominum, et reputetur tibi in peccatum.

de occidendis

16 Non occidentur patres pro filiis, nec filii pro
patribus, sed unusquisque pro peccato suo morietur.

de advena, pupillo, vidua

17 Non pervertes iudicium advenæ et pupilli, nec
auferes pignoris loco viduæ vestimentum. 18 Me-
mento quod servieris in Ægypto, et eruerit te Do-
minus Deus tuus inde. Idcirco præcipio tibi ut
facias hanc rem.

de spicilegio et racematione

19 Quando messueris segetem in agro tuo, et
oblitus manipulum reliqueris, non reverteris ut tol-
las illum: sed advenam, et pupillum, et viduam
auferre patieris, ut benedicat tibi Dominus Deus
tuus in omni opere manuum tuarum. 20 Si fruges
collegeris olivarum, quidquid remanserit in arbori-
bus, non reverteris ut colligas: sed relinques ad-
venæ, pupillo, ac viduæ. 21 Si vindemiaveris vi-
neam tuam, non colliges remanentes racemos, sed
cedent in usus advenæ, pupilli, ac viduæ. 22 Me-
mento quod et tu servieris in Ægypto, et idcirco
præcipio tibi ut facias hanc rem.

de flagellatione

25 1 Si fuerit causa inter aliquos, et interpella-
verint iudices: quem iustum esse perspexe-
rint, illi iustitiæ palmam dabunt: quem impium,
condemnabunt impietatis. 2 Sin autem eum, qui
peccavit, dignum viderint plagis: prosternent, et
coram se facient verberari. Pro mensura peccati
erit et plagarum modus: 3 ita dumtaxat, ut qua-
dragenarium numerum non excedant: ne fœde la-
ceratus ante oculos tuos abeat frater tuus.

de bove triturante

4 Non ligabis os bovis terentis in area fruges
tuas.

de matrimonio leviratus

5 Quando habitaverint fratres simul, et unus ex
eis absque liberis mortuus fuerit, uxor defuncti
non nubet alteri: sed accipiet eam frater eius, et

---

(16) 2 Rg 14, 6; 2 Par 25, 4; Ez 18, 20. — (3) 2 Cor 11, 24. — (4) 1 Cor 9, 9; 1 Tim 5, 18. — (5) Mt 22, 24; Mc 12, 19; Lc 20, 28.

suscitabit semen fratris sui: 6 et primogenitum ex
ea filium nomine illius appellabit, ut non deleatur
nomen eius ex Israel. 7 Sin autem noluerit acci-
pere uxorem fratris sui, quæ ei lege debetur, per-
get mulier ad portam civitatis, et interpellabit ma-
iores natu, dicetque: Non vult frater viri mei sus-
citare nomen fratris sui in Israel: nec me in con-
iugem sumere. 8 Statimque accersiri eum facient,
et interrogabunt. Si responderit: Nolo eam uxo-
rem accipere: 9 accedet mulier ad eum coram se-
nioribus, et tollet calceamentum de pede eius, spu-
etque in faciem illius, et dicet: Sic fiet homini, qui
non ædificat domum fratris sui. 10 Et vocabitur
nomen illius in Israel, Domus discalceati.

de apprehensione verendorum

11 Si habuerint inter se iurgium viri duo, et unus
contra alterum rixari cœperit, volensque uxor al-
terius eruere virum suum de manu fortioris, mi-
seritque manum, et apprehenderit verenda eius:
12 abscides manum illius, nec flecteris super eam
ulla misericordia.

de pondere et modio

13 Non habebis in sacculo diversa pondera, maius
et minus: 14 nec erit in domo tua modius maior
et minor. 15 pondus habebis iustum et verum, et
modius æqualis et verus erit tibi: ut multo vivas
tempore super Terram, quam Dominus Deus tuus
dederit tibi. 16 Abominatur enim Dominus tuus
eum, qui facit hæc, et aversatur omnem iniustitiam.

de Amalec delendo

17 Memento quæ fecerit tibi Amalec in via quando
egrediebaris ex Ægypto: 18 quomodo occurrerit
tibi: et extremos agminis tui, qui lassi residebant,
ceciderit, quando tu eras fame et labore confectus,
et non timuerit Deum. 19 Cum ergo Dominus
Deus tuus dederit tibi requiem, et subiecerit cunc-
tas per circuitum nationes in Terra, quam tibi pol-
licitus est: delebis nomen eius sub cælo. Cave ne
obliviscaris.

de oblatione primitiarum

26 1 Cumque intraveris Terram, quam Dominus
Deus tuus tibi daturus est possidendam, et
obtinueris eam, atque habitaveris in ea: 2 tolles

(7) Rt 4, 7. — (17) Ex 17, 8.

de cunctis frugibus tuis primitias, et pones in car-
tallo, pergesque ad locum, quem Dominus Deus
tuus elegerit, ut ibi invocetur nomen eius: 3 acce-
desque ad sacerdotem, qui fuerit in diebus illis, et
dices ad eum: Profiteor hodie coram Domino Deo
tuo, quod ingressus sum in Terram, pro qua iura-
vit patribus nostris, ut daret eam nobis. 4 Susci-
piensque sacerdos cartallum de manu tua, ponet
ante altare Domini Dei tui: 5 et loqueris in con-
spectu Domini Dei tui: Syrus persequebatur patrem
meum, qui descendit in Ægyptum, et ibi peregri-
natus est in paucissimo numero: crevitque in gen-
tem magnam ac robustam et infinitæ multitudinis.
6 Afflixeruntque nos Ægyptii, et persecuti sunt im-
ponentes onera gravissima: 7 et clamavimus ad
Dominum Deum patrum nostrorum: qui exaudivit
nos, et respexit humilitatem nostram, et laborem,
atque angustiam: 8 et eduxit nos de Ægypto in
manu forti, et brachio extento, in ingenti pavore,
in signis atque portentis: 9 et introduxit ad locum
istum, et tradidit nobis Terram lacte et melle ma-
nantem. 10 Et idcirco nunc offero primitias fru-
gum Terræ, quam Dominus dedit mihi. Et dimit-
tes eas in conspectu Domini Dei tui, et adorato
Domino Deo tuo. 11 Et epulaberis in omnibus bo-
nis, quæ Dominus Deus tuus dederit tibi, et domui
tuæ, tu et Levites, et advena qui tecum est.
12 Quando compleveris decimam cunctarum fru- atque de-
gum tuarum, anno decimarum tertio dabis Levitæ, cimarum
et advenæ, et pupillo et viduæ, ut comedant intra
portas tuas, et saturentur: 13 loquerisque in con-
spectu Domini Dei tui: Abstuli quod sanctificatum
est de domo mea, et dedi illud Levitæ et advenæ,
et pupillo ac viduæ, sicut iussisti mihi: non præ-
terivi mandata tua, nec sum oblitus imperii tui.
14 Non comedi ex eis in luctu meo, nec separavi
ea in qualibet immunditia, nec expendi ex his quid-
quam in re funebri. Obedivi voci Domini Dei
mei, et feci omnia sicut præcepisti mihi. 15 Re-

---

(13) Sup 14, 29. — (15) Is 63, 15; Bar 2, 16.

spice de sanctuario tuo, et de excelso cælorum
habitaculo, et benedic populo tuo Israel, et Terræ,
quam dedisti nobis, sicut iurasti patribus nostris,
terræ lacte et melle mananti.

conclusio

16 Hodie Dominus Deus tuus præcepit tibi ut
facias mandata hæc atque iudicia: et custodias et
impleas ex toto corde tuo, et ex tota anima tua.
17 Dominum elegisti hodie, ut sit tibi Deus, et
ambules in viis eius, et custodias ceremonias illius,
et mandata atque iudicia, et obœdias eius imperio;
18 et Dominus elegit te hodie ut sis ei populus pe-
culiaris, sicut locutus est tibi, et custodias omnia
præcepta illius: 19 et faciat te excelsiorem cunc-
tis gentibus quas creavit, in laudem, et nomen, et
gloriam suam: ut sis populus sanctus Domini Dei
tui, sicut locutus est.

III. Inculcatio præceptorum omnium, 27, 1—30, 20

1. Erectione lapidum inscriptorum, 27, 1—8

In Hebal lex lapidibus inscribatur

27 1 Præcepit autem Moyses et seniores Israel,
populo dicentes: Custodite omne mandatum
quod præcipio vobis hodie. 2 Cumque transieritis
Iordanem in Terram, quam Dominus Deus tuus
dabit tibi, eriges ingentes lapides, et calce levigabis
eos, 3 ut possis in eis scribere omnia verba legis
huius, Iordane transmisso: ut introeas Terram,
quam Dominus Deus tuus dabit tibi, terram lacte
et melle manantem, sicut iuravit patribus tuis.
4 Quando ergo transieritis Iordanem, erigite lapi-
des, quos ego hodie præcipio vobis in monte He-
bal, et levigabis eos calce: 5 et ædificabis ibi altare
Domino Deo tuo de lapidibus, quos ferrum non
tetigit, 6 et de saxis informibus et impolitis: et
offeres super eo holocausta Domino Deo tuo, 7 et
immolabis hostias pacificas, comedesque ibi, et epu-
laberis coram Domino Deo tuo. 8 Et scribes super
lapides omnia verba legis huius plane et lucide.

(18) Sup 7, 6. — (5) Ex 20, 25; Ios 8, 31.

2. Benedictionibus et maledictionibus populi, 27, 9—26

Mandantur

9 Dixeruntque Moyses et sacerdotes Levitici ge-
neris ad omnem Israelem: Attende, et audi Israel:
Hodie factus es populus Domini Dei tui: 10 audies
vocem eius, et facies mandata atque iustitias, quas
ego præcipio tibi.

benedictiones et maledictiones tribuum

11 Præcepitque Moyses populo in die illo, di-
cens: 12 Hi stabunt ad benedicendum populo super
montem Garizim, Iordane transmisso: Simeon, Le-
vi, Iudas, Issachar, Ioseph, et Beniamin. 13 Et e
regione isti stabunt ad maledicendum in monte
Hebal: Ruben, Gad, et Aser, et Zabulon, Dan et
Nephthali.

maledictiones Levitarum ac populi

14 Et pronuntiabunt Levitæ, dicentque ad omnes
viros Israel excelsa voce: 15 Maledictus homo, qui
facit sculptile et conflatile, abominationem Domini,
opus manuum artificum, ponetque illud in abscon-
dito; et respondebit omnis populus, et dicet: Amen.
16 Maledictus qui non honorat patrem suum, et
matrem; et dicet omnis populus: Amen. 17 Male-
dictus qui transfert terminos proximi sui; et dicet
omnis populus: Amen. 18 Maledictus qui errare
facit cæcum in itinere; et dicet omnis populus:
Amen. 19 Maledictus qui pervertit iudicium adve-
næ, pupilli et viduæ; et dicet omnis populus: Amen.
20 Maledictus qui dormit cum uxore patris sui, et
revelat operimentum lectuli eius; et dicet omnis
populus: Amen. 21 Maledictus qui dormit cum
omni iumento; et dicet omnis populus: Amen. 22 Ma-
ledictus qui dormit cum sorore sua, filia patris sui,
vel matris suæ; et dicet omnis populus: Amen.
23 Maledictus qui dormit cum socru sua; et dicet
omnis populus: Amen. 24 Maledictus qui clam
percusserit proximum suum; et dicet omnis popu-
lus: Amen. 25 Maledictus qui accipit munera, ut
percutiat animam sanguinis innocentis; et dicet om-
nis populus: Amen. 26 Maledictus qui non perma-

---

(14) Dn 9, 11.

net in sermonibus legis huius, nec eos opere perficit, et dicet omnis populus: Amen.

3. Promissionibus et minationibus Moysis, 28, 1—68

Promissiones

28 1 Si autem audieris vocem Domini Dei tui,
ut facias atque custodias omnia mandata
eius, quæ ego præcipio tibi hodie, faciet te Dominus
Deus tuus excelsiorem cunctis gentibus, quæ
versantur in terra. 2 Venientque super te univer-
sæ benedictiones istæ, et apprehendent te: si ta-
men præcepta eius audieris. 3 Benedictus tu in
civitate, et benedictus in agro. 4 Benedictus fruc-
tus ventris tui, et fructus terræ tuæ, fructusque
iumentorum tuorum, greges armentorum tuorum,
et caulæ ovium tuarum. 5 Benedicta horrea tua,
et benedictæ reliquiæ tuæ. 6 Benedictus eris tu
ingrediens et egrediens. 7 Dabit Dominus inimicos
tuos, qui consurgunt adversum te, corruentes in
conspectu tuo: per unam viam venient contra te,
et per septem fugient a facie tua. 8 Emittet Do-
minus benedictionem super cellaria tua, et super
omnia opera manuum tuarum: benedicetque tibi
in terra, quam acceperis. 9 Suscitabit te Dominus
sibi in populum sanctum, sicut iuravit tibi: si cu-
stodieris mandata Domini Dei tui, et ambulaveris
in viis eius. 10 Videbuntque omnes terrarum po-
puli quod nomen Domini invocatum sit super te,
et timebunt te. 11 Abundare te faciet Dominus
omnibus bonis, fructu uteri tui, et fructu iumen-
torum tuorum, fructu terræ tuæ, quam iuravit Do-
minus patribus tuis ut daret tibi. 12 Aperiet Do-
minus thesaurum suum optimum, cælum, ut tri-
buat pluviam terræ tuæ in tempore suo: benedicet-
que cunctis operibus manuum tuarum. Et fænera-
bis gentibus multis, et ipse a nullo fænus accipies.
13 Constituet te Dominus in caput, et non in cau-
dam: et eris semper supra, et non subter: si tamen
audieris mandata Domini Dei tui quæ ego præcipio
tibi hodie, et custodieris et feceris, 14 ac non decli-
naveris ab eis nec ad dexteram, nec ad sinistram,
nec secutus fueris deos alienos, neque colueris eos.

minationes priores

15 Quod si audire nolueris vocem Domini Dei
tui, ut custodias, et facias omnia mandata eius et
ceremonias, quas ego præcipio tibi hodie, venient
super te omnes maledictiones istæ, et apprehen-
dent te. 16 Maledictus eris in civitate, maledictus
in agro. 17 Maledictum horreum tuum, et male-
dictæ reliquiæ tuæ. 18 Maledictus fructus ventris
tui, et fructus terræ tuæ, armenta boum tuorum,
et greges ovium tuarum. 19 Maledictus eris ingre-
diens, et maledictus egrediens. 20 Mittet Dominus
super te famem et esuriem, et increpationem in
omnia opera tua, quæ tu facies: donec conterat
te, et perdat velociter, propter adinventiones tuas
pessimas in quibus reliquisti me. 21 Adiungat tibi
Dominus pestilentiam, donec consumat te de terra,
ad quam ingredieris possidendam. 22 Percutiat te
Dominus egestate, febri et frigore, ardore et æstu,
et aere corrupto ac rubigine, et persequatur donec
pereas. 23 Sit cælum, quod supra te est, æneum:
et terra, quam calcas, ferrea. 24 Det Dominus im-
brem terræ tuæ pulverem, et de cælo descendat
super te cinis, donec conteraris. 25 Tradat te Do-
minus corruentem ante hostes tuos; per unam
viam egrediaris contra eos, et per septem fugias,
et dispergaris per omnia regna terræ. 26 Sitque
cadaver tuum in escam cunctis volatilibus cæli, et
bestiis terræ, et non sit qui abigat. 27 Percutiat
te Dominus ulcere Ægypti, et partem corporis, per
quam stercora egeruntur, scabie quoque et pruri-
gine: ita ut curari nequeas. 28 Percutiat te Do-
minus amentia et cæcitate ac furore mentis, 29 et
palpes in meridie sicut palpare solet cæcus in te-
nebris, et non dirigas vias tuas. Omnique tempore
calumniam sustineas, et opprimaris violentia, nec
habeas qui liberet te. 30 Uxorem accipias, et alius
dormiat cum ea. Domum ædifices, et non habites
in ea. Plantes vineam, et non vindemies eam.
31 Bos tuus immoletur coram te, et non comedas
ex eo. Asinus tuus rapiatur in conspectu tuo, et

(15) Lv 26, 14; Lam 2, 17; Bar 1, 20; Mal 2, 2.

non reddatur tibi. Oves tuæ dentur inimicis tuis,
et non sit qui te adiuvet. 32 Filii tui et filiæ tuæ
tradantur alteri populo, videntibus oculis tuis, et
deficientibus ad conspectum eorum tota die, et non
sit fortitudo in manu tua. 33 Fructus terræ tuæ,
et omnes labores tuos comedat populus, quem
ignoras: et sis semper calumniam sustinens, et
oppressus cunctis diebus, 34 et stupens ad terro-
rem eorum quæ videbunt oculi tui. 35 Percutiat
te Dominus ulcere pessimo in genibus et in suris,
sanarique non possis a planta pedis usque ad ver-
ticem tuum. 36 Ducet te Dominus, et regem tuum,
quem constitueris super te, in gentem, quam igno-
ras tu et patres tui: et servies ibi diis alienis,
ligno et lapidi. 37 Et eris perditus in proverbium
ac fabulam omnibus populis, ad quos te introdu-
xerit Dominus. 38 Sementem multam iacies in ter-
ram, et modicum congregabis: quia locustæ devo-
rabunt omnia. 39 Vineam plantabis, et fodies: et
vinum non bibes, nec colliges ex ea quippiam:
quoniam vastabitur vermibus. 40 Olivas habebis
in omnibus terminis tuis, et non ungeris oleo: quia
defluent, et peribunt. 41 Filios generabis et filias,
et non frueris eis: quoniam ducentur in captivi-
tatem. 42 Omnes arbores tuas et fruges terræ tuæ
rubigo consumet. 43 Advena, qui tecum versatur
in terra, ascendet super te, eritque sublimior: tu
autem descendes, et eris inferior. 44 Ipse fænera-
bit tibi, et tu non fænerabis ei. Ipse erit in caput,
et tu eris in caudam. 45 Et venient super te om-
nes maledictiones istæ, et persequentes apprehen-
dent te, donec intereas: quia non audisti vocem
Domini Dei tui, nec servasti mandata eius et cere-
monias, quas præcepit tibi. 46 Et erunt in te signa
atque prodigia, et in semine tuo usque in sempi-
ternum:

minationes alteræ

47 eo quod non servieris Domino Deo tuo in
gaudio, cordisque lætitia, propter rerum omnium
abundantiam: 48 servies inimico tuo, quem im-

(38) Mch 6, 15; Agg 1, 6.

mittet tibi Dominus, in fame, et siti, et nuditate,
et omni penuria: et ponet iugum ferreum super
cervicem tuam, donec te conterat. 49 Adducet Do-
minus super te gentem de longinquo, et de extre-
mis terræ finibus in similitudinem aquilæ volantis
cum impetu: cuius linguam intelligere non possis:
50 gentem procacissimam, quæ non deferat seni,
nec misereatur parvuli, 51 et devoret fructum iu-
mentorum tuorum, ac fruges Terræ tuæ: donec
intereas, et non relinquat tibi triticum, vinum, et
oleum, armenta boum, et greges ovium: donec te
disperdat, 52 et conterat in cunctis urbibus tuis,
et destruantur muri tui firmi atque sublimes, in
quibus habebas fiduciam in omni Terra tua. Ob-
sideberis intra portas tuas in omni Terra tua, quam
dabit tibi Dominus Deus tuus: 53 et comedes fruc-
tum uteri tui, et carnes filiorum tuorum et filia-
rum tuarum, quas dederit tibi Dominus Deus tuus,
in angustia et vastitate qua opprimet te hostis
tuus. 54 Homo delicatus in te, et luxuriosus valde,
invidebit fratri suo, et uxori, quæ cubat in sinu
suo, 55 ne det eis de carnibus filiorum suorum,
quas comedet: eo quod nihil aliud habeat in obsi-
dione et penuria, qua vastaverint te inimici tui
intra omnes portas tuas. 56 Tenera mulier et deli-
cata, quæ super terram ingredi non valebat, nec
pedis vestigium figere propter mollitiem et teneri-
tudinem nimiam, invidebit viro suo, qui cubat in
sinu eius, super filii et filiæ carnibus, 57 et illuvie
secundarum, quæ egrediuntur de medio feminum
eius, et super liberis qui eadem hora nati sunt;
comedent enim eos clam propter rerum omnium
penuriam in obsidione et vastitate, qua opprimet
te inimicus tuus intra portas tuas. 58 Nisi custo-
dieris, et feceris omnia verba legis huius, quæ
scripta sunt in hoc volumine, et timueris nomen
eius gloriosum et terribile, hoc est, Dominum De-
um tuum: 59 augebit Dominus plagas tuas, et
plagas seminis tui, plagas magnas et perseveran-

---

(53) Lam 4, 10; Bar 2, 2.

tes, infirmitates pessimas et perpetuas. 60 Et con-
vertet in te omnes afflictiones Ægypti, quas timui-
sti, et adhærebunt tibi: 61 Insuper et universos
languores, et plagas, quæ non sunt scriptæ in vo-
lumine legis huius, inducet Dominus super te, do-
nec te conterat: 62 et remanebitis pauci numero,
qui prius eratis sicut astra cæli præ multitudine,
quoniam non audisti vocem Domini Dei tui. 63 Et
sicut ante lætatus est Dominus super vos, bene
vobis faciens, vosque multiplicans: sic lætabitur
disperdens vos atque subvertens, ut auferamini de
Terra, ad quam ingredieris possidendam. 64 Di-
sperget te Dominus in omnes populos a summitate
terræ usque ad terminos eius: et servies ibi diis
alienis, quos et tu ignoras et patres tui, lignis et
lapidibus. 65 In gentibus quoque illis non quiesces,
neque erit requies vestigio pedis tui. Dabit enim
tibi Dominus ibi cor pavidum, et deficientes ocu-
los, et animam consumptam mærore: 66 Et erit
vita tua quasi pendens ante te. Timebis nocte et
die, et non credes vitæ tuæ. 67 Mane dices: Quis
mihi det vesperum? et vespere: Quis mihi det
mane? propter cordis tui formidinem, qua terre-
beris, et propter ea, quæ tuis videbis oculis. 68 Re-
ducet te Dominus classibus in Ægyptum per viam,
de qua dixit tibi ut eam amplius non videres. Ibi
venderis inimicis tuis in servos et ancillas, et
non erit qui emat.

4. Renovatione fœderis prioris, 29, 1—30, 20

Inscriptio

29 1 Hæc sunt verba fœderis quod præcepit
Dominus Moysi ut feriret cum filiis Israel
in Terra Moab: præter illud fœdus, quod cum eis
pepigit in Horeb.

enumeratio beneficiorum Dei

2 Vocavitque Moyses omnem Israel, et dixit ad
eos: Vos vidistis universa, quæ fecit Dominus co-
ram vobis in Terra Ægypti Pharaoni, et omnibus
servis eius, universæque terræ illius, 3 tentationes
magnas, quas viderunt oculi tui, signa illa, porten-

(2) Ex 19, 4.

taque ingentia, 4 et non dedit vobis Dominus cor
intelligens, et oculos videntes, et aures quæ possunt
audire, usque in præsentem diem. 5 Adduxit vos
quadraginta annis per desertum: non sunt attrita
vestimenta vestra, nec calceamenta pedum vestro-
rum vetustate consumpta sunt. 6 Panem non com-
edistis, vinum et siceram non bibistis: ut sciretis
quia ego sum Dominus Deus vester. 7 Et venistis
ad hunc locum: egressusque est Sehon rex Hese-
bon, et Og rex Basan, occurrentes nobis ad pu-
gnam. Et percussimus eos, 8 et tulimus terram
eorum, ac tradidimus possidendam Ruben et Gad,
et dimidiæ tribui Manasse.

admonitio ad pactum servandum

9 Custodite ergo verba pacti huius, et implete
ea: ut intelligatis universa quæ facitis. 10 Vos
statis hodie cuncti coram Domino Deo vestro, prin-
cipes vestri, et tribus, ac maiores natu, atque doc-
tores, omnis populus Israel, 11 liberi et uxores
vestræ, et advena qui tecum moratur in castris,
exceptis lignorum cæsoribus, et his, qui compor-
tant aquas: 12 ut transeas in fœdere Domini Dei
tui, et in iureiurando quod hodie Dominus Deus
tuus percutit tecum: 13 ut suscitet te sibi in po-
pulum, et ipse sit Deus tuus sicut locutus est tibi,
et sicut iuravit patribus tuis, Abraham, Isaac, et
Iacob. 14 Nec vobis solis ego hoc fœdus ferio, et
hæc iuramenta confirmo, 15 sed cunctis præsenti-
bus et absentibus.

in fœdifragos minæ iactantur

16 Vos enim nostis quo modo habitaverimus in
Terra Ægypti, et quo modo transierimus per me-
dium nationum, quas transeuntes 17 vidistis ab-
ominationes et sordes, id est, idola eorum, lignum
et lapidem, argentum et aurum, quæ colebant. 18 Ne
forte sit inter vos vir aut mulier, familia aut tri-
bus, cuius cor aversum est hodie a Domino Deo
nostro: ut vadat et serviat diis illarum gentium:
et sit inter vos radix germinans fel et amaritudi-
nem. 19 Cumque audierit verba iuramenti huius,
benedicat sibi in corde suo, dicens: Pax erit mihi,

---

(5) Sup 8, 2. — (7) Sup 3, 1.

et ambulabo in pravitate cordis mei: et absumat
ebria sitientem, 20 et Dominus non ignoscat ei:
sed tunc quammaxime furor eius fumet, et zelus
contra hominem illum, et sedeant super eum omnia
maledicta, quæ scripta sunt in hoc volumine: et
deleat Dominus nomen eius sub cælo, 21 et con-
sumat eum in perditionem ex omnibus tribubus
Israel, iuxta maledictiones, quæ in Libro legis huius
ac fœderis continentur. 22 Dicetque sequens gene-
ratio, et filii qui nascentur deinceps, et peregrini,
qui de longe venerint, videntes plagas Terræ illius,
et infirmitates, quibus eam afflixerit Dominus, 23 sul-
phure, et salis ardore comburens, ita ut ultra non
seratur, nec virens quippiam germinet, in exem-
plum subversionis Sodomæ et Gomorrhæ, Adamæ
et Seboim, quas subvertit Dominus in ira et furore
suo. 24 Et dicent omnes gentes: Quare sic fecit
Dominus Terræ huic? quæ est hæc ira furoris
eius immensa? 25 Et respondebunt: Quia dere-
liquerunt pactum Domini, quod pepigit cum patri-
bus eorum, quando eduxit eos de Terra Ægypti:
26 et servierunt diis alienis, et adoraverunt eos,
quos nesciebant, et quibus non fuerant attributi:
27 idcirco iratus est furor Domini contra Terram
istam, ut induceret super eam omnia maledicta,
quæ in hoc volumine scripta sunt: 28 et eiecit eos
de terra sua in ira et in furore, et in indignatione
maxima, proiecitque in terram alienam, sicut hodie
comprobatur. 29 Abscondita, Domino Deo nostro:
quæ manifesta sunt, nobis et filiis nostris usque
in sempiternum, ut faciamus universa verba legis
huius.

pœnitentibus misericordia promittitur

30 1 Cum ergo venerint super te omnes ser-
mones isti, benedictio, sive maledictio, quam
proposui in conspectu tuo: et ductus pænitudine
cordis tui in universis gentibus, in quas disperse-
rit te Dominus Deus tuus, 2 et reversus fueris
ad eum, et obœdieris eius imperiis, sicut ego hodie

(23) Gn 19, 24. — (24) 1 Rg 9, 8; Ir 22, 8.

præcipio tibi, cum filiis tuis, in toto corde tuo, et
in tota anima tua: 3 reducet Dominus Deus tuus
captivitatem tuam, ac miserebitur tui, et rursum
congregabit te de cunctis populis, in quos te ante
dispersit. 4 Si ad cardines cæli fueris dissipatus,
inde te retrahet Dominus Deus tuus, 5 et assu-
met, atque introducet in Terram, quam possede-
runt patres tui, et obtinebis eam: et benedicens
tibi, maioris numeri te esse faciet quam fuerunt
patres tui. 6 Circumcidet Dominus Deus tuus cor
tuum, et cor seminis tui: ut diligas Dominum De-
um tuum in toto corde tuo, et in tota anima tua,
ut possis vivere. 7 Omnes autem maledictiones
has convertet super inimicos tuos, et eos, qui
oderunt te et persequuntur. 8 Tu autem reverte-
ris, et audies vocem Domini Dei tui: faciesque
universa mandata quæ ego præcipio tibi hodie:
9 et abundare te faciet Dominus Deus tuus in cunc-
tis operibus manuum tuarum, in sobole uteri tui,
et in fructu iumentorum tuorum, in ubertate terræ
tuæ, et in rerum omnium largitate. Revertetur
enim Dominus, ut gaudeat super te in omnibus
bonis, sicut gavisus est in patribus tuis: 10 si
tamen audieris vocem Domini Dei tui, et custo-
dieris præcepta eius et ceremonias, quæ in hac
lege conscripta sunt: et revertaris ad Dominum
Deum tuum in toto corde tuo, et in tota anima tua.

11 Mandatum hoc, quod ego præcipio tibi hodie, mandata
non supra te est, neque procul positum, 12 nec possunt
in cælo situm, ut possis dicere: Quis nostrum va-
let ad cælum ascendere, ut deferat illud ad nos,
et audiamus atque opere compleamus? 13 Neque
trans mare positum: ut causeris, et dicas: Quis
ex nobis poterit transfretare mare, et illud ad nos
usque deferre: ut possimus audire, et facere quod
præceptum est? 14 Sed iuxta te est sermo valde,
in ore tuo, et in corde tuo, ut facias illum.

15 Considera quod hodie proposuerim in con- ac debent
spectu tuo vitam et bonum, et econtrario mortem custodiri

(5) 2 Mcc 1, 29. — (12) Rom 10, 6.

et malum: 16 ut diligas Dominum Deum tuum,
et ambules in viis eius, et custodias mandata illius
ac ceremonias atque iudicia: et vivas, atque mul-
tiplicet te, benedicatque tibi in Terra, ad quam
ingredieris possidendam. 17 Si autem aversum fue-
rit cor tuum, et audire nolueris, atque errore de-
ceptus adoraveris deos alienos, et servieris eis:
18 prædico tibi hodie quod pereas, et parvo tem-
pore moreris in Terra, ad quam, Iordane trans-
misso, ingredieris possidendam. 19 Testes invoco
hodie cælum et terram, quod proposuerim vobis
vitam et mortem, benedictionem et maledictionem.
Elige ergo vitam, ut et tu vivas, et semen tuum:
20 et diligas Dominum Deum tuum, atque obœdias
voci eius, et illi adhæreas (ipse est enim vita tua,
et longitudo dierum tuorum) ut habites in Terra,
pro qua iuravit Dominus patribus tuis, Abraham,
Isaac, et Iacob, ut daret eam illis.

PARS TERTIA

Conclusio historica Deuteronomii, 31, 1—34, 12

I. Decreta novissima Moysis, 31, 1—32, 47

1. De successore suo, 31, 1—8

Iosue dux constituitur

31 1 Abiit itaque Moyses, et locutus est omnia
verba hæc ad universum Israel, 2 et dixit
ad eos: Centum viginti annorum sum hodie, non
possum ultra egredi, et ingredi, præsertim cum
et Dominus dixerit mihi: Non transibis Iordanem
istum. 3 Dominus ergo Deus tuus transibit ante
te: ipse delebit omnes gentes has in conspectu tuo,
et possidebis eas: et Iosue iste transibit ante te,
sicut locutus est Dominus. 4 Facietque Dominus
eis sicut fecit Sehon et Og regibus Amorrhæo-
rum, et terræ eorum, delebitque eos. 5 Cum ergo

(2) Nm 27, 13; Sup 3, 27. — (4) Nm 21, 24. —
(5) Sup 7, 2.

et hos tradiderit vobis, similiter facietis eis sicut
præcepi vobis. 6 Viriliter agite, et confortamini:
nolite timere, nec paveatis ad conspectum eorum:
quia Dominus Deus tuus ipse est ductor tuus, et
non dimittet, nec derelinquet te. 7 Vocavitque
Moyses Iosue, et dixit ei coram omni Israel: Con-
fortare, et esto robustus: tu enim introduces po-
pulum istum in Terram, quam daturum se patri-
bus eorum iuravit Dominus, et tu eam sorte di-
vides. 8 Et Dominus qui ductor est vester, ipse
erit tecum: non dimittet, nec derelinquet te: noli
timere, nec paveas.

2. De lege legenda et custodienda, 31, 9—13

Anno septimo populo recitetur

9 Scripsit itaque Moyses legem hanc, et tradidit
eam sacerdotibus filiis Levi, qui portabant arcam
fœderis Domini, et cunctis senioribus Israel. 10 Præ-
cepitque eis, dicens: Post septem annos, anno re-
missionis, in sollemnitate tabernaculorum, 11 con-
venientibus cunctis ex Israel, ut appareant in con-
spectu Domini Dei tui in loco, quem elegerit Do-
minus, leges verba legis huius coram omni Israel,
audientibus eis, 12 et in unum omni populo con-
gregato, tam viris quam mulieribus, parvulis, et
advenis, qui sunt intra portas tuas: ut audientes
discant, et timeant Dominum Deum vestrum, et
custodiant, impleantque omnes sermones legis huius;
13 filii quoque eorum qui nunc ignorant; ut audire
possint, et timeant Dominum Deum suum cunctis
diebus quibus versantur in Terra, ad quam vos,
Iordane transmisso, pergitis obtinendam.

3. De cantico decantando, 31, 14—32, 44

Iussu Domini canticum scribit

14 Et ait Dominus ad Moysen: Ecce prope sunt
dies mortis tuæ: voca Iosue, et state in taberna-
culo testimonii, ut præcipiam ei. Abierunt ergo
Moyses et Iosue, et steterunt in tabernaculo testi-
monii: 15 apparuitque Dominus ibi in columna
nubis, quæ stetit in introitu tabernaculi. 16 Dixit-

---

(7) Ios 1, 6; 1 Rg 2, 2.

que Dominus ad Moysen: Ecce tu dormies cum
patribus tuis, et populus iste consurgens fornica-
bitur post deos alienos in Terra, ad quam ingre-
ditur ut habitet in ea: ibi derelinquet me, et irri-
tum faciet fœdus, quod pepigi cum eo. 17 Et ira-
scetur furor meus contra eum in die illo: et de-
relinquam eum, et abscondam faciem meam ab eo,
et erit in devorationem: invenient eum omnia
mala et afflictiones, ita ut dicat in illo die: Vere
quia non est Deus mecum, invenerunt me hæc
mala. 18 Ego autem abscondam, et celabo faciem
meam in die illo propter omnia mala, quæ fecit,
quia secutus est deos alienos. 19 Nunc itaque scri-
bite vobis canticum istud, et docete filios Israel:
ut memoriter teneant, et ore decantent, et sit mihi
carmen istud pro testimonio inter filios Israel. 20 In-
troducam enim eum in Terram, pro qua iuravi
patribus eius, lacte et melle manantem. Cumque
comederint, et saturati, crassique fuerint, averten-
tur ad deos alienos, et servient eis: detrahentque
mihi, et irritum facient pactum meum. 21 Post-
quam invenerint eum mala multa et afflictiones,
respondebit ei canticum istud pro testimonio, quod
nulla delebit oblivio ex ore seminis sui. Scio enim
cogitationes eius, quæ facturus sit hodie, antequam
introducam eum in Terram, quam ei pollicitus sum.
22 Scripsit ergo Moyses canticum, et docuit filios
Israel. 23 Præcepitque Dominus Iosue filio Nun,
et ait: Confortare, et esto robustus: tu enim in-
troduces filios Israel in Terram, quam pollicitus
sum, et ego ero tecum.

Levitis custodiendum tradit

24 Postquam ergo scripsit Moyses verba legis
huius in volumine, atque complevit: 25 præcepit
Levitis, qui portabant arcam fœderis Domini, di-
cens: 26 Tollite librum istum, et ponite eum in
latere arcæ fœderis Domini Dei vestri: ut sit ibi
contra te in testimonium. 27 Ego enim scio con-
tentionem tuam, et cervicem tuam durissimam.
Adhuc vivente me et ingrediente vobiscum, sem-
per contentiose egistis contra Dominum: quanto
magis cum mortuus fuero? 28 Congregate ad me

omnes maiores natu per tribus vestras, atque doctores, et loquar audientibus eis sermones istos, et
invocabo contra eos cælum et terram. 29 Novi
enim quod post mortem meam inique agetis, et declinabitis cito de via, quam præcepi vobis: et occurrent vobis mala in extremo tempore, quando feceritis malum in conspectu Domini, ut irritetis eum per opera manuum vestrarum.

30 Locutus est ergo Moyses, audiente universo cœtu Israel, verba carminis huius, et ad finem usque complevit. populo pronuntiat

32 1 Audite cæli quæ loquor, audiant omnes
audiat terra verba oris mei.
2 Concrescat ut pluvia doctrina mea,
fluat ut ros eloquium meum,
quasi imber super herbam,
et quasi stillæ super gramina.
3 Quia nomen Domini invocabo:
date magnificentiam Deo nostro.
4 Dei perfecta sunt opera, perfectionem Dei
et omnes viæ eius iudicia:
Deus fidelis, et absque ulla iniquitate,
iustus et rectus.
5 Peccaverunt ei, et non filii eius in sordibus: ac perversitatem populi
generatio prava atque perversa.
6 Hæccine reddis Domino
popule stulte et insipiens?
numquid non ipse est pater tuus, qui possedit te,
et fecit, et creavit te?
7 Memento dierum antiquorum, beneficia Domini
cogita generationes singulas:
interroga patrem tuum, et annuntiabit tibi:
maiores tuos, et dicent tibi.

(7) Iob 8, 8.

8 Quando dividebat Altissimus gentes:
quando separabat filios Adam,
constituit terminos populorum
iuxta numerum filiorum Israel.

9 Pars autem Domini, populus eius:
Iacob funiculus hereditatis eius.

10 Invenit eum in terra deserta,
in loco horroris, et vastæ solitudinis:
circumduxit eum, et docuit:
et custodivit quasi pupillam oculi sui.

11 Sicut aquila provocans ad volandum pullos suos,
et super eos volitans,
expandit alas suas, et assumpsit eum,
atque portavit in humeris suis.

12 Dominus solus dux eius fuit:
et non erat cum eo Deus alienus.

13 Constituit eum super excelsam terram:
ut comederet fructus agrorum,
ut sugeret mel de petra,
oleumque de saxo durissimo.

14 Butyrum de armento, et lac de ovibus
cum adipe agnorum, et arietum
filiorum Basan: et hircos
cum medulla tritici,
et sanguinem uvæ biberet meracissimum.

ingratitudinem populi

15 Incrassatus est dilectus, et recalcitravit:
incrassatus, impinguatus, dilatatus,
dereliquit Deum factorem suum,
et recessit a Deo salutari suo.

16 Provocaverunt eum in diis alienis,
et in abominationibus ad iracundiam concitaverunt.

17 Immolaverunt dæmoniis et non Deo,
diis, quos ignorabant:
novi recentesque venerunt,
quos non coluerunt patres eorum.

18 Deum, qui te genuit dereliquisti,
et oblitus es Domini creatoris tui.

19 Vidit Dominus, et ad iracundiam concitatus est: ultionem Domini
quia provocaverunt eum filii sui et filiæ.
20 Et ait: Abscondam faciem meam ab eis,
et considerabo novissima eorum:
generatio enim perversa est,
et infideles filii.
21 Ipsi me provocaverunt in eo, qui non erat Deus,
et irritaverunt in vanitatibus suis:
et ego provocabo eos in eo, qui non est populus,
et in gente stulta irritabo illos.
22 Ignis succensus est in furore meo,
et ardebit usque ad inferni novissima:
devorabitque terram cum germine suo,
et montium fundamenta comburet.
23 Congregabo super eos mala,
et sagittas meas complebo in eis.
24 Consumentur fame,
et devorabunt eos aves morsu amarissimo:
dentes bestiarum immittam in eos,
cum furore trahentium super terram, atque serpentium.
25 Foris vastabit eos gladius,
et intus pavor,
iuvenem simul ac virginem,
lactentem cum homine sene.
26 Dixi: Ubinam sunt?
cessare faciam ex hominibus memoriam eorum.
27 Sed propter iram inimicorum distuli: quare Israel non deleatur
ne forte superbirent hostes eorum,
et dicerent: Manus nostra excelsa,
et non Dominus, fecit hæc omnia.
28 Gens absque consilio est,
et sine prudentia.
29 Utinam saperent, et intelligerent,
ac novissima providerent.

(21) Ir 15, 14; Rom 10, 19. — (29) Ir 9, 12.

30 Quo modo persequatur unus mille,
et duo fugent decem millia?
nonne ideo, quia Deus suus vendidit eos,
et Dominus conclusit illos?
31 Non enim est Deus noster ut dii eorum:
et inimici nostri sunt iudices.
32 De vinea Sodomorum, vinea eorum,
et de suburbanis Gomorrhæ:
uva eorum uva fellis,
et botri amarissimi.
33 Fel draconum vinum eorum,
et venenum aspidum insanabile.

sed ab inimicis vindicetur

34 Nonne hæc condita sunt apud me,
et signata in thesauris meis?
35 Mea est ultio, et ego retribuam
in tempore, ut labatur pes eorum:
iuxta est dies perditionis,
et adesse festinant tempora.
36 Iudicabit Dominus populum suum,
et in servis suis miserebitur:
videbit quod infirmata sit manus,
et clausi quoque defecerunt, residuique consumpti sunt.
37 Et dicet: Ubi sunt dii eorum,
in quibus habebant fiduciam?
38 De quorum victimis comedebant adipes,
et bibebant vinum libaminum:
surgant, et opitulentur vobis,
et in necessitate vos protegant.
39 Videte quod ego sim solus,
et non sit alius Deus præter me:
ego occidam, et ego vivere faciam:
percutiam, et ego sanabo,
et non est qui de manu mea possit eruere.
40 Levabo ad cælum manum meam,
et dicam: Vivo ego in æternum.

---

(35) Sir 28, 1; Rom 12, 19; Hbr 10, 30. — (37) Ir 2, 28. — (39) 1 Sm 2, 6; Tob 13, 2; Sap 16, 13. — Iob 10, 7.

41 Si acuero ut fulgur gladium meum,
et arripuerit iudicium manus mea:
reddam ultionem hostibus meis,
et his qui oderunt me retribuam.
42 Inebriabo sagittas meas sanguine,
et gladius meus devorabit carnes,
de cruore occisorum, et de captivitate,
nudati inimicorum capitis.

43 Laudate gentes populum eius,
quia sanguinem servorum suorum ulciscetur:
et vindictam retribuet in hostes eorum,
et propitius erit terræ populi sui.

laudandus a gentibus

44 Venit ergo Moyses, et locutus est omnia verba
cantici huius in auribus populi, ipse et Iosue filius
Nun.

conclusio

4. **De præceptis implendis**, 32, 45—47

45 Complevitque omnes sermones istos, loquens
ad universum Israël, 46 et dixit ad eos: Ponite
corda vestra in omnia verba, quæ ego testificor
vobis hodie: ut mandetis ea filiis vestris custodire
et facere, et implere universa quæ scripta sunt legis huius: 47 quia non incassum præcepta sunt
vobis, sed ut singuli in eis viverent: quæ facientes
longo perseveretis tempore in Terra, ad quam, Iordane transmisso, ingredimini possidendam.

Commendatio prætorum

II. Acta suprema Moysis, 32, 48—34, 12

1. **Benedicit filiis Israel**, 32, 48—33, 29

48 Locutusque est Dominus ad Moysen in eadem
die, dicens: 49 Ascende in montem istum Abarim,
id est, transituum, in montem Nebo, qui est in
Terra Moab contra Iericho: et vide Terram Chanaan, quam ego tradam filiis Israel obtinendam, et
morere in monte. 50 Quem conscendens iungeris
populis tuis, sicut mortuus est Aaron frater tuus
in monte Hor, et appositus populis suis: 51 quia

Ante mortem subeundam

(43) 2 Mcc 7, 6. — (50) Nm 20, 26; 27, 13. —
(51) Nm 20, 12; 27, 14.

prævaricati estis contra me in medio filiorum Israel
ad Aquas contradictionis in Cades deserti Sin: et
non sanctificastis me inter filios Israel. 52 Econtra
videbis terram, et non ingredieris in eam, quam
ego dabo filiis Israel.

benedicit

33 1 Hæc est benedictio, qua benedixit Moyses,
homo Dei, filiis Israel ante mortem suam.
2 Et ait:

celebrans regem Israel

Dominus de Sinai venit,
et de Seir ortus est nobis:
apparuit de monte Pharan,
et cum eo sanctorum millia.
In dextera eius ignea lex.
3 Dilexit populos,
omnes sancti in manu illius sunt:
et qui appropinquant pedibus eius,
accipient de doctrina illius.
4 Legem præcepit nobis Moyses,
hereditatem multitudinis Iacob.
5 Erit apud rectissimum rex,
congregatis principibus populi
cum tribubus Israel.

tribui Ruben

6 Vivat Ruben, et non moriatur,
et sit parvus in numero.

tribui Iudæ

7 Hæc est Iudæ benedictio:
Audi Domine vocem Iudæ,
et ad populum suum introduc eum:
manus eius pugnabunt pro eo,
et adiutor illius contra adversarios eius erit.

tribui Levi

8 Levi quoque ait:
Perfectio tua, et doctrina tua viro sancto tuo,
quem probasti in tentatione,
et iudicasti ad Aquas contradictionis.
9 Qui dixit patri suo, et matri suæ: Nescio
vos;
et fratribus suis: Ignoro vos:
et nescierunt filios suos.

---

(3) Sap 3, 1.

Hi custodierunt eloquium tuum,
et pactum tuum servaverunt,
10 iudicia tua o Iacob,
et legem tuam o Israel:
ponent thymiama in furore tuo,
et holocaustum super altare tuum.
11 Benedic Domine fortitudini eius,
et opera manuum illius suscipe.
Percute dorsa inimicorum eius:
et qui oderunt eum, non consurgant.

12 Et Beniamin ait: tribui Beniamin
Amantissimus Domini
habitabit confidenter in eo:
quasi in thalamo tota die morabitur,
et inter humeros illius requiescet.

13 Ioseph quoque ait: tribui Ioseph
De benedictione Domini terra eius,
de pomis cæli, et rore,
atque abysso subiacente.
14 De pomis fructuum solis ac lunæ;
15 de vertice antiquorum montium,
de pomis collium æternorum:
16 et de frugibus terræ, et de plenitudine eius.
Benedictio illius, qui apparuit in rubo,
veniat super caput Ioseph,
et super verticem nazaræi inter fratres suos.
17 Quasi primogeniti tauri pulchritudo eius,
cornua rhinocerotis cornua illius:
in ipsis ventilabit gentes
usque ad terminos terræ.
Hæ sunt multitudines Ephraim:
et hæc millia Manasse.

18 Et Zabulon ait: tribui Zabulon et Issachar
Lætare Zabulon in exitu tuo,
et Issachar in tabernaculis tuis.

(16) Ex 3, 2.

19 Populos vocabunt ad montem:
ibi immolabunt victimas iustitiæ.
Qui inundationem maris quasi lac sugent,
et thesauros absconditos arenarum.

tribui Gad

20 Et Gad ait:
Benedictus in latitudine Gad:
quasi leo requievit,
cepitque brachium et verticem.
21 Et vidit principatum suum,
quod in parte sua doctor esset repositus:
qui fuit cum principibus populi,
et fecit iustitias Domini, et iudicium suum cum Israel.

tribui Dan

22 Dan quoque ait:
Dan catulus leonis,
fluet largiter de Basan.

tribui Nephthali

23 Et Nephthali dixit:
Nephthali abundantia perfruetur,
et plenus erit benedictionibus Domini:
mare et meridiem possidebit.

tribui Aser

24 Aser quoque ait:
Benedictus in filiis Aser,
sit placens fratribus suis,
et tingat in oleo pedem suum.
25 Ferrum et æs calceamentum eius.
Sicut dies iuventutis tuæ, ita et senectus tua.

beatum dicens populum Israel

26 Non est Deus alius ut Deus rectissimi
ascensor cæli auxiliator tuus.
Magnificentia eius discurrunt nubes,
27 habitaculum eius sursum,
et subter brachia sempiterna:
eiiciet a facie tua inimicum,
dicetque: Conterere.
28 Habitabit Israel confidenter,
et solus. Oculus Iacob
in terra frumenti et vini,
cælique caligabunt rore.
29 Beatus es tu Israel: quis similis tui
popule, qui salvaris in Domino?

scutum auxilii tui,
et gladius gloriæ tuæ:
negabunt te inimici tui,
et tu eorum colla calcabis.

2. Videt Chanaan et moritur, 34, 1—12

34 1 Ascendit ergo Moyses de campestribus
Moab super Montem Nebo, in verticem
Phasga contra Iericho: ostenditque ei Dominus
omnem Terram Galaad usque Dan, 2 et univer-
sum Nephthali, terramque Ephraim et Manasse,
et omnem terram Iuda usque ad mare novissi-
mum, 3 et australem partem, et latitudinem campi
Iericho civitatis palmarum usque Segor. 4 Dixit-
que Dominus ad eum: Hæc est terra, pro qua iu-
ravi Abraham, Isaac, et Iacob, dicens: Semini tuo
dabo eam. Vidisti eam oculis tuis, et non transibis
ad illam.

Ascendit in montem Nebo

5 Mortuusque est ibi Moyses servus Domini, in
terra Moab, iubente Domino: 6 et sepelivit eum
in valle Terræ Moab contra Phogor: et non cogno-
vit homo sepulcrum eius usque in præsentem
diem. 7 Moyses centum et viginti annorum erat
quando mortuus est: non caligavit oculus eius, nec
dentes illius moti sunt.

moritur et sepelitur

8 Fleveruntque eum filii Israel in campestribus
Moab triginta diebus: et completi sunt dies planc-
tus lugentium Moysen. 9 Iosue vero filius Nun
repletus est Spiritu sapientiæ, quia Moyses posuit
super eum manus suas. Et obœdierunt ei filii Israel,
feceruntque sicut præcepit Dominus Moysi.

plangitur et successorem accipit

10 Et non surrexit ultra propheta in Israel sicut
Moyses, quem nosset Dominus facie ad faciem,
11 in omnibus signis atque portentis, quæ misit per
eum, ut faceret in Terra Ægypti Pharaoni, et om-
nibus servis eius, universæque terræ illius, 12 et
cunctam manum robustam, magnaque mirabilia,
quæ fecit Moyses coram universo Israel.

maxime laudatur

(1) Sup 3, 27; 2 Mcc 2, 4. — (4) Gn 12, 7; 15, 18.

LIBER IOSUE,

HEBRAICE IEHOSUA

PARS PRIOR

Occupatio terræ promissæ, 1, 1—12, 24

I. Præparationes ad occupationem, 1, 1—5, 16

1. Mandata Domini et Iosue, 1, 1—18

Mandata Domini

1 1 Et factum est post mortem Moysi servi Do-
mini, ut loqueretur Dominus ad Iosue filium
Nun, ministrum Moysi, et diceret ei: 2 Moyses
servus meus mortuus est: surge, et transi Iorda-
nem istum tu et omnis populus tecum, in Terram,
quam ego dabo filiis Israel. 3 Omnem locum, quem
calcaverit vestigium pedis vestri, vobis tradam,
sicut locutus sum Moysi. 4 A deserto et Libano
usque ad fluvium magnum Euphraten, omnis terra
Hethæorum usque ad mare magnum contra solis
occasum erit terminus vester. 5 Nullus poterit vo-
bis resistere cunctis diebus vitæ tuæ: sicut fui cum
Moyse, ita ero tecum: non dimittam, nec derelin-
quam te. 6 Confortare, et esto robustus: tu enim
sorte divides populo huic Terram, pro qua iuravi
patribus suis, ut traderem eam illis. 7 Confortare
igitur, et esto robustus valde: ut custodias, et fa-
cias omnem legem, quam præcepit tibi Moyses
servus meus: ne declines ab ea ad dexteram vel
ad sinistram, ut intelligas cuncta quæ agis. 8 Non
recedat volumen legis huius ab ore tuo: sed me-

(3) Dt 11, 24. — (5) Inf 3, 7; Hbr 13, 5. — (6) Dt 31, 7. 23; 1 Rg 2, 2.

ditaberis in eo diebus ac noctibus, ut custodias et
facias omnia quæ scripta sunt in eo: tunc diriges
viam tuam, et intelliges eam. 9 Ecce præcipio tibi,
confortare, et esto robustus. Noli metuere, et noli
timere: quoniam tecum est Dominus Deus tuus
in omnibus ad quæcumque perrexeris.
10 Præcepitque Iosue principibus populi, dicens: mandata
Transite per medium castrorum, et imperate po- Iosue
pulo, ac dicite: 11 Præparate vobis cibaria: quo-
niam post diem tertium transibitis Iordanem, et
intrabitis ad possidendam Terram, quam Dominus
Deus vester daturus est vobis. 12 Rubenitis quo-
que et Gaditis, et dimidiæ tribui Manasse ait:
13 Mementote sermonis, quem præcepit vobis Moy-
ses famulus Domini, dicens: Dominus Deus vester
dedit vobis requiem, et omnem Terram. 14 Uxores
vestræ, et filii, ac iumenta manebunt in Terra,
quam tradidit vobis Moyses trans Iordanem: vos
autem transite armati ante fratres vestros, omnes
fortes manu, et pugnate pro eis, 15 donec det Do-
minus requiem fratribus vestris sicut et vobis de-
dit, et possideant ipsi quoque Terram, quam Do-
minus Deus vester daturus est eis: et sic rever-
temini in Terram possessionis vestræ, et habitabi-
tis in ea, quam vobis dedit Moyses famulus Do-
mini trans Iordanem contra solis ortum. 16 Re-
sponderuntque ad Iosue, atque dixerunt: Omnia,
quæ præcepisti nobis, faciemus: et quocumque mi-
seris, ibimus. 17 Sicut obœdivimus in cunctis Moysi,
ita obœdiemus et tibi: tantum sit Dominus Deus
tuus tecum, sicut fuit cum Moyse. 18 Qui contra-
dixerit ori tuo, et non obœdierit cunctis sermoni-
bus, quos præceperis ei, moriatur. Tu tantum con-
fortare, et viriliter age.

2. Missio et salus exploratorum, 2, 1—24

2 1 Misit igitur Iosue filius Nun de Setim duos Explora-
viros exploratores in abscondito: et dixit eis: tores a
Ite, et considerate Terram, urbemque Iericho. Qui Rahab
abscon-
duntur

(14) Nm 32, 26. — (1) Hbr 11, 31; Iac 2, 25.

pergentes ingressi sunt domum mulieris meretri-
cis, nomine Rahab, et quieverunt apud eam. 2 Nun-
tiatumque est regi Iericho, et dictum: Ecce viri
ingressi sunt huc per noctem de filiis Israel, ut ex-
plorarent Terram. 3 Misitque rex Iericho ad Rahab
dicens: Educ viros, qui venerunt ad te, et ingressi
sunt domum tuam: exploratores quippe sunt, et
omnem Terram considerare venerunt. 4 Tollens-
que mulier viros, abscondit, et ait: Fateor, vene-
runt ad me, sed nesciebam unde essent: 5 cum-
que porta clauderetur in tenebris, et illi pariter ex-
ierunt, nescio quo abierunt: persequimini cito, et
comprehendetis eos. 6 Ipsa autem fecit ascendere
viros in solarium domus suæ, operuitque eos sti-
pula lini, quæ ibi erat. 7 Hi autem, qui missi fue-
rant, secuti sunt eos per viam, quæ ducit ad va-
dum Iordanis: illisque egressis statim porta clausa
est.

cum ea tractant

8 Necdum obdormierant qui latebant, et ecce
mulier ascendit ad eos, et ait: 9 Novi quod Do-
minus tradiderit vobis Terram: etenim irruit in
nos terror vester, et elanguerunt omnes habitato-
res Terræ. 10 Audivimus quod siccaverit Dominus
aquas Maris rubri ad vestrum introitum, quando
egressi estis ex Ægypto: et quæ feceritis duobus
Amorrhæorum regibus, qui erant trans Iordanem:
Sehon et Og, quos interfecistis. 11 Et hæc audien-
tes pertimuimus, et elanguit cor nostrum, nec re-
mansit in nobis spiritus ad introitum vestrum: Do-
minus enim Deus vester ipse est Deus in cælo
sursum, et in terra deorsum. 12 Nunc ergo iurate
mihi per Dominum, ut quomodo ego misericordiam
feci vobiscum, ita et vos faciatis cum domo patris
mei: detisque mihi verum signum, 13 ut salvetis
patrem meum et matrem, fratres ac sorores meas,
et omnia quæ illorum sunt, et eruatis animas no-
stras a morte. 14 Qui responderunt ei: Anima no-
stra sit pro vobis in mortem, si tamen non prodi-

(4) Inf 6, 17. — (10) Ex 14, 21. — Nm 21, 24. —
(12) Inf 6, 22.

deris nos, cumque tradiderit nobis Dominus terram,
faciemus in te misericordiam et veritatem. 15 De-
misit ergo eos per funem de fenestra: domus enim
eius hærebat muro. 16 Dixitque ad eos: Ad mon-
tana conscendite, ne forte occurrant vobis rever-
tentes: ibique latitate tribus diebus, donec redeant,
et sic ibitis per viam vestram. 17 Qui dixerunt ad
eam: Innoxii erimus a iuramento hoc, quo adiu-
rasti nos: 18 si ingredientibus nobis Terram, si-
gnum fuerit funiculus iste coccineus, et ligaveris
eum in fenestra, per quam demisisti nos: et pa-
trem tuum ac matrem, fratresque et omnem cogna-
tionem tuam congregaveris in domum tuam. 19 Qui
ostium domus tuæ egressus fuerit, sanguis ipsius
erit in caput eius, et nos erimus alieni. Cuncto-
rum autem sanguis, qui tecum in domo fuerint,
redundabit in caput nostrum, si eos aliquis tetige-
rit. 20 Quod si nos prodere volueris, et sermo-
nem istum proferre in medium, erimus mundi ab
hoc iuramento, quo adiurasti nos. 21 Et illa re-
spondit: Sicut locuti estis, ita fiat. Dimittensque eos
ut pergerent, appendit funiculum coccineum in fe-
nestra.

ad Iosue revertuntur

22 Illi vero ambulantes pervenerunt ad montana,
et manserunt ibi tres dies, donec reverterentur
qui fuerant persecuti: quærentes enim per omnem
viam, non repererunt eos. 23 Quibus urbem in-
gressis, reversi sunt, et descenderunt exploratores
de monte: et, transmisso Iordane, venerunt ad
Iosue filium Nun, narraveruntque ei omnia quæ
acciderant sibi, 24 atque dixerunt: Tradidit Domi-
nus omnem terram hanc in manus nostras, et ti-
more prostrati sunt cuncti habitatores eius.

3. Traiectio Iordanis miraculosa, 3, 1—5, 1

Præcepta Iosue ac Dei

3 1 Igitur Iosue de nocte consurgens movit ca-
stra: egredientesque de Setim, venerunt ad
Iordanem ipse, et omnes filii Israel, et morati sunt
ibi tres dies. 2 Quibus evolutis, transierunt præ-
cones per castrorum medium, 3 et clamare cœ-
perunt: Quando videritis arcam fœderis Domini

Dei vestri, et sacerdotes stirpis Leviticæ portantes
eam, vos quoque consurgite, et sequimini præce-
dentes: 4 sitque inter vos et arcam spatium cu-
bitorum duum millium: ut procul videre possitis,
et nosse per quam viam ingrediamini: quia prius
non ambulastis per eam: et cavete ne appropin-
quetis ad arcam. 5 Dixitque Iosue ad populum:
Sanctificamini: cras enim faciet Dominus inter vos
mirabilia. 6 Et ait ad sacerdotes: Tollite arcam
fœderis, et præcedite populum. Qui iussa complen-
tes, tulerunt, et ambulaverunt ante eos. 7 Dixitque
Dominus ad Iosue: Hodie incipiam exaltare te co-
ram omni Israel: ut sciant quod sicut cum Moyse
fui, ita et tecum sim. 8 Tu autem præcipe sacer-
dotibus, qui portant arcam fœderis, et dic eis: Cum
ingressi fueritis partem aquæ Iordanis, state in ea.
9 Dixitque Iosue ad filios Israel: Accedite huc, et
audite verbum Domini Dei vestri. 10 Et rursum:
In hoc, inquit, scietis quod Dominus Deus vivens
in medio vestri est, et disperdet in conspectu ve-
stro Chananæum et Hethæum, Hevæum et Phere-
zæum, Gergesæum quoque et Iebusæum, et Amor-
rhæum. 11 Ecce, arca fœderis Domini omnis terræ
antecedet vos per Iordanem. 12 Parate duodecim
viros de tribubus Israel, singulos per singulas tri-
bus. 13 Et cum posuerint vestigia pedum suorum
sacerdotes qui portant arcam Domini Dei univer-
sæ terræ in aquis Iordanis, aquæ, quæ inferiores
sunt, decurrent atque deficient: quæ autem desu-
per veniunt, in una mole consistent.

Transitus populi

14 Igitur egressus est populus de tabernaculis
suis, ut transiret Iordanem: et sacerdotes, qui por-
tabant arcam fœderis, pergebant ante eum. 15 In-
gressisque eis Iordanem, et pedibus eorum in parte
aquæ tinctis (Iordanis autem ripas alvei sui tem-
pore messis impleverat) 16 steterunt aquæ descen-
dentes in loco uno, et ad instar montis intumescen-
tes apparebant procul ab urbe, quæ vocatur Adom
usque ad locum Sarthan: quæ autem inferiores

(11) Act 7, 45. — (15) Sir 24, 36.

erant, in Mare solitudinis (quod nunc vocatur mor-
tuum) descenderunt, usquequo omnino deficerent.
17 Populus autem incedebat contra Iericho: et sacer-
dotes, qui portabant arcam fœderis Domini, stabant
super siccam humum in medio Iordanis accincti,
omnisque populus per arentem alveum transibat.

exstructio monumentorum

4 1 Quibus transgressis, dixit Dominus ad Iosue:
2 Elige duodecim viros singulos per singulas
tribus: 3 et præcipe eis ut tollant de medio Ior-
danis alveo, ubi steterunt pedes sacerdotum, duo-
decim durissimos lapides, quos ponetis in loco ca-
strorum, ubi fixeritis hac nocte tentoria. 4 Voca-
vitque Iosue duodecim viros, quos elegerat de filiis
Israel, singulos de singulis tribubus, 5 et ait ad
eos: Ite ante arcam Domini Dei vestri ad Iordanis
medium, et portate inde singuli singulos lapides in
humeris vestris, iuxta numerum filiorum Israel, 6 ut
sit signum inter vos: et quando interrogaverint
vos filii vestri cras, dicentes: Quid sibi volunt isti
lapides? 7 respondebitis eis: Defecerunt aquæ Ior-
danis ante arcam fœderis Domini, cum transiret
eum: idcirco positi sunt lapides isti in monumen-
tum filiorum Israel usque in æternum. 8 Fecerunt
ergo filii Israel sicut præcepit eis Iosue, portantes
de medio Iordanis alveo duodecim lapides, ut Do-
minus ei imperarat, iuxta numerum filiorum Israel,
usque ad locum, in quo castrametati sunt, ibique
posuerunt eos. 9 Alios quoque duodecim lapides
posuit Iosue in medio Iordanis alveo, ubi steterunt
sacerdotes, qui portabant arcam fœderis: et sunt
ibi usque in præsentem diem. 10 Sacerdotes autem,
qui portabant arcam, stabant in Iordanis medio,
donec omnia complerentur, quæ Iosue, ut loquere-
tur ad populum, præceperat Dominus, et dixerat ei
Moyses. Festinavitque populus, et transiit. 11 Cum-
que transissent omnes, transivit et arca Domini,
sacerdotesque pergebant ante populum. 12 Filii
quoque Ruben, et Gad, et dimidia tribus Manasse,
armati præcedebant filios Israel, sicut eis præce-

(12) Nm 32, 28.

perat Moyses: 13 et quadraginta pugnatorum millia
per turmas, et cuneos, incedebant per plana atque
campestria urbis Iericho. 14 In die illo magnifica-
vit Dominus Iosue coram omni Israel, ut timerent
eum, sicut timuerant Moysen, dum adviveret.
15 Dixitque ad eum: 16 Præcipe sacerdotibus, qui
portant arcam fœderis, ut ascendant de Iordane.
17 Qui præcepit eis, dicens: Ascendite de Iordane.
18 Cumque ascendissent portantes arcam fœderis
Domini, et siccam humum calcare cœpissent, re-
versæ sunt aquæ in alveum suum, et fluebant sicut
ante consueverant. 19 Populus autem ascendit de
Iordane, decimo die mensis primi, et castrametati
sunt in Galgalis contra orientalem plagam urbis
Iericho. 20 Duodecim quoque lapides, quos de Ior-
danis alveo sumpserant, posuit Iosue in Galgalis,
21 et dixit ad filios Israel: Quando interrogaverint
filii vestri cras patres suos, et dixerint eis: Quid
sibi volunt lapides isti? 22 docebitis eos, atque di-
cetis: Per arentem alveum transivit Israel Iorda-
nem istum, 23 siccante Domino Deo vestro aquas
eius in conspectu vestro, donec transiretis: 24 sicut
fecerat prius in Mari Rubro, quod siccavit donec
transiremus: 25 ut discant omnes terrarum populi
fortissimam Domini manum, ut et vos timeatis
Dominum Deum vestrum omni tempore.

timor Chananæorum

5 1 Postquam ergo audierunt omnes reges Amor-
rhæorum, qui habitabant trans Iordanem ad oc-
cidentalem plagam, et cuncti reges Chanaan, qui
propinqua possidebant magni maris loca, quod sic-
casset Dominus fluenta Iordanis coram filiis Israel
donec transirent, dissolutum est cor eorum, et non
remansit in eis spiritus, timentium introitum filio-
rum Israel.

4. Facta in Galgalis, 5, 2—16

Circumcisio omnium

2 Eo tempore ait Dominus ad Iosue: Fac tibi
cultros lapideos, et circumcide secundo filios Israel.
3 Fecit quod iusserat Dominus, et circumcidit filios

(24) Ex 14, 21.

Israel in colle præputiorum. 4 Hæc autem causa
est secundæ circumcisionis: Omnis populus, qui
egressus est de Ægypto generis masculini, universi
bellatores viri, mortui sunt in deserto per longis-
simos viæ circuitus, 5 qui omnes circumcisi erant.
Populus autem qui natus est in deserto, 6 per
quadraginta annos itineris latissimæ solitudinis in-
circumcisus fuit: donec consumerentur qui non au-
dierant vocem Domini, et quibus ante iuraverat
ut non ostenderet eis terram lacte et melle ma-
nantem. 7 Horum filii in locum successerunt pa-
trum, et circumcisi sunt a Iosue: quia sicut nati
fuerant, in præputio erant, nec eos in via aliquis
circumciderat. 8 Postquam autem omnes circum-
cisi sunt, manserunt in eodem castrorum loco, do-
nec sanarentur. 9 Dixitque Dominus ad Iosue:
Hodie abstuli opprobrium Ægypti a vobis. Voca-
tumque est nomen loci illius Galgala, usque in præ-
sentem diem.

10 Manseruntque filii Israel in Galgalis, et fece- celebratio paschatis et defectus mannæ
runt Phase, quartadecima die mensis ad vesperum
in campestribus Iericho: 11 et comederunt de fru-
gibus Terræ die altero, azymos panes, et polentam
eiusdem anni. 12 Defecitque manna postquam com-
ederunt de frugibus Terræ, nec usi sunt ultra cibo
illo filii Israel, sed comederunt de frugibus præ-
sentis anni Terræ Chanaan.

13 Cum autem esset Iosue in agro urbis Iericho, apparitio principis exercitus
levavit oculos, et vidit virum stantem contra se,
evaginatum tenentem gladium, perrexitque ad eum,
et ait: Noster es, an adversariorum? 14 Qui re-
spondit: Nequaquam: sed sum princeps exercitus
Domini, et nunc venio. 15 Cecidit Iosue pronus
in terram. Et adorans ait: Quid Dominus meus
loquitur ad servum suum? 16 Solve, inquit, cal-
ceamentum tuum de pedibus tuis: locus enim, in
quo stas, sanctus est. Fecitque Iosue ut sibi fuerat
imperatum.

---

(16) Ex 3, 5; Act 7, 33.

II. Expugnatio totius terræ, 6, 1—12, 24

1. Eversio urbis Iericho, 6, 1—27

Iussu Domini

6 1 Iericho autem clausa erat atque munita, ti-
more filiorum Israel, et nullus egredi audebat
aut ingredi. 2 Dixitque Dominus ad Iosue: Ecce
dedi in manu tua Iericho, et regem eius, omnes-
que fortes viros. 3 Circuite urbem cuncti bellato-
res semel per diem: sic facietis sex diebus. 4 Sep-
timo autem die sacerdotes tollant septem bucci-
nas, quarum usus est in iubileo, et præcedant ar-
cam fœderis: septiesque circuibitis civitatem, et
sacerdotes clangent buccinis. 5 Cumque insonuerit
vox tubæ longior atque concisior, et in auribus ve-
stris increpuerit, conclamabit omnis populus voci-
feratione maxima, et muri funditus corruent civi-
tatis, ingredienturque singuli per locum contra
quem steterint.

populus urbem septies circumit

6 Vocavit ergo Iosue filius Nun sacerdotes, et
dixit ad eos: Tollite arcam fœderis: et septem alii
sacerdotes tollant septem iubileorum buccinas, et
incedant ante arcam Domini. 7 Ad populum quo-
que ait: Ite, et circuite civitatem, armati, præce-
dentes arcam Domini. 8 Cumque Iosue verba finis-
set, et septem sacerdotes septem buccinis clange-
rent ante arcam fœderis Domini, 9 omnisque præ-
cederet armatus exercitus, reliquum vulgus arcam
sequebatur, ac buccinis omnia concrepabant. 10 Præ-
ceperat autem Iosue populo, dicens: Non clamabi-
tis, nec audietur vox vestra, neque ullus sermo ex
ore vestro egredietur: donec veniat dies in quo
dicam vobis: Clamate, et vociferamini. 11 Circui-
vit ergo arca Domini civitatem semel per diem,
et reversa in castra, mansit ibi. 12 Igitur Iosue de
nocte consurgente, tulerunt sacerdotes arcam Do-
mini, 13 et septem ex eis septem buccinas, quarum
in iubileo usus est: præcedebantque arcam Domini
ambulantes atque clangentes: et armatus populus
ibat ante eos, vulgus autem reliquum sequebatur
arcam, et buccinis personabat. 14 Circuieruntque
civitatem secundo die semel, et reversi sunt in

castra. Sic fecerunt sex diebus. 15 Die autem sep-
timo, diluculo consurgentes, circuierunt urbem, sic-
ut dispositum erat, septies. 16 Cumque septimo
circuitu clangerent buccinis sacerdotes, dixit Iosue
ad omnem Israel: Vociferamini: tradidit enim vo-
bis Dominus civitatem: 17 sitque civitas hæc ana-
thema: et omnia quæ in ea sunt, Domino; sola
Rahab meretrix vivat cum universis, qui cum ea
in domo sunt: abscondit enim nuntios quos dire-
ximus. 18 Vos autem cavete ne de his, quæ præ-
cepta sunt, quippiam contingatis, et sitis prævari-
cationis rei, et omnia castra Israel sub peccato sint
atque turbentur. 19 Quidquid autem auri et argenti
fuerit, et vasorum æneorum ac ferri, Domino con-
secretur, repositum in thesauris eius.

20 Igitur omni populo vociferante, et clangenti-
bus tubis, postquam in aures multitudinis vox so-
nitusque increpuit, muri illico corruerunt: et ascen-
dit unusquisque per locum, qui contra se erat:
ceperuntque civitatem, 21 et interfecerunt omnia
quæ erant in ea, a viro usque ad mulierem, ab
infante usque ad senem. Boves quoque et oves
et asinos in ore gladii percusserunt. 22 Duobus
autem viris, qui exploratores missi fuerant, dixit
Iosue: Ingredimini domum mulieris meretricis, et
producite eam, et omnia quæ illius sunt, sicut illi
iuramento firmastis. 23 Ingressique iuvenes, edu-
xerunt Rahab, et parentes eius, fratres quoque, et
cunctam supellectilem ac cognationem illius, et extra
castra Israel manere fecerunt. 24 Urbem autem,
et omnia, quæ erant in ea, succenderunt; absque
auro et argento, et vasis æneis, ac ferro, quæ in
ærarium Domini consecrarunt. 25 Rahab vero me-
retricem, et domum patris eius, et omnia quæ ha-
bebat, fecit Iosue vivere, et habitaverunt in medio
Israel usque in præsentem diem: eo quod abscon-
derit nuntios, quos miserat ut explorarent Iericho.

eamque delet excepta domo Rahab

---

(17) Sup 2, 4; Hbr 11, 31. — (20) Hbr 11, 30. — 2 Mcc 12, 15. — (22) Sup 2, 1. — (23) Hbr 11, 31. — (24) Inf 8, 2.

maledictio Iosue

In tempore illo, imprecatus est Iosue, dicens:
26 Maledictus vir coram Domino, qui suscitaverit
et ædificaverit civitatem Iericho. In primogenito
suo fundamenta illius iaciat, et in novissimo liberorum
ponat portas eius. 27 Fuit ergo Dominus
cum Iosue, et nomen eius vulgatum est in omni
terra.

2. Excidium urbis Hai, 7, 1—8, 29

Israelitæ propter Achan vincuntur

7 1 Filii autem Israel prævaricati sunt mandatum,
et usurpaverunt de anathemate. Nam Achan
filius Charmi, filii Zabdi, filii Zare de tribu Iuda,
tulit aliquid de anathemate: iratusque est Dominus
contra filios Israel. 2 Cumque mitteret Iosue
de Iericho viros contra Hai, quæ est iuxta Bethaven,
ad orientalem plagam oppidi Bethel, dixit
eis: Ascendite, et explorate Terram. Qui præcepta
complentes exploraverunt Hai. 3 Et reversi dixerunt
ei: Non ascendat omnis populus, sed duo vel
tria millia virorum pergant, et deleant civitatem:
quare omnis populus frustra vexabitur contra hostes
paucissimos? 4 Ascenderunt ergo tria millia
pugnatorum. Qui statim terga vertentes, 5 percussi
sunt a viris urbis Hai, et corruerunt ex eis
triginta sex homines: persecutique sunt eos adversarii
de porta usque ad Sabarim, et ceciderunt
per prona fugientes: pertimuitque cor populi, et
instar aquæ liquefactum est. 6 Iosue vero scidit
vestimenta sua, et pronus cecidit in terram coram
arca Domini usque ad vesperam, tam ipse quam
omnes senes Israel: miseruntque pulverem super
capita sua, 7 et dixit Iosue: Heu Domine Deus,
quid voluisti traducere populum istum Iordanem
fluvium, ut traderes nos in manus Amorrhæi, et
perderes? utinam ut cœpimus, mansissemus trans
Iordanem. 8 Mi Domine Deus quid dicam, videns
Israelem hostibus suis terga vertentem? 9 Audient
Chananæi, et omnes habitatores Terræ, et pariter
conglobati circumdabunt nos, atque delebunt nomen

(26) 1 Rg 16, 34. — (1) Inf 22, 20. — 1 Par 2, 7.

nostrum de terra: et quid facies magno nomini
tuo? 10 Dixitque Dominus ad Iosue: Surge, cur
iaces pronus in terra? 11 Peccavit Israel, et præ-
varicatus est pactum meum: tuleruntque de ana-
themate, et furati sunt atque mentiti, et abscon-
derunt inter vasa sua. 12 Nec poterit Israel stare
ante hostes suos, eosque fugiet, quia pollutus est
anathemate. Non ero ultra vobiscum, donec conte-
ratis eum, qui huius sceleris reus est. 13 Surge,
sanctifica populum, et dic eis: Sanctificamini in
crastinum: hæc enim dicit Dominus Deus Israel:
Anathema in medio tui est Israel: non poteris stare
coram hostibus tuis, donec deleatur ex te qui hoc
contaminatus est scelere. 14 Accedetisque mane
singuli per tribus vestras: et quamcumque tribum
sors invenerit, accedet per cognationes suas, et
cognatio per domos, domusque per viros. 15 Et
quicumque ille in hoc facinore fuerit deprehensus,
comburetur igni cum omni substantia sua: quoni-
am prævaircatus est pactum Domini, et fecit nefas
in Israel.

16 Surgens itaque Iosue mane, applicuit Israel at illo
per tribus suas, et inventa est tribus Iuda. 17 Quæ lapidato
cum iuxta familias suas esset oblata, inventa est
familia Zare. Illam quoque per domos offerens,
repperit Zabdi: 18 cuius domum in singulos divi-
dens viros, invenit Achan filium Charmi, filii Zabdi:
filii Zare de tribu Iuda. 19 Et ait Iosue ad Achan:
Fili mi, da gloriam Domino Deo Israel, et confitere,
atque indica mihi quid feceris, ne abscondas. 20 Re-
sponditque Achan Iosue, et dixit ei: Vere ego pec-
cavi Domino Deo Israel, et sic et sic feci: 21 vidi
enim inter spolia pallium coccineum valde bonum,
et ducentos siclos argenti, regulamque auream quin-
quaginta siclorum: et concupiscens abstuli, et abs-
condi in terra contra medium tabernaculi mei, argen-
tumque fossa humo operui. 22 Misit ergo Iosue
ministros: qui currentes ad tabernaculum illius,
repererunt cuncta abscondita in eodem loco, et

(13) Lv 20, 7; Nm 11, 18; Sup 3, 5; 1 Sm 16, 5.

argentum simul. 23 Auferentesque de tentorio tu-
lerunt ea ad Iosue, et ad omnes filios Israel, pro-
ieceruntque ante Dominum. 24 Tollens itaque Iosue
Achan filium Zare, argentumque et pallium, et aure-
am regulam, filios quoque et filias eius, boves et
asinos, et oves, ipsumque tabernaculum, et cunc-
tam supellectilem: (et omnis Israel cum eo) duxe-
runt eos ad Vallem Achor: 25 ubi dixit Iosue:
Quia turbasti nos, exturbet te Dominus in die hac.
Lapidavitque eum omnis Israel: et cuncta quæ il-
lius erant, igne consumpta sunt. 26 Congregave-
runtque super eum acervum magnum lapidum, qui
permanet usque in præsentem diem. Et aversus
est furor Domini ab eis. Vocatumque est nomen
loci illius, Vallis Achor, usque hodie.

stratege-mate ducis

8 1 Dixit autem Dominus ad Iosue: Ne timeas,
neque formides: tolle tecum omnem multitu-
dinem pugnatorum, et consurgens ascende in op-
pidum Hai; ecce tradidi in manu tua regem eius,
et populum, urbemque et terram. 2 Faciesque urbi
Hai, et regi eius, sicut fecisti Iericho, et regi illius:
prædam vero, et omnia animantia diripietis vobis:
pone insidias urbi post eam. 3 Surrexitque Iosue,
et omnis exercitus bellatorum cum eo, ut ascen-
derent in Hai: et electa triginta millia virorum for-
tium misit nocte, 4 præcepitque eis, dicens: Ponite
insidias post civitatem: nec longius recedatis: et
eritis omnes parati; 5 ego autem, et reliqua mul-
titudo, quæ mecum est, accedemus ex adverso con-
tra urbem. Cumque exierint contra nos, sicut ante
fecimus, fugiemus, et terga vertemus: 6 donec
persequentes ab urbe longius protrahantur: puta-
bunt enim nos fugere sicut prius. 7 Nobis ergo
fugientibus, et illis persequentibus, consurgetis de
insidiis, et vastabitis civitatem: tradetque eam Do-
minus Deus vester in manus vestras. 8 Cumque
ceperitis, succendite eam, et sic omnia facietis, ut
iussi. 9 Dimisitque eos, et perrexerunt ad locum

(26) 2 Sm 18, 17. — (2) Sup 6, 24. — (5) Sup 7, 4.

insidiarum, sederuntque inter Bethel, et Hai, ad
occidentalem plagam urbis Hai: Iosue autem nocte
illa in medio mansit populi, 10 surgensque diluculo
recensuit socios, et ascendit cum senioribus in fronte
exercitus, vallatus auxilio pugnatorum. 11 Cumque
venissent, et ascendissent ex adverso civitatis, ste-
terunt ad Septentrionalem urbis plagam, inter quam
et eos erat vallis media. 12 Quinque autem millia
viros elegerat, et posuerat in insidiis inter Bethel
et Hai ex occidentali parte eiusdem civitatis: 13 om-
nis vero reliquus exercitus ad aquilonem aciem
dirigebat, ita ut novissimi illius multitudinis occi-
dentalem plagam urbis attingerent. Abiit ergo Iosue
nocte illa, et stetit in vallis medio. 14 Quod cum
vidisset rex Hai, festinavit mane, et egressus est
cum omni exercitu civitatis, direxitque aciem con-
tra desertum, ignorans quod post tergum laterent
insidiæ. 15 Iosue vero, et omnis Israel cesserunt
loco, simulantes metum, et fugientes per solitudi-
nis viam. 16 At illi vociferantes pariter, et se mutuo
cohortantes, persecuti sunt eos. Cumque recessis-
sent a civitate, 17 et ne unus quidem in urbe Hai
et Bethel remansisset qui non persequeretur Israel
(sicut eruperant aperta oppida relinquentes), 18 di-
xit Dominus ad Iosue: Leva clypeum, qui in manu
tua est, contra urbem Hai, quoniam tibi tradam
eam. 19 Cumque elevasset clypeum ex adverso
civitatis, insidiæ, quæ latebant, surrexerunt confe-
stim: et pergentes ad civitatem, ceperunt, et suc-
cenderunt eam. 20 Viri autem civitatis, qui perse-
quebantur Iosue, respicientes et videntes fumum
urbis ad cælum usque conscendere, non potuerunt
ultra huc illucque diffugere: præsertim cum hi, qui
simulaverant fugam, et tendebant ad solitudinem,
contra persequentes fortissime restitissent.

21 Vidensque Iosue et omnis Israel quod capta civitatem
esset civitas, et fumus urbis ascenderet, reversus percuti-
percussit viros Hai. 22 Siquidem et illi qui cepe- unt
rant et succenderant civitatem, egressi ex urbe
contra suos, medios hostium ferire cœperunt. Cum
ergo ex utraque parte adversarii cæderentur, ita

ut nullus de tanta multitudine salvaretur, 23 regem
quoque urbis Hai apprehenderunt viventem, et ob-
tulerunt Iosue. 24 Igitur omnibus interfectis, qui
Israelem ad deserta tendentem fuerant persecuti,
et in eodem loco gladio corruentibus, reversi filii
Israel percusserunt civitatem. 25 Erant autem qui
in eodem die conciderant a viro usque ad mulie-
rem, duodecim millia hominum, omnes urbis Hai.
26 Iosue vero non contraxit manum, quam in sub-
lime porrexerat, tenens clypeum donec interfice-
rentur omnes habitatores Hai. 27 Iumenta autem
et prædam civitatis diviserunt sibi filii Israel, sicut
præceperat Dominus Iosue. 28 Qui succendit ur-
bem, et fecit eam tumulum sempiternum: 29 re-
gem quoque eius suspendit in patibulo usque ad
vesperam et solis occasum. Præcepitque Iosue, et
deposuerunt cadaver eius de cruce: proieceruntque
in ipso introitu civitatis, congesto super eum magno
acervo lapidum, qui permanet usque in præsentem
diem.

3. Observantia præscriptorum Moysis, 8, 30—35

Altare ædificatur

30 Tunc ædificavit Iosue altare Domino Deo Is-
rael in monte Hebal: 31 sicut præceperat Moyses
famulus Domini filiis Israel, et scriptum est in vo-
lumine legis Moysi: Altare vero de lapidibus im-
politis, quos ferrum non tetigit: et obtulit super
eo holocausta Domino, immolavitque pacificas vic-
timas.

lex lapidibus inscribitur

32 Et scripsit super lapides Deuteronomium legis
Moysi, quod ille digesserat coram filiis Israel.

benedictiones et maledictiones pronuntiantur

33 Omnis autem populus, et maiores natu, du-
cesque ac iudices stabant ex utraque parte arcæ,
in conspectu sacerdotum qui portabant arcam fœ-
deris Domini, ut advena ita et indigena. Media
pars eorum iuxta montem Garizim, et media iuxta
montem Hebal, sicut præceperat Moyses famulus
Domini. Et primum quidem benedixit populo Israel.

---

(31) Ex 20, 25; Dt 27, 5.

34 Post hæc legit omnia verba benedictionis et maledictionis, et cuncta quæ scripta erant in legis volumine.

35 Nihil ex his, quæ Moyses iusserat, reliquit intactum, sed universa replicavit coram omni multitudine Israel, mulieribus ac parvulis et advenis, qui inter eos morabantur.

sicut Moyses iusserat

4. Urbes Gabaonitarum conservantur, 9, 1—27

Reliquis bellum parantibus

9 1 Quibus auditis, cuncti reges trans Iordanem,
qui versabantur in montanis et campestribus,
in maritimis ac littore magni maris, hi quoque qui
habitabant iuxta Libanum, Hethæus et Amorrhæus,
Chananæus, Pherezæus, et Hevæus, et Iebusæus
2 congregati sunt pariter, ut pugnarent contra Iosue
et Israel uno animo, eademque sententia.

Gabaonitæ Israelitas decipiunt

3 At hi, qui habitabant in Gabaon, audientes cuncta
quæ fecerat Iosue, Iericho et Hai: 4 et callide cogitantes tulerunt sibi cibaria, saccos veteres asinis
imponentes, et utres vinarios scissos atque consutos,
5 calceamentaque perantiqua quæ ad indicium
vetustatis pittaciis consuta erant, induti veteribus
vestimentis: panes quoque, quos portabant ob viaticum, duri erant, et in frusta comminuti: 6 perrexeruntque ad Iosue, qui tunc morabatur in castris Galgalæ, et dixerunt ei, atque simul omni
Israeli: De terra longinqua venimus, pacem vobiscum facere cupientes. Responderuntque viri Israel
ad eos, atque dixerunt:
7 Ne forte in terra, quæ
nobis sorte debetur, habitetis, et non possimus
fœdus inire vobiscum.
8 At illi ad Iosue, Servi,
inquiunt, tui sumus. Quibus Iosue ait: Qui nam
estis vos? et unde venistis?
9 Responderunt: De
terra longinqua valde venerunt servi tui in nomine
Domini Dei tui. Audivimus enim famam potentiæ
eius, cuncta quæ fecit in Ægypto,
10 et duobus
regibus Amorrhæorum qui fuerunt trans Iordanem,
Sehon regi Hesebon, et Og regi Basan, qui erat

(10) Nm 21, 24.

in Astaroth: 11 dixeruntque nobis seniores, et om-
nes habitatores Terræ nostræ: Tollite in manibus
cibaria ob longissimam viam, et occurrite eis, et
dicite: Servi vestri sumus, fœdus inite nobiscum.
12 En, panes quando egressi sumus de domibus
nostris, ut veniremus ad vos, calidos sumpsimus,
nunc sicci facti sunt, et vetustate nimia comminuti.
13 Utres vini novos implevimus, nunc rupti sunt
et soluti; vestes et calceamenta quibus induimur,
et quæ habemus in pedibus, ob longitudinem lon-
gioris viæ trita sunt, et pene consumpta. 14 Sus-
ceperunt igitur de cibariis eorum, et os Domini
non interrogaverunt. 15 Fecitque Iosue cum eis
pacem, et inito fœdere pollicitus est quod non oc-
ciderentur: principes quoque multitudinis iurave-
runt eis.

et ministerio universali mancipantur

16 Post dies autem tres initi fœderis, audierunt
quod in vicino habitarent, et inter eos futuri essent.
17 Moveruntque castra filii Israel, et venerunt in
civitates eorum die tertio, quarum hæc vocabula
sunt, Gabaon, et Caphira, et Beroth, et Caria-
thiarim. 18 Et non percusserunt eos, eo quod iuras-
sent eis principes multitudinis in nomine Domini
Dei Israel. Murmuravit itaque omne vulgus contra
principes. 19 Qui responderunt eis: Iuravimus illis
in nomine Domini Dei Israel, et idcirco non pos-
sumus eos contingere. 20 Sed hoc faciemus eis:
Reserventur quidem ut vivant, ne contra nos ira
Domini concitetur, si peieraverimus: 21 sed sic
vivant, ut in usus universæ multitudinis ligna cæ-
dant, aquasque comportent. Quibus hæc loquenti-
bus: 22 vocavit Gabaonitas Iosue, et dixit eis:
Cur nos decipere fraude voluistis, ut diceretis: Pro-
cul valde habitamus a vobis, cum in medio nostri
sitis? 23 Itaque sub maledictione eritis, et non de-
ficiet de stirpe vestra ligna cædens, aquasque com-
portans in domum Dei mei. 24 Qui responderunt:
Nuntiatum est nobis servis tuis, quod promisisset
Dominus Deus tuus Moysi servo suo ut traderet

(15) 2 Sm 21, 2.

vobis omnem Terram, et disperderet cunctos habitatores eius. Timuimus igitur valde, et providimus animabus nostris, vestro terrore compulsi, et hoc consilium inivimus.
25 Nunc autem in manu tua sumus: quod tibi bonum et rectum videtur, fac nobis.
26 Fecit ergo Iosue ut dixerat, et liberavit eos de manu filiorum Israel, ut non occiderentur.
27 Decrevitque in illo die eos esse in ministerio cuncti populi, et altaris Domini, cædentes ligna, et aquas comportantes, usque in præsens tempus, in loco, quem Dominus elegisset.

5. Strages regum australium. 10, 1—43

Quinque reges fœderati

10 1 Quæ cum audisset Adonisedec rex Ierusalem, quod scilicet cepisset Iosue Hai, et subvertisset eam (sicut enim fecerat Iericho et regi eius, sic fecit Hai, et regi illius) et quod transfugissent Gabaonitæ ad Israel, et essent fœderati eorum,
2 timuit valde. Urbs enim magna erat Gabaon, et una civitatum regalium, et maior oppido Hai, omnesque bellatores eius fortissimi.
3 Misit ergo Adonisedec rex Ierusalem ad Oham regem Hebron, et ad Pharam regem Ierimoth, ad Iaphia quoque regem Lachis, et ad Dabir regem Eglon, dicens:
4 Ad me ascendite, et ferte præsidium, ut expugnemus Gabaon, quare transfugerit ad Iosue, et ad filios Israel.
5 Congregati igitur ascenderunt quinque reges Amorrhæorum: rex Ierusalem, rex Hebron, rex Ierimoth, rex Lachis, rex Eglon, simul cum exercitibus suis, et castrametati sunt circa Gabaon, oppugnantes eam.
6 Habitatores autem Gabaon urbis obsessæ miserunt ad Iosue, qui tunc morabatur in castris apud Galgalam, et dixerunt ei: Ne retrahas manus tuas ab auxilio servorum tuorum: ascende cito, et libera nos, ferque præsidium: convenerunt enim adversum nos omnes reges Amorrhæorum, qui habitant in montanis.
7 Ascenditque Iosue de Galgalis, et omnis exercitus bellatorum cum eo, viri fortissimi.
8 Dixitque Dominus ad Iosue: Ne timeas eos: in manus enim tuas tradidi illos: nullus ex eis tibi resistere pot-

erit. 9 Irruit itaque Iosue super eos repente, tota
nocte ascendens de Galgalis: 10 Et conturbavit eos
Dominus a facie Israel: contrivitque plaga magna
in Gabaon, ac persecutus est eos per viam ascen-
sus Beth horon, et percussit usque Azeca et Ma-
ceda. 11 Cumque fugerent filios Israel, et essent
in descensu Beth horon, Dominus misit super eos
lapides magnos de cælo usque ad Azeca: et mortui
sunt multo plures lapidibus grandinis, quam quos
gladio percusserant filii Israel.

patrato miraculo grandi

12 Tunc locutus est Iosue Domino in die, qua
tradidit Amorrhæum in conspectu filiorum Israel,
dixitque coram eis: Sol contra Gabaon ne movea-
ris, et Luna contra vallem Aialon. 13 Steteruntque
Sol et Luna, donec ulcisceretur se gens de inimi-
cis suis. Nonne scriptum est hoc in libro iusto-
rum? Stetit itaque Sol in medio cæli, et non fe-
stinavit occumbere spatio unius diei. 14 Non fuit
antea nec postea tam longa dies, obœdiente Domino
voci hominis, et pugnante pro Israel. 15 Rever-
susque est Iosue cum omni Israel in castra Galgalæ.

gladiis cæduntur

16 Fugerant enim quinque reges, et se abscon-
derant in spelunca urbis Maceda. 17 Nuntiatumque
est Iosue quod inventi essent quinque reges laten-
tes in spelunca urbis Maceda. 18 Qui præcepit so-
ciis, et ait: Volvite saxa ingentia ad os speluncæ,
et ponite viros industrios, qui clausos custodiant:
19 vos autem nolite stare, sed persequimini hostes,
et extremos quosque fugientium cædite: nec di-
mittatis eos urbium suarum intrare præsidia, quos
tradidit Dominus Deus in manus vestras. 20 Cæsis
ergo adversariis plaga magna, et usque ad inter-
necionem pene consumptis, hi, qui Israel effugere
potuerunt, ingressi sunt civitates munitas. 21 Re-
versusque est omnis exercitus ad Iosue in Maceda,
ubi tunc erant castra, sani et integro numero: nul-
lusque contra filios Israel mutire ausus est. 22 Præ-
cepitque Iosue, dicens: Aperite os speluncæ, et
producite ad me quinque reges, qui in ea latitant.

---

(13) Sir 46, 5; Is 28, 21.

23 Feceruntque ministri ut sibi fuerat imperatum:
et eduxerunt ad eum quinque reges de spelunca,
regem Ierusalem, regem Hebron, regem Ierimoth,
regem Lachis, regem Eglon. 24 Cumque educti
essent ad eum, vocavit omnes viros Israel, et ait
ad principes exercitus qui secum erant: Ite, et po-
nite pedes super colla regum istorum. Qui cum
perrexissent, et subiectorum colla pedibus calca-
rent, 25 rursum ait ad eos: Nolite timere, nec pa-
veatis, confortamini et estote robusti: sic enim fa-
ciet Dominus cunctis hostibus vestris, adversum
quos dimicatis. 26 Percussitque Iosue, et interfecit
eos, atque suspendit super quinque stipites: fue-
runtque suspensi usque ad vesperum. 27 Cumque
occumberet sol, præcepit sociis ut deponerent eos
de patibulis. Qui depositos proiecerunt in spelun-
cam, in qua latuerant, et posuerunt super os eius
saxa ingentia, quæ permanent usque in præsens.
28 Eodem quoque die Macedam cepit Iosue, et
percussit eam in ore gladii, regemque illius inter-
fecit, et omnes habitatores eius: non dimisit in ea
saltem parvas reliquias. Fecitque regi Maceda, sicut
fecerat regi Iericho. 29 Transivit autem cum omni
Israel de Maceda in Lebna, et pugnabat contra
eam: 30 quam tradidit Dominus cum rege suo in
manus Israel: percusseruntque urbem in ore gladii,
et omnes habitatores eius; non dimiserunt in ea
ullas reliquias. Feceruntque regi Lebna, sicut fe-
cerant regi Iericho. 31 De Lebna transivit in Lachis
cum omni Israel: et exercitu per gyrum disposito
oppugnabat eam. 32 Tradiditque Dominus Lachis
in manus Israel, et cepit eam die altero, atque per-
cussit in ore gladii, omnemque animam, quæ fuerat
in ea, sicut fecerat Lebna. 33 Eo tempore ascen-
dit Horam rex Gazer, ut auxiliaretur Lachis: quem
percussit Iosue cum omni populo eius usque ad
internecionem. 34 Transivitque de Lachis in Eglon,
et circumdedit, 35 atque expugnavit eam eadem
die: percussitque in ore gladii omnes animas, quæ

reliqui quoque reges percutiuntur

(27) Dt 21, 23. — (30) Sup 6, 21

erant in ea iuxta omnia quæ fecerat Lachis. 36 Ascen-
dit quoque cum omni Israel de Eglon in Hebron,
et pugnavit contra eam: 37 cepit eam, et percussit
in ore gladii, regem quoque eius, et omnia oppida
regionis illius, universasque animas, quæ in ea fue-
rant commoratæ: non reliquit in ea ullas reliquias:
sicut fecerat Eglon, sic fecit et Hebron, cuncta quæ
in ea repperit consumens gladio. 38 Inde reversus
in Dabir, 39 cepit eam atque vastavit: regem quo-
que eius atque omnia per circuitum oppida per-
cussit in ore gladii: non dimisit in ea ullas reli-
quias: sicut fecerat Hebron et Lebna et regibus
earum, sic fecit Dabir et regi illius.

conclusio

40 Percussit itaque Iosue omnem Terram mon-
tanam et meridianam atque campestrem, et Ase-
doth cum regibus suis: non dimisit in ea ullas re-
liquias, sed omne quod spirare poterat interfecit,
sicut præceperat ei Dominus Deus Israel, 41 a Ca-
desbarne usque Gazam. Omnem Terram Gosen
usque Gabaon, 42 universosque reges, et regiones
eorum uno impetu cepit atque vastavit: Dominus
enim Deus Israel pugnavit pro eo. 43 Reversusque
est cum omni Israel ad locum castrorum in Galgala.

6. Cædes regum septemtrionalium, 11, 1—15

Ad aquas Merom

11 1 Quæ cum audisset Iabin rex Asor, misit
ad Iobab regem Madon, et ad regem Seme-
ron, atque ad regem Achsaph: 2 ad reges quoque
aquilonis, qui habitabant in montanis et in planitie
contra meridiem Ceneroth, in campestribus quoque
et in regionibus Dor iuxta mare: 3 Chananæum
quoque ab oriente et occidente, et Amorrhæum
atque Hethæum ac Pherezæum et Iebusæum in
montanis: Hevæum quoque qui habitabat ad radices
Hermon in Terra Maspha. 4 Egressique sunt om-
nes cum turmis suis, populus multus nimis sicut
arena, quæ est in litore maris, equi quoque et
currus immensæ multitudinis. 5 Conveneruntque
omnes reges isti in unum ad Aquas Merom, ut
pugnarent contra Israel. 6 Dixitque Dominus ad
Iosue: Ne timeas eos: cras enim hac eadem hora

ego tradam omnes istos vulnerandos in conspectu
Israel: equos eorum subnervabis, et currus igne
combures. 7 Venitque Iosue, et omnis exercitus
cum eo adversus illos ad Aquas Merom subito, et
irruerunt super eos, 8 tradiditque illos Dominus
in manus Israel. Qui percusserunt eos, et perse-
cuti sunt usque ad Sidonem magnam, et Aquas
Maserephoth, campumque Masphe, qui est ad ori-
entalem illius partem. Ita percussit omnes, ut nul-
las dimitteret ex eis reliquias: 9 fecitque sicut præ-
ceperat ei Dominus, equos eorum subnervavit, cur-
rusque combussit igni.

10 Reversusque statim cepit Asor: et regem eius ad Asor
percussit gladio. Asor enim antiquitus inter omnia
regna hæc principatum tenebat. 11 Percussitque
omnes animas, quæ ibidem morabantur: non di-
misit in ea ullas reliquias, sed usque ad interne-
cionem universa vastavit, ipsamque urbem pere-
mit incendio. 12 Et omnes per circuitum civitates,
regesque earum cepit, percussit atque delevit, sicut
præceperat ei Moyses famulus Domini. 13 Absque
urbibus, quæ erant in collibus, et in tumulis sitæ,
ceteras succendit Israel: unam tantum Asor muni-
tissimam flamma consumpsit. 14 Omnemque præ-
dam istarum urbium ac iumenta diviserunt sibi
filii Israel, cunctis hominibus interfectis. 15 Sicut
præceperat Dominus Moysi servo suo, ita præce-
pit Moyses Iosue, et ille universa complevit: non
præteriit de universis mandatis, nec unum quidem
verbum quod iusserat Dominus Moysi.

7. Repetitio brevis occupationis, 11, 16—12, 24

16 Cepit itaque Iosue omnem Terram monta- Terra
nam, et meridianam, terramque Gosen, et plani- occupata
tiem, et occidentalem plagam, montemque Israel,
et campestria eius: 17 et partem montis, quæ ascen-
dit Seir usque Baalgad per planitiem Libani subter
montem Hermon: omnes reges eorum cepit, per-
cussit, et occidit. 18 Multo tempore pugnavit Iosue

(12) Dt 7, 1. — (15) Ex 34, 11; Dt 7, 1.

contra reges istos. 19 Non fuit civitas quæ se tra-
deret filiis Israel, præter Hevæum, qui habitabat
in Gabaon: omnes enim bellando cepit. 20 Domini
enim sententia fuerat, ut indurarentur corda eorum,
et pugnarent contra Israel, et caderent, et non me-
rerentur ullam clementiam, ac perirent, sicut præ-
ceperat Dominus Moysi.

Enacim interfecti

21 In illo tempore venit Iosue, et interfecit Ena-
cim de montanis, Hebron, et Dabir, et Anab, et
de omni monte Iuda et Israel, urbesque eorum de-
levit. 22 Non reliquit ullum de stirpe Enacim, in
Terra filiorum Israel: absque civitatibus Gaza, et
Geth, et Azoto, in quibus solis relicti sunt. 23 Ce-
pit ergo Iosue omnem Terram, sicut locutus est
Dominus ad Moysen, et tradidit eam in possessio-
nem filiis Israel secundum partes et tribus suas;
quievitque Terra a prœliis.

orientales reges cæsi

12 1 Hi sunt reges, quos percusserunt filii Is-
rael, et possederunt Terram eorum trans
Iordanem ad solis ortum, a torrente Arnon usque
ad montem Hermon, et omnem orientalem pla-
gam, quæ respicit solitudinem. 2 Sehon rex Amor-
rhæorum, qui habitavit in Hesebon, dominatus est
ab Aroer, quæ sita est super ripam torrentis Ar-
non, et mediæ partis in valle, dimidiæque Galaad,
usque ad torrentem Iaboc, qui est terminus filio-
rum Ammon; 3 et a solitudine usque ad Mare
Ceneroth contra orientem, et usque ad Mare de-
serti, quod est mare salsissimum, ad orientalem
plagam per viam quæ ducit Bethsimoth: et ab au-
strali parte, quæ subiacet Asedoth, Phasga. 4 Ter-
minus Og regis Basan, de reliquiis Raphaim, qui
habitavit in Astaroth, et in Edrai, et dominatus
est in monte Hermon, et in Salecha, atque in uni-
versa Basan, usque ad terminos 5 Gessuri, et Ma-
chati, et dimidiæ partis Galaad: terminos Sehon
regis Hesebon. 6 Moyses famulus Domini, et filii
Israel percusserunt eos, tradiditque Terram eorum
Moyses in possessionem Rubenitis, et Gaditis, et
dimidiæ tribui Manasse.

7 Hi sunt reges Terræ, quos percussit Iosue et occidentales reges percussi
filii Israel trans Iordanem ad occidentalem pla-
gam, a Baalgad in campo Libani, usque ad mon-
tem, cuius pars ascendit in Seir: tradiditque eam
Iosue in possessionem tribubus Israel, singulis par-
tes suas, 8 tam in montanis quam in planis atque
campestribus. In Asedoth, et in solitudine, ac in
meridie Hethæus fuit et Amorrhæus, Chananæus
et Pherezæus, Hevæus et Iebusæus. 9 Rex Iericho
unus: rex Hai, quæ est ex latere Bethel, unus:
10 rex Ierusalem unus, rex Hebron unus, 11 rex
Ierimoth unus, rex Lachis unus, 12 rex Eglon unus,
rex Gazer unus, 13 rex Dabir unus, rex Gader
unus, 14 rex Herma unus, rex Hered unus, 15 rex
Lebna unus, rex Odullam unus, 16 rex Maceda
unus, rex Bethel unus, 17 rex Taphua unus, rex
Opher unus, 18 rex Aphec unus, rex Saron unus,
19 rex Madon unus, rex Asor unus, 20 rex Seme-
ron unus, rex Achsaph unus, 21 rex Thenac unus,
rex Mageddo unus, 22 rex Cades unus, rex Iacha-
nan Carmeli unus, 23 rex Dor, et provinciæ Dor
unus, rex Gentium Galgal unus, 24 rex Thersa
unus: omnes reges triginta unus.

PARS ALTERA

Divisio terræ occupatæ, 13, 1—22, 34

I. Notæ narrationi præmissæ, 13, 1—14, 5

1. Præceptum Domini, 13, 1—7

13 1 Iosue senex, provectæque ætatis erat, et Chanaan 9½ tribubus dividenda
dixit Dominus ad eum: Senuisti, et longæ-
vus es, terraque latissima derelicta est, quæ nec
dum sorte divisa est: 2 omnis videlicet Galilæa,
Philisthiim, et universa Gessuri. 3 A fluvio turbi-
do, qui irrigat Ægyptum, usque ad terminos Ac-
caron contra aquilonem: Terra Chanaan, quæ in
quinque regulos Philisthiim dividitur, Gazæos, et
Azotios, Ascalonitas, Gethæos, et Accaronitas. 4 Ad
meridiem vero sunt Hevæi, omnis Terra Chanaan,

et Maara Sidoniorum usque Apheca et terminos
Amorrhæi, 5 eiusque confinia. Libani quoque regio
contra orientem a Baalgad sub monte Hermon,
donec ingrediaris Emath. 6 Omnium qui habitant
in monte a Libano usque ad Aquas Maserephoth,
universique Sidonii. Ego sum qui delebo eos a
facie filiorum Israel. Veniat ergo in partem here-
ditatis Israel, sicut præcepi tibi. 7 Et nunc divide
terram in possessionem novem tribubus, et dimidiæ
tribui Manasse,

2. Possessio duarum tribuum et dimidiæ, 13, 8—33

Terra orientalis a Moyse data

8 cum qua Ruben et Gad possederunt terram,
quam tradidit eis Moyses famulus Domini trans
fluenta Iordanis, ad orientalem plagam. 9 Ab Aroer,
quæ sita est in ripa torrentis Arnon, et in vallis
medio, universaque campestria Medaba, usque Di-
bon; 10 et cunctas civitates Sehon, regis Amor-
rhæi, qui regnavit in Hesebon usque ad terminos
filiorum Ammon; 11 et Galaad, ac terminum Ges-
suri et Machati, et omnem montem Hermon, et
universam Basan, usque ad Salecha, 12 omne re-
gnum Og in Basan, qui regnavit in Astaroth et
Edrai, ipse fuit de reliquiis Raphaim: percussitque
eos Moyses, atque delevit. 13 Nolueruntque dis-
perdere filii Israel Gessuri et Machati: et habita-
verunt in medio Israel usque in præsentem diem.
14 Tribui autem Levi non dedit possessionem: sed
sacrificia et victimæ Domini Dei Israel, ipsa est
eius hereditas, sicut locutus est illi.

tribui Ruben

15 Dedit ergo Moyses possessionem tribui filio-
rum Ruben iuxta cognationes suas. 16 Fuitque ter-
minus eorum ab Aroer, quæ sita est in ripa tor-
rentis Arnon, et in valle eiusdem torrentis media:
universam planitiem, quæ ducit Medaba, 17 et He-
sebon, cunctosque viculos earum, qui sunt in cam-
pestribus: Dibon quoque, et Bamothbaal, et oppi-
dum Baalmaon, 18 et Iassa, et Cedimoth, et Me-
phaath, 19 et Cariathaim, et Sabama, et Saratha-

(8) Nm 32, 33. — (14) Nm 18, 20.

sar in monte convallis. 20 Bethphogor et Asedoth,
Phasga et Bethiesimoth, 21 et omnes urbes campe-
stres, universaque regna Sehon regis Amorrhæi,
qui regnavit in Hesebon, quem percussit Moyses
cum principibus Madian: Hevæum, et Recem, et
Sur, et Hur, et Rebe duces Sehon habitatores Terræ.
22 Et Balaam filium Beor ariolum occiderunt filii
Israel gladio cum ceteris interfectis. 23 Factusque
est terminus filiorum Ruben Iordanis fluvius. Hæc
est possessio Rubenitarum per cognationes suas
urbium et viculorum.

24 Deditque Moyses tribui Gad et filiis eius per tribui Gad
cognationes suas possessionem, cuius hæc divisio
est. 25 Terminus Iaser, et omnes civitates Galaad,
et dimidiam partem terræ filiorum Ammon, usque
ad Aroer, quæ est contra Rabba; 26 et ab Hese-
bon usque Ramoth, Masphe et Betonim: et a Ma-
naim usque ad terminos Dabir. 27 In valle quoque
Betharan, et Bethnemra, et Socoth, et Saphon re-
liquam partem regni Sehon regis Hesebon: huius
quoque finis, Iordanis est usque ad extremam par-
tem maris Cenereth trans Iordanem ad orientalem
plagam. 28 Hæc est possessio filiorum Gad per
familias suas, civitates, et villæ earum.

29 Dedit et dimidiæ tribui Manasse, filiisque eius dimidiæ tribui Manasse
iuxta cognationes suas possessionem, 30 cuius hoc
principium est: a Manaim universam Basan, et
cuncta regna Og regis Basan, omnesque vicos
Iair, qui sunt in Basan, sexaginta oppida; 31 et
dimidiam partem Galaad, et Astaroth, et Edrai ur-
bes regni Og in Basan: filiis Machir, filii Manasse
dimidiæ parti filiorum Machir iuxta cognationes
suas.

32 Hanc possessionem divisit Moyses in campe- conclusio
stribus Moab trans Iordanem contra Iericho ad
orientalem plagam. 33 Tribui autem Levi non dedit
possessionem: quoniam Dominus Deus Israel ipse
est possessio eius, ut locutus est illi.

(21) Nm 31, 8. — (33) Nm 18, 20.

3. Numerus duodenarius tribuum, 14, 1—5

Tribus Levi exclusa, Ioseph divisa

14 [1] Hoc est, quod possederunt filii Israel in
Terra Chanaan, quam dederunt eis Eleazar
sacerdos, et Iosue filius Nun, et principes familia-
rum per tribus Israel: [2] sorte omnia dividentes,
sicut præceperat Dominus in manu Moysi, novem
tribubus, et dimidiæ tribui. [3] Duabus enim tribu-
bus, et dimidiæ dederat Moyses trans Iordanem
possessionem: absque Levitis, qui nihil terræ ac-
ceperunt inter fratres suos: [4] sed in eorum suc-
cesserunt locum filii Ioseph in duas divisi tribus,
Manasse et Ephraim: nec acceperunt Levitæ aliam
in Terra partem, nisi urbes ad habitandum, et sub-
urbana earum ad alenda iumenta et pecora sua.
[5] Sicut præceperat Dominus Moysi, ita fecerunt
filii Israel, et diviserunt Terram.

II. Ipsa divisio terræ, 14, 6—21, 43

1. Possessio Caleb Cenezæi, 14, 6—15

Iuxta promissionem Domini

[6] Accesserunt itaque filii Iuda ad Iosue in Gal-
gala, locutusque est ad eum Caleb filius Iephone
Cenezæus: Nosti quid locutus sit Dominus ad Moy-
sen hominem Dei de me et te in Cadesbarne.
[7] Quadraginta annorum eram quando misit me
Moyses famulus Domini de Cadesbarne, ut con-
siderarem Terram, nuntiavique ei quod mihi verum
videbatur. [8] Fratres autem mei, qui ascenderant
mecum, dissolverunt cor populi: et nihilominus ego
secutus sum Dominum Deum meum. [9] Iuravitque
Moyses in die illo, dicens: Terra, quam calcavit
pes tuus, erit possessio tua, et filiorum tuorum in
æternum: quia secutus es Dominum Deum meum.
[10] Concessit ergo Dominus vitam mihi, sicut pol-
licitus est usque in præsentem diem. Quadraginta
et quinque anni sunt, ex quo locutus est Dominus
verbum istud ad Moysen, quando ambulabat Israel
per solitudinem: hodie octoginta quinque annorum
sum [11] sic valens, ut eo valebam tempore quando

(2) Nm 34, 13. — (6) Nm 14, 24.

ad explorandum missus sum: illius in me tempo-
ris fortitudo usque hodie perseverat, tam ad bel-
landum quam ad gradiendum. 12 Da ergo mihi
montem istum, quem pollicitus est Dominus, te
quoque audiente, in quo Enacim sunt, et urbes ma-
gnæ atque munitæ: si forte sit Dominus mecum,
et potuero delere eos: sicut promisit mihi.

13 Benedixitque ei Iosue: et tradidit ei Hebron Caleb accipit Hebron
in possessionem; 14 atque ex eo fuit Hebron Ca-
leb filio Iephone Cenezæo usque in præsentem
diem: quia secutus est Dominum Deum Israel.
15 Nomen Hebron ante vocabatur Cariath Arbe:
Adam maximus ibi inter Enacim situs est: et Terra
cessavit a prœliis.

2. Sors filiorum Iudæ, 15, 1—63

15 1 Igitur sors filiorum Iudæ per cognationes Termini eius
suas ista fuit: A termino Edom, desertum
Sin contra meridiem, et usque ad extremam par-
tem australis plagæ. 2 Initium eius a summitate
maris salsissimi, et a lingua eius, quæ respicit me-
ridiem. 3 Egrediturque contra Ascensum Scorpio-
nis, et pertransit in Sina: ascenditque in Cades-
barne, et pervenit in Esron, ascendens ad Addar,
et circuiens Carcaa, 4 atque inde pertransiens in
Asemona, et perveniens ad Torrentem Ægypti:
eruntque termini eius mare magnum; hic erit finis
meridianæ plagæ. 5 Ab oriente vero erit initium,
mare salsissimum usque ad extrema Iordanis: et
ea quæ respiciunt ad aquilonem a lingua maris
usque ad eumdem Iordanis fluvium. 6 Ascenditque
terminus in Beth hagla, et transit ab aquilone in
Beth Araba: ascendens ad lapidem Boen filii Ru-
ben, 7 et tendens usque ad terminos Debera de
Valle Achor, contra aquilonem respiciens Galgala,
quæ est ex adverso Ascensionis Adommim, ab
australi parte torrentis: transitque aquas, quæ vo-
cantur Fons solis: et erunt exitus eius ad Fontem

(11) Sir 46, 11. — (1) Nm 34, 3.

rogel. 8 Ascenditque per convallem filii Ennom ex
latere Iebusæi ad meridiem, hæc est Ierusalem: et
inde se erigens ad verticem montis, qui est contra
Geennom ad occidentem in summitate Vallis Ra-
phaim contra aquilonem, 9 pertransitque a vertice
montis usque ad fontem aquæ Nephtoa: et per-
venit usque ad vicos montis Ephron: inclinaturque
in Baala, quæ est Cariathiarim, id est, urbs silva-
rum; 10 et circuit de Baala contra occidentem,
usque ad montem Seir: transitque iuxta latus mon-
tis Iarim ad aquilonem in Cheslon: et descendit
in Bethsames, transitque in Thamna; 11 et per-
venit contra aquilonem partis Accaron ex latere:
inclinaturque Sechrona, et transit montem Baala:
pervenitque in Iebneel, et magni maris contra oc-
cidentem fine concluditur. 12 Hi sunt termini filio-
rum Iuda per circuitum in cognationibus suis.

Caleb partem suam expugnat

13 Caleb vero filio Iephone dedit partem in medio
filiorum Iuda, sicut præceperat ei Dominus: Cariath
Arbe patris Enac, ipsa est Hebron. 14 Delevitque
ex ea Caleb tres filios Enac, Sesai et Ahiman et
Tholmai de stirpe Enac. 15 Atque inde conscen-
dens venit ad habitatores Dabir, quæ prius voca-
batur Cariath Sepher, id est, civitas litterarum.
16 Dixitque Caleb: Qui percusserit Cariath Sepher,
et ceperit eam, dabo ei Axam filiam meam uxo-
rem. 17 Cepitque eam Othoniel filius Cenez frater
Caleb iunior: deditque ei Axam filiam suam uxo-
rem. 18 Quæ, cum pergerent simul, suasa est a
viro suo ut peteret a patre suo agrum, suspiravit-
que ut sedebat in asino. Cui Caleb: Quid habes?
inquit. 19 At illa respondit: Da mihi benedictio-
nem: Terram australem et arentem dedisti mihi,
iunge et irriguam. Dedit itaque ei Caleb irriguum
superius et inferius.

urbes Iudæ a Meridie

20 Hæc est possessio tribus filiorum Iuda per
cognationes suas. 21 Erantque civitates ab extre-
mis partibus filiorum Iuda iuxta terminos Edom a

---

(14) Idc 1, 20.

meridie: Cabseel et Eder et Iagur, 22 et Cina et
Dimona et Adada, 23 et Cades, et Asor, et Ieth-
nam, 24 Ziph et Telem et Baloth, 25 Asor nova
et Carioth, Hesron, hæc est Asor. 26 Aman, Sa-
ma, et Molada, 27 et Asergadda et Hassemon et
Bethphelet, 28 et Hasersual et Bersabee et Bazio-
thia 29 et Baala et Iim et Esem, 30 et Eltholad
et Cesil et Harma, 31 et Siceleg et Medemena et
Sensenna, 32 Lebaoth et Selim et Aen et Remmon;
omnes civitates vigintinovem, et villæ earum.

urbes in campestribus

33 In campestribus vero: Estaol et Sarea et Ase-
na, 34 et Zanoe et Ængannim et Taphua et Enaim,
35 et Ierimoth et Adullam, Socho et Azeca, 36 et
Saraim et Adithaim et Gedera et Gederothaim:
urbes quattuordecim, et villæ earum. 37 Sanan et
Hadassa et Magdalgad, 38 Delean et Masepha et
Iecthel, 39 Lachis et Bascath et Eglon, 40 Cheb-
bon et Leheman et Cethlis 41 et Gideroth et Beth-
dagon et Naama et Maceda: civitates sedecim, et
villæ earum. 42 Labana et Ether et Asan, 43 Ieph-
tha et Esna et Nesib, 44 et Ceila et Achzib et
Maresa: civitates novem, et villæ earum. 45 Ac-
caron cum vicis et villulis suis. 46 Ab Accaron
usque ad mare: omnia quæ vergunt ad Azotum
et viculos eius. 47 Azotus cum vicis et villulis
suis. Gaza cum vicis et villulis suis, usque ad tor-
rentem Ægypti, et mare magnum terminus eius.

urbes in monte

48 Et in monte: Samir et Iether et Socoth 49 et
Danna et Cariathsenna, hæc est Dabir: 50 Anab
et Istemo et Anim, 51 Gosen et Olon et Gilo:
civitates undecim et villæ earum. 52 Arab et Ruma
et Esaan, 53 et Ianum et Beththaphua et Apheca,
54 Athmatha et Cariatharbe, hæc est Hebron, et
Sior: civitates novem, et villæ earum. 55 Maon
et Carmel et Ziph et Iota, 56 Iezrael et Iucadam
et Zanoe, 57 Accain Gabaa et Thamna: civitates
decem, et villæ earum. 58 Halhul, et Bessur, et
Gedor, 59 Mareth, et Bethanoth, et Eltecon: ci-
vitates sex et villæ earum. 60 Cariathbaal, hæc est
Cariathiarim urbs silvarum, et Arebba: civitates
duæ, et villæ earum.

urbes in deserto

61 In deserto Betharaba, Meddin, et Sachacha
62 et Nebsan, et civitas salis, et Engaddi: civitates
sex, et villæ earum.

Iebusæi in Ierusalem

63 Iebusæum autem habitatorem Ierusalem non
potuerunt filii Iuda delere: habitavitque Iebusæus
cum filiis Iuda in Ierusalem usque in præsentem
diem.

3. Sors filiorum Ioseph, 16, 1—17, 18

Termini generales

16 1 Cecidit quoque sors filiorum Ioseph ab Ior-
dane contra Iericho et aquas eius ab oriente:
solitudo quæ ascendit de Iericho ad montem Bethel:
2 et egreditur de Bethel Luza: transitque terminum
Archi, Ataroth, 3 et descendit ad occidentem iuxta
terminum Iephleti, usque ad terminos Beth horon
inferioris, et Gazer: finiunturque regiones eius
mari magno: 4 possederuntque filii Ioseph Manas-
ses et Ephraim.

termini Ephraim

5 Et factus est terminus filiorum Ephraim per
cognationes suas: et possessio eorum contra orien-
tem Ataroth addar usque Beth horon superiorem.
6 Egrediunturque confinia in mare: Machmethath
vero aquilonem respicit, et circuit terminos contra
orientem in Thanathselo: et pertransit ab oriente
Ianoe; 7 descenditque de Ianoe in Ataroth et Naa-
ratha: et pervenit in Iericho, egrediturque ad Ior-
danem. 8 De Taphua pertransit contra mare in
Vallem arundineti, suntque egressus eius in mare
salsissimum. Hæc est possessio tribus filiorum Eph-
raim per familias suas. 9 Urbesque separatæ sunt
filiis Ephraim in medio possessionis filiorum Ma-
nasse, et villæ earum. 10 Et non interfecerunt filii
Ephraim Chananæum, qui habitabat in Gazer: ha-
bitavitque Chananæus in medio Ephraim usque in
diem hanc tributarius.

termini dimidiæ tribus Manasse

17 1 Cecidit autem sors tribui Manasse: (ipse
enim est primogenitus Ioseph) Machir pri-
mogenito Manasse patri Galaad, qui fuit vir pugna-
tor, habuitque possessionem Galaad et Basan: 2 et

(2) Nm 26, 30.

reliquis filiorum Manasse iuxta familias suas, filiis
Abiezer, et filiis Helec, et filiis Esriel, et filiis Se-
chem, et filiis Hepher, et filiis Semida. Isti sunt
filii Manasse filii Ioseph, mares, per cognationes
suas. 3 Salphaad vero filio Hepher filii Galaad filii
Machir filii Manasse non erant filii, sed solæ filiæ:
quarum ista sunt nomina, Maala et Noa et Hegla
et Melcha et Thersa. 4 Veneruntque in conspectu
Eleazari sacerdotis, et Iosue filii Nun, et principum
dicentes: Dominus præcepit per manum Moysi,
ut daretur nobis possessio in medio fratrum no-
strorum. Deditque eis iuxta imperium Domini pos-
sessionem in medio fratrum patris earum. 5 Et
ceciderunt funiculi Manasse, decem, absque Terra
Galaad et Basan trans Iordanem. 6 Filiæ enim
Manasse possederunt hereditatem in medio filio-
rum eius. Terra autem Galaad cecidit in sortem
filiorum Manasse qui reliqui erant. 7 Fuitque ter-
minus Manasse ab Aser, Machmethath quæ respi-
cit Sichem: et egreditur ad dextram iuxta habita-
tores Fontis Taphuæ. 8 Etenim in sorte Manasse
ceciderat Terra Taphuæ, quæ est iuxta terminos
Manasse filiorum Ephraim. 9 Descenditque termi-
nus Vallis arundineti in meridiem torrentis civita-
tum Ephraim, quæ in medio sunt urbium Manasse:
terminus Manasse ab aquilone torrentis, et exitus
eius pergit ad mare: 10 ita ut possessio Ephraim
sit ab austro, et ab aquilone Manasse, et utram-
que claudat mare, et coniungantur sibi in tribu Aser
ab aquilone, et in tribu Issachar ab oriente. 11 Fuit-
que hereditas Manasse in Issachar et in Aser, Beth-
san et viculi eius, et Ieblaam cum viculis suis, et
habitatores Dor cum oppidis suis, habitatores quo-
que Endor cum viculis suis: similiterque habitato-
res Thenac cum viculis suis, et habitatores Mageddo
cum viculis suis, et tertia pars urbis Nopheth.
12 Nec potuerunt filii Manasse has civitates sub-
vertere, sed cœpit Chananæus habitare in terra
sua. 13 Postquam autem convaluerunt filii Israel,

(3) Nm 27, 1; 36, 11.

subiecerunt Chananæos, et fecerunt sibi tributarios,
nec interfecerunt eos.
querela filiorum Ioseph
14 Locutique sunt filii Ioseph ad Iosue, et dixe-
runt: Quare dedisti mihi possessionem sortis et
funiculi unius, cum sim tantæ multitudinis, et be-
nedixerit mihi Dominus? 15 Ad quos Iosue ait:
Si populus multus es, ascende in silvam, et succide
tibi spatia in Terra Pherezæi et Raphaim: quia an-
gusta est tibi possessio montis Ephraim. 16 Cui
responderunt filii Ioseph: Non poterimus ad mon-
tana conscendere, cum ferreis curribus utantur Cha-
nanæi, qui habitant in terra campestri, in qua sitæ
sunt Bethsan cum viculis suis, et Iezrael mediam
possidens vallem. 17 Dixitque Iosue ad domum
Ioseph, Ephraim et Manasse: Populus multus es,
et magnæ fortitudinis, non habebis sortem unam,
18 sed transibis ad montem, et succides tibi, atque
purgabis ad habitandum spatia: et poteris ultra
procedere cum subverteris Chananæum, quem dicis
ferreos habere currus, et esse fortissimum.

4. Descriptio terræ reliquæ, 18, 1—10

Ab Iosue præcipitur
18 1 Congregatique sunt omnes filii Israel in
Silo, ibique fixerunt tabernaculum testimonii,
et fuit eis Terra subiecta. 2 Remanserant autem
filiorum Israel septem tribus, quæ necdum accepe-
rant possessiones suas. 3 Ad quos Iosue ait: Us-
quequo marcetis ignavia, et non intratis ad possi-
dendam Terram, quam Dominus Deus patrum ve-
strorum dedit vobis? 4 Eligite de singulis tribu-
bus ternos viros, ut mittam eos, et pergant atque
circumeant Terram, et describant eam iuxta nume-
rum uniuscuiusque multitudinis: referantque ad me
quod descripserint. 5 Dividite vobis Terram in sep-
tem partes: Iudas sit in terminis suis ab australi
plaga, et domus Ioseph ab aquilone. 6 Mediam
inter hos Terram in septem partes describite: et
huc venietis ad me, ut coram Domino Deo vestro
mittam vobis hic sortem: 7 quia non est inter vos
pars Levitarum, sed sacerdotium Domini est eorum
hereditas. Gad autem et Ruben, et dimidia tribus

Manasse iam acceperant possessiones suas trans
Iordanem ad orientalem plagam: quas dedit eis
Moyses famulus Domini.
8 Cumque surrexissent viri, ut pergerent ad de-
scribendam terram, præcepit eis Iosue, dicens:
Circuite Terram, et describite eam, ac revertimini
ad me: ut hic coram Domino, in Silo mittam vo-
bis sortem. 9 Itaque perrexerunt: et lustrantes
eam, in septem partes diviserunt, scribentes in vo-
lumine. Reversique sunt ad Iosue in castra Silo.
10 Qui misit sortes coram Domino in Silo, divisit-
que Terram filiis Israel in septem partes.

a viris electis peragitur

5. Sors filiorum Beniamin, 18, 11—28

11 Et ascendit sors prima filiorum Beniamin per
familias suas, ut possiderent Terram inter filios
Iuda et filios Ioseph. 12 Fuitque terminus eorum
contra aquilonem a Iordane: pergens iuxta latus
Iericho septentrionalis plagæ, et inde contra occi-
dentem ad montana conscendens, et perveniens ad
solitudinem Bethaven, 13 atque pertransiens iuxta
Luzam ad meridiem, ipsa est Bethel: descenditque
in Ataroth addar in montem, qui est ad meridiem
Beth horon inferioris: 14 Et inclinatur circuiens
contra mare ad meridiem montis qui respicit Beth
horon contra africum: suntque exitus eius in Ca-
riath baal, quæ vocatur et Cariathiarim, urbem
filiorum Iuda. Hæc est plaga contra mare ad occi-
dentem. 15 A meridie autem ex parte Cariathiarim
egreditur terminus contra mare, et pervenit usque
ad fontem aquarum Nephtoa. 16 Descenditque in
partem montis, qui respicit Vallem filiorum Ennom:
et est contra septentrionalem plagam in extrema
parte Vallis Raphaim. Descenditque in Geennom
(id est, Vallem Ennom) iuxta latus Iebusæi ad
austrum: et pervenit ad Fontem rogel, 17 transiens
ad aquilonem, et egrediens ad Ensemes, id est fon-
tem solis: 18 et pertransit usque ad tumulos, qui
sunt e regione Ascensus Adommim: descenditque

Termini eius

(13) Gn 28, 19.

ad Abenboen, id est, lapidem Boen filii Ruben: et
pertransit ex latere aquilonis ad campestria: descen-
ditque in planitiem, [19] et prætergreditur contra aqui-
lonem Beth hagla: suntque exitus eius contra lin-
guam maris salsissimi ab aquilone in fine Iordanis
ad australem plagam: [20] qui est terminus illius ab
oriente. Hæc est possessio filiorum Beniamin per
terminos suos in circuitu, et familias suas.

atque urbes

[21] Fueruntque civitates eius, Iericho et Beth hagla
et Vallis Casis, [22] Beth Araba et Samaraim et
Bethel [23] et Avim et Aphara et Ophera, [24] Villa
Emona et Ophni et Gabee: civitates duodecim, et
villæ earum. [25] Gabaon et Rama et Beroth, [26] et
Mesphe et Caphara, et Amosa [27] et Recem, Iare-
phel et Tharela, [28] et Sela, Eleph, et Iebus, quæ
est Ierusalem, Gabaath et Cariath: civitates quat-
tuordecim, et villæ earum. Hæc est possessio filio-
rum Beniamin iuxta familias suas.

6. Sortes tribuum reliquarum, 19, 1—51

Filiorum Simeon

19 [1] Et egressa est sors secunda filiorum Si-
meon per cognationes suas: fuitque here-
ditas [2] eorum in medio possessionis filiorum Iuda:
Bersabee et Sabee et Molada [3] et Hasersual, Bala
et Asem [4] et Eltholad, Bethul et Harma [5] et Si-
celeg et Bethmarchaboth et Hasersusa [6] et Beth-
lebaoth et Sarohen: civitates tredecim, et villæ
earum. [7] Ain et Remmon et Athar et Asan: ci-
vitates quattuor, et villæ earum: [8] omnes viculi
per circuitum urbium istarum usque ad Baalath
Beer Ramath contra australem plagam. Hæc est
hereditas filiorum Simeon iuxta cognationes suas,
[9] in possessione et funiculo filiorum Iuda: quia
maior erat. Et idcirco filii Simeon possederunt in
medio hereditatis eorum.

filiorum Zabulon

[10] Ceciditque sors tertia filiorum Zabulon per
cognationes suas: et factus est terminus posses-
sionis eorum usque Sarid. [11] Ascenditque de Mari
et Merala, et pervenit in Debbaseth, usque ad tor-
rentem qui est contra Ieconam. [12] Et revertitur
de Sared contra orientem in fines Ceseleththabor:

et egreditur ad Dabereth, ascenditque contra Iaphie.
13 Et inde pertransit usque ad orientalem plagam
Gethhepher et Thacasin: et egreditur in Remmon,
Amthar et Noa. 14 Et circuit ad aquilonem Hana-
thon: suntque egressus eius Vallis Iephtahel, 15 et
Cateth et Naalol et Semeron et Ierala et Bethle-
hem: civitates duodecim, et villæ earum. 16 Hæc
est hereditas tribus filiorum Zabulon per cognatio-
nes suas, urbes et viculi earum.

filiorum Issachar

17 Issachar egressa est sors quarta per cogna-
tiones suas; 18 fuitque eius hereditas Iezrael et
Casaloth et Sunem 19 et Hapharaim et Seon, et
Anaharath 20 et Rabboth et Cesion, Abes, 21 et
Rameth, et Engannim, et Enhadda et Bethpheses.
22 Et pervenit terminus eius usque Thabor et Se-
hesima et Bethsames: eruntque exitus eius Iorda-
nis: civitates sedecim, et villæ earum. 23 Hæc est
possessio filiorum Issachar per cognationes suas,
urbes, et viculi earum.

filiorum Aser

24 Ceciditque sors quinta tribui filiorum Aser
per cognationes suas: 25 fuitque terminus eorum
Halcath et Chali et Beten et Axaph 26 et Elme-
lech et Amaad et Messal: et pervenit usque ad
Carmelum maris et Sihor et Labanath. 27 Ac re-
vertitur contra orientem Bethdagon: et pertransit
usque Zabulon et Vallem Iephthael contra aquilo-
nem in Bethemec et Nehiel. Egrediturque ad læ-
vam Cabul, 28 et Abran et Rohob et Hamon et
Cana, usque ad Sidonem magnam. 29 Revertiturque
in Horma usque ad civitatem munitissimam Tyrum,
et usque Hosa: eruntque exitus eius in mare de
funiculo Achziba: 30 et Amma et Aphec et Rohob:
civitates vigintiduæ, et villæ earum. 31 Hæc est
possessio filiorum Aser per cognationes suas, urbes-
que et viculi earum.

filiorum Nephthali

32 Filiorum Nephthali sexta sors cecidit per fa-
milias suas: 33 et cœpit terminus de Heleph et
Elon in Saananim, et Adami, quæ est Neceb, et
Iebnael usque Lecum: et egressus eorum usque
ad Iordanem: 34 revertiturque terminus contra

occidentem in Azanotthabor, atque inde egreditur
in Hucuca, et pertransit in Zabulon contra Meri-
diem, et in Aser contra occidentem, et in Iuda ad
Iordanem contra ortum solis. 35 Civitates muni-
tissimæ, Assedim, Ser, et Emath, et Reccath et
Cenereth, 36 et Edema et Arama, Asor 37 et Ce-
des et Edrai, Enhasor 38 et Ieron et Magdalel,
Horem et Bethanath et Bethsames: civitates decem
et novem, et villæ earum. 39 Hæc est possessio
tribus filiorum Nephthali per cognationes suas, urbes
et viculi earum.

filiorum Dan

40 Tribui filiorum Dan per familias suas egressa
est sors septima: 41 et fuit terminus possessionis
eius Saraa et Esthaol, et Hirsemes, id est civitas
solis. 42 Selebin et Aialon et Iethela, 43 Elon et
Themna et Acron, 44 Elthece, Gebbethon et Ba-
laath, 45 et Iud et Bane et Barach et Gethremmon:
46 et Meiarcon et Arecon, cum termino qui respicit
Ioppen, 47 et ipso fine concluditur. Ascenderunt-
que filii Dan, et pugnaverunt contra Lesem, ce-
peruntque eam: et percusserunt eam in ore gladii,
et possederunt, et habitaverunt in ea, vocantes no-
men eius Lesem Dan, ex nomine Dan patris sui.
48 Hæc est possessio tribus filiorum Dan, per cogna-
tiones suas, urbes et viculi earum.

possessio Iosue

49 Cumque complesset sorte dividere Terram
singulis per tribus suas, dederunt filii Israel posses-
sionem Iosue filio Nun in medio sui, 50 iuxta præ-
ceptum Domini, urbem quam postulavit, Thamnath
Saraa in monte Ephraim: et ædificavit civitatem,
habitavitque in ea.

conclusio

51 Hæ sunt possessiones, quas sorte diviserunt
Eleazar sacerdos, et Iosue filius Nun, et principes
familiarum, ac tribuum filiorum Israel in Silo, coram
Domino ad ostium tabernaculi testimonii, partiti-
que sunt Terram.

7. Separatio urbium fugitivorum, 20, 1—9

Iussum Domini

20 1 Et locutus est Dominus ad Iosue, dicens:
Loquere filiis Israel, et dic eis: 2 Separate

urbes fugitivorum, de quibus locutus sum ad vos
per manum Moysi; 3 ut confugiat ad eas quicum-
que animam percusserit nescius: et possit evadere
iram proximi, qui ultor est sanguinis: 4 cum ad
unam harum confugerit civitatum, stabit ante por-
tam civitatis, et loquetur senioribus urbis illius ea,
quæ se comprobent innocentem: sicque suscipient
eum, et dabunt ei locum ad habitandum. 5 Cum-
que ultor sanguinis eum fuerit persecutus, non tra-
dent in manus eius: quia ignorans percussit pro-
ximum eius, nec ante biduum, triduumve eius pro-
batur inimicus. 6 Et habitabit in civitate illa, donec
stet ante iudicium causam reddens facti sui, et
moriatur sacerdos magnus, qui fuerit in illo tem-
pore: tunc revertetur homicida, et ingredietur ci-
vitatem et domum suam de qua fugerat.

7 Decreveruntque Cedes in Galilæa montis Neph- perficitur
thali, et Sichem in monte Ephraim, et Cariatharbe,
ipsa est Hebron in monte Iuda. 8 Et trans Iorda-
nem contra orientalem plagam Iericho, statuerunt
Bosor, quæ sita est in campestri solitudine de
tribu Ruben, et Ramoth in Galaad de tribu Gad,
et Gaulon in Basan de tribu Manasse. 9 Hæ civi-
tates constitutæ sunt cunctis filiis Israel, et adve-
nis, qui habitabant inter eos: ut fugeret ad eas qui
animam nescius percussisset, et non moreretur in
manu proximi, effusum sanguinem vindicare cupi-
entis, donec staret ante populum expositurus cau-
sam suam.

8. Separatio urbium Levitarum, 21, 1—43

21 1 Accesseruntque principes familiarum Levi Petitio Levitarum
ad Eleazarum sacerdotem, et Iosue filium
Nun, et ad duces cognationum per singulas tribus
filiorum Israel: 2 locutique sunt ad eos in Silo
Terræ Chanaan, atque dixerunt: Dominus præcepit
per manum Moysi, ut darentur nobis urbes ad ha-
bitandum, et suburbana earum ad alenda iumenta.

---

(2) Nm 35, 10; Dt 19, 2. — (8) Dt 4, 43. — (2) Nm 35, 2.

numerus urbium

3 Dederuntque filii Israel de possessionibus suis
iuxta imperium Domini, civitates et suburbana
earum. 4 Egressaque est sors in familiam Caath
filiorum Aaron sacerdotis de tribubus Iuda, et Si-
meon, et Beniamin, civitates tredecim: 5 Et reli-
quis filiorum Caath, id est Levitis, qui superfuerant
de tribubus Ephraim, et Dan, et dimidia tribu Ma-
nasse, civitates decem. 6 Porro filiis Gerson egressa
est sors, ut acciperent de tribubus Issachar et Aser
et Nephthali, dimidiaque tribu Manasse in Basan
civitates numero tredecim. 7 Et filiis Merari per
cognationes suas de tribubus Ruben et Gad et Za-
bulon urbes duodecim. 8 Dederuntque filii Israel
Levitis civitates et suburbana earum, sicut præce-
pit Dominus per manum Moysi, singulis sorte tri-
buentes.

urbes filiorum Aaron

9 De tribubus filiorum Iuda et Simeon dedit Iosue
civitates: quarum ista sunt nomina, 10 filiis Aaron
per familias Caath Levitici generis (prima enim
sors illis egressa est) 11 Cariatharbe patris Enac,
quæ vocatur Hebron, in monte Iuda, et suburbana
eius per circuitum. 12 Agros vero, et villas eius
dederat Caleb filio Iephone ad possidendum. 13 De-
dit ergo filiis Aaron sacerdotis Hebron confugii ci-
vitatem, ac suburbana eius: et Lobnam cum sub-
urbanis suis: 14 et Iether, et Estemo, 15 et Holon,
et Dabir, 16 et Ain, et Ieta, et Bethsames, cum
suburbanis suis: civitates novem de tribubus, ut
dictum est, duabus. 17 De tribu autem filiorum
Beniamin, Gabaon, et Gabae, 18 et Anathoth et
Almon, cum suburbanis suis: civitates quattuor.
19 Omnes simul civitates filiorum Aaron sacerdotis,
tredecim, cum suburbanis suis.

reliquorum filiorum Caath

20 Reliquis vero per familias filiorum Caath Le-
vitici generis hæc est data possessio. 21 De tribu
Ephraim urbes confugii, Sichem cum suburbanis
suis in monte Ephraim, et Gazer 22 et Cibsaim
et Beth horon, cum suburbanis suis, civitates quat-

---

(9) 1 Par 6, 55. — (12) Sup 14, 14.

tuor. 23 De tribu quoque Dan, Eltheco et Gaba-
thon, 24 et Aialon et Gethremmon, cum suburbanis
suis, civitates quattuor. 25 Porro de dimidia tribu
Manasse, Thanach et Gethremmon, cum suburbanis
suis civitates duæ. 26 Omnes civitates decem, et
suburbana earum, datæ sunt filiis Caath inferioris
gradus.

filiorum Gerson

27 Filiis quoque Gerson Levitici generis dedit de
dimidia tribu Manasse confugii civitates, Gaulon
in Basan, et Bosram, cum suburbanis suis, civitates
duas. 28 Porro de tribu Issachar, Cesion, et Da-
bereth, 29 et Iaramoth, et Engannim, cum subur-
banis suis, civitates quattuor. 30 De tribu autem
Aser, Masal et Abdon, 31 et Helcath, et Rohob,
cum suburbanis suis, civitates quattuor. 32 De
tribu quoque Nephthali civitates confugii, Cedes in
Galilæa, et Hammoth Dor, et Carthan, cum sub-
urbanis suis, civitates tres. 33 Omnes urbes fami-
liarum Gerson, tredecim, cum suburbanis suis.

filiorum Merari

34 Filiis autem Merari Levitis inferioris gradus
per familias suas data est de tribu Zabulon, Iec-
nam et Cartha 35 et Damna et Naalol, civitates
quattuor cum suburbanis suis. 36 De tribu Ruben
ultra Iordanem contra Iericho civitates refugii, Bo-
sor in solitudine, Misor et Iaser et Iethson et Me-
phaath, civitates quattuor cum suburbanis suis.
37 De tribu Gad civitates confugii, Ramoth in Ga-
laad, et Manaim et Hesebon et Iazer, civitates
quattuor cum suburbanis suis. 38 Omnes urbes
filiorum Merari per familias et cognationes suas,
duodecim. 39 Itaque civitates universæ Levitarum
in medio possessionis filiorum Israel fuerunt qua-
draginta octo 40 cum suburbanis suis, singulæ per
familias distributæ.

conclusio

41 Deditque Dominus Deus Israeli omnem Ter-
ram, quam traditurum se patribus eorum iurave-
rat: et possederunt illam, atque habitaverunt in
ea. 42 Dataque est ab eo pax in omnes per cir-
cuitum nationes: nullusque eis hostium resistere
ausus est, sed cuncti in eorum dicionem redacti

sunt. 43 Ne unum quidem verbum, quod illis præ-
stiturum se esse promiserat, irritum fuit, sed re-
bus expleta sunt omnia.

III. Confirmatio divisionis factæ, 22, 1—34

Ruben et Gad et dimidia Manasse dimittuntur

22 1 Eodem tempore vocavit Iosue Rubenitas,
et Gaditas, et dimidiam tribum Manasse,
2 dixitque ad eos: Fecistis omnia quæ præcepit
vobis Moyses famulus Domini: mihi quoque in
omnibus obœdistis, 3 nec reliquistis fratres vestros
longo tempore, usque in præsentem diem, custo-
dientes imperium Domini Dei vestri. 4 Quia igitur
dedit Dominus Deus vester fratribus vestris quie-
tem et pacem, sicut pollicitus est: revertimini, et
ite in tabernacula vestra, et in terram possessionis,
quam tradidit vobis Moyses famulus Domini trans
Iordanem: 5 ita dumtaxat, ut custodiatis attente,
et opere compleatis mandatum et legem quam
præcepit vobis Moyses famulus Domini, ut diligatis
Dominum Deum vestrum, et ambuletis in omni-
bus viis eius, et observetis mandata illius, adhæ-
reatisque ei, ac serviatis in omni corde, et in omni
anima vestra. 6 Benedixitque eis Iosue, et dimisit
eos. Qui reversi sunt in tabernacula sua. 7 Di-
midiæ autem tribui Manasse possessionem Moyses
dederat in Basan: et idcirco mediæ, quæ super-
fuit, dedit Iosue sortem inter ceteros fratres suos
trans Iordanem ad occidentalem plagam. Cumque
dimitteret eos in tabernacula sua, et benedixisset
eis, 8 dixit ad eos: In multa substantia atque di-
vitiis revertimini ad sedes vestras, cum argento
et auro, ære ac ferro, et veste multiplici: dividite
prædam hostium cum fratribus vestris.

revertentes altare ædificant

9 Reversique sunt, et abierunt filii Ruben, et filii
Gad, et dimidia tribus Manasse, a filiis Israel de
Silo, quæ sita est in Chanaan, ut intrarent Galaad
Terram possessionis suæ, quam obtinuerant iuxta
imperium Domini in manu Moysi. 10 Cumque

(4) Nm 32, 33; Sup 13, 8.

venissent ad tumulos Iordanis in Terram Chanaan,
ædificaverunt iuxta Iordanem altare infinitæ magnitudinis.

ideo impugnandi

11 Quod cum audissent filii Israel, et ad eos
certi nuntii detulissent ædificasse filios Ruben, et
Gad, et dimidiæ tribus Manasse altare in Terra
Chanaan, super Iordanis tumulos, contra filios
Israel: 12 convenerunt omnes in Silo, ut ascende-
rent, et dimicarent contra eos.

prius per legatos invitantur, ut in Chanaan maneant

13 Et interim miserunt ad illos in Terram Galaad
Phinees filium Eleazari sacerdotis, 14 et decem
principes cum eo, singulos de singulis tribubus.
15 Qui venerunt ad filios Ruben, et Gad, et dimi-
diæ tribus Manasse in Terram Galaad, dixeruntque
ad eos: 16 Hæc mandat omnis populus Domini:
Quæ est ista transgressio? Cur reliquistis Dominum Deum Israel, ædificantes altare sacrilegum, et
a cultu illius recedentes? 17 An parum vobis est
quod peccastis in Beelphegor, et usque in præsentem diem macula huius sceleris in nobis permanet,
multique de populo corruerunt? 18 Et vos hodie re-
liquistis Dominum, et cras in universum Israel ira
eius desæviet. 19 Quod si putatis immundam esse
terram possessionis vestræ, transite ad Terram, in qua tabernaculum Domini est, et habitate inter nos: tantum ut a Domino, et a nostro consortio non recedatis, ædificato altari præter altare Domini Dei
nostri. 20 Nonne Achan filius Zare præteriit man-
datum Domini, et super omnem populum Israel ira eius incubuit? Et ille erat unus homo, atque utinam solus periisset in scelere suo.

at declarata significatione altaris

21 Responderuntque filii Ruben et Gad, et dimi-
dia tribus Manasse principibus legationis Israel:
22 Fortissimus Deus Dominus, fortissimus Deus Dominus, ipse novit, et Israel simul intelliget: si prævaricationis animo, hoc altare construximus, non
custodiat nos, sed puniat nos in præsenti: 23 et
si ea mente fecimus ut holocausta, et sacrificium, et pacificas victimas super eo imponeremus, ipse

(17) Nm 25, 3; Dt 4, 3. — (20) Sup 7, 1.

quærat et iudicet: 24 et non ea magis cogitatione
atque tractatu, ut diceremus: Cras dicent filii vestri
filiis nostris: Quid vobis et Domino Deo Israel?
25 Terminum posuit Dominus inter nos et vos, o
filii Ruben, et filii Gad, Iordanem fluvium: et id-
circo partem non habetis in Domino. Et per hanc
occasionem avertent filii vestri filios nostros a ti-
more Domini. Putavimus itaque melius, 26 et di-
ximus: Exstruamus nobis altare, non in holocausta,
neque ad victimas offerendas, 27 sed in testimo-
nium inter nos et vos, et sobolem nostram ve-
stramque progeniem, ut serviamus Domino, et iuris
nostri sit offerre et holocausta, et victimas, et pa-
cificas hostias: et nequaquam dicant cras filii vestri
filiis nostris: Non est vobis pars in Domino. 28 Quod
si voluerint dicere, respondebunt eis: Ecce altare
Domini, quod fecerunt patres nostri, non in holo-
causta, neque in sacrificium, sed in testimonium
nostrum ac vestrum. 29 Absit a nobis hoc scelus
ut recedamus a Domino, et eius vestigia relinqua-
mus exstructo altari ad holocausta, et sacrificia, et
victimas offerendas, præter altare Domini Dei no-
stri, quod exstructum est ante tabernaculum eius.

legati placantur

30 Quibus auditis, Phinees sacerdos, et principes
legationis Israel, qui erant cum eo, placati sunt:
et verba filiorum Ruben, et Gad, et dimidiæ tribus
Manasse, libentissime susceperunt. 31 Dixitque
Phinees filius Eleazari sacerdos ad eos: Nunc sci-
mus quod nobiscum sit Dominus, quoniam alieni
estis a prævaricatione hac, et liberastis filios Israel
de manu Domini.

terra orientalis non deletur

32 Reversusque est cum principibus a filiis Ruben
et Gad de Terra Galaad, finium Chanaan ad filios
Israel, et rettulit eis. 33 Placuitque sermo cunctis
audientibus. Et laudaverunt Deum filii Israel, et
nequaquam ultra dixerunt, ut ascenderent contra
eos, atque pugnarent, et delerent Terram posses-
sionis eorum.

altari nomen imponitur

34 Vocaveruntque filii Ruben, et filii Gad altare,
quod exstruxerant, Testimonium nostrum, quod Do-
minus ipse sit Deus.

APPENDIX

Ultima gesta Iosue, 23, 1—24, 33

1. Suprema exhortatio eius, 23, 1—16

Domino adhæreant

23 1 Evoluto autem multo tempore, postquam
pacem dederat Dominus Israeli, subiectis in
gyro nationibus universis, et Iosue iam longævo,
et perseniiis ætatis: 2 vocavit Iosue omnem Israe-
lem, maioresque natu, et principes ac duces, et
magistros, dixitque ad eos: Ego senui, et progres-
sioris ætatis sum: 3 vosque cernitis omnia, quæ
fecerit Dominus Deus vester cunctis per circuitum
nationibus, quo modo pro vobis ipse pugnaverit:
4 et nunc quia vobis sorte divisit omnem Terram,
ab orientali parte Iordanis usque ad mare magnum,
multæque adhuc supersunt nationes: 5 Dominus
Deus vester disperdet eas et auferet a facie ve-
stra, et possidebitis Terram, sicut vobis pollicitus
est. 6 Tantum confortamini, et estote solliciti, ut
custodiatis cuncta quæ scripta sunt in volumine
legis Moysi: et non declinetis ab eis neque ad dex-
teram neque ad sinistram: 7 ne postquam intra-
veritis ad gentes, quæ inter vos futuræ sunt, iu-
retis in nomine deorum earum, et serviatis eis, et
adoretis illos: 8 sed adhæreatis Domino Deo ve-
stro: quod fecistis usque in diem hanc.

ob bona et mala prædicta

9 Et tunc auferet Dominus Deus in conspectu
vestro gentes magnas et robustissimas, et nullus
vobis resistere poterit. 10 Unus e vobis perseque-
tur hostium mille viros: quia Dominus Deus vester
pro vobis ipse pugnabit, sicut pollicitus est. 11 Hoc
tantum diligentissime præcavete, ut diligatis Do-
minum Deum vestrum. 12 Quod si volueritis gen-
tium harum, quæ inter vos habitant, erroribus ad-
hærere, et cum eis miscere conubia, atque ami-
citias copulare: 13 iam nunc scitote quod Domi-
nus Deus vester non eas deleat ante faciem ve-
stram, sed sint vobis in foveam ac laqueum, et
offendiculum ex latere vestro, et sudes in oculis
vestris, donec vos auferat atque disperdat de Terra

hac optima, quam tradidit vobis. 14 En ego hodie
ingredior viam universæ terræ, et toto animo cog-
noscetis quod de omnibus verbis, quæ se Domi-
nus præstiturum vobis esse pollicitus est, unum
non præterierit incassum. 15 Sicut ergo implevit
opere quod promisit, et prospera cuncta venerunt:
sic adducet super vos quidquid malorum commi-
natus est, donec vos auferat atque disperdat de
Terra hac optima, quam tradidit vobis, 16 eo quod
præterieritis pactum Domini Dei vestri, quod pe-
pigit vobiscum, et servieritis diis alienis, et adora-
veritis eos: cito atque velociter consurget in vos
furor Domini, et auferemini ab hac Terra optima,
quam tradidit vobis.

2. Renovatio fœderis in Sichem, 24, 1—28

Iosue beneficia Dei commemorat

24 1 Congregavitque Iosue omnes tribus Israel
in Sichem, et vocavit maiores natu, ac prin-
cipes, et iudices, et magistros: steteruntque in con-
spectu Domini: 2 et ad populum sic locutus est:
Hæc dicit Dominus Deus Israel: Trans fluvium
habitaverunt patres vestri ab initio, Thare pater
Abraham, et Nachor: servieruntque diis alienis.
3 Tuli ergo patrem vestrum Abraham de Mesopo-
tamiæ finibus: et adduxi eum in Terram Chanaan:
multiplicavique semen eius, 4 et dedi ei Isaac:
Illique rursum dedi Iacob et Esau. E quibus, Esau
dedi montem Seir ad possidendum: Iacob vero, et
filii eius descenderunt in Ægyptum. 5 Misique
Moysen et Aaron, et percussi Ægyptum multis
signis atque portentis. 6 Eduxique vos et patres
vestros de Ægypto, et venistis ad mare: perse-
cutique sunt Ægyptii patres vestros cum curribus
et equitatu, usque ad Mare Rubrum. 7 Clamave-
runt autem ad Dominum filii Israel: qui posuit te-
nebras inter vos et Ægyptios, et adduxit super eos
mare, et operuit eos. Viderunt oculi vestri cuncta

(14) 3 Rg 2, 2. — (2) Gn 11, 26. — (4) Gn 21, 2. — Gn 25, 26. — Gn 36, 8. — Gn 46, 6. — (5) Ex 3, 10; 12, 37. — (6) Ex 14, 9.

quæ in Ægypto fecerim, et habitastis in solitudine
multo tempore: 8 et introduxi vos in Terram
Amorrhæi, qui habitabat trans Iordanem. Cumque
pugnarent contra vos, tradidi eos in manus vestras,
et possedistis Terram eorum, atque interfecistis
eos. 9 Surrexit autem Balac filius Sephor rex Moab,
et pugnavit contra Israelem. Misitque et vocavit
Balaam filium Beor, ut malediceret vobis: 10 et
ego nolui audire eum, sed econtrario per illum
benedixi vobis, et liberavi vos de manu eius.
11 Transistisque Iordanem, et venistis ad Iericho.
Pugnaveruntque contra vos viri civitatis eius, Amor-
rhæus, et Pherezæus, et Chananæus, et Hethæus,
et Gergesæus, et Hevæus, et Iebusæus: et tradidi
illos in manus vestras. 12 Misique ante vos cra-
brones: et eieci eos de locis suis, duos reges Amor-
rhæorum, non in gladio nec in arcu tuo. 13 De-
dique vobis Terram, in qua non laborastis, et urbes
quas non ædificastis, ut habitaretis in eis: vineas
et oliveta, quæ non plantastis.

14 Nunc ergo timete Dominum, et servite ei per- *ac populo optionem dat*
fecto corde atque verissimo: et auferte deos, qui-
bus servierunt patres vestri in Mesopotamia et in
Ægypto, ac servite Domino. 15 Sin autem malum
vobis videtur ut Domino serviatis, optio vobis da-
tur: eligite hodie quod placet, cui servire potissi-
mum debeatis, utrum diis, quibus servierunt patres
vestri in Mesopotamia, an diis Amorrhæorum, in
quorum Terra habitatis: ego autem et domus mea
serviemus Domino.

16 Responditque populus, et ait: Absit a nobis *qui Dominum Deum eligit*
ut relinquamus Dominum, et serviamus diis alienis.
17 Dominus Deus noster ipse eduxit nos, et patres
nostros de Terra Ægypti, de domo servitutis: fe-
citque videntibus nobis signa ingentia, et custodi-
vit nos in omni via, per quam ambulavimus, et

---

(8) Nm 21, 24. — (9) Nm 22, 5. — (11) Sup 3, 14; 6, 1; 11, 3. — (12) Ex 23, 28; Dt 7, 20; Sup 11, 20. — (14) 1 Sm 7, 3; Tob 14, 10.

in cunctis populis, per quos transivimus. 18 Et
eiecit universas gentes, Amorrhæum habitatorem
Terræ, quam nos intravimus. Serviemus igitur
Domino, quia ipse est Deus noster. 19 Dixitque
Iosue ad populum: Non poteritis servire Domino:
Deus enim sanctus, et fortis æmulator est, nec
ignoscet sceleribus vestris atque peccatis. 20 Si di-
miseritis Dominum, et servieritis diis alienis, con-
vertet se, et affliget vos, atque subvertet postquam
vobis præstiterit bona. 21 Dixitque populus ad Io-
sue: Nequaquam ita ut loqueris, erit, sed Domino
serviemus. 22 Et Iosue ad populum, Testes, in-
quit, vos estis, quia ipsi elegeritis vobis Dominum
ut serviatis ei. Responderuntque: Testes. 23 Nunc
ergo, ait, auferte deos alienos de medio vestri, et
inclinate corda vestra ad Dominum Deum Israel.
24 Dixitque populus ad Iosue: Domino Deo nostro
serviemus, et obœdientes erimus præceptis eius.

ideoque fœdus percutitur

25 Percussit ergo Iosue in die illo fœdus, et pro-
posuit populo præcepta atque iudicia in Sichem.
26 Scripsit quoque omnia verba hæc in volumine
legis Domini: et tulit lapidem pergrandem, posuit-
que eum subter quercum, quæ erat in Sanctuario
Domini: 27 et dixit ad omnem populum: En lapis
iste erit vobis in testimonium quod audierit omnia
verba Domini, quæ locutus est vobis: ne forte
postea negare velitis, et mentiri Domino Deo ve-
stro. 28 Dimisitque populum, singulos in posses-
sionem suam.

3. Mors et sepultura eius, 24, 29—33

Extrema Iosue

29 Et post hæc mortuus est Iosue filius Nun ser-
vus Domini, centum et decem annorum: 30 sepe-
lieruntque eum in finibus possessionis suæ in Tham-
nathsare, quæ est sita in monte Ephraim, a sep-
tentrionali parte montis Gaas.

bonitas populi

31 Servivitque Israel Domino cunctis diebus Iosue
et seniorum, qui longo vixerunt tempore post Iosue,
et qui noverunt omnia opera Domini quæ fecerat
in Israel.

32 Ossa quoque Ioseph, quæ tulerant filii Israel de Ægypto, sepelierunt in Sichem, in parte agri, quem emerat Iacob a filiis Hemor patris Sichem, centum novellis ovibus, et fuit in possessionem filiorum Ioseph. ossa Ioseph

33 Eleazar quoque filius Aaron mortuus est: et sepelierunt eum in Gabaath Phinees filii eius, quæ data est ei in monte Ephraim. mors Eleazari

(32) Gn 50, 24; Ex 13, 19. — Gn 33, 19.

LIBER IUDICUM
HEBRAICE SOPHETIM

Notæ præmissæ 1, 1—3, 6

1. De expugnatione sortium occidentalium, 1, 1—2, 5

Iudæ et Simeonis

1 1 Post mortem Iosue consuluerunt filii Israel
Dominum, dicentes: Quis ascendet ante nos
contra Chananæum, et erit dux belli? 2 Dixitque
Dominus: Iudas ascendet: ecce tradidi Terram in
manus eius. 3 Et ait Iudas Simeoni fratri suo:
Ascende mecum in sortem meam, et pugna contra
Chananæum, ut et ego pergam tecum in sortem
tuam. Et abiit cum eo Simeon. 4 Ascenditque Iu-
das, et tradidit Dominus Chananæum, ac Phere-
zæum in manus eorum: et percusserunt in Bezec
decem millia virorum. 5 Inveneruntque Adonibezec
in Bezec, et pugnaverunt contra eum, ac percus-
serunt Chananæum, et Pherezæum. 6 Fugit autem
Adonibezec: quem persecuti comprehenderunt, cæ-
sis summitatibus manuum eius ac pedum. 7 Dixit-
que Adonibezec: Septuaginta reges amputatis ma-
nuum ac pedum summitatibus colligebant sub mensa
mea ciborum reliquias: sicut feci, ita reddidit mihi
Deus. Adduxeruntque eum in Ierusalem, et ibi
mortuus est. 8 Oppugnantes ergo filii Iuda Ieru-
salem, ceperunt eam, et percusserunt in ore gladii,
tradentes cunctam incendio civitatem. 9 Et postea
descendentes pugnaverunt contra Chananæum, qui
habitabat in montanis, et ad meridiem, et in cam-
pestribus. 10 Pergensque Iudas contra Chananæ-

(10) Ios 15, 14.

um, qui habitabat in Hebron (cuius nomen fuit
antiquitus Cariatharbe), percussit Sesai, et Ahiman,
et Tholmai: 11 atque inde profectus abiit ad ha-
bitatores Dabir, cuius nomen vetus erat Cariath
Sepher, id est, civitas litterarum. 12 Dixitque Ca-
leb: Qui percusserit Cariath Sepher, et vastaverit
eam, dabo ei Axam filiam meam uxorem. 13 Cum-
que cepisset eam Othoniel filius Cenez frater Ca-
leb minor, dedit ei Axam filiam suam coniugem.
14 Quam pergentem in itinere monuit vir suus ut
peteret a patre suo agrum. Quæ cum suspirasset
sedens in asino, dixit ei Caleb: Quid habes? 15 At
illa respondit: Da mihi benedictionem, quia terram
arentem dedisti mihi: da et irriguam aquis. Dedit
ergo ei Caleb irriguum superius, et irriguum in-
ferius. 16 Filii autem Cinæi cognati Moysi ascen-
derunt de civitate palmarum, cum filiis Iuda in de-
sertum sortis eius, quod est ad meridiem Arad,
et habitaverunt cum eo. 17 Abiit autem Iudas cum
Simeone fratre suo, et percusserunt simul Chana-
næum qui habitabat in Sephaath, et interfecerunt
eum. Vocatumque est nomen urbis, Horma, id
est, anathema. 18 Cepitque Iudas Gazam cum fini-
bus suis, et Ascalonem, atque Accaron cum ter-
minis suis. 19 Fuitque Dominus cum Iuda, et mon-
tana possedit: nec potuit delere habitatores vallis,
quia falcatis curribus abundabant. 20 Dederuntque
Caleb Hebron, sicut dixerat Moyses, qui delevit
ex ea tres filios Enac.

21 Iebusæum autem habitatorem Ierusalem non Beniamin
deleverunt filii Beniamin: habitavitque Iebusæus
cum filiis Beniamin in Ierusalem, usque in præ-
sentem diem.

22 Domus quoque Ioseph ascendit in Bethel, fuit- Manasses et
que Dominus cum eis. 23 Nam cum obsiderent Ephraim
urbem, quæ prius Luza vocabatur, 24 viderunt ho-
minem egredientem de civitate, dixeruntque ad
eum: Ostende nobis introitum civitatis, et faciemus

---

(20) Nm 14, 24; Ios 15, 14.

tecum misericordiam. 25 Qui cum ostendisset eis,
percusserunt urbem in ore gladii: hominem autem
illum, et omnem cognationem eius dimiserunt.
26 Qui dimissus, abiit in Terram Hetthim, et ædi-
ficavit ibi civitatem, vocavitque eam Luzam: quæ
ita appellatur usque in præsentem diem. 27 Ma-
nasses quoque non delevit Bethsan, et Thanac cum
viculis suis, et habitatores Dor, et Ieblaam, et Ma-
geddo cum viculis suis, cœpitque Chananæus habi-
tare cum eis. 28 Postquam autem confortatus est
Israel, fecit eos tributarios, et delere noluit. 29 Eph-
raim etiam non interfecit Chananæum, qui habita-
bat in Gazer, sed habitavit cum eo.

Zabulon

30 Zabulon non delevit habitatores Cetron, et
Naalol: sed habitavit Chananæus in medio eius,
factusque est ei tributarius.

Aser

31 Aser quoque non delevit habitatores Accho, et
Sidonis, Ahalab, et Achazib, et Helba, et Aphec,
et Rohob: 32 habitavitque in medio Chananæi ha-
bitatoris illius terræ, nec interfecit eum.

Nephthali

33 Nephthali quoque non delevit habitatores Beth-
sames, et Bethanath: et habitavit inter Chananæ-
um habitatorem Terræ, fueruntque ei Bethsamitæ
et Bethanitæ tributarii.

Dan

34 Arctavitque Amorrhæus filios Dan in monte,
nec dedit eis locum ut ad planiora descenderent:
35 habitavitque in monte Hares, quod interpretatur
testaceo, in Aialon et Salebim. Et aggravata est
manus domus Ioseph, factusque est ei tributarius.
36 Fuit autem terminus Amorrhæi ab Ascensu Scor-
pionis, petra, et superiora loca.

inobœdientes tribus castigantur

2 1 Ascenditque angelus Domini de Galgalis ad
Locum flentium, et ait: Eduxi vos de Ægypto,
et introduxi in Terram, pro qua iuravi patribus
vestris: et pollicitus sum ut non facerem irritum
pactum meum vobiscum in sempiternum: 2 ita
dumtaxat ut non feriretis fœdus cum habitatoribus
Terræ huius, sed aras eorum subverteretis: et no-
luistis audire vocem meam: cur hoc fecistis? 3 Quam-

obrem nolui delere eos a facie vestra: ut habea-
tis hostes, et dii eorum sint vobis in ruinam.
4 Cumque loqueretur angelus Domini hæc verba
ad omnes filios Israel: elevaverunt ipsi vocem su-
am, et fleverunt. 5 Et vocatum est nomen loci
illius: Locus flentium, sive lacrimarum: immola-
veruntque ibi hostias Domino.

2. De religione populi, 2, 6—3, 6

Maioribus viventibus servivit Domino

6 Dimisit ergo Iosue populum, et abierunt filii
Israel unusquisque in possessionem suam, ut ob-
tinerent eam: 7 servieruntque Domino cunctis die-
bus eius, et seniorum, qui longo post eum vixerunt
tempore, et noverant omnia opera Domini, quæ
fecerat cum Israel. 8 Mortuus est autem Iosue
filius Nun, famulus Domini, centum et decem an-
norum, 9 et sepelierunt eum in finibus possessionis
suæ in Thamnathsare in monte Ephraim, a sep-
tentrionali plaga montis Gaas. 10 Omnisque illa
generatio congregata est ad patres suos: et surre-
xerunt alii, qui non noverant Dominum, et opera
quæ fecerat cum Israel.

illis mortuis coluit deos gentium

11 Feceruntque filii Israel malum in conspectu
Domini, et servierunt Baalim. 12 Ac dimiserunt
Dominum Deum patrum suorum, qui eduxerat eos
de Terra Ægypti: et secuti sunt deos alienos, deos-
que populorum, qui habitabant in circuitu eorum,
et adoraverunt eos: et ad iracundiam concitave-
runt Dominum, 13 dimittentes eum, et servientes
Baal et Astaroth.

a gentibus per iudices liberatus peiora fecit

14 Iratusque Dominus contra Israel, tradidit eos
in manus diripientium: qui ceperunt eos, et ven-
diderunt hostibus, qui habitabant per gyrum: nec
potuerunt resistere adversariis suis: 15 sed quo-
cumque pergere voluissent, manus Domini super
eos erat, sicut locutus est, et iuravit eis: et ve-
hementer afflicti sunt. 16 Suscitavitque Dominus

(6) Ios 24, 28.

iudices, qui liberarent eos de vastantium manibus:
sed nec eos audire voluerunt, 17 fornicantes cum
diis alienis, et adorantes eos. Cito deseruerunt
viam, per quam ingressi fuerant patres eorum:
et audientes mandata Domini, omnia fecere con-
traria. 18 Cumque Dominus iudices suscitaret, in
diebus eorum flectebatur misericordia, et audiebat
afflictorum gemitus, et liberabat eos de cæde va-
stantium. 19 Postquam autem mortuus esset iudex,
revertebantur, et multo faciebant peiora quam fe-
cerant patres eorum, sequentes deos alienos, ser-
vientes eis, et adorantes illos. Non dimiserunt ad-
inventiones suas, et viam durissimam, per quam
ambulare consueverunt.

quare a Domino durius educatus est

20 Iratusque est furor Domini in Israel, et ait:
Quia irritum fecit gens ista pactum meum, quod
pepigeram cum patribus eorum, et vocem meam
audire contempsit: 21 et ego non delebo gentes,
quas dimisit Iosue, et mortuus est: 22 ut in ipsis
experiar Israel, utrum custodiant viam Domini, et
ambulent in ea, sicut custodierunt patres eorum,
an non. 23 Dimisit ergo Dominus omnes nationes
has, et cito subvertere noluit, nec tradidit in ma-
nus Iosue.

inter gentes non deletas

3 1 Hæ sunt gentes, quas Dominus dereliquit, ut
erudiret in eis Israelem, et omnes, qui non
noverant bella Chananæorum: 2 ut postea disce-
rent filii eorum certare cum hostibus, et habere
consuetudinem prœliandi: 3 quinque satrapas Phi-
listhinorum, omnemque Chananæum, et Sidonium,
atque Hevæum, qui habitabat in monte Libano, de
monte Baal Hermon usque ad introitum Emath.
4 Dimisitque eos, ut in ipsis experiretur Israelem,
utrum audiret mandata Domini quæ præceperat
patribus eorum per manum Moysi, an non. 5 Ita-
que filii Israel habitaverunt in medio Chananæi, et
Hethæi, et Amorrhæi, et Pherezæi, et Hevæi, et
Iebusæi: 6 et duxerunt uxores filias eorum, ipsi-
que filias suas filiis eorum tradiderunt, et servie-
runt diis eorum.

PARS PRIMA

Quattuor iudices maiores, 3, 7—5, 32

I. Othoniel, Aod, Samgar, 3, 7—31

Othoniel contra regem Mesopotamiæ

7 Feceruntque malum in conspectu Domini, et
obliti sunt Dei sui, servientes Baalim et Astaroth.
8 Iratusque contra Israel Dominus, tradidit eos in
manus Chusan Rasathaim regis Mesopotamiæ, ser-
vieruntque ei octo annis. 9 Et clamaverunt ad Do-
minum: qui suscitavit eis salvatorem, et liberavit
eos, Othoniel videlicet filium Cenez, fratrem Caleb
minorem: 10 fuitque in eo spiritus Domini, et iudi-
cavit Israel. Egressusque est ad pugnam, et tra-
didit Dominus in manus eius Chusan Rasathaim re-
gem Syriæ, et oppressit eum. 11 Quievitque terra
quadraginta annis, et mortuus est Othoniel filius
Cenez.

Aod contra regem Moab

12 Addiderunt autem filii Israel facere malum
in conspectu Domini: qui confortavit adversum eos
Eglon regem Moab: quia fecerunt malum in con-
spectu eius. 13 Et copulavit ei filios Ammon, et
Amalec: abiitque et percussit Israel, atque posse-
dit Urbem palmarum. 14 Servieruntque filii Israel
Eglon regi Moab decem et octo annis: 15 et postea
clamaverunt ad Dominum: qui suscitavit eis sal-
vatorem vocabulo Aod, filium Gera, filii Iemini,
qui utraque manu pro dextera utebatur. Miserunt-
que filii Israel per illum munera Eglon regi Moab.
16 Qui fecit sibi gladium ancipitem, habentem in
medio capulum longitudinis palmæ manus, et ac-
cinctus est eo subter sagum in dextro femore.
17 Obtulitque munera Eglon regi Moab. Erat au-
tem Eglon crassus nimis. 18 Cumque obtulisset ei
munera, prosecutus est socios, qui cum eo vene-
rant. 19 Et reversus de Galgalis, ubi erant idola,
dixit ad Regem: Verbum secretum habeo ad te
o Rex. Et ille imperavit silentium: egressisque
omnibus, qui circa eum erant, 20 ingressus est Aod
ad eum: sedebat autem in æstivo cenaculo solus,

dixitque: Verbum Dei habeo ad te. Qui statim
surrexit de throno. 21 Extenditque Aod sinistram
manum, et tulit sicam de dextero femore suo, in-
fixitque eam in ventre eius 22 tam valide, ut ca-
pulus sequeretur ferrum in vulnere, ac pinguissi-
mo adipe stringeretur. Nec eduxit gladium, sed
ita ut percusserat, reliquit in corpore: statimque
per secreta naturæ alvi stercora proruperunt. 23 Aod
autem clausis diligentissime ostiis cenaculi, et ob-
firmatis sera, 24 per posticum egressus est. Ser-
vique regis ingressi viderunt clausas fores cena-
culi, atque dixerunt: Forsitan purgat alvum in æsti-
vo cubiculo. 25 Exspectantesque diu donec erube-
scerent, et videntes quod nullus aperiret, tulerunt
clavem: et aperientes invenerunt dominum suum
in terra iacentem mortuum. 26 Aod autem, dum
illi turbarentur, effugit, et pertransiit Locum idolo-
rum, unde reversus fuerat. Venitque in Seirath:
27 et statim insonuit buccina in monte Ephraim:
descenderuntque cum eo filii Israel, ipso in fronte
gradiente. 28 Qui dixit ad eos: Sequimini me: tra-
didit enim Dominus inimicos nostros Moabitas in
manus nostras. Descenderuntque post eum, et
occupaverunt vada Iordanis quæ transmittunt in
Moab: et non dimiserunt transire quemquam: 29 sed
percusserunt Moabitas in tempore illo, circiter de-
cem millia, omnes robustos et fortes viros. Nullus
eorum evadere potuit. 30 Humiliatusque est Moab
in die illo sub manu Israel: et quievit Terra octo-
ginta annis.

Samgar contra Philisthiim

31 Post hunc fuit Samgar filius Anath, qui per-
cussit de Philisthiim sexcentos viros vomere: et
ipse quoque defendit Israel.

II. Debbora et Barac, 4, 1—5, 32

1. Victoria eorum, 4, 1—24

Contra regem Asor

4 1 Addideruntque filii Israel facere malum in con-
spectu Domini post mortem Aod, 2 et tradidit
illos Dominus in manus Iabin regis Chanaan, qui

(2) 1 Sm 12, 9.

regnavit in Asor: habuitque ducem exercitus sui
nomine Sisaram, ipse autem habitabat in Haroseth
gentium. [3] Clamaveruntque filii Israel ad Dominum:
nongentos enim habebat falcatos currus, et
per viginti annos vehementer oppresserat eos.

per Debboram vocatur Barac

[4] Erat autem Debbora prophetis uxor Lapidoth,
quæ iudicabat populum in illo tempore. [5] Et sedebat
sub palma, quæ nomine illius vocabatur, inter
Rama et Bethel in monte Ephraim: ascendebantque
ad eam filii Israel in omne iudicium. [6] Quæ
misit et vocavit Barac filium Abinoem de Cedes
Nephthali: dixitque ad eum: Præcepit tibi Dominus
Deus Israel, vade, et duc exercitum in montem
Thabor, tollesque tecum decem millia pugnatorum
de filiis Nephthali, et de filiis Zabulon: [7] ego
autem adducam ad te in loco torrentis Cison, Sisaram
principem exercitus Iabin, et currus eius,
atque omnem multitudinem, et tradam eos in manu
tua. [8] Dixitque ad eam Barac: Si venis mecum,
vadam: si nolueris venire mecum, non pergam.
[9] Quæ dixit ad eum: Ibo quidem tecum, sed in
hac vice victoria non reputabitur tibi, quia in manu
mulieris tradetur Sisara.

qui exercitum regis excidit

Surrexit itaque Debbora, et perrexit cum Barac
in Cedes. [10] Qui, accitis Zabulon et Nephthali,
ascendit cum decem millibus pugnatorum, habens
Debboram in comitatu suo. [11] Haber autem Cinæus
recesserat quondam a ceteris Cinæis fratribus
suis filiis Hobab, cognati Moysi: et tetenderat
tabernacula usque ad vallem, quæ vocatur Sennim,
et erat iuxta Cedes. [12] Nuntiatumque est Sisaræ
quod ascendisset Barac filius Abinoem, in montem
Thabor: [13] et congregavit nongentos falcatos currus,
et omnem exercitum de Haroseth gentium ad
torrentem Cison. [14] Dixitque Debbora ad Barac:
Surge, hæc est enim dies, in qua tradidit Dominus
Sisaram in manus tuas: en ipse ductor est tuus.
Descendit itaque Barac de monte Thabor, et decem
millia pugnatorum cum eo. [15] Perterruitque Do-

(15) Ps 82, 10.

minus Sisaram, et omnes currus eius, universam-
que multitudinem in ore gladii ad conspectum Ba-
rac: in tantum, ut Sisara de curru desiliens, pedi-
bus fugeret, [16] et Barac persequeretur fugientes
currus, et exercitum usque ad Haroseth gentium,
et omnis hostium multitudo usque ad internecio-
nem caderet.

cuius ducem Sisaram Iahel interficit

[17] Sisara autem fugiens pervenit ad tentorium
Iahel uxoris Haber Cinæi. Erat enim pax inter
Iabin regem Azor, et domum Haber Cinæi. [18] Egres-
sa igitur Iahel in occursum Sisaræ, dixit ad eum:
Intra ad me domine mi: intra, ne timeas. Qui in-
gressus tabernaculum eius, et opertus ab ea pallio,
[19] dixit ad eam: Da mihi, obsecro, paululum aquæ,
quia sitio valde. Quæ aperuit utrem lactis, et de-
dit ei bibere, et operuit illum. [20] Dixitque Sisara
ad eam: Sta ante ostium tabernaculi: et cum ve-
nerit aliquis interrogans te, et dicens: Numquid hic
est aliquis? Respondebis: Nullus est. [21] Tulit ita-
que Iahel uxor Haber clavum tabernaculi, assumens
pariter et malleum: et ingressa abscondite, et cum
silentio posuit supra tempus capitis eius clavum,
percussumque malleo defixit in cerebrum usque ad
terram: qui soporem morti consocians defecit, et
mortuus est. [22] Et ecce Barac sequens Sisaram
veniebat: egressaque Iahel in occursum eius, dixit
ei: Veni, et ostendam tibi virum, quem quæris.
Qui cum intrasset ad eam, vidit Sisaram iacentem
mortuum, et clavum infixum in tempore eius.

rex Asor deletur

[23] Humiliavit ergo Deus in die illo Iabin regem
Chanaan coram filiis Israel: [24] qui crescebant quo-
tidie, et forti manu opprimebant Iabin regem Cha-
naan, donec delerent eum.

2. Canticum triumphale illorum, 5, 1—32

Invitatio ad laudandum Deum

5 [1] Cecineruntque Debbora et Barac filius Abi-
noem in illo die, dicentes:

[2] Qui sponte obtulistis de Israel animas
vestras ad periculum,
benedicite Domino.

3 Audite reges, auribus percipite principes:
Ego sum, ego sum quæ Domino canam,
psallam Domino Deo Israel.
4 Domine cum exires de Seir, adventus Domini
et transires per regiones Edom,
terra mota est,
cælique ac nubes distillaverunt aquis.
5 Montes fluxerunt a facie Domini,
et Sinai a facie Domini Dei Israel.
6 In diebus Samgar filii Anath, angustiæ Israelis
in diebus Iahel quieverunt semitæ:
et qui ingrediebantur per eas, ambulaverunt per calles devios.
7 Cessaverunt fortes in Israel, et quieverunt:
donec surgeret Debbora,
surgeret mater in Israel.
8 Nova bella elegit Dominus, commutatio
et portas hostium ipse subvertit:
clypeus et hasta si apparuerint
in quadraginta millibus Israel.
9 Cor meum diligit principes Israel: laus principum ac Domini
qui propria voluntate obtulistis vos discrimini, benedicite Domino.
10 Qui ascenditis super nitentes asinos,
et sedetis in iudicio, et ambulatis in via, loquimini.
11 Ubi collisi sunt currus, et hostium suffocatus est exercitus,
ibi narrentur iustitiæ Domini
et clementia in fortes Israel:
tunc descendit populus Domini ad portas, et obtinuit principatum.
12 Surge, surge Debbora,
surge, surge, et loquere canticum:
surge Barac,
et apprehende captivos tuos fili Abinoem.
13 Salvatæ sunt reliquiæ populi, tribuum fortitudo
Dominus in fortibus dimicavit.

14 Ex Ephraim delevit eos in Amalec,
et post eum ex Beniamin in populos tuos o Amalec:
de Machir principes descenderunt,
et de Zabulon qui exercitum ducerent ad bellandum.
15 Duces Issachar fuere cum Debbora,
et Barac vestigia sunt secuti,
qui quasi in præceps ac barathrum se discrimini dedit:
atque ignavia
diviso contra se Ruben, magnanimorum reperta est contentio.
16 Quare habitas inter duos terminos,
ut audias sibilos gregum?
diviso contra se Ruben, magnanimorum reperta est contentio.
17 Galaad trans Iordanem quiescebat,
et Dan vacabat navibus:
Aser habitabat in litore maris,
et in portubus morabatur.
18 Zabulon vero et Nephthali obtulerunt animas suas morti
in regione Merome.
victoria cælitus data
19 Venerunt reges et pugnaverunt,
pugnaverunt reges Chanaan
in Thanach iuxta aquas Mageddo,
et tamen nihil tulere prædantes.
20 De cælo dimicatum est contra eos:
stellæ manentes in ordine et cursu suo, adversus Sisaram pugnaverunt.
21 Torrens Cison traxit cadavera eorum,
torrens Cadumim, torrens Cison:
conculca anima mea robustos.
22 Ungulæ equorum ceciderunt, fugientibus impetu,
et per præceps ruentibus fortissimis hostium.
maledictio
23 Maledicite terræ Meroz, dixit Angelus Domini:
maledicite habitatoribus eius,
quia non venerunt ad auxilium Domini,
in adiutorium fortissimorum eius.

24 Benedicta inter mulieres Iahel atque benedictio
uxor Haber Cinæi,
et benedicatur in tabernaculo suo.
25 Aquam petenti lac dedit,
et in phiala principum obtulit butyrum.
26 Sinistram manum misit ad clavum,
et dexteram ad fabrorum malleos,
percussitque Sisaram quærens in capite
vulneri locum,
et tempus valide perforans.
27 Inter pedes eius ruit: defecit, et mortuus est:
volvebatur ante pedes eius,
et iacebat exanimis et miserabilis.
28 Per fenestram respiciens, ululabat mater eius: cavillatio hostium
et de cenaculo loquebatur:
Cur moratur regredi currus eius?
quare tardaverunt pedes quadrigarum illius?
29 Una sapientior ceteris uxoribus eius,
hæc socrui verba respondit:
30 Forsitan nunc dividit spolia,
et pulcherrima feminarum eligitur ei:
vestes diversorum colorum Sisaræ traduntur in prædam,
et supellex varia ad ornanda colla congeritur.
31 Sic pereant omnes inimici tui Domine:
qui autem diligunt te, sicut Sol in ortu
suo splendet, ita rutilent.
32 Quievitque Terra per quadraginta annos.

PARS SECUNDA

Gedeon et duo iudices minores, 6, 1—10, 5

I. Gedeon Ierobaal, 6, 1—9, 57

1. Vocatio Gedeonis, 6, 1—32

6 [1] Fecerunt autem filii Israel malum in conspectu Contra Madianitas
Domini: qui tradidit illos in manu Madian septem annis, [2] et oppressi sunt valde ab eis. Fece-

runtque sibi antra et speluncas in montibus, et
munitissima ad repugnandum loca. 3 Cumque se-
visset Israel, ascendebat Madian et Amalec, ceteri-
que orientalium nationum: 4 et apud eos figentes
tentoria, sicut erant in herbis cuncta vastabant us-
que ad introitum Gazæ: nihilque omnino ad vitam
pertinens relinquebant in Israel, non oves, non bo-
ves, non asinos. 5 Ipsi enim et universi greges
eorum veniebant cum tabernaculis suis, et instar
locustarum universa complebant, innumera multi-
tudo hominum, et camelorum, quidquid tetigerant
devastantes. 6 Humiliatusque est Israel valde in
conspectu Madian. 7 Et clamavit ad Dominum po-
stulans auxilium contra Madianitas. 8 Qui misit ad
eos virum prophetam, et locutus est: Hæc dicit
Dominus Deus Israel: Ego vos feci conscendere
de Ægypto, et eduxi vos de domo servitutis, 9 et
liberavi de manu Ægyptiorum, et omnium inimi-
corum, qui affligebant vos: eiecique eos ad introi-
tum vestrum, et tradidi vobis Terram eorum. 10 Et
dixi: Ego Dominus Deus vester, ne timeatis deos
Amorrhæorum, in quorum terra habitatis. Et no-
luistis audire vocem meam.

Gedeon mittitur ac miraculo docetur

11 Venit autem angelus Domini, et sedit sub
quercu, quæ erat in Ephra, et pertinebat ad Ioas
patrem familiæ Ezri. Cumque Gedeon filius eius
excuteret atque purgaret frumenta in torculari, ut
fugeret Madian, 12 apparuit ei angelus Domini,
et ait: dominus tecum virorum fortissime. 13 Di-
xitque ei Gedeon: Obsecro mi domine, si Domi-
nus nobiscum est, cur apprehenderunt nos hæc
omnia? ubi sunt mirabilia eius, quæ narraverunt
patres nostri, atque dixerunt: De Ægypto eduxit
nos Dominus? Nunc autem dereliquit nos Domi-
nus et tradidit in manu Madian. 14 Respexitque
ad eum dominus, et ait: Vade in hac fortitudine
tua, et liberabis Israel de manu Madian: scito quod
miserim te. 15 Qui respondens ait: Obsecro, mi
domine, in quo liberabo Israel? ecce familia mea

(14) 1 Sm 12, 11.

infima est in Manasse, et ego minimus in domo
patris mei. 16 Dixitque ei dominus: Ego ero te-
cum: et percuties Madian quasi unum virum. 17 Et
ille, Si inveni, inquit, gratiam coram te, da mihi
signum quod tu sis qui loqueris ad me. 18 Nec
recedas hinc, donec revertar ad te, portans sacri-
ficium, et offerens tibi. Qui respondit: Ego præ-
stolabor adventum tuum. 19 Ingressus est itaque
Gedeon, et coxit hædum, et de farinæ modio azy-
mos panes: carnesque ponens in canistro, et ius
carnium mittens in ollam, tulit omnia sub quercu,
et obtulit ei. 20 Cui dixit angelus Domini: Tolle
carnes et azymos panes, et pone supra petram il-
lam, et ius desuper funde. Cumque fecisset ita,
21 extendit angelus Domini summitatem virgæ,
quam tenebat in manu, et tetigit carnes et panes
azymos: ascenditque ignis de petra, et carnes, azy-
mosque panes consumpsit: angelus autem Domini
evanuit ex oculis eius. 22 Vidensque Gedeon quod
esset angelus Domini, ait: Heu mi Domine Deus:
quia vidi angelum Domini facie ad faciem. 23 Di-
xitque ei Dominus: Pax tecum: ne timeas, non
morieris. 24 Ædificavit ergo ibi Gedeon altare Do-
mino, vocavitque illud, Domini pax, usque in præ-
sentem diem.

Cumque adhuc esset in Ephra, quæ est familiæ Ierobaal
Ezri, 25 nocte illa dixit Dominus ad eum: Tolle nomina-
taurum patris tui, et alterum taurum annorum sep- tur
tem, destruesque aram Baal, quæ est patris tui:
et nemus, quod circa aram est, succide: 26 et ædi-
ficabis altare Domino Deo tuo in summitate petræ
huius, super quam ante sacrificium posuisti: tolles-
que taurum secundum, et offeres holocaustum su-
per struem lignorum, quæ de nemore succideris.
27 Assumptis ergo Gedeon decem viris de servis
suis, fecit sicut præceperat ei Dominus. Timens
autem domum patris sui, et homines illius civita-
tis, per diem noluit id facere, sed omnia nocte com-
plevit. 28 Cumque surrexissent viri oppidi eius
mane, viderunt destructam aram Baal, lucumque
succisum, et taurum alterum impositum super al-

tare, quod tunc ædificatum erat. 29 Dixeruntque
ad invicem: Quis hoc fecit? Cumque perquirerent
auctorem facti, dictum est: Gedeon filius Ioas fecit
hæc omnia. 30 Et dixerunt ad Ioas: Produc filium
tuum huc, ut moriatur: quia destruxit aram Baal,
et succidit nemus. 31 Quibus ille respondit: Num-
quid ultores estis Baal, ut pugnetis pro eo? Qui
adversarius est eius, moriatur antequam lux cra-
stina veniat: si Deus est, vindicet se de eo, qui
suffodit aram eius. 32 Ex illo die vocatus est Ge-
deon, Ierobaal, eo quod dixisset Ioas: Ulciscatur
se de eo Baal, qui suffodit aram eius.

2. Victoria cis Iordanem, 6, 33—8, 3

Duplici signo confortatur

33 Igitur omnis Madian, et Amalec, et orientales
populi congregati sunt simul; et transeuntes Ior-
danem, castrametati sunt in valle Iezrael. 34 Spi-
ritus autem Domini induit Gedeon, qui clangens
buccina convocavit domum Abiezer, ut sequeretur
se. 35 Misitque nuntios in universum Manassen,
qui et ipse secutus est eum: et alios nuntios in
Aser et Zabulon et Nephthali, qui occurrerunt ei.
36 Dixitque Gedeon ad Deum: Si salvum facis per
manum meam Israel, sicut locutus es, 37 ponam
hoc vellus lanæ in area: si ros in solo vellere fue-
rit, et in omni terra siccitas, sciam quod per ma-
num meam, sicut locutus es, liberabis Israel. 38 Fac-
tumque est ita. Et de nocte consurgens expresso
vellere, concham rore implevit. 39 Dixitque rur-
sus ad Deum: Ne irascatur furor tuus contra me
si adhuc semel tentavero, signum quærens in vel-
lere. Oro ut solum vellus siccum sit, et omnis
terra rore madens. 40 Fecitque Deus nocte illa ut
postulaverat: et fuit siccitas in solo vellere, et ros
in omni terra.

trecentos milites segregat

7 1 Igitur Ierobaal qui et Gedeon, de nocte con-
surgens, et omnis populus cum eo, venit ad
fontem qui vocatur Harad. Erant autem castra Ma-
dian in valle ad septentrionalem plagam collis ex-
celsi. 2 Dixitque Dominus ad Gedeon: Multus te-
cum est populus, nec tradetur Madian in manus

eius: ne glorietur contra me Israel, et dicat: Meis
viribus liberatus sum. 3 Loquere ad populum, et
cunctis audientibus prædica: Qui formidolosus et
timidus est, revertatur. Recesseruntque de monte
Galaad, et reversi sunt. De populo vigintiduo millia
virorum, et tantum decem millia remanserunt. 4 Di-
xitque Dominus ad Gedeon: Adhuc populus multus
est, duc eos ad aquas, et ibi probabo illos: et de
quo dixero tibi ut tecum vadat, ipse pergat: quem
ire prohibuero, revertatur. 5 Cumque descendisset
populus ad aquas, dixit Dominus ad Gedeon: Qui
lingua lambuerint aquas, sicut solent canes lam-
bere, separabis eos seorsum: qui autem curvatis
genibus biberint, in altera parte erunt. 6 Fuit ita-
que numerus eorum qui manu ad os proiiciente,
lambuerant aquas, trecenti viri: omnis autem reli-
qua multitudo flexo poplite biberat. 7 Et ait Do-
minus ad Gedeon: In trecentis viris qui lambue-
runt aquas, liberabo vos, et tradam in manu tua
Madian: omnis autem reliqua multitudo revertatur
in locum suum. 8 Sumptis itaque pro numero ci-
bariis et tubis, omnem reliquam multitudinem abire
præcepit ad tabernacula sua: et ipse cum trecentis
viris se certamini dedit. Castra autem Madian
erant subter in valle.

9 Eadem nocte dixit Dominus ad eum: Surge, interpretatione somnii animatur
et descende in castra: quia tradidi eos in manu
tua. 10 Sin autem solus ire formidas, descendat
tecum Phara puer tuus. 11 Et cum audieris quid
loquantur, tunc confortabuntur manus tuæ, et se-
curior ad hostium castra descendes. Descendit ergo
ipse et Phara puer eius in partem castrorum, ubi
erant armatorum vigiliæ. 12 Madian autem et Ama-
lec, et omnes orientales populi fusi iacebant in
valle, ut locustarum multitudo: cameli quoque in-
numerabiles erant, sicut arena quæ iacet in litore
maris. 13 Cumque venisset Gedeon, narrabat ali-
quis somnium proximo suo: et in hunc modum
referebat quod viderat: Vidi somnium, et videba-

(3) Dt 20, 8; 1 Mcc 3, 56.

tur mihi quasi subcinericius panis ex hordeo volvi,
et in castra Madian descendere: cumque pervenis-
set ad tabernaculum, percussit illud, atque subver-
tit, et terræ funditus coæquavit. 14 Respondit is,
cui loquebatur: Non est hoc aliud, nisi gladius Ge-
deonis filii Ioas viri Israelitæ: tradidit enim Domi-
nus in manus eius Madian, et omnia castra eius.
15 Cumque audisset Gedeon somnium, et interpre-
tationem eius, adoravit:

hostes percutit

et reversus est ad castra Israel, et ait: Surgite,
tradidit enim Dominus in manus nostras castra
Madian. 16 Divisitque trecentos viros in tres par-
tes, et dedit tubas in manibus eorum, lagenasque
vacuas ac lampades in medio lagenarum. 17 Et
dixit ad eos: Quod me facere videritis, hoc facite:
ingrediar partem castrorum, et quod fecero secta-
mini. 18 Quando personuerit tuba in manu mea,
vos quoque per castrorum circuitum clangite, et
conclamate, Domino et Gedeoni. 19 Ingressusque
est Gedeon, et trecenti viri qui erant cum eo in
partem castrorum, incipientibus vigiliis noctis me-
diæ, et custodibus suscitatis, cœperunt buccinis
clangere, et complodere inter se lagenas. 20 Cum-
que per gyrum castrorum in tribus personarent
locis, et hydrias confregissent, tenuerunt sinistris
manibus lampades, et dextris sonantes tubas, cla-
maveruntque: Gladius Domini et Gedeonis: 21 stan-
tes singuli in loco suo per circuitum castrorum ho-
stilium. Omnia itaque castra turbata sunt, et voci-
ferantes, ululantesque fugerunt: 22 et nihilominus
insistebant trecenti viri buccinis personantes. Im-
misitque Dominus gladium in omnibus castris, et
mutua se cæde truncabant, 23 fugientes usque ad
Bethsetta, et crepidinem Abelmehula in Tebbath.
Conclamantes autem viri Israel de Nephthali, et
Aser, et omni Manasse persequebantur Madian.
24 Misitque Gedeon nuntios in omnem montem
Ephraim, dicens: Descendite in occursum Madian,
et occupate aquas usque Bethbera atque Iordanem.

---

(22) Ps 82, 10.

Clamavitque omnis Ephraim, et præoccupavit aquas
atque Iordanem usque Bethbera. 25 Apprehensos-
que duos viros Madian, Oreb, et Zeb, interfecit
Oreb in Petra Oreb, Zeb vero in Torculari Zeb.
Et persecuti sunt Madian, capita Oreb et Zeb por-
tantes ad Gedeon trans fluenta Iordanis.

8 1 Dixeruntque ad eum viri Ephraim: Quid est tumorem Ephraim lenit
hoc quod facere voluisti, ut nos non vocares,
cum ad pugnam pergeres contra Madian? iurgan-
tes fortiter, et prope vim inferentes. 2 Quibus ille
respondit: Quid enim tale facere potui, quale vos fe-
cistis? Nonne melior est racemus Ephraim, vinde-
miis Abiezer? 3 In manus vestras Dominus tradidit
principes Madian, Oreb, et Zeb: quid tale facere
potui, quale vos fecistis? Quod cum locutus esset,
requievit spiritus eorum, quo tumebant contra eum.

3. Victoria trans Iordanem, 8, 4—21

4 Cumque venisset Gedeon ad Iordanem, trans- In Soccoth et Phanuel illuditur
ivit eum cum trecentis viris, qui secum erant: et
præ lassitudine, fugientes persequi non poterant.
5 Dixitque ad viros Soccoth: Date, obsecro, panes
populo, qui mecum est, quia valde defecerunt: ut
possimus persequi Zebee, et Salmana reges Ma-
dian. 6 Responderunt principes Soccoth: Forsitan
palmæ manuum Zebee et Salmana in manu tua
sunt, et idcirco postulas ut demus exercitui tuo
panes. 7 Quibus ille ait: Cum ergo tradiderit Do-
minus Zebee et Salmana in manus meas, conteram
carnes vestras cum spinis, tribulisque deserti. 8 Et
inde conscendens, venit in Phanuel: locutusque est
ad viros loci illius similia. Cui et illi responderunt,
sicut responderant viri Soccoth. 9 Dixit itaque et
eis: Cum reversus fuero victor in pace, destruam
turrim hanc.

10 Zebee autem et Salmana requiescebant cum reges Madian comprehendit
omni exercitu suo. Quindecim enim millia viri re-
manserant ex omnibus turmis orientalium populo-
rum, cæsis centum viginti millibus bellatorum edu-

---

(25) Ps 82, 12; Is 10, 26.

centium gladium. 11 Ascendensque Gedeon per
viam eorum, qui in tabernaculis morabantur, ad
orientalem partem Nobe, et Jegbaa, percussit castra
hostium, qui securi erant, et nihil adversi suspica-
bantur. 12 Fugeruntque Zebee et Salmana, quos
persequens Gedeon comprehendit, turbato omni
exercitu eorum.

Soccoth et Phanuel punit

13 Revertensque de bello ante solis ortum, 14 ap-
prehendit puerum de viris Soccoth: interrogavitque
eum nomina principum et seniorum Soccoth, et
descripsit septuaginta septem viros. 15 Venitque
ad Soccoth, et dixit eis: En Zebee, et Salmana
super quibus exprobrastis mihi, dicentes: Forsitan
manus Zebee et Salmana in manibus tuis sunt, et
idcirco postulas ut demus viris qui lassi sunt, et
defecerunt panes. 16 Tulit ergo seniores civitatis
et spinas deserti ac tribulos, et contrivit cum eis,
atque comminuit viros Soccoth. 17 Turrim quoque
Phanuel subvertit, occisis habitatoribus civitatis.

istos reges interficit

18 Dixitque ad Zebee et Salmana: Quales fuerunt
viri, quos occidistis in Thabor? Qui responderunt:
Similes tui, et unus ex eis quasi filius regis. 19 Qui-
bus ille respondit: Fratres mei fuerunt, filii matris
meæ. Vivit Dominus, quia si servassetis eos, non
vos occiderem. 20 Dixitque Iether primogenito suo:
Surge, et interfice eos. Qui non eduxit gladium:
timebat enim, quia adhuc puer erat. 21 Dixerunt-
que Zebee et Salmana: Tu surge, et irrue in nos:
quia iuxta ætatem robur est hominis. Surrexit Ge-
deon, et interfecit Zebee et Salmana: et tulit orna-
menta ac bullas, quibus colla regalium camelorum
decorari solent.

4. Reliqua vita Gedeonis, 8, 22—32

Regnum recusat

22 Dixeruntque omnes viri Israel ad Gedeon:
Dominare nostri tu, et filius tuus, et filius filii tui:
quia liberasti nos de manu Madian. 23 Quibus ille
ait: Non dominabor vestri, nec dominabitur in vos
filius meus, sed dominabitur vobis Dominus.

---

(11) Os 10, 14. — (21) Ps 82, 12.

sed ephod facit

24 Dixitque ad eos: Unam petitionem postulo a
vobis: Date mihi inaures ex præda vestra. Inaures
enim aureas Ismaelitæ habere consueverant. 25 Qui
responderunt: Libentissime dabimus. Expanden-
tesque super terram pallium, proiecerunt in eo in-
aures de præda: 26 et fuit pondus postulatarum
inaurium, mille septingenti auri sicli, absque orna-
mentis, et monilibus, et veste purpurea, quibus
reges Madian uti soliti erant', et præter torques
aureas camelorum. 27 Fecitque ex eo Gedeon
Ephod, et posuit illud in civitate sua Ephra. For-
nicatusque est omnis Israel in eo, et factum est
Gedeoni et omni domui eius in ruinam.

pacem servat

28 Humiliatus est autem Madian coram filiis Is-
rael, nec potuerunt ultra cervices elevare: sed
quievit terra per quadraginta annos, quibus Gedeon
præfuit.

cum familia habitat

29 Abiit itaque Ierobaal filius Ioas, et habitavit
in domo sua: 30 habuitque septuaginta filios, qui
egressi sunt de femore eius: eo quod plures habe-
ret uxores. 31 Concubina autem illius, quam ha-
bebat in Sichem, genuit ei filium nomine Abimelech.

moritur

32 Mortuusque est Gedeon filius Ioas in senec-
tute bona, et sepultus est in sepulcro Ioas patris
sui in Ephra de familia Ezri.

5. Fata domus Gedeonis, 8, 33—9, 57

Israelitæ ingrati sunt

33 Postquam autem mortuus est Gedeon, aversi
sunt filii Israel, et fornicati sunt cum Baalim. Per-
cusseruntque cum Baal fœdus, ut esset eis in deum:
34 nec recordati sunt Domini Dei sui, qui eruit eos
de manibus inimicorum suorum omnium per cir-
cuitum: 35 nec fecerunt misericordiam cum domo
Ierobaal Gedeon iuxta omnia bona, quæ fecerat
Israeli.

Abimelech fratres occidit et regnum occupat

9 1 Abiit autem Abimelech filius Ierobaal in Si-
chem ad fratres matris suæ, et locutus est ad
eos, et ad omnem cognationem domus patris ma-
tris suæ, dicens: 2 Loquimini ad omnes viros Si-
chem: Quid vobis est melius, ut dominentur vestri
septuaginta viri omnes filii Ierobaal, an ut domi-

netur unus vir? simulque considerate quod os ve-
strum, et caro vestra sum. 3 Locutique sunt fra-
tres matris eius de eo ad omnes viros Sichem uni-
versos sermones istos, et inclinaverunt cor eorum
post Abimelech, dicentes: Frater noster est. 4 De-
deruntque illi septuaginta pondo argenti de fano
Baalberit. Qui conduxit sibi ex eo viros inopes
et vagos, secutique sunt eum. 5 Et venit in do-
mum patris sui in Ephra, et occidit fratres suos
filios Ierobaal septuaginta viros, super lapidem
unum: remansitque Ioatham filius Ierobaal mini-
mus, et absconditus est. 6 Congregati sunt autem
omnes viri Sichem, et universæ familiæ urbis Mel-
lo: abieruntque et constituerunt regem Abimelech
iuxta quercum, quæ stabat in Sichem.

Ioatham Sichimitis et Abimelech maledicit

7 Quod cum nuntiatum esset Ioatham, ivit, et
stetit in vertice montis Garizim: elevataque voce,
clamavit, et dixit: Audite me viri Sichem, ita au-
diat vos Deus. 8 Ierunt ligna, ut ungerent super
se regem: dixeruntque olivæ: Impera nobis. 9 Quæ
respondit: Numquid possum deserere pinguedinem
meam, qua et dii utuntur, et homines, et venire
ut inter ligna promovear? 10 Dixeruntque ligna
ad arborem ficum: Veni, et super nos regnum ac-
cipe. 11 Quæ respondit eis: Numquid possum de-
serere dulcedinem meam, fructusque suavissimos,
et ire ut inter cetera ligna promovear? 12 Locu-
taque sunt ligna ad vitem: Veni, et impera nobis.
13 Quæ respondit eis: Numquid possum deserere
vinum meum, quod lætificat Deum et homines, et
inter ligna cetera promoveri? 14 Dixeruntque om-
nia ligna ad rhamnum: Veni, et impera super nos.
15 Quæ respondit eis: Si vere me regem vobis con-
stituitis, venite, et sub umbra mea requiescite; si
autem non vultis, egrediatur ignis de rhamno, et
devoret cedros Libani. 16 Nunc igitur, si recte, et
absque peccato constituistis super vos regem Abi-
melech, et bene egistis cum Ierobaal, et cum domo
eius, et reddidistis vicem beneficiis eius, qui pugna-
vit pro vobis, 17 et animam suam dedit periculis,
ut erueret vos de manu Madian, 18 qui nunc sur-

rexistis contra domum patris mei, et interfecistis
filios eius septuaginta viros super unum lapidem,
et constituistis regem Abimelech filium ancillæ eius
super habitatores Sichem, eo quod frater vester
sit: 19 si ergo recte, et absque vitio egistis cum
Ierobaal, et domo eius, hodie lætamini in Abime-
lech, et ille lætetur in vobis. 20 Sin autem per-
verse: egrediatur ignis ex eo, et consumat habita-
tores Sichem, et oppidum Mello: egrediaturque ignis
de viris Sichem, et de oppido Mello, et devoret
Abimelech. 21 Quæ cum dixisset, fugit, et abiit in
Bera: habitavitque ibi ob metum Abimelech fra-
tris sui.
22 Regnavit itaque Abimelech super Israel tribus
annis. 23 Misitque Dominus spiritum pessimum
inter Abimelech et habitatores Sichem: qui cœpe-
runt eum detestari, 24 et scelus interfectionis sep-
tuaginta filiorum Ierobaal, et effusionem sanguinis
eorum conferre in Abimelech fratrem suum, et in
ceteros Sichimorum principes, qui eum adiuverant.
25 Posueruntque insidias adversus eum in summi-
tate montium: et dum illius præstolabantur adven-
tum, exercebant latrocinia, agentes prædas de præ-
tereuntibus; nuntiatumque est Abimelech. 26 Venit
autem Gaal filius Obed cum fratribus suis, et trans-
ivit in Sichimam. Ad cuius adventum erecti habi-
tatores Sichem, 27 egressi sunt in agros vastantes
vineas, uvasque calcantes: et factis cantantium cho-
ris, ingressi sunt fanum dei sui, et inter epulas
et pocula maledicebant Abimelech, 28 clamante Gaal
filio Obed: Quis est Abimelech, et quæ est Sichem,
ut serviamus ei? numquid non est filius Ierobaal,
et constituit principem Zebul servum suum super
viros Emor patris Sichem? Cur ergo serviemus
ei? 29 Utinam daret aliquis populum istum sub
manu mea, ut auferrem de medio Abimelech. Dic-
tumque est Abimelech: Congrega exercitus multi-
tudinem, et veni. 30 Zebul enim princeps civitatis
auditis sermonibus Gaal filii Obed, iratus est valde,
31 et misit clam ad Abimelech nuntios, dicens:
Ecce, Gaal filius Obed venit in Sichimam cum fra-

venit maledictio super Sichimitas

tribus suis, et oppugnat adversum te civitatem.
32 Surge itaque nocte cum populo, qui tecum est,
et latita in agro: 33 et primo mane oriente sole,
irrue super civitatem; illo autem egrediente adver-
sum te cum populo suo, fac ei quod potueris.
34 Surrexit itaque Abimelech cum omni exercitu
suo nocte, et tetendit insidias iuxta Sichimam in
quattuor locis. 35 Egressusque est Gaal filius Obed,
et stetit in introitu portæ civitatis. Surrexit autem
Abimelech, et omnis exercitus cum eo de insidia-
rum loco. 36 Cumque vidisset populum Gaal, dixit
ad Zebul: Ecce de montibus multitudo descendit.
Cui ille respondit: Umbras montium vides quasi
capita hominum, et hoc errore deciperis. 37 Rur-
sumque Gaal ait: Ecce populus de umbilico terræ
descendit, et unus cuneus venit per viam, quæ
respicit quercum. 38 Cui dixit Zebul: Ubi est nunc
os tuum, quo loquebaris? Quis est Abimelech ut
serviamus ei? Nonne hic populus est, quem de-
spiciebas? Egredere, et pugna contra eum. 39 Abiit
ergo Gaal, spectante Sichimorum populo, et pu-
gnavit contra Abimelech, 40 qui persecutus est eum
fugientem, et in urbem compulit: cecideruntque ex
parte eius plurimi, usque ad portam civitatis: 41 et
Abimelech sedit in Ruma: Zebul autem, Gaal, et
socios eius expulit de urbe, nec in ea passus est
commorari.

urbem et fanum eorum

42 Sequenti ergo die egressus est populus in cam-
pum. Quod cum nuntiatum esset Abimelech, 43 tu-
lit exercitum suum, et divisit in tres turmas, ten-
dens insidias in agris. Vidensque quod egrederetur
populus de civitate, surrexit, et irruit in eos 44 cum
cuneo suo, oppugnans, et obsidens civitatem: duæ
autem turmæ palantes per campum adversarios
persequebantur. 45 Porro Abimelech omni die illo
oppugnabat urbem: quam cepit, interfectis habita-
toribus eius, ipsaque destructa, ita ut sal in ea di-
spergeret. 46 Quod cum audissent qui habitabant
in turre Sichimorum, ingressi sunt fanum dei sui
Berith, ubi fœdus cum eo pepigerant, et ex eo locus
nomen acceperat, qui erat munitus valde. 47 Abi-

melech quoque audiens viros turris Sichimorum
pariter conglobatos, 48 ascendit in montem Selmon
cum omni populo suo: et arrepta securi, præcidit
arboris ramum, impositumque ferens humero, dixit
ad socios: Quod me videtis facere, cito facite.
49 Igitur certatim ramos de arboribus præcidentes,
sequebantur ducem. Qui circumdantes præsidium,
succenderunt: atque ita factum est, ut fumo et igne
mille homines necarentur, viri pariter et mulieres,
habitatorum turris Sichem.

50 Abimelech autem inde proficiscens venit ad atque super Abimelech
oppidum Thebes, quod circumdans obsidebat exer-
citu. 51 Erat autem turris excelsa in media civi-
tate, ad quam confugerant simul viri ac mulieres,
et omnes principes civitatis, clausa firmissime ia-
nua, et super turris tectum stantes per propugna-
cula. 52 Accedensque Abimelech iuxta turrim, pu-
gnabat fortiter: et appropinquans ostio, ignem sup-
ponere nitebatur: 53 et ecce una mulier fragmen
molæ desuper iaciens, illisit capiti Abimelech, et
confregit cerebrum eius. 54 Qui vocavit cito armi-
gerum suum, et ait ad eum: Evagina gladium tu-
um, et percute me: ne forte dicatur quod a femina
interfectus sim. Qui iussa perficiens, interfecit
eum. 55 Illoque mortuo, omnes qui cum eo erant
de Israel, reversi sunt in sedes suas: 56 et red-
didit Deus malum, quod fecerat Abimelech contra
patrem suum, interfectis septuaginta fratribus suis.
57 Sichimitis quoque quod operati erant, retributum
est, et venit super eos maledictio Ioatham filii
Ierobaal.

II. Duo Iudices minores, 10, 1—5

10 1 Post Abimelech surrexit dux in Israel Thola Thola
filius Phua patrui Abimelech, vir de Issachar,
qui habitavit in Samir montis Ephraim: 2 et iu-
dicavit Israelem viginti et tribus annis, mortuusque
est, ac sepultus in Samir.

---

(53) 2 Sm 11, 21. — (54) 1 Sm 31, 4; 1 Par 10, 4.

et Iair

3 Huic successit Iair Galaadites, qui iudicavit
Israelem per viginti et duos annos, 4 habens triginta filios sedentes super triginta pullos asinarum,
et principes triginta civitatum, quæ ex nomine eius
sunt appellatæ Havoth Iair, id est, oppida Iair, usque in præsentem diem in Terra Galaad. 5 Mor-
tuusque est Iair; ac sepultus in loco, cui est vocabulum Camon.

PARS TERTIA

Iephte, tres minores, Samson, 10, 6—16, 31

I. Iephte Galaadites, 10, 6—12, 7

1. Miseriæ Israelitarum, 10, 6—18

Cis et trans Iordanem affliguntur

6 Filii autem Israel peccatis veteribus iungentes
nova, fecerunt malum in conspectu Domini, et servierunt idolis, Baalim et Astaroth, et diis Syriæ ac
Sidonis et Moab et filiorum Ammon et Philisthiim:
dimiseruntque Dominum, et non coluerunt eum.
7 Contra quos Dominus iratus, tradidit eos in ma-
nus Philisthiim et filiorum Ammon. 8 Afflictique
sunt, et vehementer oppressi per annos decem et
octo, omnes qui habitabant trans Iordanem in Terra
Amorrhæi, qui est in Galaad: 9 in tantum, ut filii
Ammon, Iordane transmisso, vastarent Iudam et
Beniamin et Ephraim: afflictusque est Israel nimis.

a Domino correpti idola proiciunt

10 Et clamantes ad Dominum, dixerunt: Peccavimus tibi, quia dereliquimus Dominum Deum no-
strum, et servivimus Baalim. 11 Quibus locutus
est Dominus: Numquid non Ægyptii et Amorrhæi,
filiique Ammon et Philisthiim, 12 Sidonii quoque
et Amalec et Chanaan oppresserunt vos, et clama-
stis ad me, et erui vos de manu eorum? 13 Et
tamen reliquistis me, et coluistis deos alienos: idcirco non addam ut ultra vos liberem: 14 ite, et
invocate deos quos elegistis: ipsi vos liberent in
tempore angustiæ. 15 Dixeruntque filii Israel ad
Dominum: Peccavimus, redde tu nobis quidquid
tibi placet: tantum nunc libera nos. 16 Quæ dicen-

tes, omnia de finibus suis alienorum deorum idola
proiecerunt, et servierunt Domino Deo: qui doluit
super miseriis eorum.

contra Ammonitas congregantur

17 Itaque filii Ammon conclamantes in Galaad
fixere tentoria: contra quos congregati filii Israel,
in Maspha castrametati sunt. 18 Dixeruntque prin-
cipes Galaad singuli ad proximos suos: Qui pri-
mus ex nobis contra filios Ammon cœperit dimi-
care, erit dux populi Galaad.

2. Principatus et actio Iephte, 11, 1—28

Eiectus e domo

11 1 Fuit illo tempore Iephte Galaadites vir for-
tissimus atque pugnator, filius mulieris me-
retricis, qui natus est de Galaad. 2 Habuit autem
Galaad uxorem, de qua suscepit filios: qui post-
quam creverant, eiecerunt Iephte, dicentes: Heres
in domo patris nostri esse non poteris, quia de
altera matre natus es. 3 Quos ille fugiens atque
devitans, habitavit in Terra Tob: congregatique
sunt ad eum viri inopes, et latrocinantes, et quasi
principem sequebantur.

princeps constituitur

4 In illis diebus pugnabant filii Ammon contra
Israel. 5 Quibus acriter instantibus perrexerunt
maiores natu de Galaad, ut tollerent in auxilium
sui Iephte de Terra Tob: 6 dixeruntque ad eum:
Veni et esto princeps noster, et pugna contra filios
Ammon. 7 Quibus ille respondit: Nonne vos estis,
qui odistis me, et eiecistis de domo patris mei, et
nunc venistis ad me necessitate compulsi? 8 Di-
xeruntque principes Galaad ad Iephte: Ob hanc
igitur causam nunc ad te venimus, ut proficiscaris
nobiscum, et pugnes contra filios Ammon, sisque
dux omnium qui habitant in Galaad. 9 Iephte quo-
que dixit eis: Si vere venistis ad me, ut pugnem
pro vobis contra filios Ammon, tradideritque eos
Dominus in manus meas, ego ero vester princeps?
10 Qui responderunt ei: Dominus, qui hæc audit,
ipse mediator ac testis est quod nostra promissa

---

(7) Gn 26, 27.

et cum rege Ammonitarum de pace tractat

faciemus. 11 Abiit itaque Iephte cum principibus
Galaad, fecitque eum omnis populus principem sui.
Locutusque est Iephte omnes sermones suos coram Domino in Maspha.
12 Et misit nuntios ad regem filiorum Ammon,
qui ex persona sua dicerent: Quid mihi et tibi est,
quia venisti contra me, ut vastares terram meam?
13 Quibus ille respondit: Quia tulit Israel terram
meam, quando ascendit de Ægypto a finibus Arnon
usque Iaboc atque Iordanem: nunc ergo cum pace
redde mihi eam. 14 Per quos rursum mandavit
Iephte, et imperavit eis ut dicerent regi Ammon:
15 Hæc dicit Iephte: Non tulit Israel Terram Moab,
nec Terram filiorum Ammon: 16 sed quando de
Ægypto conscenderunt, ambulavit per solitudinem
usque ad Mare Rubrum, et venit in Cades. 17 Mi-
sitque nuntios ad regem Edom, dicens: Dimitte me
ut transeam per terram tuam. Qui noluit acquiescere precibus eius. Misit quoque ad regem Moab,
qui et ipse transitum præbere contempsit. Mansit
itaque in Cades, 18 et circuivit ex latere Terram
Edom, et Terram Moab: venitque contra orientalem plagam Terræ Moab, et castrametatus est trans
Arnon: nec voluit intrare terminos Moab: Arnon
quippe confinium est Terræ Moab. 19 Misit itaque
Israel nuntios ad Sehon regem Amorrhæorum, qui
habitabat in Hesebon, et dixerunt ei: Dimitte ut
transeam per terram tuam usque ad fluvium. 20 Qui
et ipse Israel verba despiciens, non dimisit eum
transire per terminos suos: sed infinita multitudine
congregata egressus est contra eum in Iasa, et
fortiter resistebat. 21 Tradiditque eum Dominus in
manus Israel cum omni exercitu suo, qui percussit
eum, et possedit omnem Terram Amorrhæi habitatoris regionis illius, 22 et universos fines eius de
Arnon usque Iaboc, et de solitudine usque ad Iordanem. 23 Dominus ergo Deus Israel subvertit
Amorrhæum, pugnante contra illum populo suo
Israel, et tu nunc vis possidere terram eius? 24 Non-

(13) Nm 21, 24. — (17) Nm 20, 14. — (18) Nm 21, 13.

ne ea quæ possidet Chamos Deus tuus, tibi iure
debentur? Quæ autem Dominus Deus noster vic-
tor obtinuit, in nostram cedent possessionem: 25 nisi
forte melior es Balac filio Sephor rege Moab: aut
docere potes, quod iurgatus sit contra Israel, et
pugnaverit contra eum, 26 quando habitavit in He-
sebon, et viculis eius, et in Aroer, et villis illius,
vel in cunctis civitatibus iuxta Iordanem, per tre-
centos annos. Quare tanto tempore nihil super hac
repetitione tentastis? 27 Igitur non ego pecco in
te, sed tu contra me male agis, indicens mihi bella
non iusta. Iudicet Dominus arbiter huius diei inter
Israel, et inter filios Ammon. 28 Noluitque acquie-
scere rex filiorum Ammon verbis Iephte, quæ per
nuntios mandaverat.

3. Votum et victoria Iephte, 11, 29—40

29 Factus est ergo super Iephte Spiritus Domini, Votum facit
et circuiens Galaad, et Manasse, Maspha quoque
Galaad, et inde transiens ad filios Ammon, 30 vo-
tum vovit Domino, dicens: Si tradideris filios Am-
mon in manus meas, 31 quicumque primus fuerit
egressus de foribus domus meæ, mihique occurrerit
revertenti cum pace a filiis Ammon, eum holocau-
stum offeram Domino.
32 Transivitque Iephte ad filios Ammon, ut pu- Ammonitas devincit
gnaret contra eos: quos tradidit Dominus in ma-
nus eius. 33 Percussitque ab Aroer usque dum ve-
nias in Mennith, viginti civitates, et usque ad Abel,
quæ est vineis consita, plaga magna nimis; humi-
liatique sunt filii Ammon a filiis Israel.
34 Revertente autem Iephte in Maspha domum votum persolvit
suam, occurrit ei unigenita filia sua cum tympanis
et choris; non enim habebat alios liberos. 35 Qua
visa, scidit vestimenta sua, et ait: Heu me filia
mea decepisti me, et ipsa decepta es: aperui enim
os meum ad Dominum, et aliud facere non potero.
36 Cui illa respondit: Pater mi, si aperuisti os tuum
ad Dominum, fac mihi quodcumque pollicitus es,

---

(25) Nm 22, 2.

concessa tibi ultione atque victoria de hostibus tuis.
37 Dixitque ad patrem: Hoc solum mihi præsta
quod deprecor: Dimitte me ut duobus mensibus
circumeam montes, et plangam virginitatem meam
cum sodalibus meis. 38 Cui ille respondit: Vade.
Et dimisit eam duobus mensibus. Cumque abiisset
cum sociis ac sodalibus suis, flebat virginitatem
suam in montibus. 39 Expletisque duobus mensi-
bus, reversa est ad patrem suum, et fecit ei sicut
voverat, quæ ignorabat virum.

filia Iephte plangitur

Exinde mos increbruit in Israel, et consuetudo
servata est: 40 ut post anni circulum conveniant
in unum filiæ Israel, et plangant filiam Iephte Ga-
laaditæ diebus quattuor.

4. Castigatio insolentis Ephraim, 12, 1—7

Seditiosi

12 1 Ecce autem in Ephraim orta est seditio;
nam transeuntes contra aquilonem, dixerunt
ad Iephte: Quare vadens ad pugnam contra filios
Ammon, vocare nos noluisti, ut pergeremus tecum?
Igitur incendemus domum tuam. 2 Quibus ille re-
spondit: Disceptatio erat mihi et populo meo con-
tra filios Ammon vehemens: vocavique vos, ut
præberetis mihi auxilium, et facere noluistis. 3 Quod
cernens posui animam meam in manibus meis, trans-
ivique ad filios Ammon, et tradidit eos Dominus
in manus meas. Quid commerui, ut adversum me
consurgatis in prœlium?

percutiuntur

4 Vocatis itaque ad se cunctis viris Galaad, pu-
gnabat contra Ephraim: percusseruntque viri Ga-
laad Ephraim, quia dixerat: Fugitivus est Galaad
de Ephraim, et habitat in medio Ephraim et Ma-
nasse. 5 Occupaveruntque Galaaditæ vada Iordanis,
per quæ Ephraim reversurus erat. Cumque venis-
set ad ea de Ephraim numero, fugiens, atque di-
xisset: Obsecro ut me transire permittatis: dice-
bant ei Galaaditæ: Numquid Ephrathæus es? quo
dicente: Non sum: 6 interrogabant eum: Dic ergo
Scibboleth, quod interpretatur Spica. Qui respon-
debat, Sibboleth: eadem littera spicam exprimere
non valens. Statimque apprehensum iugulabant in

ipso Iordanis transitu. Et ceciderunt in illo tem-
pore de Ephraim quadraginta duo millia.
7 Iudicavit itaque Iephte Galaadites Israel sex Iephte moritur
annis: et mortuus est, ac sepultus in civitate sua
Galaad.

II. Tres iudices minores, 12, 8—15

8 Post hunc iudicavit Israel Abesan de Bethle- Abesan
hem: 9 qui habuit triginta filios, et totidem filias,
quas emittens foras, maritis dedit, et eiusdem nu-
meri filiis suis accepit uxores, introducens in do-
mum suam. Qui septem annis iudicavit Israel,
10 mortuusque est, ac sepultus in Bethlehem.
11 Cui successit Ahialon Zabulonites: et iudica- Ahialon
vit Israel decem annis: 12 mortuusque est, ac se-
pultus in Zabulon.
13 Post hunc iudicavit Israel Abdon, filius Illel Abdon
Pharathonites: 14 qui habuit quadraginta filios, et
triginta ex eis nepotes, ascendentes super septua-
ginta pullos asinarum, et iudicavit Israel octo annis:
15 mortuusque est, ac sepultus in Pharathon terræ
Ephraim, in monte Amalec.

III. Samson Danites, 13, 1—16, 31

1. Nativitas et vita privata, 13, 1—25

13 1 Rursumque filii Israel fecerunt malum in Oppressor Philisthinorum
conspectu Domini: qui tradidit eos in manus
Philisthinorum quadraginta annis.
2 Erat autem quidam vir de Saraa, et de stirpe matri et patri prænuntiatur
Dan, nomine Manue, habens uxorem sterilem. 3 Cui
apparuit angelus Domini, et dixit ad eam: Sterilis
es et absque liberis: sed concipies et paries filium:
4 cave ergo ne bibas vinum ac siceram, nec im-
mundum quidquam comedas: 5 quia concipies, et
paries filium, cuius non tanget caput novacula: erit
enim nazaræus Dei ab infantia sua, et ex matris
utero, et ipse incipiet liberare Israel de manu Phi-

(1) Sup 10, 6. — (3) Gn 16, 11; 1 Sm 1, 20; Lc 1, 31.
— (4) Nm 6, 3 s.

listhinorum. 6 Quæ cum venisset ad maritum su-
um, dixit ei: Vir Dei venit ad me, habens vultum
angelicum, terribilis nimis. Quem cum interrogas-
sem, quis esset, et unde venisset, et quo nomine
vocaretur, noluit mihi dicere: 7 sed hoc respondit:
Ecce concipies et paries filium: cave ne vinum bi-
bas, nec siceram, et ne aliquo vescaris immundo:
erit enim puer nazaræus Dei ab infantia sua, ex
utero matris suæ usque ad diem mortis suæ. 8 Ora-
vit itaque Manue Dominum, et ait: Obsecro Do-
mine, ut vir Dei, quem misisti, veniat iterum, et
doceat nos quid debeamus facere de puero, qui na-
sciturus est. 9 Exaudivitque Dominus deprecantem
Manue, et apparuit rursum angelus Dei uxori eius
sedenti in agro. Manue autem maritus eius non
erat cum ea. Quæ cum vidisset angelum, 10 fe-
stinavit, et cucurrit ad virum suum: nuntiavitque
ei, dicens: Ecce apparuit mihi vir, quem ante vi-
deram. 11 Qui surrexit, et secutus est uxorem su-
am: veniensque ad virum, dixit ei: Tu es qui lo-
cutus es mulieri? Et ille respondit: Ego sum.
12 Cui Manue: Quando, inquit, sermo tuus fuerit
expletus, quid vis ut faciat puer? aut a quo se
observare debebit? 13 Dixitque angelus Domini ad
Manue: Ab omnibus, quæ locutus sum uxori tuæ,
abstineat se: 14 et quidquid ex vinea nascitur, non
comedat: vinum et siceram non bibat, nullo vesca-
tur immundo: et quod ei præcepi, impleat atque
custodiat. 15 Dixitque Manue ad angelum Domini:
Obsecro te ut acquiescas precibus meis, et facia-
mus tibi hædum de capris. 16 Cui respondit ange-
lus: Si me cogis, non comedam panes tuos: si
autem vis holocaustum facere, offer illud Domino.
Et nesciebat Manue quod angelus Domini esset.
17 Dixitque ad eum: Quod est tibi nomen, ut, si
sermo tuus fuerit expletus, honoremus te? 18 Cui
ille respondit: Cur quæris nomen meum, quod est
mirabile? 19 Tulit itaque Manue hædum de ca-
pris, et libamenta, et posuit super petram, offerens

(18) Gn 32, 29.

Domino, qui facit mirabilia: ipse autem et uxor
eius intuebantur. 20 Cumque ascenderet flamma
altaris in cælum, angelus Domini pariter in flamma
ascendit. Quod cum vidissent Manue et uxor eius,
proni ceciderunt in terram, 21 et ultra eis non
apparuit angelus Domini. Statimque intellexit Ma-
nue, angelum Domini esse, 22 et dixit ad uxorem
suam: Morte moriemur, quia vidimus Deum. 23 Cui
respondit mulier: Si Dominus nos vellet occidere,
de manibus nostris holocaustum et libamenta non
suscepisset, nec ostendisset nobis hæc omnia neque
ea, quæ sunt ventura, dixisset.

24 Peperit itaque filium, et vocavit nomen eius
Samson. Crevitque puer, et benedixit ei Dominus.
25 Cœpitque Spiritus Domini esse cum eo in ca-
stris Dan inter Saraa et Esthaol.

paritur et a Deo regitur

2. Nuptiæ ac problema, 14, 1—20

14 1 Descendit ergo Samson in Thamnatha; vi-
densque ibi mulierem de filiabus Philisthiim,
2 ascendit, et nuntiavit patri suo, et matri suæ, di-
cens: Vidi mulierem in Thamnatha de filiabus Phi-
listhinorum: quam quæso ut mihi accipiatis uxo-
rem. 3 Cui dixerunt pater et mater sua: Num-
quid non est mulier in filiabus fratrum tuorum, et
in omni populo meo, quia vis accipere uxorem de
Philisthiim, qui incircumcisi sunt? Dixitque Samson
ad patrem suum: Hanc mihi accipe: quia placuit
oculis meis. 4 Parentes autem eius nesciebant quod
res a Domino fieret, et quæreret occasionem con-
tra Philisthiim; eo enim tempore Philisthiim domi-
nabantur Israeli.

Philisthæam vult uxorem

5 Descendit itaque Samson cum patre suo et
matre in Thamnatha. Cumque venissent ad vineas
oppidi, apparuit catulus leonis sævus, et rugiens,
et occurrit ei. 6 Irruit autem Spiritus Domini in
Samson, et dilaceravit leonem, quasi hædum in
frusta discerpens, nihil omnino habens in manu:
et hoc patri et matri noluit indicare. 7 Descendit-
que et locutus est mulieri, quæ placuerat oculis
eius. 8 Et post aliquot dies revertens ut acciperet

in ore leonis dilacerati mel reperit

eam, declinavit ut videret cadaver leonis, et ecce
examen apum in ore leonis erat ac favus mellis.
9 Quem cum sumpsisset in manibus, comedebat in
via: veniensque ad patrem suum et matrem, dedit
eis partem, qui et ipsi comederunt: nec tamen eis
voluit indicare quod mel de corpore leonis assump-
serat.

sodalibus problema proponit

10 Descendit itaque pater eius ad mulierem, et
fecit filio suo Samson convivium, sic enim iuvenes
facere consueverant. 11 Cum ergo cives loci illius
vidissent eum, dederunt ei sodales triginta ut es-
sent cum eo. 12 Quibus locutus est Samson: Pro-
ponam vobis problema: quod si solveritis mihi in-
tra septem dies convivii, dabo vobis triginta sin-
dones, et totidem tunicas: 13 sin autem non po-
tueritis solvere, vos dabitis mihi triginta sindones,
et eiusdem numeri tunicas. Qui responderunt ei:
Propone problema, ut audiamus. 14 Dixitque eis:
De comedente exivit cibus, et de forti egressa est
dulcedo. Nec potuerunt per tres dies propositionem
solvere. 15 Cumque adesset dies septimus, dixe-
runt ad uxorem Samson: Blandire viro tuo, et
suade ei ut indicet tibi quid significet problema.
Quod si facere nolueris, incendemus te, et domum
patris tui; an idcirco vocastis nos ad nuptias ut
spoliaretis? 16 Quæ fundebat apud Samson lacri-
mas, et querebatur dicens: Odisti me, et non di-
ligis: idcirco problema, quod proposuisti filiis po-
puli mei, non vis mihi exponere. At ille respon-
dit: Patri meo et matri nolui dicere: et tibi indi-
care potero? 17 Septem igitur diebus convivii fle-
bat ante eum: tandemque die septimo cum ei es-
set molesta, exposuit. Quæ statim indicavit civi-
bus suis. 18 Et illi dixerunt ei die septimo ante
solis occubitum: Quid dulcius melle, et quid for-
tius leone? Qui ait ad eos: Si non arassetis in
vitula mea, non invenissetis propositionem meam.

triginta Philisthæos percutit

19 Irruit itaque in eum Spiritus Domini, descen-
ditque Ascalonem, et percussit ibi triginta viros,
quorum ablatas vestes dedit iis, qui problema sol-
verant. Iratusque nimis ascendit in domum patris

sui: 20 uxor autem eius accepit maritum unum
de amicis eius et pronubis.

3. Ultio atque vindicta, 15, 1—20

15 1 Post aliquantulum autem temporis, cum *Segetes incendit*
dies triticeæ messis instarent, venit Samson,
invisere volens uxorem suam, et attulit ei hædum
de capris. Cumque cubiculum eius solito vellet in-
trare, prohibuit eum pater illius, dicens: 2 Putavi
quod odisses eam, et ideo tradidi illam amico tuo:
sed habet sororem, quæ iunior et pulchrior illa
est, sit tibi pro ea uxor. 3 Cui Samson respondit:
Ab hac die non erit culpa in me contra Philisthæos:
faciam enim vobis mala. 4 Perrexitque et cepit
trecentas vulpes, caudasque earum iunxit ad cau-
das, et faces ligavit in medio: 5 quas igne succen-
dens, dimisit, ut huc illucque discurrerent. Quæ
statim perrexerunt in segetes Philisthinorum. Qui-
bus succensis, et comportatæ iam fruges, et adhuc
stantes in stipula, concrematæ sunt, in tantum, ut
vineas quoque et oliveta flamma consumeret.
6 Dixeruntque Philisthiim: Quis fecit hanc rem? *ingenti plaga Philisthiim percutit*
Quibus dictum est: Samson gener Thamnathæi:
quia tulit uxorem eius, et alteri tradidit, hæc ope-
ratus est. Ascenderuntque Philisthiim: et combus-
serunt tam mulierem quam patrem eius. 7 Quibus
ait Samson: Licet hæc feceritis, tamen adhuc ex
vobis expetam ultionem, et tunc quiescam. 8 Per-
cussitque eos ingenti plaga, ita ut stupentes suram
femori imponerent. Et descendens habitavit in spe-
lunca petræ Etam.
9 Igitur ascendentes Philisthiim in Terram Iuda *solutis vinculis mille viros interficit*
castrametati sunt in loco, qui postea vocatus est
Lechi, id est, maxilla, ubi eorum effusus est exer-
citus. 10 Dixeruntque ad eos de tribu Iuda: Cur
ascendistis adversum nos? Qui responderunt: Ut
ligemus Samson, venimus, et reddamus ei quæ in
nos operatus est. 11 Descenderunt ergo tria millia
virorum de Iuda, ad specum silicis Etam, dixerunt-
que ad Samson: Nescis quod Philisthiim imperent
nobis? quare hoc facere voluisti? Quibus ille ait:

Sicut fecerunt mihi, sic feci eis. 12 Ligare, inqui-
unt, te venimus, et tradere in manus Philisthino-
rum. Quibus Samson, Iurate, ait, et spondete mihi
quod non occidatis me. 13 Dixerunt: Non te occi-
demus, sed vinctum trademus. Ligaveruntque eum
duobus novis funibus, et tulerunt eum de petra
Etam. 14 Qui cum venisset ad locum Maxillæ, et
Philisthiim vociferantes occurrissent ei, irruit Spi-
ritus Domini in eum: et sicut solent ad odorem
ignis lina consumi, ita vincula quibus ligatus erat,
dissipata sunt et soluta. 15 Inventamque maxillam,
id est, mandibulam asini, quæ iacebat, arripiens,
interfecit in ea mille viros, 16 et ait: In maxilla
asini, in mandibula pulli asinarum delevi eos, et
percussi mille viros. 17 Cumque hæc verba canens
complesset, proiecit mandibulam de manu, et vo-
cavit nomen loci illius Ramathlechi, quod interpre-
tatur elevatio maxillæ. 18 Sitiensque valde, clama-
vit ad Dominum, et ait: Tu dedisti in manu servi
tui salutem hanc maximam atque victoriam: en
siti morior, incidamque in manus incircumcisorum.
19 Aperuit itaque Dominus molarem dentem in
maxilla asini, et egressæ sunt ex eo aquæ. Qui-
bus haustis, refocillavit spiritum, et vires recepit.
Idcirco appellatum est nomen loci illius, Fons in-
vocantis de maxilla, usque in præsentem diem.

iudex Israel

20 Iudicavitque Israel in diebus Philisthiim viginti
annis.

4. Libido et interitus, 16, 1—31

Meretricem cognoscit

16 1 Abiit quoque in Gazam, et vidit ibi mulie-
rem meretricem, ingressusque est ad eam.
2 Quod cum audissent Philisthiim, et percrebruis-
set apud eos, intrasse urbem Samson, circumdede-
runt eum, positis in porta civitatis custodibus: et
ibi tota nocte cum silentio præstolantes, ut facto
mane exeuntem occiderent. 3 Dormivit autem Sam-
son usque ad medium noctis: et inde consurgens
apprehendit ambas portæ fores cum postibus suis,
et sera, impositasque humeris suis portavit ad ver-
ticem montis, qui respicit Hebron.

amore Dalilæ insanit

4 Post hæc amavit mulierem, quæ habitabat in
Valle Sorec, et vocabatur Dalila. 5 Veneruntque
ad eam principes Philisthinorum, atque dixerunt:
Decipe eum, et disce ab illo, in quo habeat tantam
fortitudinem, et quo modo eum superare valea-
mus, et vinctum affligere. Quod si feceris, dabimus
tibi singuli mille et centum argenteos. 6 Locuta
est ergo Dalila ad Samson: Dic mihi, obsecro, in
quo sit tua maxima fortitudo, et quid sit quo liga-
tus erumpere nequeas? 7 Cui respondit Samson:
Si septem nerviceis funibus necdum siccis, et ad-
huc humentibus ligatus fuero, infirmus ero ut ce-
teri homines. 8 Attuleruntque ad eam satrapæ Phi-
listhinorum septem funes, ut dixerat: quibus vin-
xit eum, 9 latentibus apud se insidiis, et in cubi-
culo finem rei exspectantibus, clamavitque ad eum:
Philisthiim super te Samson. Qui rupit vincula,
quo modo si rumpat quis filum de stuppæ tortum
putamine, cum odorem ignis acceperit: et non est
cognitum in quo esset fortitudo eius. 10 Dixitque
ad eum Dalila: Ecce illusisti mihi, et falsum locu-
tus es: saltem nunc indica mihi quo ligari debeas.
11 Cui ille respondit: Si ligatus fuero novis funi-
bus, qui numquam fuerunt in opere, infirmus ero,
et aliorum hominum similis. 12 Quibus rursum
Dalila vinxit eum, et clamavit: Philisthiim super
te Samson, in cubiculo insidiis præparatis. Qui ita
rupit vincula quasi fila telarum. 13 Dixitque Dalila
rursum ad eum: Usquequo decipis me, et falsum
loqueris? ostende quo vinciri debeas. Cui respon-
dit Samson: Si septem crines capitis mei cum licio
plexueris, et clavum his circumligatum terræ fixe-
ris, infirmus ero. 14 Quod cum fecisset Dalila,
dixit ad eum: Philisthiim super te Samson. Qui
consurgens de somno extraxit clavum cum crinibus
et licio. 15 Dixitque ad eum Dalila: Quo modo
dicis quod amas me, cum animus tuus non sit
mecum? Per tres vices mentitus es mihi, et
noluisti dicere in quo sit maxima fortitudo tua.
16 Cumque molesta esset ei, et per multos dies
iugiter adhæreret, spatium ad quietem non tri-

buens, defecit anima eius, et ad mortem usque
lassata est. 17 Tunc aperiens veritatem rei, dixit
ad eam: Ferrum numquam ascendit super caput
meum, quia nazaræus, id est, consecratus Deo sum
de utero matris meæ: si rasum fuerit caput meum,
recedet a me fortitudo mea, et deficiam, eroque
sicut ceteri homines. 18 Vidensque illa quod con-
fessus ei esset omnem animum suum, misit ad
principes Philisthinorum ac mandavit: Ascendite
adhuc semel, quia nunc mihi aperuit cor suum.
Qui ascenderunt assumpta pecunia, quam promi-
serant. 19 At illa dormire eum fecit super genua
sua, et in sinu suo reclinare caput. Vocavitque
tonsorem, et rasit septem crines eius, et cœpit
abigere eum, et a se repellere: statim enim ab eo
fortitudo discessit: 20 dixitque: Philisthiim super
te Samson. Qui de somno consurgens, dixit in
animo suo: Egrediar sicut ante feci, et me excu-
tiam, nesciens quod recessisset ab eo Dominus.
21 Quem cum apprehendissent Philisthiim, statim
eruerunt oculos eius, et duxerunt Gazam vinctum
catenis, et clausum in carcere molere fecerunt.

moriens plurimos interficit

22 Iamque capilli eius renasci cœperant, 23 et
principes Philisthinorum convenerunt in unum ut
immolarent hostias magnificas Dagon deo suo, et
epularentur, dicentes: Tradidit Deus noster inimi-
cum nostrum Samson in manus nostras. 24 Quod
etiam populus videns, laudabat deum suum, eadem-
que dicebat: Tradidit Deus noster adversarium no-
strum in manus nostras, qui delevit terram no-
stram, et occidit plurimos. 25 Lætantesque per con-
vivia, sumptis iam epulis, præceperunt ut vocaretur
Samson, et ante eos luderet. Qui adductus de car-
cere ludebat ante eos, feceruntque eum stare inter
duas columnas. 26 Qui dixit puero regenti gressus
suos: Dimitte me, ut tangam columnas, quibus
omnis imminet domus, et recliner super eas, et
paululum requiescam. 27 Domus autem erat plena
virorum ac mulierum, et erant ibi omnes principes
Philisthinorum, ac de tecto et solario circiter tria
millia utriusque sexus spectantes ludentem Sam-

son. 28 At ille invocato Domino ait: Domine Deus,
memento mei, et redde mihi nunc fortitudinem
pristinam Deus meus, ut ulciscar me de hostibus
meis, et pro amissione duorum luminum unam ul-
tionem recipiam. 29 Et apprehendens ambas co-
lumnas, quibus innitebatur domus, alteramque ea-
rum dextera, et alteram læva tenens, 30 ait: Mo-
riatur anima mea cum Philisthiim. Concussisque
fortiter columnis, cecidit domus super omnes prin-
cipes, et ceteram multitudinem, quæ ibi erat: mul-
toque plures interfecit moriens, quam ante vivus
occiderat.

31 Descendentes autem fratres eius et universa sepelitur iudex Israel
cognatio tulerunt corpus eius, et sepelierunt inter
Saraa et Esthaol in sepulcro patris sui Manue:
iudicavitque Israel viginti annis.

Duæ appendices

I. De idololatria Danitarum, 17, 1—18, 31

17 1 Fuit eo tempore vir quidam de monte Michæ idolum
Ephraim nomine Michas, 2 qui dixit matri
suæ: Mille et centum argenteos, quos separaveras
tibi, et super quibus me audiente iuraveras, ecce
ego habeo, et apud me sunt. Cui illa respondit:
Benedictus filius meus Domino. 3 Reddidit ergo
eos matri suæ, quæ dixerat ei: Consecravi et vovi
hoc argentum Domino, ut de manu mea suscipiat
filius meus, et faciat sculptile atque conflatile: et
nunc trado illud tibi. 4 Reddidit igitur eos matri
suæ: quæ tulit ducentos argenteos, et dedit eos
argentario, ut faceret ex eis sculptile atque con-
flatile, quod fuit in domo Michæ. 5 Qui ædiculam
quoque in ea Deo separavit, et fecit ephod, et
theraphim, id est, vestem sacerdotalem, et idola:
implevitque unius filiorum suorum manum, et fac-
tus est ei sacerdos. 6 In diebus illis non erat rex
in Israel, sed unusquisque quod sibi rectum vide-
batur, hoc faciebat.

7 Fuit quoque alter adolescens de Bethlehem et sacerdotem
Iuda, ex cognatione eius: eratque ipse Levites, et

habitabat ibi. 8 Egressusque de civitate Bethlehem,
peregrinari voluit ubicumque sibi commodum rep-
perisset. Cumque venisset in montem Ephraim,
iter faciens, et declinasset parumper in domum
Michæ, 9 interrogatus est ab eo unde venisset.
Qui respondit: Levita sum de Bethlehem Iuda, et
vado ut habitem ubi potuero, et utile mihi esse
perspexero. 10 Dixitque Michas: Mane apud me,
et esto mihi parens ac sacerdos: daboque tibi per
annos singulos decem argenteos, ac vestem dupli-
cem, et quæ ad victum sunt necessaria. 11 Acquie-
vit, et mansit apud hominem, fuitque illi quasi
unus de filiis. 12 Implevitque Michas manum eius,
et habuit puerum sacerdotem apud se, 13 Nunc
scio, dicens, quod benefaciet mihi Deus habenti
Levitici generis sacerdotem.

exploratores Danitarum consulunt

18 1 In diebus illis non erat rex in Israel, et
tribus Dan quærebat possessionem sibi, ut
habitaret in ea: usque ad illum enim diem inter
ceteras tribus sortem non acceperat. 2 Miserunt
ergo filii Dan, stirpis et familiæ suæ quinque viros
fortissimos de Saraa et Esthaol, ut explorarent ter-
ram, et diligenter inspicerent: dixeruntque eis: Ite,
et considerate terram. Qui cum pergentes venis-
sent in montem Ephraim, et intrassent domum
Michæ, requieverunt ibi: 3 et agnoscentes vocem
adolescentis Levitæ, utentesque illius diversorio,
dixerunt ad eum: Quis te huc adduxit? quid hic
agis? quam ob causam huc venire voluisti? 4 Qui
respondit eis: Hæc, et hæc præstitit mihi Michas,
et me mercede conduxit ut sim ei sacerdos. 5 Ro-
gaverunt autem eum ut consuleret Dominum, ut
scire possent an prospero itinere pergerent, et res
haberet effectum. 6 Qui respondit eis: Ite in pace:
Dominus respicit viam vestram, et iter quo per-
gitis. 7 Euntes igitur quinque viri venerunt Lais:
videruntque populum habitantem in ea absque ullo
timore, iuxta consuetudinem Sidoniorum, securum
et quietum, nullo ei penitus resistente, magnarum-
que opum, et procul a Sidone atque a cunctis ho-
minibus separatum. 8 Reversique ad fratres suos

in Saraa et Esthaol, et quid egissent sciscitantibus
responderunt: 9 Surgite, ascendamus ad eos: vi-
dimus enim terram valde opulentam et uberem:
nolite negligere, nolite cessare. Eamus, et possi-
deamus eam, nullus erit labor. 10 Intrabimus ad
securos, in regionem latissimam, tradetque nobis
Dominus locum, in quo nullius rei est penuria eo-
rum, quæ gignuntur in terra.

11 Profecti igitur sunt de cognatione Dan, id est, milites Danitarum vero auferunt
de Saraa et Esthaol sexcenti viri accincti armis
bellicis, 12 ascendentesque manserunt in Cariathia-
rim Iudæ: qui locus ex eo tempore Castrorum
Dan, nomen accepit, et est post tergum Cariathia-
rim. 13 Inde transierunt in montem Ephraim. Cum-
que venissent ad domum Michæ, 14 dixerunt quin-
que viri, qui prius missi fuerant ad considerandam
Terram Lais, ceteris fratribus suis: Nostis quod in
domibus istis sit ephod, et theraphim, et sculptile,
atque conflatile: videte quid vobis placeat. 15 Et
cum paululum declinassent, ingressi sunt domum
adolescentis Levitæ, qui erat in domo Michæ: sa-
lutaveruntque eum verbis pacificis. 16 Sexcenti au-
tem viri, ita ut erant armati, stabant ante ostium.
17 At illi, qui ingressi fuerant domum iuvenis,
sculptile, et ephod, et theraphim, atque conflatile
tollere nitebantur, et sacerdos stabat ante ostium,
sexcentis viris fortissimis haud procul exspectanti-
bus. 18 Tulerunt igitur qui intraverant, sculptile,
ephod, et idola, atque conflatile. Quibus dixit sa-
cerdos: Quid facitis? 19 Cui responderunt: Tace,
et pone digitum super os tuum: venique nobiscum,
ut habeamus te patrem, ac sacerdotem. Quid tibi
melius est, ut sis sacerdos in domo unius viri, an
in una tribu et familia in Israel? 20 Quod cum
audisset, acquievit sermonibus eorum, et tulit ephod,
et idola, ac sculptile, et profectus est cum eis.
21 Qui cum pergerent, et ante se ire fecissent par-
vulos ac iumenta, et omne quod erat pretiosum,
22 et iam a domo Michæ essent procul, viri qui
habitabant in ædibus Michæ conclamantes secuti
sunt, 23 et post tergum clamare cœperunt. Qui

cum respexissent, dixerunt ad Micham: Quid tibi
vis? cur clamas? 24 Qui respondit: Deos meos,
quos mihi feci, tulistis, et sacerdotem, et omnia
quæ habeo, et dicitis: Quid tibi est? 25 Dixerunt-
que ei filii Dan: Cave ne ultra loquaris ad nos,
et veniant ad te viri animo concitati, et ipse cum
omni domo tua pereas. 26 Et sic cœpto itinere per-
rexerunt. Videns autem Michas, quod fortiores se
essent, reversus est in domum suam.

et in urbe Dan ponunt

27 Sexcenti autem viri tulerunt sacerdotem, et
quæ supra diximus: veneruntque in Lais ad popu-
lum quiescentem atque securum, et percusserunt
eos in ore gladii: urbemque incendio tradiderunt,
28 nullo penitus ferente præsidium, eo quod procul
habitarent a Sidone, et cum nullo hominum ha-
berent quidquam societatis ac negotii. Erat autem
civitas sita in regione Rohob: quam rursum ex-
struentes habitaverunt in ea, 29 vocato nomine ci-
vitatis Dan iuxta vocabulum patris sui, quem ge-
nuerat Israel, quæ prius Lais dicebatur. 30 Posue-
runtque sibi sculptile, et Ionathan filium Gersam
filii Moysi, ac filios eius sacerdotes in tribu Dan,
usque ad diem captivitatis suæ. 31 Mansitque apud
eos idolum Michæ omni tempore, quo fuit domus
Dei in Silo. In diebus illis non erat rex in Israel.

II. De flagitio Gabaanitarum, 19, 1—21, 24

1. Libido virorum Gabaa, 19, 1—30

Levites uxorem reducens

19 1 Fuit quidam vir Levites habitans in latere
montis Ephraim, qui accepit uxorem de Beth-
lehem Iuda: 2 quæ reliquit eum, et reversa est in
domum patris sui in Bethlehem, mansitque apud
eum quattuor mensibus. 3 Secutusque est eam
vir suus, volens reconciliari ei, atque blandiri, et
secum reducere, habens in comitatu puerum et
duos asinos: quæ suscepit eum, et introduxit in
domum patris sui. Quod cum audisset socer eius,
eumque vidisset, occurrit ei lætus, 4 et amplexa-
tus est hominem. Mansitque gener in domo soceri
tribus diebus, comedens cum eo et bibens familia-

riter. 5 Die autem quarto de nocte consurgens,
proficisci voluit. Quem tenuit socer, et ait ad eum:
Gusta prius pauxillum panis, et conforta stomachum,
et sic proficisceris. 6 Sederuntque simul, ac com-
ederunt et biberunt. Dixitque pater puellæ ad ge-
nerum suum: Quæso te ut hodie hic maneas, pa-
riterque lætemur. 7 At ille consurgens, cœpit velle
proficisci. Et nihilominus obnixe eum socer tenuit,
et apud se fecit manere. 8 Mane autem facto, pa-
rabat Levites iter. Cui socer rursum: Oro te, in-
quit, ut paululum cibi capias, et assumptis viribus,
donec increscat dies, postea proficiscaris. Comede-
runt ergo simul. 9 Surrexitque adolescens, ut per-
geret cum uxore sua et puero. Cui rursum locutus
est socer: Considera quod dies ad occasum declivior
sit, et propinquat ad vesperum: mane apud me
etiam hodie, et duc lætum diem, et cras profici-
sceris ut vadas in domum tuam. 10 Noluit gener
acquiescere sermonibus eius: sed statim perrexit,
et venit contra Iebus, quæ altero nomine vocatur
Ierusalem, ducens secum duos asinos onustos, et
concubinam. 11 Iamque erant iuxta Iebus, et dies
mutabatur in noctem: dixitque puer ad dominum
suum: Veni, obsecro, declinemus ad urbem Iebu-
sæorum, et maneamus in ea. 12 Cui respondit do-
minus: Non ingrediar oppidum gentis alienæ, quæ
non est de filiis Israel, sed transibo usque Gabaa:
13 et cum illuc pervenero, manebimus in ea, aut
certe in urbe Rama.

14 Transierunt ergo Iebus, et cœptum carpebant
iter, occubuitque eis sol iuxta Gabaa, quæ est in
tribu Beniamin: 15 diverteruntque ad eam, ut ma-
nerent ibi. Quo cum intrassent, sedebant in platea
civitatis, et nullus eos recipere voluit hospitio. 16 Et
ecce, apparuit homo senex, revertens de agro et
de opere suo vesperi, qui et ipse de monte erat
Ephraim, et peregrinus habitabat in Gabaa. Homines
autem regionis illius erant filii Iemini. 17 Elevatis-
que oculis, vidit senex sedentem hominem cum
sarcinulis suis in platea civitatis: et dixit ad eum:
Unde venis? et quo vadis? 18 Qui respondit ei:

et in Gabaa pernoctans

Profecti sumus de Bethlehem Iuda, et pergimus
ad locum nostrum, qui est in latere montis Eph-
raim, unde ieramus in Bethlehem: et nunc vadi-
mus ad domum Dei, nullusque sub tectum suum
nos vult recipere, 19 habentes paleas et fænum in
asinorum pabulum, et panem ac vinum in meos
et ancillæ tuæ usus, et pueri, qui mecum est: nulla
re indigemus nisi hospitio. 20 Cui respondit senex:
Pax tecum sit, ego præbebo omnia quæ necessaria
sunt: tantum, quæso, ne in platea maneas. 21 In-
troduxitque eum in domum suam, et pabulum asinis
præbuit: ac postquam laverunt pedes suos, recepit
eos in convivium.

eam stupratam amittit

22 Illis epulantibus, et post laborem itineris, cibo
et potu reficientibus corpora, venerunt viri civitatis
illius, filii Belial, (id est, absque iugo) et circum-
dantes domum senis, fores pulsare cœperunt, cla-
mantes ad dominum domus, atque dicentes: Educ
virum, qui ingressus est domum tuam, ut abuta-
mur eo. 23 Egressusque est ad eos senex, et ait:
Nolite fratres, nolite facere malum hoc: quia in-
gressus est homo hospitium meum, et cessate ab
hac stultitia: 24 habeo filiam virginem, et hic homo
habet concubinam, educam eas ad vos, ut humilietis
eas, et vestram libidinem compleatis: tantum, ob-
secro, ne scelus hoc contra naturam operemini in
virum. 25 Nolebant acquiescere sermonibus illius;
quod cernens homo, eduxit ad eos concubinam su-
am, et eis tradidit illudendam: qua cum tota nocte
abusi essent, dimiserunt eam mane. 26 At mulier,
recedentibus tenebris, venit ad ostium domus, ubi
manebat dominus suus, et ibi corruit. 27 Mane
facto, surrexit homo, et aperuit ostium, ut cœp-
tam expleret viam: et ecce concubina eius iacebat
ante ostium sparsis in limine manibus. 28 Cui ille,
putans eam quiescere, loquebatur: Surge, et am-
bulemus. Qua nihil respondente, intelligens quod
erat mortua; tulit eam, et imposuit asino, rever-
susque est in domum suam.

(22) Gn 19, 5.

eiusque duodecim partes distribuit

29 Quam cum esset ingressus, arripuit gladium,
et cadaver uxoris cum ossibus suis in duodecim
partes ac frusta concidens, misit in omnes terminos
Israel. 30 Quod cum vidissent singuli, conclama-
bant. Numquam res talis facta est in Israel ex eo
die, quo ascenderunt patres nostri de Ægypto, us-
que in præsens tempus: ferte sententiam, et in
commune decernite quid facto opus sit.

2. Multatio sceleris nefandi, 20, 1—48

Bellum cum Gabaanitis decernitur

20 1 Egressi itaque sunt omnes filii Israel, et
pariter congregati, quasi vir unus, de Dan,
usque Bersabee, et Terra Galaad ad Dominum in
Maspha: 2 Omnesque anguli populorum, et cunctæ
tribus Israel in ecclesiam populi Dei convenerunt
quadringenta millia peditum pugnatorum. (3 Nec
latuit filios Beniamin quod ascendissent filii Israel
in Maspha.) Interrogatusque Levita, maritus mu-
lieris interfectæ, quomodo tantum scelus perpetra-
tum esset, 4 respondit: Veni in Gabaa Beniamin
cum uxore mea, illucque diverti: 5 et ecce homi-
nes civitatis illius circumdederunt nocte domum, in
qua manebam, volentes me occidere, et uxorem
meam incredibili furore libidinis vexantes, denique
mortua est. 6 Quam arreptam, in frusta concidi,
misique partes in omnes terminos possessionis ve-
stræ: quia numquam tantum nefas, et tam grande
piaculum factum est in Israel. 7 Adestis omnes
filii Israel, decernite quid facere debeatis. 8 Stans-
que omnis populus, quasi unius hominis sermone
respondit: Non recedemus in tabernacula nostra,
nec suam quisquam intrabit domum: 9 sed hoc
contra Gabaa in commune faciamus. 10 Decem
viri eligantur e centum ex omnibus tribubus Israel, et
centum de mille, et mille de decem millibus, ut com-
portent exercitui cibaria, et possimus pugnare con-
tra Gabaa Beniamin, et reddere ei pro scelere, quod
meretur. 11 Convenitque universus Israel ad civita-
tem, quasi homo unus eadem mente, unoque consilio.

(30) Os 9, 9.

et cum omnibus Beniamitis instruitur

12 Et miserunt nuntios ad omnem tribum Benia-
min, qui dicerent: Cur tantum nefas in vobis reper-
tum est? 13 Tradite homines de Gabaa, qui hoc fla-
gitium perpetrarunt, ut moriantur, et auferatur ma-
lum de Israel. Qui noluerunt fratrum suorum filio-
rum Israel audire mandatum: 14 sed ex cunctis ur-
bibus, quæ sortis suæ erant, convenerunt in Gabaa,
ut illis ferrent auxilium, et contra universum po-
pulum Israel dimicarent. 15 Inventique sunt viginti
quinque millia de Beniamin educentium gladium, præ-
ter habitatores Gabaa, 16 qui septingenti erant viri
fortissimi, ita sinistra ut dextra prœliantes: et sic
fundis lapides ad certum iacientes, ut capillum quo-
que possent percutere, et nequaquam in alteram par-
tem ictus lapidis deferretur. 17 Virorum quoque Is-
rael, absque filiis Beniamin, inventa sunt quadringenta
millia educentium gladios, et paratorum ad pugnam.

qui bis vincunt

18 Qui surgentes venerunt in domum Dei, hoc
est, in Silo: consulueruntque Deum, atque dixerunt:
Quis erit in exercitu nostro princeps certaminis
contra filios Beniamin? Quibus respondit Domi-
nus: Iudas sit dux vester. 19 Statimque filii Israel
surgentes mane, castrametati sunt iuxta Gabaa:
20 et inde procedentes ad pugnam contra Benia-
min, urbem oppugnare cœperunt. 21 Egressique
filii Beniamin de Gabaa, occiderunt de filiis Israel
die illo viginti duo millia virorum. 22 Rursum filii
Israel et fortitudine et numero confidentes, in eodem
loco, in quo prius certaverant, aciem direxerunt:
23 ita tamen ut prius ascenderent et flerent coram
Domino usque ad noctem: consulerentque eum, et
dicerent: Debeo ultra procedere ad dimicandum
contra filios Beniamin fratres meos, an non? Qui-
bus ille respondit: Ascendite ad eos, et inite cer-
tamen. 24 Cumque filii Israel altera die contra filios
Beniamin ad prœlium processissent, 25 eruperunt
filii Beniamin de portis Gabaa: et occurrentes eis
tanta in illos cæde bacchati sunt, ut decem et octo
millia virorum educentium gladium prosternerent.
26 Quamobrem omnes filii Israel venerunt in do-
mum Dei, et sedentes flebant coram Domino: ieiu-

naveruntque die illo usque ad vesperam, et obtu-
lerunt ei holocausta, atque pacificas victimas, 27 et
super statu suo interrogaverunt. Eo tempore ibi
erat arca fœderis Dei, 28 et Phinees filius Eleazari
filii Aaron præpositus domus. Consuluerunt igitur
Dominum, atque dixerunt: Exire ultra debemus
ad pugnam contra filios Beniamin fratres nostros,
an quiescere? Quibus ait Dominus: Ascendite,
cras enim tradam eos in manus vestras.
29 Posueruntque filii Israel insidias per circuitum
urbis Gabaa: 30 et tertia vice, sicut semel et bis,
contra Beniamin exercitum produxerunt. 31 Sed
et filii Beniamin audacter eruperunt de civitate, et
fugientes adversarios longius persecuti sunt, ita ut
vulnerarent ex eis sicut primo die et secundo, et
cæderent per duas semitas vertentes terga, quarum
una ferebatur in Bethel, et altera in Gabaa, atque
prosternerent triginta circiter viros: 32 putaverunt
enim solito eos more cedere. Qui fugam arte si-
mulantes inierunt consilium ut abstraherent eos de
civitate, et quasi fugientes ad supradictas semitas
perducerent. 33 Omnes itaque filii Israel surgentes
de sedibus suis, tetenderunt aciem in loco, qui vo-
catur Baalthamar. Insidiæ quoque, quæ circa urbem
erant, paulatim se aperire cœperunt, 34 et ab oc-
cidentali urbis parte procedere. Sed et alia decem
millia virorum de universo Israel, habitatores urbis
ad certamina provocabant. Ingravatumque est bel-
lum contra filios Beniamin: et non intellexerunt
quod ex omni parte illis instaret interitus. 35 Per-
cussitque eos Dominus in conspectu filiorum Israel,
et interfecerunt ex eis in illo die viginti quinque
millia, et centum viros, omnes bellatores et edu-
centes gladium. 36 Filii autem Beniamin cum se
inferiores esse vidissent, cœperunt fugere. Quod
cernentes filii Israel, dederunt eis ad fugiendum lo-
cum, ut ad præparatas insidias devenirent, quas
iuxta urbem posuerant. 37 Qui cum repente de la-
tibulis surrexissent, et Beniamin terga cædentibus
daret, ingressi sunt civitatem, et percusserunt eam
in ore gladii. 38 Signum autem dederant filii Israel

sed tandem cæduntur

his, quos in insidiis collocaverant, ut postquam ur-
bem cepissent, ignem accenderent: ut ascendente in
altum fumo, captam urbem demonstrarent. 39 Quod
cum cernerent filii Israel in ipso certamine positi
(putaverunt enim filii Beniamin eos fugere, et in-
stantius persequebantur, cæsis de exercitu eorum
triginta viris), 40 et viderent quasi columnam fumi
de civitate conscendere. Beniamin quoque aspiciens
retro, cum captam cerneret civitatem, et flammas
in sublime ferri: 41 qui prius simulaverant fugam,
versa facie fortius resistebant. Quod cum vidissent
filii Beniamin, in fugam versi sunt, 42 et ad viam
deserti ire cœperunt, illuc quoque eos adversariis
persequentibus; sed et hi, qui urbem succenderant,
occurrerunt eis. 43 Atque ita factum est, ut ex utra-
que parte ab hostibus cæderentur, nec erat ulla re-
quies morientium. Ceciderunt, atque prostrati sunt
ad orientalem plagam urbis Gabaa. 44 Fuerunt autem
qui in eodem loco interfecti sunt, decem et octo mil-
lia virorum, omnes robustissimi pugnatores. 45 Quod
cum vidissent, qui remanserant de Beniamin, fuge-
runt in solitudinem: et pergebant ad Petram, cuius
vocabulum est Remmon. In illa quoque fuga palantes,
et in diversa tendentes, occiderunt quinque millia vi-
rorum. Et cum ultra tenderent, persecuti sunt eos, et
interfecerunt etiam alia duo millia. 46 Et sic factum
est, ut omnes qui ciciderant de Beniamin in diversis
locis, essent vigintiquinque millia, pugnatores ad
bella promptissimi. 47 Remanserunt itaque de omni
numero Beniamin, qui evadere, et fugere in solitudi-
nem potuerunt, sexcenti viri: sederuntque in Petra
Remmon mensibus quattuor. 48 Regressi autem filii
Israel, omnes reliquias civitatis a viris usque ad iu-
menta gladio percusserunt, cunctasque urbes et vi-
culos Beniamin vorax flamma consumpsit.

3. Conservatio tribus Beniamin, 21, 1—24

Superstites Beniamitæ de Iabes Galaad

21 1 Iuraverunt quoque filii Israel in Maspha et
dixerunt: Nullus nostrum dabit filiis Benia-
min de filiabus suis uxorem. 2 Veneruntque omnes
ad domum Dei in Silo, et in conspectu eius se-

dentes usque ad vesperam, levaverunt vocem, et
magno ululatu cœperunt flere, dicentes: 3 Quare
Domine Deus Israel factum est hoc malum in po-
pulo tuo, ut hodie una tribus auferretur ex nobis?
4 Altera autem die diluculo consurgentes, exstru-
xerunt altare: obtuleruntque ibi holocausta, et pa-
cificas victimas, et dixerunt: 5 Quis non ascendit
in exercitu Domini de universis tribubus Israel?
Grandi enim iuramento se constrinxerant, cum es-
sent in Maspha, interfici eos qui defuissent. 6 Duc-
tique pænitentia filii Israel super fratre suo Ben-
iamin, cœperunt dicere: Ablata est tribus una de
Israel, 7 unde uxores accipient? omnes enim in
commune iuravimus, non daturos nos his filias no-
stras. 8 Idcirco dixerunt: Quis est de universis
tribubus Israel, qui non ascendit ad Dominum in
Maspha? Et ecce inventi sunt habitatores Iabes
Galaad in illo exercitu non fuisse. (9 Eo quoque
tempore cum essent in Silo, nullus ex eis ibi re-
pertus est.) 10 Miserunt itaque decem millia viros
robustissimos, et præceperunt eis: Ite, et percutite
habitatores Iabes Galaad in ore gladii, tam uxores
quam parvulos eorum. 11 Et hoc erit quod obser-
vare debebitis: Omne generis masculini, et mulie-
res, quæ cognoverunt viros, interficite, virgines
autem reservate. 12 Inventæque sunt de Iabes Ga-
laad quadringentæ virgines, quæ nescierunt viri
thorum, et adduxerunt eas ad castra in Silo, in
Terram Chanaan. 13 Miseruntque nuntios ad filios
Beniamin, qui erant in Petra Remmon, et præce-
perunt eis, ut eos susciperent in pace. 14 Vene-
runtque filii Beniamin in illo tempore, et datæ sunt
eis uxores de filiabus Iabes Galaad: alias autem
non reppererunt, quas simili modo traderent.

15 Universusque Israel valde doluit, et egit pæ- ac de Silo
nitentiam super interfectione unius tribus ex Israel. uxores
16 Dixeruntque maiores natu: Quid faciemus reli- accipiunt
quis, qui non acceperunt uxores? omnes in Ben-
iamin feminæ conciderunt, 17 et magna nobis cura,

(11) Nm 31, 17.

ingentique studio providendum est, ne una tribus
deleatur ex Israel. 18 Filias enim nostras eis dare
non possumus, constricti iuramento et maledictione,
qua diximus: Maledictus qui dederit de filiabus suis
uxorem Beniamin. 19 Ceperuntque consilium, atque
dixerunt: Ecce sollemnitas Domini est in Silo anni-
versaria, quæ sita est ad septentrionem urbis Be-
thel, et ad orientalem plagam viæ, quæ de Bethel
tendit ad Sichimam, et ad meridiem oppidi Lebona.
20 Præceperuntque filiis Beniamin, atque dixerunt:
Ite, et latitate in vineis. 21 Cumque videritis filias
Silo ad ducendos choros ex more procedere, exite
repente de vineis, et rapite ex eis singuli uxores
singulas, et pergite in Terram Beniamin. 22 Cum-
que venerint patres earum, ac fratres, et adversum
vos queri cœperint, atque iurgari, dicemus eis:
Miseremini eorum: non enim rapuerunt eas iure
bellantium atque victorum, sed rogantibus ut acci-
perent, non dedistis, et a vestra parte peccatum
est. 23 Feceruntque filii Beniamin, ut sibi fuerat
imperatum: et iuxta numerum suum rapuerunt sibi
de his, quæ ducebant choros, uxores singulas: ab-
ieruntque in possessionem suam ædificantes urbes,
et habitantes in eis. 24 Filii quoque Israel reversi
sunt per tribus, et familias in tabernacula sua. In
diebus illis non erat rex in Israel: sed unusquisque
quod sibi rectum videbatur, hoc faciebat.

LIBER RUTH

1. Moabitis Deum Israel eligit, 1, 1—22

1 1 In diebus unius iudicis, quando iudices præ- Nurus
erant, facta est fames in Terra. Abiitque homo Elime-
de Bethlehem Iuda, ut peregrinaretur in regione lech
Moabitide cum uxore sua, ac duobus liberis. 2 Ipse
vocabatur Elimelech, et uxor eius Noemi: et duo
filii, alter Mahalon, et alter Chelion, Ephrathæi de
Bethlehem Iuda. Ingressique regionem Moabitidem,
morabantur ibi. 3 Et mortuus est Elimelech mari-
tus Noemi: remansitque ipsa cum filiis. 4 Qui ac-
ceperunt uxores Moabitidas, quarum una vocaba-
tur Orpha, altera vero Ruth. Manseruntque ibi
decem annis, 5 et ambo mortui sunt, Mahalon vi-
delicet et Chelion: remansitque mulier orbata duo-
bus liberis ac marito.

6 Et surrexit ut in patriam pergeret cum utraque populo
nuru sua de regione Moabitide: audierat enim quod ac Deo
respexisset Dominus populum suum, et dedisset Israel
eis escas. 7 Egressa est itaque de loco peregrina- adhærens
tionis suæ, cum utraque nuru: et iam in via re-
vertendi posita in Terram Iuda, 8 dixit ad eas: Ite
in domum matris vestræ, faciat vobiscum Dominus
misericordiam, sicut fecistis cum mortuis et mecum.
9 Det vobis invenire requiem in domibus virorum,
quos sortituræ estis. Et osculata est eas. Quæ ele-
vata voce flere cœperunt, 10 et dicere: Tecum per-
gemus ad populum tuum. 11 Quibus illa respon-
dit: Revertimini filiæ meæ, cur venitis mecum?
num ultra habeo filios in utero meo, ut viros ex
me sperare possitis? 12 Revertimini filiæ meæ, et
abite: iam enim senectute confecta sum, nec apta
vinculo coniugali; etiam si possem hac nocte con-

cipere, et parere filios, 13 si eos exspectare velitis
donec crescant, et annos pubertatis impleant, ante
eritis vetulæ quam nubatis. Nolite, quæso, filiæ
meæ: quia vestra angustia magis me premit, et
egressa est manus Domini contra me. 14 Elevata
igitur voce, rursum flere cœperunt, Orpha osculata
est socrum, ac reversa est: Ruth adhæsit socrui
suæ. 15 Cui dixit Noemi: En reversa est cognata
tua ad populum suum, et ad deos suos, vade cum
ea. 16 Quæ respondit: Ne adverseris mihi ut re-
linquam te et abeam: quocumque enim perrexeris,
pergam: et ubi morata fueris, et ego pariter mo-
rabor. Populus tuus populus meus, et Deus tuus
Deus meus. 17 Quæ te terra morientem suscepe-
rit, in ea moriar: ibique locum accipiam sepulturæ.
Hæc mihi faciat Dominus, et hæc addat, si non
sola mors me et te separaverit.

cum Noemi in Bethlehem venit

18 Videns ergo Noemi, quod obstinato animo
Ruth decrevisset secum pergere, adversari noluit,
nec ad suos ultra reditum persuadere: 19 profec-
tæque sunt simul, et venerunt in Bethlehem. Qui-
bus urbem ingressis, velox apud cunctos fama per-
crebruit: dicebantque mulieres: Hæc est illa Noemi.
20 Quibus ait: Ne vocetis me Noemi (id est, pul-
chram) sed vocate me Mara (id est, amaram) quia
amaritudine valde replevit me Omnipotens. 21 Egres-
sa sum plena, et vacuam reduxit me Dominus. Cur
ergo vocatis me Noemi, quam Dominus humiliavit,
et afflixit Omnipotens? 22 Venit ergo Noemi cum
Ruth Moabitide nuru sua, de terra peregrinationis
suæ: ac reversa est in Bethlehem, quando primum
hordea metebantur.

2. Ruth gratiam Booz invenit, 2, 1—23

Spicas colligit

2 1 Erat autem viro Elimelech consanguineus, homo
potens, et magnarum opum, nomine Booz. 2 Di-
xitque Ruth Moabitis ad socrum suam: Si iubes,
vadam in agrum, et colligam spicas, quæ fugerint
manus metentium, ubicumque clementis in me pa-
tris familias repperero gratiam. Cui illa respondit:
Vade filia mea. 3 Abiit itaque et colligebat spicas

post terga metentium. Accidit autem ut ager ille
haberet dominum nomine Booz, qui erat de cog-
natione Elimelech.
4 Et ecce, ipse veniebat de Bethlehem, dixitque a Booz
messoribus: Dominus vobiscum. Qui responderunt benigne
ei: Benedicat tibi Dominus. 5 Dixitque Booz iu- tractatur
veni, qui messoribus præerat: Cuius est hæc puel-
la? 6 Cui respondit: Hæc est Moabitis, quæ venit
cum Noemi, de regione Moabitide, 7 et rogavit ut
spicas colligeret remanentes, sequens messorum
vestigia: et de mane usque nunc stat in agro, et
ne ad momentum quidem domum reversa est. 8 Et
ait Booz ad Ruth: Audi filia, ne vadas in alterum
agrum ad colligendum, nec recedas ab hoc loco:
sed iungere puellis meis, 9 et ubi messuerint, se-
quere. Mandavi enim pueris meis, ut nemo mo-
lestus sit tibi: sed etiam si sitieris, vade ad sarci-
nulas, et bibe aquas, de quibus et pueri bibunt.
10 Quæ cadens in faciem suam et adorans super
terram, dixit ad eum: Unde mihi hoc, ut inveni-
rem gratiam ante oculos tuos, et nosse me digna-
reris peregrinam mulierem? 11 Cui ille respondit:
Nuntiata sunt mihi omnia, quæ feceris socrui tuæ
post mortem viri tui: et quod reliqueris parentes
tuos, et terram in qua nata es, et veneris ad po-
pulum, quem antea nesciebas. 12 Reddat tibi Do-
minus pro opere tuo, et plenam mercedem recipias
a Domino Deo Israel, ad quem venisti, et sub cuius
confugisti alas. 13 Quæ ait: Inveni gratiam apud
oculos tuos domine mi, qui consolatus es me, et
locutus es ad cor ancillæ tuæ, quæ non sum similis
unius puellarum tuarum. 14 Dixitque ad eam Booz:
Quando hora vescendi fuerit, veni huc, et comede
panem, et intinge buccellam tuam in aceto. Sedit
itaque ad messorum latus, et congessit polentam
sibi, comeditque et saturata est, et tulit reliquias.
15 Atque inde surrexit, ut spicas ex more colligeret.
Præcepit autem Booz pueris suis, dicens: Etiamsi
vobiscum metere voluerit, ne prohibeatis eam:
16 et de vestris quoque manipulis proiicite de in-
dustria, et remanere permittite, ut absque rubore

colligat, et colligentem nemo corripiat. 17 Collegit
ergo in agro usque ad vesperam: et quæ collegerat
virga cædens et excutiens, invenit hordei quasi
ephi mensuram, id est, tres modios.

socrui omnia refert

18 Quos portans reversa est in civitatem, et os-
tendit socrui suæ: insuper protulit, et dedit ei de
reliquiis cibi sui, quo saturata fuerat. 19 Dixitque
ei socrus sua: Ubi hodie collegisti, et ubi fecisti
opus? sit benedictus qui misertus est tui. Indica-
vitque ei apud quem fuisset operata: et nomen di-
xit viri, quod Booz vocaretur. 20 Cui respondit
Noemi: Benedictus sit a Domino: quoniam eamdem
gratiam, quam præbuerat vivis, servavit et mortuis.
Rursumque ait: Propinquus noster est homo. 21 Et
Ruth, Hoc quoque, inquit, præcepit mihi, ut tamdiu
messoribus eius iungerer, donec omnes segetes me-
terentur. 22 Cui dixit socrus: Melius est, filia mea,
ut cum puellis eius exeas ad metendum, ne in alieno
agro quispiam resistat tibi. 23 Iuncta est itaque
puellis Booz: et tamdiu cum eis messuit, donec
hordea et triticum in horreis conderentur.

3. Booz officia propinquitatis monetur, 3, 1—18

Suadente Noemi

3 1 Postquam autem reversa est ad socrum su-
am, audivit ab ea: Filia mea, quæram tibi re-
quiem, et providebo ut bene sit tibi. 2 Booz iste,
cuius puellis in agro iuncta es, propinquus noster
est, et hac nocte aream hordei ventilat. 3 Lavare
igitur, et ungere, et induere cultioribus vestimen-
tis, et descende in aream. Non te videat homo,
donec esum potumque finierit. 4 Quando autem
ierit ad dormiendum, nota locum in quo dormiat:
veniesque et discooperies pallium, quo operitur a
parte pedum, et proiicies te, et ibi iacebis: ipse
autem dicet tibi quid agere debeas. 5 Quæ respon-
dit: Quidquid præceperis, faciam.

Ruth conubium petit

6 Descenditque in aream, et fecit omnia, quæ
sibi imperaverat socrus. 7 Cumque comedisset Booz,
et bibisset, et factus esset hilarior, issetque ad dor-
miendum iuxta acervum manipulorum, venit abs-
condite, et discooperto pallio a pedibus eius, se

proiecit. 8 Et ecce, nocte iam media expavit homo,
et conturbatus est: viditque mulierem iacentem ad
pedes suos, 9 et ait illi: Quæ es? Illaque respon-
dit: Ego sum Ruth ancilla tua: expande pallium
tuum super famulam tuam, quia propinquus es.
10 Et ille, Benedicta, inquit, es a Domino filia,
et priorem misericordiam posteriore superasti: quia
non es secuta iuvenes pauperes, sive divites. 11 Noli
ergo metuere, sed quidquid dixeris mihi, faciam
tibi. Scit enim omnis populus, qui habitat intra
portas urbis meæ, mulierem te esse virtutis. 12 Nec
abnuo me propinquum, sed est alius me propin-
quior. 13 Quiesce hac nocte: et facto mane, si te
voluerit propinquitatis iure retinere, bene res acta
est: sin autem ille noluerit, ego te absque ulla du-
bitatione suscipiam, vivit Dominus. Dormi usque
mane.

Booz sub condicione annuit

14 Dormivit itaque ad pedes eius, usque ad noctis
abscessum. Surrexit itaque antequam homines se
cognoscerent mutuo, et dixit Booz: Cave ne quis
noverit quod huc veneris. 15 Et rursum, Expande,
inquit, pallium tuum, quo operiris, et tene utraque
manu. Qua extendente, et tenente, mensus est sex
modios hordei, et posuit super eam. Quæ portans
ingressa est civitatem, 16 et venit ad socrum suam.
Quæ dixit ei: Quid egisti filia? Narravitque ei
omnia, quæ sibi fecisset homo. 17 Et ait: Ecce sex
modios hordei dedit mihi, et ait: Nolo vacuam te
reverti ad socrum tuam. 18 Dixitque Noemi: Ex-
specta filia donec videamus quem res exitum ha-
beat; neque enim cessabit homo nisi compleverit
quod locutus est.

quare illa ad socrum revertitur

4. Moabitis fit proavia Davidis, 4, 1—22

4 1 Ascendit ergo Booz ad portam, et sedit ibi.
Cumque vidisset propinquum præterire, de quo
prius sermo habitus est, dixit ad eum: Declina pau-
lisper, et sede hic: vocans eum nomine suo. Qui
divertit, et sedit. 2 Tollens autem Booz decem vi-
ros de senioribus civitatis, dixit ad eos: Sedete hic.
3 Quibus sedentibus, locutus est ad propinquum:

Renuntiante propinquiore

Partem agri fratris nostri Elimelech vendet Noemi,
quæ reversa est de regione Moabitide: 4 quod au-
dire te volui, et tibi dicere coram cunctis sedenti-
bus, et maioribus natu de populo meo. Si vis pos-
sidere iure propinquitatis: eme, et posside; sin au-
tem displicet tibi, hoc ipsum indica mihi, ut sciam
quid facere debeam; nullus enim est propinquus,
excepto te, qui prior es: et me, qui secundus sum.
At ille respondit: Ego agrum emam. 5 Cui dixit
Booz: Quando emeris agrum de manu mulieris,
Ruth quoque Moabitidem, quæ uxor defuncti fuit,
debes accipere: ut suscites nomen propinqui tui in
hereditate sua. 6 Qui respondit: Cedo iuri propin-
quitatis: neque enim posteritatem familiæ meæ de-
lere debeo. Tu meo utere privilegio, quo me liben-
ter carere profiteor. 7 Hic autem erat mos anti-
quitus in Israel inter propinquos, ut si quando alter
alteri suo iuri cedebat: ut esset firma concessio,
solvebat homo calceamentum suum, et dabat pro-
ximo suo; hoc erat testimonium cessionis in Israel.
8 Dixit ergo propinquo suo Booz: Tolle calceamen-
tum tuum. Quod statim solvit de pede suo.

Booz Moabitidem ducit

9 At ille maioribus natu, et universo populo, Te-
stes vos, inquit, estis hodie, quod possederim omnia
quæ fuerunt Elimelech; et Chelion et Mahalon,
tradente Noemi: 10 et Ruth Moabitidem, uxorem
Mahalon, in coniugium sumpserim, ut suscitem no-
men defuncti in hereditate sua, ne vocabulum eius
de familia sua ac fratribus et populo deleatur. Vos,
inquam, huius rei testes estis. 11 Respondit omnis
populus, qui erat in porta, et maiores natu: Nos
testes sumus: faciat Dominus hanc mulierem, quæ
ingreditur domum tuam, sicut Rachel, et Liam, quæ
ædificaverunt domum Israel: ut sit exemplum vir-
tutis in Ephratha, et habeat celebre nomen in Beth-
lehem: 12 fiatque domus tua, sicut domus Phares,
quem Thamar peperit Iudæ, de semine quod tibi
dederit Dominus ex hac puella. 13 Tulit itaque
Booz Ruth, et accepit uxorem:

(7) Dt 25, 7. — (12) Gn 38, 29.

ingressusque est ad eam, et dedit illi Dominus
ut conciperet, et pareret filium. 14 Dixeruntque
mulieres ad Noemi: Benedictus Dominus, qui non
est passus ut deficeret successor familiæ tuæ, et
vocaretur nomen eius in Israel. 15 Et habeas qui
consoletur animam tuam, et enutriat senectutem;
de nuru enim tua natus est, quæ te diligit: et multo
tibi melior est, quam si septem haberes filios. 16 Susceptumque Noemi puerum posuit in sinu suo, et
nutricis ac gerulæ fungebatur officio. 17 Vicinæ
autem mulieres congratulantes ei, et dicentes: Natus est filius Noemi: vocaverunt nomen eius Obed:
hic est pater Isai, patris David.

quæ avum Davidis parit

18 Hæ sunt generationes Phares: Phares genuit
Esron, 19 Esron genuit Aram, Aram genuit Aminadab, 20 Aminadab genuit Nahasson, Nahasson
genuit Salmon, 21 Salmon genuit Booz, Booz genuit
Obed, 22 Obed genuit Isai, Isai genuit David.

genealogia Davidis

(18) 1 Par 2, 5; 4, 1; Mt 1, 3.

LIBER PRIMUS SAMUELIS

QUEM NOS PRIMUM REGUM DICIMUS

PARS PRIOR

Heli et Samuel ultimi iudices, 1, 1—7, 17

I. Iudex Heli, 1, 1—4, 22

1. Nativitas et oblatio Samuelis, 1, 1—2, 10

Anna sterilis valde affligitur

1 [1] Fuit vir unus de Ramathaimsophim, de monte
Ephraim, et nomen eius Elcana, filius Ieroham,
filii Eliu, filii Thohu, filii Suph, Ephrathæus: [2] et
habuit duas uxores, nomen uni Anna, et nomen
secundæ Phenenna. Fueruntque Phenennæ filii:
Annæ autem non erant liberi. [3] Et ascendebat vir
ille de civitate sua statutis diebus, ut adoraret et
sacrificaret Domino exercituum in Silo. Erant au-
tem ibi duo filii Heli, Ophni et Phinees, sacerdotes
Domini. [4] Venit ergo dies, et immolavit Elcana,
deditque Phenennæ uxori suæ, et cunctis filiis eius,
et filiabus partes: [5] Annæ autem dedit partem unam
tristis, quia Annam diligebat. Dominus autem con-
cluserat vulvam eius. [6] Affligebat quoque eam
æmula eius, et vehementer angebat, in tantum, ut
exprobraret quod Dominus conclusisset vulvam eius:
[7] sicque faciebat per singulos annos, cum redeunte
tempore ascenderent ad templum Domini: et sic
provocabat eam. Porro illa flebat, et non capiebat
cibum. [8] Dixit ergo ei Elcana vir suus: Anna, cur
fles? et quare non comedis? et quamobrem affli-

gitur cor tuum? numquid non ego melior tibi sum,
quam decem filii?
9 Surrexit autem Anna postquam comederat, et impense
biberat in Silo. Et Heli sacerdote sedente super orat
Sellam ante postes templi Domini, 10 cum esset
Anna amaro animo, oravit ad Dominum, flens lar-
giter, 11 et votum vovit, dicens: Domine exerci-
tuum, si respiciens videris afflictionem famulæ tuæ,
et recordatus mei fueris, nec oblitus ancillæ tuæ,
dederisque servæ tuæ sexum virilem: dabo eum
Domino omnibus diebus vitæ eius, et novacula non
ascendet super caput eius. 12 Factum est autem,
cum illa multiplicaret preces coram Domino, ut Heli
observaret os eius. 13 Porro Anna loquebatur in
corde suo, tantumque labia illius movebantur, et
vox penitus non audiebatur. Æstimavit ergo eam
Heli temulentam, 14 dixitque ei: Usquequo ebria
eris? digere paulisper vinum, quo mades. 15 Re-
spondens Anna, Nequaquam, inquit, domine mi:
nam mulier infelix nimis ego sum, vinumque et
omne quod inebriare potest, non bibi, sed effudi
animam meam in conspectu Domini. 16 Ne reputes
ancillam tuam quasi unam de filiabus Belial: quia
ex multitudine doloris, et mæroris mei locuta sum
usque in præsens. 17 Tunc Heli ait ei: Vade in
pace: et Deus Israel det tibi petitionem tuam, quam
rogasti eum. 18 Et illa dixit: Utinam inveniat an-
cilla tua gratiam in oculis tuis. Et abiit mulier in
viam suam, et comedit, vultusque illius non sunt
amplius in diversa mutati. 19 Et surrexerunt mane,
et adoraverunt coram Domino: reversique sunt, et
venerunt in domum suam Ramatha.
Cognovit autem Elcana Annam uxorem suam: filium
et recordatus est eius Dominus. 20 Et factum est parit
post circulum dierum, concepit Anna, et peperit
filium, vocavitque nomen eius Samuel: eo quod a
Domino postulasset eum. 21 Ascendit autem vir
eius Elcana, et omnis domus eius, ut immolaret
Domino hostiam sollemnem, et votum suum, 22 et
Anna non ascendit: dixit enim viro suo: Non va-
dam, donec ablactetur infans, et ducam eum, ut

appareat ante conspectum Domini, et maneat ibi
iugiter. 23 Et ait ei Elcana vir suus: Fac quod bo-
num tibi videtur, et mane donec ablactes eum: pre-
corque ut impleat Dominus verbum suum. Mansit
ergo mulier, et lactavit filium suum, donec amove-
ret eum a lacte.

ac Domino offert

24 Et adduxit eum secum, postquam ablactaverat,
in vitulis tribus, et tribus modiis farinæ, et am-
phora vini, et adduxit eum ad domum Domini in
Silo. Puer autem erat adhuc infantulus: 25 et im-
molaverunt vitulum, et obtulerunt puerum Heli.
26 Et ait Anna: Obsecro mi domine, vivit anima
tua domine: ego sum illa mulier, quæ steti coram
te hic orans Dominum. 27 Pro puero isto oravi,
et dedit mihi Dominus petitionem meam, quam
postulavi eum. 28 Idcirco et ego commodavi eum
Domino cunctis diebus, quibus fuerit commodatus
Domino. Et adoraverunt ibi Dominum.

gratias agens Dominum laudat

Et oravit Anna, et ait:

2 1 Exsultavit cor meum in Domino,
et exaltatum est cornu meum in Deo
meo:
dilatatum est os meum super inimicos
meos:
quia lætata sum in salutari tuo.

2 Non est sanctus, ut est Dominus: neque
enim est alius extra te,
et non est fortis sicut Deus noster.

superbos monet

3 Nolite multiplicare loqui sublimia, glorian-
tes:
recedant vetera de ore vestro:
quia Deus scientiarum, Dominus est,
et ipsi præparantur cogitationes.
4 Arcus fortium superatus est,
et infirmi accincti sunt robore.
5 Repleti prius, pro panibus se locaverunt:
et famelici saturati sunt,
donec sterilis peperit plurimos:
et quæ multos habebat filios, infirmata est.

[6] Dominus mortificat et vivificat,
deducit ad inferos et reducit.
[7] Dominus pauperem facit et ditat,
humiliat et sublevat.
[8] Suscitat de pulvere egenum,
et de stercore elevat pauperem:
ut sedeat cum principibus,
et solium gloriæ teneat.
Domini enim sunt cardines terræ,
et posuit super eos orbem.
[9] Pedes sanctorum suorum servabit,
et impii in tenebris conticescent:
quia non in fortitudine sua roborabitur vir.
[10] Dominum formidabunt adversarii eius:
et super ipsos in cælis tonabit:
Dominus iudicabit fines Terræ,
et dabit imperium regi suo,
et sublimabit cornu Christi sui.

quia humiles exaltabuntur

superbi vero humiliabuntur

2. Nimia indulgentia Heli, 2, 11—3, 21

[11] Et abiit Elcana Ramatha, in domum suam:
puer autem erat minister in conspectu Domini ante
faciem Heli sacerdotis.
[12] Porro filii Heli, filii Belial, nescientes Domi-
num, [13] neque officium sacerdotum ad populum:
sed quicumque immolasset victimam, veniebat puer
sacerdotis, dum coquerentur carnes, et habebat fu-
scinulam tridentem in manu sua, [14] et mittebat
eam in lebetem, vel in caldariam, aut in ollam, sive
in cacabum: et omne, quod levabat fuscinula, tol-
lebat sacerdos sibi. Sic faciebant universo Israeli
venientium in Silo. [15] Etiam antequam adolerent
adipem, veniebat puer sacerdotis, et dicebat immo-
lanti: Da mihi carnem, ut coquam sacerdoti: non
enim accipiam a te carnem coctam, sed crudam.
[16] Dicebatque illi immolans: Incendatur primum
iuxta morem hodie adeps, et tolle tibi quantum-
cumque desiderat anima tua. Qui respondens aie-

Ministerium Samuelis

peccata filiorum Heli

(6) Dt 32, 39; Tob 13, 2; Sap 16, 13.

bat ei: Nequaquam: nunc enim dabis, alioquin tol-
lam vi. 17 Erat ergo peccatum puerorum grande
nimis coram Domino: quia retrahebant homines a
sacrificio Domini.

fecunditas Annæ

18 Samuel autem ministrabat ante faciem Domini,
puer, accinctus ephod lineo. 19 Et tunicam parvam
faciebat ei mater sua, quam afferebat statutis die-
bus, ascendens cum viro suo, ut immolaret hosti-
am sollemnem. 20 Et benedixit Heli Elcanæ et
uxori eius: dixitque ei: Reddat tibi Dominus se-
men de muliere hac, pro fænore quod commodasti
Domino. Et abierunt in locum suum. 21 Visitavit
ergo Dominus Annam, et concepit, et peperit tres
filios, et duas filias: et magnificatus est puer Sa-
muel apud Dominum.

lenitas et clementia Heli

22 Heli autem erat senex valde, et audivit omnia
quæ faciebant filii sui universo Israeli: et quomodo
dormiebant cum mulieribus quæ observabant ad
ostium tabernaculi: 23 et dixit eis: Quare facitis
res huiuscemodi, quas ego audio, res pessimas, ab
omni populo? 24 Nolite filii mei: non enim est
bona fama, quam ego audio, ut transgredi faciatis
populum Domini. 25 Si peccaverit vir in virum,
placari ei potest Deus: si autem in Dominum pec-
caverit vir, quis orabit pro eo? Et non audierunt
vocem patris sui: quia voluit Dominus occidere eos.

gratia Samuelis

26 Puer autem Samuel proficiebat, atque cresce-
bat, et placebat tam Domino quam hominibus.

prædictio pœnæ per virum Dei

27 Venit autem vir Dei ad Heli, et ait ad eum:
Hæc dicit Dominus: Numquid non aperte revela-
tus sum domui patris tui, cum essent in Ægypto
in domo Pharaonis? 28 Et elegi eum ex omnibus
tribubus Israel mihi in sacerdotem, ut ascenderet
ad altare meum, et adoleret mihi incensum, et por-
taret ephod coram me: et dedi domui patris tui
omnia de sacrificiis filiorum Israel. 29 Quare calce
abiecistis victimam meam, et munera mea quæ
præcepi ut offerrentur in templo: et magis hono-
rasti filios tuos quam me, ut comederetis primi-
tias omnis sacrificii Israel populi mei? 30 Propterea

ait Dominus Deus Israel: Loquens locutus sum, ut
domus tua, et domus patris tui ministraret in con-
spectu meo, usque in sempiternum. Nunc autem
dicit Dominus: Absit hoc a me: sed quicumque glo-
rificaverit me, glorificabo eum: qui autem contem-
nunt me, erunt ignobiles. 31 Ecce dies veniunt: et
præcidam brachium tuum, et brachium domus pa-
tris tui, ut non sit senex in domo tua. 32 Et vi-
debis æmulum tuum in templo, in universis pro-
speris Israel: et non erit senex in domo tua om-
nibus diebus. 33 Verumtamen non auferam peni-
tus virum ex te ab altari meo: sed ut deficiant
oculi tui, et tabescat anima tua: et pars magna do-
mus tuæ morietur cum ad virilem ætatem venerit.
34 Hoc autem erit tibi signum, quod venturum est
duobus filiis tuis, Ophni et Phinees: In die uno
morientur ambo. 35 Et suscitabo mihi sacerdotem
fidelem, qui iuxta cor meum, et animam meam fa-
ciet: et ædificabo ei domum fidelem, et ambulabit
coram Christo meo cunctis diebus. 36 Futurum est
autem, ut quicumque remanserit in domo tua, ve-
niat ut oretur pro eo, et offerat nummum argen-
teum, et tortam panis, dicatque: Dimitte me ob-
secro ad unam partem sacerdotalem, ut comedam
buccellam panis.

3 1 Puer autem Samuel ministrabat Domino co-
ram Heli, et sermo Domini erat pretiosus in
diebus illis, non erat visio manifesta. 2 Factum est
ergo in die quadam, Heli iacebat in loco suo, et
oculi eius caligaverant, nec poterat videre: 3 lucerna
Dei antequam exstingueretur, Samuel dormiebat in
templo Domini, ubi erat arca Dei. 4 Et vocavit
Dominus Samuel. Qui respondens, ait: Ecce ego.
5 Et cucurrit ad Heli, et dixit: Ecce ego: vocasti
enim me. Qui dixit: Non vocavi: revertere, et
dormi. Et abiit, et dormivit. 6 Et adiecit Dominus
rursum vocare Samuelem. Consurgensque Samuel,
abiit ad Heli, et dixit: Ecce ego: quia vocasti me.
Qui respondit: Non vocavi te fili mi: revertere et

et per Samuelem

(30) 1 Rg 2, 27.

dormi. 7 Porro Samuel necdum sciebat Dominum, neque revelatus fuerat ei sermo Domini. 8 Et adiecit Dominus, et vocavit adhuc Samuelem tertio. Qui consurgens abiit ad Heli, 9 et ait: Ecce ego: quia vocasti me. Intellexit ergo Heli quia Dominus vocaret puerum: et ait ad Samuelem: Vade, et dormi: et si deinceps vocaverit te, dices: Loquere Domine, quia audit servus tuus. Abiit ergo Samuel, et dormivit in loco suo. 10 Et venit Dominus, et stetit: et vocavit, sicut vocaverat secundo, Samuel, Samuel. Et ait Samuel: Loquere Domine, quia audit servus tuus. 11 Et dixit Dominus ad Samuelem: Ecce ego facio verbum in Israel: quod quicumque audierit, tinnient ambæ aures eius. 12 In die illa suscitabo adversum Heli omnia quæ locutus sum super domum eius: incipiam, et complebo. 13 Prædixi enim ei quod iudicaturus essem domum eius in æternum, propter iniquitatem, eo quod noverat indigne agere filios suos, et non corripuerit eos. 14 Idcirco iuravi Domui Heli quod non expietur iniquitas domus eius victimis et muneribus usque in æternum. 15 Dormivit autem Samuel usque mane, aperuitque ostia domus Domini. Et Samuel timebat indicare visionem Heli. 16 Vocavit ergo Heli Samuelem, et dixit: Samuel fili mi? Qui respondens, ait: Præsto sum. 17 Et interrogavit eum: Quis est sermo, quem locutus est Dominus ad te? oro te ne celaveris me. Hæc faciat tibi Deus, et hæc addat, si absconderis a me sermonem ex omnibus verbis, quæ dicta sunt tibi. 18 Indicavit itaque ei Samuel universos sermones, et non abscondit ab eo. Et ille respondit: Dominus est: quod bonum est in oculis suis faciat.

qui propheta agnoscitur

19 Crevit autem Samuel, et Dominus erat cum eo, et non cecidit ex omnibus verbis eius in terram. 20 Et cognovit universus Israel a Dan, usque Bersabee, quod fidelis Samuel propheta esset Domini. 21 Et addidit Dominus ut appareret in Silo, quoniam revelatus fuerat Dominus Samueli in Silo, iuxta verbum Domini. Et evenit sermo Samuelis universo Israeli.

3. **Impletio prophetiæ præcedentis, 4, 1—22**

4 1 Et factum est in diebus illis, convenerunt Phi- Israel a Philisthiim cæditur
listhiim in pugnam: et egressus est Israel ob-
viam Philisthiim in prœlium, et castrametatus est
iuxta Lapidem adiutorii. Porro Philisthiim vene-
runt in Aphec, 2 et instruxerunt aciem contra
Israel. Inito autem certamine, terga vertit Israel
Philisthæis: et cæsa sunt in illo certamine passim
per agros, quasi quattuor millia virorum. 3 Et re-
versus est populus ad castra: dixeruntque maiores
natu de Israel: Quare percussit nos Dominus hodie
coram Philisthiim? Afferamus ad nos de Silo arcam
fœderis Domini, et veniat in medium nostri, ut
salvet nos de manu inimicorum nostrorum.
4 Misit ergo populus in Silo, et tulerunt inde arca capitur et filii Heli moriuntur
arcam fœderis Domini exercituum sedentis super
Cherubim: erantque duo filii Heli cum arca fœ-
deris Dei, Ophni et Phinees. 5 Cumque venisset
arca fœderis Domini in castra, vociferatus est omnis
Israel clamore grandi, et personuit terra. 6 Et au-
dierunt Philisthiim vocem clamoris, dixeruntque:
Quænam est hæc vox clamoris magni in castris He-
bræorum? Et cognoverunt quod arca Domini ve-
nisset in castra. 7 Timueruntque Philisthiim, di-
centes: Venit Deus in castra. Et ingemuerunt, di-
centes: 8 Væ nobis: non enim fuit tanta exsultatio
heri et nudiustertius: væ nobis. Quis nos salvabit
de manu Deorum sublimium istorum? hi sunt
Dii, qui percusserunt Ægyptum omni plaga, in de-
serto. 9 Confortamini, et estote viri, Philisthiim:
ne serviatis Hebræis, sicut et illi servierunt vobis:
confortamini, et bellate. 10 Pugnaverunt ergo Phi-
listhiim, et cæsus est Israel, et fugit unusquisque
in tabernaculum suum: et facta est plaga magna
nimis: et ceciderunt de Israel triginta millia pedi-
tum. 11 Et arca Dei capta est: duo quoque filii
Heli mortui sunt, Ophni et Phinees.
12 Currens autem vir de Beniamin ex acie, ve- Heli fractis cervicibus occumbit
nit in Silo in die illa, scissa veste, et conspersus
pulvere caput. 13 Cumque ille venisset, Heli se-
debat super sellam contra viam spectans. Erat enim

cor eius pavens pro arca Dei. Vir autem ille post-
quam ingressus est, nuntiavit urbi: et ululavit om-
nis civitas. 14 Et audivit Heli sonitum clamoris,
dixitque: Quis est hic sonitus tumultus huius? At
ille festinavit, et venit, et nuntiavit Heli. 15 Heli
autem erat nonaginta et octo annorum, et oculi
eius caligaverant, et videre non poterat. 16 Et dixit
ad Heli: Ego sum qui veni de prœlio, et ego qui
de acie fugi hodie. Cui ille ait: Quid actum est
fili mi? 17 Respondens autem ille, qui nuntiabat,
Fugit, inquit, Israel coram Philisthiim, et ruina ma-
gna facta est in populo: insuper et duo filii tui
mortui sunt, Ophni et Phinees: et arca Dei capta
est. 18 Cumque ille nominasset arcam Dei, cecidit
de sella retrorsum iuxta ostium, et fractis cervici-
bus mortuus est. Senex enim erat vir et grand-
ævus: et ipse iudicavit Israel quadraginta annis.

uxor Phinees pariens obit

19 Nurus autem eius, uxor Phinees, prægnans
erat, vicinaque partui: et audito nuntio quod capta
esset arca Dei, et mortuus esset socer suus, et
vir suus, incurvavit se et peperit: irruerant enim
in eam dolores subiti. 20 In ipso autem momento
mortis eius, dixerunt ei quæ stabant circa eam:
Ne timeas, quia filium peperisti. Quæ non respon-
dit eis, neque animadvertit. 21 Et vocavit puerum,
Ichabod, dicens: Translata est gloria de Israel, quia
capta est arca Dei, et pro socero suo et pro viro
suo; 22 et ait: Translata est gloria ab Israel, eo
quod capta esset arca Dei.

II. Iudex Samuel, 5, 1—7, 17

1. De arca fœderis, 5, 1—7, 1

In templum Dagon infertur

5 1 Philisthiim autem tulerunt arcam Dei, et aspor-
taverunt eam a Lapide adiutorii in Azotum.
2 Tuleruntque Philisthiim arcam Dei, et intulerunt
eam in templum Dagon, et statuerunt eam iuxta
Dagon. 3 Cumque surrexissent diluculo Azotii al-
tera die, ecce Dagon iacebat pronus in terra ante
arcam Domini: et tulerunt Dagon, et restituerunt
eum in locum suum. 4 Rursumque mane die altera

consurgentes, invenerunt Dagon iacentem super fa-
ciem suam in terra coram arca Domini: caput au-
tem Dagon, et duæ palmæ manuum eius abscissæ
erant super limen: 5 porro Dagon solus truncus
remanserat in loco suo. Propter hanc causam non
calcant sacerdotes Dagon, et omnes qui ingrediun-
tur templum eius, super limen Dagon in Azoto, us-
que in hodiernum diem. 6 Aggravata est autem
manus Domini super Azotios, et demolitus est eos:
et percussit in secretiori parte natium Azotum, et
fines eius. Et ebullierunt villæ et agri in medio
regionis illius, et nati sunt mures, et facta est con-
fusio mortis magnæ in civitate. 7 Videntes autem
viri Azotii huiuscemodi plagam, dixerunt: Non ma-
neat arca Dei Israel apud nos: quoniam dura est
manus eius super nos, et super Dagon deum
nostrum.
8 Et mittentes congregaverunt omnes satrapas per urbes
Philisthinorum ad se, et dixerunt: Quid faciemus circum-
de arca Dei Israel? Responderuntque Gethæi: Cir- ducitur
cumducatur arca Dei Israel. Et circumduxerunt
arcam Dei Israel. 9 Illis autem circumducentibus
eam, fiebat manus Domini per singulas civitates
interfectionis magnæ nimis: et percutiebat viros
uniuscuiusque urbis, a parvo usque ad maiorem,
et computrescebant prominentes extales eorum.
Inieruntque Gethæi consilium, et fecerunt sibi se-
des pelliceas. 10 Miserunt ergo arcam Dei in Ac-
caron. Cumque venisset arca Dei in Accaron, ex-
clamaverunt Accaronitæ, dicentes: Adduxerunt ad
nos arcam Dei Israel, ut interficiat nos et popu-
lum nostrum.
11 Miserunt itaque et congregaverunt omnes sa- dimitten-
trapas Philisthinorum: qui dixerunt: Dimittite ar- da decla-
cam Dei Israel, et revertatur in locum suum, et ratur
non interficiat nos cum populo nostro. 12 Fiebat
enim pavor mortis in singulis urbibus, et gravissi-
ma valde manus Dei. Viri quoque, qui mortui non
fuerant, percutiebantur in secretiori parte natium:

(6) Ps 77, 66.

et ascendebat ululatus uniuscuiusque civitatis in
cælum.

et ad consilium sacerdotum

6 [1] Fuit ergo arca Domini in regione Philisthino-
rum septem mensibus. [2] Et vocaverunt Phili-
sthiim sacerdotes et divinos, dicentes: Quid facie-
mus de arca Domini? indicate nobis quomodo re-
mittamus eam in locum suum. Qui dixerunt: [3] Si
remittitis arcam Dei Israel, nolite dimittere eam
vacuam, sed quod debetis, reddite ei pro peccato,
et tunc curabimini: et scietis quare non recedat
manus eius a vobis. [4] Qui dixerunt: Quid est
quod pro delicto reddere debeamus ei? Respon-
deruntque illi: [5] Iuxta numerum provinciarum Phi-
listhinorum quinque anos aureos facietis, et quinque
mures aureos: quia plaga una fuit omnibus vobis,
et satrapis vestris. Facietisque similitudines ano-
rum vestrorum, et similitudines murium, qui de-
moliti sunt terram, et dabitis Deo Israel gloriam:
si forte relevet manum suam a vobis, et a diis ve-
stris, et a terra vestra. [6] Quare aggravatis corda
vestra, sicut aggravavit Ægyptus, et Pharao cor
suum? Nonne postquam percussus est, tunc dimisit
eos, et abierunt? [7] Nunc ergo arripite et facite
plaustrum novum unum: et duas vaccas fetas, qui-
bus non est impositum iugum, iungite in plaustro,
et recludite vitulos earum domi. [8] Tolletisque ar-
cam Domini, et ponetis in plaustro, et vasa aurea,
quæ exsolvistis ei pro delicto, ponetis in capsel-
lam ad latus eius: et dimittite eam ut vadat. [9] Et
aspicietis: et si quidem per viam finium suorum
ascenderit contra Bethsames, ipse fecit nobis hoc
malum grande: sin autem, minime: sciemus quia
nequaquam manus eius tetigit nos, sed casu accidit.

in Bethsames remittitur

[10] Fecerunt ergo illi hoc modo: et tollentes duas
vaccas, quæ lactabant vitulos, iunxerunt ad plau-
strum, vitulosque earum concluserunt domi. [11] Et
posuerunt arcam Dei super plaustrum, et capsel-
lam, quæ habebat mures aureos et similitudines
anorum. [12] Ibant autem in directum vaccæ per

(6) Ex 12, 31.

viam, quæ ducit Bethsames, et itinere uno gradie-
bantur, pergentes et mugientes: et non declinabant
neque ad dextram neque ad sinistram: sed et sa-
trapæ Philisthiim sequebantur usque ad terminos
Bethsames. 13 Porro Bethsamitæ metebant triti-
cum in valle: et elevantes oculos suos, viderunt
arcam, et gavisi sunt cum vidissent. 14 Et plau-
strum venit in agrum Iosue Bethsamitæ, et stetit
ibi. Erat autem ibi lapis magnus, et conciderunt
ligna plaustri, vaccasque imposuerunt super ea holo-
caustum Domino. 15 Levitæ autem deposuerunt
arcam Dei, et capsellam, quæ erat iuxta eam, in
qua erant vasa aurea, et posuerunt super lapidem
grandem. Viri autem Bethsamitæ obtulerunt holo-
causta, et immolaverunt victimas in die illa Domino.
16 Et quinque satrapæ Philisthinorum viderunt, et
reversi sunt in Accaron in die illa. 17 Hi sunt au-
tem ani aurei, quos reddiderunt Philisthiim pro
delicto, Domino: Azotus unum, Gaza unum, Asca-
lon unum, Geth unum, Accaron unum: 18 et mures
aureos secundum numerum urbium Philisthiim,
quinque provinciarum, ab urbe murata, usque ad
villam, quæ erat absque muro, et usque ad Abel-
magnum, super quem posuerunt arcam Domini,
quæ erat usque in illum diem in agro Iosue Beth-
samitis.

19 Percussit autem de viris Bethsamitibus, eo percussis
quod vidissent arcam Domini: et percussit de po- Bethsa-
pulo septuaginta viros, et quinquaginta millia ple- mitibus
bis. Luxitque populus, eo quod Dominus percussis-
set plebem plaga magna. 20 Et dixerunt viri Beth-
samitæ: Quis poterit stare in conspectu Domini
Dei sancti huius? et ad quem ascendet a nobis?
21 Miseruntque nuntios ad habitatores Cariath-
iarim, dicentes: Reduxerunt Philisthiim arcam Do-
mini, descendite, et reducite eam ad vos.

7 1 Venerunt ergo viri Cariathiarim, et reduxe- in
runt arcam Domini, et intulerunt eam in do- Cariath-
mum Abinadab in Gabaa: Eleazarum autem filium iarim
eius sanctificaverunt, ut custodiret arcam Domini. reducitur

2. De ducatu Samuelis, 7, 2—17

Israelitas convertit

2 Et factum est, ex qua die mansit arca Domini
in Cariathiarim, multiplicati sunt dies (erat quippe
iam annus vigesimus) et requievit omnis domus
Israel post Dominum. 3 Ait autem Samuel ad uni-
versam domum Israel, dicens: Si in toto corde ve-
stro revertimini ad Dominum, auferte deos alienos
de medio vestri, Baalim et Astaroth: et præparate
corda vestra Domino, et servite ei soli, et eruet
vos de manu Philisthiim. 4 Abstulerunt ergo filii
Israel Baalim et Astaroth, et servierunt Domino
soli. 5 Dixit autem Samuel: Congregate universum
Israel in Masphath, ut orem pro vobis Dominum.
6 Et convenerunt in Masphath: hauseruntque aquam,
et effuderunt in conspectu Domini, et ieiunaverunt
in die illa, atque dixerunt ibi: Peccavimus Domino.
Iudicavitque Samuel filios Israel in Masphath.

Philisthiim humiliat

7 Et audierunt Philisthiim quod congregati essent
filii Israel in Masphath, et ascenderunt satrapæ
Philisthinorum ad Israel. Quod cum audissent filii
Israel, timuerunt a facie Philisthinorum. 8 Dixe-
runtque ad Samuelem: Ne cesses pro nobis cla-
mare ad Dominum Deum nostrum, ut salvet nos de
manu Philisthinorum. 9 Tulit autem Samuel agnum
lactentem unum, et obtulit illum holocaustum inte-
grum Domino: et clamavit Samuel ad Dominum
pro Israel, et exaudivit eum Dominus. 10 Factum
est autem, cum Samuel offerret holocaustum, Phi-
listhiim iniere prœlium contra Israel: intonuit au-
tem Dominus fragore magno in die illa super Phi-
listhiim, et exterruit eos, et cæsi sunt a facie Israel.
11 Egressique viri Israel de Masphath persecuti sunt
Philisthæos, et percusserunt eos usque ad locum,
qui erat subter Bethchar. 12 Tulit autem Samuel
lapidem unum, et posuit eum inter Masphath et
inter Sen: et vocavit nomen loci illius, Lapis ad-
iutorii. Dixitque: Hucusque auxiliatus est nobis
Dominus. 13 Et humiliati sunt Philisthiim, nec ap-
posuerunt ultra ut venirent in terminos Israel.

---

(3) Dt 6, 13; Mt 4, 10. — (11) Sir 46, 21.

Facta est itaque manus Domini super Philisthæos,
cunctis diebus Samuelis. 14 Et redditæ sunt urbes,
quas tulerant Philisthiim ab Israel, Israeli, ab Ac-
caron usque Geth, et terminos suos: liberavitque
Israel de manu Philisthinorum, eratque pax inter
Israel et Amorrhæum.
15 Iudicabat quoque Samuel Israelem cunctis die- populum
bus vitæ suæ: 16 et ibat per singulos annos cir- iudicat
cuiens Bethel et Galgala et Masphath, et iudicabat
Israelem in supradictis locis. 17 Revertebaturque
in Ramatha: ibi enim erat domus eius, et ibi iudi-
cabat Israelem: ædificavit etiam ibi altare Domino.

PARS ALTERA

Saul primus rex Israel, 8, 1—31, 13

I. Ante reiectionem eius, 8, 1—15, 35

1. Populus regem petit, 8, 1—22

8 1 Factum est autem cum senuisset Samuel, po- Maiores
suit filios suos iudices Israel. 2 Fuitque nomen regem
filii eius primogeniti Ioel: et nomen secundi Abia, postulant
iudicum in Bersabee. 3 Et non ambulaverunt filii
illius in viis eius: sed declinaverunt post avaritiam,
acceperuntque munera, et perverterunt iudicium.
4 Congregati ergo universi maiores natu Israel,
venerunt ad Samuelem in Ramatha. 5 Dixeruntque
ei: Ecce tu senuisti, et filii tui non ambulant in viis
tuis: constitue nobis regem, ut iudicet nos, sicut et
universæ habent nationes.
6 Displicuit sermo in oculis Samuelis, eo quod Dominus
dixissent: Da nobis regem, ut iudicet nos. Et ora- eis annuit
vit Samuel ad Dominum. 7 Dixit autem Dominus
ad Samuelem: Audi vocem populi in omnibus quæ
loquuntur tibi; non enim te abiecerunt, sed me, ne
regnem super eos. 8 Iuxta omnia opera sua, quæ
fecerunt a die qua eduxi eos de Ægypto usque ad
diem hanc: sicut dereliquerunt me, et servierunt
diis alienis, sic faciunt etiam tibi. 9 Nunc ergo

(5) Os 13, 10; Act 13, 21.

vocem eorum audi: verumtamen contestare eos,
et prædic eis ius regis, qui regnaturus est super eos.

Samuel ius regis prædicit

10 Dixit itaque Samuel omnia verba Domini ad
populum, qui petierat a se regem, 11 et ait: Hoc
erit ius regis, qui imperaturus est vobis: Filios ve-
stros tollet, et ponet in curribus suis, facietque sibi
equites et præcursores quadrigarum suarum, 12 et
constituet sibi tribunos, et centuriones, et aratores
agrorum suorum, et messores segetum, et fabros
armorum et curruum suorum. 13 Filias quoque ve-
stras faciet sibi unguentarias, et focarias, et pani-
ficas. 14 Agros quoque vestros, et vineas, et oli-
veta optima tollet, et dabit servis suis. 15 Sed et
segetes vestras, et vinearum reditus addecimabit,
ut det eunuchis et famulis suis. 16 Servos etiam
vestros, et ancillas, et iuvenes optimos, et asinos
auferet, et ponet in opere suo. 17 Greges quoque
vestros addecimabit, vosque eritis ei servi. 18 Et
clamabitis in die illa a facie regis vestri, quem ele-
gistis vobis: et non exaudiet vos Dominus in die
illa, quia petistis vobis regem.

populus in petitione perstat

19 Noluit autem populus audire vocem Samuelis,
sed dixerunt: Nequaquam: rex enim erit super
nos, 20 et erimus nos quoque sicut omnes gentes:
et iudicabit nos rex noster, et egredietur ante nos,
et pugnabit bella nostra pro nobis. 21 Et audivit
Samuel omnia verba populi, et locutus est ea in
auribus Domini. 22 Dixit autem Dominus ad Sa-
muelem: Audi vocem eorum, et constitue super
eos regem. Et ait Samuel ad viros Israel: Vadat
unusquisque in civitatem suam.

2. Saul rex ungitur. 9, 1—10, 16

Saul asinas quærens

9 1 Et erat vir de Beniamin nomine Cis, filius
Abiel, filii Seror, filii Bechorath, filii Aphia, filii
viri Iemini, fortis robore. 2 Et erat ei filius voca-
bulo Saul, electus et bonus: et non erat vir de filiis
Israel melior illo; ab humero et sursum eminebat
super omnem populum. 3 Perierant autem asinæ
Cis patris Saul: et dixit Cis ad Saul filium suum:
Tolle tecum unum de pueris, et consurgens vade,

et quære asinas. Qui cum transissent per montem
Ephraim, 4 et per terram Salisa, et non invenis-
sent, transierunt etiam per Terram Salim, et non
erant: sed et per Terram Iemini, et minime reppe-
rerunt. 5 Cum autem venissent in Terram Suph,
dixit Saul ad puerum, qui erat cum eo: Veni et
revertamur, ne forte dimiserit pater meus asinas,
et sollicitus sit pro nobis. 6 Qui ait ei: Ecce vir
Dei est in civitate hac, vir nobilis: omne, quod
loquitur, sine ambiguitate venit; nunc ergo eamus
illuc, si forte indicet nobis de via nostra, propter
quam venimus. 7 Dixitque Saul ad puerum suum:
Ecce ibimus: quid feremus ad virum Dei? panis
defecit in sitarciis nostris: et sportulam non habe-
mus, ut demus homini Dei, nec quidquam aliud.
8 Rursum puer respondit Sauli, et ait: Ecce inventa
est in manu mea quarta pars stateris argenti, de-
mus homini Dei, ut indicet nobis viam nostram.
9 (Olim in Israel sic loquebatur unusquisque vadens
consulere Deum: Venite, et eamus ad Videntem.
Qui enim Propheta dicitur hodie, vocabatur olim
Videns.) 10 Et dixit Saul ad puerum suum: Opti-
mus sermo tuus, Veni, eamus. Et ierunt in civi-
tatem, in qua erat vir Dei. 11 Cumque ascende-
rent clivum civitatis, invenerunt puellas egredientes
ad hauriendam aquam, et dixerunt eis: Num hic
est Videns? 12 Quæ respondentes, dixerunt illis:
Hic est: ecce ante te, festina nunc: hodie enim ve-
nit in civitatem, quia sacrificium est hodie populi
in excelso. 13 Ingredientes urbem, statim invenietis
eum antequam ascendat excelsum ad vescendum;
neque enim comesurus est populus donec ille veniat:
quia ipse benedicit hostiæ, et deinceps comedunt
qui vocati sunt. Nunc ergo conscendite, quia hodie
reperietis eum. 14 Et ascenderunt in civitatem.

Cumque illi ambularent in medio urbis, apparuit
Samuel egrediens obviam eis, ut ascenderet in ex- a Samue-
celsum. 15 Dominus autem revelaverat auriculam le hono-
Samuelis ante unam diem quam veniret Saul, di- ratur

(15) Act 13, 21.

cens: [16] Hac ipsa hora, quæ nunc est, cras mittam virum ad te de Terra Beniamin, et unges eum ducem super populum meum Israel: et salvabit populum meum de manu Philisthinorum: quia respexi populum meum, venit enim clamor eorum ad me.
[17] Cumque aspexisset Samuel Saulem, Dominus dixit ei: Ecce, vir, quem dixeram tibi, iste dominabitur populo meo. [18] Accessit autem Saul ad Samuelem in medio portæ, et ait: Indica, oro, mihi, ubi est domus Videntis. [19] Et respondit Samuel Sauli dicens: Ego sum Videns; ascende ante me in excelsum, ut comedatis mecum hodie, et dimittam te mane: et omnia, quæ sunt in corde tuo, indicabo tibi. [20] Et de asinis, quas nudiustertius perdidisti, ne sollicitus sis, quia inventæ sunt. Et cuius erunt optima quæque Israel? nonne tibi et omni domui patris tui? [21] Respondens autem Saul, ait: Numquid non filius Iemini ego sum de minima tribu Israel, et cognatio mea novissima inter omnes familias de tribu Beniamin? quare ergo locutus es mihi sermonem istum? [22] Assumens itaque Samuel Saulem, et puerum eius, introduxit eos in triclinium, et dedit eis locum in capite eorum, qui fuerant invitati; erant enim quasi triginta viri. [23] Dixitque Samuel coco: Da partem, quam dedi tibi, et præcepi ut reponeres seorsum apud te. [24] Levavit autem cocus armum, et posuit ante Saul. Dixitque Samuel: Ecce quod remansit, pone ante te, et comede: quia de industria servatum est tibi, quando populum vocavi. Et comedit Saul cum Samuele in die illa. [25] Et descenderunt de excelso in oppidum, et locutus est cum Saule in solario: stravitque Saul in solario, et dormivit.

princeps populi ungitur

[26] Cumque mane surrexissent, et iam elucesceret, vocavit Samuel Saulem in solario, dicens: Surge, et dimittam te. Et surrexit Saul: egressique sunt ambo, ipse videlicet, et Samuel. [27] Cumque descenderent in extrema parte civitatis, Samuel dixit ad Saul: Dic puero ut antecedat nos, et transeat: tu autem subsiste paulisper, ut indicem tibi verbum Domini.

10 1 Tulit autem Samuel lenticulam olei, et effu-
dit super caput eius, et deosculatus est eum,
et ait: Ecce, unxit te Dominus super hereditatem
suam in principem, et liberabis populum suum de
manibus inimicorum eius, qui in circuitu eius sunt.

Et hoc tibi signum, quia unxit te Deus in prin- signa a
cipem. 2 Cum abieris hodie a me, invenies duos Samuele
viros iuxta sepulcrum Rachel in finibus Beniamin, prædicta
in meridie, dicentque tibi: Inventæ sunt asinæ, ad
quas ieras perquirendas: et intermissis pater tuus
asinis, sollicitus est pro vobis, et dicit: Quid faciam
de filio meo? 3 Cumque abieris inde, et ultra trans-
ieris, et veneris ad quercum Thabor, invenient te
ibi tres viri ascendentes ad Deum in Bethel, unus
portans tres hædos, et alius tres tortas panis, et
alius portans lagenam vini. 4 Cumque te saluta-
verint, dabunt tibi duos panes, et accipies de manu
eorum. 5 Post hæc venies in collem Dei, ubi est
statio Philisthinorum: et cum ingressus fueris ibi
urbem, obvium habebis gregem prophetarum de-
scendentium de excelso, et ante eos psalterium et
tympanum, et tibiam, et citharam, ipsosque pro-
phetantes. 6 Et insiliet in te Spiritus Domini, et
prophetabis cum eis, et mutaberis in virum alium.
7 Quando ergo evenerint signa hæc omnia tibi, fac
quæcumque invenerit manus tua, quia Dominus te-
cum est. 8 Et descendes ante me in Galgala, (ego
quippe descendam ad te) ut offeras oblationem, et
immoles victimas pacificas: septem diebus exspec-
tabis, donec veniam ad te, et ostendam tibi quid
facias.

9 Itaque cum avertisset humerum suum ut abiret impleta
a Samuele, immutavit ei Deus cor aliud, et vene- videt
runt omnia signa hæc in die illa. 10 Veneruntque
ad prædictum collem, et ecce cuneus prophetarum
obvius ei: et insiluit super eum Spiritus Domini,
et prophetavit in medio eorum. 11 Videntes autem
omnes qui noverant eum heri et nudiustertius, quod

(1) Act 13, 21.

esset cum prophetis, et prophetaret, dixerunt ad
invicem: Quænam res accidit filio Cis? num et
Saul inter prophetas? 12 Responditque alius ad alte-
rum, dicens: Et quis pater eorum? propterea ver-
sum est in proverbium: Num et Saul inter pro-
phetas?

prophetiam celat

13 Cessavit autem prophetare, et venit ad excel-
sum. 14 Dixitque patruus Saul ad eum, et ad pue-
rum eius: Quo abistis? Qui responderunt: Quæ-
rere asinas: quas cum non repperissemus, venimus
ad Samuelem. 15 Et dixit ei patruus suus: Indica
mihi quid dixerit tibi Samuel. 16 Et ait Saul ad pa-
truum suum: Indicavit nobis quia inventæ essent
asinæ. De sermone autem regni non indicavit ei
quem locutus fuerat ei Samuel.

3. Sorte populo designatur, 10, 17—27

Saul proponitur

17 Et convocavit Samuel populum ad Dominum
in Maspha: 18 et ait ad filios Israel: Hæc dicit
Dominus Deus Israel: Ego eduxi Israel de Ægypto,
et erui vos de manu Ægyptiorum, et de manu om-
nium regum qui affligebant vos. 19 Vos autem
hodie proiecistis Deum vestrum, qui solus salvavit
vos de universis malis et tribulationibus vestris:
et dixistis: Nequaquam: sed regem constitue super
nos. Nunc ergo state coram Domino per tribus
vestras, et per familias. 20 Et applicuit Samuel
omnes tribus Israel, et cecidit sors tribus Benia-
min. 21 Et applicuit tribum Beniamin et cognatio-
nes eius, et cecidit cognatio Metri, et pervenit usque
ad Saul filium Cis. Quæsierunt ergo eum, et non
est inventus. 22 Et consuluerunt post hæc Domi-
num utrumnam venturus esset illuc. Responditque
Dominus: Ecce absconditus est domi. 23 Cucurre-
runt itaque et tulerunt eum inde: stetitque in me-
dio populi, et altior fuit universo populo ab hu-
mero et sursum. 24 Et ait Samuel ad omnem po-
pulum: Certe videtis quem elegit Dominus, quo-

(12) Inf 19, 24. — (19) Sup 8, 19.

niam non sit similis illi in omni populo. Et cla-
mavit omnis populus, et ait: Vivat rex.
25 Locutus est autem Samuel ad populum legem
regni, et scripsit in libro, et reposuit coram Do-
mino: et dimisit Samuel omnem populum, singulos
in domum suam. 26 Sed et Saul abiit in domum
suam in Gabaa: et abiit cum eo pars exercitus,
quorum tetigerat Deus corda. 27 Filii vero Belial
dixerunt: Num salvare nos poterit iste? Et de-
spexerunt eum, et non attulerunt ei munera: ille
vero dissimulabat se audire.

sed diverse accipitur

4. Rex ab omnibus approbatur, 11, 1—15

11 1 Et factum est quasi post mensem, ascendit
Naas Ammonites, et pugnare cœpit adver-
sum Iabes Galaad. Dixeruntque omnes viri Iabes
ad Naas: Habeto nos fœderatos, et serviemus tibi.
2 Et respondit ad eos Naas Ammonites: In hoc fe-
riam vobiscum fœdus, ut eruam omnium vestrum
oculos dextros, ponamque vos opprobrium in uni-
verso Israel. 3 Et dixerunt ad eum seniores Iabes:
Concede nobis septem dies, ut mittamus nuntios
ad universos terminos Israel: et si non fuerit qui
defendat nos, egrediemur ad te. 4 Venerunt ergo
nuntii in Gabaa Saulis: et locuti sunt verba hæc,
audiente populo: et levavit omnis populus vocem
suam, et flevit. 5 Et ecce Saul veniebat, sequens
boves de agro, et ait: Quid habet populus quod
plorat? Et narraverunt ei verba virorum Iabes.
6 Et insilivit Spiritus Domini in Saul, cum audisset
verba hæc, et iratus est furor eius nimis. 7 Et as-
sumens utrumque bovem, concidit in frusta, mi-
sitque in omnes terminos Israel per manum nun-
tiorum, dicens: Quicumque non exierit, et secutus
fuerit Saul et Samuel, sic fiet bobus eius. Invasit
ergo timor Domini populum, et egressi sunt quasi
vir unus. 8 Et recensuit eos in Bezech: fueruntque
filiorum Israel trecenta millia: virorum autem Iuda
triginta millia. 9 Et dixerunt nuntiis, qui venerant:
Sic dicetis viris, qui sunt in Iabes Galaad: Cras
erit vobis salus, cum incaluerit sol. Venerunt ergo

Ammonitis percussis

nuntii, et annuntiaverunt viris Iabes: qui lætati
sunt. 10 Et dixerunt: Mane exibimus ad vos: et
facietis nobis omne quod placuerit vobis. 11 Et
factum est, cum dies crastinus venisset, constituit
Saul populum in tres partes: et ingressus est media
castra in vigilia matutina, et percussit Ammon usque
dum incalesceret dies: reliqui autem dispersi sunt,
ita ut non relinquerentur in eis duo pariter.

regnum innovatur

12 Et ait populus ad Samuelem: Quis est iste
qui dixit: Saul num regnabit super nos? Date vi-
ros, et interficiemus eos. 13 Et ait Saul: Non occi-
detur quisquam in die hac, quia hodie fecit Domi-
nus salutem in Israel. 14 Dixit autem Samuel ad
populum: Venite, et eamus in Galgala, et innove-
mus ibi regnum. 15 Et perrexit omnis populus in
Galgala, et fecerunt ibi regem Saul coram Domino
in Galgala, et immolaverunt ibi victimas pacificas
coram Domino. Et lætatus est ibi Saul, et cuncti
viri Israel nimis.

5. Samuel a ducatu recedit, 12, 1—25

Innocens declaratur

12 1 Dixit autem Samuel ad universum Israel:
Ecce audivi vocem vestram iuxta omnia quæ
locuti estis ad me, et constitui super vos regem.
2 Et nunc rex graditur ante vos: ego autem senui,
et incanui: porro filii mei vobiscum sunt: itaque
conversatus coram vobis ab adolescentia mea usque
ad hanc diem, ecce præsto sum. 3 Loquimini de
me coram Domino, et coram Christo eius, utrum
bovem cuiusquam tulerim, aut asinum: si quem-
piam calumniatus sum, si oppressi aliquem, si de
manu cuiusquam munus accepi: et contemnam illud
hodie, restituamque vobis. 4 Et dixerunt: Non es
calumniatus nos, neque oppressisti, neque tulisti
de manu alicuius quippiam. 5 Dixitque ad eos:
Testis est Dominus adversum vos, et testis Chri-
stus eius in die hac, quia non inveneritis in manu
mea quippiam. Et dixerunt: Testis.

---

(12) Sup 10, 27. — (3) Sir 46, 22.

populum arguit

6 Et ait Samuel ad populum: Dominus qui fecit
Moysen et Aaron, et eduxit patres nostros de Terra
Ægypti. 7 Nunc ergo state, ut iudicio contendam
adversum vos coram Domino de omnibus miseri-
cordiis Domini, quas fecit vobiscum, et cum patri-
bus vestris: 8 quo modo Iacob ingressus est in
Ægyptum, et clamaverunt patres vestri ad Domi-
num: et misit Dominus Moysen et Aaron, et edu-
xit patres vestros de Ægypto: et collocavit eos in
loco hoc. 9 Qui obliti sunt Domini Dei sui, et tra-
didit eos in manu Sisaræ magistri militiæ Hasor,
et in manu Philisthinorum, et in manu regis Moab,
et pugnaverunt adversum eos. 10 Postea autem
clamaverunt ad Dominum, et dixerunt: Peccavi-
mus, quia dereliquimus Dominum, et servivimus
Baalim et Astaroth: nunc ergo erue nos de manu
inimicorum nostrorum, et serviemus tibi. 11 Et
misit Dominus Ierobaal, et Badan, et Iephte, et Sa-
muel, et eruit vos de manu inimicorum vestrorum
per circuitum, et habitastis confidenter. 12 Videntes
autem quod Naas rex filiorum Ammon venisset ad-
versum vos, dixistis mihi: Nequaquam, sed rex
imperabit nobis: cum Dominus Deus vester regna-
ret in vobis. 13 Nunc ergo præsto est rex vester,
quem elegistis et petistis: ecce dedit vobis Domi-
nus regem. 14 Si timueritis Dominum, et servie-
ritis ei, et audieritis vocem eius, et non exaspera-
veritis os Domini: eritis et vos, et rex qui imperat
vobis, sequentes Dominum Deum vestrum. 15 Si
autem non audieritis vocem Domini, sed exaspera-
veritis sermones eius, erit manus Domini super
vos, et super patres vestros. 16 Sed et nunc state,
et videte rem istam grandem quam facturus est
Dominus in conspectu vestro. 17 Numquid non
messis tritici est hodie? invocabo Dominum, et
dabit voces et pluvias: et scietis, et videbitis quia
grande malum feceritis vobis in conspectu Domini,
petentes super vos regem.

---

(8) Gn 46, 5. — (9) Idc 4, 2. — (11) Idc 6, 14. —
(12) Sup 8, 19; 10, 19.

intercessionem suam promittit

18 Et clamavit Samuel ad Dominum, et dedit
Dominus voces et pluvias in illa die. 19 Et timuit
omnis populus nimis Dominum et Samuelem, et
dixit universus populus ad Samuelem: Ora pro
servis tuis ad Dominum Deum tuum, ut non moriamur; addidimus enim universis peccatis nostris
malum, ut peteremus nobis regem. 20 Dixit autem
Samuel ad populum: Nolite timere, vos fecistis universum malum hoc: verumtamen nolite recedere a
tergo Domini, sed servite Domino in omni corde
vestro. 21 Et nolite declinare post vana, quæ non
proderunt vobis, neque eruent vos, quia vana sunt.
22 Et non derelinquet Dominus populum suum propter nomen suum magnum: quia iuravit Dominus
facere vos sibi populum. 23 Absit autem a me hoc
peccatum in Dominum, ut cessem orare pro vobis,
et docebo vos viam bonam et rectam. 24 Igitur
timete Dominum, et servite ei in veritate, et ex
toto corde vestro; vidistis enim magnifica quæ in
vobis gesserit. 25 Quod si perseveraveritis in malitia: et vos et rex vester pariter peribitis.

6. Familia Saulis reicitur, 13, 1—14

Saul holocaustum offert

13 1 Filius unius anni erat Saul cum regnare
cœpisset, duobus autem annis regnavit super
Israel. 2 Et elegit sibi Saul tria millia de Israel:
et erant cum Saul duo millia in Machmas, et in
monte Bethel: mille autem cum Ionatha in Gabaa
Beniamin; porro ceterum populum remisit unumquemque in tabernacula sua. 3 Et percussit Ionathas stationem Philisthinorum, quæ erat in Gabaa.
Quod cum audissent Philisthiim, Saul cecinit buccina in omni terra, dicens: Audiant Hebræi. 4 Et
universus Israel audivit huiuscemodi famam: Percussit Saul stationem Philisthinorum: et erexit se
Israel adversus Philisthiim. Clamavit ergo populus
post Saul in Galgala. 5 Et Philisthiim congregati
sunt ad prœliandum contra Israel, triginta millia
curruum, et sex millia equitum, et reliquum vulgus,
sicut arena quæ est in litore maris plurima. Et
ascendentes castrametati sunt in Machmas ad ori-

entem Bethaven. 6 Quod cum vidissent viri Israel
se in arcto positos, (afflictus enim erat populus)
absconderunt se in speluncis, et in abditis, in pe-
tris quoque, et in antris, et in cisternis. 7 Hebræi
autem transierunt Iordanem in Terram Gad et Ga-
laad. Cumque adhuc esset Saul in Galgala, uni-
versus populus perterritus est, qui sequebatur eum.
8 Et exspectavit septem diebus iuxta placitum Sa-
muelis, et non venit Samuel in Galgala, dilapsus-
que est populus ab eo. 9 Ait ergo Saul: Afferte
mihi holocaustum, et pacifica. Et obtulit holocau-
stum.

10 Cumque complesset offerens holocaustum, ecce
Samuel veniebat: et egressus est Saul obviam ei
ut salutaret eum. 11 Locutusque est ad eum Sa-
muel: Quid fecisti? Respondit Saul: Quia vidi
quod populus dilaberetur a me, et tu non veneras
iuxta placitos dies, porro Philisthiim congregati fue-
rant in Machmas, 12 dixi: Nunc descendent Phili-
sthiim ad me in Galgala, et faciem Domini non
placavi. Necessitate compulsus, obtuli holocaustum.
13 Dixitque Samuel ad Saul: Stulte egisti, nec cu-
stodisti mandata Domini Dei tui, quæ præcepit tibi.
Quod si non fecisses, iam nunc præparasset Do-
minus regnum tuum super Israel in sempiternum,
14 sed nequaquam regnum tuum ultra consurget.
Quæsivit Dominus sibi virum iuxta cor suum: et
præcepit ei Dominus ut esset dux super populum
suum, eo quod non servaveris quæ præcepit Do-
minus.

ideo regnum pro posteritate perdit

7. Philisthiim funduntur fuganturque, 13, 15—14, 46

15 Surrexit autem Samuel, et ascendit de Gal-
galis in Gabaa Beniamin. Et reliqui populi ascen-
derunt post Saul obviam populo, qui expugnabant
eos venientes de Galgala in Gabaa, in colle Ben-
iamin. Et recensuit Saul populum, qui inventi fue-
rant cum eo, quasi sexcentos viros. 16 Et Saul et
Ionathas filius eius, populusque qui inventus fuerat

Status Israelitarum ac Philisthinorum

(14) Act 13, 22.

cum eis, erat in Gabaa Beniamin: porro Philisthiim
consederant in Machmas. 17 Et egressi sunt ad
prædandum de castris Philisthinorum tres cunei.
Unus cuneus pergebat contra viam Ephra ad Ter-
ram Sual; 18 porro alius ingrediebatur per viam
Beth horon; tertius autem verterat se ad iter ter-
mini imminentis valli Seboim contra desertum.
19 Porro faber ferrarius non inveniebatur in omni
Terra Israel; caverant enim Philisthiim, ne forte
facerent Hebræi gladium aut lanceam. 20 Descen-
debat ergo omnis Israel ad Philisthiim, ut exacueret
unusquisque vomerem suum, et ligonem et securim
et sarculum. 21 Retusæ itaque erant acies vome-
rum, et ligonum, et tridentum, et securium, usque
ad stimulum corrigendum. 22 Cumque venisset dies
prœlii, non est inventus ensis et lancea in manu
totius populi, qui erat cum Saule et Ionatha, ex-
cepto Saul et Ionatha filio eius. 23 Egressa est au-
tem statio Philisthiim, ut transcenderet in Machmas.

facinus mirabile Ionathæ

14 1 Et accidit quadam die ut diceret Ionathas
filius Saul ad adolescentem armigerum suum:
Veni, et transeamus ad stationem Philisthinorum,
quæ est trans locum illum. Patri autem suo hoc
ipsum non indicavit. 2 Porro Saul morabatur in
extrema parte Gabaa sub malogranato, quæ erat
in Magron: et erat populus cum eo quasi sexcen-
torum virorum. 3 Et Achias filius Achitob fratris
Ichabod filii Phinees, qui ortus fuerat ex Heli sacer-
dote Domini in Silo, portabat ephod. Sed et po-
pulus ignorabat quo isset Ionathas. 4 Erant autem
inter ascensus, per quos nitebatur Ionathas transire
ad stationem Philisthinorum, eminentes petræ ex
utraque parte, et quasi in modum dentium scopuli
hinc et inde prærupti, nomen uni Boses, et nomen
alteri Sene: 5 unus scopulus prominens ad aqui-
lonem ex adverso Machmas, et alter ad meridiem
contra Gabaa. 6 Dixit autem Ionathas ad adole-
scentem armigerum suum: Veni, transeamus ad

(3) Sup 4, 21.

stationem incircumcisorum horum, si forte faciat
Dominus pro nobis: quia non est Domino difficile
salvare vel in multis, vel in paucis. 7 Dixitque ei
armiger suus: Fac omnia, quæ placent animo tuo:
perge quo cupis, et ero tecum ubicumque volueris.
8 Et ait Ionathas: Ecce nos transimus ad viros istos.
Cumque apparuerimus eis, 9 si taliter locuti fue-
rint ad nos, manete donec veniamus ad vos: ste-
mus in loco nostro, nec ascendamus ad eos. 10 Si
autem dixerint: Ascendite ad nos: ascendamus,
quia tradidit eos Dominus in manibus nostris, hoc
erit nobis signum. 11 Apparuit igitur uterque sta-
tioni Philisthinorum: dixeruntque Philisthiim: En
Hebræi egrediuntur de cavernis, in quibus abscon-
diti fuerant. 12 Et locuti sunt viri de statione ad
Ionatham, et ad armigerum eius, dixeruntque: Ascen-
dite ad nos, et ostendemus vobis rem. Et ait Iona-
thas ad armigerum suum: Ascendamus, sequere
me: tradidit enim Dominus eos in manus Israel.
13 Ascendit autem Ionathas manibus et pedibus rep-
tans, et armiger eius post eum. Itaque alii cade-
bant ante Ionatham, alios armiger eius interficiebat
sequens eum. 14 Et facta est plaga prima, qua per-
cussit Ionathas et armiger eius, quasi viginti viro-
rum in media parte iugeri, quam par boum in die
arare consuevit.

15 Et factum est miraculum in castris, per agros: adiuto-
sed et omnis populus stationis eorum, qui ierant rium
ad prædandum, obstupuit, et conturbata est terra: Domini
et accidit quasi miraculum a Deo. 16 Et respexe-
runt speculatores Saul, qui erant in Gabaa Benia-
min, et ecce multitudo prostrata, et huc illucque
diffugiens. 17 Et ait Saul populo, qui erat cum eo:
Requirite, et videte quis abierit ex nobis. Cumque
requisissent, repertum est non adesse Ionatham, et
armigerum eius. 18 Et ait Saul ad Achiam: Applica
arcam Dei. (Erat enim ibi arca Dei in die illa cum
filiis Israel.) 19 Cumque loqueretur Saul ad sacer-
dotem, tumultus magnus exortus est in castris Phi-

(12) 1 Mcc 4, 30.

listhinorum: crescebatque paulatim, et clarius reso-
nabat. Et ait Saul ad sacerdotem: Contrahe ma-
num tuam. 20 Conclamavit ergo Saul, et omnis
populus, qui erat cum eo, et venerunt usque ad
locum certaminis: et ecce versus fuerat gladius
uniuscuiusque ad proximum suum, et cædes magna
nimis. 21 Sed et Hebræi qui fuerant cum Phili-
sthiim heri et nudiustertius, ascenderantque cum
eis in castris, reversi sunt ut essent cum Israel,
qui erant cum Saul et Ionatha. 22 Omnes quoque
Israelitæ, qui se absconderant in monte Ephraim,
audientes quod fugissent Philisthæi, sociaverunt se
cum suis in prœlio. Et erant cum Saul, quasi de-
cem millia virorum. 23 Et salvavit Dominus in die
illa Israel; pugna autem pervenit usque ad Bethaven.

imprudentia Saülis

24 Et viri Israel sociati sunt sibi in die illa: ad-
iuravit autem Saul populum, dicens: Maledictus
vir, qui comederit panem usque ad vesperam, donec
ulciscar de inimicis meis. Et non manducavit uni-
versus populus panem: 25 omneque terræ vulgus
venit in saltum, in quo erat mel super faciem agri.
26 Ingressus est itaque populus saltum, et apparuit
fluens mel, nullusque applicuit manum ad os suum,
timebat enim populus iuramentum. 27 Porro Iona-
thas non audierat cum adiuraret pater eius popu-
lum: extenditque summitatem virgæ, quam habe-
bat in manu, et intinxit in favum mellis: et con-
vertit manum suam ad os suum, et illuminati sunt
oculi eius. 28 Respondensque unus de populo, ait:
Iureiurando constrinxit pater tuus populum, dicens:
Maledictus vir, qui comederit panem hodie. (Defe-
cerat autem populus.) 29 Dixitque Ionathas: Tur-
bavit pater meus terram: vidistis ipsi quia illumi-
nati sunt oculi mei, eo quod gustaverim paululum
de melle isto: 30 quanto magis si comedisset po-
pulus de præda inimicorum suorum, quam repperit?
nonne maior plaga facta fuisset in Philisthiim?
31 Percusserunt ergo in die illa Philisthæos a Mach-
mis usque in Aialon. Defatigatus est autem popu-
lus nimis: 32 et versus ad prædam tulit oves, et
boves, et vitulos, et mactaverunt in terra: comedit-

que populus cum sanguine. 33 Nuntiaverunt autem
Sauli dicentes quod populus peccasset Domino, com-
edens cum sanguine. Qui ait: Prævaricati estis:
volvite ad me iam nunc saxum grande. 34 Et dixit
Saul: Dispergimini in vulgus, et dicite eis ut ad-
ducat ad me unusquisque bovem suum et arietem,
et occidite super istud, et vescimini, et non pecca-
bitis Domino comedentes cum sanguine. Adduxit
itaque omnis populus unusquisque bovem in manu
sua usque ad noctem: et occiderunt ibi. 35 Ædi-
ficavit autem Saul altare Domino; tuncque primum
cœpit ædificare altare Domino.

periculum Ionathæ

36 Et dixit Saul: Irruamus super Philisthæos
nocte, et vastemus eos usquedum illucescat mane,
nec relinquamus ex eis virum. Dixitque populus:
Omne quod bonum videtur in oculis tuis, fac. Et
ait sacerdos: Accedamus huc ad Deum. 37 Et con-
suluit Saul Dominum: Num persequar Philisthiim?
si trades eos in manus Israel? Et non respondit
ei in die illa. 38 Dixitque Saul: Applicate huc uni-
versos angulos populi: et scitote, et videte per
quem acciderit peccatum hoc hodie. 39 Vivit Do-
minus salvator Israel, quia si per Ionatham filium
meum factum est, absque retractatione morietur.
Ad quod nullus contradixit ei de omni populo. 40 Et
ait ad universum Israel: Separamini vos in partem
unam, et ego cum Ionatha filio meo ero in parte
altera. Responditque populus ad Saul: Quod bo-
num videtur in oculis tuis, fac. 41 Et dixit Saul
ad Dominum Deum Israel: Domine Deus Israel da
indicium: quid est quod non responderis servo tuo
hodie? Si in me, aut in Ionatha filio meo est ini-
quitas hæc, da ostensionem: aut si hæc iniquitas
est in populo tuo, da sanctitatem. Et deprehensus
est Ionathas et Saul, populus autem exivit. 42 Et
ait Saul: Mittite sortem inter me, et inter Iona-
tham filium meum. Et captus est Ionathas. 43 Di-
xit autem Saul ad Ionatham: Indica mihi quid fe-
ceris. Et indicavit ei Ionathas, et ait: Gustans gu-
stavi in summitate virgæ, quæ erat in manu mea,
paululum mellis, et ecce ego morior. 44 Et ait Saul:

Hæc faciat mihi Deus, et hæc addat, quia morte
morieris Ionatha. 45 Dixitque populus ad Saul:
Ergone Ionathas morietur, qui fecit salutem hanc
magnam in Israel? hoc nefas est: vivit Dominus,
si ceciderit capillus de capite eius in terram, quia
cum Deo operatus est hodie. Liberavit ergo popu-
lus Ionatham, ut non moreretur. 46 Recessitque
Saul, nec persecutus est Philisthiim: porro Phili-
sthiim abierunt in loca sua.

8. Status regni ac domus Saulis, 14, 47—52

Victoriæ variæ

47 Et Saul, confirmato regno super Israel, pugna-
bat per circuitum adversum omnes inimicos eius,
contra Moab, et filios Ammon, et Edom, et re-
ges Soba, et Philisthæos: et quocumque se ver-
terat, superabat. 48 Congregatoque exercitu, per-
cussit Amalec, et eruit Israel de manu vastatorum
eius.

propinqui

49 Fuerunt autem filii Saul, Ionathas et Iessui,
et Melchisua: et nomina duarum filiarum eius, no-
men primogenitæ Merob, et nomen minoris Michol.
50 Et nomen uxoris Saul, Achinoam filia Achimaas:
et nomen principis militiæ eius Abner, filius Ner,
patruelis Saul. 51 Porro Cis fuit pater Saul, et
Ner pater Abner, filius Abiel.

bellum cum Philisthiim

52 Erat autem bellum potens adversum Phili-
sthæos omnibus diebus Saul. Nam quemcumque
viderat Saul virum fortem, et aptum ad prælium,
sociabat eum sibi.

9. Saul ipse reicitur, 15, 1—35

Mandatum Domini de Amalec

15 1 Et dixit Samuel ad Saul: Me misit Domi-
nus, ut ungerem te in regem super populum
eius Israel: nunc ergo audi vocem Domini: 2 Hæc
dicit Dominus exercituum: Recensui quæcumque
fecit Amalec Israeli: quomodo restitit ei in via cum
ascenderet de Ægypto. 3 Nunc ergo vade, et per-
cute Amalec, et demolire universa eius: non parcas

(2) Ex 17, 8.

ei, et non concupiscas ex rebus ipsius aliquid: sed
interfice a viro usque ad mulierem, et parvulum
atque lactentem, bovem et ovem, camelum et asi-
num.

4 Præcepit itaque Saul populo, et recensuit eos
quasi agnos: ducenta millia peditum, et decem mil-
lia virorum Iuda. 5 Cumque venisset Saul usque
ad civitatem Amalec, tetendit insidias in torrente.
6 Dixitque Saul Cinæo: Abite, recedite, atque de-
scendite ab Amalec: ne forte involvam te cum eo;
tu enim fecisti misericordiam cum omnibus filiis
Israel, cum ascenderent de Ægypto. Et recessit
Cinæus de medio Amalec. 7 Percussitque Saul Ama-
lec ab Hevila, donec venias ad Sur, quæ est e re-
gione Ægypti. 8 Et apprehendit Agag regem Ama-
lec vivum: omne autem vulgus interfecit in ore
gladii. 9 Et pepercit Saul, et populus Agag, et opti-
mis gregibus ovium et armentorum, et vestibus et
arietibus, et universis, quæ pulchra erant, nec vo-
luerunt disperdere ea: quidquid vero vile fuit et
reprobum, hoc demoliti sunt.

Saul negligit

10 Factum est autem verbum Domini ad Samuel,
dicens: 11 Pænitet me quod constituerim Saul re-
gem: quia dereliquit me, et verba mea opere non
implevit. Contristatusque est Samuel, et clamavit
ad Dominum tota nocte. 12 Cumque de nocte sur-
rexisset Samuel, ut iret ad Saul mane, nuntiatum
est Samueli, eo quod venisset Saul in Carmelum,
et erexisset sibi fornicem triumphalem, et reversus
transisset, descendissetque in Galgala. Venit ergo
Samuel ad Saul, et Saul offerebat holocaustum Do-
mino de initiis prædarum, quæ attulerat ex Amalec.
13 Et cum venisset Samuel ad Saul, dixit ei Saul:
Benedictus tu Domino, implevi verbum Domini.
14 Dixitque Samuel: Et quæ est hæc vox gregum,
quæ resonat in auribus meis, et armentorum, quam
ego audio? 15 Et ait Saul: De Amalec adduxerunt
ea: pepercit enim populus melioribus ovibus et ar-
mentis ut immolarentur Domino Deo tuo, reliqua
vero occidimus. 16 Ait autem Samuel ad Saul: Sine
me, et indicabo tibi quæ locutus sit Dominus ad

propterea increpatur et reicitur

me nocte. Dixitque ei: Loquere. 17 Et ait Samuel:
Nonne cum parvulus esses in oculis tuis, caput in
tribubus Israel factus es? unxitque te Dominus in
regem super Israel, 18 et misit te Dominus in viam,
et ait: Vade, et interfice peccatores Amalec, et pu-
gnabis contra eos usque ad internecionem eorum.
19 Quare ergo non audisti vocem Domini: sed ver-
sus ad prædam es, et fecisti malum in oculis Do-
mini? 20 Et ait Saul ad Samuelem: Immo audivi
vocem Domini, et ambulavi in via per quam misit
me Dominus, et adduxi Agag regem Amalec, et
Amalec interfeci. 21 Tulit autem de præda populus
oves et boves, primitias eorum quæ cæsa sunt, ut
immolet Domino Deo suo in Galgalis. 22 Et ait
Samuel: Numquid vult Dominus holocausta et vic-
timas, et non potius ut obœdiatur voci Domini?
MELIOR est enim obœdientia quam victimæ: et
auscultare magis quam offerre adipem arietum;
23 quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare:
et quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere. Pro
eo ergo quod abiecisti sermonem Domini, abiecit
te Dominus ne sis rex. 24 Dixitque Saul ad Sa-
muelem: Peccavi, quia prævaricatus sum sermonem
Domini, et verba tua, timens populum, et obœdiens
voci eorum. 25 Sed nunc porta, quæso, peccatum
meum, et revertere mecum, ut adorem Dominum.
26 Et ait Samuel ad Saul: Non revertar tecum, quia
proiecisti sermonem Domini, et proiecit te Domi-
nus ne sis rex super Israel. 27 Et conversus est
Samuel ut abiret: ille autem apprehendit summita-
tem pallii eius, quæ et scissa est. 28 Et ait ad
eum Samuel: Scidit Dominus regnum Israel a te
hodie, et tradidit illud proximo tuo meliori te.
29 Porro Triumphator in Israel non parcet, et pæ-
nitudine non flectetur: neque enim homo est ut
agat pænitentiam. 30 At ille ait: Peccavi: sed nunc
honora me coram senioribus populi mei, et coram
Israel, et revertere mecum, ut adorem Dominum
Deum tuum.

(22) Ecl 4, 17; Os 6, 6; Mt 9, 13; 12, 7. — (28) Inf 28, 17.

31 Reversus ergo Samuel secutus est Saulem: et
adoravit Saul Dominum. 32 Dixitque Samuel: Ad-
ducite ad me Agag regem Amalec. Et oblatus est
ei Agag pinguissimus, et tremens. Et dixit Agag:
Siccine separat amara mors? 33 Et ait Samuel:
Sicut fecit absque liberis mulieres gladius tuus, sic
absque liberis erit inter mulieres mater tua. Et in
frusta concidit eum Samuel coram Domino in Gal-
galis. 34 Abiit autem Samuel in Ramatha: Saul vero
ascendit in domum suam in Gabaa. 35 Et non vidit
Samuel ultra Saul usque ad diem mortis suæ: ve-
rumtamen lugebat Samuel Saulem, quoniam Domi-
num pænitebat quod constituisset eum regem su-
per Israel.

a Samuele relinquitur

II. Post reiectionem eius, 16, 1—31, 13

1. David ungitur rex, 16, 1—13

Iuxta mandatum Domini

16 1 Dixitque Dominus ad Samuelem: Usquequo
tu luges Saul, cum ego proiecerim eum ne
regnet super Israel? imple cornu tuum oleo, et
veni, ut mittam te ad Isai Bethlehemitem: providi
enim in filiis eius mihi regem. 2 Et ait Samuel:
Quo modo vadam? audiet enim Saul, et interficiet
me. Et ait Dominus: Vitulum de armento tolles
in manu tua, et dices: Ad immolandum Domino
veni. 3 Et vocabis Isai ad victimam, et ego osten-
dam tibi quid facias, et unges quemcumque mon-
stravero tibi.

Samuel Davida ungit

4 Fecit ergo Samuel, sicut locutus est ei Domi-
nus. Venitque in Bethlehem, et admirati sunt se-
niores civitatis, occurrentes ei, dixeruntque: Paci-
ficusne est ingressus tuus? 5 Et ait: Pacificus: ad
immolandum Domino veni, sanctificamini, et venite
mecum ut immolem. Sanctificavit ergo Isai et filios
eius, et vocavit eos ad sacrificium. 6 Cumque in-
gressi essent, vidit Eliab, et ait: Num coram Do-
mino est Christus eius? 7 Et dixit Dominus ad
Samuelem: Ne respicias vultum eius, neque altitu-
dinem staturæ eius: quoniam abieci eum, nec iuxta
intuitum hominis ego iudico: homo enim videt ea

quæ parent, Dominus autem intuetur cor. [8] Et vo-
cavit Isai Abinadab, et adduxit eum coram Samuele.
Qui dixit: Nec hunc elegit Dominus. [9] Adduxit
autem Isai Samma, de quo ait: Etiam hunc non
elegit Dominus. [10] Adduxit itaque Isai septem filios
suos coram Samuele: et ait Samuel ad Isai: Non
elegit Dominus ex istis. [11] Dixitque Samuel ad
Isai: Numquid iam completi sunt filii? Qui respon-
dit: Adhuc reliquus est parvulus, et pascit oves.
Et ait Samuel ad Isai: Mitte, et adduc eum: nec
enim discumbemus prius quam huc ille veniat.
[12] Misit ergo, et adduxit eum. Erat autem rufus,
et pulcher aspectu, decoraque facie; et ait Domi-
nus: Surge, unge eum, ipse est enim. [13] Tulit ergo
Samuel cornu olei, et unxit eum in medio fratrum
eius: et directus est Spiritus Domini a die illa in
David, et deinceps: surgensque Samuel abiit in
Ramatha.

2. David fit armiger Saulis, 16, 14—23

Saul a spiritu nequam exagitatus

[14] Spiritus autem Domini recessit a Saul et ex-
agitabat eum spiritus nequam, a Domino. [15] Di-
xeruntque servi Saul ad eum: Ecce spiritus Dei
malus exagitat te. [16] Iubeat dominus noster, et
servi tui, qui coram te sunt, quærent hominem
scientem psallere cithara, ut quando arripuerit te
spiritus Domini malus, psallat manu sua, et levius
feras. [17] Et ait Saul ad servos suos: Providete ergo
mihi aliquem bene psallentem, et adducite eum ad
me. [18] Et respondens unus de pueris, ait: Ecce
vidi filium Isai Bethlehemitem scientem psallere, et
fortissimum robore, et virum bellicosum, et pru-
dentem in verbis, et virum pulchrum: et Dominus
est cum eo.

Davida accersit

[19] Misit ergo Saul nuntios ad Isai, dicens: Mitte
ad me David filium tuum, qui est in pascuis. [20] Tulit
itaque Isai asinum plenum panibus, et lagenam vini,
et hædum de capris unum, et misit per manum

---

(7) Ps 7, 10. — (13) 2 Sm 7, 8; Ps 77, 70; 88, 21; Act 7, 46; 13, 22.

David filii sui Sauli. 21 Et venit David ad Saul, et
stetit coram eo: at ille dilexit eum nimis, et factus
est eius armiger. 22 Misitque Saul ad Isai, dicens:
Stet David in conspectu meo: invenit enim gratiam
in oculis meis. 23 Igitur quandocumque spiritus
Domini malus arripiebat Saul, David tollebat citha-
ram, et percutiebat manu sua, et refocillabatur
Saul, et levius habebat; recedebat enim ab eo spi-
ritus malus.

3. David Philisthæum Goliath occidit, 17, 1—54

17 1 Congregantes autem Philisthiim agmina
sua in prælium, convenerunt in Socho Iudæ:
et castrametati sunt inter Socho et Azeca in finibus
Dommim. 2 Porro Saul et filii Israel congregati
venerunt in Vallem terebinthi, et direxerunt aciem
ad pugnandum contra Philisthiim. 3 Et Philisthiim
stabant super montem ex parte hac, et Israel sta-
bat supra montem ex altera parte: vallisque erat
inter eos. 4 Et egressus est vir spurius de castris
Philisthinorum nomine Goliath, de Geth, altitudi-
nis sex cubitorum et palmi: 5 et cassis ærea super
caput eius, et lorica squamata induebatur; porro
pondus loricæ eius, quinque millia siclorum æris
erat: 6 et ocreas æreas habebat in cruribus: et
clypeus æreus tegebat humeros eius. 7 Hastile au-
tem hastæ eius erat quasi liciatorium texentium;
ipsum autem ferrum hastæ eius sexcentos siclos
habebat ferri: et armiger eius antecedebat eum.
8 Stansque clamabat adversum phalangas Israel, et
dicebat eis: Quare venistis parati ad prælium?
Numquid ego non sum Philisthæus, et vos servi
Saul? Eligite ex vobis virum, et descendat ad sin-
gulare certamen. 9 Si quiverit pugnare mecum, et
percusserit me, erimus vobis servi: si autem ego
prævaluero, et percussero eum, vos servi eritis,
et servietis nobis. 10 Et aiebat Philisthæus: Ego
exprobravi agminibus Israel hodie: Date mihi vi-
rum, et ineat mecum singulare certamen. 11 Au-
diens autem Saul, et omnes Israelitæ sermones Phi-
listhæi huiuscemodi, stupebant, et metuebant nimis.

Goliath Israeli exprobrat

David fortis et animosus

12 David autem erat filius viri Ephrathæi, de quo
supra dictum est, de Bethlehem Iuda, cui nomen
erat Isai, qui habebat octo filios, et erat vir in die-
bus Saul senex, et grandævus inter viros. 13 Ab-
ierunt autem tres filii eius maiores post Saul in
prælium: et nomina trium filiorum eius, qui per-
rexerunt ad bellum, Eliab primogenitus, et secun-
dus Abinadab, tertiusque Samma. 14 David autem
erat minimus. Tribus ergo maioribus secutis Sau-
lem, 15 abiit David, et reversus est a Saul, ut pa-
sceret gregem patris sui in Bethlehem. 16 Proce-
debat vero Philisthæus mane et vespere, et stabat
quadraginta diebus. 17 Dixit autem Isai ad David
filium suum: Accipe fratribus tuis ephi polentæ, et
decem panes istos, et curre in castra ad fratres
tuos, 18 et decem formellas casei has deferes ad
tribunum: et fratres tuos visitabis, si recte agant:
et cum quibus ordinati sunt, disce. 19 Saul autem,
et illi, et omnes filii Israel, in Valle terebinthi pu-
gnabant adversum Philisthiim. 20 Surrexit itaque
David mane, et commendavit gregem custodi: et
onustus abiit, sicut præceperat ei Isai. Et venit ad
locum Magala, et ad exercitum, qui egressus ad
pugnam vociferatus erat in certamine. 21 Direxe-
rat enim aciem Israel, sed et Philisthiim ex adverso
fuerant præparati. 22 Derelinquens ergo David vasa,
quæ attulerat, sub manu custodis ad sarcinas, cu-
currit ad locum certaminis, et interrogabat si omnia
recte agerentur erga fratres suos. 23 Cumque ad-
huc ille loqueretur eis, apparuit vir ille spurius
ascendens, Goliath nomine, Philisthæus, de Geth,
de castris Philisthinorum: et loquente eo hæc ea-
dem verba audivit David. 24 Omnes autem Israe-
litæ, cum vidissent virum, fugerunt a facie eius,
timentes eum valde. 25 Et dixit unus quispiam de
Israel: Num vidistis virum hunc, qui ascendit? ad
exprobrandum enim Israeli ascendit. Virum ergo,
qui percusserit eum, ditabit rex divitiis magnis, et
filiam suam dabit ei, et domum patris eius faciet

(12) Sup 16, 1.

absque tributo in Israel. 26 Et ait David ad viros,
qui stabant secum, dicens: Quid dabitur viro, qui
percusserit Philisthæum hunc, et tulerit opprobrium
de Israel? quis enim est hic Philisthæus incircum-
cisus, qui exprobravit acies Dei viventis? 27 Re-
ferebat autem ei populus eumdem sermonem, di-
cens: Hæc dabuntur viro, qui percusserit eum.
28 Quod cum audisset Eliab frater eius maior, lo-
quente eo cum aliis, iratus est contra David, et
ait: Quare venisti, et quare dereliquisti pauculas
oves illas in deserto? ego novi superbiam tuam,
et nequitiam cordis tui: quia ut videres prælium,
descendisti. 29 Et dixit David: Quid feci? num-
quid non verbum est? 30 Et declinavit paululum
ab eo ad alium: dixitque eumdem sermonem. Et
respondit ei populus verbum sicut prius.

31 Audita sunt autem verba, quæ locutus est cum Saule agit
David, et annuntiata in conspectu Saul. 32 Ad
quem cum fuisset adductus, locutus est ei: Non
concidat cor cuiusquam in eo: ego servus tuus va-
dam, et pugnabo adversus Philisthæum. 33 Et ait
Saul ad David: Non vales resistere Philisthæo isti,
nec pugnare adversus eum: quia puer es, hic au-
tem vir bellator est ab adolescentia sua. 34 Dixit-
que David ad Saul: Pascebat servus tuus patris
sui gregem, et veniebat leo, vel ursus, et tollebat
arietem de medio gregis: 35 et persequebar eos,
et percutiebam, eruebamque de ore eorum: et illi
consurgebant adversum me, et apprehendebam men-
tum eorum, et suffocabam, interficiebamque eos.
36 Nam et leonem, et ursum interfeci ego servus
tuus: erit igitur et Philisthæus hic incircumcisus,
quasi unus ex eis. Nunc vadam, et auferam op-
probrium populi: quoniam quis est iste Philisthæus
incircumcisus, qui ausus est maledicere exercitui
Dei viventis? 37 Et ait David: Dominus qui eri-
puit me de manu leonis, et de manu ursi, ipse me
liberabit de manu Philisthæi huius. Dixit autem Saul
ad David: Vade, et Dominus tecum sit. 38 Et

(34) Sir 47, 3.

induit Saul David vestimentis suis, et imposuit ga-
leam æream super caput eius, et vestivit eum lorica.
39 Accinctus ergo David gladio eius super vestem
suam, cœpit tentare si armatus posset incedere:
non enim habebat consuetudinem. Dixitque David
ad Saul: Non possum sic incedere, quia non usum
habeo. Et deposuit ea, 40 et tulit baculum suum,
quem semper habebat in manibus: et elegit sibi
quinque limpidissimos lapides de torrente, et misit
eos in peram pastoralem, quam habebat secum, et
fundam manu tulit: et processit adversum Phili-
sthæum.

Philisthæum interficit

41 Ibat autem Philisthæus incedens, et appropin-
quans adversum David, et armiger eius ante eum.
42 Cumque inspexisset Philisthæus, et vidisset Da-
vid, despexit eum. Erat enim adolescens: rufus,
et pulcher aspectu. 43 Et dixit Philisthæus ad Da-
vid: Numquid ego canis sum, quod tu venis ad
me cum baculo? Et maledixit Philisthæus David
in diis suis: 44 dixitque ad David: Veni ad me,
et dabo carnes tuas volatilibus cæli et bestiis terræ.
45 Dixit autem David ad Philisthæum: Tu venis
ad me cum gladio, et hasta, et clypeo: ego autem
venio ad te in nomine Domini exercituum, Dei
agminum Israel, quibus exprobrasti 46 hodie, et
dabit te Dominus in manu mea, et percutiam te,
et auferam caput tuum a te: et dabo cadavera ca-
strorum Philisthiim hodie volatilibus cæli, et bestiis
terræ: ut sciat omnis terra quia est Deus in Israel.
47 Et noverit universa ecclesia hæc, quia non in
gladio, nec in hasta salvat Dominus: ipsius enim
est bellum, et tradet vos in manus nostras. 48 Cum
ergo surrexisset Philisthæus, et veniret, et appro-
pinquaret contra David, festinavit David, et cucurrit
ad pugnam ex adverso Philisthæi. 49 Et misit ma-
num suam in peram, tulitque unum lapidem, et
funda iecit, et circumducens percussit Philisthæum
in fronte: et infixus est lapis in fronte eius, et ce-
cidit in faciem suam super terram. 50 Prævaluit-

---

(50) Sir 47, 4; 1 Mcc 4, 30.

que David adversum Philisthæum in funda et la-
pide, percussumque Philisthæum interfecit. Cum-
que gladium non haberet in manu David, 51 cu-
currit, et stetit super Philisthæum, et tulit gladium
eius, et eduxit eum de vagina sua: et interfecit
eum, præciditque caput eius.

Videntes autem Philisthiim, quod mortuus esset
fortissimus eorum, fugerunt. 52 Et consurgentes
viri Israel et Iuda vociferati sunt, et persecuti sunt
Philisthæos usquedum venirent in vallem, et usque
ad portas Accaron, cecideruntque vulnerati de Phi-
listhiim in via Saraim, et usque ad Geth, et usque
ad Accaron. 53 Et revertentes filii Israel postquam
persecuti fuerant Philisthæos, invaserunt castra
eorum. 54 Assumens autem David caput Philisthæi,
attulit illud in Ierusalem: arma vero eius posuit
in tabernaculo suo.

triumphans regreditur

4. David in amore et invidia est, 17, 55—18, 9

55 Eo autem tempore, quo viderat Saul David
egredientem contra Philisthæum, ait ad Abner prin-
cipem militiæ: De qua stirpe descendit hic adole-
scens, Abner? Dixitque Abner: Vivit anima tua,
rex, si novi. 56 Et ait rex: Interroga tu, cuius
filius sit iste puer. 57 Cumque regressus esset Da-
vid, percusso Philisthæo, tulit eum Abner, et in-
troduxit coram Saule, caput Philisthæi habentem
in manu. 58 Et ait ad eum Saul: De qua progenie
es o adolescens? Dixitque David: Filius servi tui
Isai Bethlehemitæ ego sum.

Victori glorioso

18 1 Et factum est cum complesset loqui ad Saul:
anima Ionathæ conglutinata est animæ Da-
vid, et dilexit eum Ionathas quasi animam suam.
2 Tulitque eum Saul in die illa, et non concessit
ei ut reverteretur in domum patris sui. 3 Inierunt
autem David et Ionathas fœdus: diligebat enim
eum quasi animam suam. 4 Nam exspoliavit se
Ionathas tunica, qua erat indutus, et dedit eam Da-
vid, et reliqua vestimenta sua usque ad gladium et
arcum suum, et usque ad balteum.

Ionathas conglutinatur

Saul vero invidet

5 Egrediebatur quoque David ad omnia quæcum-
que misisset eum Saul, et prudenter se agebat:
posuitque eum Saul super viros belli, et acceptus
erat in oculis universi populi, maximeque in con-
spectu famulorum Saul. 6 Porro cum reverteretur
percusso Philisthæo David, egressæ sunt mulieres
de universis urbibus Israel, cantantes, chorosque
ducentes in occursum Saul regis, in tympanis læti-
tiæ, et in sistris. 7 Et præcinebant mulieres luden-
tes, atque dicentes: Percussit Saul mille, et David
decem millia. 8 Iratus est autem Saul nimis, et displi-
cuit in oculis eius sermo iste: dixitque: Dederunt
David decem millia, et mihi mille dederunt: quid
ei superest, nisi solum regnum? 9 Non rectis ergo
oculis Saul aspiciebat David a die illa, et deinceps.

5. Saul Davida clam persequitur, 18, 10—30

Vult eum lancea configere

10 Post diem autem alteram, invasit spiritus Dei
malus Saul, et prophetabat in medio domus suæ:
David autem psallebat manu sua, sicut per singu-
los dies; tenebatque Saul lanceam, 11 et misit eam,
putans quod configere posset David cum pariete:
et declinavit David a facie eius secundo.

eum promovet ut amoveat

12 Et timuit Saul David, eo quod Dominus esset
cum eo, et a se recessisset. 13 Amovit ergo eum
Saul a se, et fecit eum tribunum super mille viros:
et egrediebatur, et intrabat in conspectu populi.
14 In omnibus quoque viis suis David prudenter
agebat, et Dominus erat cum eo. 15 Vidit itaque
Saul quod prudens esset nimis, et cœpit cavere
eum. 16 Omnis autem Israel et Iuda diligebat David:
ipse enim ingrediebatur et egrediebatur ante eos.

vult eum sponsaliis perdere

17 Dixitque Saul ad David: Ecce filia mea maior
Merob, ipsam dabo tibi uxorem: tantummodo esto
vir fortis, et præliare bella Domini. Saul autem
reputabat, dicens: Non sit manus mea in eum, sed
sit super eum manus Philisthinorum. 18 Ait autem
David ad Saul: Quis ego sum, aut quæ est vita
mea, aut cognatio patris mei in Israel, ut fiam gener

(7) Sir 47, 7.

regis? 19 Factum est autem tempus cum deberet
dari Merob filia Saul David, data est Hadrieli Mo-
lathitæ uxor. 20 Dilexit autem David Michol filia
Saul altera. Et nuntiatum est Saul, et placuit ei.
21 Dixitque Saul: Dabo eam illi, ut fiat ei in scan-
dalum, et sit super eum manus Philisthinorum.
Dixitque Saul ad David: In duabus rebus gener
meus eris hodie. 22 Et mandavit Saul servis suis:
Loquimini ad David clam me, dicentes: Ecce places
regi, et omnes servi eius diligunt te. Nunc ergo
esto gener regis. 23 Et locuti sunt servi Saul in
auribus David omnia verba hæc. Et ait David:
Num parum videtur vobis, generum esse regis?
Ego autem sum vir pauper et tenuis. 24 Et re-
nuntiaverunt servi Saul, dicentes: Huiuscemodi
verba locutus est David. 25 Dixit autem Saul:
Sic loquimini ad David: Non habet rex sponsalia
necesse, nisi tantum centum præputia Philisthino-
rum, ut fiat ultio de inimicis regis. Porro Saul co-
gitabat tradere David in manus Philisthinorum.
26 Cumque renuntiassent servi eius David verba,
quæ dixerat Saul, placuit sermo in oculis David, ut
fieret gener regis. 27 Et post paucos dies surgens
David, abiit cum viris, qui sub eo erant. Et percussit
ex Philisthiim ducentos viros, et attulit eorum præ-
putia, et annumeravit ea regi, ut esset gener eius.
Dedit itaque Saul ei Michol filiam suam uxorem.

28 Et vidit Saul, et intellexit quod Dominus esset fit inimi-
cum David. Michol autem filia Saul diligebat eum. cus eius
29 Et Saul magis cœpit timere David: factusque perpetu-
est Saul inimicus David cunctis diebus. 30 Et egressi us
sunt principes Philisthinorum. A principio autem
egressionis eorum, prudentius se gerebat David
quam omnes servi Saul, et celebre factum est no-
men eius nimis.

6. Incipit persecutio publica, 19, 1—24

19 1 Locutus est autem Saul ad Ionathan filium Saul ne-
suum, et ad omnes servos suos, ut occide- cem Da-
rent David. Porro Ionathas filius Saul diligebat Da- vidis
vid valde. 2 Et indicavit Ionathas David, dicens: mandat

Quærit Saul pater meus occidere te: quapropter
observa te, quæso, mane, et manebis clam, et abs-
conderis. 3 Ego autem egrediens stabo iuxta pa-
trem meum, in agro ubicumque fueris: et ego lo-
quar de te ad patrem meum: et quodcumque vi-
dero, nuntiabo tibi.

sed voce Ionathæ placatur

4 Locutus est ergo Ionathas de David bona ad
Saul patrem suum: dixitque ad eum: Ne pecces
rex in servum tuum David, quia non peccavit tibi,
et opera eius bona sunt tibi valde. 5 Et posuit
animam suam in manu sua, et percussit Phili-
sthæum, et fecit Dominus salutem magnam uni-
verso Israeli: vidisti, et lætatus es. Quare ergo
peccas in sanguine innoxio, interficiens David, qui
est absque culpa? 6 Quod cum audisset Saul, pla-
catus voce Ionathæ, iuravit: Vivit Dominus, quia
non occidetur. 7 Vocavit itaque Ionathas David,
et indicavit ei omnia verba hæc: et introduxit Iona-
thas David ad Saul, et fuit ante eum, sicut fuerat
heri et nudiustertius.

vult eum iterum lancea configere

8 Motum est autem rursum bellum: et egressus
David, pugnavit adversum Philisthiim: percussitque
eos plaga magna, et fugerunt a facie eius. 9 Et
factus est spiritus Domini malus in Saul. Sedebat
autem in domo sua, et tenebat lanceam: porro Da-
vid psallebat manu sua. 10 Nisusque est Saul con-
figere David lancea in pariete, et declinavit David
a facie Saul: lancea autem casso vulnere perlata
est in parietem, et David fugit, et salvatus est
nocte illa.

in lecto occidere

11 Misit ergo Saul satellites suos in domum Da-
vid, ut custodirent eum, et interficeretur mane.
Quod cum annuntiasset David Michol uxor sua,
dicens: Nisi salvaveris te nocte hac, cras morieris:
12 deposuit eum per fenestram. Porro ille abiit et
aufugit, atque salvatus est. 13 Tulit autem Michol
statuam, et posuit eam super lectum, et pellem pi-
losam caprarum posuit ad caput eius, et operuit
eam vestimentis. 14 Misit autem Saul apparitores,
qui raperent David: et responsum est quod ægro-
taret. 15 Rursumque misit Saul nuntios ut vide-

rent David, dicens: Afferte eum ad me in lecto,
ut occidatur. 16 Cumque venissent nuntii, inven-
tum est simulacrum super lectum, et pellis capra-
rum ad caput eius. 17 Dixitque Saul ad Michol:
Quare sic illusisti mihi, et dimisisti inimicum me-
um ut fugeret? Et respondit Michol ad Saul: Quia
ipse locutus est mihi: Dimitte me, alioquin inter-
ficiam te.
18 David autem fugiens, salvatus est, et venit ad Samueli
Samuel in Ramatha, et nuntiavit ei omnia quæ fe- eripere
cerat sibi Saul: et abierunt ipse et Samuel, et mo-
rati sunt in Naioth. 19 Nuntiatum est autem Sauli
a dicentibus: Ecce David in Naioth in Ramatha.
20 Misit ergo Saul lictores, ut raperent David: qui
cum vidissent cuneum prophetarum vaticinantium,
et Samuelem stantem super eos, factus est etiam
Spiritus Domini in illis, et prophetare cœperunt
etiam ipsi. 21 Quod cum nuntiatum esset Sauli,
misit et alios nuntios: prophetaverunt autem et illi.
Et rursum misit Saul tertios nuntios: qui et ipsi
prophetaverunt. Et iratus iracundia Saul, 22 abiit
etiam ipse in Ramatha, et venit usque ad cister-
nam magnam, quæ est in Socho, et interrogavit,
et dixit: In quo loco sunt Samuel et David? Dic-
tumque est ei: Ecce in Naioth sunt in Ramatha.
23 Et abiit in Naioth in Ramatha, et factus est
etiam super eum Spiritus Domini, et ambulabat
ingrediens, et prophetabat usquedum veniret in
Naioth in Ramatha. 24 Et exspoliavit etiam ipse se
vestimentis suis, et prophetavit cum ceteris coram
Samuele, et cecidit nudus tota die illa et nocte.
Unde et exivit proverbium: Num et Saul inter
prophetas?

7. Malitia Saulis completur, 20, 1—43

20 1 Fugit autem David de Naioth, quæ est in Ionathas
Ramatha, veniensque locutus est coram Iona- cum Da-
tha: Quid feci? quæ est iniquitas mea, et quod vide fœ-
peccatum meum in patrem tuum, quia quærit ani- dus renovat

(24) Sup 10, 12.

mam meam? 2 Qui dixit ei: Absit, non morieris:
neque enim faciet pater meus quidquam grande vel
parvum, nisi prius indicaverit mihi: hunc ergo cela-
vit me pater meus sermonem tantummodo? nequa-
quam erit istud. 3 Et iuravit rursum Davidi. Et
ille ait: Scit profecto pater tuus quia inveni gratiam
in oculis tuis, et dicet: Nesciat hoc Ionathas, ne
forte tristetur. Quinimmo vivit Dominus, et vivit
anima tua, quia uno tantum (ut ita dicam) gradu,
ego morsque dividimur. 4 Et ait Ionathas ad Da-
vid: Quodcumque dixerit mihi anima tua, faciam
tibi. 5 Dixit autem David ad Ionathan: Ecce ca-
lendæ sunt crastino, et ego ex more sedere soleo
iuxta regem ad vescendum: dimitte ergo me ut
abscondar in agro usque ad vesperam diei tertiæ.
6 Si respiciens requisierit me pater tuus, respon-
debis ei: Rogavit me David, ut iret celeriter in
Bethlehem civitatem suam: quia victimæ sollemnes
ibi sunt universis contribulibus suis. 7 Si dixerit:
Bene, pax erit servo tuo; si autem fuerit iratus,
scito quia completa est malitia eius. 8 Fac ergo
misericordiam in servum tuum: quia fœdus Domini
me famulum tuum tecum inire fecisti; si autem
est iniquitas aliqua in me, tu me interfice, et ad
patrem tuum ne introducas me. 9 Et ait Ionathas:
Absit hoc a te: neque enim fieri potest, ut si certe
cognovero completam esse patris mei malitiam con-
tra te, non annuntiem tibi. 10 Responditque David
ad Ionathan: Quis renuntiabit mihi, si quid forte
responderit tibi pater tuus dure de me? 11 Et ait
Ionathas ad David: Veni, et egrediamur foras in
agrum. Cumque exissent ambo in agrum, 12 ait
Ionathas ad David: Domine Deus Israel, si inve-
stigavero sententiam patris mei crastino vel peren-
die: et aliquid boni fuerit super David, et non sta-
tim misero ad te, et notum tibi fecero, 13 hæc fa-
ciat Dominus Ionathæ, et hæc addat. Si autem per-
severaverit patris mei malitia adversum te, revelabo
aurem tuam, et dimittam te, ut vadas in pace, et
sit Dominus tecum, sicut fuit cum patre meo. 14 Et
si vixero, facies mihi misericordiam Domini: si vero

mortuus fuero, 15 non auferes misericordiam tuam
a domo mea usque in sempiternum, quando eradi-
caverit Dominus inimicos David, unumquemque de
terra: auferat Ionathan de domo sua, et requirat
Dominus de manu inimicorum David. 16 Pepigit
ergo Ionathas fœdus cum domo David: et requisi-
vit Dominus de manu inimicorum David. 17 Et ad-
didit Ionathas deierare David, eo quod diligeret il-
lum: sicut enim animam suam, ita diligebat eum.
18 Dixitque ad eum Ionathas: Cras calendæ sunt,
et requireris: 19 requiretur enim sessio tua usque
perendie. Descendes ergo festinus, et venies in lo-
cum ubi celandus es in die qua operari licet, et
sedebis iuxta lapidem, cui nomen est Ezel. 20 Et
ego tres sagittas mittam iuxta eum, et iaciam quasi
exercens me ad signum. 21 Mittam quoque et pue-
rum, dicens ei: Vade, et affer mihi sagittas. 22 Si
dixero puero: Ecce sagittæ intra te sunt, tolle eas:
tu veni ad me, quia pax tibi est, et nihil est mali,
vivit Dominus. Si autem sic locutus fuero puero:
Ecce sagittæ ultra te sunt: vade in pace, quia di-
misit te Dominus. 23 De verbo autem quod locuti
sumus ego et tu, sit Dominus inter me et te us-
que in sempiternum.

malitiam patris completam esse intelligit

24 Absconditus est ergo David in agro, et vene-
runt calendæ, et sedit rex ad comedendum panem.
25 Cumque sedisset rex super cathedram suam
(secundum consuetudinem) quæ erat iuxta parietem,
surrexit Ionathas, et sedit Abner ex latere Saul,
vacuusque apparuit locus David. 26 Et non est lo-
cutus Saul quidquam in die illa: cogitabat enim quod
forte evenisset ei, ut non esset mundus, nec puri-
ficatus. 27 Cumque illuxisset dies secunda post ca-
lendas, rursus apparuit vacuus locus David. Dixit-
que Saul ad Ionathan filium suum: Cur non venit
filius Isai nec heri, nec hodie ad vescendum? 28 Re-
sponditque Ionathas Sauli: Rogavit me obnixe, ut
iret in Bethlehem, 29 et ait: Dimitte me, quoniam
sacrificium sollemne est in civitate, unus de fratri-
bus meis accersivit me: nunc ergo si inveni gra-
tiam in oculis tuis, vadam cito, et videbo fratres

meos. Ob hanc causam non venit ad mensam re-
gis. 30 Iratus autem Saul adversum Ionathan, dixit
ei: Fili mulieris virum ultro rapientis, numquid
ignoro quia diligis filium Isai in confusionem tuam,
et in confusionem ignominiosæ matris tuæ? 31 Om-
nibus enim diebus, quibus filius Isai vixerit super
terram, non stabilieris tu, neque regnum tuum. Ita-
que iam nunc mitte, et adduc eum ad me: quia
filius mortis est. 32 Respondens autem Ionathas
Sauli patri suo, ait: Quare morietur? quid fecit?
33 Et arripuit Saul lanceam ut percuteret eum. Et
intellexit Ionathas quod definitum esset a patre
suo, ut interficeret David. 34 Surrexit ergo Iona-
thas a mensa in ira furoris, et non comedit in
die calendarum secunda panem. Contristatus est
enim super David, eo quod confudisset eum pater
suus.

amicum monet ac dimittit

35 Cumque illuxisset mane, venit Ionathas in
agrum iuxta placitum David, et puer parvulus cum
eo, 36 et ait ad puerum suum: Vade, et affer mihi
sagittas, quas ego iacio. Cumque puer cucurrisset,
iecit aliam sagittam trans puerum. 37 Venit itaque
puer ad locum iaculi, quod miserat Ionathas: et
clamavit Ionathas post tergum pueri, et ait: Ecce
ibi est sagitta porro ultra te. 38 Clamavitque ite-
rum Ionathas post tergum pueri, dicens: Festina
velociter, ne steteris. Collegit autem puer Ionathæ
sagittas, et attulit ad dominum suum: 39 et quid
ageretur, penitus ignorabat: tantummodo enim Io-
nathas et David rem noverant. 40 Dedit ergo Io-
nathas arma sua puero, et dixit ei: Vade, et defer
in civitatem. 41 Cumque abiisset puer, surrexit
David de loco, qui vergebat ad austrum, et cadens
pronus in terram, adoravit tertio: et osculantes se
alterutrum, fleverunt pariter, David autem amplius.
42 Dixit ergo Ionathas ad David: Vade in pace:
quæcumque iuravimus ambo in nomine Domini,
dicentes: Dominus sit inter me et te, et inter se-
men meum et semen tuum usque in sempiternum.
43 Et surrexit David, et abiit: sed et Ionathas in-
gressus est civitatem.

8. David in Nobe, 21, 1—9

Achimelech sacerdos Davidi dat

21 1 Venit autem David in Nobe ad Achime-
lech sacerdotem: et obstupuit Achimelech,
eo quod venisset David. Et dixit ei: Quare tu so-
lus, et nullus est tecum? 2 Et ait David ad Achi-
melech sacerdotem: Rex præcepit mihi sermonem,
et dixit: Nemo sciat rem, propter quam missus
es a me, et cuiusmodi præcepta tibi dederim: nam
et pueris condixi in illum et illum locum. 3 Nunc
ergo siquid habes ad manum, vel quinque panes,
da mihi, aut quidquid inveneris. 4 Et respondens
sacerdos ad David, ait illi: Non habeo laicos panes
ad manum, sed tantum panem sanctum: si mundi
sunt pueri, maxime a mulieribus? 5 Et respondit
David sacerdoti, et dixit ei: Equidem, si de mu-
lieribus agitur: continuimus nos ab heri et nudius-
tertius, quando egrediebamur, et fuerunt vasa pue-
rorum sancta. Porro via hæc polluta est, sed et ipsa
hodie sanctificabitur in vasis.

panem sanctificatum

6 Dedit ergo ei sacerdos sanctificatum panem;
neque enim erat ibi panis, nisi tantum panes pro-
positionis, qui sublati fuerant a facie Domini, ut
ponerentur panes calidi.

præsente Doeg

7 Erat autem ibi vir quidam de servis Saul, in
die illa, intus in tabernaculo Domini: et nomen
eius Doeg Idumæus, potentissimus pastorum Saul.

et gladium Goliath

8 Dixit autem David ad Achimelech: Si habes
hic ad manum hastam, aut gladium? quia gladium
meum, et arma mea non tuli mecum; sermo enim
regis urgebat. 9 Et dixit sacerdos: Ecce hic gladius
Goliath Pilisthæi, quem percussisti in Valle tere-
binthi, est involutus pallio post ephod: si istum vis
tollere, tolle, neque enim hic est alius absque eo. Et
ait David: Non est huic alter similis, da mihi eum.

9. David in Geth, Odollam, Haret, 21, 10—22, 5

In Geth assimulat se insanum

10 Surrexit itaque David, et fugit in die illa a
facie Saul: et venit ad Achis regem Geth: 11 di-
xeruntque servi Achis ad eum cum vidissent Da-

(6) Mt 12, 3.

vid: Numquid non iste est David rex terræ? nonne
huic cantabant per choros, dicentes: Percussit Saul
mille, et David decem millia? 12 Posuit autem
David sermones istos in corde suo, et extimuit
valde a facie Achis regis Geth. 13 Et immutavit
os suum coram eis, et collabebatur inter manus
eorum: et impingebat in ostia portæ, defluebant-
que salivæ eius in barbam. 14 Et ait Achis ad ser-
vos suos: Vidistis hominem insanum: quare addu-
xistis eum ad me? 15 An desunt nobis furiosi,
quod introduxistis istum, ut fureret me præsente?
hiccine ingredietur domum meam?

in Odollam plurimos suscipit

22 1 Abiit ergo David inde, et fugit in spelun-
cam Odollam. Quod cum audissent fratres
eius, et omnis domus patris eius, descenderunt ad
eum illuc. 2 Et convenerunt ad eum omnes, qui
erant in angustia constituti, et oppressi ære alieno,
et amaro animo: et factus est eorum princeps,
fueruntque cum eo quasi quadringenti viri.

patrem et matrem in Moab ducit

3 Et profectus est David inde in Maspha, quæ
est Moab: et dixit ad regem Moab: Maneat, oro,
pater meus et mater mea vobiscum, donec sciam
quid faciat mihi Deus. 4 Et reliquit eos ante fa-
ciem regis Moab: manseruntque apud eum cunctis
diebus, quibus David fuit in præsidio.

in Haret venit

5 Dixitque Gad propheta ad David: Noli manere
in præsidio, proficiscere, et vade in Terram Iuda.
Et profectus est David, et venit in saltum Haret.

10. Saul civitatem Nobe delet, 22, 6—23

Lamentanti regi

6 Et audivit Saul quod apparuisset David, et viri
qui erant cum eo. Saul autem cum maneret in
Gabaa, et esset in nemore, quod est in Rama, ha-
stam manu tenens, cunctique servi eius circumsta-
rent eum, 7 ait ad servos suos qui assistebant ei:
Audite nunc filii Iemini: numquid omnibus vobis
dabit filius Isai agros et vineas, et universos vos
faciet tribunos, et centuriones: 8 quoniam coniu-

---

(11) Sup 18, 7; Sir 47, 7.

rastis omnes adversum me, et non est qui mihi
renuntiet, maxime cum et filius meus fœdus inie-
rit cum filio Isai? Non est qui vicem meam do-
leat ex vobis, nec qui annuntiet mihi: eo quod
suscitaverit filius meus servum meum adversum
me, insidiantem mihi usque hodie.

Doeg facta in Nobe narrat

9 Respondens autem Doeg Idumæus, qui assi-
stebat, et erat primus inter servos Saul, Vidi, in-
quit, filium Isai in Nobe apud Achimelech filium
Achitob sacerdotem. 10 Qui consuluit pro eo Do-
minum, et cibaria dedit ei: sed et gladium Goliath
Philisthæi dedit illi.

quare rex sacerdotes accersitos increpat

11 Misit ergo rex ad accersendum Achimelech
sacerdotem filium Achitob, et omnem domum pa-
tris eius, sacerdotum, qui erant in Nobe, qui uni-
versi venerunt ad regem. 12 Et ait Saul ad Achi-
melech: Audi fili Achitob. Qui respondit: Præsto
sum Domine. 13 Dixitque ad eum Saul: Quare
coniurastis adversum me, tu et filius Isai, et dedi-
sti ei panes et gladium, et consuluisti pro eo Deum,
ut consurgeret adversum me, insidiator usque ho-
die permanens? 14 Respondensque Achimelech regi,
ait: Et quis in omnibus servis tuis, sicut David
fidelis, et gener regis, et pergens ad imperium
tuum, et gloriosus in domo tua? 15 Num hodie
cœpi pro eo consulere Deum? absit hoc a me: ne
suspicetur rex adversus servum suum rem huius-
cemodi, in universa domo patris mei: non enim
scivit servus tuus quidquam super hoc negotio,
vel modicum vel grande. 16 Dixitque rex: Morte
morieris Achimelech, tu, et omnis domus patris
tui.

ac per Doeg trucidat

17 Et ait rex emissariis, qui circumstabant eum:
Convertimini, et interficite sacerdotes Domini: nam
manus eorum cum David est: scientes quod fugis-
set, et non indicaverunt mihi. Noluerunt autem
servi regis extendere manus suas in sacerdotes
Domini. 18 Et ait rex ad Doeg: Convertere tu,
et irrue in sacerdotes. Conversusque Doeg Idu-
mæus, irruit in sacerdotes, et trucidavit in die illa
octogintaquinque viros vestitos ephod lineo.

et urbem percutit

19 Nobe autem civitatem sacerdotum percussit
in ore gladii, viros et mulieres, et parvulos, et
lactentes, bovemque et asinum, et ovem in ore
gladii.

sacerdote Abiathar ad Davida fugiente

20 Evadens autem unus filius Achimelech, filii
Achitob, cuius nomen erat Abiathar, fugit ad Da-
vid, 21 et annuntiavit ei quod occidisset Saul sa-
cerdotes Domini. 22 Et ait David ad Abiathar:
Sciebam in die illa, quod cum ibi esset Doeg Idu-
mæus, proculdubio annuntiaret Sauli: ego sum reus
omnium animarum patris tui. 23 Mane mecum, ne
timeas: si quis quæsierit animam meam, quæret
et animam tuam, mecumque servaberis.

11. David bis Saulem effugit, 23, 1—28

David Ceilam salvat

23 1 Et annuntiaverunt David, dicentes: Ecce
Philisthiim oppugnant Ceilam, et diripiunt
areas. 2 Consuluit ergo David Dominum, dicens:
Num vadam, et percutiam Philisthæos istos? Et
ait Dominus ad David: Vade, et percuties Phili-
sthæos, et Ceilam salvabis. 3 Et dixerunt viri, qui
erant cum David, ad eum: Ecce nos hic in Iudæa
consistentes timemus: quanto magis si ierimus in
Ceilam adversum agmina Philisthinorum? 4 Rur-
sum ergo David consuluit Dominum. Qui respon-
dens, ait ei: Surge, et vade in Ceilam: ego enim
tradam Philisthæos in manu tua. 5 Abiit ergo Da-
vid, et viri eius in Ceilam, et pugnavit adversum
Philisthæos, et abegit iumenta eorum, et percussit
eos plaga magna: et salvavit David habitatores
Ceilæ. 6 Porro eo tempore, quo fugiebat Abiathar
filius Achimelech ad David in Ceilam, ephod se-
cum habens descenderat.

ex urbe fugit

7 Nuntiatum est autem Sauli quod venisset Da-
vid in Ceilam: et ait Saul: Tradidit eum Deus in
manus meas, conclususque est introgressus urbem,
in qua portæ et seræ sunt. 8 Et præcepit Saul
omni populo ut ad pugnam descenderet in Cei-
lam: et obsideret David, et viros eius. 9 Quod
cum David rescisset quia præpararet ei Saul clam
malum, dixit ad Abiathar sacerdotem: Applica

ephod. 10 Et ait David: Domine Deus Israel, au-
divit famam servus tuus, quod disponat Saul ve-
nire in Ceilam, ut evertat urbem propter me:
11 Si tradent me viri Ceilæ in manus eius? et si
descendet Saul, sicut audivit servus tuus? Domine
Deus Israel indica servo tuo. Et ait Dominus:
Descendet. 12 Dixitque David: Si tradent me viri
Ceilæ, et viros qui sunt mecum, in manus Saul?
et dixit Dominus: Tradent. 13 Surrexit ergo David
et viri eius quasi sexcenti, et egressi de Ceila,
huc atque illuc vagabantur incerti: nuntiatumque
est Sauli quod fugisset David de Ceila, et salvatus
esset: quamobrem dissimulavit exire.

14 Morabatur autem David in deserto in locis
firmissimis, mansitque in monte solitudinis Ziph,
in monte opaco: quærebat eum tamen Saul cunc-
tis diebus: et non tradidit eum Deus in manus
eius. 15 Et vidit David quod egressus esset Saul
ut quæreret animam eius. Porro David erat in
deserto Ziph in silva. 16 Et surrexit Ionathas filius
Saul, et abiit ad David in silvam, et confortavit
manus eius in Deo: dixitque ei: 17 Ne timeas:
neque enim inveniet te manus Saul patris mei, et
tu regnabis super Israel, et ego ero tibi secundus,
sed et Saul pater meus scit hoc. 18 Percussit ergo
uterque fœdus coram Domino: mansitque David
in silva: Ionathas autem reversus est in domum
suam.

in Ziph cum Ionatha fœdus renovat

19 Ascenderunt autem Ziphæi ad Saul in Gabaa,
dicentes: Nonne ecce David latitat apud nos in
locis tutissimis silvæ, in Colle Hachila, quæ est ad
dexteram deserti? 20 Nunc ergo, sicut desideravit
anima tua ut descenderes, descende: nostrum au-
tem erit ut tradamus eum in manus regis. 21 Di-
xitque Saul: Benedicti vos a Domino, quia dolui-
stis vicem meam. 22 Abite ergo, oro, et diligen-
tius præparate, et curiosius agite, et considerate
locum ubi sit pes eius, vel quis viderit eum ibi,
recogitat enim de me, quod callide insidier ei.

in Maon liberatur

---

(19) Inf 26, 1.

23 Considerate et videte omnia latibula eius, in
quibus absconditur: et revertimini ad me ad rem
certam, ut vadam vobiscum. Quod si etiam in ter-
ram se abstruserit, perscrutabor eum in cunctis
millibus Iuda. 24 At illi surgentes abierunt in Ziph
ante Saul: David autem et viri eius erant in de-
serto Maon, in campestribus ad dexteram Iesimon.
25 Ivit ergo Saul et socii eius ad quærendum eum:
et nuntiatum est David, statimque descendit ad
petram, et versabatur in deserto Maon. Quod cum
audisset Saul, persecutus est David in deserto
Maon. 26 Et ibat Saul ad latus montis ex parte
una: David autem et viri eius erant in latere mon-
tis ex parte altera: porro David desperabat se posse
evadere a facie Saul: itaque Saul, et viri eius in
modum coronæ cingebant David, et viros eius, ut
caperent eos. 27 Et nuntius venit ad Saul, dicens:
Festina, et veni, quoniam infuderunt se Philisthiim
super terram. 28 Reversus est ergo Saul desistens
persequi David, et perrexit in occursum Philisthi-
norum. Propter hoc vocaverunt locum illum, Pe-
tram dividentem.

12. David in Engaddi Saulem servat, 24, 1—23

Necem regis impedit

24 1 Ascendit ergo David inde: et habitavit in
locis tutissimis Engaddi. 2 Cumque reversus
esset Saul, postquam persecutus est Philisthæos,
nuntiaverunt ei, dicentes: Ecce, David in deserto
est Engaddi. 3 Assumens ergo Saul tria millia elec-
torum virorum ex omni Israel, perrexit ad inve-
stigandum David et viros eius, etiam super ab-
ruptissimas petras, quæ solis ibicibus perviæ sunt.
4 Et venit ad caulas ovium, quæ se offerebant
vianti; eratque ibi spelunca, quam ingressus est
Saul, ut purgaret ventrem: porro David et viri
eius in interiore parte speluncæ latebant. 5 Et di-
xerunt servi David ad eum: Ecce dies, de qua lo-
cutus est Dominus ad te: Ego tradam tibi inimi-
cum tuum, ut facias ei sicut placuerit in oculis
tuis. Surrexit ergo David, et præcidit oram chla-
mydis Saul silenter. 6 Post hæc percussit cor suum

David, eo quod abscidisset oram chlamydis Saul.
7 Dixitque ad viros suos: Propitius sit mihi Domi-
nus, ne faciam hanc rem domino meo, christo Do-
mini, ut mittam manum meam in eum, quia chri-
stus Domini est. 8 Et confregit David viros suos
sermonibus, et non permisit eos ut consurgerent
in Saul: porro Saul exsurgens de spelunca, perge-
bat cœpto itinere.

9 Surrexit autem et David post eum: et egres- eum mo-
sus de spelunca, clamavit post tergum Saul, di- net
cens: Domine mi rex. Et respexit Saul post se:
et inclinans se David pronus in terram, adoravit,
10 dixitque ad Saul: Quare audis verba hominum
loquentium, David quærit malum adversum te?
11 Ecce hodie viderunt oculi tui quod tradiderit te
Dominus in manu mea in spelunca: et cogitavi ut
occiderem te, sed pepercit tibi oculus meus; dixi
enim: Non extendam manum meam in dominum
meum, quia christus Domini est. 12 Quin potius,
pater mi, vide, et cognosce oram chlamydis tuæ
in manu mea: quoniam cum præscinderem sum-
mitatem chlamydis tuæ, nolui extendere manum
meam in te. Animadverte, et vide, quoniam non
est in manu mea malum, neque iniquitas, neque
peccavi in te: tu autem insidiaris animæ meæ ut
auferas eam. 13 Iudicet Dominus inter me et te,
et ulciscatur me Dominus ex te: manus autem
mea non sit in te. 14 Sicut et in proverbio anti-
quo dicitur: AB IMPIIS egredietur impietas: ma-
nus ergo mea non sit in te. 15 Quem perseque-
ris, rex Israel? quem persequeris? canem mor-
tuum persequeris, et pulicem unum. 16 Sit Domi-
nus iudex, et iudicet inter me et te: et videat, et
iudicet causam meam, et eruat me de manu tua.

17 Cum autem complesset David loquens sermo- sibique
nes huiuscemodi ad Saul, dixit Saul: Numquid vox reconci-
hæc tua est fili mi David? Et levavit Saul vocem liat
suam, et flevit: 18 dixitque ad David: Iustior tu
es quam ego: tu enim tribuisti mihi bona: ego
autem reddidi tibi mala. 19 Et tu indicasti hodie
quæ feceris mihi bona: quomodo tradiderit me Do-

minus in manum tuam, et non occideris me.
20 Quis enim cum invenerit inimicum suum, di-
mittet eum in via bona? Sed Dominus reddat tibi
vicissitudinem hanc pro eo quod hodie operatus
es in me. 21 Et nunc quia scio quod certissime
regnaturus sis, et habiturus in manu tua regnum
Israel: 22 iura mihi in Domino, ne deleas semen
meum post me, neque auferas nomen meum de
domo patris mei. 23 Et iuravit David Sauli. Abiit
ergo Saul in domum suam: et David, et viri eius
ascenderunt ad tutiora loca.

13. David, Nabal et Abigail, 25, 1—44

Mors Samuelis

25 1 Mortuus est autem Samuel, et congregatus
est universus Israel, et planxerunt eum, et
sepelierunt eum in domo sua in Ramatha.

David a Nabal irritatur

Consurgensque David descendit in desertum
Pharan. 2 Erat autem vir quispiam in solitudine
Maon, et possessio eius in Carmelo, et homo ille
magnus nimis: erantque ei oves tria millia, et mille
capræ: et accidit ut tonderetur grex eius in Car-
melo. 3 Nomen autem viri illius erat Nabal, et
nomen uxoris eius Abigail; eratque mulier illa pru-
dentissima et speciosa: porro vir eius durus, et
pessimus, et malitiosus: erat autem de genere Ca-
leb. 4 Cum ergo audisset David in deserto quod
tonderet Nabal gregem suum, 5 misit decem iuve-
nes, et dixit eis: Ascendite in Carmelum, et ve-
nietis ad Nabal, et salutabitis eum ex nomine meo
pacifice. 6 Et dicetis: Sit fratribus meis, et tibi
pax, et domui tuæ pax, et omnibus, quæcumque
habes, sit pax. 7 Audivi quod tonderent pastores
tui, qui erant nobiscum in deserto: numquam eis
molesti fuimus, nec aliquando defuit quidquam eis
de grege, omni tempore quo fuerunt nobiscum in
Carmelo. 8 Interroga pueros tuos, et indicabunt
tibi. Nunc ergo inveniant pueri tui gratiam in ocu-
lis tuis: in die enim bona venimus; quodcumque
invenerit manus tua, da servis tuis, et filio tuo Da-

(1) Inf 28, 3; Sir 46, 23.

vid. 9 Cumque venissent pueri David, locuti sunt
ad Nabal omnia verba hæc ex nomine David: et
siluerunt. 10 Respondens autem Nabal pueris Da-
vid, ait: Quis est David? et quis est filius Isai?
hodie increverunt servi qui fugiunt dominos suos.
11 Tollam ergo panes meos, et aquas meas, et car-
nes pecorum, quæ occidi tonsoribus meis, et dabo
viris quos nescio unde sint? 12 Regressi sunt ita-
que pueri David per viam suam, et reversi vene-
runt, et nuntiaverunt ei omnia verba quæ dixerat.
13 Tunc ait David pueris suis: Accingatur unus-
quisque gladio suo. Et accincti sunt singuli gladiis
suis, accinctusque est et David ense suo: et secuti
sunt David quasi quadringenti viri: porro ducenti
remanserunt ad sarcinas.

14 Abigail autem uxori Nabal nuntiavit unus de ab Abi-
pueris suis, dicens: Ecce David misit nuntios de gail pla-
deserto, ut benedicerent domino nostro, et aver- catur
satus est eos. 15 Homines isti, boni satis fuerunt
nobis, et non molesti: nec quidquam aliquando per-
iit omni tempore, quo fuimus conversati cum eis
in deserto: 16 pro muro erant nobis tam in nocte
quam in die, omnibus diebus quibus pavimus apud
eos greges. 17 Quamobrem considera, et reco-
gita quid facias: quoniam completa est malitia ad-
versum virum tuum, et adversum domum tuam,
et ipse est filius Belial, ita ut nemo possit ei loqui.
18 Festinavit igitur Abigail, et tulit ducentos panes,
et duos utres vini, et quinque arietes coctos, et
quinque sata polentæ, et centum ligaturas uvæ
passæ, et ducentas massas caricarum, et posuit su-
per asinos: 19 dixitque pueris suis: Præcedite me:
ecce, ego post tergum sequar vos: viro autem suo
Nabal non indicavit. 20 Cum ergo ascendisset asi-
num, et descenderet ad radices montis, David et
viri eius descendebant in occursum eius: quibus
et illa occurrit. 21 Et ait David: Vere frustra ser-
vavi omnia quæ huius erant in deserto, et non
periit quidquam de cunctis quæ ad eum pertine-
bant: et reddidit mihi malum pro bono. 22 Hæc
faciat Deus inimicis David, et hæc addat, si reli-

quero de omnibus quæ ad ipsum pertinent usque
mane, mingentem ad parietem. 23 Cum autem
vidisset Abigail David, festinavit, et descendit de
asino, et procidit coram David super faciem suam,
et adoravit super terram, 24 et cecidit ad pedes
eius, et dixit: In me sit, domine mi, hæc iniqui-
tas: loquatur, obsecro, ancilla tua in auribus tuis:
et audi verba famulæ tuæ. 25 Ne ponat, oro, do-
minus meus rex cor suum super virum istum ini-
quum Nabal: quoniam secundum nomen suum
stultus est, et stultitia est cum eo: ego autem an-
cilla tua non vidi pueros tuos, domine mi, quos
misisti. 26 Nunc ergo domine mi, vivit Dominus,
et vivit anima tua, qui prohibuit te ne venires in
sanguinem, et salvavit manum tuam tibi: et nunc
fiant sicut Nabal inimici tui, et qui quærunt do-
mino meo malum. 27 Quapropter suscipe bene-
dictionem hanc, quam attulit ancilla tua tibi domi-
no meo: et da pueris qui sequuntur te dominum
meum. 28 Aufer iniquitatem famulæ tuæ: faciens
enim faciet Dominus tibi domino meo domum fide-
lem, quia prælia Domini, domine mi, tu præliaris:
malitia ergo non inveniatur in te omnibus diebus
vitæ tuæ. 29 Si enim surrexerit aliquando homo
persequens te, et quærens animam tuam, erit ani-
ma domini mei custodita quasi in fasciculo viven-
tium, apud Dominum Deum tuum: porro inimico-
rum tuorum anima rotabitur, quasi in impetu et
circulo fundæ. 30 Cum ergo fecerit Dominus tibi
domino meo omnia quæ locutus est bona de te, et
constituerit te ducem super Israel, 31 non erit tibi
hoc in singultum, et in scrupulum cordis domino
meo, quod effuderis sanguinem innoxium, aut ipse
te ultus fueris: et cum benefecerit Dominus do-
mino meo, recordaberis ancillæ tuæ. 32 Et ait Da-
vid ad Abigail: Benedictus Dominus Deus Israel,
qui misit hodie te in occursum meum, et bene-
dictum eloquium tuum, 33 et benedicta tu, quæ
prohibuisti me hodie ne irem ad sanguinem, et
ulciscerer me manu mea. 34 Alioquin vivit Domi-
nus Deus Israel qui prohibuit me ne malum face-

rem tibi: nisi cito venisses in occursum mihi, non
remansisset Nabal usque ad lucem matutinam, min-
gens ad parietem. 35 Suscepit ergo David de manu
eius omnia quæ attulerat ei, dixitque ei: Vade pa-
cifice in domum tuam, ecce audivi vocem tuam,
et honoravi faciem tuam.

36 Venit autem Abigail ad Nabal: et ecce erat
ei convivium in domo eius, quasi convivium regis,
et cor Nabal iucundum: erat enim ebrius nimis:
et non indicavit ei verbum pusillum aut grande
usque mane. 37 Diluculo autem cum digessisset
vinum Nabal, indicavit ei uxor sua verba hæc, et
emortuum est cor eius intrinsecus, et factus est
quasi lapis. 38 Cumque pertransissent decem dies,
percussit Dominus Nabal, et mortuus est. 39 Quod
cum audisset David mortuum Nabal, ait: Bene-
dictus Dominus, qui iudicavit causam opprobrii mei
de manu Nabal, et servum suum custodivit a malo,
et malitiam Nabal reddidit Dominus in caput eius.

a Domino defenditur

Misit ergo David, et locutus est ad Abigail, ut
sumeret eam sibi in uxorem. 40 Et venerunt pueri
David ad Abigail in Carmelum, et locuti sunt ad
eam, dicentes: David misit nos ad te, ut accipiat
te sibi in uxorem. 41 Quæ consurgens adoravit
prona in terram, et ait: Ecce famula tua sit in an-
cillam, ut lavet pedes servorum domini mei. 42 Et
festinavit, et surrexit Abigail, et ascendit super
asinum, et quinque puellæ ierunt cum ea, pedise-
quæ eius, et secuta est nuntios David: et facta
est illi uxor. 43 Sed et Achinoam accepit David
de Iezrael: et fuit utraque uxor eius. 44 Saul au-
tem dedit Michol filiam suam uxorem David Phalti,
filio Lais, qui erat de Gallim.

uxores Davidis

14. David in Ziph iterum Saulem servat, 26, 1—25

26 1 Et venerunt Ziphæi ad Saul in Gabaa, di-
centes: Ecce, David absconditus est in colle
Hachila, quæ est ex adverso solitudinis. 2 Et sur-

Necem regis impedit

(1) Sup 23, 19.

rexit Saul, et descendit in desertum Ziph, et cum
eo tria millia virorum de electis Israel, ut quæreret
David in deserto Ziph. 3 Et castrametatus est Saul
in Gabaa Hachila, quæ erat ex adverso solitudinis
in via: David autem habitabat in deserto. Videns
autem quod venisset Saul post se in desertum,
4 misit exploratores, et didicit quod illuc venisset
certissime. 5 Et surrexit David clam, et venit ad
locum ubi erat Saul: cumque vidisset locum, in
quo dormiebat Saul, et Abner filius Ner, princeps
militiæ eius, et Saulem dormientem in tentorio, et
reliquum vulgus per circuitum eius, 6 ait David
ad Achimelech Hethæum, et Abisai filium Sarviæ,
fratrem Ioab, dicens: Quis descendet mecum ad
Saul in castra? Dixitque Abisai: Ego descendam
tecum. 7 Venerunt ergo David, et Abisai ad po-
pulum nocte, et invenerunt Saul iacentem et dor-
mientem in tentorio, et hastam fixam in terra ad
caput eius: Abner autem et populum dormientes
in circuitu eius. 8 Dixitque Abisai ad David: Con-
clusit Deus inimicum tuum hodie in manus tuas:
nunc ergo perfodiam eum lancea in terra, semel,
et secundo opus non erit. 9 Et dixit David ad
Abisai: Ne interficias eum: quis enim extendet
manum suam in christum Domini, et innocens
erit? 10 Et dixit David: Vivit Dominus, quia nisi
Dominus percusserit eum, aut dies eius venerit
ut moriatur, aut in prælium descendens perierit:
11 propitius sit mihi Dominus ne extendam manum
meam in christum Domini! Nunc igitur tolle ha-
stam, quæ est ad caput eius, et scyphum aquæ,
et abeamus. 12 Tulit igitur David hastam, et scy-
phum aquæ, qui erat ad caput Saul, et abierunt:
et non erat quisquam, qui videret, et intelligeret,
et evigilaret, sed omnes dormiebant, quia sopor
Domini irruerat super eos.

custodes eius increpat

13 Cumque transisset David ex adverso, et ste-
tisset in vertice montis de longe, et esset grande
intervallum inter eos, 14 clamavit David ad popu-
lum, et ad Abner filium Ner, dicens: Nonne re-
spondebis Abner? Et respondens Abner, ait: Quis

es tu, qui clamas, et inquietas regem? 15 Et ait
David ad Abner: Numquid non vir tu es? et quis
alius similis tui in Israel? quare ergo non custo-
disti dominum tuum regem? ingressus est enim
unus de turba ut interficeret regem, dominum tuum.
16 Non est bonum hoc, quod fecisti. Vivit Domi-
nus, quoniam filii mortis estis vos, qui non custo-
distis dominum vestrum, christum Domini. Nunc
ergo vide ubi sit hasta regis, et ubi sit scyphus
aquæ, qui erat ad caput eius.

Saulem iterum sibi reconciliat

17 Cognovit autem Saul vocem David, et dixit:
Numquid vox hæc tua, fili mi David? Et ait Da-
vid: Vox mea, domine mi rex. 18 Et ait: Quam ob
causam dominus meus persequitur servum suum?
Quid feci? aut quod est malum in manu mea?
19 Nunc ergo audi, oro, domine mi rex, verba
servi tui: Si Dominus incitat te adversum me,
odoretur sacrificium: si autem filii hominum, ma-
ledicti sunt in conspectu Domini: qui eiecerunt me
hodie, ut non habitem in hereditate Domini, dicen-
tes: Vade, servi diis alienis. 20 Et nunc non ef-
fundatur sanguis meus in terram coram Domino:
quia egressus est rex Israel ut quærat pulicem
unum, sicut persequitur perdix in montibus. 21 Et
ait Saul: Peccavi, revertere fili mi David: nequa-
quam enim ultra tibi malefaciam, eo quod pre-
tiosa fuerit anima mea in oculis tuis hodie: appa-
ret enim quod stulte egerim, et ignoraverim multa
nimis. 22 Et respondens David, ait: Ecce hasta
regis: transeat unus de pueris regis, et tollat
eam. 23 Dominus autem retribuet unicuique secun-
dum iustitiam suam, et fidem: tradidit enim te
Dominus hodie in manum meam, et nolui exten-
dere manum meam in christum Domini. 24 Et
sicut magnificata est anima tua hodie in oculis meis,
sic magnificetur anima mea in oculis Domini, et
liberet me de omni angustia. 25 Ait ergo Saul ad
David: Benedictus tu fili mi David: et quidem
faciens facies, et potens poteris. Abiit autem Da-
vid in viam suam, et Saul reversus est in locum
suum.

15. David in terra Philisthinorum 27, 1—12

In Geth regia

27 1 Et ait David in corde suo: Aliquando in-
cidam una die in manus Saul: nonne melius
est ut fugiam, et salver in Terra Philisthinorum,
ut desperet Saul, cessetque me quærere in cunctis
finibus Israel? fugiam ergo manus eius. 2 Et sur-
rexit David, et abiit ipse, et sexcenti viri cum eo,
ad Achis filium Maoch regem Geth. 3 Et habita-
vit David cum Achis in Geth, ipse et viri eius;
vir et domus eius; et David, et duæ uxores eius,
Achinoam Iezrahelitis, et Abigail uxor Nabal Car-
meli. 4 Et nuntiatum est Sauli quod fugisset David
in Geth, et non addidit ultra quærere eum.

et in Siceleg

5 Dixit autem David ad Achis: Si inveni gratiam
in oculis tuis, detur mihi locus in una urbium re-
gionis huius, ut habitem ibi: cur enim manet ser-
vus tuus in civitate regis tecum? 6 Dedit itaque
ei Achis in die illa Siceleg: propter quam causam
facta est Siceleg regum Iuda, usque in diem hanc.
7 Fuit autem numerus dierum, quibus habitavit
David in regione Philisthinorum, quattuor men-
sium.

callidus

8 Et ascendit David, et viri eius, et agebant præ-
das de Gessuri, et de Gerzi, et de Amalecitis: hi
enim pagi habitabantur in terra antiquitus, eunti-
bus Sur usque ad Terram Ægypti. 9 Et percutie-
bat David omnem terram, nec relinquebat viven-
tem virum et mulierem: tollensque oves, et boves,
et asinos, et camelos, et vestes, revertebatur, et
veniebat ad Achis. 10 Dicebat autem ei Achis: In
quem irruisti hodie? Respondebat David: Contra
meridiem Iudæ, et contra meridiem Ierameel, et
contra meridiem Ceni. 11 Virum et mulierem non
vivificabat David, nec adducebat in Geth, dicens:
Ne forte loquantur adversum nos: Hæc fecit Da-
vid: et hoc erat decretum illi omnibus diebus qui-
bus habitavit in regione Philisthinorum. 12 Credi-
dit ergo Achis David, dicens: Multa mala operatus
est contra populum suum Israel: erit igitur mihi
servus sempiternus.

16. Saul pythonissam consulit, 28, 1—25

Philisthiim bellum comparant

28 1 Factum est autem in diebus illis, congrega-
verunt Philisthiim agmina sua, ut præpara-
rentur ad bellum contra Israel: dixitque Achis ad
David: Sciens nunc scito, quoniam mecum egre-
dieris in castris tu, et viri tui. 2 Dixitque David
ad Achis: Nunc scies quæ facturus est servus tuus.
Et ait Achis ad David: Et ego custodem capitis
mei ponam te cunctis diebus.

Saul per pythonissam Samuelem citat

3 Samuel autem mortuus est, planxitque eum
omnis Israel, et sepelierunt eum in Ramatha urbe
sua. Et Saul abstulit magos, et hariolos de terra.
4 Congregatique sunt Philisthiim, et venerunt, et
castrametati sunt in Sunam: congregavit autem et
Saul universum Israel, et venit in Gelboe. 5 Et
vidit Saul castra Philisthiim, et timuit, et expavit
cor eius nimis. 6 Consuluitque Dominum, et non
respondit ei neque per somnia, neque per sacer-
dotes, neque per prophetas. 7 Dixitque Saul servis
suis: Quærite mihi mulierem habentem pythonem,
et vadam ad eam, et sciscitabor per illam. Et di-
xerunt servi eius ad eum: Est mulier pythonem
habens in Endor. 8 Mutavit ergo habitum suum,
vestitusque est aliis vestimentis, et abiit ipse, et
duo viri cum eo, veneruntque ad mulierem nocte,
et ait illi: Divina mihi in pythone, et suscita mihi
quem dixero tibi. 9 Et ait mulier ad eum: Ecce,
tu nosti quanta fecerit Saul, et quo modo eraserit
magos et hariolos de terra: quare ergo insidiaris
animæ meæ, ut occidar? 10 Et iuravit ei Saul in
Domino, dicens: Vivit Dominus, quia non eveniet
tibi quidquam mali propter hanc rem. 11 Dixitque
ei mulier: Quem suscitabo tibi? Qui ait: Samue-
lem mihi suscita. 12 Cum autem vidisset mulier
Samuelem, exclamavit voce magna, et dixit ad Saul:
Quare imposuisti mihi? Tu es enim Saul. 13 Di-
xitque ei rex: Noli timere: quid vidisti? Et ait

---

(3) Sup 25, 1; Sir 46, 23. — (7) Lv 20, 27; Dt 18, 11; Act 16, 16.

mulier ad Saul: Deos vidi ascendentes de terra.
14 Dixitque ei: Qualis est forma eius? Quæ ait:
Vir senex ascendit, et ipse amictus est pallio. Et
intellexit Saul quod Samuel esset, et inclinavit se
super faciem suam in terra, et adoravit. 15 Dixit
autem Samuel ad Saul: Quare inquietasti me ut
suscitarer? Et ait Saul: Coarctor nimis: siquidem
Philisthiim pugnant adversum me, et Deus recessit
a me, et exaudire me noluit neque in manu pro-
phetarum, neque per somnia: vocavi ergo te, ut
ostenderes mihi quid faciam. 16 Et ait Samuel:
Quid interrogas me, cum Dominus recesserit a te,
et transierit ad æmulum tuum? 17 Faciet enim
tibi Dominus sicut locutus est in manu mea, et
scindet regnum tuum de manu tua, et dabit illud
proximo tuo David: 18 quia non obœdisti voci Do-
mini, neque fecisti iram furoris eius in Amalec; id-
circo quod pateris, fecit tibi Dominus hodie. 19 Et
dabit Dominus etiam Israel tecum in manus Phili-
sthiim: cras autem tu et filii tui mecum eritis:
sed et castra Israel tradet Dominus in manus Phi-
listhiim.

ac prædicta expavescit

20 Statimque Saul cecidit porrectus in terram:
extimuerat enim verba Samuelis, et robur non erat
in eo, quia non comederat panem tota die illa.
21 Ingressa est itaque mulier illa ad Saul, (contur-
batus enim erat valde) dixitque ad eum: Ecce ob-
œdivit ancilla tua voci tuæ, et posui animam meam
in manu mea: et audivi sermones tuos, quos lo-
cutus es ad me. 22 Nunc igitur audi et tu vocem
ancillæ tuæ, et ponam coram te buccellam panis,
ut comedens convalescas, et possis iter agere. 23 Qui
renuit, et ait: Non comedam. Coegerunt autem
eum servi sui et mulier, et tandem audita voce
eorum surrexit de terra, et sedit super lectum.
24 Mulier autem illa habebat vitulum pascualem in
domo, et festinavit, et occidit eum: tollensque fa-
rinam, miscuit eam, et coxit azyma, 25 et posuit
ante Saul et ante servos eius. Qui cum comedis-

(15) Sir 46, 23.

sent, surrexerunt, et ambulaverunt per totam noctem illam.

17. David a prœlio removetur, 29, 1—30, 31

29 [1] Congregata sunt ergo Philisthiim universa
agmina in Aphec: sed et Israel castrametatus est super fontem, qui erat in Iezrahel. [2] Et
satrapæ quidem Philisthiim incedebant in centuriis
et millibus: David autem et viri eius erant in novissimo agmine cum Achis. [3] Dixeruntque princi-
pes Philisthiim ad Achis: Quid sibi volunt Hebræi
isti? Et ait Achis ad principes Philisthiim: Num
ignoratis David, qui fuit servus Saul regis Israel,
et est apud me multis diebus, vel annis, et non
inveni in eo quidquam ex die qua transfugit ad me,
usque ad diem hanc? [4] Irati sunt autem adversus
eum principes Philisthiim, et dixerunt ei: Revertatur vir iste, et sedeat in loco suo, in quo constituisti eum, et non descendat nobiscum in prœlium, ne fiat nobis adversarius, cum prœliari cœperimus: quomodo enim aliter poterit placare dominum suum, nisi in capitibus nostris? [5] Nonne
iste est David, cui cantabant in choris, dicentes:
Percussit Saul in millibus suis, et David in decem
millibus suis? [6] Vocavit ergo Achis David, et ait
ei: Vivit Dominus, quia rectus es tu, et bonus in
conspectu meo: et exitus tuus, et introitus tuus
mecum est in castris: et non inveni in te quidquam mali ex die qua venisti ad me, usque in
diem hanc: sed satrapis non places. [7] Revertere
ergo, et vade in pace, et non offendas oculos satraparum Philisthiim. [8] Dixitque David ad Achis:
Quid enim feci, et quid invenisti in me servo tuo
a die qua fui in conspectu tuo usque in diem hanc,
ut non veniam, et pugnem contra inimicos domini
mei regis? [9] Respondens autem Achis, locutus est
ad David: Scio quia bonus es tu in oculis meis,
sicut angelus Dei: sed principes Philisthinorum dixerunt: Non ascendet nobiscum in prœlium. [10] Igi-

A Philisthiim remissus

(4) 1 Par 12, 19.

tur consurge mane tu, et servi domini tui, qui ve-
nerunt tecum: et cum de nocte surrexeritis, et cœ-
perit dilucescere, pergite. 11 Surrexit itaque de
nocte David ipse et viri eius, ut proficiscerentur
mane, et reverterentur ad Terram Philisthiim: Phi-
listhiim autem ascenderunt in Iezrahel.

Amalecitas incendiarios percutit

30 1 Cumque venissent David et viri eius in
Siceleg die tertia, Amalecitæ impetum fece-
rant ex parte australi in Siceleg, et percusserant
Siceleg, et succenderant eam igni. 2 Et captivas
duxerant mulieres ex ea, a minimo usque ad ma-
gnum: et non interfecerant quemquam, sed secum
duxerant, et pergebant itinere suo. 3 Cum ergo
venissent David et viri eius ad civitatem, et inve-
nissent eam succensam igni, et uxores suas, et filios
suos, et filias ductas esse captivas, 4 levaverunt
David et populus qui erat cum eo voces suas, et
planxerunt donec deficerent in eis lacrimæ. 5 Si-
quidem et duæ uxores David captivæ ductæ fue-
rant, Achinoam Iezrahelites, et Abigail uxor Nabal
Carmeli. 6 Et contristatus est David valde: vole-
bat enim eum populus lapidare, quia amara erat
anima uniuscuiusque viri super filiis suis, et filiabus:
confortatus est autem David in Domino Deo suo.
7 Et ait ad Abiathar sacerdotem filium Achimelech:
Applica ad me ephod. Et applicavit Abiathar ephod
ad David, 8 et consuluit David Dominum, dicens:
Persequar latrunculos hos, et comprehendam eos,
an non? Dixitque ei Dominus: Persequere: abs-
que dubio enim comprehendes eos, et excuties præ-
dam. 9 Abiit ergo David ipse, et sexcenti viri qui
erant cum eo, et venerunt usque ad Torrentem
Besor: et lassi quidam substiterunt. 10 Persecutus
est autem David ipse, et quadringenti viri: sub-
stiterant enim ducenti, qui lassi transire non pot-
erant Torrentem Besor. 11 Et invenerunt virum
Ægyptium in agro, et adduxerunt eum ad David:
dederuntque ei panem ut comederet, et biberet

(1) 1 Par 12, 20.

aquam, 12 sed et fragmen massæ caricarum, et
duas ligaturas uvæ passæ. Quæ cum comedisset,
reversus est spiritus eius, et refocillatus est: non
enim comederat panem, neque biberat aquam, tri-
bus diebus et tribus noctibus. 13 Dixit itaque ei
David: Cuius es tu? vel unde? et quo pergis?
Qui ait: Puer Ægyptius ego sum, servus viri Ama-
lecitæ: dereliquit autem me dominus meus, quia
ægrotare cœpi nudiustertius. 14 Siquidem nos eru-
pimus ad australem plagam Cerethi, et contra Iu-
dam, et ad meridiem Caleb, et Siceleg succendi-
mus igni. 15 Dixitque ei David: Potes me ducere
ad cuneum istum? Qui ait: Iura mihi per Deum,
quod non occidas me, et non tradas me in manus
domini mei, et ego ducam te ad cuneum istum.
Et iuravit ei David. 16 Qui cum duxisset eum,
ecce illi discumbebant super faciem universæ terræ
comedentes et bibentes, et quasi festum celebrantes
diem, pro cuncta præda, et spoliis quæ ceperant
de Terra Philisthiim, et de Terra Iuda. 17 Et per-
cussit eos David a vespere usque ad vesperam al-
terius diei, et non evasit ex eis quisquam, nisi qua-
dringenti viri adolescentes, qui ascenderant camelos,
et fugerant. 18 Eruit ergo David omnia, quæ tule-
rant Amalecitæ, et duas uxores suas eruit. 19 Nec
defuit quidquam a parvo usque ad magnum, tam
de filiis quam de filiabus, et de spoliis, et quæ-
cumque rapuerant, omnia reduxit David. 20 Et
tulit universos greges et armenta, et minavit ante
faciem suam: dixeruntque: Hæc est præda David.
21 Venit autem David ad ducentos viros, qui lassi legem
substiterant, nec sequi potuerant David, et residere dat
eos iusserat in Torrente Besor: qui egressi sunt
obviam David, et populo qui erat cum eo. Acce-
dens autem David ad populum, salutavit eos paci-
fice. 22 Respondensque omnis vir pessimus, et ini-
quus de viris, qui ierant cum David, dixit: Quia
non venerunt nobiscum, non dabimus eis quidquam
de præda, quam eruimus: sed sufficiat unicuique
uxor sua et filii: quos cum acceperint, recedant.
23 Dixit autem David: Non sic facietis fratres mei

de his, quæ tradidit nobis Dominus, et custodivit
nos, et dedit latrunculos, qui eruperant adversum
nos, in manus nostras: 24 nec audiet vos quisquam
super sermone hoc; æqua enim pars erit descen-
dentis ad prœlium, et remanentis ad sarcinas, et
similiter divident. 25 Et factum est hoc ex die illa,
et deinceps constitutum et præfinitum, et quasi lex
in Israel usque in diem hanc.

amicis munera mittit

26 Venit ergo David in Siceleg, et misit dona de
præda senioribus Iuda proximis suis, dicens: Ac-
cipite benedictionem de præda hostium Domini:
27 His, qui erant in Bethel, et qui in Ramoth ad
meridiem, et qui in Iether, 28 et qui in Aroer, et
qui in Sephamoth, et qui in Esthamo, 29 et qui
in Rachal, et qui in urbibus Ierameel, et qui in ur-
bibus Ceni, 30 et qui in Arama, et qui in lacu
Asan, et qui in Athach, 31 et qui in Hebron, et
reliquis qui erant in his locis, in quibus commora-
tus fuerat David ipse, et viri eius.

18. Saul cum filiis moritur, 31, 1—13

Filii Saulis percutiuntur

31 1 Philisthiim autem pugnabant adversum Is-
rael: et fugerunt viri Israel ante faciem Phi-
listhiim, et ceciderunt interfecti in monte Gelboe.
2 Irrueruntque Philisthiim in Saul, et in filios eius,
et percusserunt Ionathan, et Abinadab, et Melchisua
filios Saul, 3 totumque pondus prælii versum est
in Saul: et consecuti sunt eum viri sagittarii, et
vulneratus est vehementer a sagittariis.

Saul et armiger in gladium irruunt

4 Dixitque Saul ad armigerum suum: Evagina
gladium tuum, et percute me: ne forte veniant
incircumcisi isti, et interficiant me, illudentes mihi.
Et noluit armiger eius: fuerat enim nimio terrore
perterritus. Arripuit itaque Saul gladium, et irruit
super eum. 5 Quod cum vidisset armiger eius, vi-
delicet quod mortuus esset Saul, irruit etiam ipse
super gladium suum, et mortuus est cum eo.
6 Mortuus est ergo Saul, et tres filii eius, et armi-
ger illius, et universi viri eius in die illa pariter.

---

(2) 1 Par 10, 2. — (4) 1 Par 10, 4. —

7 Videntes autem viri Israel, qui erant trans vallem, et trans Iordanem, quod fugissent viri Israelitæ, et quod mortuus esset Saul, et filii eius, reliquerunt civitates suas, et fugerunt: veneruntque Philisthiim, et habitaverunt ibi. viri Israel fugiunt

8 Facta autem die altera, venerunt Philisthiim, ut spoliarent interfectos, et invenerunt Saul et tres
filios eius iacentes in monte Gelboe. 9 Et præci-
derunt caput Saul, et spoliaverunt eum armis: et miserunt in Terram Philisthinorum per circuitum, ut annuntiaretur in templo idolorum, et in populis.
10 Et posuerunt arma eius in templo Astaroth, corpus vero eius suspenderunt in muro Bethsan. corpus Saulis suspenditur

11 Quod cum audissent habitatores Iabes Galaad,
quæcumque fecerant Philisthiim Saul, 12 surrexe-
runt omnes viri fortissimi, et ambulaverunt tota nocte, et tulerunt cadaver Saul, et cadavera filiorum eius de muro Bethsan: veneruntque Iabes Galaad,
et combusserunt ea ibi: 13 et tulerunt ossa eorum,
et sepelierunt in nemore Iabes, et ieiunaverunt septem diebus. cadavera sepeliuntur

(11) 2 Sm 2, 4.

LIBER SECUNDUS SAMUELIS

QUEM NOS SECUNDUM REGUM DICIMUS

PARS PRIOR

David rex iustus, 1, 1—10, 19

I. Plus in Saulem et Ionatham, 1, 1—27

1. Nuntium mendacem occidit, 1, 1—16

In Siceleg iuvenem asserentem

1 [1] Factum est autem, postquam mortuus est
Saul, ut David reverteretur a cæde Amalec,
et maneret in Siceleg duos dies. [2] In die autem
tertia apparuit homo veniens de castris Saul veste
conscissa, et pulvere conspersus caput; et ut venit
ad David, cecidit super faciem suam, et adoravit.
[3] Dixitque ad eum David: Unde venis? Qui ait
ad eum: De castris Israel fugi. [4] Et dixit ad eum
David: Quod est verbum quod factum est? indica
mihi. Qui ait: Fugit populus ex prœlio, et multi
corruentes e populo mortui sunt: sed et Saul et
Ionathas filius eius interierunt.

se Sauli plagam extremam inflixisse

[5] Dixitque David ad adolescentem, qui nuntiabat
ei: Unde scis quia mortuus est Saul, et Ionathas
filius eius? [6] Et ait adolescens, qui nuntiabat ei:
Casu veni in montem Gelboe, et Saul incumbebat
super hastam suam: porro currus et equites appro-
pinquabant ei, [7] et conversus post tergum suum,
vidensque me vocavit. Cui cum respondissem:
Adsum: [8] dixit mihi: Quisnam es tu? Et aio ad
eum: Amalecites ego sum. [9] Et locutus est mihi:

Sta super me, et interfice me: quoniam tenent me
angustiæ, et adhuc tota anima mea in me est.
10 Stansque super eum, occidi illum: sciebam enim
quod vivere non poterat post ruinam: et tuli dia-
dema quod erat in capite eius, et armillam de bra-
chio illius, et attuli ad te dominum meum huc.
11 Apprehendens autem David vestimenta sua sci-
dit, omnesque viri, qui erant cum eo, 12 et plan-
xerunt, et fleverunt, et ieiunaverunt usque ad ve-
speram super Saul, et super Ionathan filium eius,
et super populum Domini, et super domum Israel,
eo quod corruissent gladio.

remunerans interficit

13 Dixitque David ad iuvenem qui nuntiaverat
ei: Unde es tu? Qui respondit: Filius hominis ad-
venæ Amalecitæ ego sum. 14 Et ait ad eum Da-
vid: Quare non timuisti mittere manum tuam ut
occideres christum Domini? 15 Vocansque David
unum de pueris suis, ait: Accedens irrue in eum.
Qui percussit illum, et mortuus est. 16 Et ait ad
eum David: Sanguis tuus super caput tuum: os
enim tuum locutum est adversum te, dicens: Ego
interfeci christum Domini.

2. Saulem et Ionatham plangit, 1, 17—27

17 Planxit autem David planctum huiuscemodi su-
per Saul, et super Ionathan filium eius, (18 et præ-
cepit ut docerent filios Iuda arcum, sicut scriptum
est in Libro iustorum). Et ait: Considera Israel pro
his, qui mortui sunt super excelsa tua vulnerati.

Exclamatio lugubris

19 Inclyti, Israel, super montes tuos inter-
fecti sunt:
quo modo ceciderunt fortes?

mors hostibus non nuntianda

20 Nolite annuntiare in Geth,
neque annuntietis in compitis Ascalonis:
ne forte lætentur filiæ Philisthiim,
ne exsultent filiæ incircumcisorum.

maledictio montium

21 Montes Gelboe, nec ros, nec pluvia ve-
niant super vos,
neque sint agri primitiarum:

---

(14) Ps 104, 15.

quia ibi abiectus est clypeus fortium,
clypeus Saul, quasi non esset unctus oleo.

laudes interfectorum

22 A sanguine interfectorum,
ab adipe fortium,
sagitta Ionathæ numquam rediit retrorsum,
et gladius Saul non est reversus inanis.
23 Saul et Ionathas amabiles, et decori in vita sua,
in morte quoque non sunt divisi:
aquilis velociores,
leonibus fortiores.

laus Saulis

24 Filiæ Israel
super Saul flete,
qui vestiebat vos coccino in deliciis,
qui præbebat ornamenta aurea cultui vestro.

exclamatio lugubris

25 Quo modo ceciderunt fortes in prœlio?
Ionathas in excelsis tuis occisus est?

laus Ionathæ

26 Doleo super te frater mi Ionatha decore nimis,
et amabilis super amorem mulierum.
Sicut mater unicum amat filium suum,
ita ego te diligebam.

exclamatio lugubris

27 Quo modo ceciderunt robusti,
et perierunt arma bellica?

II. Rex in domo Iuda, 2, 1—4, 12

1. Ungitur a viris Iuda, 2, 1—7

Habitat in Hebron

2 1 Igitur post hæc consuluit David Dominum,
dicens: Num ascendam in unam de civitatibus
Iuda? Et ait Dominus ad eum: Ascende. Dixit-
que David: Quo ascendam? Et respondit ei: In
Hebron. 2 Ascendit ergo David, et duæ uxores
eius, Achinoam Iezraelites, et Abigail uxor Nabal
Carmeli: 3 sed et viros, qui erant cum eo, duxit
David singulos cum domo sua: et manserunt in
oppidis Hebron. 4 Veneruntque viri Iuda, et unxe-
runt ibi David, ut regnaret super domum Iuda.

---

(4) 1 Mcc 2, 57.

Et nuntiatum est David, quod viri Iabes Galaad
sepelissent Saul. 5 Misit ergo David nuntios ad
viros Iabes Galaad, dixitque ad eos: Benedicti vos
Domino, qui fecistis misericordiam hanc cum do-
mino vestro Saul, et sepelistis eum. 6 Et nunc
retribuet vobis quidem Dominus misericordiam et
veritatem: sed et ego reddam gratiam, eo quod fe-
cistis verbum istud. 7 Confortentur manus vestræ,
et estote filii fortitudinis: licet enim mortuus sit
dominus vester Saul, tamen me unxit domus Iuda
in regem sibi.

reddit gratiam

2. Impugnatur a rege Israel, 2, 8—3, 1

8 Abner autem filius Ner princeps exercitus Saul
tulit Isboseth filium Saul, et circumduxit eum per
castra, 9 regemque constituit super Galaad, et su-
per Gessuri, et super Iezrael, et super Ephraim, et
super Beniamin, et super Israel universum. 10 Qua-
draginta annorum erat Isboseth filius Saul cum re-
gnare cœpisset super Israel, et duobus annis regna-
vit: sola autem domus Iuda sequebatur David. 11 Et
fuit numerus dierum, quos commoratus est David,
imperans in Hebron super domum Iuda, septem
annorum, et sex mensium.

Isboseth rex Israel constituitur

12 Egressusque est Abner filius Ner, et pueri Is-
boseth filii Saul de castris in Gabaon. 13 Porro
Ioab filius Sarviæ, et pueri David egressi sunt, et
occurrerunt eis iuxta piscinam Gabaon. Et cum
in unum convenissent, e regione sederunt: hi ex
una parte piscinæ, et illi ex altera. 14 Dixitque
Abner ad Ioab: Surgant pueri, et ludant coram no-
bis. Et respondit Ioab: Surgant. 15 Surrexerunt
ergo, et transierunt numero duodecim de Beniamin,
ex parte Isboseth filii Saul, et duodecim de pueris
David. 16 Apprehensoque unusquisque capite com-
paris sui, defixit gladium in latus contrarii, et ceci-
derunt simul: vocatumque est nomen loci illius:
Ager robustorum, in Gabaon. 17 Et ortum est bel-
lum durum satis in die illa: fugatusque est Abner,
et viri Israel a pueris David.

Abner ab Ioab fugatur

sed fratrem eius Asael transfodit

18 Erant autem ibi tres filii Sarviæ, Ioab, et Abi-
sai, et Asael: porro Asael cursor velocissimus fuit,
quasi unus de capreis, quæ morantur in silvis.
19 Persequebatur autem Asael Abner, et non de-
clinavit ad dexteram neque ad sinistram omittens
persequi Abner. 20 Respexit itaque Abner post
tergum suum, et ait: Tune es Asael? Qui respon-
dit: Ego sum. 21 Dixitque ei Abner: Vade ad dex-
tram, sive ad sinistram, et apprehende unum de
adolescentibus, et tolle tibi spolia eius. Noluit au-
tem Asael omittere quin urgeret eum. 22 Rursum-
que locutus est Abner ad Asael: recede, noli me
sequi, ne compellar confodere te in terram, et le-
vare non potero faciem meam ad Ioab fratrem
tuum. 23 Qui audire contempsit, et noluit decli-
nare: percussit ergo eum Abner aversa hasta in
inguine, et transfodit, et mortuus est in eodem
loco: omnesque qui transibant per locum illum,
in quo ceciderat Asael, et mortuus erat, subsi-
stebant.

exercitus uterque revertitur

24 Persequentibus autem Ioab, et Abisai fugien-
tem Abner, sol occubuit: et venerunt usque ad
Collem aquæ ductus, qui est ex adverso vallis iti-
neris deserti in Gabaon. 25 Congregatique sunt
filii Beniamin ad Abner: et conglobati in unum
cuneum, steterunt in summitate tumuli unius. 26 Et
exclamavit Abner ad Ioab, et ait: Num usque ad
internecionem tuus mucro desæviet? an ignoras
quod periculosa sit desperatio? usquequo non dicis
populo ut omittat persequi fratres suos? 27 Et ait
Ioab: Vivit Dominus, si locutus fuisses, mane re-
cessisset populus persequens fratrem suum. 28 In-
sonuit ergo Ioab buccina, et stetit omnis exercitus,
nec persecuti sunt ultra Israel, neque iniere certa-
men. 29 Abner autem et viri eius abierunt per
campestria, tota nocte illa: et transierunt Iordanem,
et lustrata omni Beth horon, venerunt ad castra.
30 Porro Ioab reversus, omisso Abner, congregavit
omnem populum: et defuerunt de pueris David
decem et novem viri, excepto Asaele. 31 Servi
autem David percusserunt de Beniamin, et de viris.

qui erant cum Abner trecentos sexaginta, qui et
mortui sunt. 32 Tuleruntque Asael, et sepelierunt
eum in sepulcro patris sui in Bethlehem: et am-
bulaverunt tota nocte Ioab et viri qui erant cum
eo, et in ipso crepusculo pervenerunt in Hebron.

3 1 Facta est ergo longa concertatio inter domum
Saul, et inter domum David: David profici-
scens, et semper seipso robustior, domus autem
Saul decrescens quotidie.

sed bellum diuturnum geritur

3. Familia Davidis in Hebron, 3, 2—5

Sex filii

2 Natique sunt filii David in Hebron: fuitque pri-
mogenitus eius Amnon de Achinoam Iezraelitide.
3 Et post eum Cheleab de Abigail uxore Nabal Car-
meli: porro tertius Absalom filius Maacha filiæ Thol-
mai regis Gessur. 4 Quartus autem Adonias, filius
Haggith: et quintus Saphathia, filius Abital. 5 Sextus
quoque Iethraam de Egla uxore David; hi nati sunt
David in Hebron.

4. Extrema ducis Abner, 3, 6—39

Abner ab Isboseth irritatus

6 Cum ergo esset prœlium inter domum Saul et
domum David, Abner filius Ner regebat domum
Saul. 7 Fuerat autem Sauli concubina nomine Res-
pha, filia Aia. Dixitque Isboseth ad Abner: 8 Quare
ingressus es ad concubinam patris mei? Qui iratus
nimis propter verba Isboseth, ait: Numquid caput
canis ego sum adversum Iudam hodie, qui fecerim
misericordiam super domum Saul patris tui, et su-
per fratres et proximos eius, et non tradidi te in
manus David, et tu requisisti in me quod argueres
pro muliere hodie? 9 Hæc faciat Deus Abner, et
hæc addat ei, nisi quomodo iuravit Dominus Da-
vid, sic faciam cum eo, 10 ut transferatur regnum
de domo Saul, et elevetur thronus David super
Israel, et super Iudam, a Dan usque Bersabee.
11 Et non potuit respondere ei quidquam, quia me-
tuebat illum.

---

(2) 1 Par 3, 1.

cum David amicitias facit

12 Misit ergo Abner nuntios ad David pro se
dicentes: Cuius est terra? Et ut loquerentur: Fac
mecum amicitias, et erit manus mea tecum, et re-
ducam ad te universum Israel. 13 Qui ait: Opti-
me: ego faciam tecum amicitias: sed unam rem
peto a te, dicens: Non videbis faciem meam ante-
quam adduxeris Michol filiam Saul: et sic venies,
et videbis me. 14 Misit autem David nuntios ad
Isboseth filium Saul, dicens: Redde uxorem meam
Michol, quam despondi mihi centum præputiis Phi-
listhiim. 15 Misit ergo Isboseth, et tulit eam a viro
suo Phaltiel, filio Lais. 16 Sequebaturque eam vir
suus, plorans usque Bahurim: et dixit ad eum Ab-
ner: Vade, et revertere. Qui reversus est. 17 Ser-
monem quoque intulit Abner ad seniores Israel, di-
cens: Tam heri quam nudiustertius quærebatis Da-
vid ut regnaret super vos. 18 Nunc ergo facite:
quoniam Dominus locutus est ad David, dicens:
In manu servi mei David salvabo populum meum
Israel de manu Philisthiim, et omnium inimicorum
eius. 19 Locutus est autem Abner etiam ad Ben-
iamin. Et abiit ut loqueretur ad David in Hebron
omnia quæ placuerant Israeli, et universo Benia-
min. 20 Venitque ad David in Hebron cum viginti
viris: et fecit David Abner, et viris eius qui vene-
rant cum eo, convivium. 21 Et dixit Abner ad
David: Surgam, ut congregem ad te dominum meum
regem omnem Israel, et ineam tecum fœdus, et
imperes omnibus, sicut desiderat anima tua.

sed ab Ioab interficitur

Cum ergo deduxisset David Abner, et ille isset
in pace, 22 statim pueri David, et Ioab venerunt,
cæsis latronibus, cum præda magna nimis: Abner
autem non erat cum David in Hebron, quia iam
dimiserat eum, et profectus fuerat in pace. 23 Et
Ioab, et omnis exercitus, qui erat cum eo, postea
venerunt: nuntiatum est itaque Ioab a narrantibus:
Venit Abner filius Ner ad regem, et dimisit eum,
et abiit in pace. 24 Et ingressus est Ioab ad regem,
et ait: Quid fecisti? Ecce venit Abner ad te:

(14) 1 Sm 18, 27.

quare dimisisti eum, et abiit et recessit? 25 Ignoras
Abner filium Ner, quoniam ad hoc venit ad te ut
deciperet te, et sciret exitum tuum, et introitum
tuum, et nosset omnia quæ agis? 26 Egressus ita-
que Ioab a David, misit nuntios post Abner, et
reduxit eum a cisterna Sira, ignorante David.
27 Cumque rediisset Abner in Hebron, seorsum ad-
duxit eum Ioab ad medium portæ, ut loqueretur
ei, in dolo: et percussit illum ibi in inguine, et
mortuus est in ultionem sanguinis Asael fratris
eius. 28 Quod cum audisset David rem iam gestam,
ait: Mundus ego sum, et regnum meum apud Do-
minum usque in sempiternum a sanguine Abner
filii Ner, 29 et veniat super caput Ioab, et super
omnem domum patris eius: nec deficiat de domo
Ioab fluxum seminis sustinens, et leprosus, et tenens
fusum, et cadens gladio, et indigens pane. 30 Igitur
Ioab et Abisai frater eius interfecerunt Abner, eo
quod occidisset Asael fratrem eorum in Gabaon in
prœlio.

31 Dixit autem David ad Ioab, et ad omnem po- *a Davide autem fletur*
pulum, qui erat cum eo: Scindite vestimenta ve-
stra, et accingimini saccis, et plangite ante exse-
quias Abner. Porro rex David sequebatur feretrum.
32 Cumque sepelissent Abner in Hebron, levavit
rex David vocem suam, et flevit super tumulum
Abner: flevit autem et omnis populus. 33 Plan-
gensque rex et lugens Abner, ait: Nequaquam ut
mori solent ignavi, mortuus est Abner. 34 Manus
tuæ ligatæ non sunt, et pedes tui non sunt com-
pedibus aggravati: sed sicut solent cadere coram
filiis iniquitatis, sic corruisti. Congeminansque om-
nis populus flevit super eum. 35 Cumque venisset
universa multitudo cibum capere cum David, clara
adhuc die iuravit David, dicens: Hæc faciat mihi
Deus, et hæc addat, si ante occasum solis gusta-
vero panem vel aliud quidquam. 36 Omnisque po-
pulus audivit, et placuerunt eis cuncta quæ fecit
rex in conspectu totius populi. 37 Et cognovit omne

(27) 1 Rg 2, 5.

vulgus, et universus Israel in die illa quoniam non
actum fuisset a rege ut occideretur Abner filius
Ner. 38 Dixit quoque rex ad servos suos: Num
ignoratis quoniam princeps et maximus cecidit ho-
die in Israel? 39 Ego autem adhuc delicatus, et
unctus rex: porro viri isti filii Sarviæ duri sunt
mihi: retribuat Dominus facienti malum iuxta ma-
litiam suam.

5. Nex regis Isboseth, 4, 1—12

Percussores regis

4 1 Audivit autem Isboseth filius Saul quod ceci-
disset Abner in Hebron: et dissolutæ sunt ma-
nus eius, omnisque Israel perturbatus est. 2 Duo
autem viri principes latronum erant filio Saul, no-
men uni Baana, et nomen alteri Rechab, filii Rem-
mon Berothitæ de filiis Beniamin: siquidem et Be-
roth reputata est in Beniamin; 3 et fugerunt Be-
rothitæ in Gethaim, fueruntque ibi advenæ usque
ad tempus illud. 4 Erat autem Ionathæ filio Saul
filius debilis pedibus: quinquennis enim fuit, quando
venit nuntius de Saul et Ionatha ex Iezrahel; tol-
lens itaque eum nutrix sua, fugit: cumque festi-
naret ut fugeret, cecidit, et claudus effectus est:
habuitque vocabulum Miphiboseth. 5 Venientes igi-
tur filii Remmon Berothitæ, Rechab et Baana, in-
gressi sunt fervente die domum Isboseth: qui dor-
miebat super stratum suum meridie. Et ostiaria
domus purgans triticum, obdormivit. 6 Ingressi sunt
autem domum latenter assumentes spicas tritici,
et percusserunt eum in inguine Rechab et Baana
frater eius, et fugerunt.

David remunerans occidit

7 Cum autem ingressi fuissent domum, ille dor-
miebat super lectum suum in conclavi, et percu-
tientes interfecerunt eum: sublatoque capite eius,
abierunt per viam deserti tota nocte, 8 et attule-
runt caput Isboseth ad David in Hebron: dixerunt-
que ad regem: Ecce caput Isboseth filii Saul ini-
mici tui, qui quærebat animam tuam: et dedit Do-
minus domino meo regi ultionem hodie de Saul, et
de semine eius. 9 Respondens autem David Rechab,
et Baana fratri eius, filiis Remmon Berothitæ, di-

xit ad eos: Vivit Dominus, qui eruit animam me-
am de omni angustia, 10 quoniam eum, qui an-
nuntiaverat mihi, et dixerat: Mortuus est Saul:
qui putabat se prospera nuntiare, tenui, et occidi
eum in Siceleg, cui oportebat mercedem dare pro
nuntio. 11 Quanto magis nunc cum homines impii
interfecerunt virum innoxium in domo sua, super
lectum suum, non quæram sanguinem eius de manu
vestra, et auferam vos de terra? 12 Præcepit ita-
que David pueris suis, et interfecerunt eos: præ-
cidentesque manus et pedes eorum, suspenderunt
eos super piscinam in Hebron: caput autem Isbo-
seth tulerunt, et sepelierunt in sepulcro Abner in
Hebron.

III. Rex in toto Israel, 5, 1—10, 19

1. Ierusalem caput regni, 5, 1—16

5 1 Et venerunt universæ tribus Israel ad David
in Hebron, dicentes: Ecce nos, os tuum, et caro
tua sumus. 2 Sed et heri et nudiustertius cum esset
Saul rex super nos, tu eras educens et reducens
Israel: dixit autem Dominus ad te: Tu pasces po-
pulum meum Israel, et tu eris dux super Israel.
3 Venerunt quoque et seniores Israel ad regem in
Hebron, et percussit cum eis rex David fœdus in
Hebron coram Domino: unxeruntque David in re-
gem super Israel. 4 Filius triginta annorum erat
David, cum regnare cœpisset, et quadraginta annis
regnavit. 5 In Hebron regnavit super Iudam sep-
tem annis et sex mensibus: in Ierusalem autem
regnavit triginta tribus annis super omnem Israel
et Iudam.

In Hebron ungitur

6 Et abiit rex, et omnes viri qui erant cum eo,
in Ierusalem, ad Iebusæum habitatorem terræ: dic-
tumque est David ab eis: Non ingredieris huc, nisi
abstuleris cæcos et claudos dicentes: Non ingre-
dietur David huc. 7 Cepit autem David arcem
Sion, hæc est civitas David. 8 Proposuerat enim

arcem Sion capit

(10) Sup 1, 14. — (1) 1 Par 11, 1. — (4) 1 Rg 2, 11.

David in die illa præmium, qui percussisset Iebusæum, et tetigisset domatum fistulas, et abstulisset cæcos et claudos odientes animam David. Idcirco dicitur in proverbio: Cæcus et claudus non intrabunt in templum. 9 Habitavit autem David in arce, et vocavit eam, Civitatem David: et ædificavit per gyrum a Mello et intrinsecus. 10 Et ingrediebatur proficiens atque succrescens, et Dominus Deus exercituum erat cum eo.

domum regiam ædificat

11 Misit quoque Hiram rex Tyri nuntios ad David, et ligna cedrina, et artifices lignorum, artificesque lapidum ad parietes: et ædificaverunt domum David. 12 Et cognovit David quoniam confirmasset eum Dominus regem super Israel, et quoniam exaltasset regnum eius super populum suum Israel.

familiam auget

13 Accepit ergo David adhuc concubinas et uxores de Ierusalem, postquam venerat de Hebron: natique sunt David et alii filii et filiæ: 14 et hæc nomina eorum, qui nati sunt ei in Ierusalem, Samua, et Sobab, et Nathan, et Salomon, 15 et Iebahar, et Elisua, et Nepheg, 16 et Iaphia, et Elisama, et Elioda, et Eliphaleth.

2. Victoriæ de Philisthiim, 5, 17—25

Victoria prima

17 Audierunt ergo Philisthiim quod unxissent David in regem super Israel: et ascenderunt universi ut quærerent David: quod cum audisset David, descendit in præsidium. 18 Philisthiim autem venientes diffusi sunt in Valle Raphaim. 19 Et consuluit David Dominum, dicens: Si ascendam ad Philisthiim? et si dabis eos in manu mea? Et dixit Dominus ad David: Ascende, quia tradens dabo Philisthiim in manu tua. 20 Venit ergo David in Baal Pharasim, et percussit eos ibi, et dixit: Divisit Dominus inimicos meos coram me, sicut dividuntur aquæ. Propterea vocatum est nomen loci illius, Baal Pharasim. 21 Et reliquerunt ibi sculptilia sua: quæ tulit David, et viri eius.

---

(11) 1 Par 14, 1. — (13) 1 Par 3, 5. — (18) 1 Par 14, 9. — (20) Is 28, 21.

22 Et addiderunt adhuc Philisthiim ut ascende- victoria secunda
rent, et diffusi sunt in Valle Raphaim. 23 Consu-
luit autem David Dominum: Si ascendam contra
Philisthæos, et tradas eos in manus meas? Qui
respondit: Non ascendas contra eos, sed gyra post
tergum eorum, et venies ad eos ex adverso pyro-
rum. 24 Et cum audieris sonitum gradientis in ca-
cumine pyrorum, tunc inibis prœlium: quia tunc
egredietur Dominus ante faciem tuam, ut percutiat
castra Philisthiim. 25 Fecit itaque David sicut præ-
ceperat ei Dominus, et percussit Philisthiim de
Gabaa, usque dum venias Gezer.

3. Translatio arcæ fœderis, 6, 1—23

6 1 Congregavit autem rursum David omnes elec- De domo Abinadab in domum Obededom
tos ex Israel triginta millia. 2 Surrexitque Da-
vid, et abiit, et universus populus, qui erat cum
eo de viris Iuda, ut adducerent arcam Dei, super
quam invocatum est nomen Domini exercituum,
sedentis in cherubim super eam. 3 Et imposuerunt
arcam Dei super plaustrum novum: tuleruntque
eam de domo Abinadab, qui erat in Gabaa: Oza
autem, et Ahio filii Abinadab, minabant plaustrum
novum. 4 Cumque tulissent eam de domo Abina-
dab, qui erat in Gabaa, custodiens arcam Dei Ahio
præcedebat arcam. 5 David autem, et omnis Israel
ludebant coram Domino in omnibus lignis fabre-
factis, et citharis et lyris et tympanis et sistris et
cymbalis. 6 Postquam autem venerunt ad Aream
Nachon, extendit Oza manum ad arcam Dei, et
tenuit eam: quoniam calcitrabant boves, et declina-
verunt eam. 7 Iratusque est indignatione Dominus
contra Ozam, et percussit eum super temeritate:
qui mortuus est ibi iuxta arcam Dei. 8 Contrista-
tus est autem David, eo quod percussisset Domi-
nus Ozam, et vocatum est nomen loci illius: Per-
cussio Ozæ usque in diem hanc. 9 Et extimuit
David Dominum in die illa, dicens: Quo modo in-
gredietur ad me arca Domini? 10 Et noluit diver-

---

(2) 1 Par 13, 5. — (4) 1 Sm 7, 1. — (8) 1 Par 13, 11.

tere ad se arcam Domini in civitatem David: sed
divertit eam in domum Obededom Gethæi. 11 Et
habitavit arca Domini in domo Obededom Gethæi
tribus mensibus: et benedixit Dominus Obededom,
et omnem domum eius.

inde in civitatem David

12 Nuntiatumque est regi David quod benedixis-
set Dominus Obededom, et omnia eius propter
arcam Dei. Abiit ergo David, et adduxit arcam
Dei de domo Obededom in civitatem David cum
gaudio: et erant cum David septem chori, et vic-
tima vituli. 13 Cumque transcendissent qui porta-
bant arcam Domini sex passus, immolabat bovem
et arietem, 14 et David saltabat totis viribus ante
Dominum, porro David erat accinctus ephod lineo.
15 Et David, et omnis domus Israel ducebant ar-
cam testamenti Domini, in iubilo, et in clangore
buccinæ. 16 Cumque intrasset arca Domini in ci-
vitatem David, Michol filia Saul prospiciens per
fenestram, vidit regem David subsilientem, atque
saltantem coram Domino: et despexit eum in corde
suo. 17 Et introduxerunt arcam Domini, et impo-
suerunt eam in loco suo in medio tabernaculi, quod
tetenderat ei David: et obtulit David holocausta,
et pacifica coram Domino. 18 Cumque complesset
offerens holocausta et pacifica, benedixit populo in
nomine Domini exercituum. 19 Et partitus est uni-
versæ multitudini Israel tam viro quam mulieri sin-
gulis collyridam panis unam, et assaturam bubulæ
carnis unam, et similam frixam oleo: et abiit om-
nis populus, unusquisque in domum suam.

David et Michol

20 Reversusque est David ut benediceret domui
suæ: et egressa Michol filia Saul in occursum Da-
vid, ait: Quam gloriosus fuit hodie rex Israel dis-
cooperiens se ante ancillas servorum suorum, et
nudatus est, quasi si nudetur unus de scurris. 21 Di-
xitque David ad Michol: Ante Dominum, qui elegit
me potius quam patrem tuum, et quam omnem
domum eius, et præcepit mihi ut essem dux super

(12) 1 Par 15, 25. — (13) 1 Par 15, 26.

populum Domini in Israel, 22 et ludam, et vilior
fiam plus quam factus sum: et ero humilis in oculis
meis: et cum ancillis, de quibus locuta es, glorio-
sior apparebo. 23 Igitur Michol filiæ Saul non est
natus filius usque in diem mortis suæ.

4. Promissio domus sempiternæ, 7, 1—29

7 1 Factum est autem cum sedisset rex in domo Volenti
sua, et Dominus dedisset ei requiem undique templum
ab universis inimicis suis, 2 dixit ad Nathan pro- ædificare
phetam: Videsne quod ego habitem in domo ce-
drina, et arca Dei posita sit in medio pellium?
3 Dixitque Nathan ad regem: Omne quod est in
corde tuo, vade fac: quia Dominus tecum est.

4 Factum est autem in illa nocte: et ecce sermo filius
Domini ad Nathan, dicens: 5 Vade, et loquere ad eximius
servum meum David: Hæc dicit Dominus: Num- ac
quid tu ædificabis mihi domum ad habitandum? regnum
6 Neque enim habitavi in domo ex die illa, qua æternum
eduxi filios Israel de Terra Ægypti, usque in diem promitti-
hanc: sed ambulabam in tabernaculo, et in ten- tur
torio. 7 Per cuncta loca, quæ transivi cum omni-
bus filiis Israel, numquid loquens locutus sum ad
unam de tribubus Israel, cui præcepi ut pasceret
populum meum Israel, dicens: Quare non ædifica-
stis mihi domum cedrinam? 8 Et nunc hæc dices
servo meo David: Hæc dicit Dominus exercituum:
Ego tuli te de pascuis sequentem greges, ut esses
dux super populum meum Israel: 9 et fui tecum
in omnibus ubicumque ambulasti, et interfeci uni-
versos inimicos tuos a facie tua: fecique tibi no-
men grande, iuxta nomen magnorum, qui sunt in
terra. 10 Et ponam locum populo meo Israel, et
plantabo eum, et habitabit sub eo, et non turba-
bitur amplius: nec addent filii iniquitatis ut affli-
gant eum sicut prius, 11 ex die qua constitui iu-
dices super populum meum Israel: et requiem dabo
tibi ab omnibus inimicis tuis, prædicitque tibi Do-

(1) 1 Par 17, 1. — (8) 1 Sm 16, 11; Ps 77, 70.

minus, quod domum faciat tibi Dominus. 12 Cum-
que completi fuerint dies tui, et dormieris cum pa-
tribus tuis, suscitabo semen tuum post te, quod
egredietur de utero tuo, et firmabo regnum eius.
13 Ipse ædificabit domum nomini meo, et stabiliam
thronum regni eius usque in sempiternum. 14 Ego
ero ei in patrem, et ipse erit mihi in filium: qui
si inique aliquid gesserit, arguam eum in virga vi-
rorum, et in plagis filiorum hominum. 15 Miseri-
cordiam autem meam non auferam ab eo, sicut
abstuli a Saul, quem amovi a facie mea. 16 Et
fidelis erit domus tua, et regnum tuum usque in
æternum ante faciem tuam, et thronus tuus erit
firmus iugiter. 17 Secundum omnia verba hæc, et
iuxta universam visionem istam, sic locutus est
Nathan ad David.

quare gratias agit

18 Ingressus est autem rex David, et sedit coram
Domino, et dixit: Quis ego sum Domine Deus, et
quæ domus mea, quia adduxisti me hucusque?
19 Sed et hoc parum visum est in conspectu tuo
Domine Deus, nisi loquereris etiam de domo servi
tui in longinquum: ista est enim lex Adam, Do-
mine Deus. 20 Quid ergo addere poterit adhuc Da-
vid, ut loquatur ad te? tu enim scis servum tuum
Domine Deus. 21 Propter verbum tuum, et secun-
dum cor tuum fecisti omnia magnalia hæc, ita ut
notum faceres servo tuo. 22 Idcirco magnificatus
es Domine Deus, quia non est similis tui, neque
est Deus extra te, in omnibus quæ audivimus auri-
bus nostris. 23 Quæ est autem, ut populus tuus
Israel, gens in terra, propter quam ivit Deus, ut
redimeret eam sibi in populum, et poneret sibi no-
men, faceretque eis magnalia, et horribilia super
terram, a facie populi tui, quem redemisti tibi ex
Ægypto, gentem, et deum eius. 24 Firmasti enim
tibi populum tuum Israel in populum sempiternum:
et tu Domine Deus factus es eis in Deum. 25 Nunc
ergo Domine Deus verbum, quod locutus es super

---

(12) 1 Rg 8, 19. — (13) 1 Rg 5, 5. — (14) 1 Par 22, 10. — (15) Ps 88, 4. 37. — (16) Hbr. 1, 8.

servum tuum, et super domum eius, suscita in sem-
piternum: et fac sicut locutus es, 26 ut magnifice-
tur nomen tuum usque in sempiternum, atque di-
catur: Dominus exercituum, Deus super Israel. Et
domus servi tui David erit stabilita coram Domino,
27 quia tu Domine exercituum Deus Israel revelasti
aurem servi tui, dicens: Domum ædificabo tibi:
propterea invenit servus tuus cor suum ut oraret
te oratione hac. 28 Nunc ergo Domine Deus, tu
es Deus, et verba tua erunt vera: locutus es enim
ad servum tuum bona hæc. 29 Incipe ergo, et be-
nedic domui servi tui, ut sit in sempiternum coram
te: quia tu Domine Deus locutus es, et benedic-
tione tua benedicetur domus servi tui in sempi-
ternum.

5. Victoriæ variæ regis, 8, 1—14

8 1 Factum est autem post hæc percussit David De Philisthiim et Moab
Philisthiim, et humiliavit eos, et tulit David Fre-
num tributi de manu Philisthiim. 2 Et percussit
Moab, et mensus est eos funiculo, coæquans terræ:
mensus est autem duos funiculos, unum ad occi-
dendum, et unum ad vivificandum: factusque est
Moab David serviens sub tributo.

3 Et percussit David Adarezer filium Rohob regem de Soba et Syria Damasci
Soba, quando profectus est ut dominaretur super
flumen Euphraten. 4 Et captis David ex parte eius
mille septingentis equitibus, et viginti millibus pe-
ditum, subnervavit omnes iugales curruum: dereli-
quit autem ex eis centum currus. 5 Venit quoque
Syria Damasci, ut præsidium ferret Adarezer regi
Soba: et percussit David de Syria viginti duo millia
virorum. 6 Et posuit David præsidium in Syria
Damasci: factaque est Syria David serviens sub tri-
buto: servavitque Dominus David in omnibus ad
quæcumque profectus est. 7 Et tulit David arma
aurea, quæ habebant servi Adarezer, et detulit ea
in Ierusalem. 8 Et de Bete, et de Beroth civitati-
bus Adarezer tulit rex David æs multum nimis.

(1) 1 Par 18, 1.

congratulante rege Emath

9 Audivit autem Thou rex Emath, quod percussisset David omne robur Adarezer, 10 et misit Thou Ioram filium suum ad regem David, ut salutaret eum congratulans, et gratias ageret: eo quod expugnasset Adarezer, et percussisset eum. Hostis quippe erat Thou Adarezer, et in manu eius erant vasa aurea, et vasa argentea, et vasa ærea: 11 quæ et ipsa sanctificavit rex David Domino cum argento et auro, quæ sanctificaverat de universis gentibus, quas subegerat 12 de Syria, et Moab, et filiis Ammon, et Philisthiim, et Amalec, et de manubiis Adarezer filii Rohob regis Soba.

de Idumæa

13 Fecit quoque sibi David nomen cum reverteretur capta Syria in Valle Salinarum, cæsis decem et octo millibus: 14 et posuit in Idumæa custodes, statuitque præsidium: et facta est universa Idumæa serviens David. Et servavit Dominus David in omnibus ad quæcumque profectus est.

6. Curæ diversæ Davidis 8, 15—9, 13

Distributio officiorum

15 Et regnavit David super omnem Israel: faciebat quoque David iudicium et iustitiam omni populo suo. 16 Ioab autem filius Sarviæ erat super exercitum: porro Iosaphat filius Ahilud erat a commentariis: 17 et Sadoc filius Achitob, et Achimelech filius Abiathar, erant sacerdotes: et Saraias, scriba: 18 Banaias autem filius Ioiadæ super cerethi et phelethi: filii autem David sacerdotes erant.

pietas in domum Saulis

9 1 Et dixit David: Putasne est aliquis qui remanserit de domo Saul, ut faciam cum eo misericordiam propter Ionathan? 2 Erat autem de domo Saul, servus nomine Siba: quem cum vocasset rex ad se, dixit ei: Tune es Siba? Et ille respondit: Ego sum servus tuus. 3 Et ait rex: Numquid superest aliquis de domo Saul, ut faciam cum eo misericordiam Dei? Dixitque Siba regi: Superest filius Ionathæ, debilis pedibus. 4 Ubi, inquit, est? Et Siba ad regem, Ecce, ait, in domo est Machir filii Ammiel in Lodabar. 5 Misit ergo rex David, et tulit eum de domo Machir filii Ammiel de

Lodabar. 6 Cum autem venisset Miphiboseth filius
Ionathæ filii Saul ad David, corruit in faciem suam,
et adoravit. Dixitque David: Miphiboseth? Qui
respondit: Adsum servus tuus. 7 Et ait ei David:
Ne timeas, quia faciens faciam in te misericordiam
propter Ionathan patrem tuum, et restituam tibi
omnes agros Saul patris tui, et tu comedes panem
in mensa mea semper. 8 Qui adorans eum, dixit:
Quis ego sum servus tuus, quoniam respexisti su-
per canem mortuum similem mei? 9 Vocavit ita-
que rex Sibam puerum Saul, et dixit ei: Omnia
quæcumque fuerunt Saul, et universam domum
eius, dedi filio domini tui. 10 Operare igitur ei
terram tu, et filii tui, et servi tui: et inferes filio
domini tui cibos ut alatur: Miphiboseth autem filius
domini tui comedet semper panem super mensam
meam. Erant autem Sibæ quindecim filii, et viginti
servi. 11 Dixitque Siba ad regem: Sicut iussisti do-
mine mi rex servo tuo, sic faciet servus tuus: et
Miphiboseth comedet super mensam meam, quasi
unus de filiis regis. 12 Habebat autem Miphiboseth
filium parvulum nomine Micha: omnis vero cog-
natio domus Sibæ serviebat Miphiboseth. 13 Porro
Miphiboseth habitabat in Ierusalem: quia de mensa
regis iugiter vescebatur: et erat claudus utroque
pede.

7. Victoriæ de Ammonitis et Syris 10, 1—19

Ammonitæ legatos Davidis offendunt

10 1 Factum est autem post hæc, ut moreretur
rex filiorum Ammon, et regnavit Hanon filius
eius pro eo. 2 Dixitque David: Faciam misericor-
diam cum Hanon filio Naas, sicut fecit pater eius
mecum misericordiam. Misit ergo David, conso-
lans eum per servos suos super patris interitu.
Cum autem venissent servi David in terram filio-
rum Ammon, 3 dixerunt principes filiorum Ammon
ad Hanon dominum suum: Putas quod propter ho-
norem patris tui miserit David ad te consolatores,
et non ideo ut investigaret, et exploraret civitatem,

(2) 1 Par 19, 2.

et everteret eam, misit David servos suos ad te?
4 Tulit itaque Hanon servos David, rasitque dimi-
diam partem barbæ eorum, et præscidit vestes eo-
rum medias usque ad nates, et dimisit eos. 5 Quod
cum nuntiatum esset David, misit in occursum eo-
rum: erant enim viri confusi turpiter valde, et man-
davit eis David: Manete in Iericho, donec crescat
barba vestra, et tunc revertimini.

et cum Syris conductis vincuntur

6 Videntes autem filii Ammon quod iniuriam fe-
cissent David, miserunt, et conduxerunt mercede
Syrum Rohob, et Syrum Soba, viginti millia pedi-
tum, et a rege Maacha mille viros, et ab Istob duo-
decim millia virorum. 7 Quod cum audisset David,
misit Ioab et omnem exercitum bellatorum. 8 Egressi
sunt ergo filii Ammon, et direxerunt aciem ante
ipsum introitum portæ: Syrus autem Soba, et Ro-
hob, et Istob, et Maacha seorsum erant in campo.
9 Videns igitur Ioab quod præparatum esset ad-
versum se prœlium, et ex adverso et post tergum,
elegit ex omnibus electis Israel, et instruxit aciem
contra Syrum: 10 reliquam autem partem populi
tradidit Abisai fratri suo, qui direxit aciem adver-
sus filios Ammon. 11 Et ait Ioab: Si prævaluerint
adversum me Syri, eris mihi in adiutorium: si au-
tem filii Ammon prævaluerint adversum te, auxi-
liabor tibi. 12 Esto vir fortis, et pugnemus pro po-
pulo nostro, et civitate Dei nostri: Dominus autem
faciet quod bonum est in conspectu suo. 13 Iniit
itaque Ioab et populus qui erat cum eo, certamen
contra Syros: qui statim fugerunt a facie eius.
14 Filii autem Ammon videntes quia fugissent Syri,
fugerunt et ipsi a facie Abisai, et ingressi sunt ci-
vitatem: reversusque est Ioab a filiis Ammon, et
venit Ierusalem.

Syri iterum subiguntur

15 Videntes igitur Syri quoniam corruissent co-
ram Israel, congregati sunt pariter. 16 Misitque
Adarezer, et eduxit Syros, qui erant trans fluvium,
et adduxit eorum exercitum: Sobach autem, magi-
ster militiæ Adarezer, erat princeps eorum. 17 Quod
cum nuntiatum esset David, contraxit omnem Israe-
lem, et transivit Iordanem, venitque in Helam: et

direxerunt aciem Syri ex adverso David, et pu-
gnaverunt contra eum. 18 Fugeruntque Syri a facie
Israel, et occidit David de Syris septingentos cur-
rus, et quadraginta millia equitum: et Sobach prin-
cipem militiæ percussit: qui statim mortuus est.
19 Videntes autem universi reges, qui erant in præ-
sidio Adarezer, se victos esse ab Israel, expaverunt
et fugerunt quinquaginta et octo millia coram Israel.
Et fecerunt pacem cum Israel: et servierunt eis,
timueruntque Syri auxilium præbere ultra filiis
Ammon.

PARS ALTERA

David rex pænitens, 11, 1—20, 26

I. Peccata regis gravissima, 11, 1—27

11 1 Factum est autem, vertente anno, eo tem- Adulterat cum Bethsabee
pore quo solent reges ad bella procedere,
misit David Ioab, et servos suos cum eo, et uni-
versum Israel, et vastaverunt filios Ammon, et ob-
sederunt Rabba: David autem remansit in Ierusa-
lem. 2 Dum hæc agerentur, accidit ut surgeret Da-
vid de strato suo post meridiem, et deambularet
in solario domus regiæ: viditque mulierem se la-
vantem, ex adverso super solarium suum: erat au-
tem mulier pulchra valde. 3 Misit ergo rex, et re-
quisivit quæ esset mulier. Nuntiatumque est ei
quod ipsa esset Bethsabee filia Eliam, uxor Uriæ
Hethæi. 4 Missis itaque David nuntiis, tulit eam.
Quæ cum ingressa esset ad illum, dormivit cum ea:
statimque sanctificata est ab immunditia sua: 5 et
reversa est in domum suam concepto fetu. Mit-
tensque nuntiavit David, et ait: Concepi.
6 Misit autem David ad Ioab, dicens: Mitte ad vocat virum eius Uriam
me Uriam Hethæum. Misitque Ioab Uriam ad Da-
vid. 7 Et venit Urias ad David. Quæsivitque Da-
vid quam recte ageret Ioab, et populus, et quomodo

(1) 1 Par 20, 1. — (4) Lv 15, 18.

administraretur bellum. 8 Et dixit David ad Uriam:
Vade in domum tuam, et lava pedes tuos. Et
egressus est Urias de domo regis, secutusque est
eum cibus regius. 9 Dormivit autem Urias ante
portam domus regiæ cum aliis servis domini sui,
et non descendit ad domum suam. 10 Nuntiatum-
que est David a dicentibus: Non ivit Urias in do-
mum suam. Et ait David ad Uriam: Numquid non
de via venisti? quare non descendisti in domum
tuam? 11 Et ait Urias ad David: Arca Dei et Is-
rael et Iuda habitant in papilionibus, et dominus
meus Ioab, et servi domini mei super faciem terræ
manent: et ego ingrediar domum meam, ut com-
edam et bibam, et dormiam cum uxore mea? per
salutem tuam, et per salutem animæ tuæ non fa-
ciam rem hanc. 12 Ait ergo David ad Uriam: Mane
hic etiam hodie, et cras dimittam te. Mansit Urias
in Ierusalem in die illa et altera: 13 et vocavit eum
David ut comederet coram se et biberet, et ine-
briavit eum: qui egressus vespere, dormivit in
strato suo cum servis domini sui, et in domum
suam non descendit.

in prœlio eum morti tradit

14 Factum est ergo mane, et scripsit David epi-
stolam ad Ioab: misitque per manum Uriæ, 15 scri-
bens in epistola: Ponite Uriam ex adverso belli,
ubi fortissimum est prœlium: et derelinquite eum,
ut percussus intereat. 16 Igitur cum Ioab obsideret
urbem, posuit Uriam in loco ubi sciebat viros esse
fortissimos. 17 Egressique viri de civitate, bella-
bant adversum Ioab, et ceciderunt de populo ser-
vorum David, et mortuus est etiam Urias Hethæus.

viduam uxorem ducit

18 Misit itaque Ioab, et nuntiavit David omnia
verba prœlii: 19 præcepitque nuntio, dicens: Cum
compleveris universos sermones belli ad regem,
20 si eum videris indignari, et dixerit: Quare ac-
cessistis ad murum, ut prœliaremini? an ignora-
batis quod multa desuper ex muro tela mittantur?
21 Quis percussit Abimelech filium Ierobaal? nonne

---

(21) Idc 9, 53.

mulier misit super eum fragmen molæ de muro,
et interfecit eum in Thebes? quare iuxta murum
accessistis? dices: Etiam servus tuus Urias Hethæus
occubuit. 22 Abiit ergo nuntius, et venit, et narra-
vit David omnia quæ ei præceperat Ioab. 23 Et
dixit nuntius ad David: Prævaluerunt adversum
nos viri, et egressi sunt ad nos in agrum: nos au-
tem facto impetu persecuti eos sumus usque ad
portam civitatis. 24 Et direxerunt iacula sagittarii
ad servos tuos ex muro desuper: mortuique sunt
de servis regis, quin etiam servus tuus Urias He-
thæus mortuus est. 25 Et dixit David ad nuntium:
Hæc dices Ioab: Non te frangat ista res: varius
enim eventus est belli, nunc hunc, et nunc illum
consumit gladius: conforta bellatores tuos adversus
urbem, ut destruas eam, et exhortare eos. 26 Au-
divit autem uxor Uriæ, quod mortuus esset Urias
vir suus, et planxit eum. 27 Transacto autem luctu
misit David, et introduxit eam in domum suam,
et facta est ei uxor, peperitque ei filium: et dis-
plicuit verbum hoc, quod fecerat David, coram
Domino.

II. Pœnæ peccatoris ac pænitentis, 12, 1—20, 26

1. Castigatio Nathan prophetæ, 12, 1—15a

12 1 Misit ergo Dominus Nathan ad David: qui Propheta
cum venisset ad eum, dixit ei: Duo viri erant sub
in civitate una, unus dives, et alter pauper. 2 Di- parabola
ves habebat oves, et boves plurimos valde. 3 Pau-
per autem nihil habebat omnino, præter ovem unam
parvulam, quam emerat et nutrierat, et quæ cre-
verat apud eum cum filiis eius simul, de pane illius
comedens, et de calice eius bibens, et in sinu illius
dormiens: eratque illi sicut filia. 4 Cum autem
peregrinus quidam venisset ad divitem, parcens ille
sumere de ovibus et de bobus suis, ut exhiberet
convivium peregrino illi, qui venerat ad se, tulit
ovem viri pauperis, et præparavit cibos homini qui
venerat ad se.

regi peccata proponit

5 Iratus autem indignatione David adversus ho-
minem illum nimis, dixit ad Nathan: Vivit Domi-
nus, quoniam filius mortis est vir qui fecit hoc.
6 Ovem reddet in quadruplum, eo quod fecerit ver-
bum istud, et non pepercerit. 7 Dixit autem Na-
than ad David: Tu es ille vir. Hæc dicit Dominus
Deus Israel: Ego unxi te in regem super Israel, et
ego erui te de manu Saul, 8 et dedi tibi domum
domini tui, et uxores domini tui in sinu tuo, de-
dique tibi domum Israel et Iuda: et si parva sunt
ista, adiiciam tibi multo maiora. 9 Quare ergo con-
tempsisti verbum Domini ut faceres malum in con-
spectu meo? Uriam Hethæum percussisti gladio,
et uxorem illius accepisti in uxorem tibi, et inter-
fecisti eum gladio filiorum Ammon.

pœnas varias prædicit

10 Quamobrem non recedet gladius de domo tua
usque in sempiternum, eo quod despexeris me, et
tuleris uxorem Uriæ Hethæi, ut esset uxor tua.
11 Itaque hæc dicit Dominus: Ecce, ego suscitabo
super te malum de domo tua, et tollam uxores tuas
in oculis tuis, et dabo proximo tuo, et dormiet cum
uxoribus tuis in oculis Solis huius. 12 Tu enim fe-
cisti abscondite: ego autem faciam verbum istud in
conspectu omnis Israel, et in conspectu Solis.

at veniam nuntiat

13 Et dixit David ad Nathan: Peccavi Domino.
Dixitque Nathan ad David: Dominus quoque trans-
tulit peccatum tuum: non morieris. 14 Verumta-
men, quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini,
propter verbum hoc, filius, qui natus est tibi, morte
morietur. 15 Et reversus est Nathan in domum
suam.

2. Mors primogeniti Bethsabee, 12, 15^b—25

Filius adulterii moritur

Percussit quoque Dominus parvulum, quem pe-
pererat uxor Uriæ David, et desperatus est. 16 De-
precatusque est David Dominum pro parvulo: et
ieiunavit David ieiunio, et ingressus seorsum, iacuit
super terram. 17 Venerunt autem seniores domus

(6) Ex 22, 1. — (11) Inf 16, 22. — (13) Sir 47, 13.

eius, cogentes eum ut surgeret de terra: qui noluit,
nec comedit cum eis cibum. 18 Accidit autem die
septima ut moreretur infans: timueruntque servi
David nuntiare ei quod mortuus esset parvulus; di-
xerunt enim: Ecce cum parvulus adhuc viveret, lo-
quebamur ad eum, et non audiebat vocem nostram:
quanto magis si dixerimus, Mortuus est puer, se
affliget? 19 Cum ergo David vidisset servos suos
mussitantes, intellexit quod mortuus esset infantu-
lus: dixitque ad servos suos: Num mortuus est
puer? Qui responderunt ei: Mortuus est. 20 Sur-
rexit ergo David de terra: et lotus unctusque est:
cumque mutasset vestem, ingressus est domum
Domini: et adoravit, et venit in domum suam, pe-
tivitque ut ponerent ei panem, et comedit. 21 Di-
xerunt autem ei servi sui: Quis est sermo, quem
fecisti? propter infantem, cum adhuc viveret, ieiu-
nasti et flebas: mortuo autem puero, surrexisti, et
comedisti panem. 22 Qui ait: Propter infantem,
dum adhuc viveret, ieiunavi et flevi: dicebam enim:
Quis scit si forte donet eum mihi Dominus, et vi-
vat infans? 23 Nunc autem quia mortuus est, quare
ieiunem? Numquid potero revocare eum amplius?
ego vadam magis ad eum: ille vero non reverte-
tur ad me.

24 Et consolatus est David Bethsabee uxorem
suam, ingressusque ad eam, dormivit cum ea: quæ
genuit filium, et vocavit nomen eius Salomon, et
Dominus dilexit eum. 25 Misitque in manu Nathan
prophetæ, et vocavit nomen eius, Amabilis Domino,
eo quod diligeret eum Dominus.

Salomon concipitur et nascitur

3. Finis belli Ammonitarum, 12, 26—31

26 Igitur pugnabat Ioab contra Rabbath filiorum
Ammon, et expugnabat urbem regiam. 27 Misitque
Ioab nuntios ad David, dicens: Dimicavi adversum
Rabbath, et capienda est Urbs aquarum. 28 Nunc
igitur congrega reliquam partem populi, et obside
civitatem, et cape eam: ne, cum a me vastata fuerit

David Ammonitas proterit

(26) 1 Par 20, 1.

urbs, nomini meo ascribatur victoria. 29 Congrega-
vit itaque David omnem populum, et profectus est
adversum Rabbath: cumque dimicasset, cepit eam.
30 Et tulit diadema regis eorum de capite eius,
pondo auri talentum, habens gemmas pretiosissi-
mas, et impositum est super caput David. Sed et
prædam civitatis asportavit multam valde: 31 po-
pulum quoque eius adducens serravit, et circum-
egit super eos ferrata carpenta: divisitque cultris,
et traduxit in typo laterum: sic fecit universis ci-
vitatibus filiorum Ammon: et reversus est David,
et omnis exercitus in Ierusalem.

4. Scelus Amnon primogeniti, 13, 1—22

Amore languens

13 1 Factum est autem post hæc, ut Absalom
filii David sororem speciosissimam, vocabulo
Thamar, adamaret Amnon filius David, 2 et depe-
riret eam valde, ita ut propter amorem eius ægro-
taret: quia cum esset virgo, difficile ei videbatur
ut quippiam inhoneste ageret cum ea. 3 Erat autem
Amnon amicus, nomine Ionadab filius Semmaa fra-
tris David, vir prudens valde. 4 Qui dixit ad eum:
Quare sic attenuaris macie fili regis per singulos
dies? cur non indicas mihi? Dixitque ei Amnon:
Thamar sororem fratris mei Absalom amo. 5 Cui
respondit Ionadab: Cuba super lectum tuum, et
languorem simula: cumque venerit pater tuus ut
visitet te, dic ei: Veniat, oro, Thamar soror mea,
ut det mihi cibum, et faciat pulmentum, ut come-
dam de manu eius. 6 Accubuit itaque Amnon, et
quasi ægrotare cœpit: cumque venisset rex ad vi-
sitandum eum, ait Amnon ad regem: Veniat, ob-
secro, Thamar soror mea, ut faciat in oculis meis
duas sorbitiunculas, et cibum capiam de manu eius.
7 Misit ergo David ad Thamar domum, dicens:
Veni in domum Amnon fratris tui, et fac ei pul-
mentum.

Thamar sororem Absalom opprimit

8 Venitque Thamar in domum Amnon fratris
sui: ille autem iacebat: quæ tollens farinam com-
miscuit: et liquefaciens, in oculis eius coxit sorbi-
tiunculas. 9 Tollensque quod coxerat, effudit, et po-

suit coram eo, et noluit comedere: dixitque Am-
non: Eiicite universos a me. Cumque eiecissent
omnes, 10 dixit Amnon ad Thamar: Infer cibum
in conclave, ut vescar de manu tua. Tulit ergo
Thamar sorbitiunculas, quas fecerat, et intulit ad
Amnon fratrem suum in conclave. 11 Cumque ob-
tulisset ei cibum, apprehendit eam, et ait: Veni,
cuba mecum soror mea. 12 Quæ respondit ei: Noli
frater mi, noli opprimere me, neque enim hoc fas
est in Israel: noli facere stultitiam hanc. 13 Ego
enim ferre non potero opprobrium meum, et tu
eris quasi unus de insipientibus in Israel: quin po-
tius loquere ad regem, et non negabit me tibi.
14 Noluit autem acquiescere precibus eius, sed præ-
valens viribus oppressit eam, et cubavit cum ea.
15 Et exosam eam habuit Amnon odio magno ni-
mis: ita ut maius esset odium, quo oderat eam,
amore quo ante dilexerat. Dixitque ei Amnon:
Surge, et vade. 16 Quæ respondit ei: Maius est
hoc malum, quod nunc agis adversum me, quam
quod ante fecisti, expellens me. Et noluit audire
eam: 17 sed vocato puero, qui ministrabat ei, di-
xit: Eiice hanc a me foras, et claude ostium post
eam. 18 Quæ induta erat talari tunica: huiusce-
modi enim filiæ regis virgines vestibus utebantur.
Eiecit itaque eam minister illius foras: clausitque
fores post eam.

19 Quæ aspergens cinerem capiti suo, scissa ta- patrem tristitia et fratrem odio afficiens
lari tunica, impositisque manibus super caput suum,
ibat ingrediens, et clamans. 20 Dixit autem ei Ab-
salom frater suus: Numquid Amnon frater tuus
concubuit tecum? sed nunc soror tace, frater tuus
est: neque affligas cor tuum pro hac re. Mansit
itaque Thamar contabescens in domo Absalom fra-
tris sui. 21 Cum autem audisset rex David verba
hæc, contristatus est valde, et noluit contristare
spiritum Amnon filii sui, quoniam diligebat eum,
quia primogenitus erat ei. 22 Porro non est locutus
Absalom ad Amnon nec malum, nec bonum: oderat
enim Absalom Amnon, eo quod violasset Thamar
sororem suam.

5. Ultio et fuga Absalom, 13, 23—38

Fratrem Amnon interficit

23 Factum est autem post tempus biennii, ut ton-
derentur oves Absalom in Baalhasor, quæ est iuxta
Ephraim: et vocavit Absalom omnes filios regis,
24 venitque ad regem, et ait ad eum: Ecce ton-
dentur oves servi tui: veniat, oro, rex cum servis
suis ad servum suum. 25 Dixitque rex ad Absa-
lom: Noli fili mi, noli rogare ut veniamus omnes,
et gravemus te. Cum autem cogeret eum, et no-
luisset ire, benedixit ei. 26 Et ait Absalom: Si non
vis venire, veniat, obsecro, nobiscum saltem Am-
non frater meus. Dixitque ad eum rex: Non est
necesse ut vadat tecum. 27 Coegit itaque Absalom
eum, et dimisit cum eo Amnon et universos filios
regis. Feceratque Absalom convivium quasi con-
vivium regis. 28 Præceperat autem Absalom pueris
suis, dicens: Observate cum temulentus fuerit Am-
non vino, et dixero vobis: Percutite eum, et inter-
ficite, nolite timere: ego enim sum qui præcipio
vobis: roboramini, et estote viri fortes. 29 Fecerunt
ergo pueri Absalom adversum Amnon, sicut præ-
ceperat eis Absalom. Surgentesque omnes filii regis
ascenderunt singuli mulas suas, et fugerunt.

in Gessur fugit

30 Cumque adhuc pergerent in itinere, fama per-
venit ad David, dicens: Percussit Absalom omnes
filios regis, et non remansit ex eis saltem unus.
31 Surrexit itaque rex, et scidit vestimenta sua: et
cecidit super terram, et omnes servi illius, qui assi-
stebant ei, sciderunt vestimenta sua. 32 Respon-
dens autem Ionadab filius Semmaa fratris David,
dixit: Ne æstimet dominus meus rex, quod omnes
pueri filii regis occisi sint: Amnon solus mortuus
est, quoniam in ore Absalom erat positus ex die
qua oppressit Thamar sororem eius. 33 Nunc ergo
ne ponat dominus meus rex super cor suum ver-
bum istud, dicens: Omnes filii regis occisi sunt:
quoniam Amnon solus mortuus est. 34 Fugit au-
tem Absalom: et elevavit puer speculator oculos
suos, et aspexit: et ecce populus multus veniebat
per iter devium ex latere montis. 35 Dixit autem
Ionadab ad regem: Ecce filii regis adsunt: iuxta

verbum servi tui sic factum est. 36 Cumque ces-
sasset loqui, apparuerunt et filii regis: et intrantes
levaverunt vocem suam, et fleverunt: sed et rex
et omnes servi eius fleverunt ploratu magno nimis.
37 Porro Absalom fugiens, abiit ad Tholomai filium
Ammiud regem Gessur. Luxit ergo David filium
suum cunctis diebus. 38 Absalom autem cum fu-
gisset, et venisset in Gessur, fuit ibi tribus annis.

6. Reconciliatio patris et filii, 13, 39—14, 33

39 Cessavitque rex David persequi Absalom, eo
quod consolatus esset super Amnon interitu.

14 1 Intelligens autem Ioab filius Sarviæ, quod
cor regis versum esset ad Absalom, 2 misit
Thecuam, et tulit inde mulierem sapientem: dixit-
que ad eam: Lugere te simula, et induere veste
lugubri, et ne ungaris oleo, ut sis quasi mulier iam
plurimo tempore lugens mortuum: 3 et ingredieris
ad regem, et loqueris ad eum sermones huiusce-
modi. Posuit autem Ioab verba in ore eius. 4 Ita-
que cum ingressa fuisset mulier Thecuitis ad re-
gem, cecidit coram eo super terram, et adoravit,
et dixit: Serva me rex. 5 Et ait ad eam rex: Quid
causæ habes? Quæ respondit: Heu, mulier vidua
ego sum: mortuus est enim vir meus. 6 Et ancil-
læ tuæ erant duo filii: qui rixati sunt adversum se
in agro, nullusque erat, qui eos prohibere posset:
et percussit alter alterum, et interfecit eum. 7 Et
ecce consurgens universa cognatio adversum an-
cillam tuam, dicit: Trade eum, qui percussit fratrem
suum, ut occidamus eum pro anima fratris sui, quem
interfecit, et deleamus heredem: et quærunt ex-
stinguere scintillam meam, quæ relicta est, ut non
supersit viro meo nomen, et reliquiæ super terram.
8 Et ait rex ad mulierem: Vade in domum tuam,
et ego iubebo pro te. 9 Dixitque mulier Thecuitis
ad regem: In me, domine mi rex, sit iniquitas, et
in domum patris mei: rex autem et thronus eius
sit innocens. 10 Et ait rex: Qui contradixerit tibi,
adduc eum ad me, et ultra non addet ut tangat te.
11 Quæ ait: Recordetur rex Domini Dei sui, ut

Ioab regem per mulierem placat

non multiplicentur proximi sanguinis ad ulciscen-
dum, et nequaquam interficiant filium meum. Qui
ait: Vivit Dominus, quia non cadet de capillis filii
tui super terram. 12 Dixit ergo mulier: Loquatur
ancilla tua ad dominum meum regem verbum. Et
ait: Loquere. 13 Dixitque mulier: Quare cogitasti
huiuscemodi rem contra populum Dei, et locutus
est rex verbum istud, ut peccet, et non reducat
eiectum suum? 14 Omnes morimur, et quasi aquæ
dilabimur in terram, quæ non revertuntur: nec vult
Deus perire animam, sed retractat cogitans ne pe-
nitus pereat qui abiectus est. 15 Nunc igitur veni,
ut loquar ad dominum meum regem verbum hoc,
præsente populo. Et dixit ancilla tua: Loquar ad
regem, si quo modo faciat rex verbum ancillæ suæ.
16 Et audivit rex, ut liberaret ancillam suam de
manu omnium, qui volebant de hereditate Dei de-
lere me, et filium meum simul. 17 Dicat ergo an-
cilla tua, ut fiat verbum domini mei regis sicut sa-
crificium. Sicut enim angelus Dei, sic est dominus
meus rex, ut nec benedictione, nec maledictione
moveatur: unde et Dominus Deus tuus est tecum.
18 Et respondens rex, dixit ad mulierem: Ne abs-
condas a me verbum, quod te interrogo. Dixitque
ei mulier: Loquere domine mi rex. 19 Et ait rex:
Numquid manus Ioab tecum est in omnibus istis?
Respondit mulier, et ait: Per salutem animæ tuæ,
domine mi rex, nec ad sinistram, nec ad dexteram
est ex omnibus his, quæ locutus est dominus meus
rex: servus enim tuus Ioab, ipse præcepit mihi, et
ipse posuit in os ancillæ tuæ omnia verba hæc.
20 Ut verterem figuram sermonis huius, servus tuus
Ioab præcepit istud: tu autem domine mi rex, sa-
piens es, sicut habet sapientiam angelus Dei, ut in-
telligas omnia super terram. 21 Et ait rex ad Ioab:
Ecce placatus feci verbum tuum: vade ergo, et re-
voca puerum Absalom. 22 Cadensque Ioab super
faciem suam in terram, adoravit, et benedixit regi:
et dixit Ioab: Hodie intellexit servus tuus, quia in-

(14) Ez 18, 32; 33, 11.

veni gratiam in oculis tuis, domine mi rex: fecisti
enim sermonem servi tui.

Absalom in Ierusalem reducit

23 Surrexit ergo Ioab et abiit in Gessur, et ad-
duxit Absalom in Ierusalem. 24 Dixit autem rex:
Revertatur in domum suam, et faciem meam non
videat. Reversus est itaque Absalom in domum
suam, et faciem regis non vidit. 25 Porro sicut
Absalom, vir non erat pulcher in omni Israel, et
decorus nimis: a vestigio pedis usque ad verticem
non erat in eo ulla macula. 26 Et quando tondebat
capillum (semel autem in anno tondebatur, quia gra-
vabat eum cæsaries) ponderabat capillos capitis sui
ducentis siclis, pondere publico. 27 Nati sunt autem
Absalom filii tres: et filia una nomine Thamar, ele-
gantis formæ. 28 Mansitque Absalom in Ierusalem
duobus annis, et faciem regis non vidit.

ad regem introducit

29 Misit itaque ad Ioab, ut mitteret eum ad re-
gem: qui noluit venire ad eum. Cumque secundo
misisset, et ille noluisset venire ad eum, 30 dixit
servis suis: Scitis agrum Ioab iuxta agrum meum,
habentem messem hordei: ite igitur, et succendite
eum igni. Succenderunt ergo servi Absalom sege-
tem igni. Et venientes servi Ioab, scissis vestibus
suis, dixerunt: Succenderunt servi Absalom partem
agri igni. 31 Surrexitque Ioab, et venit ad Absa-
lom in domum eius, et dixit: Quare succenderunt
servi tui segetem meam igni? 32 Et respondit Ab-
salom ad Ioab: Misi ad te obsecrans ut venires ad
me, et mitterem te ad regem, et diceres ei: Quare
veni de Gessur? melius mihi erat ibi esse: obsecro
ergo ut videam faciem regis: quod si memor est ini-
quitatis meæ, interficiat me. 33 Ingressus itaque Ioab
ad regem, nuntiavit ei omnia: vocatusque est Absa-
lom, et intravit ad regem, et adoravit super faciem
terræ coram eo: osculatusque est rex Absalom.

7. Seditio ingrati Absalom, 15, 1—16, 14

Absalom animis Israelitarum se insinuat

15 1 Igitur post hæc fecit sibi Absalom currus,
et equites, et quinquaginta viros, qui præce-
derent eum. 2 Et mane consurgens Absalom, sta-
bat iuxta introitum portæ, et omnem virum, qui

habebat negotium ut veniret ad regis iudicium, vocabat Absalom ad se, et dicebat: De qua civitate es tu? Qui respondens aiebat: Ex una tribu Israel ego sum servus tuus.
3 Respondebatque ei Absalom: Videntur mihi sermones tui boni et iusti. Sed non est qui te audiat constitutus a rege. Dicebatque Absalom:
4 Quis me constituat iudicem super terram, ut ad me veniant omnes, qui habent negotium, et iuste iudicem?
5 Sed et cum accederet ad eum homo ut salutaret illum, extendebat manum suam, et apprehendens, osculabatur eum.
6 Faciebatque hoc omni Israel venienti ad iudicium, ut audiretur a rege, et sollicitabat corda virorum Israel.

et coniurationem facit

7 Post quadraginta autem annos, dixit Absalom ad regem David: Vadam, et reddam vota mea quæ vovi Domino in Hebron.
8 Vovens enim vovit servus tuus, cum esset in Gessur Syriæ, dicens: Si reduxerit me Dominus in Ierusalem, sacrificabo Domino.
9 Dixitque ei rex David: Vade in pace. Et surrexit, et abiit in Hebron.
10 Misit autem Absalom exploratores in universas tribus Israel, dicens: Statim ut audieritis clangorem buccinæ, dicite: Regnavit Absalom in Hebron.
11 Porro cum Absalom ierunt ducenti viri de Ierusalem vocati, euntes simplici corde, et causam penitus ignorantes.
12 Accersivit quoque Absalom Achitophel Gilonitem consiliarium David, de civitate sua Gilo. Cumque immolaret victimas, facta est coniuratio valida, populusque concurrens augebatur cum Absalom.

David cum suis fugit

13 Venit igitur nuntius ad David, dicens: Toto corde universus Israel sequitur Absalom.
14 Et ait David servis suis, qui erant cum eo in Ierusalem: Surgite, fugiamus: neque enim erit nobis effugium a facie Absalom: festinate egredi, ne forte veniens occupet nos, et impellat super nos ruinam, et percutiat civitatem in ore gladii.
15 Dixeruntque servi regis ad eum: Omnia quæcumque præceperit dominus noster rex, libenter exsequemur servi tui.
16 Egressus est ergo rex, et universa domus eius pedibus suis: et dereliquit rex decem mulieres concubinas ad custodiendam domum.
17 Egressusque

rex et omnis Israel pedibus suis, stetit procul a
domo: 18 et universi servi eius ambulabant iuxta
eum, et legiones Cerethi, et Phelethi, et omnes
Gethæi, pugnatores validi, sexcenti viri qui secuti
eum fuerant de Geth pedites, præcedebant regem.
19 Dixit autem rex ad Ethai Gethæum: Cur venis
nobiscum? revertere, et habita cum rege, quia per-
egrinus es, et egressus es de loco tuo. 20 Heri
venisti, et hodie compelleris nobiscum egredi? ego
autem vadam quo iturus sum: revertere, et reduc
tecum fratres tuos, et Dominus faciet tecum mise-
ricordiam, et veritatem, quia ostendisti gratiam et
fidem. 21 Et respondit Ethai regi, dicens: Vivit
Dominus, et vivit dominus meus rex: quoniam in
quocumque loco fueris domine mi rex, sive in
morte, sive in vita, ibi erit servus tuus. 22 Et ait
David Ethai: Veni, et transi. Et transivit Ethai
Gethæus, et omnes viri, qui cum eo erant, et reli-
qua multitudo. 23 Omnesque flebant voce magna,
et universus populus transibat: rex quoque trans-
grediebatur Torrentem Cedron, et cunctus populus
incedebat contra viam, quæ respicit ad desertum.

24 Venit autem et Sadoc sacerdos, et universi sacerdotes et Chusai amicum remittit
Levitæ cum eo, portantes arcam fœderis Dei, et
deposuerunt arcam Dei: et ascendit Abiathar, donec
expletus esset omnis populus, qui egressus fuerat
de civitate. 25 Et dixit rex ad Sadoc: Reporta ar-
cam Dei in urbem: si invenero gratiam in oculis
Domini, reducet me, et ostendet mihi eam, et ta-
bernaculum suum. 26 Si autem dixerit mihi: Non
places: præsto sum, faciat quod bonum est coram
se. 27 Et dixit rex ad Sadoc sacerdotem: O videns
revertere in civitatem in pace: et Achimaas filius
tuus, et Ionathas filius Abiathar duo filii vestri,
sint vobiscum. 28 Ecce ego abscondar in campe-
stribus deserti, donec veniat sermo a vobis indicans
mihi. 29 Reportaverunt ergo Sadoc, et Abiathar
arcam Dei in Ierusalem: et manserunt ibi. 30 Porro
David ascendebat Clivum olivarum, scandens et
flens, nudis pedibus incedens, et operto capite, sed
et omnis populus, qui erat cum eo, operto capite

ascendebat plorans. 31 Nuntiatum est autem David
quod et Achitophel esset in coniuratione cum Ab-
salom, dixitque David: Infatua, quæso, Domine con-
silium Achitophel. 32 Cumque ascenderet David
summitatem montis, in quo adoraturus erat Domi-
num, ecce occurrit ei Chusai Arachites, scissa ve-
ste, et terra pleno capite. 33 Et dixit ei David: Si
veneris mecum, eris mihi oneri: 34 si autem in
civitatem revertaris, et dixeris Absalom: Servus
tuus sum, rex: sicut fui servus patris tui, sic ero
servus tuus: dissipabis consilium Achitophel. 35 Ha-
bes autem tecum Sadoc, et Abiathar sacerdotes:
et omne verbum quodcumque audieris de domo
regis, indicabis Sadoc, et Abiathar sacerdotibus.
36 Sunt autem cum eis duo filii eorum Achimaas
filius Sadoc, et Ionathas filius Abiathar: et mittetis
per eos ad me omne verbum quod audieritis. 37 Ve-
niente ergo Chusai amico David in civitatem, Ab-
salom quoque ingressus est Ierusalem.

Sibam devotum remuneratur

16 1 Cumque David transisset paululum montis
verticem, apparuit Siba puer Miphiboseth in
occursum eius, cum duobus asinis, qui onerati erant
ducentis panibus, et centum alligaturis uvæ passæ,
et centum massis palatharum, et utre vini. 2 Et
dixit rex Sibæ: Quid sibi volunt hæc? Respon-
ditque Siba: Asini, domesticis regis ut sedeant:
panes et palathæ ad vescendum pueris tuis: vinum
autem ut bibat siquis defecerit in deserto. 3 Et ait
rex: Ubi est filius domini tui? Responditque Siba
regi: Remansit in Ierusalem, dicens: Hodie resti-
tuet mihi domus Israel regnum patris mei. 4 Et
ait rex Sibæ: Tua sint omnia quæ fuerunt Miphi-
boseth. Dixitque Siba: Oro ut inveniam gratiam
coram te, domine mi rex.

Semei maledicenti parcit

5 Venit ergo rex David usque Bahurim: et ecce
egrediebatur inde vir de cognatione domus Saul,
nomine Semei, filius Gera, procedebatque egrediens,
et maledicebat, 6 mittebatque lapides contra David,

---

(3) Inf 19, 27. — (5) 1 Rg 2, 8.

et contra universos servos regis David: omnis au-
tem populus, et universi bellatores a dextro, et a
sinistro latere regis incedebant. 7 Ita autem loque-
batur Semei cum malediceret regi: Egredere, egre-
dere vir sanguinum, et vir Belial. 8 Reddidit tibi
Dominus universum sanguinem domus Saul: quo-
niam invasisti regnum pro eo, et dedit Dominus
regnum in manu Absalom filii tui, et ecce premunt
te mala tua, quoniam vir sanguinum es. 9 Dixit
autem Abisai filius Sarviæ, regi: Quare maledicit
canis hic mortuus domino meo regi? vadam, et
amputabo caput eius. 10 Et ait rex: Quid mihi et
vobis est filii Sarviæ? dimittite eum, ut maledicat:
Dominus enim præcepit ei ut malediceret David:
et quis est qui audeat dicere, quare sic fecerit?
11 Et ait rex Abisai, et universis servis suis: Ecce
filius meus, qui egressus est de utero meo, quærit
animam meam: quanto magis nunc filius Iemini?
dimittite eum ut maledicat iuxta præceptum Do-
mini: 12 si forte respiciat Dominus afflictionem
meam, et reddat mihi Dominus bonum pro male-
dictione hac hodierna. 13 Ambulabat itaque David
et socii eius per viam cum eo. Semei autem per
iugum montis ex latere, contra illum gradiebatur,
maledicens, et mittens lapides adversum eum, ter-
ramque spargens. 14 Venit itaque rex, et universus
populus cum eo lassus, et refocillati sunt ibi.

8. Absalom in Ierusalem, 16, 15—17, 23

Chusai consiliarium suscipit

15 Absalom autem et omnis populus eius ingressi
sunt Ierusalem, sed et Achitophel cum eo. 16 Cum
autem venisset Chusai Arachites amicus David ad
Absalom, locutus est ad eum: Salve rex, salve rex.
17 Ad quem Absalom, Hæc est, inquit, gratia tua
ad amicum tuum? quare non ivisti cum amico tuo?
18 Responditque Chusai ad Absalom: Nequaquam:
quia illius ero, quem elegit Dominus, et omnis hic
populus, et universus Israel, et cum eo manebo.
19 Sed ut et hoc inferam, cui ego serviturus sum?
nonne filio regis? sicut parui patri tuo, ita parebo
et tibi.

Achitophel suadente thorum patris fœdat

20 Dixit autem Absalom ad Achitophel: Inite con-
silium quid agere debeamus. 21 Et ait Achitophel
ad Absalom: Ingredere ad concubinas patris tui,
quas dimisit ad custodiendam domum: ut cum au-
dierit omnis Israel quod fœdaveris patrem tuum,
roborentur tecum manus eorum. 22 Tetenderunt
ergo Absalom tabernaculum in solario, ingressus-
que est ad concubinas patris sui coram universo
Israel. 23 Consilium autem Achitophel, quod dabat
in diebus illis, quasi siquis consuleret Deum: sic
erat omne consilium Achitophel, et cum esset cum
David, et cum esset cum Absalom.

consilium Chusai consilio Achitophel præfert

17 1 Dixit ergo Achitophel ad Absalom: Eligam
mihi duodecim millia virorum, et consurgens
persequar David hac nocte. 2 Et irruens super eum
(quippe qui lassus est, et solutis manibus) percu-
tiam eum: cumque fugerit omnis populus, qui cum
eo est, percutiam regem desolatum. 3 Et reducam
universum populum, quomodo unus homo reverti
solet: unum enim virum tu quæris: et omnis po-
pulus erit in pace. 4 Placuitque sermo eius Absa-
lom, et cunctis maioribus natu Israel. 5 Ait autem
Absalom: Vocate Chusai Arachiten, et audiamus
quid etiam ipse dicat. 6 Cumque venisset Chusai
ad Absalom, ait Absalom ad eum: Huiuscemodi
sermonem locutus est Achitophel: facere debemus
an non? quod das consilium? 7 Et dixit Chusai
ad Absalom: Non est bonum consilium, quod dedit
Achitophel hac vice. 8 Et rursum intulit Chusai:
Tu nosti patrem tuum, et viros, qui cum eo sunt,
esse fortissimos et amaro animo, veluti si ursa
raptis catulis in saltu sæviat: sed et pater tuus vir
bellator est, nec morabitur cum populo. 9 Forsitan
nunc latitat in foveis, aut in uno, quo voluerit, loco:
et cum ceciderit unus quilibet in principio, audiet
quicumque audierit, et dicet: Facta est plaga in po-
pulo qui sequebatur Absalom. 10 Et fortissimus
quisque, cuius cor est quasi leonis, pavore solve-

---

(22) Sup 12, 11.

tur: scit enim omnis populus Israel fortem esse
patrem tuum, et robustos omnes qui cum eo sunt.
11 Sed hoc mihi videtur rectum esse consilium:
Congregetur ad te universus Israel, a Dan usque
Bersabee, quasi arena maris innumerabilis: et tu
eris in medio eorum. 12 Et irruemus super eum
in quocumque loco inventus fuerit: et operiemus
eum, sicut cadere solet ros super terram: et non
relinquemus de viris, qui cum eo sunt, ne unum
quidem. 13 Quod si urbem aliquam fuerit ingres-
sus, circumdabit omnis Israel civitati illi funes, et
trahemus eam in torrentem, ut non reperiatur ne
calculus quidem ex ea. 14 Dixitque Absalom, et
omnes viri Israel: Melius est consilium Chusai Ara-
chitæ, consilio Achitophel: Domini autem nutu dis-
sipatum est consilium Achitophel utile, ut induceret
Dominus super Absalom malum.

Chusai Davidi acta nuntiat

15 Et ait Chusai Sadoc, et Abiathar sacerdotibus:
Hoc et hoc modo consilium dedit Achitophel Ab-
salom, et senioribus Israel: et ego tale et tale dedi
consilium. 16 Nunc ergo mittite cito, et nuntiate
David, dicentes: Ne moreris nocte hac in campe-
stribus deserti, sed absque dilatione transgredere:
ne forte absorbeatur rex, et omnis populus qui cum
eo est. 17 Ionathas autem et Achimaas stabant
iuxta fontem Rogel: abiit ancilla et nuntiavit eis:
et illi profecti sunt, ut referrent ad regem David
nuntium: non enim poterant videri, aut introire ci-
vitatem. 18 Vidit autem eos quidam puer, et indi-
cavit Absalom: illi vero concito gradu ingressi sunt
domum cuiusdam viri in Bahurim, qui habebat pu-
teum in vestibulo suo, et descenderunt in eum.
19 Tulit autem mulier, et expandit velamen super
os putei, quasi siccans ptisanas: et sic latuit res.
20 Cumque venissent servi Absalom in domum, ad
mulierem dixerunt: Ubi est Achimaas et Ionathas?
Et respondit eis mulier: Transierunt festinanter,
gustata paululum aqua. At hi qui quærebant, cum
non repperissent, reversi sunt in Ierusalem. 21 Cum-
que abiissent, ascenderunt illi de puteo, et pergen-
tes nuntiaverunt regi David, et dixerunt: Surgite,

et transite cito fluvium: quoniam huiuscemodi de-
dit consilium contra vos Achitophel. 22 Surrexit
ergo David, et omnis populus qui cum eo erat, et
transierunt Iordanem, donec dilucesceret: et ne unus
quidem residuus fuit, qui non transisset fluvium.

Achitophel se suspendit

23 Porro Achitophel videns quod non fuisset fac-
tum consilium suum, stravit asinum suum, surre-
xitque et abiit in domum suam et in civitatem su-
am: et disposita domo sua, suspendio interiit, et
sepultus est in sepulcro patris sui.

9. Absalom vincitur et occiditur, 17, 24—19, 8

Exercitus castrametantur

24 David autem venit in Castra, et Absalom
transivit Iordanem, ipse et omnes viri Israel cum
eo. 25 Amasam vero constituit Absalom pro Ioab
super exercitum: Amasa autem erat filius viri, qui
vocabatur Ietra de Iesraeli, qui ingressus est ad
Abigail filiam Naas, sororem Sarviæ, quæ fuit mater
Ioab. 26 Et castrametatus est Israel cum Absalom
in Terra Galaad. 27 Cumque venisset David in
Castra, Sobi filius Naas de Rabbath filiorum Am-
mon, et Machir filius Ammihel de Lodabar, et Ber-
zellai Galaadites de Rogelim, 28 obtulerunt ei stra-
toria, et tapetia, et vasa fictilia, frumentum, et hor-
deum, et farinam, et polentam, et fabam, et len-
tem, et frixum cicer, 29 et mel, et butyrum, oves,
et pingues vitulos; dederuntque David, et populo,
qui cum eo erat, ad vescendum: suspicati enim
sunt, populum fame, et siti fatigari in deserto.

David præcipit parcere filio

18 1 Igitur considerato David populo suo con-
stituit super eos tribunos et centuriones, 2 et
dedit populi tertiam partem sub manu Ioab, et ter-
tiam partem sub manu Abisai filii Sarviæ fratris
Ioab, et tertiam partem sub manu Ethai, qui erat
de Geth, dixitque rex ad populum: Egrediar et ego
vobiscum. 3 Et respondit populus: Non exibis: sive
enim fugerimus, non magnopere ad eos de nobis
pertinebit: sive media pars ceciderit e nobis, non
satis curabunt: quia tu unus pro decem millibus
computaris: melius est igitur ut sis nobis in urbe

præsidio. 4 Ad quos rex ait: Quod vobis videtur
rectum, hoc faciam. Stetit ergo rex iuxta portam:
egrediebaturque populus per turmas suas centeni,
et milleni. 5 Et præcepit rex Ioab, et Abisai, et
Ethai, dicens: Servate mihi puerum Absalom. Et
omnis populus audiebat præcipientem regem cunctis
principibus pro Absalom.

Absalom transfoditur ac proiicitur

6 Itaque egressus est populus in campum contra
Israel, et factum est prœlium in saltu Ephraim. 7 Et
cæsus est ibi populus Israel ab exercitu David,
factaque est plaga magna in die illa, viginti millium.
8 Fuit autem ibi prœlium dispersum super faciem
omnis terræ, et multo plures erant, quos saltus
consumpserat de populo, quam hi, quos voraverat
gladius in die illa. 9 Accidit autem ut occurreret
Absalom servis David, sedens mulo: cumque in-
gressus fuisset mulus subter condensam quercum
et magnam, adhæsit caput eius quercui: et illo sus-
penso inter cælum et terram, mulus, cui insederat,
pertransivit. 10 Vidit autem hoc quispiam, et nun-
tiavit Ioab, dicens: Vidi Absalom pendere de quercu.
11 Et ait Ioab viro, qui nuntiaverat ei: Si vidisti,
quare non confodisti eum cum terra, et ego dedis-
sem tibi decem argenti siclos, et unum balteum?
12 Qui dixit ad Ioab: Si appenderes in manibus
meis mille argenteos, nequaquam mitterem manum
meam in filium regis: audientibus enim nobis præ-
cepit rex tibi, et Abisai, et Ethai, dicens: Custo-
dite mihi puerum Absalom. 13 Sed et si fecissem
contra animam meam audacter, nequaquam hoc
regem latere potuisset, et tu stares ex adverso?
14 Et ait Ioab: Non sicut tu vis, sed aggrediar eum
coram te. Tulit ergo tres lanceas in manu sua, et
infixit eas in corde Absalom: cumque adhuc palpi-
taret hærens in quercu, 15 cucurrerunt decem iu-
venes armigeri Ioab, et percutientes interfecerunt
eum. 16 Cecinit autem Ioab buccina, et retinuit
populum, ne persequeretur fugientem Israel, volens
parcere multitudini. 17 Et tulerunt Absalom, et
proiecerunt eum in saltu, in foveam grandem, et
comportaverunt super eum acervum lapidum ma-

gnum nimis: omnis autem Israel fugit in taberna-
cula sua. 18 Porro Absalom erexerat sibi, cum
adhuc viveret, titulum qui est in Valle regis: di-
xerat enim: Non habeo filium, et hoc erit moni-
mentum nominis mei. Vocavitque titulum nomine
suo, et appellatur Manus Absalom, usque ad hanc
diem.

et a patre amare fletur

19 Achimaas autem filius Sadoc, ait: Curram, et
nuntiabo regi, quia iudicium fecerit ei Dominus de
manu inimicorum eius. 20 Ad quem Ioab dixit:
Non eris nuntius in hac die, sed nuntiabis in alia:
hodie nolo te nuntiare, filius enim regis est mor-
tuus. 21 Et ait Ioab Chusi: Vade, et nuntia regi
quæ vidisti. Adoravit Chusi Ioab, et cucurrit. 22 Rur-
sus autem Achimaas filius Sadoc dixit ad Ioab:
Quid impedit si etiam ego curram post Chusi?
Dixitque ei Ioab: Quid vis currere fili mi? non
eris boni nuntii baiulus. 23 Qui respondit: Quid
enim si cucurrero? Et ait ei: Curre. Currens
ergo Achimaas per viam compendii, transivit Chusi.
24 David autem sedebat inter duas portas: specu-
lator vero, qui erat in fastigio portæ super murum,
elevans oculos, vidit hominem currentem solum.
25 Et exclamans indicavit regi: dixitque rex: Si so-
lus est, bonus est nuntius in ore eius. Properante
autem illo, et accedente propius, 26 vidit specula-
tor hominem alterum currentem, et vociferans in
culmine, ait: Apparet mihi alter homo currens so-
lus. Dixitque rex: Et iste bonus est nuntius. 27 Spe-
culator autem, Contemplor, ait, cursum prioris,
quasi cursum Achimaas filii Sadoc. Et ait rex: Vir
bonus est: et nuntium portans bonum, venit. 28 Cla-
mans autem Achimaas, dixit ad regem: Salve rex.
Et adorans regem coram eo pronus in terram, ait:
Benedictus Dominus Deus tuus, qui conclusit ho-
mines qui levaverunt manus suas contra dominum
meum regem. 29 Et ait rex: Estne pax puero Ab-
salom? Dixitque Achimaas: Vidi tumultum ma-
gnum, cum mitteret Ioab servus tuus, o rex, me
servum tuum: nescio aliud. 30 Ad quem rex:
Transi, ait, et sta hic. Cumque ille transisset, et

staret, 31 apparuit Chusi: et veniens ait: Bonum
apporto nuntium, domine mi rex: iudicavit enim
pro te Dominus hodie de manu omnium qui sur-
rexerunt contra te. 32 Dixit autem rex ad Chusi:
Estne pax puero Absalom? Cui respondens Chusi,
Fiant, inquit, sicut puer, inimici domini mei regis,
et universi qui consurgunt adversus eum in ma-
lum. 33 Contristatus itaque rex, ascendit cœnacu-
lum portæ, et flevit. Et sic loquebatur, vadens:
Fili mi Absalom, Absalom fili mi: quis mihi tri-
buat ut ego moriar pro te, Absalom fili mi, fili mi
Absalom?

Ioab regem corripit

19 1 Nuntiatum est autem Ioab quod rex fleret
et lugeret filium suum: 2 et versa est vic-
toria in luctum in die illa omni populo: audivit
enim populus in die illa dici: Dolet rex super filio
suo. 3 Et declinavit populus in die illa ingredi ci-
vitatem, quomodo declinare solet populus versus
et fugiens de prœlio. 4 Porro rex operuit caput
suum, et clamabat voce magna: Fili mi Absalom,
Absalom fili mi, fili mi. 5 Ingressus ergo Ioab ad
regem in domum, dixit: Confudisti hodie vultus
omnium servorum tuorum, qui salvam fecerunt
animam tuam, et animam filiorum tuorum, et filia-
rum tuarum, et animam uxorum tuarum, et ani-
mam concubinarum tuarum. 6 Diligis odientes te,
et odio habes diligentes te: et ostendisti hodie quia
non curas de ducibus tuis, et de servis tuis: et
vere cognovi modo, quia si Absalom viveret, et
omnes nos occubuissemus, tunc placeret tibi. 7 Nunc
igitur surge, et procede, et alloquens satisfac servis
tuis: iuro enim tibi per Dominum, quod si non ex-
ieris, ne unus quidem remansurus sit tecum nocte
hac: et peius erit hoc tibi, quam omnia mala, quæ
venerunt super te ab adolescentia tua usque in
præsens. 8 Surrexit ergo rex et sedit in porta: et
omni populo nuntiatum est quod rex sederet in
porta: venitque universa multitudo coram rege:
Israel autem fugit in tabernacula sua.

---

(33) Inf 19, 4.

10. Reditus Davidis in Galgalam, 19, 9—43

Rex a viris Iuda revocatur

9 Omnis quoque populus certabat in cunctis tri-
bubus Israel, dicens: Rex liberavit nos de manu
inimicorum nostrorum, ipse salvavit nos de manu
Philisthinorum: et nunc fugit de terra propter Ab-
salom. 10 Absalom autem, quem unximus super
nos, mortuus est in bello: usquequo siletis, et non
reducitis regem? 11 Rex vero David misit ad Sa-
doc, et Abiathar sacerdotes, dicens: Loquimini ad
maiores natu Iuda, dicentes: Cur venitis novissimi
ad reducendum regem in domum suam? (Sermo
autem omnis Israel pervenerat ad regem in domo
eius.) 12 Fratres mei vos, os meum, et caro mea
vos, quare novissimi reducitis regem?

Amasam ducem constituit

13 Et Amasæ dicite: Nonne os meum, et caro
mea es? Hæc faciat mihi Deus, et hæc addat, si
non magister militiæ fueris coram me omni tem-
pore pro Ioab. 14 Et inclinavit cor omnium virorum
Iuda, quasi viri unius: miseruntque ad regem, di-
centes: Revertere tu, et omnes servi tui.

revertens Semei et Miphiboseth indulget

15 Et reversus est rex: et venit usque ad Ior-
danem, et omnis Iuda venit usque in Galgalam ut
occurreret regi, et traduceret eum Iordanem. 16 Fe-
stinavit autem Semei filius Gera filii Iemini de Ba-
hurim, et descendit cum viris Iuda in occursum
regis David 17 cum mille viris de Beniamin, et
Siba puer de domo Saul: et quindecim filii eius,
ac viginti servi erant cum eo: et irrumpentes Ior-
danem, ante regem 18 transierunt vada, ut tradu-
cerent domum regis, et facerent iuxta iussionem
eius: Semei autem filius Gera prostratus coram
rege, cum iam transisset Iordanem, 19 dixit ad
eum: Ne reputes mihi domine mi iniquitatem, ne-
que memineris iniuriarum servi tui in die qua
egressus es domine mi rex de Ierusalem, neque
ponas rex in corde tuo. 20 Agnosco enim servus
tuus peccatum meum: et idcirco hodie primus veni
de omni domo Ioseph, descendique in occursum

(16) 1 Rg 2, 8.

domini mei regis. 21 Respondens vero Abisai filius
Sarviæ, dixit: Numquid pro his verbis non occide-
tur Semei, quia maledixit christo Domini? 22 Et
ait David: Quid mihi, et vobis filii Sarviæ? cur
efficimini mihi hodie in satan? ergone hodie inter-
ficietur vir in Israel? an ignoro hodie me factum
regem super Israel? 23 Et ait rex Semei: Non mo-
rieris. Iuravitque ei. 24 Miphiboseth quoque filius
Saul descendit in occursum regis illotis pedibus,
et intonsa barba: vestesque suas non laverat a die
qua egressus fuerat rex, usque ad diem reversio-
nis eius in pace. 25 Cumque Ierusalem occurrisset
regi, dixit ei rex: Quare non venisti mecum Mi-
phiboseth? 26 Et respondens ait: Domine mi rex,
servus meus contempsit me: dixique ei ego famu-
lus tuus ut sterneret mihi asinum, et ascendens
abirem cum rege: claudus enim sum servus tuus.
27 Insuper et accusavit me servum tuum ad te do-
minum meum regem: tu autem domine mi rex,
sicut angelus Dei es, fac quod placitum est tibi.
28 Neque enim fuit domus patris mei, nisi morti
obnoxia domino meo regi: tu autem posuisti me
servum tuum inter convivas mensæ tuæ: quid ergo
habeo iustæ querelæ? aut quid possum ultra voci-
ferari ad regem? 29 Ait ergo ei rex: Quid ultra
loqueris? fixum est quod locutus sum: tu, et Siba
dividite possessiones. 30 Responditque Miphiboseth
regi: Etiam cuncta accipiat, postquam reversus est
dominus meus rex pacifice in domum suam.

31 Berzellai quoque Galaadites, descendens de
Rogelim, traduxit regem Iordanem, paratus etiam
ultra fluvium prosequi eum. 32 Erat autem Berzel-
lai Galaadites senex valde, id est octogenarius, et
ipse præbuit alimenta regi, cum moraretur in Ca-
stris: fuit quippe vir dives nimis. 33 Dixit itaque
rex ad Berzellai: Veni mecum, ut requiescas se-
curus mecum in Ierusalem. 34 Et ait Berzellai ad
regem: Quot sunt dies annorum vitæ meæ, ut
ascendam cum rege in Ierusalem? 35 Octogenarius

Iordanem transgressurus senem Berzellai dimittit

---

(27) Sup 16, 3. — (32) Sup 17, 27; 1 Rg 2, 7.

sum hodie: numquid vigent sensus mei ad discer-
nendum suave, aut amarum? aut delectare potest
servum tuum cibus et potus? vel audire possum
ultra vocem cantorum, atque cantatricum? quare
servus tuus sit oneri domino meo regi? 36 Pau-
lulum procedam famulus tuus ab Iordane tecum:
non indigeo hac vicissitudine, 37 sed obsecro ut
revertar servus tuus, et moriar in civitate mea, et
sepeliar iuxta sepulcrum patris mei, et matris meæ.
Est autem servus tuus Chamaam, ipse vadat tecum,
domine mi rex, et fac ei quidquid tibi bonum vi-
detur. 38 Dixit itaque ei rex: Mecum transeat Cha-
maam, et ego faciam ei quidquid tibi placuerit, et
omne, quod petieris a me, impetrabis. 39 Cumque
transisset universus populus et rex Iordanem, oscu-
latus est rex Berzellai, et benedixit ei: et ille re-
versus est in locum suum. 40 Transivit ergo rex
in Galgalam, et Chamaam cum eo. Omnis autem
populus Iuda traduxerat regem, et media tantum
pars affuerat de populo Israel.

viri Israel et Iuda rixantur

41 Itaque omnes viri Israel concurrentes ad regem
dixerunt ei: Quare te furati sunt fratres nostri viri
Iuda, et traduxerunt regem et domum eius Iorda-
nem, omnesque viros David cum eo? 42 Et re-
spondit omnis vir Iuda ad viros Israel: Quia mihi
propior est rex: cur irasceris super hac re? num-
quid comedimus aliquid ex rege, aut munera nobis
data sunt? 43 Et respondit vir Israel ad viros Iuda,
et ait: Decem partibus maior ego sum apud regem,
magisque ad me pertinet David quam ad te: cur
fecisti mihi iniuriam, et non mihi nuntiatum est
priori, ut reducerem regem meum? Durius autem
responderunt viri Iuda viris Israel.

11. Rebellio Sebæ Ieminei, 20, 1—22

Seba viros Israel seducit

20 1 Accidit quoque ut ibi esset vir Belial, no-
mine Seba, filius Bochri, vir Iemineus: et
cecinit buccina, et ait: Non est nobis pars in Da-
vid, neque hereditas in filio Isai: revertere in ta-
bernacula tua Israel. 2 Et separatus est omnis
Israel a David, secutusque est Seba filium Bochri:

viri autem Iuda adhæserunt regi suo a Iordane
usque Ierusalem.

3 Cumque venisset rex in domum suam in Ie-
rusalem, tulit decem mulieres concubinas, quas de-
reliquerat ad custodiendam domum, et tradidit eas
in custodiam, alimenta eis præbens: et non est in-
gressus ad eas, sed erant clausæ usque in diem
mortis suæ in viduitate viventes.

rex concubinis providet

4 Dixit autem rex Amasæ: Convoca mihi omnes
viros Iuda in diem tertium, et tu adesto præsens.
5 Abiit ergo Amasa ut convocaret Iudam, et mo-
ratus est extra placitum quod ei constituerat rex.
6 Ait autem David ad Abisai: Nunc magis afflictu-
rus est nos Seba filius Bochri quam Absalom: tolle
igitur servos domini tui, et persequere eum, ne
forte inveniat civitates munitas, et effugiat nos.
7 Egressi sunt ergo cum eo viri Ioab, Cerethi quo-
que et Phelethi: et omnes robusti exierunt de Ie-
rusalem ad persequendum Seba filium Bochri.

ac persecutionem Sebæ mandat

8 Cumque illi essent iuxta lapidem grandem, qui
est in Gabaon, Amasa veniens occurrit eis. Porro
Ioab vestitus erat tunica stricta ad mensuram ha-
bitus sui, et desuper accinctus gladio dependente
usque ad ilia, in vagina, qui fabricatus levi motu
egredi poterat, et percutere. 9 Dixit itaque Ioab ad
Amasam: Salve mi frater. Et tenuit manu dextera
mentum Amasæ, quasi osculans eum. 10 Porro
Amasa non observavit gladium, quem habebat Ioab,
qui percussit eum in latere, et effudit intestina eius
in terram, nec secundum vulnus apposuit, et mor-
tuus est. Ioab autem, et Abisai frater eius perse-
cuti sunt Seba filium Bochri. 11 Interea quidam
viri, cum stetissent iuxta cadaver Amasæ, de so-
ciis Ioab, dixerunt: Ecce qui esse voluit pro Ioab
comes David. 12 Amasa autem conspersus san-
guine, iacebat in media via. Vidit hoc quidam vir
quod subsisteret omnis populus ad videndum eum,
et amovit Amasam de via in agrum, operuitque

Ioab Amasam occidit

(9) 1 Rg 2, 5.

eum vestimento, ne subsisterent transeuntes propter eum. 13 Amoto ergo illo de via, transibat omnis vir sequens Ioab ad persequendum Seba filium Bochri.

ac decollato Seba revertitur

14 Porro ille transierat per omnes tribus Israel in Abelam, et Bethmaacha: omnesque viri electi congregati fuerant ad eum. 15 Venerunt itaque et oppugnabant eum in Abela, et in Bethmaacha, et circumdederunt munitionibus civitatem, et obsessa est urbs: omnis autem turba, quæ erat cum Ioab, moliebatur destruere muros. 16 Et exclamavit mulier sapiens de civitate: Audite, audite, dicite Ioab: Appropinqua huc, et loquar tecum. 17 Qui cum accessisset ad eam, ait illi: Tu es Ioab? Et ille respondit: Ego. Ad quem sic locuta est: Audi sermones ancillæ tuæ. Qui respondit: Audio. 18 Rursumque illa, Sermo, inquit, dicebatur in veteri proverbio: Qui interrogant, interrogent in Abela: et sic perficiebant. 19 Nonne ego sum quæ respondeo veritatem in Israel, et tu quæris subvertere civitatem, et evertere matrem in Israel? Quare præcipitas hereditatem Domini? 20 Respondensque Ioab, ait: Absit, absit hoc a me: non præcipito, neque demolior. 21 Non sic se habet res, sed homo de monte Ephraim Seba, filius Bochri cognomine, levavit manum suam contra regem David: tradite illum solum, et recedemus a civitate. Et ait mulier ad Ioab: Ecce caput eius mittetur ad te per murum. 22 Ingressa est ergo ad omnem populum, et locuta est eis sapienter: qui abscissum caput Seba filii Bochri proiecerunt ad Ioab. Et ille cecinit tuba, et recesserunt ab urbe, unusquisque in tabernacula sua: Ioab autem reversus est Ierusalem ad regem.

12. Summi ministri regis, 20, 23—26

Distributio officiorum

23 Fuit ergo Ioab super omnem exercitum Israel: Banaias autem filius Ioiadæ super Cerethæos et Phelethæos. 24 Aduram vero super tributa: porro

---

(23) Sup 8, 16.

Iosaphat filius Ahilud, a commentariis. 25 Siva au-
tem, scriba: Sadoc vero et Abiathar, sacerdotes.
26 Ira autem Iairites erat sacerdos David.

Appendices utriusque partis, 21, 1—24, 25

1. Ultio familiæ Saulis, 21, 1—14

Septem crucifiguntur

21 1 Facta est quoque fames in diebus David
tribus annis iugiter: et consuluit David ora-
culum Domini. Dixitque Dominus: Propter Saul,
et domum eius sanguinum, quia occidit Gabaonitas.
2 Vocatis ergo Gabaonitis rex, dixit ad eos. (Porro
Gabaonitæ non erant de filiis Israel, sed reliquiæ
Amorrhæorum: filii quippe Israel iuraverant eis, et
voluit Saul percutere eos zelo, quasi pro filiis Israel
et Iuda.) 3 Dixit ergo David ad Gabaonitas: Quid
faciam vobis? et quod erit vestri piaculum, ut be-
nedicatis hereditati Domini? 4 Dixeruntque ei Ga-
baonitæ: Non est nobis super argento et auro quæ-
stio, sed contra Saul, et contra domum eius: neque
volumus ut interficiatur homo de Israel. Ad quos
rex ait: Quid ergo vultis ut faciam vobis? 5 Qui
dixerunt regi: Virum, qui attrivit nos et oppressit
inique, ita delere debemus, ut ne unus quidem re-
siduus sit de stirpe eius in cunctis finibus Israel.
6 Dentur nobis septem viri de filiis eius, ut cruci-
figamus eos Domino in Gabaa Saul, quondam electi
Domini. Et ait rex: Ego dabo. 7 Pepercitque rex
Miphiboseth filio Ionathæ filii Saul, propter iusiu-
randum Domini, quod fuerat inter David et inter
Ionathan filium Saul. 8 Tulit itaque rex duos filios
Respha filiæ Aia, quos peperit Sauli, Armoni, et
Miphiboseth: et quinque filios Michol filiæ Saul,
quos genuerat Hadrieli filio Berzellai, qui fuit de
Molathi, 9 et dedit eos in manus Gabaonitarum:
qui crucifixerunt eos in monte coram Domino: et
ceciderunt hi septem simul occisi in diebus messis
primis, incipiente messione hordei.

---

(2) Ios 9, 15. — (7) 1 Sm 18, 3.

custodiuntur

10 Tollens autem Respha filia Aia, cilicium sub-
stravit sibi supra petram ab initio messis, donec
stillaret aqua super eos de cælo: et non dimisit
aves lacerare eos per diem, neque bestias per
noctem.

sepeliuntur cum Saule et Ionatha

11 Et nuntiata sunt David quæ fecerat Respha,
filia Aia, concubina Saul. 12 Et abiit David, et tulit
ossa Saul, et ossa Ionathæ filii eius a viris Iabes
Galaad, qui furati fuerant ea de platea Bethsan,
in qua suspenderant eos Philisthiim cum interfe-
cissent Saul in Gelboe: 13 et asportavit inde ossa
Saul, et ossa Ionathæ filii eius: et colligentes ossa
eorum, qui affixi fuerant, 14 sepelierunt ea cum
ossibus Saul et Ionathæ filii eius in Terra Benia-
min, in latere, in sepulcro Cis patris eius: fece-
runtque omnia, quæ præceperat rex, et repropitia-
tus est Deus terræ post hæc.

2. Bella cum Philisthiim, 21, 15—22

Primum

15 Factum est autem rursum prœlium Philisthi-
norum adversum Israel, et descendit David, et
servi eius cum eo, et pugnabant contra Philisthiim.
Deficiente autem David, 16 Iesbibenob, qui fuit de
genere Arapha, cuius ferrum hastæ trecentas uncias
appendebat, et accinctus erat ense novo, nisus est
percutere David. 17 Præsidioque ei fuit Abisai filius
Sarviæ, et percussum Philisthæum interfecit. Tunc
iuraverunt viri David, dicentes: Iam non egredie-
ris nobiscum in bellum, ne exstinguas lucernam
Israel.

secundum

18 Secundum quoque bellum fuit in Gob contra
Philisthæos: tunc percussit Sobochai de Husati,
Saph de stirpe Arapha de genere gigantum.

tertium

19 Tertium quoque fuit bellum in Gob contra
Philisthæos, in quo percussit Adeodatus filius Sal-
tus polymitarius Bethlehemites Goliath Gethæum,
cuius hastile hastæ erat quasi liciatorium texen-
tium.

---

(12) 1 Sm 31, 12. — (16) 1 Sm 17, 7. — (18) 1 Par 20, 4.

20 Quartum bellum fuit in Geth: in quo vir fuit excelsus, qui senos in manibus pedibusque habebat digitos, id est viginti quattuor, et erat de origine
Arapha. 21 Et blasphemavit Israel: percussit autem eum Ionathan filius Samaa fratris David.
22 Hi quattuor nati sunt de Arapha in Geth, et ceciderunt in manu David, et servorum eius.

quartum

quattuor gigantes cæsi

3. Gratiarum actio Davidis, 22, 1—51

22 1 Locutus est autem David Domino verba carminis huius, in die qua liberavit eum Dominus de manu omnium inimicorum suorum, et de manu Saul;
2 et ait:

Dominus petra mea, et robur meum,
et salvator meus.
3 Deus fortis meus sperabo in eum:
scutum meum, et cornu salutis meæ:
elevator meus, et refugium meum:
salvator meus, de iniquitate liberabis me.
4 Laudabilem invocabo Dominum:
et ab inimicis meis salvus ero.
5 Quia circumdederunt me contritiones mortis:
torrentes Belial terruerunt me.
6 Funes inferni circumdederunt me:
prævenerunt me laquei mortis.
7 In tribulatione mea invocabo Dominum,
et ad Deum meum clamabo:
et exaudiet de templo suo vocem meam,
et clamor meus veniet ad aures eius.
8 Commota est et contremuit terra:
fundamenta montium concussa sunt,
et conquassata, quoniam iratus est eis.
9 Ascendit fumus de naribus eius,
et ignis de ore eius vorabit:
carbones succensi sunt ab eo.
10 Inclinavit cælos, et descendit:
et caligo sub pedibus eius.

Dominus salvator

Davida in angustiis positum

modo mirabili

(2) Ps 17, 3. — (4) Ps 17, 4.

11 Et ascendit super cherubim, et volavit:
et lapsus est super pennas venti.
12 Posuit tenebras in circuitu suo latibulum:
cribrans aquas de nubibus cælorum.
13 Præ fulgore in conspectu eius,
succensi sunt carbones ignis.
14 Tonabit de cælo Dominus:
et excelsus dabit vocem suam.
15 Misit sagittas et dissipavit eos:
fulgur, et consumpsit eos.
16 Et apparuerunt effusiones maris,
et revelata sunt fundamenta orbis
ab increpatione Domini,
ab inspiratione spiritus furoris eius.
17 Misit de excelso, et assumpsit me:
et extraxit me de aquis multis.

extraxit et eduxit

18 Liberavit me ab inimico meo potentissimo,
et ab his qui oderant me: quoniam robustiores me erant.
19 Prævenit me in die afflictionis meæ,
et factus est Dominus firmamentum meum.
20 Et eduxit me in latitudinem:
liberavit me, quia complacui ei.
21 Retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam:
et secundum munditiam manuum mearum reddet mihi.

secundum iustitiam eius

22 Quia custodivi vias Domini,
et non egi impie, a Deo meo.
23 Omnia enim iudicia eius in conspectu meo:
et præcepta eius non amovi a me.
24 Et ero perfectus cum eo:
et custodiam me ab iniquitate mea.
25 Et restituet mihi Dominus secundum iustitiam meam:
et secundum munditiam manuum mearum, in conspectu oculorum suorum.

26 Cum sancto sanctus eris:
et cum robusto perfectus.
27 Cum electo electus eris:
et cum perverso perverteris.
28 Et populum pauperem salvum facies:
oculisque tuis excelsos humiliabis.
29 Quia tu lucerna mea Domine:
et tu Domine illuminabis tenebras meas.
30 In te enim curram accinctus:
in Deo meo transiliam murum.
31 Deus, immaculata via eius,
eloquium Domini igne examinatum:
scutum est omnium sperantium in se.
32 Quis est Deus præter Dominum:
et quis fortis præter Deum nostrum?
33 Deus qui accinxit me fortitudine:
et complanavit perfectam viam meam.
34 Coæquans pedes meos cervis,
et super excelsa mea statuens me.
35 Docens manus meas ad prœlium,
et componens quasi arcum æreum brachia mea.
36 Dedisti mihi clypeum salutis tuæ:
et mansuetudo tua multiplicavit me.
37 Dilatabis gressus meos subtus me:
et non deficient tali mei.
38 Persequar inimicos meos, et conteram:
et non convertar donec consumam eos.
39 Consumam eos et confringam, ut non consurgant:
cadent sub pedibus meis.
40 Accinxisti me fortitudine ad prœlium:
incurvasti resistentes mihi subtus me.
41 Inimicos meos dedisti mihi dorsum:
odientes me, et disperdam eos.
42 Clamabunt, et non erit qui salvet,
ad Dominum, et non exaudiet eos.

et fortitudinem suam

eique victoriam cruentam

(35) Ps 143, 1.

43 Delebo eos ut pulverem terræ:
quasi lutum platearum comminuam eos
atque confringam.
et regnum gloriosum detulit
44 Salvabis me a contradictionibus populi
mei:
custodies me in caput gentium:
populus, quem ignoro, serviet mihi.
45 Filii alieni resistent mihi,
auditu auris obœdient mihi.
46 Filii alieni defluxerunt,
et contrahentur in angustiis suis.
et propterea honoratur
47 Vivit Dominus, et benedictus Deus
meus:
et exaltabitur Deus fortis salutis meæ.
48 Deus qui das vindictas mihi,
et deiicis populos sub me.
49 Qui educis me ab inimicis meis,
et a resistentibus mihi elevas me:
a viro iniquo liberabis me:
50 Propterea confitebor tibi Domine in
gentibus:
et nomini tuo cantabo.
51 Magnificans salutes regis sui,
et faciens misericordiam christo suo
David, et semini eius in sempiternum.

4. Ultima vaticinatio Davidis, 23, 1—7

23 1 Hæc autem sunt verba David novissima.
Dixit David filius Isai:
Prophetat
Dixit vir, cui constitutum est
de christo Dei Iacob,
egregius psaltes Israel:
dominatorem iustum
2 Spiritus Domini locutus est per me,
et sermo eius per linguam meam.
3 Dixit Deus Israel mihi,
locutus est Fortis Israel,
Dominator hominum,
iustus dominator in timore Dei.

---

(49) Ps 17, 49. — (50) Rom 15, 9.

4 Sicut lux auroræ, oriente sole,
mane absque nubibus rutilat,
et sicut pluviis germinat herba de terra.

e domo sua egredientem

5 Nec tanta est domus mea apud Deum,
ut pactum æternum iniret mecum
firmum in omnibus atque munitum.
Cuncta enim salus mea, et omnis voluntas:
nec est quidquam ex ea quod non germinet.

malos delentem

6 Prævaricatores autem quasi spinæ evellentur universi:
quæ non tolluntur manibus.
7 Et si quis tangere voluerit eas, armabitur ferro et ligno lanceato,
igneque succensæ comburentur, usque ad nihilum.

5. Nomina fortium Davidis, 23, 8—39

Tres fortissimi

8 Hæc nomina fortium David. Sedens in cathe-
dra sapientissimus princeps inter tres, ipse est
quasi tenerrimus ligni vermiculus, qui octingentos
interfecit impetu uno. 9 Post hunc, Eleazar filius
patrui eius Ahohites inter tres fortes, qui erant
cum David quando exprobraverunt Philisthiim, et
congregati sunt illuc in prœlium. 10 Cumque ascen-
dissent viri Israel, ipse stetit et percussit Phili-
sthæos donec deficeret manus eius, et obrigesceret
cum gladio: fecitque Dominus salutem magnam in
die illa: et populus, qui fugerat, reversus est ad
cæsorum spolia detrahenda. 11 Et post hunc, Sem-
ma filius Age de Arari. Et congregati sunt Phili-
sthiim in statione: erat quippe ibi ager lente ple-
nus. Cumque fugisset populus a facie Philisthiim,
12 stetit ille in medio agri, et tuitus est eum, per-
cussitque Philisthæos: et fecit Dominus salutem
magnam.

factum trium fortium

13 Necnon et ante descenderant tres qui erant
principes inter triginta, et venerant tempore mes-
sis ad David in speluncam Odollam: castra autem

---

(8) 1 Par 11, 10.

Philisthinorum erant posita in Valle gigantum. 14 Et
David erat in præsidio: porro statio Philisthinorum
tunc erat in Bethlehem. 15 Desideravit ergo Da-
vid, et ait: O si quis mihi daret potum aquæ de
cisterna, quæ est in Bethlehem iuxta portam! 16 Ir-
ruperunt ergo tres fortes castra Philisthinorum, et
hauserunt aquam de cisterna Bethlehem, quæ erat
iuxta portam, et attulerunt ad David: at ille noluit
bibere, sed libavit eam Domino, 17 dicens: Propi-
tius sit mihi Dominus, ne faciam hoc: num san-
guinem hominum istorum, qui profecti sunt, et
animarum periculum bibam? Noluit ergo bibere.
Hæc fecerunt tres robustissimi.

facta duorum fortium

18 Abisai quoque frater Ioab filius Sarviæ, prin-
ceps erat de tribus: ipse est qui levavit hastam
suam contra trecentos, quos interfecit, nominatus
in tribus, 19 et inter tres nobilior, eratque eorum
princeps, sed usque ad tres primos non pervene-
rat. 20 Et Banaias filius Ioiadæ viri fortissimi, ma-
gnorum operum, de Cabseel: ipse percussit duos
leones Moab, et ipse descendit, et percussit leonem
in media cisterna in diebus nivis. 21 Ipse quoque
interfecit virum Ægyptium, virum dignum specta-
culo, habentem in manu hastam: itaque cum de-
scendisset ad eum in virga, vi extorsit hastam de
manu Ægyptii, et interfecit eum hasta sua. 22 Hæc
fecit Banaias filius Ioiadæ. 23 Et ipse nominatus
inter tres robustos, qui erant inter triginta nobilio-
res: verumtamen usque ad tres non pervenerat:
fecitque eum sibi David auricularium, a secreto.

reliqui viri fortes

24 Asael frater Ioab inter triginta, Elehanan filius
patrui eius de Bethlehem, 25 Semma de Harodi,
Elica de Harodi, 26 Heles de Phalti, Hira filius
Acces de Thecua, 27 Abiezer de Anathoth, Mo-
bonnai de Husati, 28 Selmon Ahohites, Maharai
Netophathites, 29 Heled filius Baana, et ipse Ne-
tophathites, Ithai filius Ribai de Gabaath filiorum
Beniamin, 30 Banaia Pharathonites, Heddai de Tor-
rente Gaas, 31 Abialbon Arbathites, Azmaveth de
Beromi, 32 Eliaba de Salaboni. Filii Iassen, Iona-
than, 33 Semma de Orori, Aiam filius Sarar Aro-

rites, 34 Eliphelet filius Aasbai filii Machati, Eliam
filius Achitophel Gelonites, 35 Hesrai de Carmelo,
Pharai de Arbi, 36 Igaal filius Nathan de Soba,
Bonni de Gadi, 37 Selec de Ammoni, Naharai Be-
rothites armiger Ioab filii Sarviæ, 38 Ira Iethrites,
Gareb et ipse Iethrites, 39 Urias Hethæus. Omnes
triginta septem.

6. Numeratio populi eiusque sequelæ, 24, 1—25

24 1 Et addidit furor Domini irasci contra Israel,
commovitque David in eis dicentem: Vade, Propter numerationem a rege præceptam
numera Israel et Iudam. 2 Dixitque rex ad Ioab
principem exercitus sui: Perambula omnes tribus
Israel a Dan usque Bersabee, et numerate popu-
lum, ut sciam numerum eius. 3 Dixitque Ioab regi:
Adaugeat Dominus Deus tuus ad populum tuum,
quantus nunc est, iterumque centuplicet in con-
spectu domini mei regis: sed quid sibi dominus
meus rex vult in re huiuscemodi? 4 Obtinuit au-
tem sermo regis verba Ioab, et principum exerci-
tus: egressusque est Ioab, et principes militum a
facie regis, ut numerarent populum Israel. 5 Cum-
que pertransissent Iordanem, venerunt in Aroer ad
dexteram urbis, quæ est in Valle Gad: 6 et per
Iazer transierunt in Galaad, et in terram inferiorem
Hodsi, et venerunt in Dan silvestria. Circumeun-
tesque iuxta Sidonem, 7 transierunt prope mœnia
Tyri, et omnem terram Hevæi et Chananæi, ve-
neruntque ad meridiem Iuda in Bersabee: 8 et lu-
strata universa terra, affuerunt post novem menses
et viginti dies in Ierusalem. 9 Dedit ergo Ioab nu-
merum descriptionis populi regi, et inventa sunt
de Israel octingenta millia virorum fortium, qui
educerent gladium: et de Iuda quingenta millia
pugnatorum.
10 Percussit autem cor David eum, postquam populus pestilentia affligitur
numeratus est populus: et dixit David ad Domi-
num: Peccavi valde in hoc facto: sed precor Do-
mine, ut transferas iniquitatem servi tui, quia

(1) 1 Par 21, 1.

stulte egi nimis. 11 Surrexit itaque David mane,
et sermo Domini factus est ad Gad prophetam et
Videntem David, dicens: 12 Vade, et loquere ad
David: Hæc dicit Dominus: Trium tibi datur optio,
elige unum quod volueris ex his, ut faciam tibi.
13 Cumque venisset Gad ad David, nuntiavit ei,
dicens: Aut septem annis veniet tibi fames in terra
tua: aut tribus mensibus fugies adversarios tuos,
et illi te persequentur: aut certe tribus diebus erit
pestilentia in terra tua. Nunc ergo delibera, et vide
quem respondeam ei, qui me misit, sermonem.
14 Dixit autem David ad Gad: Coarctor nimis:
sed melius est ut incidam in manus Domini (multæ
enim misericordiæ eius sunt) quam in manus ho-
minum. 15 Immisitque Dominus pestilentiam in
Israel, de mane usque ad tempus constitutum, et
mortui sunt ex populo a Dan usque ad Bersabee
septuaginta millia virorum. 16 Cumque extendis-
set manum suam angelus Domini super Ierusalem
ut disperderet eam, misertus est Dominus super
afflictione, et ait angelo percutienti populum: Suf-
ficit: nunc contine manum tuam. Erat autem an-
gelus Domini iuxta aream Areuna Iebusæi. 17 Di-
xitque David ad Dominum cum vidisset angelum
cædentem populum: Ego sum qui peccavi, ego ini-
que egi: isti qui oves sunt, quid fecerunt? verta-
tur, obsecro, manus tua contra me, et contra do-
mum patris mei.

rex in area Areuna altare ædificat

18 Venit autem Gad ad David in die illa, et dixit
ei: Ascende, et constitue altare Domino in area
Areuna Iebusæi. 19 Et ascendit David iuxta sermo-
nem Gad, quem præceperat ei Dominus. 20 Con-
spiciensque Areuna, animadvertit regem et servos
eius transire ad se: 21 et egressus adoravit regem
prono vultu in terram, et ait: Quid causæ est ut
veniat dominus meus rex ad servum suum? Cui
David ait: Ut emam a te aream, et ædificem al-
tare Domino, et cesset interfectio quæ grassatur
in populo. 22 Et ait Areuna ad David: Accipiat,

(14) 1 Par 21, 13; Dn 13, 23.

et offerat dominus meus rex, sicut placet ei: habes
boves in holocaustum, et plaustrum, et iuga boum
in usum lignorum. 23 Omnia dedit Areuna rex
regi: dixitque Areuna ad regem: Dominus Deus
tuus suscipiat votum tuum. 24 Cui respondens
rex, ait: Nequaquam ut vis, sed emam pretio a te,
et non offeram Domino Deo meo holocausta gra-
tuita. Emit ergo David aream, et boves, argenti
siclis quinquaginta: 25 et ædificavit ibi David al-
tare Domino, et obtulit holocausta et pacifica: et
propitiatus est Dominus terræ, et cohibita est plaga
ab Israel.

Index